॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಖುದ್ದಕನಿಕಾಯೇ

ಚರಿಯಾಪಿಟಕ-ಅಟ್ಠಕಥಾ

ಗನ್ಥಾರಮ್ಭಕಥಾ

ಚರಿಯಾ ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ, ಹಿತಾ ಯಸ್ಸ ಮಹೇಸಿನೋ।
ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾನುಭಾವಂ ತಂ, ವನ್ದೇ **ಲೋಕಗ್ಗನಾಯಕಂ**॥

ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನಾ, ಯೇನ ನೀಯನ್ತಿ ಲೋಕತೋ।
ವನ್ದೇ ತಮುತ್ತಮಂ **ಧಮ್ಮಂ,** ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಪೂಜಿತಂ॥

ಸೀಲಾದಿಗುಣಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಠಿತೋ ಮಗ್ಗಫಲೇಸು ಯೋ।
ವನ್ದೇ **ಅರಿಯಸಙ್ಘಂ** ತಂ, ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಅನುತ್ತರಂ॥

ವನ್ದನಾಜನಿತಂ ಪುಞ್ಞಂ, ಇತಿ ಯಂ ರತನತ್ತಯೇ।
ಹತನ್ತರಾಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ, ಹುತ್ವಾಹಂ ತಸ್ಸ ತೇಜಸಾ॥

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭದ್ದಕಪ್ಪಸ್ಮಿಂ, ಸಮ್ಭತಾ ಯಾ ಸುದುಕ್ಕರಾ।
ಉಕ್ಕಂಸಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ, ದಾನಪಾರಮಿತಾದಯೋ॥

ತಾಸಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಚರಿಯಾನಂ, ಆನುಭಾವವಿಭಾವನಂ।
ಸಕ್ಕೇಸು ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ, ವಸನ್ತೇನ ಮಹೇಸಿನಾ॥

ಯಂ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿನೋ, ಸಬ್ಬಸಾವಕಕೇತುನೋ।
ಲೋಕನಾಥೇನ **ಚರಿಯಾ-ಪಿಟಕಂ** ನಾಮ ದೇಸಿತಂ॥

ಯಂ ಖುದ್ದಕನಿಕಾಯಸ್ಮಿಂ, ಸಙ್ಗಾಯಿಂಸು ಮಹೇಸಯೋ।
ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕಾ ಸತ್ಥು, ಹೇತುಸಮ್ಪತ್ತಿದೀಪನಂ॥

ತಸ್ಸ ಸಮ್ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರ-ವಿಭಾಗನಯಯೋಗತೋ।
ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ದುಕ್ಕರಾ ಕಾತುಂ, **ಅತ್ಥಸಂವಣ್ಣನಾ** ಮಯಾ॥

ಸಹ ಸಂವಣ್ಣನಂ ಯಸ್ಮಾ, ಧರತೇ ಸತ್ಥು ಸಾಸನಂ।
ಪುಬ್ಬಾಚರಿಯಸೀಹಾನಂ, ತಿಟ್ಠತೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ॥

ತಸ್ಮಾ ತಂ ಅವಲಮ್ಬಿತ್ವಾ, ಓಗಾಹಿತ್ವಾ ಚ ಸಬ್ಬಸೋ।

ಜಾತಕಾನುಪನಿಸ್ಸಾಯ, ಪೋರಾಣಟ್ಠಕಥಾನಯಂ॥

ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಾಚನಾಮಗ್ಗಂ, ಸುವಿಸುದ್ಧಮನಾಕುಲಂ।
ಮಹಾವಿಹಾರವಾಸೀನಂ, ನಿಪುಣತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯಂ॥

ನೀತನೇಯ್ಯತ್ಥಭೇದಾ ಚ, ಪಾರಮೀ ಪರಿದೀಪಯಂ।
ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ತಂ **ಚರಿಯಾ-ಪಿಟಕಸ್ಸತ್ಥವಣ್ಣನಂ॥**

ಇತಿ ಆಕಙ್ಖಮಾನಸ್ಸ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಂ।
ವಿಭಜನ್ತಸ್ಸ ತಸ್ಸತ್ಥಂ, ನಿಸಾಮಯಥ ಸಾಧವೋತಿ॥

ತತ್ಥ **ಚರಿಯಾಪಿಟಕ**ನ್ತಿ ಕೇನಟ್ಠೇನ ಚರಿಯಾಪಿಟಕಂ? ಅತೀತಾಸು ಜಾತೀಸು ಸತ್ಥು ಚರಿಯಾನುಭಾವಪ್ಪಕಾಸಿನೀ ಪರಿಯತ್ತೀತಿ ಕತ್ವಾ, ಪರಿಯತ್ತಿಅತ್ಥೋ ಹಿ ಅಯಂ ಪಿಟಕಸದ್ದೋ, "ಮಾ ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾನೇನಾ"ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೬೬) ವಿಯ। ಅಥ ವಾ ಯಸ್ಮಾ ಸಾ ಪರಿಯತ್ತಿ ತಸ್ಸೇವ ಸತ್ಥು ಪುರಿಮಜಾತೀಸು ಚರಿಯಾನಂ ಆನುಭಾವಪ್ಪಕಾಸನೇನ ಭಾಜನಭೂತಾ, ತಸ್ಮಾಪಿ "ಚರಿಯಾಪಿಟಕ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಾಜನತ್ಥೋಪಿ ಹಿ ಪಿಟಕಸದ್ದೋ ನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ "ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಕುದಾಲಪಿಟಕಂ ಆದಾಯಾ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೨೮; ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೭೦) ವಿಯ। ತಂ ಪನೇತಂ **ಚರಿಯಾಪಿಟಕಂ** ವಿನಯಪಿಟಕಂ, ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕಂ, ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕನ್ತಿ ತೀಸು ಪಿಟಕೇಸು **ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕ**ಪರಿಯಾಪನ್ನಂ। ದೀಘನಿಕಾಯೋ, ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯೋ, ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯೋ, ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯೋ, ಖುದ್ದಕನಿಕಾಯೋತಿ ಪಞ್ಚಸು ನಿಕಾಯೇಸು **ಖುದ್ದಕನಿಕಾಯ**ಪರಿಯಾಪನ್ನಂ। ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಾ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲನ್ತಿ ನವಸು ಸಾಸನಙ್ಗೇಸು **ಗಾಥಾ**ಸಙ್ಗಹಂ।

"ದ್ವಾಸೀತಿ ಬುದ್ಧತೋ ಗಣ್ಹಿಂ, ದ್ವೇಸಹಸ್ಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುತೋ।
ಚತುರಾಸೀತಿ ಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಯೇ ಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪವತ್ತಿನೋ"ತಿ॥ (ಥೇರಗಾ॰ ೧೦೨೭) -

ಏವಂ ಧಮ್ಮಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೇನ ಪಟಿಞ್ಞಾತೇಸು ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಸಹಸ್ಸೇಸು ಕತಿಪಯಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಸಙ್ಗಹಂ। ವಗ್ಗತೋ ಅಕಿತ್ತಿವಗ್ಗೋ, ಹತ್ಥಿನಾಗವಗ್ಗೋ, ಯುಧಞ್ಜಯವಗ್ಗೋತಿ ವಗ್ಗತ್ತಯಸಙ್ಗಹಂ। ಚರಿಯತೋ ಅಕಿತ್ತಿವಗ್ಗೇ ದಸ, ಹತ್ಥಿನಾಗವಗ್ಗೇ ದಸ, ಯುಧಞ್ಜಯವಗ್ಗೇ ಪಞ್ಚದಸಾತಿ ಪಞ್ಚತಿಂಸಚರಿಯಾಸಙ್ಗಹಂ। ತೀಸು ವಗ್ಗೇಸು **ಅಕಿತ್ತಿವಗ್ಗೋ** ಆದಿ, ಚರಿಯಾಸು **ಅಕಿತ್ತಿಚರಿಯಾ।** ತಸ್ಸಾಪಿ -

"ಕಪ್ಪೇ ಚ ಸತಸಹಸ್ಸೇ, ಚತುರೋ ಚ ಅಸಙ್ಖಿಯೇ।
ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಯಂ ಚರಿತಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಬೋಧಿಪಾಚನ"ನ್ತಿ॥ -

ಅಯಂ ಗಾಥಾ ಆದಿ। ತಸ್ಸ ಇತೋ ಪಭುತಿ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಅತ್ಥಸಂವಣ್ಣನಾ ಹೋತಿ।

ಗನ್ಥಾರಮ್ಭಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿದಾನಕಥಾ

ಸಾ ಪನಾಯಂ ಅತ್ಥಸಂವಣ್ಣನಾ ಯಸ್ಮಾ ದೂರೇನಿದಾನಂ, ಅವಿದೂರೇನಿದಾನಂ, ಸನ್ತಿಕೇನಿದಾನನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ ನಿದಾನಾನಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ಸುಣನ್ತೇಹಿ ಸಮುದಾಗಮತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸುಟ್ಠು ವಿಞ್ಞಾತಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ನಿದಾನಾನಂ ಅಯಂ ವಿಭಾಗೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ದೀಪಙ್ಕರದಸಬಲಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಕತಾಭಿನೀಹಾರಸ್ಸ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಯಾವ ತುಸಿತಭವನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ತಾವ ಪವತ್ತೋ ಕಥಾಮಗ್ಗೋ **ದೂರೇನಿದಾನಂ** ನಾಮ। ತುಸಿತಭವನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಪ್ಪತ್ತಿ, ತಾವ ಪವತ್ತೋ ಕಥಾಮಗ್ಗೋ **ಅವಿದೂರೇನಿದಾನಂ** ನಾಮ। ಮಹಾಬೋಧಿಮಣ್ಡತೋ ಪನ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನವತ್ಥು, ತಾವ ಪವತ್ತೋ ಕಥಾಮಗ್ಗೋ **ಸನ್ತಿಕೇನಿದಾನಂ** ನಾಮ। ಇಮೇಸು ತೀಸು ನಿದಾನೇಸು ಯಸ್ಮಾ ದೂರೇನಿದಾನಅವಿದೂರೇನಿದಾನಾನಿ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣಾನಿ, ತಸ್ಮಾ ತಾನಿ **ಜಾತಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕಥಾ) ವಿತ್ಥಾರಿತನಯೇನೇವ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಸನ್ತಿಕೇನಿದಾನೇ ಪನ ಅತ್ಥಿ ವಿಸೇಸೋತಿ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ನಿದಾನಾನಂ ಅಯಮಾದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಙ್ಖೇಪಕಥಾ।

ದೀಪಙ್ಕರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಪಾದಮೂಲೇ ಕತಾಭಿನೀಹಾರೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂತೋ ಲೋಕನಾಥೋ ಅತ್ತನೋ ಅಭಿನೀಹಾರಾನುರೂಪಂ ಸಮತ್ತಿಂಸಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸಮ್ಭಾರಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ, ತುಸಿತಭವನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಬುದ್ಧಭಾವಾಯ ಉಪ್ಪತ್ತಿಕಾಲಂ ಆಗಮಯಮಾನೋ, ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ಸಕ್ಯರಾಜಕುಲೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನನ್ತೇನ ಪರಿಹಾರೇನ ಮಹನ್ತೇನ ಸಿರಿಸೋಭಗ್ಗೇನ ವಡ್ಢಮಾನೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಯೋಬ್ಬನಂ ಪತ್ವಾ ಏಕೂನತಿಂಸೇ ವಯಸ್ಮಿಂ ಕತಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನೋ, ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ಮಹಾಪಧಾನಂ ಪದಹಿತ್ವಾ, ವೇಸಾಖಪುಣ್ಣಮಾಯಂ ಬೋಧಿರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸೂರಿಯೇ ಅನತ್ಥಙ್ಗಮಿತೇಯೇವ ಮಾರಬಲಂ ವಿಧಮಿತ್ವಾ ಪುರಿಮಯಾಮೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ, ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮೇ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಂ ವಿಸೋಧೇತ್ವಾ, ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮೇ ದಿಯಡ್ಢಕಿಲೇಸಸಹಸ್ಸಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ, ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಮಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿ।

ತತೋ ತತ್ಥೇವ ಸತ್ತಸತ್ತಾಹೇ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ, ಆಸಾಳ್ಹಿಪುಣ್ಣಮಾಯಂ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ **ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞ**ಪ್ಪಮುಖಾ ಅಟ್ಠಾರಸ ಬ್ರಹ್ಮಕೋಟಿಯೋ ಧಮ್ಮಾಮತಂ ಪಾಯೇನ್ತೋ, ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೦೮೧; ಮಹಾವ॰ ೧೩ ಆದಯೋ; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೨.೩೦) ಪವತ್ತೇತ್ವಾ, **ಯಸಾದಿಕೇ** ವೇನೇಯ್ಯೇ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ, ತೇ ಸಬ್ಬೇವ ಸಟ್ಠಿ ಅರಹನ್ತೇ ಲೋಕಾನುಗ್ಗಹಾಯ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ, ಉರುವೇಲಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಕಪ್ಪಾಸಿಕವನಸಣ್ಡೇ ತಿಂಸ **ಭದ್ದವಗ್ಗಿಯೇ** ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಾದೀಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ, ಉರುವೇಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಡ್ಢುಡ್ಢಾನಿ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಸಹಸ್ಸಾನಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪಾದಯೋ ಸಹಸ್ಸಜಟಿಲಪರಿವಾರೇ **ತೇಭಾತಿಕಜಟಿಲೇ** ವಿನೇತ್ವಾ, ತೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ರಾಜಗಹನಗರೂಪಚಾರೇ ಲಟ್ಠಿವನುಯ್ಯಾನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ **ಬಿಮ್ಬಿಸಾರ**ಪ್ಪಮುಖೇ ದ್ವಾದಸನಹುತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಸಾಸನೇ ಓತಾರೇತ್ವಾ, ಮಗಧರಾಜೇನ ಕಾರಿತೇ ವೇಳುವನವಿಹಾರೇ ವಿಹರತಿ।

ಅಥೇವಂ ಭಗವತಿ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇಸು ಅಗ್ಗಸಾವಕಟ್ಠಾನೇ ಠಪಿತೇಸು ಸಾವಕಸನ್ನಿಪಾತೇ ಜಾತೇ, ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಾ "ಪುತ್ತೋ ಕಿರ ಮೇ ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಂ ಚರಿತ್ವಾ ಪರಮಾಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ರಾಜಗಹಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ದಸಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೇ, ಅನುಕ್ಕಮೇನ ದಸ ಅಮಚ್ಚೇ ಪೇಸೇಸಿ "ಪುತ್ತಂ ಮೇ ಇಧಾನೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಥಾ"ತಿ। ತೇಸು ರಾಜಗಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೇಸು ಕಾಳುದಾಯಿತ್ಥೇರೇನ ರಞ್ಞೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇ ಆರೋಚಿತೇ ಭಗವಾ ವೀಸತಿಸಹಸ್ಸಖೀಣಾಸವಪರಿವುತೋ ರಾಜಗಹತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಂ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ದ್ವೀಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಸಕ್ಯರಾಜಾನೋ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಞಾತಿಸೇಟ್ಠಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮಂ ಭಗವತೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ವಸನಯೋಗ್ಗಂ ಕಾರೇತ್ವಾ, ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದಿಹತ್ಥಾ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ, ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮಂ ಪವೇಸೇಸುಂ। ತತ್ರ ಭಗವಾ

ವೀಸತಿಸಹಸ್ಸಖೀಣಾಸವಪರಿವುತೋ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಸಾಕಿಯಾ ಮಾನತ್ಥದ್ಧಾ ಸತ್ಥು ಪಣಿಪಾತಂ ನಾಕಂಸು। ಭಗವಾ ತೇಸಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಮಾನಂ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ತೇ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಭಾಜನೇ ಕಾತುಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಆಕಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ತೇಸಂ ಸೀಸೇ ಪಾದಪಂಸುಂ ಓಕಿರಮಾನೋ ವಿಯ, ಕಣ್ಡಮ್ಬರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಕತಪಾಟಿಹಾರಿಯಸದಿಸಂ ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಅಕಾಸಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲೋ"ತಿ ವನ್ದಿ। ರಞ್ಞಾ ಪನ ವನ್ದಿತೇ ತೇ ಠಾತುಂ ನಾಮ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸಾಕಿಯಾ ವನ್ದಿಂಸು।

ತದಾ ಕಿರ ಭಗವಾ ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಕರೋನ್ತೋ ಲೋಕವಿವರಣಪಾಟಿಹಾರಿಯಮ್ಪಿ ಅಕಾಸಿ - ಯಸ್ಮಿಂ ವತ್ತಮಾನೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಯಥಾಠಿತಾ ಯಥಾನಿಸಿನ್ನಾವ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಅಕನಿಟ್ಠಭವನಾ ಸಬ್ಬೇ ದೇವೇ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ಭವನೇ ಕೀಳನ್ತೇ ದಿಬ್ಬಾನುಭಾವೇನ ಜೋತನ್ತೇ ಮಹತಿಂ ದಿಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನ್ತೇ ಸನ್ತಾನಿ ಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖಾನಿ ಅನುಭವನ್ತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಾಕಚ್ಛನ್ತೇ ಚ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ಅತ್ತನೋ ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾವ ಪಸ್ಸನ್ತಿ। ತಥಾ ಹೇಟ್ಠಾಪಥವಿಯಂ ಅಟ್ಠಸು ಮಹಾನಿರಯೇಸು, ಸೋಳಸಸು ಚ ಉಸ್ಸದನಿರಯೇಸು, ಲೋಕನ್ತರನಿರಯೇ ಚಾತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವಮಾನೇ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸನ್ತಿ। ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಯಂ ದೇವಾ ಮಹಚ್ಚದೇವಾನುಭಾವೇನ ತಥಾಗತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಚಿತ್ತಜಾತಾ ಪಞ್ಜಲಿಕಾ ನಮಸ್ಸಮಾನಾ ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತಿ, ಬುದ್ಧಗುಣಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ಗಾಥಾಯೋ ಉದಾಹರನ್ತಾ ಥೋಮೇನ್ತಿ ಅಪ್ಫೋಟೇನ್ತಿ ಹಸನ್ತಿ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪವೇದೇನ್ತಿ। ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ -

"ಭುಮ್ಮಾ ಮಹಾರಾಜಿಕಾ ತಾವತಿಂಸಾ, ಯಾಮಾ ಚ ದೇವಾ ತುಸಿತಾ ಚ ನಿಮ್ಮಿತಾ।
ಪರನಿಮ್ಮಿತಾ ಯೇಪಿ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ, ಆನನ್ದಿತಾ ವಿಪುಲಮಕಂಸು ಘೋಸ"ನ್ತಿ॥ (ಬು॰ ವಂ॰ ೧.೬)

ತದಾ ಹಿ ದಸಬಲೋ "ಅತುಲಂ ಅತ್ತನೋ ಬುದ್ಧಬಲಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಹಾಕರುಣಾಯ ಸಮುಸ್ಸಾಹಿತೋ ಆಕಾಸೇ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳಸಮಾಗಮೇ ಚಙ್ಕಮಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ, ದ್ವಾದಸಯೋಜನವಿತ್ಥತೇ ಸಬ್ಬರತನಮಯೇ ಚಙ್ಕಮೇ ಠಿತೋ ಯಥಾವುತ್ತಂ ದೇವಮನುಸ್ಸನಯನವಿಹಙ್ಗಾನಂ ಏಕನಿಪಾತಭೂತಮಚ್ಛರಿಯಂ ಅನಞ್ಞಸಾಧಾರಣಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಮಾಧಿಞಾಣಾನುಭಾವದೀಪನಂ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ, ಪುನ ತಸ್ಮಿಂ ಚಙ್ಕಮೇ ಚಙ್ಕಮನ್ತೋ ವೇನೇಯ್ಯಾನಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಾನುರೂಪಂ ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾನುಭಾವಾಯ ಅನೋಪಮಾಯ ಬುದ್ಧಲೀಳಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

"ನ ಹೇತೇ ಜಾನನ್ತಿ ಸದೇವಮಾನುಸಾ, ಬುದ್ಧೋ ಅಯಂ ಕೀದಿಸಕೋ ನರುತ್ತಮೋ।
ಇದ್ಧಿಬಲಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಞ್ಚ ಕೀದಿಸಂ, ಬುದ್ಧಬಲಂ ಲೋಕಹಿತಸ್ಸ ಕೀದಿಸಂ॥

"ನ ಹೇತೇ ಜಾನನ್ತಿ ಸದೇವಮಾನುಸಾ, ಬುದ್ಧೋ ಅಯಂ ಏದಿಸಕೋ ನರುತ್ತಮೋ।
ಇದ್ಧಿಬಲಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಞ್ಚ ಏದಿಸಂ, ಬುದ್ಧಬಲಂ ಲೋಕಹಿತಸ್ಸ ಏದಿಸಂ॥

"ಹನ್ದಾಹಂ ದಸ್ಸಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಬುದ್ಧಬಲಮನುತ್ತರಂ।
ಚಙ್ಕಮಂ ಮಾಪಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನಭೇ ರತನಮಣ್ಡಿತ"ನ್ತಿ॥ (ಬು॰ ವಂ॰ ೧.೩-೫)।

ಏವಂ ತಥಾಗತೇ ಅತ್ತನೋ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವದೀಪನಂ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ರಾಜಗಹೇ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಪಬ್ಬತೇ ಠಿತೋ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ, ತೇನ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವಸನ್ದಸ್ಸನೇನ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಚಿತ್ತಜಾತೋ "ಹನ್ದಾಹಂ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವಂ ಲೋಕಸ್ಸ ಪಾಕಟಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಞ್ಜಾತಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಅತ್ತನೋ ಪರಿವಾರಭೂತಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಆಕಾಸೇನ ತಾವದೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸಪರಿವಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ

ದಸನಖಸಮೋಧಾನಸಮುಜ್ಜಲಮಞ್ಜಲಿಂ ಸಿರಸಿ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಹಾಭಿನೀಹಾರಂ ಪಾರಮಿಪರಿಪೂರಣಞ್ಚ ಪುಚ್ಛಿ। ಭಗವಾ ತಂ ಕಾಯಸಕ್ಖಿಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಸನ್ನಿಪತಿತಮನುಸ್ಸಾನಞ್ಚೇವ ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳದೇವಬ್ರಹ್ಮಾನಞ್ಚ ಅತ್ತನೋ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವಂ ಪರಿದೀಪಯನ್ತೋ **ಬುದ್ಧವಂಸಂ** ದೇಸೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

"ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಸಮಾಧಿಜ್ಝಾನಕೋವಿದೋ।
ಪಞ್ಞಾಯ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ, ಪುಚ್ಛತಿ ಲೋಕನಾಯಕಂ॥

"ಕೀದಿಸೋ ತೇ ಮಹಾವೀರ, ಅಭಿನೀಹಾರೋ ನರುತ್ತಮ।
ಕಮ್ಹಿ ಕಾಲೇ ತಯಾ ಧೀರ, ಪತ್ಥಿತಾ ಬೋಧಿಮುತ್ತಮಾ॥

"ದಾನಂ ಸೀಲಞ್ಚ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ, ಪಞ್ಞಾ ವೀರಿಯಞ್ಚ ಕೀದಿಸಂ।
ಖನ್ತಿ ಸಚ್ಚಮಧಿಟ್ಠಾನಂ, ಮೇತ್ತುಪೇಕ್ಖಾ ಚ ಕೀದಿಸಾ॥

"ದಸ ಪಾರಮೀ ತಯಾ ಧೀರ, ಕೀದಿಸೀ ಲೋಕನಾಯಕ।
ಕಥಂ ಉಪಪಾರಮೀ ಪುಣ್ಣಾ, ಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀ ಕಥಂ॥

"ತಸ್ಸ ಪುಟ್ಠೋ ವಿಯಾಕಾಸಿ, ಕರವೀಕಮಧುರಗಿರೋ।
ನಿಬ್ಬಾಪಯನ್ತೋ ಹದಯಂ, ಹಾಸಯನ್ತೋ ಸದೇವಕ"ನ್ತಿ॥ (ಬು॰ ವಂ॰ ೧.೭೪-೭೮)।

ಏವಂ ಭಗವತಾ ಬುದ್ಧವಂಸೇ ದೇಸಿತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ "ಅಹೋ ಬುದ್ಧಾನಂ ಹೇತುಸಮ್ಪದಾ, ಅಹೋ ಸಮುದಾಗಮಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಅಹೋ ಮಹಾಭಿನೀಹಾರಸಮಿಜ್ಝನಾ, ದುಕ್ಕರಂ ವತ ಭಗವತಾ ಕತಂ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಏವಂ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇನ್ತೇನ, ಏವಂವಿಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಸಮ್ಭರಣಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕಮೇವ ಚೇತಂ ಫಲಂ, ಯದಿದಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಾ ಬಲೇಸು ಚ ವಸೀಭಾವೋ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕತಾ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವತಾ"ತಿ ಬುದ್ಧಗುಣಾರಮ್ಮಣಂ ಞಾಣಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ಅನಞ್ಞಸಾಧಾರಣಂ ಭಗವತೋ ಸೀಲಂ ಸಮಾಧಿ ಪಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಹಿರಿಓತ್ತಪ್ಪಂ ಸದ್ಧಾವೀರಿಯಂ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ಸೀಲವಿಸುದ್ಧಿ ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧಿ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾ ತೀಣಿ ಕುಸಲಮೂಲಾನಿ ತೀಣಿ ಸುಚರಿತಾನಿ ತಯೋ ಸಮ್ಮಾವಿತಕ್ಕಾ ತಿಸ್ಸೋ ಅನವಜ್ಜಸಞ್ಞಾಯೋ ತಿಸ್ಸೋ ಧಾತುಯೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಚತ್ತಾರೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಫಲಾನಿ ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತುಯೋನಿಪರಿಚ್ಛೇದಕಞಾಣಾನಿ ಚತ್ತಾರೋ ಅರಿಯವಂಸಾ ಚತ್ತಾರಿ ವೇಸಾರಜ್ಜಞಾಣಾನಿ ಪಞ್ಚ ಪಧಾನಿಯಙ್ಗಾನಿ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೋ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಪಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಿಯಾ ಧಾತುಯೋ ಪಞ್ಚ ವಿಮುತ್ತಾಯತನಞಾಣಾನಿ ಪಞ್ಚ ವಿಮುತ್ತಿಪರಿಪಾಚನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಛ ಸಾರಣೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಛ ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಾನಿ ಛ ಗಾರವಾ ಛ ನಿಸ್ಸರಣಿಯಾ ಧಾತುಯೋ ಛ ಸತತವಿಹಾರಾ ಛ ಅನುತ್ತರಿಯಾನಿ ಛ ನಿಬ್ಬೇಧಭಾಗಿಯಾ ಸಞ್ಞಾ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಛ ಅಸಾಧಾರಣಞಾಣಾನಿ ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಸತ್ತ ಅರಿಯಧನಾನಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಸತ್ತ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಾ ಸತ್ತ ನಿದ್ದಸವತ್ಥೂನಿ ಸತ್ತ ಸಞ್ಞಾ ಸತ್ತ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಪುಗ್ಗಲದೇಸನಾ ಸತ್ತ ಖೀಣಾಸವಬಲದೇಸನಾ ಅಟ್ಠ ಪಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಹೇತುದೇಸನಾ ಅಟ್ಠ ಸಮ್ಮತ್ತಾನಿ ಅಟ್ಠ ಲೋಕಧಮ್ಮಾತಿಕ್ಕಮಾ ಅಟ್ಠ ಆರಮ್ಭವತ್ಥೂನಿ ಅಟ್ಠ ಅಕ್ಖಣದೇಸನಾ ಅಟ್ಠ ಮಹಾಪುರಿಸವಿತಕ್ಕಾ ಅಟ್ಠ ಅಭಿಭಾಯತನದೇಸನಾ ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ನವ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಮೂಲಕಾ ಧಮ್ಮಾ ನವ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗಾನಿ ನವ ಸತ್ತಾವಾಸದೇಸನಾ ನವ ಆಘಾತಪ್ಪಟಿವಿನಯಾ ನವ ಪಞ್ಞಾ ನವ ನಾನತ್ತದೇಸನಾ ನವ ಅನುಪುಬ್ಬವಿಹಾರಾ ದಸ ನಾಥಕರಣಾ ಧಮ್ಮಾ ದಸ ಕಸಿಣಾಯತನಾನಿ ದಸ ಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಾ ದಸ ಸಮ್ಮತ್ತಾನಿ ದಸ ಅರಿಯವಾಸಾ ದಸ ಅಸೇಕ್ಖಾ ಧಮ್ಮಾ ದಸ ರತನಾನಿ ದಸ ತಥಾಗತಬಲಾನಿ ಏಕಾದಸ ಮೇತ್ತಾನಿಸಂಸಾ ದ್ವಾದಸ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಾಕಾರಾ ತೇರಸ ಧುತಙ್ಗಗುಣಾ ಚುದ್ದಸ ಬುದ್ಧಞಾಣಾನಿ ಪಞ್ಚದಸ ವಿಮುತ್ತಿಪರಿಪಾಚನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಸೋಳಸವಿಧಾ

ಆನಾಪಾನಸ್ಸತೀ ಸೋಳಸ ಅಪರಮ್ಪರಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಟ್ಠಾರಸ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಾ ಏಕೂನವೀಸತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಾನಿ ಚತುಚತ್ತಾಲೀಸ ಞಾಣವತ್ಥೂನಿ ಪಞ್ಞಾಸ ಉದಯಬ್ಬಯಞಾಣಾನಿ ಪರೋಪಣ್ಣಾಸ ಕುಸಲಧಮ್ಮಾ ಸತ್ತಸತ್ತತಿ ಞಾಣವತ್ಥೂನಿ ಚತುವೀಸತಿಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಸಮಾಪತ್ತಿಸಞ್ಚಾರಿತಮಹಾವಜಿರಞಾಣಂ ಅನನ್ತನಯಸಮನ್ತಪಟ್ಠಾನಪವಿಚಯಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣದೇಸನಾಞಾಣಾನಿ ತಥಾ ಅನನ್ತಾಸು ಲೋಕಧಾತೂಸು ಅನನ್ತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಆಸಯಾದಿವಿಭಾವನಞಾಣಾನಿ ಚಾತಿ ಏವಮಾದಿಕೇ ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾನುಭಾವೇ ಬುದ್ಧಗುಣೇ ಧಮ್ಮನ್ವಯತೋ ಅನುಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ ನೇವ ಅನ್ತಂ, ನ ಪಮಾಣಂ ಪಸ್ಸಿ। ಥೇರೋ ಹಿ ಅತ್ತನೋಪಿ ನಾಮ ಗುಣಾನಂ ಅನ್ತಂ ವಾ ಪಮಾಣಂ ವಾ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಭಗವತೋ ಗುಣಾನಂ ಪಮಾಣಂ ಕಿಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ? ಯಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಹಿ ಪಞ್ಞಾ ಮಹತೀ ಞಾಣಂ ವಿಸದಂ, ಸೋ ಸೋ ಬುದ್ಧಗುಣೇ ಮಹನ್ತತೋ ಸದ್ದಹತಿ, ಇತಿ ಥೇರೋ ಭಗವತೋ ಗುಣಾನಂ ಪಮಾಣಂ ವಾ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ವಾ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ "ಮಾದಿಸಸ್ಸ ನಾಮ ಸಾವಕಪಾರಮಿಞಾಣೇ ಠಿತಸ್ಸ ಬುದ್ಧಗುಣಾ ಞಾಣೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಪಗೇವ ಇತರೇಸಂ। ಅಹೋ ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾ ಅಪರಿಮೇಯ್ಯಭೇದಾ ಮಹಾನುಭಾವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಗುಣಾ, ಕೇವಲಂ ಪನೇತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಞಾಣಸ್ಸೇವ ಸಬ್ಬಸೋ ಗೋಚರಾ, ನಾಞ್ಞೇಸಂ। ಕಥೇತುಂ ಪನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಹಿಪಿ ವಿತ್ಥಾರತೋ ನ ಸಕ್ಕಾಯೇವಾ"ತಿ ನಿಟ್ಠಮಗಮಾಸಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

"ಬುದ್ಧೋಪಿ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಣೇಯ್ಯ ವಣ್ಣಂ, ಕಪ್ಪಮ್ಪಿ ಚೇ ಅಞ್ಞಮಭಾಸಮಾನೋ।
ಖೀಯೇಥ ಕಪ್ಪೋ ಚಿರದೀಘಮನ್ತರೇ, ವಣ್ಣೋ ನ ಖೀಯೇಥ ತಥಾಗತಸ್ಸಾ"ತಿ॥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೩೦೪; ೩.೧೪೧; ಉದಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೫೩)।

ಏವಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಗುಣಮಹನ್ತತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಬಲವಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸೋ ಪುನ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಏವರೂಪಾನಂ ನಾಮ ಬುದ್ಧಗುಣಾನಂ ಹೇತುಭೂತಾ ಬುದ್ಧಕಾರಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಪಾರಮಿಯೋ ಅಹೋ ಮಹಾನುಭಾವಾ। ಕತಮಾಸು ನು ಖೋ ಜಾತೀಸು ಪಾರಮಿತಾ ಪರಿಪಾಚಿತಾ, ಕಥಂ ವಾ ಪರಿಪಾಕಂ ಗತಾ, ಹನ್ದಾಹಂ ಇಮಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಏವಮ್ಪಿ ಸಮುದಾಗಮತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವಂ ಇಮಸ್ಸ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಪಾಕಟತರಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಇಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ - "ಕತಮಾಸು ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ , ಜಾತೀಸು ಇಮೇ ಬುದ್ಧಕಾರಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಪಾಚಿತಾ, ಕಥಂ ವಾ ಪರಿಪಾಕಂ ಗತಾ"ತಿ? ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ತಸ್ಮಿಂ ರತನಚಙ್ಕಮೇ ತಿಸನ್ಧಿಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಯುಗನ್ಧರಪಬ್ಬತೇ ಬಾಲಸೂರಿಯೋ ವಿಯ ವಿರೋಚಮಾನೋ ನಿಸಿನ್ನೋ "ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮಯ್ಹಂ ಬುದ್ಧಕಾರಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಾದಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿರನ್ತರಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರಿತಾಯ ವೀರಿಯೂಪತ್ಥಮ್ಭೇನ ಚ ಸಬ್ಬೇಸು ಕಪ್ಪೇಸು ಭವತೋ ಭವಂ ಜಾತಿತೋ ಜಾತಿಂ ಪರಿಪಚ್ಚನ್ತಾಯೇವ ಅಹೇಸುಂ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಭದ್ದಕಪ್ಪೇ ಇಮಾಸು ಜಾತೀಸು ತೇ ಪರಿಪಕ್ಕಾ ಜಾತಾ"ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "ಕಪ್ಪೇ ಚ ಸತಸಹಸ್ಸೇ"ತಿಆದಿನಾ ಚರಿಯಾಪಿಟಕಂ ಬುದ್ಧಾಪದಾನಿಯನ್ತಿ ದುತಿಯಾಭಿಧಾನಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ಅಭಾಸಿ। ಅಪರೇ ಪನ "ರತನಚಙ್ಕಮೇ ಚಙ್ಕಮನ್ತೋ ದೇವಾತಿದೇವೋ ದೇವಬ್ರಹ್ಮಾದೀಹಿ ಪೂಜಿಯಮಾನೋ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ ಓತರಿತ್ವಾ ವೀಸತಿಸಹಸ್ಸಖೀಣಾಸವಪರಿವುತೋ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಗವಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಚರಿಯಾಪಿಟಕಂ ದೇಸೇಸೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ದೂರೇನಿದಾನಅವಿದೂರೇನಿದಾನಾನಿ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಚರಿಯಾಪಿಟಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇನಿದಾನಂ ವಿತ್ಥಾರತೋ ನಿದ್ದಿಟ್ಠನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ದೂರೇನಿದಾನಂ ಪನ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯವಿಭಾವನಾಯಂ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ।

೧. ಇದಾನಿ **"ಕಪ್ಪೇ ಚ ಸತಸಹಸ್ಸೇ"**ತಿಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಾಯ ಚರಿಯಾಪಿಟಕಪಾಳಿಯಾ ಅತ್ಥಸಂವಣ್ಣನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರಾಯಂ **ಕಪ್ಪ**-ಸದ್ದೋ ಸಉಪಸಗ್ಗೋ ಅನುಪಸಗ್ಗೋ ಚ ವಿತಕ್ಕವಿಧಾನಪಟಿಭಾಗಪಞ್ಞತ್ತಿಕಾಲಪರಮಾಯುಸಮಣವೋಹಾರಸಮನ್ತಭಾವಾಭಿಸದ್ದಹನ-ಛೇದನವಿನಿಯೋಗವಿನಯಕಿರಿಯಾಲೇಸನ್ತರಕಪ್ಪತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಕಪ್ಪಮಹಾಕಪ್ಪಾದೀಸು ದಿಸ್ಸತಿ। ತಥಾ ಹೇಸ "ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಙ್ಕಪ್ಪೋ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೧೩೭) ವಿತಕ್ಕೇ ಆಗತೋ। "ಚೀವರೇ ವಿಕಪ್ಪಂ

ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿಆದೀಸು (ಪಾರಾ॰ ೬೪೧) ವಿಧಾನೇ, ಅಧಿಕವಿಧಾನಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಸತ್ಥುಕಪ್ಪೇನ ವತ ಕಿರ, ಭೋ, ಸಾವಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತಯಮಾನಾ ನ ಜಾನಿಮ್ಹಾ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೬೦) ಪಟಿಭಾಗೇ। ಸತ್ಥುಸದಿಸೇನಾತಿ ಅಯಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ಅತ್ಥೋ। "ಇಧಾಯಸ್ಮಾ, ಕಪ್ಪೋ"ತಿಆದೀಸು (ಸು॰ ನಿ॰ ೧೦೯೮) ಪಣ್ಣತ್ತಿಯಂ। "ಯೇನ ಸುದಂ ನಿಚ್ಚಕಪ್ಪಂ ವಿಹರಾಮೀ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೮೭) ಕಾಲೇ। "ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ"ತಿಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೭೮; ಉದಾ॰ ೫೧) ಪರಮಾಯುಮ್ಹಿ। ಆಯುಕಪ್ಪೋ ಹಿ ಇಧ ಕಪ್ಪೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಸಮಣಕಪ್ಪೇಹಿ ಫಲಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತು"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಚೂಳವ॰ ೨೫೦) ಸಮಣವೋಹಾರೇ। "ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಜೇತವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ"ತಿಆದೀಸು (ಖು॰ ಪಾ॰ ೫.೧; ಸು॰ ನಿ॰ ಮಙ್ಗಲಸುತ್ತ) ಸಮನ್ತಭಾವೇ। "ಸದ್ಧಾ ಸದ್ದಹನಾ ಓಕಪ್ಪನಾ ಅಭಿಪ್ಪಸಾದೋ"ತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಸ॰ ೧೨) ಅಭಿಸದ್ದಹನೇ, ಸದ್ಧಾಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಅಲಙ್ಕತೋ ಕಪ್ಪಿತಕೇಸಮಸ್ಸೂ"ತಿಆದೀಸು (ವಿ॰ ವ॰ ೧೦೯೪; ಜಾ॰ ೨.೨೨.೧೩೬೮) ಛೇದನೇ। "ಏವಮೇವ ಇತೋ ದಿನ್ನಂ, ಪೇತಾನಂ ಉಪಕಪ್ಪತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಖು॰ ಪಾ॰ ೭.೭; ಪೇ॰ ವ॰ ೨೦) ವಿನಿಯೋಗೇ। "ಕಪ್ಪಕತೇನ ಅಕಪ್ಪಕತಂ ಸಂಸಿಬ್ಬಿತಂ ಹೋತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಪಾಚಿ॰ ೩೭೧) ವಿನಯಕಿರಿಯಾಯಂ। "ಅತ್ಥಿ ಕಪ್ಪೋ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ, ಹನ್ದಾಹಂ ನಿಪಜ್ಜಾಮೀ"ತಿಆದೀಸು ಲೇಸೇ। "ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ ಕಪ್ಪಟ್ಠೋ ಸಙ್ಘಭೇದಕೋ... ಪೇ॰... ಕಪ್ಪಂ ನಿರಯಮ್ಹಿ ಪಚ್ಚತೀ"ತಿ (ಇತಿವು॰ ೧೮; ಚೂಳವ॰ ೩೫೪; ಕಥಾ॰ ೬೫೭, ೮೬೨) ಚ ಆದೀಸು ಅನ್ತರಕಪ್ಪೇ।

"ನ ಕಪ್ಪಯನ್ತಿ ನ ಪುರೇಕ್ಖರೋನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಾಪಿ ತೇಸಂ ನ ಪಟಿಚ್ಛಿತಾಸೇ।
ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸೀಲವತೇನ ನೇಯ್ಯೋ, ಪಾರಙ್ಗತೋ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ತಾದೀ"ತಿ॥ -

ಆದೀಸು (ಸು॰ ನಿ॰ ೮೦೯) ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠೀಸು। ತಥಾ ಹಿ ವುತ್ತಂ **ನಿದ್ದೇಸೇ** "ಕಪ್ಪಾತಿ ಉದ್ದಾನತೋ ದ್ವೇ ಕಪ್ಪಾ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ"ತಿ (ಮಹಾನಿ॰ ೨೮)। "ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ"ತಿಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೪೪; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೬೮) ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಕಪ್ಪೇ। "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನೀ"ತಿಆದೀಸು (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೫೬) ಮಹಾಕಪ್ಪೇ। ಇಧಾಪಿ ಮಹಾಕಪ್ಪೇಯೇವ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ (ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೨೯; ೩.೨೭೫; ಸಂ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೧; ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೩.೧೨೮; ಖು॰ ಪಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೫.ಏವಮಿಚ್ಚಾದಿಪಾಠವಣ್ಣನಾ)।

ತತ್ರಾಯಂ **ಪದಸಿದ್ಧಿ** - ಕಪ್ಪೀಯತೀತಿ ಕಪ್ಪೋ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸತಾನೀತಿ ವಾ ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ ಸಂವಚ್ಛರವಸೇನ ಗಣೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತ್ತಾ ಕೇವಲಂ ಸಾಸಪರಾಸಿಉಪಮಾದೀಹಿ ಕಪ್ಪೇತಬ್ಬೋ ಪರಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಪರಿಮಾಣೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

"ಕೀವ ದೀಘೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಪ್ಪೋತಿ? ದೀಘೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಪ್ಪೋ, ಸೋ ನ ಸುಕರೋ ಸಙ್ಖಾತುಂ 'ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಾನೀ'ತಿ ವಾ 'ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸತಾನೀ'ತಿ ವಾ 'ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನೀ'ತಿ ವಾ 'ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾನೀ'ತಿ ವಾ। ಸಕ್ಕಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಮಂ ಕಾತುನ್ತಿ? 'ಸಕ್ಕಾ, ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಯೋಜನಂ ಆಯಾಮೇನ ಯೋಜನಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಯೋಜನಂ ಉಬ್ಬೇಧೇನ ಮಹಾಸಾಸಪರಾಸಿ। ತತೋ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಏಕಮೇಕಂ ಸಾಸಪಂ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ, ಖಿಪ್ಪತರಂ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಹಾಸಾಸಪರಾಸಿ ಇಮಿನಾ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ನ ತ್ವೇವ ಕಪ್ಪೋ, ಏವಂ ದೀಘೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಪ್ಪೋ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೨೮)।

ಸ್ವಾಯಂ ಮಹಾಕಪ್ಪೋ ಸಂವಟ್ಟಾದಿವಸೇನ ಚತುಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಕಪ್ಪಸಙ್ಗಹೋ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

"ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಸಂವಟ್ಟೋ, ಸಂವಟ್ಟಟ್ಠಾಯೀ, ವಿವಟ್ಟೋ, ವಿವಟ್ಟಟ್ಠಾಯೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೫೬)।

ತತ್ಥ ತಯೋ ಸಂವಟ್ಟಾ - ತೇಜೋಸಂವಟ್ಟೋ, ಆಪೋಸಂವಟ್ಟೋ, ವಾಯೋಸಂವಟ್ಟೋತಿ। ತಿಸ್ಸೋ ಸಂವಟ್ಟಸೀಮಾ - ಆಭಸ್ಸರಾ, ಸುಭಕಿಣ್ಹಾ, ವೇಹಪ್ಫಲಾತಿ। ಯದಾ ಹಿ ಕಪ್ಪೋ ತೇಜೇನ ಸಂವಟ್ಟತಿ, ಆಭಸ್ಸರತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಡಯ್ಹತಿ। ಯದಾ ಆಪೇನ ಸಂವಟ್ಟತಿ, ಸುಭಕಿಣ್ಹತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಉದಕೇನ ವಿಲೀಯತಿ। ಯದಾ ವಾಯುನಾ ಸಂವಟ್ಟತಿ, ವೇಹಪ್ಫಲತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವಾತೇನ ವಿದ್ಧಂಸತಿ। ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನ ಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳಂ ವಿನಸ್ಸತಿ, ಯಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಆಣಾಕ್ಖೇತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇಸು ತೀಸು ಸಂವಟ್ಟೇಸು ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಕಪ್ಪವಿನಾಸಕಮಹಾಮೇಘತೋ ಯಾವ ಜಾಲಾಯ ವಾ ಉದಕಸ್ಸ ವಾ ವಾತಸ್ಸ ವಾ ಉಪಚ್ಛೇದೋ ಇದಂ ಏಕಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ **ಸಂವಟ್ಟೋ** ನಾಮ। ಕಪ್ಪವಿನಾಸಕಜಾಲಾದಿಪಚ್ಛೇದತೋ ಯಾವ ಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳಪರಿಪೂರಕೋ ಸಮ್ಪತ್ತಿಮಹಾಮೇಘೋ ಉಟ್ಠಹತಿ, ಇದಂ ದುತಿಯಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ **ಸಂವಟ್ಟಟ್ಠಾಯೀ** ನಾಮ।

ಸಮ್ಪತ್ತಿಮಹಾಮೇಘತೋ ಯಾವ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಪಾತುಭಾವೋ, ಇದಂ ತತಿಯಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ **ವಿವಟ್ಟೋ** ನಾಮ। ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಪಾತುಭಾವತೋ ಯಾವ ಪುನ ಕಪ್ಪವಿನಾಸಕಮಹಾಮೇಘೋ, ಇದಂ ಚತುತ್ಥಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ **ವಿವಟ್ಟಟ್ಠಾಯೀ** ನಾಮ। ಇಮೇಸು ಚತುಸಟ್ಠಿಅನ್ತರಕಪ್ಪಸಙ್ಗಹಂ ವಿವಟ್ಟಟ್ಠಾಯೀ। ತೇನ ಸಮಾನಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದಾ ವಿವಟ್ಟಾದಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। "ವೀಸತಿಅನ್ತರಕಪ್ಪಸಙ್ಗಹ"ನ್ತಿ ಏಕೇ। ಇತಿ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಏಕೋ ಮಹಾಕಪ್ಪೋ ಹೋತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಸ್ವಾಯಂ ಮಹಾಕಪ್ಪೋ ಸಂವಟ್ಟಾದಿವಸೇನ ಚತುಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಕಪ್ಪಸಙ್ಗಹೋ"ತಿ।

ಕಪ್ಪೇತಿ ಚ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗವಸೇನ ಉಪಯೋಗಬಹುವಚನಂ। **ಸತಸಹಸ್ಸೇ**ತಿ ಕಪ್ಪಸದ್ದಸಮ್ಬನ್ಧೇನ ಚಾಯಂ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗನಿದ್ದೇಸೋ, ಇಧಾಪಿ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗವಸೇನೇವ ಬಹುವಚನಂ। ಸಮಾನಾಧಿಕರಣಞ್ಚೇತಂ ಪದದ್ವಯಂ। **ಚತುರೋ ಚ ಅಸಙ್ಖಿಯೇ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಕಸ್ಸ ಪನ ಅಸಙ್ಖಿಯೇತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಚ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಕರಣತೋ ಕಪ್ಪಾನನ್ತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾಯತೇವ। ನ ಹಿ ವುತ್ತಂ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅವುತ್ತಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಗಹಣಂ ಯುತ್ತನ್ತಿ। **ಚ**-ಸದ್ದೋ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡನತ್ಥೋ, ಮಹಾಕಪ್ಪಾನಂ ಚತುರೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೇ ಸತಸಹಸ್ಸೇ ಚ ಮಹಾಕಪ್ಪೇತಿ ಅಯಞ್ಚೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸಙ್ಖಿಯೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಙ್ಖ್ಯಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾತಿ ಅಸಙ್ಖಿಯಾ, ಗಣನಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯನ್ತಿ ಏಕೋ ಗಣನವಿಸೇಸೋ"ತಿ ಏಕೇ। ತೇ ಹಿ ಏಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಹಾಬಲಕ್ಖಪರಿಯೋಸಾನಾನಿ ಏಕೂನಸಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಾನಿ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ದಸಮಹಾಬಲಕ್ಖಾನಿ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ನಾಮ, ಸಟ್ಠಿಮಟ್ಠಾನನ್ತರನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ತಂ ನ ಯುಜ್ಜತಿ, ಸಙ್ಖ್ಯಾಠಾನನ್ತರಂ ನಾಮ ಗಣನವಿಸೇಸೋ, ತಸ್ಸ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಭಾವಾಭಾವತೋ ಏಕಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಞ್ಚಾತಿ ವಿರುದ್ಧಮೇತಂ। ನನು ಚ ಅಸಙ್ಖ್ಯಭಾವೇನ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯತ್ತೇಪಿ ತಸ್ಸ ಚತುಬ್ಬಿಧಭಾವೋ ನ ಯುಜ್ಜತೀತಿ? ನೋ ನ ಯುಜ್ಜತಿ। ಚತೂಸು ಠಾನೇಸು ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಭಾವಸ್ಸ ಇಚ್ಛಿತತ್ತಾ। ತತ್ರಾಯಮಾದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಿಭಾವನಾ -

ಅತೀತೇ ಕಿರ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಪ್ಪೇ ತಣ್ಹಙ್ಕರೋ ಮೇಧಙ್ಕರೋ ಸರಣಙ್ಕರೋ ದೀಪಙ್ಕರೋತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಂಸು। ತೇಸು ದೀಪಙ್ಕರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಅಮರವತೀ ನಾಮ ನಗರಂ ಅಹೋಸಿ। ತತ್ಥ ಸುಮೇಧೋ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಟಿವಸತಿ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ, ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಕುಲಪರಿವಟ್ಟಾ ಅಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುಪಕ್ಕುಟ್ಠೋ ಜಾತಿವಾದೇನ, ಅಭಿರೂಪೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಸೋ ಅಞ್ಞಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಕತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಿಪ್ಪಮೇವ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿ। ತಸ್ಸ ದಹರಕಾಲೇಯೇವ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಕಾಲಮಕಂಸು। ಅಥಸ್ಸ ರಾಸಿವಡ್ಢಕೋ ಅಮಚ್ಚೋ ಆಯಪೋತ್ಥಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣರಜತಮಣಿಮುತ್ತಾದಿಭರಿತೇ ಸಾರಗಬ್ಭೇ ವಿವರಿತ್ವಾ "ಏತ್ತಕಂ ತೇ, ಕುಮಾರ, ಮಾತುಸನ್ತಕಂ, ಏತ್ತಕಂ ತೇ ಪಿತುಸನ್ತಕಂ, ಏತ್ತಕಂ ತೇ ಅಯ್ಯಕಪಯ್ಯಕಾನ"ನ್ತಿ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಕುಲಪರಿವಟ್ಟಾ ಧನಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ "ಏತಂ ಧನಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಹೀ"ತಿ ಆಹ। **ಸುಮೇಧಪಣ್ಡಿತೋ** ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮಂ ಏವಂ ಬಹುಂ ಧನಂ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಮಾತಾಪಿತಾದಯೋ ಪರಲೋಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಏಕಕಹಾಪಣಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ನ ಗತಾ, ಮಯಾ ಪನ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಮನಕಾರಣಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಸೋ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇತ್ವಾ

ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪ್ಪದೇಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹೇನೇವ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಪಞ್ಚ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿವಿಹಾರೇಹಿ ವಿಹರತಿ।

ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಕಾಲೇ **ದೀಪಙ್ಕರ**ದಸಬಲೋ ಪರಮಾಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ಚತೂಹಿ ಖೀಣಾಸವಸತಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ **ರಮ್ಮವತೀ**ನಗರಂ ನಾಮ ಪತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ **ಸುದಸ್ಸನ**ಮಹಾವಿಹಾರೇ ಪಟಿವಸತಿ। ರಮ್ಮವತೀನಗರವಾಸಿನೋ "ಸತ್ಥಾ ಕಿರ ಅಮ್ಹಾಕಂ ನಗರಂ ಪತ್ವಾ ಸುದಸ್ಸನಮಹಾವಿಹಾರೇ ಪಟಿವಸತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಗನ್ಧಮಾಲಾದಿಹತ್ಥಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ತೇ ಪುನದಿವಸೇ ಮಹಾದಾನಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ದಸಬಲಸ್ಸ ಆಗಮನಮಗ್ಗಂ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠಾ ಸೋಧೇನ್ತಿ।

ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಕಾಲೇ **ಸುಮೇಧ**ತಾಪಸೋ ಆಕಾಸೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತೇ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೇ ಮನುಸ್ಸೇ ದಿಸ್ವಾ "ಅಮ್ಭೋ, ಕಸ್ಸ ತುಮ್ಹೇ ಇಮಂ ಮಗ್ಗಂ ಸೋಧೇಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ? ತೇಹಿ "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಆಗಮನಮಗ್ಗಂ ಸೋಧೇಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಅತೀತೇಸು ಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರತ್ತಾ "ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸೋ ತಾವದೇವ ಆಕಾಸತೋ ಓರುಯ್ಹ "ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಓಕಾಸಂ ದೇಥ, ಅಹಮ್ಪಿ ಸೋಧೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತೇಹಿ ದಸ್ಸಿತಂ ಓಕಾಸಂ "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಹಂ ಇಮಂ ಇದ್ಧಿಯಾ ಸತ್ತರತನವಿಚಿತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕರಿತುಂ ಪಹೋಮಿ, ಅಜ್ಜ ಪನ ಮಯಾ ಕಾಯವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಕಾಯಾರಹಂ ಪುಞ್ಞಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಿಣಕಚವರಾದಯೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಪಂಸುಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸೋಧೇತಿ। ಅನಿಟ್ಠಿತೇಯೇವ ಪನ ತಸ್ಸ ಪದೇಸಸ್ಸ ಸೋಧನೇ ದೀಪಙ್ಕರೋ ಭಗವಾ ಮಹಾನುಭಾವಾನಂ ಛಳಭಿಞ್ಞಾನಂ ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಚತೂಹಿ ಸತಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಸುಮೇಧಪಣ್ಡಿತೋ "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬುದ್ಧಸಾವಕಾ ಚ ಮಾ ಚಿಕ್ಖಲ್ಲಂ ಅಕ್ಕಮನ್ತೂ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಾಕಚೀರಞ್ಚ ಚಮ್ಮಖಣ್ಡಞ್ಚ ಜಟಾಕಲಾಪಞ್ಚ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಸಯಞ್ಚ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನ ಸೀಸಂ ಕತ್ವಾ ಅವಕುಜ್ಜೋ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಏವಞ್ಚ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಚಾಹಂ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಿ, ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕೋ ಹುತ್ವಾ ಅಜ್ಜೇವ ಕಿಲೇಸೇ ಘಾತೇಸ್ಸಾಮಿ। ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಏಕಕೇನೇವ ಸಂಸಾರಮಹೋಘತೋ ನಿತ್ಥರಣೇನ? ಯಂನೂನಾಹಮ್ಪಿ ಏವರೂಪೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಸದೇವಕಂ ಲೋಕಂ ಸಂಸಾರಮಹಣ್ಣವತೋ ತಾರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಇತಿ ಸೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಮಹಾಭಿನೀಹಾರವಸೇನ ಚಿತ್ತಂ ಪಣಿಧೇಸಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಉಸ್ಸೀಸಕೇ ಠತ್ವಾ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಞ್ಚಸ್ಸ ಞತ್ವಾ "ಅಯಂ ಇತೋ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಂ ಮತ್ಥಕೇ ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಇಮಂ ಭಗವತೋ ಪವತ್ತಿಂ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ತತೋ ಅಪರೇಪಿ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಭಗವನ್ತಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಯಾವ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲಪರಿಯೋಸಾನಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ "ಬುದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿಂಸು। ಇತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಚತುವೀಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ಕಪ್ಪೇ ದೀಪಙ್ಕರದಸಬಲೋ ಉದಪಾದಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಅಞ್ಞೇಪಿ ತಯೋ ಬುದ್ಧಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ನಾಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ ಇಧ ನ ಗಹಿತಾ। **ಪೋರಾಣಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ತಮ್ಹಾ ಕಪ್ಪಾ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಬ್ಬಬುದ್ಧೇ ದಸ್ಸೇತುಂ ಇದಂ ವುತ್ತಂ -

"ತಣ್ಹಙ್ಕರೋ ಮೇಧಙ್ಕರೋ, ಅಥೋಪಿ ಸರಣಙ್ಕರೋ।
ದೀಪಙ್ಕರೋ ಚ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ದ್ವಿಪದುತ್ತಮೋ॥

"ಮಙ್ಗಲೋ ಚ ಸುಮನೋ ಚ, ರೇವತೋ ಸೋಭಿತೋ ಮುನಿ।
ಅನೋಮದಸ್ಸೀ ಪದುಮೋ, ನಾರದೋ ಪದುಮುತ್ತರೋ॥

“ಸುಮೇಧೋ ಚ ಸುಜಾತೋ ಚ, ಪಿಯದಸ್ಸೀ ಮಹಾಯಸೋ।
ಅತ್ಥದಸ್ಸೀ ಧಮ್ಮದಸ್ಸೀ, ಸಿದ್ಧತ್ಥೋ ಲೋಕನಾಯಕೋ॥

“ತಿಸ್ಸೋ ಫುಸ್ಸೋ ಚ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ವಿಪಸ್ಸೀ ಸಿಖಿ ವೇಸ್ಸಭೂ।
ಕಕುಸನ್ಧೋ ಕೋಣಾಗಮನೋ, ಕಸ್ಸಪೋ ಚಾಪಿ ನಾಯಕೋ॥

“ಏತೇ ಅಹೇಸುಂ ಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ವೀತರಾಗಾ ಸಮಾಹಿತಾ।
ಸತರಂಸೀವ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ಮಹಾತಮವಿನೋದನಾ।
ಜಲಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಾವ, ನಿಬ್ಬುತಾ ತೇ ಸಸಾವಕಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕಥಾ; ಅಪ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕಥಾ)।

ತತ್ಥ ದೀಪಙ್ಕರದಸಬಲಸ್ಸ ಚ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞದಸಬಲಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ಮಹಾಕಪ್ಪಾನಂ ಏಕಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ಬುದ್ಧಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋ ಅಹೋಸಿ, ತಥಾ ಭಗವತೋ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಭಗವತೋ ಮಙ್ಗಲಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ, ತಥಾ ಭಗವತೋ ಸೋಭಿತಸ್ಸ ಚ ಭಗವತೋ ಅನೋಮದಸ್ಸಿಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ, ತಥಾ ಭಗವತೋ ನಾರದಸ್ಸ ಚ ಭಗವತೋ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ **ಬುದ್ಧವಂಸೇ** (ಬು॰ ವಂ॰ ೨೮.೩, ೪, ೬, ೯) –

“ದೀಪಙ್ಕರಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಸತ್ಥುನೋ।
ಏತೇಸಂ ಅನ್ತರಾ ಕಪ್ಪಾ, ಗಣನಾತೋ ಅಸಙ್ಖಿಯಾ॥

“ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಸ್ಸ ಅಪರೇನ, ಮಙ್ಗಲೋ ನಾಮ ನಾಯಕೋ।
ತೇಸಮ್ಪಿ ಅನ್ತರಾ ಕಪ್ಪಾ, ಗಣನಾತೋ ಅಸಙ್ಖಿಯಾ॥

“ಸೋಭಿತಸ್ಸ ಅಪರೇನ, ಅನೋಮದಸ್ಸೀ ಮಹಾಯಸೋ।
ತೇಸಮ್ಪಿ ಅನ್ತರಾ ಕಪ್ಪಾ, ಗಣನಾತೋ ಅಸಙ್ಖಿಯಾ॥

“ನಾರದಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ।
ತೇಸಮ್ಪಿ ಅನ್ತರಾ ಕಪ್ಪಾ, ಗಣನಾತೋ ಅಸಙ್ಖಿಯಾ”ತಿ॥

ಏವಂ ಗಣನಾತೀತತಾಯ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯತ್ತೇಪಿ ಚತೂಸು ಠಾನೇಸು ಮಹಾಕಪ್ಪಾನಂ ಗಣನಾತಿಕ್ಕಮೇನ “ಚತುರೋ ಚ ಅಸಙ್ಖಿಯೇ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಸಙ್ಖ್ಯಾವಿಸೇಸೇನಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಪದುಮುತ್ತರದಸಬಲಸ್ಸ ಚ ಸುಮೇಧದಸಬಲಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ತಿಂಸಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಸುಜಾತದಸಬಲಸ್ಸ ಚ ಪಿಯದಸ್ಸೀದಸಬಲಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ನವಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಾನಂ ಕಪ್ಪಾನಂ ಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ದ್ವಾಸೀತುತ್ತರಾನಿ ಅಟ್ಠ ಚ ಸತಾನಿ, ಧಮ್ಮದಸ್ಸೀದಸಬಲಸ್ಸ ಚ ಸಿದ್ಧತ್ಥದಸಬಲಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ವೀಸತಿ ಕಪ್ಪಾ, ಸಿದ್ಧತ್ಥದಸಬಲಸ್ಸ ಚ ತಿಸ್ಸದಸಬಲಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ಏಕೋ ಕಪ್ಪೋ , ಭಗವತೋ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಚ ಭಗವತೋ ಸಿಖಿಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ಸಟ್ಠಿ ಕಪ್ಪಾ, ಭಗವತೋ ಚ ವೇಸ್ಸಭುಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಚ ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತರೇ ತಿಂಸ ಕಪ್ಪಾ, ಇತಿ ಪದುಮುತ್ತರದಸಬಲಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಕಪ್ಪತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹೇಟ್ಠಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಕಪ್ಪೇಹಿ ಇಮಿನಾ ಚ ಭದ್ದಕಪ್ಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸತಸಹಸ್ಸಮಹಾಕಪ್ಪಾ। ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ “ಕಪ್ಪೇ ಚ ಸತಸಹಸ್ಸೇ”ತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನತ್ಥೇ ವಿತ್ಥಾರಿಯಮಾನೇ ಸಬ್ಬಂ ಬುದ್ಧವಂಸಪಾಳಿಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸಂವಣ್ಣೇತಬ್ಬಂ ಹೋತೀತಿ ಅತಿವಿತ್ಥಾರಭೀರುಕಸ್ಸ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅನುರಕ್ಖನ್ತಾ ನ ವಿತ್ಥಾರಯಿಮ್ಹ। ಅತ್ಥಿಕೇಹಿ **ಬುದ್ಧವಂಸತೋ** (ಬು॰ ವಂ॰ ೧.೧ ಆದಯೋ) ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಯೋಪಿ ಚೇತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬೋ ಕಥಾಮಗ್ಗೋ,

ಸೋಪಿ **ಅಟ್ಠಸಾಲಿನಿಯಾ** (ಧ॰ ಸ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಸುಮೇಧಕಥಾ) ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಹವಣ್ಣನಾಯ **ಜಾತಕಟ್ಠಕಥಾಯ** (ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕಥಾ) ಚ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏತ್ಥನ್ತರೇತಿ ಏತ್ಥ **ಅನ್ತರ**ಸದ್ದೋ -

"ನದೀತೀರೇಸು ಸಣ್ಠಾನೇ, ಸಭಾಸು ರಥಿಯಾಸು ಚ।
ಜನಾ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಮನ್ತೇನ್ತಿ, ಮಞ್ಚ ತಞ್ಚ ಕಿಮನ್ತರ"ನ್ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೨೮) -

ಆದೀಸು ಕಾರಣೇ ಆಗತೋ। "ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರಾ ಇತ್ಥೀ ವಿಜ್ಜನ್ತರಿಕಾಯ ಭಾಜನಂ ಧೋವನ್ತೀ"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೪೯) ಖಣೇ, ವಿಜ್ಜುನಿಚ್ಛರಣಕ್ಖಣೇತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಯಸ್ಸನ್ತರತೋ ನ ಸನ್ತಿ ಕೋಪಾ"ತಿಆದೀಸು (ಉದಾ॰ ೨೦) ಚಿತ್ತೇ। "ಅನ್ತರಾ ಚ ಗಯಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ಬೋಧಿ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೮೫; ಮಹಾವ॰ ೧೧) ವಿವರೇ। "ನ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಭಣಮಾನಸ್ಸ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕಥಾ ಓಪಾತೇತಬ್ಬಾ"ತಿಆದೀಸು (ಮಹಾವ॰ ೬೮) ವೇಮಜ್ಝೇ। ಇಧಾಪಿ ವೇಮಜ್ಝೇಯೇವ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ (ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧; ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೪.೩೬), ತಸ್ಮಾ ಏತಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರೇ ವೇಮಜ್ಝೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಸ್ಮಿಂ ಮಹಾಕಪ್ಪೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವಾ ಸುಮೇಧಪಣ್ಡಿತೋ ಹುತ್ವಾ ದೀಪಙ್ಕರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಪಾದಮೂಲೇ -

"ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಲಿಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಹೇತು ಸತ್ಥಾರದಸ್ಸನಂ।
ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಗುಣಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಅಧಿಕಾರೋ ಚ ಛನ್ದತಾ"ತಿ॥ (ಬು॰ ವಂ॰ ೨.೫೯) -

ಏವಂ ವುತ್ತೇಹಿ ಅಟ್ಠಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಮಹಾಭಿನೀಹಾರಂ ಅಕಾಸಿ, ಸಮತ್ತಿಂಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಪವಿಚಿನಿ ಸಮಾದಿಯಿ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ಬುದ್ಧಕಾರಕೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಾದೇತುಂ ಆರಭಿ, ಯಮ್ಹಿ ಚೇತಸ್ಮಿಂ ಭದ್ದಕಪ್ಪೇ ಸಬ್ಬಸೋ ಪೂರಿತಪಾರಮೀ ಹುತ್ವಾ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿ। ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಮಹಾಕಪ್ಪಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಯಥಾವುತ್ತಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಕಾಲವಿಸೇಸೇತಿ। ಕಥಂ ಪನೇತಂ ವಿಞ್ಞಾಯತೀತಿ? "ಕಪ್ಪೇ ಚ ಸತಸಹಸ್ಸೇ, ಚತುರೋ ಚ ಅಸಙ್ಖಿಯೇ"ತಿ ಇದಞ್ಹಿ ಮಹಾಕಪ್ಪಾನಂ ಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಅಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಚ ಸಙ್ಖ್ಯಾದಸ್ಸನಂ। ಸಾ ಖೋ ಪನಾಯಂ ಸಙ್ಖ್ಯಾ ಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಸ್ಸ ಆದಿಪರಿಯೋಸಾನಗ್ಗಹಣಂ ವಿನಾ ನ ಸಮ್ಭವತೀತಿ ಯತ್ಥ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಾನಮಾರಮ್ಭೋ ಯತ್ಥ ಚ ತೇ ಪರಿಯೋಸಿತಾ ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಅವಧಿಭಾವೇನ "ಏತ್ಥನ್ತರೇ"ತಿ ಏತ್ಥ ಅತ್ಥತೋ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। ಅವಧಿ ಚ ಪನಾಯಂ ಅಭಿವಿಧಿವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ನ ಮರಿಯಾದಾವಸೇನ, ಆರಮ್ಭೋಸಾನಕಪ್ಪಾನಂ ಏಕದೇಸೇನ ಅನ್ತೋಗಧತ್ತಾ। ನನು ಚ ನಿಪ್ಪದೇಸೇನ ತೇಸಂ ಅಪರಿಯಾದಾನತೋ ಅಭಿವಿಧಿ ಚ ಇಧ ನ ಸಮ್ಭವತೀತಿ? ನ ಇದಮೇವಂ ತದೇಕದೇಸೇಪಿ ತಬ್ಬೋಹಾರತೋ। ಯೋ ಹಿ ತದೇಕದೇಸಭೂತೋ ಕಪ್ಪೋ, ಸೋ ನಿಪ್ಪದೇಸತೋ ಪರಿಯಾದಿನ್ನೋತಿ।

ಯಂ ಚರಿತಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಬೋಧಿಪಾಚನನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಚರಿತ**ನ್ತಿ ಚರಿಯಾ, ಸಮತ್ತಿಂಸಪಾರಮಿಸಙ್ಗಹಾ ದಾನಸೀಲಾದಿಪಟಿಪತ್ತಿ, ಞಾತತ್ಥಚರಿಯಾಲೋಕತ್ಥಚರಿಯಾಬುದ್ಧತ್ಥಚರಿಯಾನಂ ತದನ್ತೋಗಧತ್ತಾ। ತಥಾ ಯಾ ಚಿಮಾ ಅಟ್ಠ ಚರಿಯಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಪಣಿಧಿಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಚತೂಸು ಇರಿಯಾಪಥೇಸು **ಇರಿಯಾಪಥಚರಿಯಾ,** ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾಯತನೇಸು **ಆಯತನಚರಿಯಾ,** ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರೀನಂ ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು **ಸತಿಚರಿಯಾ,** ಅಧಿಚಿತ್ತಮನುಯುತ್ತಾನಂ ಚತೂಸು ಝಾನೇಸು **ಸಮಾಧಿಚರಿಯಾ,** ಬುದ್ಧಿಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಚತೂಸು ಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು **ಞಾಣಚರಿಯಾ,** ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪನ್ನಾನಂ ಚತೂಸು ಅರಿಯಮಗ್ಗೇಸು **ಮಗ್ಗಚರಿಯಾ,** ಅಧಿಗತಫಲಾನಂ ಚತೂಸು ಸಾಮಞ್ಞಫಲೇಸು **ಪತ್ತಿಚರಿಯಾ,** ತಿಣ್ಣಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು **ಲೋಕತ್ಥಚರಿಯಾ**ತಿ। ತತ್ಥ ಪದೇಸತೋ ದ್ವಿನ್ನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಬುದ್ಧಸಾವಕಾನಞ್ಚ ಲೋಕತ್ಥಚರಿಯಾ, ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಪನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾನಞ್ಚ ನಿಪ್ಪದೇಸತೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ **ನಿದ್ದೇಸೇ** (ಚೂಳನಿ॰ ಖಗ್ಗವಿಸಾಣಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸ ೧೨೧; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೯೭) "ಚರಿಯಾತಿ ಅಟ್ಠ ಚರಿಯಾಯೋ ಇರಿಯಾಪಥಚರಿಯಾ ಆಯತನಚರಿಯಾ"ತಿ ವಿತ್ಥಾರೋ।

“ಅಧಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ ಸದ್ಧಾಯ ಚರತಿ, ಪಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ವೀರಿಯೇನ ಚರತಿ, ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ ಸತಿಯಾ ಚರತಿ, ಅವಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಸಮಾಧಿನಾ ಚರತಿ, ಪಜಾನನ್ತೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಚರತಿ, ವಿಜಾನನ್ತೋ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಚರತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಆಯತನ್ತೀತಿ ಆಯತನಚರಿಯಾಯ ಚರತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ಪಟಿಪನ್ನೋ ವಿಸೇಸಮಧಿಗಚ್ಛತೀತಿ ವಿಸೇಸಚರಿಯಾಯ ಚರತೀ”ತಿ ಯಾ ಇಮಾ ಅಪರಾಪಿ ಅಟ್ಠ ಚರಿಯಾ ವುತ್ತಾ, ತಾಸಂ ಸಬ್ಬಾಸಂ ಪಾರಮಿತಾಸ್ವೇವ ಸಮೋರೋಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ “ಚರಿತನ್ತಿ ಚರಿಯಾ, ಸಮತ್ತಿಂಸಪಾರಮಿಸಙ್ಗಹಾ ದಾನಸೀಲಾದಿಪಟಿಪತ್ತೀ”ತಿ। ಹೇತುಚರಿಯಾಯ ಏವ ಪನ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ ಮಗ್ಗಚರಿಯಾಪತ್ತಿಚರಿಯಾನಂ ಇಧ ಅನವರೋಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ “ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಬೋಧಿಪಾಚನ”ನ್ತಿ।

ತತ್ಥ **ಸಬ್ಬ**-ಸದ್ದೋ ಸಬ್ಬಸಬ್ಬಂ ಆಯತನಸಬ್ಬಂ ಸಕ್ಕಾಯಸಬ್ಬಂ ಪದೇಸಸಬ್ಬನ್ತಿ ಚತೂಸು ಅತ್ಥೇಸು ದಿಸ್ಸತಿ। ತಥಾ ಹಿ “ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಞಾಣಮುಖೇ ಆಪಾಥಮಾಗಚ್ಛನ್ತೀ”ತಿಆದೀಸು (ಮಹಾನಿ॰ ೧೫೬; ಚೂಳನಿ॰ ಮೋಘರಾಜಮಾಣವಪುಚ್ಛಾನಿದ್ದೇಸ ೮೫) ಸಬ್ಬಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ। “ಸಬ್ಬಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ತಂ ಸುಣಾಥ, ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬಂ ಚಕ್ಖುಞ್ಚೇವ ರೂಪಾ ಚ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಚೇವ ಧಮ್ಮಾ ಚಾ”ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೨೩) ಏತ್ಥ ಆಯತನಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ। “ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತೀ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೬) ಸಕ್ಕಾಯಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ। “ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ವೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸುಭಾಸಿತಂ ಪರಿಯಾಯೇನಾ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೪೫) ಪದೇಸಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ। ಇಧಾಪಿ ಪದೇಸಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಏವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಭೂತಸ್ಸ ಚರಿತಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ।

ಬೋಧೀತಿ ರುಕ್ಖೋಪಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋಪಿ ನಿಬ್ಬಾನಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಮ್ಪಿ। “ಬೋಧಿರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಪಠಮಾಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧; ಉದಾ॰ ೧) ಚ “ಅನ್ತರಾ ಚ ಗಯಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ಬೋಧಿ”ನ್ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೮೫; ಮಹಾವ॰ ೧೧) ಚ ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ಬುಜ್ಝತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ರುಕ್ಖೋ ಬೋಧಿ। “ಬೋಧಿ ವುಚ್ಚತಿ ಚತೂಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಞಾಣ”ನ್ತಿ (ಚೂಳನಿ॰ ಖಗ್ಗವಿಸಾಣಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸ ೧೨೧) ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಬುಜ್ಝತಿ ಏತೇನಾತಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ಬೋಧಿ। “ಪತ್ವಾನ ಬೋಧಿಂ ಅಮತಂ ಅಸಙ್ಖತ”ನ್ತಿ ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ಬುಜ್ಝತಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ನಿಮಿತ್ತಭೂತೇತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಬೋಧಿ। “ಪಪ್ಪೋತಿ ಬೋಧಿಂ ವರಭೂರಿಮೇಧಸೋ”ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೨೧೭) ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಬುಜ್ಝತಿ ಏತೇನಾತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಬೋಧಿ। ಇಧಾಪಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಾನಿ ವಾ ಇಧ ಬೋಧೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೧), ಮಹಾಬೋಧಿಯಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ ಭಗವತೋ। ಆಸವಕ್ಖಯಞಾಣಪದಟ್ಠಾನಞ್ಹಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಪದಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಆಸವಕ್ಖಯಞಾಣಂ “ಮಹಾಬೋಧೀ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏತ್ಥಾಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಯಥಾವುತ್ತಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಯಂ ಮಮ ದಾನಾಸೀಲಾದಿಪಟಿಪತ್ತಿಸಙ್ಖಾತಂ ಚರಿತಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಅನವಸೇಸಂ ಮಹಾಬೋಧಿಯಾ ಪಾಚನಂ ಸಾಧಕಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಕನ್ತಿ। ಏತೇನ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಾನಂ ನಿರನ್ತರಭಾವನಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಥ ವಾ **ಸಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಯಥಾವುತ್ತಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಯಂ ಚರಿತಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಸಕಲಮೇವ ಅನವಸೇಸಂ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಭೂತಮೇವ। ಏತೇನ ಸಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಭಾವನಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ತಸ್ಸೋ ಹಿ **ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರೇಸು ಭಾವನಾ** ಸಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಭಾವನಾ ನಿರನ್ತರಭಾವನಾ ಚಿರಕಾಲಭಾವನಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಭಾವನಾ ಚಾತಿ। ತಾಸು “ಕಪ್ಪೇ ಚ ಸತಸಹಸ್ಸೇ, ಚತುರೋ ಚ ಅಸಙ್ಖಿಯೇ”ತಿ ಇಮಿನಾ **ಚಿರಕಾಲಭಾವನಾ** ವುತ್ತಾ। ಯೋ ಚೇತ್ಥ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೋ, ತೇನ ಪಠಮೇ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ಸಬ್ಬಗ್ಗಹಣೇನ ಚ **ನಿರನ್ತರಭಾವನಾ,** ದುತಿಯೇ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ಸಬ್ಬಂ ಚರಿತ”ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ **ಸಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಭಾವನಾ,** ಬೋಧಿಪಾಚನ”ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ **ಸಕ್ಕಚ್ಚಭಾವನಾ** ವುತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಯಥಾ ತಂ ಚರಿತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪಾಚೇತಿ ಏವಂಭೂತಭಾವದೀಪನತೋ। ತಥಾ ಹಿ ತಂ “ಬೋಧಿಪಾಚನ”ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತಂ ಅರಹತಿ, ನ ಅಞ್ಞಥಾತಿ। ಕಥಂ ಪನೇತ್ಥ ಬೋಧಿಚರಿಯಾಯ ನಿರನ್ತರಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ? ಯದಿ ಚಿತ್ತನಿರನ್ತರತಾಯ ತಂ ನ ಯುಜ್ಜತಿ, ನ ಹಿ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಮಹಾಭಿನೀಹಾರತೋ ಉದ್ಧಂ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಸಮ್ಭರಣಚಿತ್ತತೋ ಅಞ್ಞಂ ಚಿತ್ತಂ ನಪ್ಪವತ್ತತೀತಿ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ। ಅಥ ಕಿರಿಯಮಯಚಿತ್ತಪ್ಪವತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುಚ್ಚೇಯ್ಯ, ಏವಮ್ಪಿ ನ ಯುಜ್ಜತಿ, ನ ಹಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ತೇಸಂ ಕಿರಿಯಮಯಚಿತ್ತಾನಿ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಸಮ್ಭರಣವಸೇನೇವ ಪವತ್ತನ್ತಿ। ಏತೇನೇವ ಪಯೋಗನಿರನ್ತರತಾಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಜಾತಿನಿರನ್ತರತಾಯ

ಪನ ನಿರನ್ತರಭಾವನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಯಸ್ಸಞ್ಹಿ ಜಾತಿಯಂ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಮಹಾಪಣಿಧಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತಂ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಚರಿಮತ್ತಭಾವಾ ನ ಸಾ ನಾಮ ಜಾತಿ ಉಪಲಬ್ಭತಿ, ಯಾ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಸಮ್ಭತಾ ನ ಸಿಯಾ ಅನ್ತಮಸೋ ದಾನಪಾರಮಿಮತ್ತಂ ಉಪಾದಾಯ। ಅಯಞ್ಹಿ ನಿಯತಿಪತ್ತಿತಾನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಧಮ್ಮತಾ। ಯಾವ ಚ ತೇ ಕಮ್ಮಾದೀಸು ವಸೀಭಾವಂ ನ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ತಾವ ಸಪ್ಪದೇಸಮ್ಪಿ ಸಮ್ಭಾರೇಸು ಪಯೋಗಮಾಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಯದಾ ಪನ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಮ್ಮಾದೀಸು ವಸೀಭಾವಪ್ಪತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಥ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿಪ್ಪದೇಸತೋ ಏವ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರೇಸು ಸಮೀಹನಂ ಸಾತಚ್ಚಕಿರಿಯಾ ಚ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ। ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರಿತಾ ಪನ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಯೇನ ಯೇನ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಸಮಿಜ್ಝನಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀತಿ। ಏವಮೇತಾಯ ಗಾಥಾಯ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರೇಸು ಸಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಭಾವನಾ ಚಿರಕಾಲಭಾವನಾ ನಿರನ್ತರಭಾವನಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಭಾವನಾ ಚಾತಿ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಭಾವನಾ ಪಕಾಸಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ತತ್ರ ಯಸ್ಮಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಚರಿತಂ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಾ ಬೋಧಿಚರಿಯಾ ಅಗ್ಗಯಾನಂ ಪಾರಮಿಯೋತಿ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಂ, ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನಂ, ಯಸ್ಮಾ ಚ ಪರತೋ ವಿಭಾಗೇನ ವಕ್ಖಮಾನಾನಂ ದಾನಪಾರಮಿಆದೀನಂ ಚರಿತನ್ತಿ ಇದಂ ಅವಿಸೇಸವಚನಂ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರೇಸು ಕೋಸಲ್ಲಜನನತ್ಥಂ ಪಾರಮಿಯೋ ಇಧ ಸಂವಣ್ಣೇತಬ್ಬಾ। ತಾ ಪರತೋ **ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾಯಂ** ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಸಂವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ।

೧. ಇತಿ ಭಗವಾ ಅತ್ತನೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂಮಿಯಂ ಚರಿತಂ ಆರಮ್ಭತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಪರಿಯೋಸಾನಾ ಮಹಾಬೋಧಿಯಾ ಪರಿಪಾಚನಮೇವಾತಿ ಅವಿಸೇಸತೋ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತಸ್ಸ ಪರಮುಕ್ಕಂಸಗಮನೇನ ಅತಿಸಯತೋ ಬೋಧಿಪರಿಪಾಚನಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭದ್ದಕಪ್ಪೇ ಕತಿಪಯಾ ಪುಬ್ಬಚರಿಯಾ ವಿಭಾಗತೋ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ **"ಅತೀತಕಪ್ಪೇ"**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಅತೀತಕಪ್ಪೇ**ತಿ ಇತೋ ಪುರಿಮೇ ಪುರಿಮತರೇ ವಾ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಯಥಾವುತ್ತಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಮಹಾಕಪ್ಪೇ, ಕಪ್ಪಾನಂ ಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕೇಸು ಚತೂಸು ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೇಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚರಿತ**ನ್ತಿ ಚಿಣ್ಣಂ ದಾನಾದಿಪಟಿಪತ್ತಿಂ। **ಠಪಯಿತ್ವಾ**ತಿ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ, ಅವತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭವಾಭವೇ**ತಿ ಭವೇ ಚ ಅಭವೇ ಚ, "ಇತಿಭವಾಭವಕಥ"ನ್ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭) ಏತ್ಥ ಹಿ ವುದ್ಧಿಹಾನಿಯೋ ಭವಾಭವಾತಿ ವುತ್ತಾ। "ಇತಿಭವಾಭವತಞ್ಚ ವೀತಿವತ್ತೋ"ತಿ (ಉದಾ॰ ೨೦) ಏತ್ಥ ಸಮ್ಪತ್ತಿವಿಪತ್ತಿವುದ್ಧಿಹಾನಿಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದಪುಞ್ಞಪಾಪಾನಿಭವಾಭವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾನಿ। "ಇತಿಭವಾಭವಹೇತು ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೯; ಇತಿವು॰ ೧೦೫) ಏತ್ಥ ಪನ ಪಣೀತಪಣೀತತರಾನಿ ಸಪ್ಪಿನವನೀತಾದಿಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ಭವಾಭವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾನಿ। ಸಮ್ಪತ್ತಿಭವೇಸು ಪಣೀತತರಾ ಪಣೀತತಮಾ ಭವಾಭವಾತಿಪಿ ವದನ್ತಿ ಏವ, ತಸ್ಮಾ ಇಧಾಪಿ ಸೋ ಏವ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಖುದ್ದಕೇ ಚೇವ ಮಹನ್ತೇ ಚ ಭವಸ್ಮಿನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಇಮಮ್ಹಿ ಕಪ್ಪೇ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭದ್ದಕಪ್ಪೇ। **ಪವಕ್ಖಿಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಕಥಯಿಸ್ಸಂ। **ಸುಣೋಹೀ**ತಿ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಂ ಸವನೇ ನಿಯೋಜೇತಿ। **ಮೇ**ತಿ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ, ಮಮ ಭಾಸತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನಿದಾನಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧. ಅಕಿತ್ತಿವಗ್ಗೋ

೧. ಅಕಿತ್ತಿಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೩. ಏವಂ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಚ ಪರಿಸಾಯ ಅತ್ತನೋ ಪುಬ್ಬಚರಿಯಾಯ ಸವನೇ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಜನೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತಂ ಪುಬ್ಬಚರಿತಂ ಭವನ್ತರಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಹತ್ಥತಲೇ ಆಮಲಕಂ ವಿಯ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕರೋನ್ತೋ "**ಯದಾ ಅಹಂ ಬ್ರಹಾರಞ್ಞೇ**"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಯದಾತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ। **ಬ್ರಹಾರಞ್ಞೇತಿ** ಮಹಾಅರಞ್ಞೇ, ಅರಞ್ಞಾನಿಯಂ, ಮಹನ್ತೇ ವನೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸುಞ್ಞೇತಿ** ಜನವಿವಿತ್ತೇ। **ವಿಪಿನಕಾನನೇತಿ** ವಿಪಿನಭೂತೇ ಕಾನನೇ, ಪದದ್ವಯೇನಾಪಿ ತಸ್ಸ ಅರಞ್ಞಸ್ಸ ಗಹನಭಾವಮೇವ ದೀಪೇತಿ, ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಕಾರದೀಪಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾತಿ** ಅನುಪವಿಸಿತ್ವಾ। **ವಿಹರಾಮೀತಿ** ದಿಬ್ಬಬ್ರಹ್ಮಅರಿಯಆನೇಞ್ಜವಿಹಾರೇಹಿ ಸಮುಪ್ಪಾದಿತಸುಖವಿಸೇಸೇನ ಇರಿಯಾಪಥವಿಹಾರೇನ ಸರೀರದುಕ್ಖಂ ವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಹರಾಮಿ ಅತ್ತಭಾವಂ ಪವತ್ತೇಮಿ। **ಅಕಿತ್ತಿ ನಾಮ ತಾಪಸೋತಿ** ಏವಂನಾಮಕೋ ತಾಪಸೋ ಹುತ್ವಾ ಯದಾ ಅಹಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸತ್ಥಾ ತದಾ ಅತ್ತನೋ ಅಕಿತ್ತಿತಾಪಸಭಾವಂ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಸ್ಸ ವದತಿ। ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ -

ಅತೀತೇ ಕಿರ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಭದ್ದಕಪ್ಪೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ನಾಮ ರಾಜಿನಿ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಸ್ಸ ಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, "ಅಕಿತ್ತೀ"ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ತಸ್ಸ ಪದಸಾ ಗಮನಕಾಲೇ ಭಗಿನೀಪಿ ಜಾಯಿ। "ಯಸವತೀ"ತಿಸ್ಸಾ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ಸೋ ಸೋಳಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಗಮಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಕಾಲಮಕಂಸು। ಸೋ ತೇಸಂ ಪೇತಕಿಚ್ಚಾನಿ ಕಾರೇತ್ವಾ ಕತಿಪಯದಿವಸಾತಿಕ್ಕಮೇನ ರತನಾವಲೋಕನಂ ಆಯುತ್ತಕಪುರಿಸೇಹಿ ಕಾರಯಮಾನೋ "ಏತ್ತಕಂ ಮತ್ತಿಕಂ, ಏತ್ತಕಂ ಪೇತ್ತಿಕಂ, ಏತ್ತಕಂ ಪಿತಾಮಹ"ನ್ತಿ ಸುತ್ವಾ ಸಂವಿಗ್ಗಮಾನಸೋ ಹುತ್ವಾ "ಇದಂ ಧನಮೇವ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನ ಧನಸ್ಸ ಸಂಹಾರಕಾ, ಸಬ್ಬೇ ಇಮಂ ಧನಂ ಪಹಾಯೇವ ಗತಾ, ಅಹಂ ಪನ ನಂ ಆದಾಯ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರಾಜಾನಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸಿ - "ಧನೇನ ಅತ್ಥಿಕಾ ಅಕಿತ್ತಿಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಗೇಹಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ।

ಸೋ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಧನೇ ಅಖೀಯಮಾನೇ "ಕಿಂ ಮೇ ಇಮಾಯ ಧನಕೀಳಾಯ, ಅತ್ಥಿಕಾ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ನಿವೇಸನದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಾದಿಭರಿತೇ ಸಾರಗಬ್ಭೇ ವಿವರಾಪೇತ್ವಾ "ದಿನ್ನಂಯೇವ ಹರನ್ತೂ"ತಿ ಗೇಹಂ ಪಹಾಯ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಸ್ಸ ಪರಿದೇವನ್ತಸ್ಸ ಭಗಿನಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ನದಿಂ ಉತ್ತರಿತ್ವಾ ದ್ವೇ ತೀಣಿ ಯೋಜನಾನಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ರಮಣೀಯೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕರಿತ್ವಾ ವಸತಿ। ಯೇನ ಪನ ದ್ವಾರೇನ ತದಾ ನಿಕ್ಖಮಿ, ತಂ ಅಕಿತ್ತಿದ್ವಾರಂ ನಾಮ ಜಾತಂ। ಯೇನ ತಿತ್ಥೇನ ನದಿಂ ಓತಿಣ್ಣೋ, ತಂ ಅಕಿತ್ತಿತಿತ್ಥಂ ನಾಮ ಜಾತಂ। ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ಬಹೂ ಮನುಸ್ಸಾ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನಿವಾಸಿನೋ ತಸ್ಸ ಗುಣೇಹಿ ಆಕಡ್ಢಿಯಮಾನಹದಯಾ ಅನುಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ಮಹಾಪರಿವಾರೋ ಅಹೋಸಿ, ಮಹಾಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಅಯಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ ಮಹಾ, ಪರಿವಾರೋಪಿ ಮಹನ್ತೋ, ಕಾಯವಿವೇಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಇಧ ನ ಲಭತಿ, ಮಯಾ ಏಕಾಕಿನಾ ವಿಹರಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪರಮಪ್ಪಿಚ್ಛಭಾವತೋ ವಿವೇಕನಿನ್ನತಾಯ ಚ ಕಸ್ಸಚಿ ಅಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಏಕಕೋವ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ದಮಿಳರಟ್ಠಂ ಪತ್ವಾ ಕಾವೀರಪಟ್ಟನಸಮೀಪೇ ಉಯ್ಯಾನೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿ। ತತ್ರಾಪಿಸ್ಸ ಮಹಾಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ತಂ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತೋ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಾರದೀಪೇ ಓತರಿ। ತದಾ ಕಾರದೀಪೋ ಅಹಿದೀಪೋ ನಾಮ। ಸೋ ತತ್ಥ ಮಹನ್ತಂ ಕಾರರುಕ್ಖಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ

ಪನ ಕತ್ಥಚಿ ಅಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಫಲಕಾಲೇ ಫಲಾನಿ ಖಾದನ್ತೋ ಫಲೇ ಅಸತಿ ಪತ್ತಾನಿ ಉದಕಸಿತ್ತಾನಿ ಖಾದನ್ತೋ ಝಾನಸಮಾಪತ್ತೀಹಿ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ।

ತಸ್ಸ ಸೀಲತೇಜೇನ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಸನಂ ಉಣ್ಹಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸಕ್ಕೋ "ಕೋ ನು ಖೋ ಮಂ ಇಮಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇತುಕಾಮೋ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಪಣ್ಡಿತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಮತ್ಥಂ ನು ಖೋ ಅಯಂ ತಾಪಸೋ ಏವಂ ದುಕ್ಕರಂ ತಪಂ ಚರತಿ, ಸಕ್ಕತ್ತಂ ನು ಖೋ ಪತ್ಥೇತಿ, ಉದಾಹು ಅಞ್ಞಂ, ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮಿ ನಂ। ಅಯಞ್ಹಿ ಸುವಿಸುದ್ಧಕಾಯವಚೀಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಜೀವಿತೇ ನಿರಪೇಕ್ಖೋ ಉದಕಸಿತ್ತಾನಿ ಕಾರಪತ್ತಾನಿ ಖಾದತಿ, ಸಚೇ ಸಕ್ಕತ್ತಂ ಪತ್ಥೇತಿ ಅತ್ತನೋ ಸಿತ್ತಾನಿ ಕಾರಪತ್ತಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ದಸ್ಸತಿ, ನೋ ಚೇ, ನ ದಸ್ಸತೀ"ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಣ್ಣೇನ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ । ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಕಾರಪತ್ತಾನಿ ಸೇದೇತ್ವಾ "ಸೀತಲೀಭೂತಾನಿ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಣ್ಣಸಾಲದ್ವಾರೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪುರತೋ ಸಕ್ಕೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪೇನ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಅತ್ಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ, ಚಿರಸ್ಸಂ ವತ ಮೇ ಯಾಚಕೋ ದಿಟ್ಠೋ"ತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಪ್ಪತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ "ಅಜ್ಜ ಮಮ ಮನೋರಥಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಕ್ಕಭಾಜನೇನೇವ ಆದಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಸೇಸೇತ್ವಾವ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖಾಭಾಜನೇ ಪಕ್ಖಿಪಿ। ಸಕ್ಕೋ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನ್ತರಧಾಯಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋಪಿ ತಸ್ಸ ದತ್ವಾ ಪುನ ಪರಿಯೇಟ್ಠಿಂ ಅನಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ।

ದುತಿಯದಿವಸೇ ಪನ ಕಾರಪತ್ತಾನಿ ಪಚಿತ್ವಾ "ಹಿಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಅಲಭಿಂ, ಅಜ್ಜ ನು ಖೋ ಕಥ"ನ್ತಿ ಪಣ್ಣಸಾಲದ್ವಾರೇ ನಿಸೀದಿ। ಸಕ್ಕೋಪಿ ತಥೇವ ಆಗಮಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪುನಪಿ ತಥೇವ ದತ್ವಾ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ। ತತಿಯದಿವಸೇ ಚ ತಥೇವ ದತ್ವಾ "ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಲಾಭಾ, ಬಹುಂ ವತ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವಾಮಿ, ಸಚಾಹಂ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಲಭೇಯ್ಯಂ, ಏವಮೇವ ಮಾಸಮ್ಪಿ ದ್ವೇಮಾಸಮ್ಪಿ ದಾನಂ ದದೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ತೀಸುಪಿ ದಿವಸೇಸು "ತೇನ ದಾನೇನ ನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ನ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನ ಸಕ್ಕಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನ ಬ್ರಹ್ಮಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನ ಸಾವಕಬೋಧಿಂ ನ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಂ ಪತ್ಥೇಮಿ, ಅಪಿ ಚ ಇದಂ ಮೇ ದಾನಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೂ"ತಿ ಯಥಾಧಿಕಾರಂ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೪. "ತದಾ ಮಂ ತಪತೇಜೇನ, ಸನ್ತತ್ತೋ ತಿದಿವಾಭಿಭೂ।
ಧಾರೇನ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಣ್ಣಂ, ಭಿಕ್ಖಾಯ ಮಂ ಉಪಾಗಮಿ॥

೫. "ಪವನಾ ಆಭತಂ ಪಣ್ಣಂ, ಅತೇಲಞ್ಚ ಅಲೋಣಿಕಂ।
ಮಮ ದ್ವಾರೇ ಠಿತಂ ದಿಸ್ವಾ, ಸಕಟಾಹೇನ ಆಕಿರಿಂ॥

೬. "ತಸ್ಸ ದತ್ವಾನಹಂ ಪಣ್ಣಂ, ನಿಕುಜ್ಜಿತ್ವಾನ ಭಾಜನಂ।
ಪುನೇಸನಂ ಜಹಿತ್ವಾನ, ಪಾವಿಸಿಂ ಪಣ್ಣಸಾಲಕಂ॥

೭. "ದುತಿಯಮ್ಪಿ ತತಿಯಮ್ಪಿ, ಉಪಗಞ್ಛಿ ಮಮನ್ತಿಕಂ।
ಅಕಮ್ಪಿತೋ ಅನೋಲಗ್ಗೋ, ಏವಮೇವಮದಾಸಹಂ॥

೮. "ನ ಮೇ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಅತ್ಥಿ, ಸರೀರಸ್ಮಿಂ ವಿವಣ್ಣಿಯಂ।
ಪೀತಿಸುಖೇನ ರತಿಯಾ, ವೀತಿನಾಮೇಮಿ ತಂ ದಿವಂ॥

೯. "ಯದಿ ಮಾಸಮ್ಪಿ ದ್ವೇಮಾಸಂ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ವರಂ ಲಭೇ।
ಅಕಮ್ಪಿತೋ ಅನೋಲೀನೋ, ದದೇಯ್ಯಂ ದಾನಮುತ್ತಮಂ॥

೧೦. “ನ ತಸ್ಸ ದಾನಂ ದದಮಾನೋ, ಯಸಂ ಲಾಭಞ್ಚ ಪತ್ಥಯಿಂ।
ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ಥಯಾನೋ, ತಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಆಚರಿ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತದಾತಿ** ಯದಾ ಅಹಂ ಅಕಿತ್ತಿನಾಮಕೋ ತಾಪಸೋ ಹುತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ಕಾರಾರಞ್ಞೇ ವಿಹರಾಮಿ, ತದಾ । **ಮನ್ತಿ** ಮಮ। **ತಪತೇಜೇನಾತಿ** ಸೀಲಪಾರಮಿತಾನುಭಾವೇನ। ಸೀಲಞ್ಹಿ ದುಚ್ಚರಿತಸಂಕಿಲೇಸಸ್ಸ ತಪನತೋ “ತಪೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮವೀರಿಯಪಾರಮಿತಾನುಭಾವೇನ ವಾ। ತಾಪಿ ಹಿ ತಣ್ಹಾಸಂಕಿಲೇಸಸ್ಸ ಕೋಸಜ್ಜಸ್ಸ ಚ ತಪನತೋ “ತಪೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಉಕ್ಕಂಸಗತಾ ಚ ತಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇತಿ। ಖನ್ತಿಸಂವರಸ್ಸ ಚಾಪಿ ಪರಮುಕ್ಕಂಸಗಮನತೋ “ಖನ್ತಿಪಾರಮಿತಾನುಭಾವೇನಾ”ತಿಪಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತೇವ। “ಖನ್ತೀ ಪರಮಂ ತಪೋ”ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೯೦; ಧ॰ ಪ॰ ೧೮೪) ಹಿ ವುತ್ತಂ। **ಸನ್ತತ್ತೋತಿ** ಯಥಾವುತ್ತಗುಣಾನುಭಾವಜನಿತೇನ ಧಮ್ಮತಾಸಿದ್ಧೇನ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಸನಸ್ಸ ಉಣ್ಹಾಕಾರೇನ ಸನ್ತಾಪಿತೋ। **ತಿದಿವಾಭಿಭೂತಿ** ದೇವಲೋಕಾಧಿಪತಿ, ಸಕ್ಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯ ಸಮೀಪೇ ಗಹಿತಮ್ಪಿ ಕಾರಪಣ್ಣಂ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯ ಅರಞ್ಞಮಜ್ಝಗತತ್ತಾ **“ಪವನಾ ಆಭತ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಅತೇಲಞ್ಚ ಅಲೋಣಿಕನ್ತಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುಳಾರಭಾವೇಪಿ ಅಜ್ಝಾಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ದಾನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಮಹಾಜುತಿಕಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। **ಮಮ ದ್ವಾರೇತಿ** ಮಯ್ಹಂ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯ ದ್ವಾರೇ। **ಸಕಟಾಹೇನ ಆಕಿರಿ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅತ್ತನೋ ಕಿಞ್ಚಿಪಿ ಅಸೇಸೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪುನೇಸನಂ ಜಹಿತ್ವಾನಾತಿ “ಏಕದಿವಸಂ ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಘಾಸೇಸನಂ ನ ಸಲ್ಲೇಖ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ದಾನಪೀತಿಯಾ ತಿತ್ತೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ಪುನ ಆಹಾರಪರಿಯೇಟ್ಠಿಂ ಅಕತ್ವಾ।

ಅಕಮ್ಪಿತೋತಿ ಸುದೂರವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತತ್ತಾ ಮಚ್ಛರಿಯೇನ ಅಚಲಿತೋ ದಾನಜ್ಝಾಸಯತೋ ಚಲನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅಕಾರಿತೋ। **ಅನೋಲಗ್ಗೋತಿ** ಲೋಭವಸೇನ ಈಸಕಮ್ಪಿ ಅಲಗ್ಗೋ। **ತತಿಯಮ್ಪೀತಿ ಪಿ**-ಸದ್ದೇನ ದುತಿಯಮ್ಪೀತಿ ಇಮಂ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತಿ। **ಏವಮೇವಮದಾಸಹ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಪಠಮಂ, ಏವಮೇವಂ ದುತಿಯಮ್ಪಿ, ತತಿಯಮ್ಪಿ ಅದಾಸಿಂ ಅಹಂ।

ನ ಮೇ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾತಿ ಗಾಥಾಯ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಪಾಕಟಂ ಕರೋತಿ। ತತ್ಥ **ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾತಿ** ದಾನಪಚ್ಚಯಾ ತೀಸು ದಿವಸೇಸು ಛಿನ್ನಾಹಾರತಾಯ ಸರೀರಸ್ಮಿಂ ಯೇನ ವೇವಣ್ಣಿಯೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ತಮ್ಪಿ ಮೇ **ಸರೀರಸ್ಮಿಂ ವಿವಣ್ಣಿಯಂ** ದಾನಪಚ್ಚಯಾಯೇವ ನತ್ಥಿ । ಕಸ್ಮಾ? ದಾನವಿಸಯೇನ **ಪೀತಿಸುಖೇನ** ದಾನವಿಸಯಾಯ ಏವ ಚ **ರತಿಯಾ। ವೀತಿನಾಮೇಮಿ ತಂ ದಿವ**ನ್ತಿ ತಂ ಸಕಲಂ ತಿಮತ್ತದಿವಸಂ ವೀತಿನಾಮೇಮಿ, ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ತೀಣಿ ಏವ ದಿವಸಾನಿ, ಅಥ ಖೋ ಮಾಸದ್ವಿಮಾಸಮತ್ತಮ್ಪಿ ಕಾಲಂ, ಏವಮೇವ ದಾತುಂ ಪಹೋಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಯದಿ ಮಾಸಮ್ಪೀ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಅನೋಲೀನೋತಿ** ಅಲೀನಚಿತ್ತೋ, ದಾನೇ ಅಸಙ್ಕುಚಿತಚಿತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸಾತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪೇನ ಆಗತಸ್ಸ ಸಕ್ಕಸ್ಸ। **ಯಸನ್ತಿ** ಕಿತ್ತಿಂ, ಪರಿವಾರಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ವಾ। **ಲಾಭಞ್ಚಾತಿ** ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಚಕ್ಕವತ್ತಿಆದಿಭಾವೇನ ಲದ್ಧಬ್ಬಂ ಲಾಭಂ ವಾ **ನ ಪತ್ಥಯಿಂ।** ಅಥ ಖೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ **ಪತ್ಥಯಾನೋ** ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ **ತಾನಿ** ತೀಸು ದಿವಸೇಸು ಅನೇಕವಾರಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಿ ದಾನಮಯಾನಿ ಪುಞ್ಞ**ಕಮ್ಮಾನಿ** ದಾನಸ್ಸ ವಾ ಪರಿವಾರಭೂತಾನಿ ಕಾಯಸುಚರಿತಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಾನಿ **ಆಚರಿಂ** ಅಕಾಸಿನ್ತಿ।

ಇತಿ ಭಗವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಅತ್ತನೋ ಸುದುಕ್ಕರಂ ಪುಞ್ಞಚರಿತಮತ್ತಮೇವ ಇಧ ಮಹಾಥೇರಸ್ಸ ಪಕಾಸೇಸಿ। **ಜಾತಕದೇಸನಾಯಂ** ಪನ ಚತುತ್ಥದಿವಸೇ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝಾಸಯಜಾನನಂ ವರೇನ ಉಪನಿಮನ್ತನಾ

ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವರಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನಸೀಸೇನ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾನಂ ಪುನ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಅನಾಗಮನಸ್ಸ ಚ ಆಕಙ್ಖಮಾನತಾ ಚ ಪಕಾಸಿತಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ –

"ಅಕಿತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾನ ಸಮ್ಮನ್ತಂ, ಸಕ್ಕೋ ಭೂತಪತೀ ಬ್ರವಿ।
ಕಿಂ ಪತ್ಥಯಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮೇ, ಏಕೋ ಸಮ್ಮಸಿ ಘಮ್ಮನಿ॥

"ದುಕ್ಖೋ ಪುನಬ್ಭವೋ ಸಕ್ಕ, ಸರೀರಸ್ಸ ಚ ಭೇದನಂ।
ಸಮ್ಮೋಹಮರಣಂ ದುಕ್ಖಂ, ತಸ್ಮಾ ಸಮ್ಮಾಮಿ, ವಾಸವ॥

"ಏತಸ್ಮಿಂ ತೇ ಸುಲಪಿತೇ, ಪತಿರೂಪೇ ಸುಭಾಸಿತೇ।
ವರಂ ಕಸ್ಸಪ ತೇ ದಮ್ಮಿ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮನಸಿಚ್ಛಸಿ॥

"ವರಞ್ಚೇ ಮೇ ಅದೋ ಸಕ್ಕ, ಸಬ್ಬಭೂತಾನಮಿಸ್ಸರ।
ಯೇನ ಪುತ್ತೇ ಚ ದಾರೇ ಚ, ಧನಧಞ್ಞಂ ಪಿಯಾನಿ ಚ।
ಲದ್ಧಾ ನರಾ ನ ತಪ್ಪನ್ತಿ, ಸೋ ಲೋಭೋ ನ ಮಯೀ ವಸೇ॥

ಏತಸ್ಮಿಂ ತೇ ಸುಲಪಿತೇ…ಪೇ॰… ಮನಸಿಚ್ಛಸಿ॥

"ವರಞ್ಚೇ ಮೇ ಅದೋ ಸಕ್ಕ, ಸಬ್ಬಭೂತಾನಮಿಸ್ಸರ।
ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥುಂ ಹಿರಞ್ಞಞ್ಚ, ಗವಾಸ್ಸಂ ದಾಸಪೋರಿಸಂ।
ಯೇನ ಜಾತೇನ ಜೀಯನ್ತಿ, ಸೋ ದೋಸೋ ನ ಮಯೀ ವಸೇ॥

"ಏತಸ್ಮಿಂ ತೇ ಸುಲಪಿತೇ…ಪೇ॰… ಮನಸಿಚ್ಛಸಿ॥

"ವರಞ್ಚೇ ಮೇ ಅದೋ ಸಕ್ಕ, ಸಬ್ಬಭೂತಾನಮಿಸ್ಸರ।
ಬಾಲಂ ನ ಪಸ್ಸೇ ನ ಸುಣೇ, ನ ಚ ಬಾಲೇನ ಸಂವಸೇ।
ಬಾಲೇನಲ್ಲಾಪಸಲ್ಲಾಪಂ, ನ ಕರೇ ನ ಚ ರೋಚಯೇ॥

"ಕಿಂ ನು ತೇ ಅಕರಂ ಬಾಲೋ, ವದ ಕಸ್ಸಪ ಕಾರಣಂ।
ಕೇನ ಕಸ್ಸಪ ಬಾಲಸ್ಸ, ದಸ್ಸನಂ ನಾಭಿಕಙ್ಖಸಿ॥

"ಅನಯಂ ನಯತಿ ದುಮ್ಮೇಧೋ, ಅಧುರಾಯಂ ನಿಯುಞ್ಜತಿ।
ದುನ್ನಯೋ ಸೇಯ್ಯಸೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾ ವುತ್ತೋ ಪಕುಪ್ಪತಿ।
ವಿನಯಂ ಸೋ ನ ಜಾನಾತಿ, ಸಾಧು ತಸ್ಸ ಅದಸ್ಸನಂ॥

"ಏತಸ್ಮಿಂ ತೇ ಸುಲಪಿತೇ…ಪೇ॰… ಮನಸಿಚ್ಛಸಿ॥

"ವರಞ್ಚೇ ಮೇ ಅದೋ ಸಕ್ಕ, ಸಬ್ಬಭೂತಾನಮಿಸ್ಸರ।
ಧೀರಂ ಪಸ್ಸೇ ಸುಣೇ ಧೀರಂ, ಧೀರೇನ ಸಹ ಸಂವಸೇ।
ಧೀರೇನಲ್ಲಾಪಸಲ್ಲಾಪಂ, ತಂ ಕರೇ ತಞ್ಚ ರೋಚಯೇ॥

“ಕಿಂ ನು ತೇ ಅಕರಂ ಧೀರೋ, ವದ ಕಸ್ಸಪ ಕಾರಣಂ।
ಕೇನ ಕಸ್ಸಪ ಧೀರಸ್ಸ, ದಸ್ಸನಂ ಅಭಿಕಙ್ಖಸಿ॥

“ನಯಂ ನಯತಿ ಮೇಧಾವೀ, ಅಧುರಾಯಂ ನ ಯುಞ್ಜತಿ।
ಸುನಯೋ ಸೇಯ್ಯಸೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾ ವುತ್ತೋ ನ ಕುಪ್ಪತಿ।
ವಿನಯಂ ಸೋ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಾಧು ತೇನ ಸಮಾಗಮೋ॥

“ಏತಸ್ಮಿಂ ತೇ ಸುಲಪಿತೇ…ಪೇ॰… ಮನಸಿಚ್ಛಸಿ॥

“ವರಞ್ಚೇ ಮೇ ಅದೋ ಸಕ್ಕ, ಸಬ್ಬಭೂತಾನಮಿಸ್ಸರ।
ತತೋ ರತ್ಯಾ ವಿವಸಾನೇ, ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನಂ ಪತಿ।
ದಿಬ್ಬಾ ಭಕ್ಖಾ ಪಾತುಭವೇಯ್ಯುಂ, ಸೀಲವನ್ತೋ ಚ ಯಾಚಕಾ॥

“ದದತೋ ಮೇ ನ ಖೀಯೇಥ, ದತ್ವಾ ನಾನುತಪೇಯ್ಯಹಂ।
ದದಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇಯ್ಯಂ, ಏತಂ ಸಕ್ಕ ವರಂ ವರೇ॥

“ಏತಸ್ಮಿಂ ತೇ ಸುಲಪಿತೇ…ಪೇ॰… ಮನಸಿಚ್ಛಸಿ॥
“ವರಞ್ಚೇ ಮೇ ಅದೋ ಸಕ್ಕ, ಸಬ್ಬಭೂತಾನಮಿಸ್ಸರ।
ನ ಮಂ ಪುನ ಉಪೇಯ್ಯಾಸಿ, ಏತಂ ಸಕ್ಕ ವರಂ ವರೇ॥

“ಬಹೂಹಿ ವತಚರಿಯಾಹಿ, ನರಾ ಚ ಅಥ ನಾರಿಯೋ।
ದಸ್ಸನಂ ಅಭಿಕಙ್ಖನ್ತಿ, ಕಿಂ ನು ಮೇ ದಸ್ಸನೇ ಭಯಂ॥

“ತಂ ತಾದಿಸಂ ದೇವವಣ್ಣಂ, ಸಬ್ಬಕಾಮಸಮಿದ್ಧಿನಂ।
ದಿಸ್ವಾ ತಪೋ ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಏತಂ ತೇ ದಸ್ಸನೇ ಭಯ”ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೩.೮೩-೧೦೩)।

ಅಥ ಸಕ್ಕೋ “ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ನ ತೇ ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ತತ್ಥೇವ ವಸನ್ತೋ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರೋ ತದಾ ಸಕ್ಕೋ ಅಹೋಸಿ, ಲೋಕನಾಥೋ ಅಕಿತ್ತಿಪಣ್ಡಿತೋ।

ತಸ್ಸ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಸದಿಸಂ ನಿಕ್ಖನ್ತತ್ತಾ **ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ**। ಸುವಿಸುದ್ಧಸೀಲಾಚಾರತಾಯ **ಸೀಲಪಾರಮೀ**। ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದೀನಂ ಸುಟ್ಠು ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತತ್ತಾ **ವೀರಿಯಪಾರಮೀ**। ಖನ್ತಿಸಂವರಸ್ಸ ಪರಮುಕ್ಕಂಸಗಮನತೋ **ಖನ್ತಿಪಾರಮೀ**। ಪಟಿಞ್ಞಾನುರೂಪಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ **ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ**। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಚಲಸಮಾದಾನಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ **ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮೀ**। ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಹಿತಜ್ಝಾಸಯೇನ **ಮೇತ್ತಾಪಾರಮೀ**। ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಕತವಿಪ್ಪಕಾರೇಸು ಮಜ್ಝತ್ತಭಾವಪ್ಪತ್ತಿಯಾ **ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮೀ**। ತಾಸಂ ಉಪಕಾರಾನುಪಕಾರೇ ಧಮ್ಮೇ ಜಾನಿತ್ವಾ ಅನುಪಕಾರೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಉಪಕಾರಧಮ್ಮೇಸು ಪವತ್ತಾಪನಪುರೇಚರಾ ಸಹಜಾತಾ ಚ ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಭೂತಾ ಅತಿಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿಸಾಧನೀ ಚ ಪಞ್ಞಾ **ಪಞ್ಞಾಪಾರಮೀ**ತಿ ಇಮಾಪಿ ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಲಬ್ಭನ್ತಿ।

ದಾನಜ್ಝಾಸಯಸ್ಸ ಪನ ಅತಿಉಳಾರಭಾವೇನ ದಾನಮುಖೇನ ದೇಸನಾ ಪವತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಮಕಾ ಮಹಾಕರುಣಾ, ದ್ವೇಪಿ ಪುಞ್ಞಞಾಣಸಮ್ಭಾರಾ, ಕಾಯಸುಚರಿತಾದೀನಿ ತೀಣಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸುಚರಿತಾನಿ, ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾನಿ, ಉಸ್ಸಾಹಾದಯೋ ಚತಸ್ಸೋ ಬುದ್ಧಭೂಮಿಯೋ, ಸದ್ಧಾದಯೋ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಬೋಧಿಪರಿಪಾಚನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಅಲೋಭಜ್ಝಾಸಯಾದಯೋ ಛ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಾ, ತಿಣ್ಣೋ ತಾರೇಸ್ಸಾಮೀತಿಆದಯೋ ಸತ್ತ ಪಟಿಞ್ಞಾ ಧಮ್ಮಾ, ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಸ್ಸಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ, ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಮಹಿಚ್ಛಸ್ಸಾತಿಆದಯೋ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೫೮; ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೩೦) ಅಟ್ಠ ಮಹಾಪುರಿಸವಿತಕ್ಕಾ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೫೮), ನವ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಮೂಲಕಾ ಧಮ್ಮಾ, ದಾನಜ್ಝಾಸಯಾದಯೋ ದಸ ಮಹಾಪುರಿಸಜ್ಝಾಸಯಾ, ದಾನಸೀಲಾದಯೋ ದಸ ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯವತ್ಥೂನೀತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಯೇ ಅನೇಕಸತಅನೇಕಸಹಸ್ಸಪ್ಪಭೇದಾ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಭೂತಾ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಗುಣಾ। ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಯಥಾರಹಂ ಇಧ ನಿದ್ಧಾರೇತ್ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಾ।

ಅಪಿ ಚೇತ್ಥ ಮಹನ್ತಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಮಹನ್ತಞ್ಚ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಸದಿಸಂ ಗೇಹತೋ ನಿಕ್ಖಮನಂ, ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ಬಹುಜನಸಮ್ಮತಸ್ಸ ಸತೋ ಪರಮಪ್ಪಿಚ್ಛಭಾವೇನ ಕುಲೇಸು ಗಣೇಸು ಚ ಅಲಗ್ಗತಾ, ಅಚ್ಚನ್ತಮೇವ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಜಿಗುಚ್ಛಾ, ಪವಿವೇಕಾಭಿರತಿ, ಕಾಯಜೀವಿತನಿರಪೇಕ್ಖೋ ಪರಿಚ್ಚಾಗೋ, ಅನಾಹಾರಸ್ಸೇವ ಸತೋ ದಿವಸತ್ತಯಮ್ಪಿ ದಾನಪೀತಿಯಾ ಪರಿತುಟ್ಠಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿಕಾರಸರೀರಯಾಪನಂ, ಮಾಸದ್ವಿಮಾಸಮತ್ತಮ್ಪಿ ಕಾಲಂ ಯಾಚಕೇ ಸತಿ ಆಹಾರಂ ತಥೇವ ದತ್ವಾ "ದಾನಗತೇನೇವ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಸರೀರಂ ಯಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪರಿಚ್ಚಾಗೇ ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಸಾಧಕೋ ಉಳಾರೋ ದಾನಜ್ಝಾಸಯೋ, ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪುನ ಆಹಾರಪರಿಯೇಟ್ಠಿಯಾ ಅಕರಣಹೇತುಭೂತಾ ಪರಮಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತೀತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತಿ -

"ಏವಂ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಹೇತೇ, ಅಬ್ಭುತಾ ಚ ಮಹೇಸಿನೋ।
ಮಹಾಕಾರುಣಿಕಾ ಧೀರಾ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇಕಬನ್ಧವಾ॥

"ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾನುಭಾವಾ ಚ, ಸದಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಗೋಚರಾ।
ಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಮಹಾಸತ್ತಾ, ಸುಚಿಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿನೋ॥

"ಮಹಾವಾತಸಮುದ್ಧತ-ವೀಚಿಮಾಲೋ ಮಹೋದಧಿ।
ಅಪಿ ಲಙ್ಘೇಯ್ಯ ವೇಲನ್ತಂ, ಬೋಧಿಸತ್ತಾ ನ ಧಮ್ಮತಂ॥

"ಲೋಕೇ ಸಞ್ಜಾತವದ್ಧಾಪಿ, ನ ತೇ ಭಾವಿತಭಾವಿನೋ।
ಲಿಮ್ಪನ್ತಿ ಲೋಕಧಮ್ಮೇಹಿ, ತೋಯೇನ ಪದುಮಂ ಯಥಾ॥

"ಯೇಸಂ ವೇ ಅತ್ತನಿ ಸ್ನೇಹೋ, ನಿಹೀಯತಿ ಯಥಾ ಯಥಾ।
ಸತ್ತೇಸು ಕರುಣಾಸ್ನೇಹೋ, ವಡ್ಢತೇವ ತಥಾ ತಥಾ॥

"ಯಥಾ ಚಿತ್ತಂ ವಸೇ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಚಿತ್ತವಸಾನುಗಾ।
ತಥಾ ಕಮ್ಮಂ ವಸೇ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಕಮ್ಮವಸಾನುಗಾ॥

"ದೋಸೇಹಿ ನಾಭಿಭೂಯನ್ತಿ, ಸಮುಗ್ಘಾತೇನ್ತಿ ವಾ ನ ತೇ।
ಚರನ್ತಾ ಬೋಧಿಪರಿಯೇಟ್ಠಿಂ, ಪುರಿಸಾಜಾನಿಯಾ ಬುಧಾ॥

“ತೇಸು ಚಿತ್ತಪ್ಪಸಾದೋಪಿ, ದುಕ್ಖತೋ ಪರಿಮೋಚಯೇ।
ಪಗೇವಾನುಕಿರಿಯಾ ತೇಸಂ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುಧಮ್ಮತೋ”ತಿ॥

ಪರಮತ್ಥದೀಪನಿಯಾ ಚರಿಯಾಪಿಟಕಸಂವಣ್ಣನಾಯ

ಅಕಿತ್ತಿಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಸಙ್ಖಬ್ರಾಹ್ಮಣಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೧೧-೧೨. ದುತಿಯಸ್ಮಿಂ **ಪುನಾಪರನ್**ತಿ ಪುನ ಅಪರಂ, ನ ಕೇವಲಮಿದಂ ಅಕಿತ್ತಿಚರಿಯಮೇವ, ಅಥ ಖೋ ಪುನ ಅಪರಂ ಅಞ್ಞಂ ಸಙ್ಖಚರಿಯಮ್ಪಿ ಪವಕ್ಖಿಸ್ಸಂ, ಸುಣೋಹೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಇತೋ ಪರೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಸಙ್ಖಸವ್ಹಯೋ**ತಿ ಸಙ್ಖನಾಮೋ। **ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ತರಿತುಕಾಮೋ**ತಿ ಸುವಣ್ಣಭೂಮಿಂ ಗನ್ತುಂ ನಾವಾಯ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ತರಿತುಕಾಮೋ। **ಉಪಗಚ್ಛಾಮಿ ಪಟ್ಟನನ್**ತಿ ತಾಮಲಿತ್ತಿಪಟ್ಟನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಗಚ್ಛಾಮಿ। ಸಯಮ್ಭುಞಾಣೇನ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಯಾ ಅಧಿಗತತ್ತಾ ಸಯಮೇವ ಭೂತನ್ತಿ **ಸಯಮ್ಭುಂ**। ಕಿಲೇಸಮಾರಾದೀಸು ಕೇನಚಿಪಿ ನ ಪರಾಜಿತನ್ತಿ **ಅಪರಾಜಿತಂ,** ತಿಣ್ಣಂ ಮಾರಾನಂ ಮತ್ಥಕಂ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಠಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತತ್ತಾಯ ಕಠಿನಭೂಮಿಯಾ**ತಿ ಘಮ್ಮಸನ್ತಾಪೇನ ಸನ್ತತ್ತಾಯ ಸಕ್ಖರವಾಲುಕಾನಿಚಿತತ್ತಾ ಖರಾಯ ಕಕ್ಖಳಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ।

೧೩. **ತನ್**ತಿ ತಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ। **ಇಮಮತ್ಥನ್**ತಿ ಇಮಂ ಇದಾನಿ ವಕ್ಖಮಾನಂ “ಇದಂ ಖೇತ್ತ”ನ್ತಿಆದಿಕಂ ಅತ್ಥಂ। **ವಿಚಿನ್ತಯಿನ್**ತಿ ತದಾ ಸಙ್ಖಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೂತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿನ್ತಿ ಸತ್ಥಾ ವದತಿ। ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ -

ಅತೀತೇ ಅಯಂ ಬಾರಾಣಸೀ ಮೋಳಿನೀ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ಮೋಳಿನೀನಗರೇ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಙ್ಖೋ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹುತ್ವಾ ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಚತೂಸು ನಗರದ್ವಾರೇಸು ನಗರಮಜ್ಝೇ ಅತ್ತನೋ ನಿವೇಸನದ್ವಾರೇತಿ ಛಸು ಠಾನೇಸು ಛ ದಾನಸಾಲಾಯೋ ಕಾರೇತ್ವಾ ದೇವಸಿಕಂ ಛಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ಕಪಣದ್ಧಿಕಾದೀನಂ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಅಹಂ ಗೇಹೇ ಧನೇ ಖೀಣೇ ದಾನಂ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣೇಯೇವ ಧನೇ ನಾವಾಯ ಸುವಣ್ಣಭೂಮಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧನಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಸೋ ನಾವಂ ಭಣ್ಡಸ್ಸ ಪೂರಾಪೇತ್ವಾ ಪುತ್ತದಾರಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ “ಯಾವಾಹಂ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಾವ ಮೇ ದಾನಂ ಅನುಪಚ್ಛಿನ್ದನ್ತಾ ಪವತ್ತೇಯ್ಯಾಥಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪರಿವುತೋ ಉಪಾಹನಂ ಆರುಯ್ಹ ಛತ್ತೇನ ಧಾರಿಯಮಾನೇನ ಪಟ್ಟನಗಾಮಾಭಿಮುಖೋ ಪಾಯಾಸಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಗನ್ಧಮಾದನೇ ಏಕೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ತಂ ಧನಾಹರಣತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಧನಂ ಆಹರಿತುಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಭವಿಸ್ಸತಿ ನು ಖೋ ಅಸ್ಸ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಅನ್ತರಾಯೋ, ನೋ”ತಿ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ “ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಞತ್ವಾ “ಏಸ ಮಂ ದಿಸ್ವಾ ಛತ್ತಞ್ಚ ಉಪಾಹನಞ್ಚ ಮಯ್ಹಂ ದತ್ವಾ ಉಪಾಹನದಾನನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ಸಮುದ್ದೇ ಭಿನ್ನಾಯ ನಾವಾಯ ಪತಿಟ್ಠಂ ಲಭಿಸ್ಸತಿ, ಕರಿಸ್ಸಾಮಿಸ್ಸ ಅನುಗ್ಗಹ”ನ್ತಿ ಆಕಾಸೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಓತರಿತ್ವಾ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯೇ ಚಣ್ಡವಾತಾತಪೇನ ಅಙ್ಗಾರಸನ್ಥತಸದಿಸಂ ಉಣ್ಹವಾಲುಕಂ ಮದ್ದನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅಭಿಮುಖಂ ಆಗಞ್ಛಿ। ಸೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾವ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ “ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಮೇ ಆಗತಂ, ಅಜ್ಜ ಮಯಾ ಏತ್ಥ ಬೀಜಂ ರೋಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ “ತಮಹಂ ಪಟಿಪಥೇ ದಿಸ್ವಾ, ಇಮಮತ್ಥಂ ವಿಚಿನ್ತಯಿ”ನ್ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಇದಂ ಖೇತ್ತನ್**ತಿಆದಿ ಚಿನ್ತಿತಾಕಾರದಸ್ಸನಂ। **ಖೇತ್ತನ್**ತಿ ಖಿತ್ತಂ ಬೀಜಂ ಮಹಪ್ಫಲಭಾವಕರಣೇನ ತಾಯತೀತಿ ಖೇತ್ತಂ, ಪುಬ್ಬಣ್ಣಾಪರಣ್ಣವಿರುಹನಭೂಮಿ। ಇಧ ಪನ ಖೇತ್ತಂ ವಿಯಾತಿ ಖೇತ್ತಂ, ಅಗ್ಗದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ। ತೇನೇವಾಹ

“ಪುಞ್ಞಕಾಮಸ್ಸ ಜನ್ತುನೋ”ತಿ।

೧೪. **ಮಹಾಗಮ**ನ್ತಿ ವಿಪುಲಫಲಾಗಮಂ, ಸಸ್ಸಸಮ್ಪತ್ತಿದಾಯಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬೀಜಂ ನ ರೋಪೇತೀ**ತಿ ಬೀಜಂ ನ ವಪತಿ।

ಖೇತ್ತವರುತ್ತಮನ್ತಿ ಖೇತ್ತವರೇಸುಪಿ ಉತ್ತಮಂ। ಸೀಲಾದಿಗುಣಸಮ್ಪನ್ನಾ ಹಿ ವಿಸೇಸತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಾ ಖೇತ್ತವರಾ, ತತೋಪಿ ಅಗ್ಗಭೂತೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಖೇತ್ತವರುತ್ತಮೋ। **ಕಾರ**ನ್ತಿ ಸಕ್ಕಾರಂ। ಯದಿ ನ ಕರೋಮೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಇದಮೀದಿಸಂ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪೂಜಾಸಕ್ಕಾರಂ ಯದಿ ನ ಕರೋಮಿ, ಪುಞ್ಞೇನ ಅತ್ಥಿಕೋ ನಾಮಾಹಂ ನ ಭವೇಯ್ಯನ್ತಿ।

೧೬-೧೭. **ಯಥಾ ಅಮಚ್ಚೋ**ತಿಆದೀನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಗಾಥಾನಂ ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - **ಯಥಾ** ನಾಮ ಯೋ ಕೋಚಿ ರಞ್ಞಾ ಮುದ್ದಾಧಿಕಾರೇ ಠಪಿತೋ ಲಞ್ಛನಧರೋ ಅಮಚ್ಚಪುರಿಸೋ ಸೇನಾಪತಿ ವಾ ಸೋ **ಅನ್ತೇಪುರೇ ಜನೇ** ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಬಲಕಾಯಾದೀಸು **ರಞ್ಞೋ** ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ನ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ **ನ ತೇಸಂ ಧನಧಞ್ಞಂ ದೇತಿ,** ತಂ ತಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ವತ್ತಂ ಪರಿಹಾಪೇತಿ। ಸೋ **ಮುದ್ದಿತೋ** ಪರಿಹಾಯತಿ ಮುದ್ದಾಧಿಕಾರಲದ್ಧವಿಭವತೋ ಪರಿಧಂಸತಿ, **ಏವಮೇವ** ಅಹಮ್ಪಿ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಸ್ಸ ರತೋ ಲದ್ಧಬ್ಬಪುಞ್ಞಫಲಸಙ್ಖಾತಂ **ಪುಞ್ಞಕಾಮೋ** ದಕ್ಖಿಣಾಯ ವಿಪುಲಫಲಭಾವಕರಣೇನ **ವಿಪುಲಂ ದಿಸ್ವಾನ** ತಂ **ದಕ್ಖಿಣಂ** ಉಳಾರಂ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಲಭಿತ್ವಾ **ತಸ್ಸ ದಾನಂ ಯದಿ ನ ದದಾಮಿ ಪುಞ್ಞತೋ** ಆಯತಿಂ ಪುಞ್ಞಫಲತೋ ಚ ಪರಿಧಂಸಾಮಿ। ತಸ್ಮಾ ಇಧ ಮಯಾ ಪುಞ್ಞಂ ಕಾತಬ್ಬಮೇವಾತಿ।

ಏವಂ ಪನ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ದೂರತೋವ ಉಪಾಹನಾ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ “ಭನ್ತೇ, ಮಯ್ಹಂ ಅನುಗ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಇಮಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಉಪಗಚ್ಛಥಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇ ತತ್ಥ ವಾಲುಕಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ವಾಸಿತಪರಿಸ್ಸಾವಿತೇನ ಉದಕೇನ ತಸ್ಸ ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ, ಗನ್ಧತೇಲೇನ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ, ಅತ್ತನೋ ಉಪಾಹನಂ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ, ಗನ್ಧತೇಲೇನ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ, ತಸ್ಸ ಪಾದೇ ಪಟಿಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ “ಭನ್ತೇ, ಇಮಂ ಉಪಾಹನಂ ಆರುಯ್ಹ, ಇಮಂ ಛತ್ತಂ ಮತ್ಥಕೇ ಕತ್ವಾ ಗಚ್ಛಥಾ”ತಿ ಛತ್ತುಪಾಹನಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋಪಿಸ್ಸ ಅನುಗ್ಗಹತ್ಥಾಯ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಸಾದಸಂವಡ್ಢನತ್ಥಂ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ವೇಹಾಸಂ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಗನ್ಧಮಾದನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೧೮. “ಏವಾಹಂ ಚಿನ್ತಯಿತ್ವಾನ, ಓರೋಹಿತ್ವಾ ಉಪಾಹನಾ।
ತಸ್ಸ ಪಾದಾನಿ ವನ್ದಿತ್ವಾ, ಅದಾಸಿಂ ಛತ್ತುಪಾಹನ”ನ್ತಿ॥

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅತಿವಿಯ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಪಟ್ಟನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಾವಂ ಅಭಿರುಹಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ತರನ್ತಸ್ಸ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ನಾವಾ ವಿವರಮದಾಸಿ। ಉದಕಂ ಉಸ್ಸಿಞ್ಚಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು। ಮಹಾಜನೋ ಮರಣಭಯಭೀತೋ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ದೇವತಾ ನಮಸ್ಸಿತ್ವಾ ಮಹಾವಿರವಂ ವಿರವಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಏಕಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಕಲಸರೀರಂ ತೇಲೇನ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಕ್ಖರಚುಣ್ಣಾನಿ ಯಾವದತ್ಥಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ತಮ್ಪಿ ಖಾದಾಪೇತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕೂಪಕಯಟ್ಠಿಮತ್ಥಕಂ ಆರುಯ್ಹ “ಇಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಅಮ್ಹಾಕಂ ನಗರ”ನ್ತಿ ದಿಸಂ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ ಮಚ್ಛಕಚ್ಛಪಪರಿಪನ್ಥತೋ ಅತ್ತಾನಂ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ ಪಮೋಚೇನ್ತೋ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಉಸಭಮತ್ತಟ್ಠಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪತಿತ್ವಾ ಸಮುದ್ದಂ ತರಿತುಂ ಆರಭಿ। ಮಹಾಜನೋ ಪನ ತತ್ಥೇವ ವಿನಾಸಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಸ್ಸ ತರನ್ತಸ್ಸೇವ ಸತ್ತ ದಿವಸಾ ಗತಾ। ಸೋ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕಾಲೇ ಲೋಣೋದಕೇನ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಿಕೋ ಅಹೋಸಿಯೇವ।

ತದಾ ಪನ ಈದಿಸಾನಂ ಪುರಿಸವಿಸೇಸಾನಂ ರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಚತೂಹಿ ಲೋಕಪಾಲೇಹಿ ಠಪಿತಾ ಮಣಿಮೇಖಲಾ ನಾಮ ದೇವಧೀತಾ ಅತ್ತನೋ ಇಸ್ಸರಿಯೇನ ಸತ್ತಾಹಂ ಪಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ತಂ ದಿಸ್ವಾ “ಸಚಾಯಂ ಇಧ ಮರಿಸ್ಸ, ಅತಿವಿಯ

ಗಾರಯ್ಹಾ ಅಭವಿಸ್ಸ”ನ್ತಿ ಸಂವಿಗ್ಗಹದಯಾ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಯಾ ದಿಬ್ಬಭೋಜನಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ವೇಗೇನಾಗನ್ತ್ವಾ “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇದಂ ದಿಬ್ಬಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಾ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಂ ಉಲ್ಲೋಕೇತ್ವಾ “ನಾಹಂ ಭುಞ್ಜಾಮಿ, ಉಪೋಸಥಿಕೋಮ್ಹೀ”ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ -

“ಯಂ ತ್ವಂ ಸುಖೇನಾಭಿಸಮೇಕ್ಖಸೇ ಮಂ, ಭುಞ್ಜಸ್ಸು ಭತ್ತಂ ಇತಿ ಮಂ ವದೇಸಿ।
ಪುಚ್ಛಾಮಿ ತಂ ನಾರಿ ಮಹಾನುಭಾವೇ, ದೇವೀ ನುಸಿ ತ್ವಂ ಉದ ಮಾನುಸೀ ನೂ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೦.೪೧) -

ಆಹ। ಸಾ ತಸ್ಸ ಪಟಿವಚನಂ ದೇನ್ತೀ -

“ದೇವೀ ಅಹಂ ಸಙ್ಖ ಮಹಾನುಭಾವಾ, ಇಧಾಗತಾ ಸಾಗರವಾರಿಮಜ್ಝೇ।
ಅನುಕಮ್ಪಿಕಾ ನೋ ಚ ಪದುಟ್ಠಚಿತ್ತಾ, ತವೇವ ಅತ್ಥಾಯ ಇಧಾಗತಾಸ್ಮಿ॥

“ಇಧನ್ನಪಾನಂ ಸಯನಾಸನಞ್ಚ, ಯಾನಾನಿ ನಾನಾವಿವಿಧಾನಿ ಸಙ್ಖ।
ಸಬ್ಬಸ್ಸ ತ್ಯಾಹಂ ಪಟಿಪಾದಯಾಮಿ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ತುಯ್ಹಂ ಮನಸಾಭಿಪತ್ಥಿತ”ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೦.೪೩-೪೪) -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ “ಅಯಂ ದೇವಧೀತಾ ಸಮುದ್ದಪಿಟ್ಠೇ ಮಯ್ಹಂ ‘ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ದಮ್ಮೀ’ತಿ ವದತಿ, ಯಞ್ಚೇಸಾ ಮಯ್ಹಂ ದೇತಿ, ತಮ್ಪಿ ಮಮ ಪುಞ್ಞೇನೇವ, ತಂ ಪನ ಪುಞ್ಞಂ ಅಯಂ ದೇವಧೀತಾ ಜಾನಾತಿ ನು ಖೋ, ಉದಾಹು ನ ಜಾನಾತಿ, ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ ತಾವ ನ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

“ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಯಿಟ್ಠಞ್ಚ ಹುತಞ್ಚ ಮಯ್ಹಂ, ಸಬ್ಬಸ್ಸ ನೋ ಇಸ್ಸರಾ ತ್ವಂ ಸುಗತ್ತೇ।
ಸುಸ್ಸೋಣಿ ಸುಬ್ಭೂರು ವಿಲಗ್ಗಮಜ್ಝೇ, ಕಿಸ್ಸ ಮೇ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅಯಂ ವಿಪಾಕೋ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೦.೪೫)।

ತತ್ಥ **ಯಿಟ್ಠ**ನ್ತಿ ದಾನವಸೇನ ಯಜಿತಂ। **ಹುತ**ನ್ತಿ ಆಹುನಪಾಹುನವಸೇನ ದಿನ್ನಂ। **ಸಬ್ಬಸ್ಸ ನೋ ಇಸ್ಸರಾ ತ್ವ**ನ್ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ತ್ವಂ ಇಸ್ಸರಾ, “ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ, ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸಾ”ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿತುಂ ಸಮತ್ಥಾ। **ಸುಸ್ಸೋಣೀ**ತಿ ಸುನ್ದರಜಘನೇ। **ಸುಬ್ಭೂರೂ**ತಿ ಸುನ್ದರೇಹಿ ಭಮುಕೇಹಿ ಊರೂಹಿ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೇ। **ವಿಲಗ್ಗಮಜ್ಝೇ**ತಿ ವಿಲಗ್ಗತನುಮಜ್ಝೇ। **ಕಿಸ್ಸ ಮೇ**ತಿ ಮಯಾ ಕತಕಮ್ಮೇಸು ಕತರ**ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅಯಂ ವಿಪಾಕೋ,** ಯೇನಾಹಂ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠೇ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಅಜ್ಜ ಪತಿಟ್ಠಂ ಲಭಾಮೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ದೇವಧೀತಾ “ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ‘ಯಂ ಅತ್ತನಾ ಕುಸಲಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತಂ ಕಮ್ಮಂ ನ ಜಾನಾತೀ’ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಪುಚ್ಛತಿ ಮಞ್ಞೇ, ಕಥೇಸ್ಸಾಮಿ ನ”ನ್ತಿ ನಾವಾಭಿರುಹನದಿವಸೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಛತ್ತುಪಾಹನದಾನಪುಞ್ಞಮೇವ ತಸ್ಸ ಕಾರಣನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತೀ -

“ಘಮ್ಮೇ ಪಥೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಏಕಭಿಕ್ಖುಂ, ಉಗ್ಘಟ್ಟಪಾದಂ ತಸಿತಂ ಕಿಲನ್ತಂ।
ಪಟಿಪಾದಯೀ ಸಙ್ಖ ಉಪಾಹನಾನಿ, ಸಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ಕಾಮದುಹಾ ತವಜ್ಜಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೦.೪೬) -

ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಏಕಭಿಕ್ಖು**ನ್ತಿ ಏಕಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಉಗ್ಘಟ್ಟಪಾದ**ನ್ತಿ ಉಣ್ಹವಾಲುಕಾಯ ಘಟ್ಟಪಾದಂ, ವಿಬಾಧಿತಪಾದನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಸಿತ**ನ್ತಿ ಪಿಪಾಸಿತಂ। **ಪಟಿಪಾದಯೀ**ತಿ ಪಟಿಪಾದೇಸಿ ಯೋಜೇಸಿ। **ಕಾಮದುಹಾ**ತಿ ಸಬ್ಬಕಾಮದಾಯಿಕಾ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ “ಏವರೂಪೇಪಿ ನಾಮ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠೇ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಮಯಾ ದಿನ್ನಂ ಛತ್ತುಪಾಹನದಾನಂ ಮಮ ಸಬ್ಬಕಾಮದದಂ ಜಾತಂ ಅಹೋ ಸುದಿನ್ನ”ನ್ತಿ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ -

“ಸಾ ಹೋತು ನಾವಾ ಫಲಕೂಪಪನ್ನಾ, ಅನವಸ್ಸುತಾ ಏರಕವಾತಯುತ್ತಾ।
ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಯಾನಸ್ಸ ನ ಹೇತ್ಥ ಭೂಮಿ, ಅಜ್ಜೇವ ಮಂ ಮೋಳಿನಿಂ ಪಾಪಯಸ್ಸೂ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೦.೪೭) -

ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಫಲಕೂಪಪನ್ನಾ**ತಿ ಮಹಾನಾವತಾಯ ಬಹೂಹಿ ಫಲಕೇಹಿ ಉಪೇತಾ। ಉದಕಪ್ಪವೇಸನಾಭಾವೇನ **ಅನವಸ್ಸುತಾ**। ಸಮ್ಮಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಮನಕವಾತೇನ **ಏರಕವಾತಯುತ್ತಾ**।

ದೇವಧೀತಾ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ತುಟ್ಠಹಟ್ಠಾ ದೀಘತೋ ಅಟ್ಠಉಸಭಂ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಚತುಉಸಭಂ ಗಮ್ಭೀರತೋ ವೀಸತಿಯಟ್ಠಿಕಂ ಸತ್ತರತನಮಯಂ ನಾವಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಕೂಪಫಿಯಾರಿತ್ತಯುತ್ತಾನಿ ಇನ್ದನೀಲರಜತಸುವಣ್ಣಮಯಾದೀನಿ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ಸತ್ತನ್ನಂ ರತನಾನಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಆಲಿಙ್ಗೇತ್ವಾ ನಾವಂ ಆರೋಪೇಸಿ, ಉಪಟ್ಠಾಕಂ ಪನಸ್ಸ ನ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅತ್ತನಾ ಕತಕಲ್ಯಾಣತೋ ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಂ ಅದಾಸಿ, ಸೋ ಅನುಮೋದಿ। ಅಥ ದೇವಧೀತಾ ತಮ್ಪಿ ಆಲಿಙ್ಗೇತ್ವಾ ನಾವಾಯ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ನಾವಂ ಮೋಳಿನೀನಗರಂ ನೇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಘರೇ ಧನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಮೇವ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಸಾ ತತ್ಥ ವಿತ್ತಾ ಸುಮನಾ ಪತೀತಾ, ನಾವಂ ಸುಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ।
ಆದಾಯ ಸಙ್ಖಂ ಪುರಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ, ಉಪಾನಯೀ ನಗರಂ ಸಾಧುರಮ್ಮ”ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೦.೪೮)।

ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಹಿ ಚಿತ್ತಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಚ ನಿರೋಧತೋ ವುಟ್ಠಿತಭಾವೇನ ಸತ್ತಸು ಚೇತನಾಸು ಆದಿಚೇತನಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮವೇದನೀಯಾ ಅತಿಉಳಾರಫಲಾ ಚ ಜಾತಾ। ಇದಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ದಾನಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮತ್ತಫಲನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಅಪರಿಮಾಣಫಲಞ್ಹಿ ತಂ ದಾನಂ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಭೂತಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೧೯. “ತೇನೇವಾಹಂ ಸತಗುಣತೋ, ಸುಖುಮಾಲೋ ಸುಖೇಧಿತೋ।
ಅಪಿ ಚ ದಾನಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೋ, ಏವಂ ತಸ್ಸ ಅದಾಸಹ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತೇನಾ**ತಿ ತತೋ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧತೋ, **ಸತಗುಣತೋ**ತಿ ಸತಗುಣೇನ **ಅಹಂ** ತದಾ ಸಙ್ಖಭೂತೋ **ಸುಖುಮಾಲೋ,** ತಸ್ಮಾ **ಸುಖೇಧಿತೋ** ಸುಖಸಂವಡ್ಢೋ, **ಅಪಿ ಚ** ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ **ದಾನಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೋ, ಏವಂ** ಮಯ್ಹಂ ದಾನಪಾರಮೀ ಪರಿಪೂರೇತೂತಿ **ತಸ್ಸ** ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರದುಕ್ಖಂ ಅನಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಛತ್ತುಪಾಹನಂ **ಅದಾಸಿ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ದಾನಜ್ಝಾಸಯಸ್ಸ ಉಳಾರಭಾವಂ ಸತ್ಥಾ ಪವೇದೇಸಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಯಾವಜೀವಂ ಅಮಿತಧನಗೇಹಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೋ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ದಾನಾನಿ ದತ್ವಾ ಸೀಲಾನಿ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಪರಿಸೋ ದೇವನಗರಂ ಪೂರೇಸಿ।

ತದಾ ದೇವಧೀತಾ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಅಹೋಸಿ, ಪುರಿಸೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ, ಲೋಕನಾಥೋ ಸಙ್ಖಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ।

ತಸ್ಸ ಸುವಿಸುದ್ಧನಿಚ್ಚಸೀಲಉಪೋಸಥಸೀಲಾದಿವಸೇನ ಸೀಲಪಾರಮೀ ದಾನಸೀಲಾದೀನಂ ಪಟಿಪಕ್ಖತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತತ್ತಾ ಕುಸಲಧಮ್ಮವಸೇನ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ, ದಾನಾದಿನಿಪ್ಫಾದನತ್ಥಂ ಅಬ್ಭುಸ್ಸಹನವಸೇನ ತಥಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದತರಣವಾಯಾಮವಸೇನ ಚ ವೀರಿಯಪಾರಮೀ, ತದತ್ಥಂ ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿವಸೇನ ಖನ್ತಿಪಾರಮೀ, ಪಟಿಞ್ಞಾನುರೂಪಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಚಲಸಮಾದಾನಾಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮೀ, ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಹಿತಜ್ಝಾಸಯವಸೇನ ಮೇತ್ತಾಪಾರಮೀ, ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಕತವಿಪ್ಪಕಾರೇಸು ಮಜ್ಝತ್ತಭಾವಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮೀ, ಸಬ್ಬಪಾರಮೀನಂ ಉಪಕಾರಾನುಪಕಾರೇ ಧಮ್ಮೇ ಜಾನಿತ್ವಾ ಅನುಪಕಾರೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಉಪಕಾರಧಮ್ಮೇಸು ಪವತ್ತಾಪನಪುರೇಚರಾ ಸಹಜಾತಾ ಚ ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಭೂತಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮೀತಿ ಇಮಾಪಿ ಪಾರಮಿಯೋ ಲಬ್ಭನ್ತಿ।

ದಾನಜ್ಝಾಸಯಸ್ಸ ಪನ ಅತಿಉಳಾರಭಾವೇನ ದಾನಪಾರಮೀವಸೇನ ದೇಸನಾ ಪವತ್ತಾ। ಯಸ್ಮಾ ಚೇತ್ಥ ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಲಬ್ಭನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಾ ಮಹಾಕರುಣಾದಯೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಗುಣಾ ಇಧಾಪಿ ಯಥಾರಹಂ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಅತ್ತನೋ ಭೋಗಸುಖಂ ಅನಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಮಹಾಕರುಣಾಯ "ದಾನಪಾರಮಿಂ ಪೂರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ದಾನಸಮ್ಭಾರಸಂಹರಣತ್ಥಂ ಸಮುದ್ದತರಣಂ, ತತ್ಥ ಚ ಸಮುದ್ದಪತಿತಸ್ಸಪಿ ಉಪೋಸಥಾಧಿಟ್ಠಾನಂ, ಸೀಲಖಣ್ಡಭಯೇನ ದೇವಧೀತಾಯಪಿ ಉಪಗತಾಯ ಆಹಾರಾನಾಹರಣನ್ತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಇದಾನಿ ವಕ್ಖಮಾನೇಸು ಸೇಸಚರಿತೇಸು ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಗುಣನಿದ್ಧಾರಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ । ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಸೇಸಮತ್ತಮೇವ ವಕ್ಖಾಮ। ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತಿ -

"ಏವಂ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಹೇತೇ, ಅಬ್ಭುತಾ ಚ ಮಹೇಸಿನೋ...ಪೇ॰...।
ಪಗೇವಾನುಕಿರಿಯಾ ತೇಸಂ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುಧಮ್ಮತೋ"ತಿ॥

ಸಙ್ಖಬ್ರಾಹ್ಮಣಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಕುರುರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

ತತಿಯೇ **ಇನ್ದಪತ್ಥೇ ಪುರುತ್ತಮೇ**ತಿ ಇನ್ದಪತ್ಥನಾಮಕೇ ಕುರುರಟ್ಠಸ್ಸ ಪುರವರೇ ಉತ್ತಮನಗರೇ। **ರಾಜಾ**ತಿ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಪರಿಸಂ ರಞ್ಜೇತೀತಿ ರಾಜಾ। **ಕುಸಲೇ ದಸಹುಪಾಗತೋ**ತಿ ಕುಸಲೇಹಿ ದಸಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ದಾನಾದೀಹಿ ದಸಹಿ ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯವತ್ಥೂಹಿ, ದಸಹಿ ಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥೇಹಿ ವಾ ಯುತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೦. **ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠವಿಸಯಾ**ತಿ ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠಸಙ್ಖಾತವಿಸಯಾ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉಪಗಞ್ಛು ಮ**ನ್ತಿ ಕಲಿಙ್ಗರಾಜೇನ ಉಯ್ಯೋಜಿತಾ ಅಟ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಚ ಪನ **ಆಯಾಚುಂ ಮಂ ಹತ್ಥಿನಾಗ**ನ್ತಿ ಹತ್ಥಿಭೂತಂ ಮಹಾನಾಗಂ ಮಂ ಆಯಾಚಿಂಸು। **ಧಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಧನಾಯಿತಬ್ಬಸಿರಿಸೋಭಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಂ ಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನಂ। **ಮಙ್ಗಲಸಮ್ಮತ**ನ್ತಿ ತಾಯಯೇವ ಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಮಙ್ಗಲಂ ಅಭಿವುಡ್ಢಿಕಾರಣನ್ತಿ ಅಭಿಸಮ್ಮತಂ ಜನೇಹಿ।

೧೧. **ಅವುಟ್ಠಿಕೋ**ತಿ ವಸ್ಸರಹಿತೋ। **ದುಬ್ಭಿಕ್ಖೋ**ತಿ ದುಲ್ಲಭಭೋಜನೋ। **ಛಾತಕೋ ಮಹಾ**ತಿ ಮಹತೀ ಜಿಘಚ್ಛಾಬಾಧಾ ವತ್ತತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದದಾಹೀ**ತಿ ದೇಹಿ। **ನೀಲ**ನ್ತಿ ನೀಲವಣ್ಣಂ। **ಅಞ್ಜನಸವ್ಹಯ**ನ್ತಿ ಅಞ್ಜನಸದ್ದೇನ ಅವ್ಹಾತಬ್ಬಂ, ಅಞ್ಜನನಾಮಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠಂ ಅವುಟ್ಠಿಕಂ, ತೇನ ಇದಾನಿ ಮಹಾದುಬ್ಭಿಕ್ಖಂ ತತ್ಥ ಮಹನ್ತಂ ಛಾತಕಭಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ತಸ್ಸ ವೂಪಸಮತ್ಥಾಯ ಇಮಂ ಅಞ್ಜನಗಿರಿಸಙ್ಕಾಸಂ ತುಯ್ಹಂ ಅಞ್ಜನನಾಮಕಂ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಂ ದೇಹಿ, ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ನೀತೇ ದೇವೋ ವಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ, ತೇನ ತಂ ಸಬ್ಬಭಯಂ ವೂಪಸಮ್ಮಿಸ್ಸತೀತಿ। ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ -

ಅತೀತೇ ಕುರುರಟ್ಠೇ ಇನ್ದಪತ್ಥನಗರೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕುರುರಾಜಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ, ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯೋಗವಿಹಿತಾನಿ ಸಿಪ್ಪಾಯತನಾನಿ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನಾನಿ ಚ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಗತೋ ಪಿತರಾ ಉಪರಜ್ಜೇ ಠಪಿತೋ, ಅಪರಭಾಗೇ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜಂ ಪತ್ವಾ ದಸ ರಾಜಧಮ್ಮೇ ಅಕೋಪೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ ಧನಞ್ಜಯೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ। ಸೋ ಚತೂಸು ನಗರದ್ವಾರೇಸು ನಗರಮಜ್ಝೇ ನಿವೇಸನದ್ವಾರೇತಿ ಛ ದಾನಸಾಲಾಯೋ ಕಾರೇತ್ವಾ ದೇವಸಿಕಂ ಛಸತಸಹಸ್ಸಂ ಧನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಉನ್ನಙ್ಗಲಂ ಕತ್ವಾ ದಾನಂ ಅದಾಸಿ। ತಸ್ಸ ದಾನಜ್ಝಾಸಯತಾ ದಾನಾಭಿರತಿ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಪತ್ಥರಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠೇ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಭಯಂ ಛಾತಕಭಯಂ ರೋಗಭಯನ್ತಿ ತೀಣಿ ಭಯಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಂಸು। ಸಕಲರಟ್ಠವಾಸಿನೋ ದನ್ತಪುರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಭವನದ್ವಾರೇ ಉಕ್ಕುಟ್ಠಿಮಕಂಸು "ದೇವಂ ವಸ್ಸಾಪೇಹಿ ದೇವಾ"ತಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ "ಕಿಂಕಾರಣಾ ಏತೇ ವಿರವನ್ತೀ"ತಿ ಅಮಚ್ಚೇ ಪುಚ್ಛಿ। ಅಮಚ್ಚಾ ರಞ್ಞೋ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ ಪೋರಾಣಕರಾಜಾನೋ ದೇವೇ ಅವಸ್ಸನ್ತೇ ಕಿಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ। "ದೇವೋ ವಸ್ಸತೂ"ತಿ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಸಮಾದಿನ್ನಸೀಲಾ ಸಿರಿಗಬ್ಭಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದಬ್ಬಸನ್ಥರೇ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ದೇವೋ ನ ವಸ್ಸಿ, ಏವಂ ರಾಜಾ ಅಹಂ ಮಯಾ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ಅಕಾಸಿಂ, ದೇವೋ ನ ವಸ್ಸತಿ, ಕಿನ್ತಿ ಕರೋಮಾತಿ। ದೇವ, ಇನ್ದಪತ್ಥನಗರೇ ಧನಞ್ಜಯಸ್ಸ ನಾಮ ಕುರುರಾಜಸ್ಸ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಮ್ಹಿ ಆನೀತೇ ದೇವೋ ವಸ್ಸಿಸ್ಸತೀತಿ । ಸೋ ರಾಜಾ ಬಲವಾಹನಸಮ್ಪನ್ನೋ ದುಪ್ಪಸಹೋ, ಕಥಮಸ್ಸ ಹತ್ಥಿಂ ಆನೇಸ್ಸಾಮಾತಿ। ಮಹಾರಾಜ, ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯುದ್ಧಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ದಾನಜ್ಝಾಸಯೋ ಸೋ ರಾಜಾ ದಾನಾಭಿರತೋ ಯಾಚಿತೋ ಸಮಾನೋ ಅಲಙ್ಕತಸೀಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಸಾದಸಮ್ಪನ್ನಾನಿ ಅಕ್ಖೀನಿಪಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ಸಕಲರಜ್ಜಮ್ಪಿ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ದದೇಯ್ಯ, ಹತ್ಥಿಮ್ಹಿ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ, ಅವಸ್ಸಂ ಯಾಚಿತೋ ಸಮಾನೋ ದಸ್ಸತೀತಿ। ಕೇ ಪನ ಯಾಚಿತುಂ ಸಮತ್ಥಾತಿ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಮಹಾರಾಜಾತಿ। ರಾಜಾ ಅಟ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಬ್ಬಯಂ ದತ್ವಾ ಹತ್ಥಿಯಾಚನತ್ಥಂ ಪೇಸೇಸಿ। ತೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಏಕರತ್ತಿವಾಸೇನ ತುರಿತಗಮನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕತಿಪಾಹಂ ನಗರದ್ವಾರೇ ದಾನಸಾಲಾಸು ಭುಞ್ಜನ್ತಾ ಸರೀರಂ ಸನ್ತಪ್ಪೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದಾನಗ್ಗಂ ಆಗಮನಪಥೇ ಕಾಲಂ ಆಗಮಯಮಾನಾ ಪಾಚೀನದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಂಸು।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಪಾತೋವ ನ್ಹಾತಾನುಲಿತ್ತೋ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪ್ಪಟಿಮಣ್ಡಿತೋ ಅಲಙ್ಕತವರವಾರಣಖನ್ಧಗತೋ ಮಹನ್ತೇನ ರಾಜಾನುಭಾವೇನ ದಾನಸಾಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಓತರಿತ್ವಾ ಸತ್ತಟ್ಠಜನಾನಂ ಸಹತ್ಥೇನ ದಾನಂ ದತ್ವಾ "ಇಮಿನಾವ ನೀಹಾರೇನ ದೇಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಹತ್ಥಿಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪಾಚೀನದ್ವಾರೇ ಆರಕ್ಖಸ್ಸ ಬಲವತಾಯ ಓಕಾಸಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಉಲ್ಲೋಕಯಮಾನಾ ದ್ವಾರತೋ ನಾತಿದೂರೇ ಉನ್ನತಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಾ ಸಮ್ಪತ್ತಂ ರಾಜಾನಂ ಹತ್ಥೇ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಜಯಾಪೇಸುಂ। ರಾಜಾ ವಜಿರಙ್ಕುಸೇನ ವಾರಣಂ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ "ಕಿಂ ಇಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ "ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠಂ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಭಯೇನ ಛಾತಕಭಯೇನ ರೋಗಭಯೇನ ಚ ಉಪದ್ದುತಂ। ಸೋ ಉಪದ್ದವೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ತವ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಮ್ಹಿ ನೀತೇ ವೂಪಸಮ್ಮಿಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇಮಂ ಅಞ್ಜನವಣ್ಣಂ ನಾಗಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇಹೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ತಮತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಸತ್ಥಾ ಆಹ "ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠವಿಸಯಾ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಜನಸವ್ಹಯ"ನ್ತಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ ಏವ।

ಅಥ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ನ ಮೇತಂ ಪತಿರೂಪಂ, ಯಂ ಮೇ ಯಾಚಕಾನಂ ಮನೋರಥವಿಘಾತೋ ಸಿಯಾ, ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಸಮಾದಾನಭೇದೋ ಸಿಯಾ"ತಿ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧತೋ ಓತರಿತ್ವಾ "ಸಚೇ ಅನಲಙ್ಕತಟ್ಠಾನಂ ಅತ್ಥಿ, ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಮನ್ತತೋ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಅನಲಙ್ಕತಟ್ಠಾನಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಸೋಣ್ಡಾಯ ನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಹತ್ಥೇಸು ಠಪೇತ್ವಾ ರತನಭಿಙ್ಗಾರೇನ ಪುಪ್ಫಗನ್ಧವಾಸಿತಂ ಉದಕಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೧೩. "ನ ಮೇ ಯಾಚಕಮನುಪ್ಪತ್ತೇ, ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಅನುಚ್ಛವೋ।
ಮಾ ಮೇ ಭಿಜ್ಜಿ ಸಮಾದಾನಂ, ದಸ್ಸಾಮಿ ವಿಪುಲಂ ಗಜಂ॥

೧೪. “ನಾಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸೋಣ್ಣಾಯ, ಭಿಙ್ಗಾರೇ ರತನಾಮಯೇ।
ಜಲಂ ಹತ್ಥೇ ಆಕಿರಿತ್ವಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಅದಂ ಗಜ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಾಚಕಮನುಪ್ಪತ್ತೇ**ತಿ ಯಾಚಕೇ ಅನುಪ್ಪತ್ತೇ। **ಅನುಚ್ಛವೋ**ತಿ ಅನುಚ್ಛವಿಕೋ ಪತಿರೂಪೋ। **ಮಾ ಮೇ ಭಿಜ್ಜಿ ಸಮಾದಾನ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣತ್ಥಾಯ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಯಾಚಕಸ್ಸ ಸಬ್ಬಂ ಅನವಜ್ಜಂ ಇಚ್ಛಿತಂ ದದನ್ತೋ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಪೂರೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಯಂ ಮಯ್ಹಂ ಸಮಾದಾನಂ, ತಂ ಮಾ ಭಿಜ್ಜಿ। ತಸ್ಮಾ **ದಸ್ಸಾಮಿ ವಿಪುಲಂ ಗಜ**ನ್ತಿ ಮಹನ್ತಂ ಇಮಂ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಂ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ। **ಅದ**ನ್ತಿ ಅದಾಸಿಂ।

ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಹತ್ಥಿಮ್ಹಿ ದಿನ್ನೇ ಅಮಚ್ಚಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಕಸ್ಮಾ, ಮಹಾರಾಜ, ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಂ ದದತ್ಥ, ನನು ಅಞ್ಞೋ ಹತ್ಥೀ ದಾತಬ್ಬೋ, ರಞ್ಞಾ ನಾಮ ಏವರೂಪೋ ಓಪವಯ್ಹೋ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥೀ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಅಭಿವಿಜಯಞ್ಚ ಆಕಙ್ಖನ್ತೇನ ನ ದಾತಬ್ಬೋ”ತಿ । ಮಹಾಸತ್ತೋ ಯಂ ಮಂ ಯಾಚಕಾ ಯಾಚನ್ತಿ, ತದೇವ ಮಯಾ ದಾತಬ್ಬಂ, ಸಚೇ ಪನ ಮಂ ರಜ್ಜಂ ಯಾಚೇಯ್ಯುಂ, ರಜ್ಜಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ದದೇಯ್ಯಂ, ಮಯ್ಹಂ ರಜ್ಜತೋಪಿ ಜೀವಿತತೋಪಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಮೇವ ಪಿಯತರಂ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಹತ್ಥಿಂ ಅದಾಸಿನ್ತಿ ಆಹ। ತೇನ ವುತ್ತಂ “**ತಸ್ಸ ನಾಗೇ ಪದಿನ್ನಮ್ಹಿ**”ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ತೇನ, ತಸ್ಮಿಂ **ನಾಗೇ** ಹತ್ಥಿಮ್ಹಿ ದಿನ್ನೇ।

೧೯. **ಮಙ್ಗಲಸಮ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿ ಮಙ್ಗಲಗುಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ। **ಸಙ್ಗಾಮವಿಜಯುತ್ತಮ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಗಾಮವಿಜಯಾ ಉತ್ತಮಂ, ಸಙ್ಗಾಮವಿಜಯೇ ವಾ ಉತ್ತಮಂ ಪಧಾನಂ ಪವರಂ ನಾಗಂ। **ಕಿಂ ತೇ ರಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ನಾಗೇ ಅಪಗತೇ ತವ ರಜ್ಜಂ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ರಜ್ಜಕಿಚ್ಚಂ ನ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ರಜ್ಜಮ್ಪಿ ಅಪಗತಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೧೭. **ರಜ್ಜಮ್ಪಿ ಮೇ ದದೇ ಸಬ್ಬ**ನ್ತಿ ತಿಟ್ಠತು ನಾಗೋ ತಿರಚ್ಛಾನಗತೋ, ಇದಂ ಮೇ ಸಬ್ಬಂ ಕುರುರಟ್ಠಮ್ಪಿ ಯಾಚಕಾನಂ ದದೇಯ್ಯಂ। **ಸರೀರಂ ದಜ್ಜಮತ್ತನೋ**ತಿ ರಜ್ಜೇಪಿ ವಾ ಕಿಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಮ್ಪಿ ಯಾಚಕಾನಂ ದದೇಯ್ಯಂ, ಸಬ್ಬೋಪಿ ಹಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೋ ಪರಿಗ್ಗಹೋ ಲೋಕಹಿತತ್ಥಮೇವ ಮಯಾ ಪರಿಚ್ಚತ್ತೋ। ಯಸ್ಮಾ **ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪಿಯಂ ಮಯ್ಹಂ** ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಾ ಚ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಪಾರಮಿಯೋ ಅಪೂರೇನ್ತೇನ ನ ಸಕ್ಕಾ ಲದ್ಧುಂ, ತಸ್ಮಾ ನಾಗಂ ಅದಾಸಿಂ ಅಹನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಏವಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ನಾಗೇ ಆನೀತೇ ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠೇ ದೇವೋ ನ ವಸ್ಸತೇವ। ಕಲಿಙ್ಗರಾಜಾ “ಇದಾನಿಪಿ ನ ವಸ್ಸತಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾರಣ”ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ, “ಕುರುರಾಜಾ ಗರುಧಮ್ಮೇ ರಕ್ಖತಿ, ತೇನಸ್ಸ ರಟ್ಠೇ ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸಂ ಅನುದಸಾಹಂ ದೇವೋ ವಸ್ಸತಿ, ರಞ್ಞೋ ಗುಣಾನುಭಾವೋ ಏಸ, ನ ಇಮಸ್ಸ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಸ್ಸಾ”ತಿ ಜಾನಿತ್ವಾ “ಮಯಮ್ಪಿ ಗರುಧಮ್ಮೇ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮ, ಗಚ್ಛಥ ಧನಞ್ಚಯಕೋರಬ್ಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ತೇ ಸುವಣ್ಣಪಟ್ಟೇ ಲಿಖಾಪೇತ್ವಾ ಆನೇಥಾ”ತಿ ಅಮಚ್ಚೇ ಪೇಸೇಸಿ। ಗರುಧಮ್ಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಸೀಲಾನಿ, ತಾನಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಾನಿ ಕತ್ವಾ ರಕ್ಖತಿ, ಯಥಾ ಚ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ। ಏವಮಸ್ಸ ಮಾತಾ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ, ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ ಉಪರಾಜಾ, ಪುರೋಹಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ರಜ್ಜುಗ್ಗಾಹಕೋ ಅಮಚ್ಚೋ, ಸಾರಥಿ ಸೇಟ್ಠಿ, ದೋಣಮಾಪಕೋ ದೋವಾರಿಕೋ, ನಗರಸೋಭಿನೀ ವಣ್ಣದಾಸೀತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

“ರಾಜಾ ಮಾತಾ ಮಹೇಸೀ ಚ, ಉಪರಾಜಾ ಪುರೋಹಿತೋ।
ರಜ್ಜುಗ್ಗಾಹೋ ಸಾರಥೀ ಸೇಟ್ಠಿ, ದೋಣೋ ದೋವಾರಿಕೋ ತಥಾ।
ಗಣಿಕಾ ತೇ ಏಕಾದಸ, ಗರುಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ”ತಿ॥

ತೇ ಅಮಚ್ಚಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಮಹಾಸತ್ತೋ “ಮಯ್ಹಂ ಗರುಧಮ್ಮೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಅತ್ಥಿ, ಮಾತಾ ಪನ ಮೇ ಸುರಕ್ಖಿತಂ ರಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಸಾ ಸನ್ತಿಕೇ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಹಿ “ಮಹಾರಾಜ, ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ನಾಮ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಸ್ಸ ಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿನೋ ಹೋತಿ, ದೇಥ ನೋ”ತಿ ಯಾಚಿತೋ “ಪಾಣೋ ನ ಹನ್ತಬ್ಬೋ, ಅದಿನ್ನಂ ನ ಆದಾತಬ್ಬಂ,

ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ನ ಚರಿತಬ್ಬೋ, ಮುಸಾ ನ ಭಣಿತಬ್ಬಂ, ಮಜ್ಜಂ ನ ಪಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಸುವಣ್ಣಪಟ್ಟೇ ಲಿಖಾಪೇತ್ವಾ "ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಮಾತು ಸನ್ತಿಕೇ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಆಹ।

ದೂತಾ ರಾಜಾನಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ದೇವಿ, ತುಮ್ಹೇ ಕಿರ ಗರುಧಮ್ಮಂ ರಕ್ಖಥ, ತಂ ನೋ ದೇಥಾ"ತಿ ವದಿಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿ ತಥೇವ ಅತ್ತನೋ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಿಭಾವಂ ವತ್ವಾವ ತೇಹಿ ಯಾಚಿತಾ ಅದಾಸಿ। ತಥಾ ಮಹೇಸಿಆದಯೋಪಿ। ತೇ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಸನ್ತಿಕೇ ಸುವಣ್ಣಪಟ್ಟೇ ಗರುಧಮ್ಮೇ ಲಿಖಾಪೇತ್ವಾ ದನ್ತಪುರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಲಿಙ್ಗರಞ್ಞೋ ದತ್ವಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಸೋಪಿ ರಾಜಾ ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮೇ ವತ್ತಮಾನೋ ಪಞ್ಚ ಸೀಲಾನಿ ಪೂರೇಸಿ। ತತೋ ಸಕಲಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠೇ ದೇವೋ ವಸ್ಸಿ। ತೀಣಿ ಭಯಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ। ರಟ್ಠಂ ಖೇಮಂ ಸುಭಿಕ್ಖಂ ಅಹೋಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸಪರಿಸೋ ಸಗ್ಗಪುರಂ ಪೂರೇಸಿ।

ತದಾ ಗಣಿಕಾದಯೋ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾದಯೋ ಅಹೇಸುಂ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

"ಗಣಿಕಾ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ, ಪುಣ್ಣೋ ದೋವಾರಿಕೋ ತದಾ।
ರಜ್ಜುಗ್ಗಾಹೋ ಚ ಕಚ್ಚಾನೋ, ದೋಣಮಾಪಕೋ ಚ ಕೋಲಿತೋ॥

"ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತದಾ ಸೇಟ್ಠಿ, ಅನುರುದ್ಧೋ ಚ ಸಾರಥಿ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಸ್ಸಪೋ ಥೇರೋ, ಉಪರಾಜಾನನ್ದಪಣ್ಡಿತೋ॥

"ಮಹೇಸೀ ರಾಹುಲಮಾತಾ, ಮಾಯಾದೇವೀ ಜನೇತ್ತಿಕಾ।
ಕುರುರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ, ಏವಂ ಧಾರೇಥ ಜಾತಕ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೩೯೧ ಹಂಸಘಾತಕಭಿಕ್ಖುವತ್ಥು)।

ಇಧಾಪಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮಿಆದಯೋ ಸೇಸಧಮ್ಮಾ ಚ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಕುರುರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೨೮. ಚತುತ್ಥೇ **ಕುಸಾವತಿಮ್ಹಿ ನಗರೇ**ತಿ ಕುಸಾವತೀನಾಮಕೇ ನಗರೇ, ಯಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಏತರಹಿ ಕುಸಿನಾರಾ ನಿವಿಟ್ಠಾ। **ಮಹೀಪತೀ**ತಿ ಖತ್ತಿಯೋ, ನಾಮೇನ **ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ** ನಾಮ। **ಚಕ್ಕವತ್ತೀ**ತಿ ಚಕ್ಕರತನಂ ವತ್ತೇತಿ ಚತೂಹಿ ವಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಚಕ್ಕೇಹಿ ವತ್ತತಿ, ತೇಹಿ ಚ ಪರಂ ಪವತ್ತೇತಿ, ಪರಹಿತಾಯ ಚ ಇರಿಯಾಪಥಚಕ್ಕಾನಂ ವತ್ತೋ ಏತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೀತಿಪಿ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ। ಅಥ ವಾ ಚತೂಹಿ ಅಚ್ಛರಿಯಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೇನ, ಪರೇಹಿ ಅನಭಿಭವನೀಯಸ್ಸ ಅನತಿಕ್ಕಮನೀಯಸ್ಸ ಆಣಾಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಚಕ್ಕಸ್ಸ ವತ್ತೋ ಏತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೀತಿಪಿ **ಚಕ್ಕವತ್ತೀ**। ಪರಿಣಾಯಕರತನಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೇನ ಹತ್ಥಿರತನಾದಿಪಮುಖೇನ ಮಹಾಬಲಕಾಯೇನ ಪುಞ್ಞಾನುಭಾವನಿಬ್ಬತ್ತೇನ ಕಾಯಬಲೇನ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ **ಮಹಬ್ಬಲೋ**। **ಯದಾ ಆಸಿ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ -

ಅತೀತೇ ಕಿರ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಸುದಸ್ಸನತ್ತಭಾವತೋ ತತಿಯೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಗಹಪತಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಧರಮಾನಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಏಕಂ ಥೇರಂ ಅರಞ್ಞವಾಸಂ ವಸನ್ತಂ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮೇನ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಧ ಮಯಾ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮಂ ಪಹಾಯ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿವಾಸಯೋಗ್ಗಂ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಕಟ್ಠತ್ಥರಣಂ ಕತ್ವಾ "ಕರಿಸ್ಸತಿ ನು ಖೋ ಪರಿಭೋಗಂ, ನ ನು ಖೋ

ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏಕಮನ್ತೇ ನಿಸೀದಿ। ಥೇರೋ ಅನ್ತೋಗಾಮತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕಟ್ಠತ್ಥರಣೇ ನಿಸೀದಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋಪಿ ನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಫಾಸುಕಾ, ಭನ್ತೇ, ಪಣ್ಣಸಾಲಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಫಾಸುಕಾ, ಭದ್ದಮುಖ, ಪಬ್ಬಜಿತಸಾರುಪ್ಪಾತಿ। ವಸಿಸ್ಸಥ, ಭನ್ತೇ, ಇಧಾತಿ? ಆಮ, ಉಪಾಸಕಾತಿ। ಸೋ ಅಧಿವಾಸನಾಕಾರೇನೇವ "ವಸಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ನಿಬದ್ಧಂ ಮಯ್ಹಂ ಘರದ್ವಾರಂ ಆಗನ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಪಟಿಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ನಿಚ್ಚಂ ಅತ್ತನೋ ಘರೇಯೇವ ಭತ್ತವಿಸ್ಸಗ್ಗಂ ಕಾರಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯಂ ಕಟಸಾರಕಂ ಪತ್ಥರಿತ್ವಾ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ, ಅಪಸ್ಸೇನಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿ, ಪಾದಕಠಲಿಕಂ ಠಪೇಸಿ, ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಖಣಿ, ಚಙ್ಕಮಂ ಕತ್ವಾ ವಾಲುಕಂ ಓಕಿರಿ, ಪರಿಸ್ಸಯವಿನೋದನತ್ಥಂ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕಣ್ಟಕವತಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿ, ತಥಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಚಙ್ಕಮಞ್ಚ। ತೇಸಂ ಅನ್ತೋವತಿಪರಿಯನ್ತೇ ತಾಲಪನ್ತಿಯೋ ರೋಪೇಸಿ। ಏವಮಾದಿನಾ ಆವಾಸಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ತಿಚೀವರಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಸಮಣಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಅದಾಸಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಹಿ ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ತಿಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಪತ್ತಥಾಲಕಪರಿಸ್ಸಾವನಧಮಕರಣಪರಿಭೋಗಭಾಜನಛತ್ತುಪಾಹನಉದಕತುಮ್ಬಸೂಚಿಕತ್ತರ-ಯಟ್ಠಿಆರಕಣ್ಟಕಪಿಪ್ಫಲಿನಖಚ್ಛೇದನಪದೀಪೇಯ್ಯಾದಿ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಪರಿಭೋಗಜಾತಂ ಅದಿನ್ನಂ ನಾಮ ನಾಹೋಸಿ। ಸೋ ಪಞ್ಚ ಸೀಲಾನಿ ರಕ್ಖನ್ತೋ ಉಪೋಸಥಂ ಕರೋನ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಥೇರಂ ಉಪಟ್ಠಹಿ। ಥೇರೋ ತತ್ಥೇವ ವಸನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ।

೧೯. ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಪುಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಕುಸಾವತಿಯಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ। ತಸ್ಸಿಸ್ಸರಿಯಾನುಭಾವೋ "ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ"ತಿಆದಿನಾ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೪೨) ನಯೇನ ಸುತ್ತೇ ಆಗತೋ ಏವ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಚತುರಾಸೀತಿ ನಗರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕುಸಾವತೀರಾಜಧಾನಿಪ್ಪಮುಖಾನಿ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಾಸಾದಸಹಸ್ಸಾನಿ ಧಮ್ಮಪಾಸಾದಪ್ಪಮುಖಾನಿ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಕೂಟಾಗಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಮಹಾಬ್ಯೂಹಕೂಟಾಗಾರಪ್ಪಮುಖಾನಿ, ತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಕತಾಯ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯ ನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಾನಿ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ರಥಸಹಸ್ಸಾನಿ ತಸ್ಸ ದಿನ್ನಸ್ಸ ಮಞ್ಚಪೀಠಸ್ಸ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಮಣಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ತಸ್ಸ ದಿನ್ನಸ್ಸ ಪದೀಪಸ್ಸ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಪೋಕ್ಖರಣಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಏಕಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪುತ್ತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಗಹಪತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಚ ಪತ್ತಥಾಲಕಾದಿಪರಿಭೋಗಾರಹಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಪರಿಕ್ಖಾರದಾನಸ್ಸ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಧೇನುಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪಞ್ಚಗೋರಸದಾನಸ್ಸ, ಚತುರಾಸೀತಿ ವತ್ಥಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನದಾನಸ್ಸ, ಚತುರಾಸೀತಿ ಥಾಲಿಪಾಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಭೋಜನದಾನಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಾನಿ। ಸೋ ಸತ್ತಹಿ ರತನೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಇದ್ಧೀಹಿ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಾಜಾಧಿರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ಸಕಲಂ ಸಾಗರಪರಿಯನ್ತಂ ಪಥವಿಮಣ್ಡಲಂ ಧಮ್ಮೇನ ಅಭಿವಿಜಿಯ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೋ ಅನೇಕಸತೇಸು ಠಾನೇಸು ದಾನಸಾಲಾಯೋ ಕಾರೇತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ದಿವಸಸ್ಸ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸಿ "ಯೋ ಯಂ ಇಚ್ಛತಿ, ಸೋ ದಾನಸಾಲಾಸು ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಗಣ್ಹಾತೂ"ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ತತ್ಥಾಹಂ ದಿವಸೇ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ, ಘೋಸಾಪೇಮಿ ತಹಿಂ ತಹಿ"**ನ್ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ। "ತದಾಹ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ತಸ್ಸ ತದಾ ಅಹಂ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಕಾಲೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಹಿಂ ತಹಿ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಪಾಕಾರಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕೋ ಕಿಂ ಇಚ್ಛತೀ**ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದೀಸು ಯೋ ಕೋಚಿ ಸತ್ತೋ ಅನ್ನಾದೀಸು ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇಸು ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಇಚ್ಛತಿ। **ಪತ್ಥೇತೀ**ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ಕಸ್ಸ ಕಿಂ ದೀಯತು ಧನ**ನ್ತಿ ಅನೇಕವಾರಂ ಪರಿಯಾಯನ್ತರೇಹಿ ಚ ದಾನಘೋಸನಾಯ ಪವತ್ತಿತಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ಏತೇನ ದಾನಪಾರಮಿಯಾ ಸರೂಪಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಾಹಕವಿಕಪ್ಪರಹಿತಾ ಹಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ದಾನಪಾರಮೀತಿ।

೨೦. ಇದಾನಿ ದಾನಘೋಸನಾಯ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕಪುಗ್ಗಲಪರಿಕಿತ್ತನಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಕೋ ಛಾತಕೋ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ಛಾತಕೋತಿ** ಜಿಘಚ್ಛಿತೋ। **ತಸಿತೋತಿ** ಪಿಪಾಸಿತೋ। **ಕೋ ಮಾಲಂ ಕೋ ವಿಲೇಪನನ್ತಿ**ಪಿ "ಇಚ್ಛತೀ"ತಿ ಪದಂ ಆನೇತ್ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ನಗ್ಗೋ**ತಿ ವತ್ಥವಿಕಲೋ, ವತ್ಥೇನ ಅತ್ಥಿಕೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಪರಿದಹಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ನಿವಾಸಿಸ್ಸತಿ।

೩೦. **ಕೋ ಪಥೇ ಛತ್ತಮಾದೇತೀ**ತಿ ಕೋ ಪಥಿಕೋ ಪಥೇ ಮಗ್ಗೇ ಅತ್ತನೋ ವಸ್ಸವಾತಾತಪಪರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಛತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಛತ್ತೇನ ಅತ್ಥಿಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕೋಪಾಹನಾ ಮುದೂ ಸುಭಾ**ತಿ ದಸ್ಸನೀಯತಾಯ ಸುಭಾ ಸುಖಸಮ್ಫಸ್ಸತಾಯ ಮುದೂ ಉಪಾಹನಾ ಅತ್ತನೋ ಪಾದಾನಂ ಚಕ್ಖೂನಞ್ಚ ರಕ್ಖಣತ್ಥಂ। **ಕೋ ಆದೇತೀ**ತಿ ಕೋ ತಾಹಿ ಅತ್ಥಿಕೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಸಾಯಞ್ಚ ಪಾತೋ ಚಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಚ**-ಸದ್ದೇನ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೇ ಚಾತಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಂ। "ದಿವಸೇ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಘೋಸಾಪೇಮೀ"ತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ।

೩೧. **ನ ತಂ ದಸಸು ಠಾನೇಸೂ**ತಿ ತಂ ದಾನಂ ನ ದಸಸು ಠಾನೇಸು ಪಟಿಯತ್ತನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। **ನಪಿ ಠಾನಸತೇಸು** ವಾ **ಪಟಿಯತ್ತಂ,** ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಅನೇಕಸತೇಸು ಠಾನೇಸು ಪಟಿಯತ್ತಂ। **ಯಾಚಕೇ ಧನನ್ತಿ** ಯಾಚಕೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಧನಂ ಪಟಿಯತ್ತಂ ಉಪಕ್ಖಟಂ। ದ್ವಾದಸಯೋಜನಾಯಾಮೇ ಹಿ ನಗರೇ ಸತ್ತಯೋಜನವಿತ್ಥತೇ ಸತ್ತಸು ಪಾಕಾರನ್ತರೇಸು ಸತ್ತ ತಾಲಪನ್ತಿಪರಿಕ್ಖೇಪಾ, ತಾಸು ತಾಲಪನ್ತೀಸು ಚತುರಾಸೀತಿ ಪೋಕ್ಖರಣಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿತೀರೇ ಮಹಾದಾನಂ ಪಟ್ಠಪಿತಂ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

> "ಪಟ್ಠಪೇಸಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ತಾಸಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀನಂ ತೀರೇ ಏವರೂಪಂ ದಾನಂ ಅನ್ನಂ ಅನ್ನತ್ಥಿಕಸ್ಸ, ಪಾನಂ ಪಾನತ್ಥಿಕಸ್ಸ, ವತ್ಥಂ ವತ್ಥತ್ಥಿಕಸ್ಸ, ಯಾನಂ ಯಾನತ್ಥಿಕಸ್ಸ, ಸಯನಂ ಸಯನತ್ಥಿಕಸ್ಸ, ಇತ್ಥಿಂ ಇತ್ಥಿತ್ಥಿಕಸ್ಸ, ಹಿರಞ್ಞಂ ಹಿರಞ್ಞತ್ಥಿಕಸ್ಸ, ಸುವಣ್ಣಂ ಸುವಣ್ಣತ್ಥಿಕಸ್ಸಾ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೫೪)।

೩೨. ತತ್ಥಾಯಂ ದಾನಸ್ಸ ಪವತ್ತಿತಾಕಾರೋ - ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಹಿ ಇತ್ಥೀನಞ್ಚ ಪುರಿಸಾನಞ್ಚ ಅನುಚ್ಛವಿಕೇ ಅಲಙ್ಕಾರೇ ಕಾರೇತ್ವಾ ಇತ್ಥಿಮತ್ತಮೇವ ತತ್ಥ ಪರಿಚಾರವಸೇನ ಸೇಸಞ್ಚ ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಚ್ಚಾಗವಸೇನ ಠಪೇತ್ವಾ "ರಾಜಾ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ದಾನಂ ದೇತಿ, ತಂ ಯಥಾಸುಖಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸಿ। ಮಹಾಜನಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿತೀರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನ್ಹತ್ವಾ ವತ್ಥಾದೀನಿ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ಯೇಸಂ ತಾದಿಸಾನಿ ಅತ್ಥಿ, ತೇ ಪಹಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಿ । ಯೇಸಂ ನತ್ಥಿ, ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಯೇ ಹತ್ಥಿಯಾನಾದೀಸುಪಿ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಯಥಾಸುಖಂ ವಿಚರಿತ್ವಾ ವರಸಯನೇಸುಪಿ ಸಯಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ಇತ್ಥೀಹಿಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ಸತ್ತವಿಧರತನಪಸಾಧನಾನಿ ಪಸಾಧೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ಯಂ ಯಂ ಅತ್ಥಿಕಾ, ತಂ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನತ್ಥಿಕಾ ಓಹಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಮ್ಪಿ ದಾನಂ ಉಟ್ಠಾಯ ಸಮುಟ್ಠಾಯ ದೇವಸಿಕಂ ದೀಯತೇವ। ತದಾ ಜಮ್ಬುದೀಪವಾಸೀನಂ ಅಞ್ಞಂ ಕಮ್ಮಂ ನತ್ಥಿ, ದಾನಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನ್ತಾ ವಿಚರನ್ತಿ। ನ ತಸ್ಸ ದಾನಸ್ಸ ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಅಹೋಸಿ। ರತ್ತಿಞ್ಚಾಪಿ ದಿವಾಪಿ ಯದಾ ಯದಾ ಅತ್ಥಿಕಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತದಾ ತದಾ ದೀಯತೇವ। ಏವಂ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಉನ್ನಙ್ಗಲಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ದಿವಾ ವಾ ಯದಿ ವಾ ರತ್ತಿಂ, ಯದಿ ಏತಿ ವನಿಬ್ಬಕೋ"**ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ದಿವಾ ವಾ ಯದಿ ವಾ ರತ್ತಿಂ, ಯದಿ ಏತೀ**ತಿ ಏತೇನಸ್ಸ ಯಥಾಕಾಲಂ ದಾನಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯಾಚಕಾನಞ್ಹಿ ಲಾಭಾಸಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮನಕಾಲೋ ಏವ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ದಾನಸ್ಸ ಕಾಲೋ ನಾಮ। **ವನಿಬ್ಬಕೋ**ತಿ ಯಾಚಕೋ। **ಲದ್ಧಾ ಯದಿಚ್ಛಕಂ ಭೋಗನ್ತಿ** ಏತೇನ ಯಥಾಭಿರುಚಿತಂ ದಾನಂ। ಯೋ ಯೋ ಹಿ ಯಾಚಕೋ ಯಂ ಯಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಇಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ತಂತದೇವ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ದೇತಿ। ನ ತಸ್ಸ ಮಹಗ್ಘದುಲ್ಲಭಾದಿಭಾವಂ ಅತ್ತನೋ ಉಪರೋಧಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ। **ಪೂರಹತ್ಥೋವ ಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ಏತೇನ ಯಾವದಿಚ್ಛಕಂ ದಾನಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಯತ್ತಕಞ್ಹಿ ಯಾಚಕಾ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ತತ್ತಕಂ ಅಪರಿಹಾಪೇತ್ವಾವ ಮಹಾಸತ್ತೋ ದೇತಿ ಉಳಾರಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಚ ಮಹಿದ್ಧಿಕತಾಯ ಚ।

೩೪. **"ಯಾವಜೀವಿಕ"**ನ್ತಿ ಏತೇನ ದಾನಸ್ಸ ಕಾಲಪರಿಯನ್ತಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಮಾದಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹಿ ಮಹಾಸತ್ತಾ ಯಾವಪಾರಿಪೂರಿ ವೇಮಜ್ಝೇ ನ ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಸಮ್ಭರಣೇ ಸಙ್ಕೋಚಾಭಾವೇನ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಅವೋಸಾನಾಪತ್ತಿತೋ ಮರಣೇನಪಿ ಅನುಪಚ್ಛೇದೋ ಏವ, ತತೋ ಪರಮ್ಪಿ ತಥೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜನತೋ, "ಯಾವಜೀವಿಕ"ನ್ತಿ ಪನ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಚರಿತಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ನಪಾಹಂ ದೇಸ್ಸಂ ಧನಂ ದಮ್ಮೀ**ತಿ ಇದಂ ಧನಂ ನಾಮ ಮಯ್ಹಂ ನ ದೇಸ್ಸಂ ಅಮನಾಪನ್ತಿ ಏವರೂಪಂ ಮಹಾದಾನಂ ದೇನ್ತೋ ಗೇಹತೋ ಚ ಧನಂ ನೀಹರಾಪೇಮಿ। **ನಪಿ ನತ್ಥಿ ನಿಚಯೋ ಮಯೀ**ತಿ ಮಮ ಸಮೀಪೇ ಧನನಿಚಯೋ ಧನಸಙ್ಗಹೋ ನಾಪಿ ನತ್ಥಿ, ಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿಸಮಣೋ ವಿಯ ಅಸಙ್ಗಹೋಪಿ ನ ಹೋಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಂ ಯೇನ ಅಜ್ಝಾಸಯೇನ ತಸ್ಸಿದಂ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತಿತಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ।

೩೫. ಇದಾನಿ ತಂ ಉಪಮಾಯ ವಿಭಾವೇತುಂ **"ಯಥಾಪಿ ಆತುರೋ ನಾಮಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥಿದಂ ಉಪಮಾಸಂಸನ್ದನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅತ್ಥದಸ್ಸನಂ - ಯಥಾ ನಾಮ **ಆತುರೋ** ರೋಗಾಭಿಭೂತೋ ಪುರಿಸೋ ರೋಗತೋ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಮೋಚೇತುಕಾಮೋ **ಧನೇನ** ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಾದಿನಾ **ವೇಜ್ಜಂ** ತಿಕಿಚ್ಛಕಂ **ತಪ್ಪೇತ್ವಾ** ಆರಾಧೇತ್ವಾ ಯಥಾವಿಧಿ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೋ ತತೋ **ರೋಗತೋ** ವಿಮುಚ್ಚತಿ।

೩೬. **ತಥೇವ** ಏವಮೇವ ಅಹಮ್ಪಿ ಅಟ್ಟಭೂತಂ ಸಕಲಲೋಕಂ ಕಿಲೇಸರೋಗತೋ ಸಕಲಸಂಸಾರದುಕ್ಖರೋಗತೋ ಚ ಪರಿಮೋಚೇತುಕಾಮೋ ತಸ್ಸ ತತೋ ಪರಿಮೋಚನಸ್ಸ ಅಯಂ ಸಬ್ಬಸಾಪತೇಯ್ಯಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ದಾನಪಾರಮಿಉಪಾಯೋತಿ **ಜಾನಮಾನೋ** ಬುಜ್ಝಮಾನೋ **ಅಸೇಸತೋ** ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಞ್ಚ ವಸೇನ ಅನವಸೇಸತೋ ಮಹಾದಾನಸ್ಸ ವಸೇನ ಸತ್ತಾನಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ **ಪರಿಪೂರೇತುಂ** ಅತ್ತನೋ ಚ ನ ಮಯ್ಹಂ ದಾನಪಾರಮೀ ಪರಿಪುಣ್ಣಾ, ತಸ್ಮಾ **ಊನಮನ**ನ್ತಿ ಪವತ್ತಂ ಊನಂ ಮನಂ **ಪೂರಯಿತುಂ** ಪವತ್ತಯಿತುಂ **ವನಿಬ್ಬಕೇ** ಯಾಚಕೇ **ಅದಾಸಿಂ ತಂ ದಾನಂ** ಏವರೂಪಂ ಮಹಾದಾನಂ ದದಾಮಿ, ತಞ್ಚ ಖೋ ತಸ್ಮಿಂ ದಾನಧಮ್ಮೇ ತಸ್ಸ ಚ ಫಲೇ **ನಿರಾಲಯೋ** ಅನಪೇಕ್ಖೋ **ಅಪಚ್ಚಾಸೋ** ಕಿಞ್ಚಿಪಿ ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸಮಾನೋ ಕೇವಲಂ **ಸಮ್ಬೋಧಿಮನುಪತ್ತಿಯಾ** ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಮೇವ ಅಧಿಗನ್ತುಂ **ದೇಮೀ**ತಿ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಪುಞ್ಞಾನುಭಾವನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಧಮ್ಮಪಾಸಾದಂ ಅಭಿರುಯ್ಹ ಮಹಾಬ್ಯೂಹಕೂಟಾಗಾರದ್ವಾರೇ ಏವ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದಯೋ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಸೋವಣ್ಣಮಯೇ ರಾಜಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸೋವಣ್ಣಮಯಂ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ರಜತಮಯೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಚತುರಾಸೀತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಝಾನಸಮಾಪತ್ತೀಹಿ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಮರಣಸಮಯೇ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಗತಾನಂ ಸುಭದ್ದಾದೇವೀಪಮುಖಾನಂ ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಇತ್ಥಾಗಾರಸಹಸ್ಸಾನಂ ಅಮಚ್ಚಪಾರಿಸಜ್ಜಾದೀನಞ್ಚ -

> "ಅನಿಚ್ಚಾ ವತ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಉಪ್ಪಾದವಯಧಮ್ಮಿನೋ।
> ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ತೇಸಂ ವೂಪಸಮೋ ಸುಖೋ"ತಿ॥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೨೧, ೨೭೨; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೬; ೨.೧೪೩)
> -

ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಓವದಿತ್ವಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯನೋ ಅಹೋಸಿ।

ತದಾ ಸುಭದ್ದಾದೇವೀ ರಾಹುಲಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ, ಪರಿಣಾಯಕರತನಂ ರಾಹುಲೋ, ಸೇಸಪರಿಸಾ ಬುದ್ಧಪರಿಸಾ, ಮಹಾಸುದಸ್ಸನೋ ಪನ ಲೋಕನಾಥೋ।

ಇಧಾಪಿ ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಸರೂಪತೋ ಲಬ್ಭನ್ತಿ ಏವ, ದಾನಜ್ಝಾಸಯಸ್ಸ ಪನ ಉಳಾರತಾಯ ದಾನಪಾರಮೀ ಏವ **ಪಾಳಿಯಂ** ಆಗತಾ। ಸೇಸಧಮ್ಮಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯಾ ಏವ। ತಥಾ ಉಳಾರೇ ಸತ್ತರತನಸಮುಜ್ಜಲೇ ಚತುದೀಪಿಸ್ಸರಿಯೇಪಿ ಠಿತಸ್ಸ ತಾದಿಸಂ ಭೋಗಸುಖಂ ಅನಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದಯೋ ದೂರತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತ್ವಾ ತಥಾರೂಪೇ ಮಹಾದಾನೇ ಪವತ್ತೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಚತುರಾಸೀತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಮಾಪತ್ತೀಹಿ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಅನಿಚ್ಚತಾದಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕತ್ವಾಪಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಅನುಸ್ಸುಕ್ಕನಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನಿಸ್ಸಙ್ಗತಾತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಮಹಾಸುದಸ್ಸನಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

ಪಞ್ಚಮೇ **ಸತ್ತರಾಜಪುರೋಹಿತೋ**ತಿ ಸತ್ತಭೂಆದೀನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ರಾಜೂನಂ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಾನುಸಾಸಕಪುರೋಹಿತೋ। **ಪೂಜಿತೋ ನರದೇವೇಹೀ**ತಿ ತೇಹಿ ಏವ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಚ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಖತ್ತಿಯೇಹಿ ಚತುಪಚ್ಚಯಪೂಜಾಯ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನೇನ ಚ ಪೂಜಿತೋ। **ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ**ತಿ ಮಹಾನುಭಾವತಾಯ ಗೋವಿನ್ದಸ್ಸಾಭಿಸೇಕೇನ ಅಭಿಸಿತ್ತತಾಯ ಚ "ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ"ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಅಭಿಸಿತ್ತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಅಯಂ ಸಮಞ್ಞಾ ಜಾತಾ, ನಾಮೇನ ಪನ **ಜೋತಿಪಾಲೋ** ನಾಮ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಜಾತದಿವಸೇ ಸಬ್ಬಾವುಧಾನಿ ಜೋತಿಂಸು। ರಾಜಾಪಿ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಅತ್ತನೋ ಮಙ್ಗಲಾವುಧಂ ಪಜ್ಜಲಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಭೀತೋ ಅತ್ತನೋ ಪುರೋಹಿತಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪಿತರಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗತಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತೋ ಜಾತೋ, ತಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ ನ ಕೇವಲಂ ರಾಜಗೇಹೇಯೇವ, ಸಕಲನಗರೇಪಿ ಆವುಧಾನಿ ಪಜ್ಜಲಿಂಸು, ನ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತುಯ್ಹಂ ಅನ್ತರಾಯೋ ಅತ್ಥಿ, ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಪನ ಪಞ್ಞಾಯ ತೇನ ಸಮೋ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ ಪುರೋಹಿತೇನ ಸಮಸ್ಸಾಸಿತೋ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ "ಕುಮಾರಸ್ಸ ಖೀರಮೂಲಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ "ವಯಪ್ಪತ್ತಕಾಲೇ ಮಯ್ಹಂ ದಸ್ಸೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಅಲಮತ್ಥದಸ್ಸೋ ಸತ್ತನ್ನಂ ರಾಜೂನಂ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಾನುಸಾಸಕೋ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಚ ಸತ್ತೇ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕೇಹಿ ಅನತ್ಥೇಹಿ ಪಾಲೇತ್ವಾ ಅತ್ಥೇಹಿ ನಿಯೋಜೇಸಿ। ಇತಿ ಜೋತಿತತ್ತಾ ಪಾಲನಸಮತ್ಥತಾಯ ಚ "ಜೋತಿಪಾಲೋ"ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ನಾಮೇನ ಜೋತಿಪಾಲೋ ನಾಮಾ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೦೪)।

ತತ್ಥ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ದಿಸಮ್ಪತಿಸ್ಸ ನಾಮ ರಞ್ಞೋ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಗೋವಿನ್ದಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಿತು ತಸ್ಸ ಚ ರಞ್ಞೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ರೇಣು, ಸಹಾಯಾ ಚಸ್ಸ ಸತ್ತಭೂ, ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೋ, ವೇಸ್ಸಭೂ , ಭರತೋ, ದ್ವೇ ಚ ಧತರಟ್ಠಾತಿ ಇಮೇ ಸತ್ತ ರಾಜಾನೋ ಯಥಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ನ ವಿವದನ್ತಿ। ಏವಂ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಅತ್ಥಧಮ್ಮೇ ಅನುಸಾಸನ್ತೋ ಜಮ್ಬುದೀಪತಲೇ ಸಬ್ಬೇಸಂ ರಾಜೂನಂ ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ದೇವನಾಗಗಹಪತಿಕಾನಂ ಸಕ್ಕತೋ ಗರುಕತೋ ಮಾನಿತೋ ಪೂಜಿತೋ ಅಪಚಿತೋ ಉತ್ತಮಂ ಗಾರವಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಧಮ್ಮೇಸು ಕುಸಲತಾಯ "ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ"ತ್ವೇವ ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ। ಯಥಾಹ "ಗೋವಿನ್ದೋ ವತ, ಭೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ವತ, ಭೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೦೫)। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೩೭. "ಪುನಾಪರಂ ಯದಾ ಹೋಮಿ, ಸತ್ತರಾಜಪುರೋಹಿತೋ।
ಪೂಜಿತೋ ನರದೇವೇಹಿ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿ॥

ಅಥ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಾನುಭಾವಸಮುಸ್ಸಾಹಿತೇಹಿ ರಾಜೂಹಿ ತೇಸಂ ಅನುಯುತ್ತೇಹಿ ಖತ್ತಿಯೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಹಿ ನೇಗಮಜಾನಪದೇಹಿ ಚ ಉಪರೂಪರಿ ಉಪನೀತೋ ಸಮನ್ತತೋ ಮಹೋಘೋ ವಿಯ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಮಾನೋ ಅಪರಿಮೇಯ್ಯೋ ಉಳಾರೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಯಥಾ ತಂ ಅಪರಿಮಾಣಾಸು ಜಾತೀಸು ಉಪಚಿತವಿಪುಲಪುಞ್ಞಸಞ್ಚಯಸ್ಸ

ಉಳಾರಾಭಿಜಾತಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲಾಚಾರಸ್ಸ ಪೇಸಲಸ್ಸ ಪರಿಯೋದಾತಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಪುತ್ತಸದಿಸಮಹಾಕರುಣಾವಿಪ್ಫಾರಸಿನಿದ್ಧಮುದುಹದಯಸ್ಸ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಏತರಹಿ ಖೋ ಮಯ್ಹಂ ಮಹಾಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಿನಾ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇ ಸನ್ತಪ್ಪೇತ್ವಾ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಪರಿಪೂರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಸೋ ನಗರಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಚತೂಸು ದ್ವಾರೇಸು ಅತ್ತನೋ ನಿವೇಸನದ್ವಾರೇತಿ ಛ ದಾನಸಾಲಾಯೋ ಕಾರೇತ್ವಾ ದೇವಸಿಕಂ ಅಪರಿಮಿತಧನಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ಯಂ ಯಂ ಉಪಾಯನಂ ಆನೀಯತಿ, ಯಞ್ಚ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಅಭಿಸಙ್ಖರೀಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ದಾನಸಾಲಾಸು ಏವ ಪೇಸೇಸಿ। ಏವಂ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಮಹಾಪರಿಚ್ಚಾಗಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಚಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ತಿತ್ತಿ ವಾ ಸನ್ತೋಸೋ ವಾ ನಾಹೋಸಿ, ಕುತೋ ಪನ ಸಙ್ಕೋಚೋ। ದಾನಗ್ಗಞ್ಚಸ್ಸ ಲಾಭಾಸಾಯ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇಹಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇಹಿ ಚ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಚ ಗುಣವಿಸೇಸೇ ಕಿತ್ತಯನ್ತೇಹಿ ಮಹಾಜನಕಾಯೇಹಿ ಅನ್ತೋನಗರಂ ಬಹಿನಗರಞ್ಚ ಸಮನ್ತತೋ ಏಕೋಘಭೂತಂ ಕಪ್ಪವುಟ್ಠಾನಮಹಾವಾಯುಸಙ್ಘಟ್ಟಪರಿಬ್ಭಮಿತಂ ವಿಯ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಏಕಕೋಲಾಹಲಂ ಏಕನಿನ್ನಾದಂ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೩೮. "ತದಾಹಂ ಸತ್ತರಜ್ಜೇಸು, ಯಂ ಮೇ ಆಸಿ ಉಪಾಯನಂ।
ತೇನ ದೇಮಿ ಮಹಾದಾನಂ, ಅಕ್ಖೋಭಂ ಸಾಗರೂಪಮ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತದಾಹ**ನ್ತಿ ಯದಾ ಸತ್ತರಾಜಪುರೋಹಿತೋ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋಮಿ, ತದಾ ಅಹಂ। **ಸತ್ತರಜ್ಜೇಸೂ**ತಿ ರೇಣುಆದೀನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ರಾಜೂನಂ ರಜ್ಜೇಸು। **ಅಕ್ಖೋಭ**ನ್ತಿ ಅಬ್ಭನ್ತರೇಹಿ ಚ ಬಾಹಿರೇಹಿ ಚ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇಹಿ ಅಪ್ಪಟಿಸೇಧನೀಯತಾಯ ಕೇನಚಿ ಅಕ್ಖೋಭನೀಯಂ। "ಅಚ್ಛುಬ್ಭ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ಅತಿಪುಣ್ಣದಾನಜ್ಝಾಸಯಸ್ಸ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಉಳಾರಭಾವೇನ ವಿಪುಲಭಾವೇನ ಚ ಅತಿವಿಯ ಪರಿಪುಣ್ಣನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಾಗರೂಪಮ**ನ್ತಿ ಸಾಗರಸದಿಸಂ, ಯಥಾ ಸಾಗರೇ ಉದಕಂ ಸಕಲೇನಪಿ ಲೋಕೇನ ಹರನ್ತೇನ ಖೇಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಏವಂ ತಸ್ಸ ದಾನಗ್ಗೇ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮನ್ತಿ।

೩೯. ಓಸಾನಗಾಥಾಯ **ವರಂ ಧನ**ನ್ತಿ ಉತ್ತಮಂ ಇಚ್ಛಿತಂ ವಾ ಧನಂ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪಠಮಕಪ್ಪಿಕಮಹಾಮೇಘೋ ವಿಯ ಮಹಾವಸ್ಸಂ ಅವಿಭಾಗೇನ ಮಹನ್ತಂ ದಾನವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸಾಪೇನ್ತೋ ದಾನಬ್ಯಾವಟೋ ಹುತ್ವಾಪಿ ಸೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ರಾಜೂನಂ ಅತ್ಥಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಅನುಸಾಸತಿ। ಸತ್ತ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲೇ ವಿಜ್ಜಾಸಿಪ್ಪಂ ಸಿಕ್ಖಾಪೇತಿ, ಸತ್ತ ಚ ನ್ಹಾತಕಸತಾನಿ ಮನ್ತೇ ವಾಚೇತಿ। ತಸ್ಸ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ "ಸಕ್ಖಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಕ್ಖಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತಿ ಸಲ್ಲಪತಿ ಮನ್ತೇತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೦೨)। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಏತರಹಿ ಖೋ ಮಯ್ಹಂ ಅಯಂ ಅಭೂತೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ 'ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಕ್ಖಿ ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತಿ ಸಲ್ಲಪತಿ ಮನ್ತೇತೀ'ತಿ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಭೂತಂ ಏವ ಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಸೋ "ತೇ ಸತ್ತ ರಾಜಾನೋ ಸತ್ತ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲೇ ಸತ್ತ ಚ ನ್ಹಾತಕಸತಾನಿ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತದಾರಞ್ಚ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಣಿಧಾಯ ವಸ್ಸಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಭಾವನಮನುಯುಞ್ಜಿ। ತಸ್ಸ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸನಙ್ಕುಮಾರೋ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಪುಚ್ಛಿ -

"ವಣ್ಣವಾ ಯಸವಾ ಸಿರಿಮಾ, ಕೋ ನು ತ್ವಮಸಿ ಮಾರಿಸ।
ಅಜಾನನ್ತಾ ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮ, ಕಥಂ ಜಾನೇಮು ತಂ ಮಯ"ನ್ತಿ॥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೦೮)।

ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಅತ್ತಾನಂ ಜಾನಾಪೇನ್ತೋ -

"ಮಂ ವೇ ಕುಮಾರಂ ಜಾನನ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಸನನ್ತನಂ।

ಸಬ್ಬೇ ಜಾನನ್ತಿ ಮಂ ದೇವಾ, ಏವಂ ಗೋವಿನ್ದ ಜಾನಾಹೀ”ತಿ॥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೧೮) -

ವತ್ವಾ ತೇನ -

“ಆಸನಂ ಉದಕಂ ಪಜ್ಜಂ, ಮಧುಸಾಕಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ।
ಅಗ್ಘೇ ಭವನ್ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮ, ಅಗ್ಘಂ ಕುರುತು ನೋ ಭವ”ನ್ತಿ॥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೧೮) -

ಉಪನೀತಂ ಅತಿಥಿಸಕ್ಕಾರಂ ಅನತ್ಥಿಕೋಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸಮ್ಪಹಂಸನತ್ಥಂ ವಿಸ್ಸಾಸಕರಣತ್ಥಞ್ಚ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತೋ “ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮ ತೇ ಅಗ್ಘಂ, ಯಂ, ತ್ವಂ ಗೋವಿನ್ದ, ಭಾಸಸೀ”ತಿ। ವತ್ವಾ ಓಕಾಸದಾನತ್ಥಂ -

“ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಹಿತತ್ಥಾಯ, ಸಮ್ಪರಾಯಸುಖಾಯ ಚ।
ಕತಾವಕಾಸೋ ಪುಚ್ಛಸ್ಸು, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಅಭಿಪತ್ಥಿತ”ನ್ತಿ॥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೧೮) -

ಓಕಾಸಮಕಾಸಿ।

ಅಥ ನಂ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಏವ ಅತ್ಥಂ -

“ಪುಚ್ಛಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸನಙ್ಕುಮಾರಂ, ಕಙ್ಖೀ ಅಕಙ್ಖಿಂ ಪರವೇದಿಯೇಸು।
ಕತ್ಥಟ್ಠಿತೋ ಕಿಮ್ಹಿ ಚ ಸಿಕ್ಖಮಾನೋ, ಪಪ್ಪೋತಿ ಮಚ್ಚೋ ಅಮತಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ”ನ್ತಿ॥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೧೯) -

ಪುಚ್ಛಿ।

ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ -

“ಹಿತ್ವಾ ಮಮತ್ತಂ ಮನುಜೇಸು ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಏಕೋದಿಭೂತೋ ಕರುಣೇಧಿಮುತ್ತೋ।
ನಿರಾಮಗನ್ಧೋ ವಿರತೋ ಮೇಥುನಸ್ಮಾ, ಏತ್ಥಟ್ಠಿತೋ ಏತ್ಥ ಚ ಸಿಕ್ಖಮಾನೋ।
ಪಪ್ಪೋತಿ ಮಚ್ಚೋ ಅಮತಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ”ನ್ತಿ॥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೧೯) -

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಗಾಮಿಮಗ್ಗಂ ಕಥೇಸಿ।

ತತ್ಥ **ಮಂ ವೇ ಕುಮಾರಂ ಜಾನನ್ತೀ**ತಿ ವೇ ಏಕಂಸೇನ ಮಂ “ಕುಮಾರೋ”ತಿ ಜಾನನ್ತಿ। **ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ**ತಿ ಸೇಟ್ಠಲೋಕೇ। **ಸನನ್ತ**ನನ್ತಿ ಚಿರತನಂ ಪೋರಾಣಂ। **ಏವಂ, ಗೋವಿನ್ದ, ಜಾನಾಹೀ**ತಿ, ಗೋವಿನ್ದ, ಏವಂ ಮಂ ಧಾರೇಹಿ।

ಆಸನನ್ತಿ ಇದಂ ಭೋತೋ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ನಿಸೀದನತ್ಥಾಯ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ। ಇದಂ **ಉದಕಂ** ಪರಿಭೋಜನೀಯಂ ಪಾದಾನಂ ಧೋವನತ್ಥಂ ಪಾನೀಯಂ ಪಿಪಾಸಹರಣತ್ಥಾಯ। ಇದಂ **ಪಜ್ಜಂ** ಪರಿಸ್ಸಮವಿನೋದನತ್ಥಂ ಪಾದಬ್ಭಞ್ಜನತೇಲಂ। ಇದಂ **ಮಧುಸಾಕಂ** ಅತಕ್ಕಂ ಅಲೋಣಿಕಂ ಅಧೂಪನಂ ಉದಕೇನ ಸೇದಿತಂ ಸಾಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ತದಾ ಹಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ತಂ ಚತುಮಾಸಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಭಿಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿಪರಮುಕ್ಕಟ್ಠಂ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸಿಮೇ ಸಬ್ಬೇ **ಅಗ್ಘೇ** ಕತ್ವಾ **ಪುಚ್ಛಾಮ,** ತಯಿದಂ **ಅಗ್ಘಂ ಕುರುತು** ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು **ನೋ ಭವಂ** ಇದಂ ಅಗ್ಘನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ನೇಸಂ ಅಪರಿಭುಞ್ಜನಂ ಜಾನನ್ತೋಪಿ ವತ್ತಸೀಸೇ ಠತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಆಚಿಣ್ಣಂ ಅತಿಥಿಪೂಜನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। ಬ್ರಹ್ಮಾಪಿಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಜಾನನ್ತೋ “ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮ ತೇ ಅಗ್ಘಂ, ಯಂ ತ್ವಂ, ಗೋವಿನ್ದ, ಭಾಸಸೀ”ತಿ ಆಹ।

ತತ್ಥ ತಸ್ಸ ತೇ ಆಸನೇ ಮಯಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ನಾಮ ಹೋಮ, ಪಾದೋದಕೇನ ಪಾದಾ ಧೋತಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತು, ಪಾನೀಯಂ ಪೀತಾ ನಾಮ ಹೋಮ, ಪಾದಬ್ಭಞ್ಜನೇನ ಪಾದಾ ಮಕ್ಖಿತಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತು, ಉದಕಸಾಕಮ್ಪಿ ಪರಿಭುತ್ತಂ ನಾಮ ಹೋತೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕಙ್ಖೀ ಅಕಙ್ಖಂ ಪರವೇದಿಯೇಸೂತಿ ಅಹಂ ಸವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ಪರೇನ ಸಯಂ ಅಭಿಸಙ್ಖತತ್ತಾ ಪರಸ್ಸ ಪಾಕಟೇಸು ಪರವೇದಿಯೇಸು ಪಞ್ಹೇಸು ನಿಬ್ಬಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ।

ಹಿತ್ವಾ ಮಮತ್ತನ್ತಿ "ಇದಂ ಮಮ, ಇದಂ ಮಮಾ"ತಿ ಪವತ್ತನಕಂ ಉಪಕರಣತಣ್ಹಂ ಜಜಿತ್ವಾ। **ಮನುಜೇಸೂ**ತಿ ಸತ್ತೇಸು। **ಬ್ರಹ್ಮೇ**ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಆಲಪತಿ। **ಏಕೋದಿಭೂತೋ**ತಿ ಏಕೋ ಉದೇತಿ ಪವತ್ತತೀತಿ ಏಕೋದಿಭೂತೋ ಏಕೀಭೂತೋ, ಏಕೇನ ಕಾಯವಿವೇಕಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಥ ವಾ ಏಕೋ ಉದೇತೀತಿ ಏಕೋದಿ, ಸಮಾಧಿ। ತಂ ಭೂತೋ ಪತ್ತೋತಿ **ಏಕೋದಿಭೂತೋ,** ಉಪಚಾರಪ್ಪನಾಸಮಾಧೀಹಿ ಸಮಾಹಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತಂ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಕರುಣಾಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರವಸೇನ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಕರುಣೇಧಿಮುತ್ತೋ"**ತಿ ಆಹ। ಕರುಣಜ್ಝಾನೇ ಅಧಿಮುತ್ತೋ, ತಂ ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿರಾಮಗನ್ಧೋ**ತಿ ಕಿಲೇಸಸಙ್ಖಾತವಿಸ್ಸಗನ್ಧರಹಿತೋ। **ಏತ್ಥಟ್ಠಿತೋ**ತಿ ಏತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಠಿತೋ, ಏತೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ। **ಏತ್ಥ ಚ ಸಿಕ್ಖಮಾನೋ**ತಿ ಏತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಿಕ್ಖಮಾನೋ , ಏತಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಭಾವನಂ ಭಾವೇನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ **ಪಾಳಿಯಂ** (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೯೩ ಆದಯೋ) ಆಗತೋಯೇವಾತಿ।

ಅಥ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಆಮಗನ್ಧೇ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತೋ "ಇದಾನೇವಾಹಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಬ್ರಹ್ಮಾಪಿ "ಸಾಧು, ಮಹಾಪುರಿಸ, ಪಬ್ಬಜಸ್ಸು। ಏವಂ ಸತಿ ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ತವ ಸನ್ತಿಕೇ ಆಗಮನಂ ಸ್ವಾಗಮನಮೇವ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತ್ವಂ, ತಾತ, ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಅಗ್ಗಪುರಿಸೋ ಪಠಮವಯೇ ಠಿತೋ, ಏವಂ ಮಹನ್ತಂ ನಾಮ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಇಸ್ಸರಿಯಞ್ಚ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜನಂ ನಾಮ ಗನ್ಧಹತ್ಥಿನೋ ಅಯೋಬನ್ಧನಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವನಗಮನಂ ವಿಯ ಅತಿಉಳಾರಂ, ಬುದ್ಧತನ್ತಿ ನಾಮೇಸಾ"ತಿ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ದಳ್ಹೀಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಮೇವ ಗತೋ। ಮಹಾಸತ್ತೋಪಿ "ಮಮ ಇತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜನಂ ನಾಮ ನ ಯುತ್ತಂ, ಅಹಂ ರಾಜಕುಲಾನಂ ಅತ್ಥಂ ಅನುಸಾಸಾಮಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಸಚೇ ತೇಪಿ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ಸುನ್ದರಮೇವ, ನೋ ಚೇ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನಂ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ರೇಣುಸ್ಸ ತಾವ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ತೇನ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಕಾಮೇಹಿ ನಿಮನ್ತಿಯಮಾನೋ ಅತ್ತನೋ ಸಂವೇಗಹೇತುಂ ಏಕನ್ತೇನ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮತಞ್ಚಸ್ಸ ನಿವೇದೇತ್ವಾ ತೇನ "ಯದಿ ಏವಂ ಅಹಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಏತೇನೇವ ನಯೇನ ಸತ್ತಭೂಆದಯೋ ಛ ಖತ್ತಿಯೇ, ಸತ್ತ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲೇ, ಸತ್ತ ಚ ನ್ಹಾತಕಸತಾನಿ, ಅತ್ತನೋ ಭರಿಯಾಯೋ ಚ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಮತ್ತಮೇವ ತೇಸಂ ಚಿತ್ತಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಠತ್ವಾ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಸದಿಸಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿ।

ತಸ್ಸ ತೇ ಸತ್ತರಾಜಾನೋ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇವ ಅನುಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ಸಾ ಅಹೋಸಿ ಮಹತೀ ಪರಿಸಾ। ಅನೇಕಯೋಜನವಿತ್ಥಾರಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಪರಿವುತೋ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಗಾಮನಿಗಮಜನಪದರಾಜಧಾನೀಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ, ಮಹಾಜನಂ ಪುಞ್ಞೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಗತಗತಟ್ಠಾನೇ ಬುದ್ಧಕೋಲಾಹಲಂ ವಿಯ ಹೋತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ "ಗೋವಿನ್ದಪಣ್ಡಿತೋ ಕಿರ ಆಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಪುರೇತರಮೇವ ಮಣ್ಡಪಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ತಂ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಮಣ್ಡಪಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ನಾನಗ್ಗರಸಭೋಜನೇನ ಪತಿಮಾನೇನ್ತಿ। ಮಹಾಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ ಮಹೋಘೋ ವಿಯ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರನ್ತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಮಹಾಜನಂ ಪುಞ್ಞೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾಯ ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗೇ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮೇ ಝಾನೇಸು ಅಭಿಞ್ಞಾಸು ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತೀಸು ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇಸೂತಿ। ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಕಾಲೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇನ್ತೋ ಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಇದ್ಧಞ್ಚೇವ ಫೀತಞ್ಚ ವಿತ್ಥಾರಿಕಂ ಬಾಹುಜಞ್ಞಂ ಪುಥುಭೂತಂ ಯಾವ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತಂ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಪವತ್ತಿತ್ಥ। ತಸ್ಸ ಯೇ ಸಾಸನಂ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಆಜಾನಿಂಸು, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು। ಯೇ ನ ಆಜಾನಿಂಸು, ತೇ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನಿಮ್ಮಾನರತೀನಂ...ಪೇ॰... ತುಸಿತಾನಂ ಯಾಮಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು। ಯೇ ಸಬ್ಬನಿಹೀನಾ, ತೇ ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಂ ಪರಿಪೂರೇಸುಂ। ಇತಿ ಮಹಾಜನೋ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗೋ ಸಗ್ಗೂಪಗೋ ಚ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಮಾ ದೇವಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಪರಿಪೂರಿಂಸು। ಚತ್ತಾರೋ ಅಪಾಯಾ ಸುಞ್ಞಾ ವಿಯ ಅಹೇಸುಂ।

ಇಧಾಪಿ **ಅಕಿತ್ತಿಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೩.೮೩ ಆದಯೋ) ವಿಯ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರನಿದ್ಧಾರಣಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ - ತದಾ ಸತ್ತ ರಾಜಾನೋ ಮಹಾಥೇರಾ ಅಹೇಸುಂ, ಸೇಸಪರಿಸಾ ಬುದ್ಧಪರಿಸಾ, ಮಹಾಗೋವಿನ್ದೋ ಲೋಕನಾಥೋ। ತಥಾ ರೇಣುಆದೀನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ರಾಜೂನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾವಿರೋಧೇನ ಯಥಾ ಸಕರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪನಂ, ತಥಾ ಮಹತಿ ಸತ್ತವಿಧೇ ರಜ್ಜೇ ತೇಸಂ ಅತ್ಥಧಮ್ಮಾನುಸಾಸನೇ ಅಪ್ಪಮಾದೋ, "ಬ್ರಹ್ಮುನಾಪಿ ಸಾಕಚ್ಛಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತೀ"ತಿ ಪವತ್ತಸಮ್ಭಾವನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಕಾತುಂ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಪರಮುಕ್ಕಂಸಗತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ। ತೇನ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಅತ್ತನಿ ಸಮಾಪಜ್ಜನಂ, ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಓವಾದೇ ಠತ್ವಾ ಸತ್ತಹಿ ರಾಜೂಹಿ ಸಕಲೇನ ಚ ಲೋಕೇನ ಉಪನೀತಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಂ ಖೇಳಪಿಣ್ಡಂ ವಿಯ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಅಪರಿಮಾಣಾಯ ಖತ್ತಿಯಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಪರಿಸಾಯ ಅನುಪಬ್ಬಜ್ಜಾನಿಮಿತ್ತಾಯ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಅನುಟ್ಠಾನಂ, ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನಸ್ಸ ವಿಯ ಅತ್ತನೋ ಸಾಸನಸ್ಸ ಚಿರಕಾಲಾನುಪ್ಪಬನ್ಧೋತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ನಿಮಿರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೪೦. ಛಟ್ಠೇ **ಮಿಥಿಲಾಯಂ ಪುರುತ್ತಮೇ**ತಿ ಮಿಥಿಲಾನಾಮಕೇ ವಿದೇಹಾನಂ ಉತ್ತಮನಗರೇ। **ನಿಮಿ ನಾಮ ಮಹಾರಾಜಾ**ತಿ ನೇಮಿಂ ಘಟೇನ್ತೋ ವಿಯ ಉಪ್ಪನ್ನೋ "ನಿಮೀ"ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ, ಮಹನ್ತೇಹಿ ದಾನಸೀಲಾದಿಗುಣವಿಸೇಸೇಹಿ ಮಹತಾ ಚ ರಾಜಾನುಭಾವೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಮಹನ್ತೋ ರಾಜಾತಿ ಮಹಾರಾಜಾ। **ಪಣ್ಡಿತೋ ಕುಸಲತ್ಥಿಕೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರೇಸಞ್ಚ ಪುಞ್ಞತ್ಥಿಕೋ।

ಅತೀತೇ ಕಿರ ವಿದೇಹರಟ್ಠೇ ಮಿಥಿಲಾನಗರೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಘದೇವೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಚತುರಾಸೀತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕುಮಾರಕೀಳಂ ಕೀಳಿತ್ವಾ ಚತುರಾಸೀತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಉಪರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಚತುರಾಸೀತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೋ "ಯದಾ ಮೇ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಾನಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ, ತದಾ ಮೇ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಕಪ್ಪಕಸ್ಸ ವತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ತೇನ ಪಲಿತಾನಿ ದಿಸ್ವಾ ಆರೋಚಿತೇ ಸುವಣ್ಣಸಣ್ಡಾಸೇನ ಉದ್ಧರಾಪೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಪಲಿತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಪಾತುಭೂತೋ ಖೋ ಮಯ್ಹಂ ದೇವದೂತೋ"ತಿ ಸಂವೇಗಜಾತೋ "ಇದಾನಿ ಮಯಾ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸುಟ್ಠಾನಕಂ ಗಾಮವರಂ ಕಪ್ಪಕಸ್ಸ ದತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಕುಮಾರಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ -

"ಉತ್ತಮಙ್ಗರುಹಾ ಮಯ್ಹಂ, ಇಮೇ ಜಾತಾ ವಯೋಹರಾ।
ಪಾತುಭೂತಾ ದೇವದೂತಾ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಮಯೋ ಮಮಾ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧.೯) -

ವತ್ವಾ ಸಾಧುಕಂ ರಜ್ಜೇ ಸಮನುಸಾಸಿತ್ವಾ ಯದಿಪಿ ಅತ್ತನೋ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಆಯು ಅತ್ಥಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಮಚ್ಚುನೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಿತಂ ವಿಯ ಅತ್ತಾನಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಸಂವಿಗ್ಗಹದಯೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ರೋಚೇತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

"ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪಲಿತಂ ದಿಸ್ವಾ, ಮಘದೇವೋ ದಿಸಮ್ಪತಿ।
ಸಂವೇಗಂ ಅಲಭೀ ಧೀರೋ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಸಮರೋಚಯೀ"ತಿ॥ (ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೩೦೮)।

ಸೋ ಪುತ್ತಂ "ಇಮಿನಾವ ನೀಹಾರೇನ ವತ್ತೇಯ್ಯಾಸಿ ಯಥಾ ಮಯಾ ಪಟಿಪನ್ನಂ, ಮಾ ಖೋ ತ್ವಂ ಅನ್ತಿಮಪುರಿಸೋ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ಓವದಿತ್ವಾ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಭಿಕ್ಖುಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಚತುರಾಸೀತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಝಾನಸಮಾಪತ್ತೀಹಿ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯನೋ ಅಹೋಸಿ। ಪುತ್ತೋಪಿಸ್ಸ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ತೇನೇವ ಉಪಾಯೇನ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯನೋ ಅಹೋಸಿ। ತಥಾ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ, ತಥಾ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋತಿ ಏವಂ ದ್ವೀಹಿ ಊನಾನಿ ಚತುರಾಸೀತಿ ಖತ್ತಿಯಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸೀಸೇ ಪಲಿತಂ ದಿಸ್ವಾವ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಿ। ಅಥ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಠಿತೋವ "ಪವತ್ತತಿ ನು ಖೋ ಮಯಾ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಕತಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ನ ಪವತ್ತತೀ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಅದ್ದಸ "ಏತ್ತಕಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಪವತ್ತಂ, ಇದಾನಿ ನಪ್ಪವತ್ತಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಸೋ "ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಮಯ್ಹಂ ಪವೇಣಿಯಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜಿತುಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಂಸೇ ಜಾತರಞ್ಞೋ ಏವ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಂಸಸ್ಸ ನೇಮಿಂ ಘಟೇನ್ತೋ ವಿಯ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ನೇಮಿಂ ಘಟೇನ್ತೋ ವಿಯ ಉಪ್ಪನ್ನೋತಿ ನಿಮೀತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ"ತಿ।

ತಸ್ಸ ಹಿ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಪಿತರಾ ಆನೀತಾ ಲಕ್ಖಣಪಾಠಕಾ। ಲಕ್ಖಣಾನಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಅಯಂ ಕುಮಾರೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಂಸಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪಿತುಪಿತಾಮಹೇಹಿಪಿ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞೋ"ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿಂಸು। ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಯಥಾವುತ್ತೇನತ್ಥೇನ "ನಿಮೀ"ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಾಸಿ, ಸೋ ದಹರಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೀಲೇ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮೇ ಚ ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪಿತಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಪಲಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಪ್ಪಕಸ್ಸ ಗಾಮವರಂ ದತ್ವಾ ಪುತ್ತಂ ರಜ್ಜೇ ಸಮನುಸಾಸಿತ್ವಾ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಝಾನಾನಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯನೋ ಅಹೋಸಿ।

ನಿಮಿರಾಜಾ ಪನ ದಾನಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಚತೂಸು ನಗರದ್ವಾರೇಸು ನಗರಮಜ್ಝೇ ಚಾತಿ ಪಞ್ಚ ದಾನಸಾಲಾಯೋ ಕಾರೇತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ಏಕೇಕಾಯ ದಾನಸಾಲಾಯ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಸಿಕಂ ಪಞ್ಚಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಚ್ಚಜಿ, ಪಞ್ಚ ಸೀಲಾನಿ ರಕ್ಖಿ, ಪಕ್ಖದಿವಸೇಸು ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಸಮಾದಿಯಿ , ಮಹಾಜನಮ್ಪಿ ದಾನಾದೀಸು ಪುಞ್ಞೇಸು ಸಮಾದಪೇಸಿ, ಸಗ್ಗಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ, ನಿರಯಭಯೇನ ತಜ್ಜೇಸಿ, ಪಾಪತೋ ನಿವಾರೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಓವಾದೇ ಠತ್ವಾ ಮಹಾಜನೋ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ದೇವಲೋಕೋ ಪರಿಪೂರಿ, ನಿರಯೋ ತುಚ್ಛೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ತದಾ ಪನ ಅತ್ತನೋ ದಾನಜ್ಝಾಸಯಸ್ಸ ಉಳಾರಭಾವಂ ಸವಿಸೇಸಂ ದಾನಪಾರಮಿಯಾ ಪೂರಿತಭಾವಞ್ಚ ಪವೇದೇನ್ತೋ ಸತ್ಥಾ -

೪೧. "ತದಾಹಂ ಮಾಪಯಿತ್ವಾನ, ಚತುಸ್ಸಾಲಂ ಚತುಮ್ಮುಖಂ।
ತತ್ಥ ದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿಂ, ಮಿಗಪಕ್ಖಿನರಾದಿನ"ನ್ತಿ॥ - ಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ತದಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ನಿಮಿರಾಜಕಾಲೇ। **ಮಾಪಯಿತ್ವಾನಾ**ತಿ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ। **ಚತುಸ್ಸಾಲ**ನ್ತಿ ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಸಮ್ಬನ್ಧಸಾಲಂ। **ಚತುಮ್ಮುಖ**ನ್ತಿ ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಚತೂಹಿ ದ್ವಾರೇಹಿ ಯುತ್ತಂ। ದಾನಸಾಲಾಯ ಹಿ ಮಹನ್ತಭಾವತೋ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಯಾಚಕಜನಸ್ಸ ಚ ಬಹುಭಾವತೋ ನ ಸಕ್ಕಾ ಏಕೇನೇವ ದ್ವಾರೇನ ದಾನಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯನ್ತಂ ಕಾತುಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಞ್ಚ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತುನ್ತಿ ಸಾಲಾಯ ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಚತ್ತಾರಿ ಮಹಾದ್ವಾರಾನಿ ಕಾರಾಪೇಸಿ। ತತ್ಥ ದ್ವಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಕೋಣಾ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ರಾಸಿಕತೋ ತಿಟ್ಠತಿ। ಅರುಣುಗ್ಗಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಯಾವ ಪಕತಿಯಾ ಸಂವೇಸನಕಾಲೋ, ತಾವ ದಾನಂ ಪವತ್ತೇತಿ। ಇತರಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕಾಲೇ ಅನೇಕಸತಾ ಪದೀಪಾ ಝಾಯನ್ತಿ। ಯದಾ ಯದಾ ಅತ್ಥಿಕಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತದಾ ತದಾ

ದೀಯತೇವ। ತಞ್ಚ ದಾನಂ ನ ಕಪಣದ್ಧಿಕವನಿಬ್ಬಕಯಾಚಕಾನಞ್ಞೇವ , ಅಥ ಖೋ ಅಡ್ಢಾನಂ ಮಹಾಭೋಗಾನಮ್ಪಿ ಉಪಕಪ್ಪನವಸೇನ ಮಹಾಸುದಸ್ಸನದಾನಸದಿಸಂ ಉಳಾರತರಪಣೀತತರಾನಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಾನಂ ಪರಿಚ್ಚಜನತೋ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪವಾಸಿನೋ ಮನುಸ್ಸಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸುಞ್ಚೇವ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಂಸು ಚ। ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಞ್ಹಿ ಉನ್ನಙ್ಗಲಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ತದಾ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ಯಥಾ ಚ ಮನುಸ್ಸಾನಂ, ಏವಂ ಮಿಗಪಕ್ಖಿಕೇ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಮ್ಪಿ ದಾನಸಾಲಾಯ ಬಹಿ ಏಕಮನ್ತೇ ತೇಸಂ ಉಪಕಪ್ಪನವಸೇನ ದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - “ತತ್ಥ ದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿಂ, ಮಿಗಪಕ್ಖಿನರಾದಿನ”ನ್ತಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ತಿರಚ್ಛಾನಾನಮೇವ, ಪೇತಾನಮ್ಪಿ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಪತ್ತಿಂ ದಾಪೇಸಿ। ಯಥಾ ಚ ಏಕಿಸ್ಸಾ ದಾನಸಾಲಾಯ, ಏವಂ ಪಞ್ಚಸುಪಿ ದಾನಸಾಲಾಸು ದಾನಂ ಪವತ್ತಿತ್ಥ। **ಪಾಳಿಯಂ** ಪನ “ತದಾಹಂ ಮಾಪಯಿತ್ವಾನ, ಚತುಸ್ಸಾಲಂ ಚತುಮ್ಮುಖ”ನ್ತಿ ಏಕಂ ವಿಯ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನಗರಮಜ್ಝೇ ದಾನಸಾಲಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

೪೧. ಇದಾನಿ ತತ್ಥ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಏಕದೇಸೇನ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಅಚ್ಛಾದನಞ್ಚ ಸಯನಂ, ಅನ್ನಂ ಪಾನಞ್ಚ ಭೋಜನ”**ನ್ತಿ ಆಹ।

ತತ್ಥ **ಅಚ್ಛಾದನ**ನ್ತಿ ಖೋಮಸುಖುಮಾದಿನಾನಾವಿಧನಿವಾಸನಪಾರುಪನಂ। **ಸಯನ**ನ್ತಿ ಮಞ್ಚಪಲ್ಲಙ್ಕಾದಿಞ್ಚೇವ ಗೋನಕಚಿತ್ತಕಾದಿಞ್ಚ ಅನೇಕವಿಧಂ ಸಯಿತಬ್ಬಕಂ, ಆಸನಮ್ಪಿ ಚೇತ್ಥ ಸಯನಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಹಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಅನ್ನಂ ಪಾನಞ್ಚ ಭೋಜನ**ನ್ತಿ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಯಥಾಭಿರುಚಿತಂ ನಾನಗ್ಗರಸಂ ಅನ್ನಞ್ಚೇವ ಪಾನಞ್ಚ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ನಾನಾವಿಧಭೋಜನವಿಕತಿಞ್ಚ। **ಅಬ್ಬೋಚ್ಛಿನ್ನಂ ಕರಿತ್ವಾನಾ**ತಿ ಆರಮ್ಭತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನಾ ಅಹೋರತ್ತಂ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನಂ ಕತ್ವಾ।

೪೩-೪. ಇದಾನಿ ತಸ್ಸ ದಾನಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಆರಬ್ಭ ದಾನಪಾರಮಿಭಾವೇನ ಪವತ್ತಿತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಯಥಾ ತದಾ ಅತ್ತನೋ ಅಜ್ಝಾಸಯೋ ಪವತ್ತೋ, ತಂ ಉಪಮಾಯ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಯಥಾಪಿ ಸೇವಕೋ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಥಾ ನಾಮ ಸೇವಕಪುರಿಸೋ ಅತ್ತನೋ ಸಾಮಿಕಂ ಕಾಲಾನುಕಾಲಂ ಸೇವನವಸೇನ ಉಪಗತೋ ಲದ್ಧಬ್ಬಧನಹೇತು ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಕಾಯವಚೀಮನೋಕಮ್ಮೇಹಿ ಯಥಾ ಸೋ ಆರಾಧಿತೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ **ಆರಾಧನೀಯಂ** ಆರಾಧನಮೇವ **ಏಸತಿ** ಗವೇಸತಿ, ತಥಾ **ಅಹಮ್ಪಿ** ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂತೋ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಾಮಿಭೂತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಬುದ್ಧಭಾವಂ **ಸೇವೇತುಕಾಮೋ** ತಸ್ಸ ಆರಾಧನತ್ಥಂ **ಸಬ್ಬಭವೇ** ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಭವೇ ದಾನಪಾರಮಿಪರಿಪೂರಣವಸೇನ **ದಾನೇನ** ಸಬ್ಬ**ಸತ್ತೇ** ಸನ್ತಪ್ಪೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸಞ್ಞಿತತೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗಞಾಣತೋ ಜಾತತ್ತಾ **“ಬೋಧಿಜ”**ನ್ತಿ ಲದ್ಧನಾಮಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಪರತೋ ಸಬ್ಬಥಾ ನಾನೂಪಾಯೇಹಿ ಏಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಗವೇಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ **ಉತ್ತಮಂ ಬೋಧಿಂ** ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಜೀವಿತಪರಿಚ್ಚಾಗಾದಿಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ **ಇಚ್ಛಾಮಿ** ಅಭಿಪತ್ಥೇಮೀತಿ।

ಏವಮಿಧ ದಾನಜ್ಝಾಸಯಸ್ಸ ಉಳಾರಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ದಾನಪಾರಮಿವಸೇನೇವ ದೇಸನಾ ಕತಾ। **ಜಾತಕದೇಸನಾಯಂ** ಪನಸ್ಸ ಸೀಲಪಾರಮಿಆದೀನಮ್ಪಿ ಪರಿಪೂರಣಂ ವಿಭಾವಿತಮೇವ, ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸೀಲಾದಿಗುಣೇಹಿ ಅತ್ತಾನಂ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ತತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಪೇನ್ತಸ್ಸ ಓವಾದೇ ಠತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತದೇವತಾ ಸುಧಮ್ಮಾಯಂ ದೇವಸಭಾಯಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ “ಅಹೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ನಿಮಿರಾಜಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಯಂ ಇಮಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪತ್ತಾ, ಏವರೂಪಾಪಿ ನಾಮ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಬುದ್ಧಕಿಚ್ಚಂ ಸಾಧಯಮಾನಾ ಅಚ್ಛರಿಯಮನುಸ್ಸಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀ”ತಿ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಗುಣೇ ವಣ್ಣೇನ್ತಾ ಅಭಿತ್ಥವಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

“ಅಚ್ಛೇರಂ ವತ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ವಿಚಕ್ಖಣಾ।
ಯದಾ ಅಹು ನಿಮಿರಾಜಾ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಕುಸಲತ್ಥಿಕೋ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೪೧೧) -

ಆದಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ದೇವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ದಟ್ಠುಕಾಮಾ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಉಪೋಸಥಿಕಸ್ಸ ಉಪರಿಪಾಸಾದವರಗತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ "ದಾನಂ ನು ಖೋ ವರಂ, ಉದಾಹು ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ"ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಕಙ್ಖಂ ಛಿನ್ದಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಭವನಂ ಉಣ್ಹಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸಕ್ಕೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ತಥಾ ವಿತಕ್ಕೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಹನ್ದಸ್ಸ ವಿತಕ್ಕಂ ಛಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪುರತೋ ಠಿತೋ ತೇನ "ಕೋಸಿ ತ್ವ"ನ್ತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಅತ್ತನೋ ದೇವರಾಜಭಾವಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ "ಕಿಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಚಿನ್ತೇಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸಕ್ಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಮೇವ ಉತ್ತಮಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ -

> "ಹೀನೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ, ಖತ್ತಿಯೇ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।
> ಮಜ್ಝಿಮೇನ ಚ ದೇವತ್ತಂ, ಉತ್ತಮೇನ ವಿಸುಜ್ಝತಿ॥

> "ನ ಹೇತೇ ಸುಲಭಾ ಕಾಯಾ, ಯಾಚಯೋಗೇನ ಕೇನಚಿ।
> ಯೇ ಕಾಯೇ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅನಗಾರಾ ತಪಸ್ಸಿನೋ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೪೧೯-೪೨೦) -

ಆಹ।

ತತ್ಥ ಪುಥುತಿತ್ಥಾಯತನೇಸು ಮೇಥುನವಿರತಿಮತ್ತಂ **ಹೀನಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ** ನಾಮ, ತೇನ ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಝಾನಸ್ಸ ಉಪಚಾರಮತ್ತಂ **ಮಜ್ಝಿಮಂ** ನಾಮ, ತೇನ ದೇವತ್ತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿನಿಬ್ಬತ್ತನಂ ಪನ **ಉತ್ತಮಂ** ನಾಮ, ತೇನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ। ತಞ್ಹಿ ಬಾಹಿರಕಾ "ನಿಬ್ಬಾನ"ನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ। ತೇನಾಹ "ವಿಸುಜ್ಝತೀ"ತಿ। ಸಾಸನೇ ಪನ ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಚೇತನಾ ಹೀನತಾಯ **ಹೀನಂ** ನಾಮ, ತೇನ ಯಥಾಪತ್ಥಿತೇ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ। ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲಸ್ಸ ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿನಿಬ್ಬತ್ತನಂ **ಮಜ್ಝಿಮಂ** ನಾಮ, ತೇನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ। ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲಸ್ಸ ಪನ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿ **ಉತ್ತಮಂ** ನಾಮ, ತೇನ ವಿಸುಜ್ಝತೀತಿ। ಇತಿ ಸಕ್ಕೋ "ಮಹಾರಾಜ, ದಾನತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋವ ಸತಗುಣೇನ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಸತಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಮಹಪ್ಫಲೋ"ತಿ ವಣ್ಣೇಸಿ। **ಕಾಯಾತಿ** ಬ್ರಹ್ಮಗಣಾ। **ಯಾಚಯೋಗೇನಾತಿ** ಯಾಚನಯುತ್ತೇನ। "ಯಾಜಯೋಗೇನಾ"ತಿಪಿ ಪಾಳಿ, ಯಜನಯುತ್ತೇನ, ದಾನಯುತ್ತೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಪಸ್ಸಿನೋತಿ** ತಪನಿಸ್ಸಿತಕಾ। ಇಮಾಯಪಿ ಗಾಥಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಸ್ಸೇವ ಮಹಾನುಭಾವತಂ ದೀಪೇತಿ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ, ಮಹಾರಾಜ, ದಾನತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಮೇವ ಮಹಪ್ಫಲಂ, ದ್ವೇಪಿ ಪನೇತೇ ಮಹಾಪುರಿಸಕತ್ತಬ್ಬಾವ । ದ್ವೀಸುಪಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ದಾನಞ್ಚ ದೇಹಿ ಸೀಲಞ್ಚ ರಕ್ಖಾಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಂ ಓವದಿತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ।

ಅಥ ನಂ ದೇವಗಣೋ "ಮಹಾರಾಜ, ಕುಹಿಂ ಗತತ್ಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಸಕ್ಕೋ "ಮಿಥಿಲಾಯಂ ನಿಮಿರಞ್ಞೋ ಕಙ್ಖಂ ಛಿನ್ದಿತು"ನ್ತಿ ತಮತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣೇ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವಣ್ಣೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ದೇವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ಮಯ್ಹಂ ನಿಮಿರಾಜಾನಂ ದಟ್ಠುಕಾಮಮ್ಹಾ, ಸಾಧು ನಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಹೀ"ತಿ ವದಿಂಸು। ಸಕ್ಕೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಮಾತಲಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಗಚ್ಛ ನಿಮಿರಾಜಾನಂ ವೇಜಯನ್ತಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಆನೇಹೀ"ತಿ । ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ರಥೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೋ ಯಥಾಕಮ್ಮಂ ಪಾಪಕಮ್ಮೀನಂ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೀನಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ದೇವಲೋಕಂ ನೇಸಿ । ದೇವಾಪಿ ಖೋ "ನಿಮಿರಾಜಾ ಆಗತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಗನ್ಧವಾಸಪುಪ್ಫಹತ್ಥಾ ಯಾವ ಚಿತ್ತಕೂಟದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಾ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಾದೀಹಿ ಪೂಜೇನ್ತಾ ಸುಧಮ್ಮಂ ದೇವಸಭಂ ಆನಯಿಂಸು। ರಾಜಾ ರಥಾ ಓತರಿತ್ವಾ ದೇವಸಭಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತೇನ ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಕಾಮೇಹಿ ನಿಮನ್ತಿಯಮಾನೋ "ಅಲಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಮಯ್ಹಂ ಇಮೇಹಿ ಯಾಚಿತಕೂಪಮೇಹಿ ಕಾಮೇಹೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ

ಮನುಸ್ಸಗಣನಾಯ ಸತ್ತಾಹಮೇವ ಠತ್ವಾ “ಗಚ್ಛಾಮಹಂ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ, ತತ್ಥ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಹ। ಸಕ್ಕೋ “ನಿಮಿರಾಜಾನಂ ಮಿಥಿಲಂ ನೇಹೀ”ತಿ ಮಾತಲಿಂ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಸೋ ತಂ ವೇಜಯನ್ತರಥಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಪಾಚೀನದಿಸಾಭಾಗೇನ ಮಿಥಿಲಂ ಪಾಪುಣಿ। ಮಹಾಜನೋ ದಿಬ್ಬರಥಂ ದಿಸ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಅಕಾಸಿ। ಮಾತಲಿ ಸೀಹಪಞ್ಜರೇ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ। ಮಹಾಜನೋಪಿ ರಾಜಾನಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ “ಕೀದಿಸೋ, ದೇವ, ದೇವಲೋಕೋ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ರಾಜಾ ದೇವಲೋಕಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ವಣ್ಣೇತ್ವಾ “ತುಮ್ಹೇಪಿ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋಥ, ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ದೇವಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸಥಾ”ತಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಸೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನ ಪಲಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗೋ ಅಹೋಸಿ।

ತದಾ ಸಕ್ಕೋ ಅನುರುದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ। ಮಾತಲಿ ಆನನ್ದೋ। ಚತುರಾಸೀತಿ ರಾಜಸಹಸ್ಸಾನಿ ಬುದ್ಧಪರಿಸಾ। ನಿಮಿರಾಜಾ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಇಧಾಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಾ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಹಾಯ ಪುಬ್ಬೇ ಅತ್ತನಾ ಪವತ್ತಿತಂ ಕಲ್ಯಾಣವತ್ತಂ ಅನುಪ್ಪಬನ್ಧೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಮಹಾಕರುಣಾಯ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನಂ, ಉಳಾರೋ ದಾನಜ್ಝಾಸಯೋ, ತದನುರೂಪಾ ದಾನಾದೀಸು ಪಟಿಪತ್ತಿ, ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಚ ತತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಾಪನಂ, ಯಾವ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪತ್ಥಟಯಸತಾ, ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವರಾಜಸ್ಸ ಉಪಸಙ್ಕಮನೇ ಅತಿವಿಮ್ಹಯತಾ, ತೇನ ದಿಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ನಿಮನ್ತಿಯಮಾನೋಪಿ ತಂ ಅನಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಪುಞ್ಞಸಮ್ಭಾರಪರಿಬ್ರೂಹನತ್ಥಂ ಪುನ ಮನುಸ್ಸವಾಸೂಪಗಮನಂ, ಲಾಭಸಮ್ಪತ್ತೀಸು ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಲಗ್ಗಭಾವೋತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾತಿ।

ನಿಮಿರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಚನ್ದಕುಮಾರಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೪೫. ಸತ್ತಮೇ **ಏಕರಾಜಸ್ಸ ಅತ್ರಜೋ**ತಿ ಏಕರಾಜಸ್ಸ ನಾಮ ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ ಓರಸಪುತ್ತೋ। **ನಗರೇ ಪುಪ್ಫವತಿಯಾ**ತಿ ಪುಪ್ಫವತಿನಾಮಕೇ ನಗರೇ। **ಚನ್ದಸವ್ಹಯೋ**ತಿ ಚನ್ದಸದ್ದೇನ ಅವ್ಹಾತಬ್ಬೋ, ಚನ್ದನಾಮೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅತೀತೇ ಕಿರ ಅಯಂ ಬಾರಾಣಸೀ ಪುಪ್ಫವತೀ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ತತ್ಥ ವಸವತ್ತಿರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ ಏಕರಾಜಾ ನಾಮ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಗೋತಮಿಯಾ ನಾಮ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। “ಚನ್ದಕುಮಾರೋ”ತಿಸ್ಸ ನಾಮಮಕಂಸು। ತಸ್ಸ ಪದಸಾ ಗಮನಕಾಲೇ ಅಪರೋಪಿ ಪುತ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ತಸ್ಸ “ಸೂರಿಯಕುಮಾರೋ”ತಿ ನಾಮಮಕಂಸು। ತಸ್ಸ ಪದಸಾ ಗಮನಕಾಲೇ ಏಕಾ ಧೀತಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, “ಸೇಲಾ”ತಿಸ್ಸಾ ನಾಮಮಕಂಸು। ವೇಮಾತಿಕಾ ಚ ನೇಸಂ ಭದ್ದಸೇನೋ ಸೂರೋ ಚಾತಿ ದ್ವೇ ಭಾತರೋ ಅಹೇಸುಂ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತೋ ಸಿಪ್ಪೇಸು ಚ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನೇಸು ಚ ಪಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಸ್ಸ ರಾಜಾ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಚನ್ದಂ ನಾಮ ರಾಜಧೀತರಂ ಆನೇತ್ವಾ ಉಪರಜ್ಜಂ ಅದಾಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಏಕೋ ಪುತ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ತಸ್ಸ “ವಾಸುಲೋ”ತಿ ನಾಮಮಕಂಸು। ತಸ್ಸ ಪನ ರಞ್ಞೋ ಖಣ್ಡಹಾಲೋ ನಾಮ ಪುರೋಹಿತೋ, ತಂ ರಾಜಾ ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಠಪೇಸಿ। ಸೋ ಲಞ್ಜವಿತ್ತಕೋ ಹುತ್ವಾ ಲಞ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಸ್ಸಾಮಿಕೇ ಸಾಮಿಕೇ ಕರೋತಿ, ಸಾಮಿಕೇ ಚ ಅಸ್ಸಾಮಿಕೇ ಕರೋತಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಅಟ್ಟಪರಾಜಿತೋ ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ವಿನಿಚ್ಛಯಟ್ಠಾನೇ ಉಪಕ್ಕೋಸೇನ್ತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ರಾಜೂಪಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಾದೇಸು ನಿಪತಿತ್ವಾ “ಸಾಮಿ ಖಣ್ಡಹಾಲೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ವಿಲೋಪಂ ಖಾದತಿ, ಅಹಂ ತೇನ ಲಞ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಾಜಯಂ ಪಾಪಿತೋ”ತಿ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಮಕಾಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ “ಮಾ ಭಾಯೀ”ತಿ ತಂ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ನೇತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಮೇವ ಸಾಮಿಕಂ ಅಕಾಸಿ। ಮಹಾಜನೋ ಮಹಾಸದ್ದೇನ ಸಾಧುಕಾರಮದಾಸಿ।

ರಾಜಾ “ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಕಿರ ಅಟ್ಟೋ ಸುವಿನಿಚ್ಛಿತೋ”ತಿ ಸುತ್ವಾ ತಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ “ತಾತ, ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತ್ವಮೇವ ಅಟ್ಟಕರಣೇ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಿನಾಹೀ”ತಿ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಖಣ್ಡಹಾಲಸ್ಸ ಆಯೋ ಪಚ್ಛಿಜ್ಜಿ। ಸೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಆಘಾತಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಓತಾರಾಪೇಕ್ಖೋ ವಿಚರಿ। ಸೋ ಪನ ರಾಜಾ ಮುಧಪ್ಪಸನ್ನೋ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸುಪಿನನ್ತೇನ ದೇವಲೋಕಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ “ಪುರೋಹಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಗಾಮಿಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖಾ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ “ಅತಿದಾನಂ ದದನ್ತೋ ಸಬ್ಬಚತುಕ್ಕೇನ ಯಞ್ಞಂ ಯಜಸ್ಸೂ”ತಿ ವತ್ವಾ ರಞ್ಞಾ “ಕಿಂ ಅತಿದಾನ”ನ್ತಿ ಪುಟ್ಠೋ “ಅತ್ತನೋ ಪಿಯಪುತ್ತಾ ಪಿಯಭರಿಯಾ ಪಿಯಧೀತರೋ ಮಹಾವಿಭವಸೇಟ್ಠಿನೋ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದಯೋತಿ ಏತೇ ಚತ್ತಾರೋ ಚತ್ತಾರೋ ಕತ್ವಾ ದ್ವಿಪದಚತುಪ್ಪದೇ ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಗಲಲೋಹಿತೇನ ಯಜನಂ ಅತಿದಾನಂ ನಾಮಾ”ತಿ ಸಞ್ಞಾಪೇಸಿ। ಇತಿ ಸೋ “ಸಗ್ಗಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ನಿರಯಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ।

ರಾಜಾಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪಣ್ಡಿತಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ “ತೇನ ವುತ್ತವಿಧಿ ಸಗ್ಗಮಗ್ಗೋ”ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಕಾಮೋ ಮಹನ್ತಂ ಯಞ್ಞಾವಾಟಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಬೋಧಿಸತ್ತಾದಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ರಾಜಕುಮಾರೇ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಖಣ್ಡಹಾಲೇನ ವುತ್ತಂ ಸಬ್ಬಂ ದ್ವಿಪದಚತುಪ್ಪದಂ ಯಞ್ಞಪಸುತಟ್ಠಾನೇ ನೇಥಾತಿ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಸಬ್ಬಞ್ಚ ಯಞ್ಞಸಮ್ಭಾರಂ ಉಪಕ್ಖಟಂ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾಜನೋ ಮಹನ್ತಂ ಕೋಲಾಹಲಂ ಅಕಾಸಿ। ರಾಜಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹುತ್ವಾ ಖಣ್ಡಹಾಲೇನ ಉಪತ್ಥಮ್ಭಿತೋ ಪುನಪಿ ತಥಾ ತಂ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ “ಖಣ್ಡಹಾಲೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯಟ್ಠಾನಂ ಅಲಭನ್ತೇನ ಮಯಿ ಆಘಾತಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಮಮೇವ ಮರಣಂ ಇಚ್ಛನ್ತೇನ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಉಪ್ಪಾದಿತ”ನ್ತಿ ಜಾನಿತ್ವಾ ನಾನಾವಿಧೇಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ ರಾಜಾನಂ ತತೋ ದುಗ್ಗಹಿತಗ್ಗಾಹತೋ ವಿವೇಚೇತುಂ ವಾಯಮಿತ್ವಾಪಿ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಮಹಾಜನೋ ಪರಿದೇವಿ, ಮಹನ್ತಂ ಕಾರುಞ್ಞಮಕಾಸಿ। ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಪರಿದೇವನ್ತಸ್ಸೇವ ಯಞ್ಞಾವಾಟೇ ಸಬ್ಬಕಮ್ಮಾನಿ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ರಾಜಪುತ್ತಂ ನೇತ್ವಾ ಗೀವಾಯ ನಾಮೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಾಪೇಸುಂ। ಖಣ್ಡಹಾಲೋ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಂ ಉಪನಾಮೇತ್ವಾ ಖಗ್ಗಂ ಆದಾಯ “ತಸ್ಸ ಗೀವಂ ಛಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಚನ್ದಾ ನಾಮ ರಾಜಪುತ್ತಸ್ಸ ದೇವೀ “ಅಞ್ಞಂ ಮೇ ಪಟಿಸರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಅತ್ತನೋ ಸಚ್ಚಬಲೇನ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಪರಿಸಾಯ ಅನ್ತರೇ ವಿಚರನ್ತೀ “ಇದಂ ಏಕನ್ತೇನೇವ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ, ಯಂ ಖಣ್ಡಹಾಲೋ ಸಗ್ಗಮಗ್ಗೋತಿ ಕರೋತಿ। ಇಮಿನಾ ಮಯ್ಹಂ ಸಚ್ಚವಚನೇನ ಮಮ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿ ಹೋತು।

“ಯಾ ದೇವತಾ ಇಧ ಲೋಕೇ, ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಸರಣಂ ಗತಾ।
ಅನಾಥಂ ತಾಯಥ ಮಮಂ, ಯಥಾಹಂ ಪತಿಮಾ ಸಿಯ”ನ್ತಿ॥ –

ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಮಕಾಸಿ। ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ತಸ್ಸಾ ಪರಿದೇವನಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ ಜಲಿತಂ ಅಯೋಕೂಟಂ ಆದಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ತಾಸೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇಸಿ। ಸಕ್ಕೋಪಿ ತದಾ ಅತ್ತನೋ ದಿಬ್ಬರೂಪಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ ವಜಿರಂ ಪರಿಬ್ಭಮನ್ತೋ “ಅರೇ, ಪಾಪರಾಜ ಕಾಳಕಣ್ಣಿ, ಕದಾ ತಯಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತೇನ ಸುಗತಿಗಮನಂ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಂ, ಚನ್ದಕುಮಾರಂ ಸಬ್ಬಞ್ಚ ಇಮಂ ಜನಂ ಬನ್ಧನತೋ ಮೋಚೇಹಿ, ನೋ ಚೇ ಮೋಚೇಸ್ಸಸಿ, ಏತ್ಥೇವ ತೇ ಇಮಸ್ಸ ಚ ದುಟ್ಠಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಫಾಲೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಕಾಸೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಂ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ ರಾಜಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚ ಸೀಘಂ ಸಬ್ಬೇ ಬನ್ಧನಾ ಮೋಚೇಸುಂ।

ಅಥ ಮಹಾಜನೋ ಏಕಕೋಲಾಹಲಂ ಕತ್ವಾ ಸಹಸಾ ಯಞ್ಞಾವಾಟಂ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಖಣ್ಡಹಾಲಸ್ಸ ಏಕೇಕಂ ಲೇಡ್ಡುಪ್ಪಹಾರಂ ದೇನ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ನಂ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಮ್ಪಿ ಮಾರೇತುಂ ಆರಭಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಪಿತರಂ ಪಲಿಸ್ಸಜಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಮಾರೇತುಂ ನ ಅದಾಸಿ। ಮಹಾಜನೋ “ಜೀವಿತಂ ತಾವಸ್ಸ ಪಾಪರಞ್ಞೋ ದೇಮ, ಛತ್ತಂ ಪನಸ್ಸ ನ ದಸ್ಸಾಮ, ನಗರೇ ವಾಸಂ ವಾ ನ ದಸ್ಸಾಮ, ತಂ ಚಣ್ಡಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಬಹಿನಗರೇ ವಾಸಾಪೇಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ರಾಜವೇಸಂ ಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾವಂ ನಿವಾಸಾಪೇತ್ವಾ ಹಲಿದ್ದಿಪಿಲೋತಿಕಾಯ ಸೀಸಂ ವೇಠೇತ್ವಾ ಚಣ್ಡಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಚಣ್ಡಾಲಗಾಮಂ ಪಹಿಣಿಂಸು। ಯೇ ಪನ ತಂ

ಪಸುಘಾತಯಞ್ಞಂ ಯಜಿಂಸು ಚೇವ ಯಜಾಪೇಸುಞ್ಚ ಅನುಮೋದಿಂಸು ಚ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ನಿರಯಪರಾಯನಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಸಬ್ಬೇ ಪತಿಟ್ಠಾ ನಿರಯಂ, ಯಥಾ ತಂ ಪಾಪಕಂ ಕರಿತ್ವಾನ।
> ನ ಹಿ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ, ಲಬ್ಭಾ ಸುಗತಿಂ ಇತೋ ಗನ್ತು"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೧೧೪೩)।

ಅಥ ಸಬ್ಬಾಪಿ ರಾಜಪರಿಸಾ ನಾಗರಾ ಚೇವ ಜಾನಪದಾ ಚ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ರಜ್ಜೇ ಅಭಿಸಿಞ್ಚಿಂಸು। ಸೋ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಅನುಸಾಸನ್ತೋ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಚ ಅಕಾರಣೇನೇವ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಸಂವೇಗಜಾತೋ ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯಾಸು ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಉಸ್ಸಾಹಜಾತೋ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ, ಸೀಲಾನಿ ರಕ್ಖಿ, ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಸಮಾದಿಯಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

> **೪೬**. "ತದಾಹಂ ಯಜನಾ ಮುತ್ತೋ, ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಯಞ್ಞವಾಟತೋ।
> ಸಂವೇಗಂ ಜನಯಿತ್ವಾನ, ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತಯಿ"ನ್ತಿ॥ - ಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಯಜನಾ ಮುತ್ತೋತಿ** ಖಣ್ಡಹಾಲೇನ ವಿಹಿತಯಞ್ಞವಿಧಿತೋ ವುತ್ತನಯೇನ ಘಾತೇತಬ್ಬತೋ ಮುತ್ತೋ। **ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಯಞ್ಞವಾಟತೋತಿ** ಅಭಿಸೇಕಕರಣತ್ಥಾಯ ಉಸ್ಸಾಹಜಾತೇನ ಮಹಾಜನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ತತೋ ಯಞ್ಞಭೂಮಿತೋ ನಿಗ್ಗತೋ। **ಸಂವೇಗಂ ಜನಯಿತ್ವಾನಾತಿ** ಏವಂ "ಬಹುಅನ್ತರಾಯೋ ಲೋಕಸನ್ನಿವಾಸೋ"ತಿ ಅತಿವಿಯ ಸಂವೇಗಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ। **ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತಯಿನ್ತಿ** ಛ ದಾನಸಾಲಾಯೋ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಮಹತಾ ಧನಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ವೇಸ್ಸನ್ತರದಾನಸದಿಸಂ ಮಹಾದಾನಮದಾಸಿಂ। ಏತೇನ ಅಭಿಸೇಕಕರಣತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಸ್ಸ ಪವತ್ತಿತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

೪೭. **ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೇ ಅದತ್ವಾನಾತಿ** ದಕ್ಖಿಣಾರಹೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಅಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ। **ಅಪಿ ಛಪ್ಪಞ್ಚ ರತ್ತಿಯೋತಿ** ಅಪ್ಪೇಕದಾ ಛಪಿ ಪಞ್ಚಪಿ ರತ್ತಿಯೋ ಅತ್ತನೋ ಪಿವನಖಾದನಭುಞ್ಜನಾನಿ ನ ಕರೋಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ತದಾ ಕಿರ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಉನ್ನಙ್ಗಲಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಮೇಘೋ ವಿಯ ಅಭಿವಸ್ಸನ್ತೋ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ದಾನಸಾಲಾಸು ಅನ್ನಪಾನಾದಿಉಳಾರುಳಾರಪಣೀತಪಣೀತಮೇವ ಯಾಚಕಾನಂ ಯಥಾರುಚಿತಂ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ದೀಯತಿ, ತಥಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಸಜ್ಜಿತಂ ಆಹಾರಂ ರಾಜಾರಹಭೋಜನಮ್ಪಿ ಯಾಚಕಾನಂ ಅದತ್ವಾ ನ ಭುಞ್ಜತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ **"ನಾಹಂ ಪಿವಾಮೀ"**ತಿಆದಿ।

೪೮. ಇದಾನಿ ತಥಾ ಯಾಚಕಾನಂ ದಾನೇ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಉಪಮಂ ತಾವ ಆಹರತಿ **"ಯಥಾಪಿ ವಾಣಿಜೋ ನಾಮಾ"**ತಿಆದಿನಾ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಥಾ ನಾಮ ವಾಣಿಜೋ ಭಣ್ಡಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಪ್ಪೇನ ಪಾಭತೇನ ಬಹುಂ ಭಣ್ಡಂ ವಿಕ್ಕಿಣಿತ್ವಾ ವಿಪುಲಂ ಭಣ್ಡಸನ್ನಿಚಯಂ ಕತ್ವಾ ದೇಸಕಾಲಂ ಜಾನನ್ತೋ **ಯತ್ಥಸ್ಸ ಲಾಭೋ** ಉದಯೋ **ಮಹಾ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ** ದೇಸೇ ಕಾಲೇ ವಾ **ತಂ** ಭಣ್ಡಂ **ಹರತಿ** ಉಪನೇತಿ ವಿಕ್ಕಿಣಾತಿ।

೪೯. **ಸಕಭುತ್ತಾಪೀತಿ** ಸಕಭುತ್ತತೋಪಿ ಅತ್ತನಾ ಪರಿಭುತ್ತತೋಪಿ। "ಸಕಪರಿಭುತ್ತಾಪೀ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಪರೇತಿ** ಪರಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಪುಗ್ಗಲೇ। **ಸತಭಾಗೋತಿ** ಅನೇಕಸತಭಾಗೋ ಆಯತಿಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ವಾಣಿಜೇನ ಕೀತಭಣ್ಡಂ ತತ್ಥೇವ ಅವಿಕ್ಕಿಣಿತ್ವಾ ತಥಾರೂಪೇ ದೇಸೇ ಕಾಲೇ ಚ ವಿಕ್ಕಿಣಿಯಮಾನಂ ಬಹುಂ ಉದಯಂ ವಿಪುಲಂ ಫಲಂ ಹೋತಿ, ತಥೇವ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಅತ್ತನಾ ಅನುಪಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪರಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಪುಗ್ಗಲೇ ದಿನ್ನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಅನೇಕಸತಭಾಗೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅತ್ತನಾ ಅಭುಞ್ಜಿತ್ವಾಪಿ ಪರಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಮೇವಾತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ತಿರಚ್ಛಾನಗತೇ ದಾನಂ ದತ್ವಾ

ಸತಗುಣಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾ। ಪುಥುಜ್ಜನದುಸ್ಸೀಲೇ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸಗುಣಾ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೭೯) ವಿತ್ಥಾರೋ। ಅಪರಮ್ಪಿ ವುತ್ತಂ "ಏವಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಜಾನೇಯ್ಯುಂ ದಾನಸಂವಿಭಾಗಸ್ಸ ವಿಪಾಕಂ, ಯಥಾಹಂ ಜಾನಾಮಿ, ನ ಅದತ್ವಾ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ನ ಚ ನೇಸಂ ಮಚ್ಛೇರಮಲಂ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ಯೋಪಿ ನೇಸಂ ಅಸ್ಸ ಚರಿಮೋ ಆಲೋಪೋ ಚರಿಮಂ ಕಬಳಂ, ತತೋಪಿ ನ ಅಸಂವಿಭಜಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯು"ನ್ತಿಆದಿ (ಇತಿವು॰ ೨೬)।

೫೦. **ಏತಮತ್ಥವಸಂ ಞತ್ವಾತಿ** ಏತಂ ದಾನಸ್ಸ ಮಹಪ್ಫಲಭಾವಸಙ್ಖಾತಞ್ಚೇವ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಾ ಪಚ್ಚಯಭಾವಸಙ್ಖಾತಞ್ಚ ಅತ್ಥವಸಂ ಕಾರಣಂ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ನ ಪಟಿಕ್ಕಮಾಮಿ ದಾನತೋತಿ** ದಾನಪಾರಮಿತೋ ಈಸಕಮ್ಪಿ ನ ನಿವತ್ತಾಮಿ ಅಭಿಕ್ಕಮಾಮಿ ಏವ। ಕಿಮತ್ಥಂ? **ಸಮ್ಬೋಧಿಮನುಪತ್ತಿಯಾತಿ** ಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಯತ್ಥಂ, ಅಧಿಗನ್ತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಹಾಜನೇನ ಪಿತರಿ ಚಣ್ಡಾಲಗಾಮಂ ಪವೇಸಿತೇ ದಾತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಪರಿಬ್ಬಯಂ ದಾಪೇಸಿ ನಿವಾಸನಾನಿ ಪಾರುಪನಾನಿ ಚ। ಸೋಪಿ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತುಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಉಯ್ಯಾನಕೀಳಾದಿಅತ್ಥಂ ಬಹಿಗತೇ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಪುತ್ತಸಞ್ಞಾಯ ಪನ ನ ವನ್ದತಿ, ನ ಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, "ಚಿರಂ ಜೀವ, ಸಾಮೀ"ತಿ ವದತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ದಿಟ್ಠದಿವಸೇ ಅತಿರೇಕಸಮ್ಮಾನಂ ಕರೋತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಪರಿಸೋ ದೇವಲೋಕಂ ಪೂರೇಸಿ।

ತದಾ ಖಣ್ಡಹಾಲೋ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಗೋತಮೀ ದೇವೀ ಮಹಾಮಾಯಾ, ಚನ್ದಾ ರಾಜಧೀತಾ ರಾಹುಲಮಾತಾ, ವಾಸುಲೋ ರಾಹುಲೋ, ಸೇಲಾ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ, ಸೂರೋ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ, ಭದ್ದಸೇನೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ, ಸೂರಿಯಕುಮಾರೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಚನ್ದರಾಜಾ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಇಧಾಪಿ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಯಥಾರಹಂ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತದಾ ಖಣ್ಡಹಾಲಸ್ಸ ಕಕ್ಖಳಫರುಸಭಾವಂ ಜಾನನ್ತೋಪಿ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ಅಟ್ಟಸ್ಸ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ, ಅತ್ತಾನಂ ಮಾರೇತುಕಾಮಸ್ಸೇವ ಖಣ್ಡಹಾಲಸ್ಸ ತಥಾ ಯಞ್ಞವಿಧಾನಂ ಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ತಸ್ಸ ಉಪರಿ ಚಿತ್ತಪ್ಪಕೋಪಾಭಾವೋ, ಅತ್ತನೋ ಪರಿಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿತು ಸತ್ತು ಭವಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋಪಿ "ಮಾದಿಸಸ್ಸ ನಾಮ ಗರೂಹಿ ವಿರೋಧೋ ನ ಯುತ್ತೋ"ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಪುರಿಸಪಸುಂ ಕತ್ವಾ ಘಾತಾಪೇತುಕಾಮಸ್ಸ ಪಿತು ಆಣಾಯಂ ಅವಟ್ಠಾನಂ, ಕೋಸಿಯಾ ಅಸಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದಿತುಂ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತೇ ಪುರೋಹಿತೇ ಅತ್ತನೋ ಪಿತರಿ ಪುತ್ತೇ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಚ ಮೇತ್ತಾಫರಣೇನ ಸಮಚಿತ್ತತಾ, ಮಹಾಜನೇ ಪಿತರಂ ಮಾರೇತುಂ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತೇ ಸಯಂ ಪಲಿಸ್ಸಜಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಜೀವಿತದಾನಞ್ಚ, ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ವೇಸ್ಸನ್ತರದಾನಸದಿಸಂ ಮಹಾದಾನಂ ದದತೋಪಿ ದಾನೇನ ಅತಿತ್ತಭಾವೋ, ಮಹಾಜನೇನ ಚಣ್ಡಾಲೇಸು ವಾಸಾಪಿತಸ್ಸ ಪಿತು ದಾತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ದತ್ವಾ ಪೋಸನಂ, ಮಹಾಜನಂ ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯಾಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪನನ್ತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಚನ್ದಕುಮಾರಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಸಿವಿರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೫೧. ಅಟ್ಠಮೇ **ಅರಿಟ್ಠಸವ್ಹಯೇ ನಗರೇತಿ** ಅರಿಟ್ಠಪುರನಾಮಕೇ ನಗರೇ। **ಸಿವಿ ನಾಮಾಸಿ ಖತ್ತಿಯೋತಿ** ಸಿವೀತಿ ಗೋತ್ತತೋ ಏವಂನಾಮಕೋ ರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ।

ಅತೀತೇ ಕಿರ ಸಿವಿರಟ್ಠೇ ಅರಿಟ್ಠಪುರನಗರೇ ಸಿವಿರಾಜೇ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೇ ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। "ಸಿವಿಕುಮಾರೋ"ತಿಸ್ಸ ನಾಮಮಕಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹಿತಸಿಪ್ಪೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಿತು ಸಿಪ್ಪಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಉಪರಜ್ಜಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ಅಗತಿಗಮನಂ ಪಹಾಯ ದಸ ರಾಜಧಮ್ಮೇ ಅಕೋಪೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೋ ನಗರಸ್ಸ ಚತೂಸು ದ್ವಾರೇಸು ನಗರಮಜ್ಝೇ ನಿವೇಸನದ್ವಾರೇತಿ ಛ ದಾನಸಾಲಾಯೋ ಕಾರೇತ್ವಾ ದೇವಸಿಕಂ ಛಸತಸಹಸ್ಸಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ಅಟ್ಠಮೀಚಾತುದ್ದಸೀಪನ್ನರಸೀಸು ಸಯಂ ದಾನಸಾಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಾನಗ್ಗಂ ಓಲೋಕೇತಿ।

ಸೋ ಏಕದಾ ಪುಣ್ಣಮದಿವಸೇ ಪಾತೋವ ಸಮುಸ್ಸಿತಸೇತಚ್ಛತ್ತೇ ರಾಜಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅತ್ತನಾ ದಿನ್ನದಾನಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಬಾಹಿರವತ್ಥುಂ ಅತ್ತನಾ ಅದಿನ್ನಂ ನಾಮ ಅದಿಸ್ವಾ "ನ ಮೇ ಬಾಹಿರಕದಾನಂ ತಥಾ ಚಿತ್ತಂ ತೋಸೇತಿ, ಯಥಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕದಾನಂ, ಅಹೋ ವತ ಮಮ ದಾನಸಾಲಂ ಗತಕಾಲೇ ಕೋಚಿ ಯಾಚಕೋ ಬಾಹಿರವತ್ಥುಂ ಅಯಾಚಿತ್ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಮೇವ ಯಾಚೇಯ್ಯ, ಸಚೇ ಹಿ ಮೇ ಕೋಚಿ ಸರೀರೇ ಮಂಸಂ ವಾ ಲೋಹಿತಂ ವಾ ಸೀಸಂ ವಾ ಹದಯಮಂಸಂ ವಾ ಅಕ್ಖೀನಿ ವಾ ಉಪಡ್ಢಸರೀರಂ ವಾ ಸಕಲಮೇವ ವಾ ಅತ್ತಭಾವಂ ದಾಸಭಾವೇನ ಯಾಚೇಯ್ಯ, ತಂತದೇವಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಪೂರೇನ್ತೋ ದಾತುಂ ಸಕ್ಕೋಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। **ಪಾಳಿಯಂ** ಪನ ಅಕ್ಖೀನಂ ಏವ ವಸೇನ ಆಗತಾ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

"ನಿಸಜ್ಜ ಪಾಸಾದವರೇ, ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಹಂ ತದಾ"॥

೫೧. "ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಮಾನುಸಂ ದಾನಂ, ಅದಿನ್ನಂ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಯೋಪಿ ಯಾಚೇಯ್ಯ ಮಂ ಚಕ್ಖುಂ, ದದೇಯ್ಯಂ ಅವಿಕಮ್ಪಿತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಾನುಸಂ ದಾನ**ನ್ತಿ ಪಕತಿಮನುಸ್ಸೇಹಿ ದಾತಬ್ಬದಾನಂ ಅನ್ನಪಾನಾದಿ। ಏವಂ ಪನ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಉಳಾರೇ ದಾನಜ್ಝಾಸಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಸನಂ ಉಣ್ಹಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ಸಿವಿರಾಜಾ ಅಜ್ಜ ಸಮ್ಪತ್ತಯಾಚಕಾ ಚಕ್ಖೂನಿ ಚೇ ಯಾಚನ್ತಿ, ಚಕ್ಖೂನಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ನೇಸಂ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ಚಿನ್ತೇಸೀ"ತಿ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಪರಿಸಾಯ ವತ್ವಾ "ಸೋ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ ನು ಖೋ ತಂ ದಾತುಂ, ಉದಾಹು ನೋತಿ ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮಿ ತಾವ ನ"ನ್ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಸೋಳಸಹಿ ಗನ್ಧೋದಕಘಟೇಹಿ ನ್ಹತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರೇಹಿ ಪಟಿಮಣ್ಡಿತೇ ಅಲಙ್ಕತಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧವರಗತೇ ದಾನಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಜರಾಜಿಣ್ಣೋ ಅನ್ಧಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಚಕ್ಖುಪಥೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಉನ್ನತಪ್ಪದೇಸೇ ಉಭೋ ಹತ್ಥೇ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಜಯಾಪೇತ್ವಾ ಠಿತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ತದಭಿಮುಖಂ ವಾರಣಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಿಂ ಇಚ್ಛಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ "ತವ ದಾನಜ್ಝಾಸಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಮುಗ್ಗತೇನ ಕಿತ್ತಿಘೋಸೇನ ಸಕಲಲೋಕಸನ್ನಿವಾಸೋ ನಿರನ್ತರಂ ಫುಟೋ, ಅಹಞ್ಚ ಅನ್ಧೋ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಯಾಚಾಮೀ"ತಿ ಉಪಚಾರವಸೇನ ಏಕಂ ಚಕ್ಖುಂ ಯಾಚಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೫೨. "ಮಮ ಸಙ್ಕಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿಸ್ಸರೋ।
ನಿಸಿನ್ನೋ ದೇವಪರಿಸಾಯ, ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವಿ॥

೫೪. "ನಿಸಜ್ಜ ಪಾಸಾದವರೇ, ಸಿವಿರಾಜಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ।
ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ವಿವಿಧಂ ದಾನಂ, ಅದೇಯ್ಯಂ ಸೋ ನ ಪಸ್ಸತಿ॥

೫೫. "ತಥಂ ನು ವಿತಥಂ ನೇತಂ, ಹನ್ದ ವೀಮಂಸಯಾಮಿ ತಂ।
ಮುಹುತ್ತಂ ಆಗಮೇಯ್ಯಾಥ, ಯಾವ ಜಾನಾಮಿ ತಂ ಮನಂ॥

೫೬. “ಪವೇಧಮಾನೋ ಪಲಿತಸಿರೋ, ವಲಿಗತ್ತೋ ಜರಾತುರೋ।
ಅನ್ಧವಣ್ಣೋವ ಹುತ್ವಾನ, ರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ॥

೫೭. “ಸೋ ತದಾ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾನ, ವಾಮಂ ದಕ್ಖಿಣಬಾಹು ಚ।
ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಕತ್ವಾ, ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವಿ॥

೫೮. “‘ಯಾಚಾಮಿ ತಂ ಮಹಾರಾಜ, ಧಮ್ಮಿಕ ರಟ್ಠವಡ್ಢನ।
ತವ ದಾನರತಾ ಕಿತ್ತಿ, ಉಗ್ಗತಾ ದೇವಮಾನುಸೇ॥

೫೯. “‘ಉಭೋಪಿ ನೇತ್ತಾ ನಯನಾ, ಅನ್ಧಾ ಉಪಹತಾ ಮಮ।
ಏಕಂ ಮೇ ನಯನಂ ದೇಹಿ, ತ್ವಮ್ಪಿ ಏಕೇನ ಯಾಪಯಾ’”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ವಿವಿಧಂ ದಾನ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನಾ ದಿನ್ನಂ ವಿವಿಧಂ ದಾನಂ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ, ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ದಾನಂ ವಾ ಅತ್ತನಾ ದಿನ್ನಂ ವಿವಿಧಂ ಬಾಹಿರಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ। **ಅದೇಯ್ಯಂ ಸೋ ನ ಪಸ್ಸತೀ**ತಿ ಬಾಹಿರಂ ವಿಯ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕವತ್ಥುಮ್ಪಿ ಅದೇಯ್ಯಂ ದಾತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ, “ಚಕ್ಖೂನಿಪಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇಸೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತಥಂ ನು ವಿತಥಂ ನೇತ**ನ್ತಿ ಏತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕವತ್ಥುನೋಪಿ ಅದೇಯ್ಯಸ್ಸ ಅದಸ್ಸನಂ ದೇಯ್ಯಭಾವೇನೇವ ದಸ್ಸನಂ ಚಿನ್ತನಂ ಸಚ್ಚಂ ನು ಖೋ, ಉದಾಹು, ಅಸಚ್ಚನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೋ ತದಾ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾನ, ವಾಮಂ ದಕ್ಖಿಣಬಾಹು ಚಾ**ತಿ ವಾಮಬಾಹುಂ ದಕ್ಖಿಣಬಾಹುಞ್ಚ ತದಾ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ, ಉಭೋ ಬಾಹೂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ರಟ್ಠವಡ್ಢನಾ**ತಿ ರಟ್ಠವಡ್ಢಿಕರ। **ತ್ವಮ್ಪಿ ಏಕೇನ ಯಾಪಯಾ**ತಿ ಏಕೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ಸಮವಿಸಮಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಸಕಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ತ್ವಂ ಯಾಪೇಹಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ಭವತೋ ಲದ್ಧೇನ ಏಕೇನ ಯಾಪೇಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ತುಟ್ಠಮಾನಸೋ “ಇದಾನೇವಾಹಂ ಪಾಸಾದೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಆಗತೋ, ಅಯಞ್ಚ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ವಿಯ ಚಕ್ಖುಂ ಯಾಚತಿ, ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಲಾಭಾ, ಅಜ್ಜ ಮೇ ಮನೋರಥೋ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತಿ, ಅದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ವತ ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಉಸ್ಸಾಹಜಾತೋ ಅಹೋಸಿ। ತಮತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಸತ್ಥಾ ಆಹ -

೬೦. “ತಸ್ಸಾಹಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ, ಹಟ್ಠೋ ಸಂವಿಗ್ಗಮಾನಸೋ।
ಕತಞ್ಜಲೀ ವೇದಜಾತೋ, ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವಿಂ॥

೬೧. “‘ಇದಾನಾಹಂ ಚಿನ್ತಯಿತ್ವಾನ, ಪಾಸಾದತೋ ಇಧಾಗತೋ।
ತ್ವಂ ಮಮ ಚಿತ್ತಮಞ್ಞಾಯ, ನೇತ್ತಂ ಯಾಚಿತುಮಾಗತೋ॥

೬೨. “‘ಅಹೋ ಮೇ ಮಾನಸಂ ಸಿದ್ಧಂ, ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಪರಿಪೂರಿತೋ।
ಅದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ದಾನವರಂ, ಅಜ್ಜ ದಸ್ಸಾಮಿ ಯಾಚಕೇ’”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪಧರಸ್ಸ ಸಕ್ಕಸ್ಸ। **ಹಟ್ಠೋ**ತಿ ತುಟ್ಠೋ। **ಸಂವಿಗ್ಗಮಾನಸೋ**ತಿ ಮಮ ಚಿತ್ತಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ವಿಯ ಇಮಿನಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಚಕ್ಖು ಯಾಚಿತಂ, ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಏವಂ ಅಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪಮಜ್ಜಿತೋ ವತಮ್ಹೀತಿ ಸಂವಿಗ್ಗಚಿತ್ತೋ। **ವೇದಜಾತೋ**ತಿ ಜಾತಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೋ। **ಅಬ್ರವಿ**ನ್ತಿ ಅಭಾಸಿಂ। **ಮಾನಸ**ನ್ತಿ ಮನಸಿ ಭವಂ ಮಾನಸಂ, ದಾನಜ್ಝಾಸಯೋ, “ಚಕ್ಖುಂ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನದಾನಜ್ಝಾಸಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ**ತಿ ಮನೋರಥೋ। **ಪರಿಪೂರಿತೋ**ತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ।

ಅಥ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಮ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ಞತ್ವಾ ವಿಯ ದುಚ್ಚಜಮ್ಪಿ ಚಕ್ಖುಂ ಮಂ ಯಾಚತಿ, ಸಿಯಾ ನು ಖೋ ಕಾಯಚಿ ದೇವತಾಯ ಅನುಸಿಟ್ಠೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ ತಾವ ನ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪುಚ್ಛಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ **ಜಾತಕದೇಸನಾಯಂ** -

"ಕೇನಾನುಸಿಟ್ಠೋ ಇಧಮಾಗತೋಸಿ, ವನಿಬ್ಬಕ ಚಕ್ಖುಪಥಾನಿ ಯಾಚಿತುಂ।
ಸುದುಚ್ಚಜಂ ಯಾಚಸಿ ಉತ್ತಮಙ್ಗಂ, ಯಮಾಹು ನೇತ್ತಂ ಪುರಿಸೇನ ದುಚ್ಚಜ"ನ್ತಿ॥(ಜಾ॰ ೧.೧೫.೫೩)।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪಧರೋ ಸಕ್ಕೋ ಆಹ -

"ಯಮಾಹು ದೇವೇಸು ಸುಜಮ್ಪತೀತಿ, ಮಘವಾತಿ ನಂ ಆಹು ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ।
ತೇನಾನುಸಿಟ್ಠೋ ಇಧಮಾಗತೋಸ್ಮಿ, ವನಿಬ್ಬಕೋ ಚಕ್ಖುಪಥಾನಿ ಯಾಚಿತುಂ॥

"ವನಿಬ್ಬತೋ ಮಯ್ಹಂ ವನಿಂ ಅನುತ್ತರಂ, ದದಾಹಿ ತೇ ಚಕ್ಖುಪಥಾನಿ ಯಾಚಿತೋ।
ದದಾಹಿ ಮೇ ಚಕ್ಖುಪಥಂ ಅನುತ್ತರಂ, ಯಮಾಹು ನೇತ್ತಂ ಪುರಿಸೇನ ದುಚ್ಚಜ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೫೪-೫೫)।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಆಹ -

"ಯೇನ ಅತ್ಥೇನ ಆಗಚ್ಛಿ, ಯಮತ್ಥಮಭಿಪತ್ಥಯಂ।
ತೇ ತೇ ಇಜ್ಝನ್ತು ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ, ಲಭ ಚಕ್ಖೂನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ॥

"ಏಕಂ ತೇ ಯಾಚಮಾನಸ್ಸ, ಉಭಯಾನಿ ದದಾಮಹಂ।
ಸ ಚಕ್ಖುಮಾ ಗಚ್ಛ ಜನಸ್ಸ ಪೇಕ್ಖತೋ,
ಯದಿಚ್ಛಸೇ ತ್ವಂ ತದ ತೇ ಸಮಿಜ್ಝತೂ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೫೭-೫೭)।

ತತ್ಥ **ವನಿಬ್ಬಕಾ**ತಿ ತಂ ಆಲಪತಿ। **ಚಕ್ಖುಪಥಾನೀ**ತಿ ದಸ್ಸನಸ್ಸ ಪಥಭಾವತೋ ಚಕ್ಖೂನಮೇವೇತಂ ನಾಮಂ। **ಯಮಾಹೂ**ತಿ ಯಂ ಲೋಕೇ "ದುಚ್ಚಜ"ನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ। **ವನಿಬ್ಬತೋ**ತಿ ಯಾಚನ್ತಸ್ಸ। **ವನಿ**ನ್ತಿ ಯಾಚನಂ। **ತೇ ತೇ**ತಿ ತೇ ತವ ತಸ್ಸ ಅನ್ಧಸ್ಸ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ। **ಸ ಚಕ್ಖುಮಾ**ತಿ ಸೋ ತ್ವಂ ಮಮ ಚಕ್ಖೂಹಿ ಚಕ್ಖುಮಾ ಹುತ್ವಾ। **ತದ ತೇ ಸಮಿಜ್ಝತೂ**ತಿ ಯಂ ತ್ವಂ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಾ ಇಚ್ಛಸಿ, ತಂ ತೇ ಸಮಿಜ್ಝತೂತಿ।

ರಾಜಾ ಏತ್ತಕಂ ಕಥೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಕ್ಕೇನ ಅನುಸಿಟ್ಠೋ ಇಧಾಗತೋಸ್ಮೀತಿ ಭಣತಿ, ನೂನ ಇಮಸ್ಸ ಇಮಿನಾ ಉಪಾಯೇನ ಚಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಇಧೇವ ಮಯಾ ಚಕ್ಖೂನಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ದಾತುಂ ಅಸಾರುಪ್ಪ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಆದಾಯ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಿವಕಂ ನಾಮ ವೇಜ್ಜಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಸಿ। ಅಥ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕಿರ ರಾಜಾ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದಾತುಕಾಮೋ"ತಿ ಸಕಲನಗರೇ ಏಕಕೋಲಾಹಲಂ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ನಂ ರಞ್ಞೋ ಞಾತಿಸೇನಾಪತಿಆದಯೋ ರಾಜವಲ್ಲಭಾ ಅಮಚ್ಚಾ ಪಾರಿಸಜ್ಜಾ ನಾಗರಾ ಓರೋಧಾ ಚ ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ನಾನಾಉಪಾಯೇಹಿ ನಿವಾರೇಸುಂ। ರಾಜಾಪಿ ನೇ ಅನುವಾರೇಸಿ ತೇನಾಹ -

"ಮಾ ನೋ ದೇವ ಅದಾ ಚಕ್ಖುಂ, ಮಾ ನೋ ಸಬ್ಬೇ ಪರಾಕರಿ।
ಧನಂ ದೇಹಿ ಮಹಾರಾಜ, ಮುತ್ತಾ ವೇಳುರಿಯಾ ಬಹೂ॥

“ಯುತ್ತೇ ದೇವ ರಥೇ ದೇಹಿ, ಆಜಾನೀಯೇ ಚಲಙ್ಕತೇ।
ನಾಗೇ ದೇಹಿ ಮಹಾರಾಜ, ಹೇಮಕಪ್ಪನವಾಸಸೇ॥

“ಯಥಾ ತಂ ಸಿವಯೋ ಸಬ್ಬೇ, ಸಯೋಗ್ಗಾ ಸರಥಾ ಸದಾ।
ಸಮನ್ತಾ ಪರಿಕಿರೇಯ್ಯುಂ, ಏವಂ ದೇಹಿ ರಥೇಸಭಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೫೮-೬೦)।

ಅಥ ರಾಜಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

“ಯೋ ವೇ ದಸ್ಸನ್ತಿ ವತ್ವಾನ, ಅದಾನೇ ಕುರುತೇ ಮನೋ।
ಭೂಮ್ಯಂ ಸೋ ಪತಿತಂ ಪಾಸಂ, ಗೀವಾಯಂ ಪಟಿಮುಞ್ಚತಿ॥

“ಯೋ ವೇ ದಸ್ಸನ್ತಿ ವತ್ವಾನ, ಅದಾನೇ ಕುರುತೇ ಮನೋ।
ಪಾಪಾ ಪಾಪತರೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಪತ್ತೋ ಯಮಸಾಧನಂ॥

“ಯಞ್ಹಿ ಯಾಚೇ ತಞ್ಹಿ ದದೇ, ಯಂ ನ ಯಾಚೇ ನ ತಂ ದದೇ।
ಸ್ವಾಹಂ ತಮೇವ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಯಂ ಮಂ ಯಾಚತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೬೧-೬೩)।

ತತ್ಥ **ಮಾ ನೋ, ದೇವಾತಿ ನೋ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। ದೇವ, ಮಾ **ಚಕ್ಖುಂ** ಅದಾಸಿ। **ಮಾ ನೋ ಸಬ್ಬೇ ಪರಾಕರೀ**ತಿ ಅಮ್ಹೇ ಸಬ್ಬೇ ಮಾ ಪರಿಚ್ಚಜಿ। ಅಕ್ಖೀಸು ಹಿ ದಿನ್ನೇಸು ತ್ವಂ ರಜ್ಜಂ ನ ಕರಿಸ್ಸಸಿ, ಏವಂ ತಯಾ ಮಯಂ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಾ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಏವಮಾಹಂಸು। **ಪರಿಕಿರೇಯ್ಯು**ನ್ತಿ ಪರಿವಾರೇಯ್ಯುಂ। **ಏವಂ ದೇಹೀ**ತಿ ಯಥಾ ತಂ ಅವಿಕಲಚಕ್ಖುಂ ಸಿವಯೋ ಚಿರಂ ಪರಿವಾರೇಯ್ಯುಂ, ಏವಂ ದೇಹಿ ಧನಮೇವಸ್ಸ ದೇಹಿ, ಮಾ ಅಕ್ಖೀನಿ, ಅಕ್ಖೀಸು ಹಿ ದಿನ್ನೇಸು ನ ತಂ ಸಿವಯೋ ಪರಿವಾರೇಸ್ಸನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪಟಿಮುಞ್ಚತೀತಿ ಪಟಿಪವೇಸೇತಿ। **ಪಾಪಾ ಪಾಪತರೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಲಾಮಕಾ ಲಾಮಕತರೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। **ಸಮ್ಪತ್ತೋ ಯಮಸಾಧನ**ನ್ತಿ ಯಮಸ್ಸ ಆಣಾಪವತ್ತಿಟ್ಠಾನಂ ಉಸ್ಸದನಿರಯಂ ಏಸ ಪತ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। **ಯಞ್ಹಿ ಯಾಚೇ**ತಿ ಯಂ ವತ್ಥುಂ ಯಾಚಕೋ ಯಾಚತಿ, ದಾಯಕೋಪಿ ತದೇವ ದದೇಯ್ಯ, ನ ಅಯಾಚಿತಂ, ಅಯಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚಕ್ಖುಂ ಮಂ ಯಾಚತಿ, ನ ಮುತ್ತಾದಿಕಂ ಧನಂ, ತಂ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ವದತಿ।

ಅಥ ನಂ “ಆಯುಆದೀಸು ಕಿಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಚಕ್ಖೂನಿ ದೇಸಿ ದೇವಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಮಹಾಪುರಿಸೋ “ನಾಹಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ವಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ದೇಮಿ, ಅಪಿ ಚ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಆಚಿಣ್ಣಸಮಾಚಿಣ್ಣೋ ಪೋರಾಣಕಮಗ್ಗೋ ಏಸ, ಯದಿದಂ ದಾನಪಾರಮಿಪೂರಣಂ ನಾಮಾ”ತಿ ಆಹ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

“ಆಯುಂ ನು ವಣ್ಣಂ ನು ಸುಖಂ ಬಲಂ ನು, ಕಿಂ ಪತ್ಥಯಾನೋ ನು ಜನಿನ್ದ ದೇಸಿ।
ಕಥಞ್ಹಿ ರಾಜಾ ಸಿವಿನಂ ಅನುತ್ತರೋ, ಚಕ್ಖೂನಿ ದಜ್ಜಾ ಪರಲೋಕಹೇತು॥

“ನ ವಾಹಮೇತಂ ಯಸಸಾ ದದಾಮಿ, ನ ಪುತ್ತಮಿಚ್ಛೇ ನ ಧನಂ ನ ರಟ್ಠಂ।
ಸತಞ್ಚ ಧಮ್ಮೋ ಚರಿತೋ ಪುರಾಣೋ, ಇಚ್ಚೇವ ದಾನೇ ರಮತೇ ಮನೋ ಮಮಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೬೪-೬೫)।

ತತ್ಥ **ಪರಲೋಕಹೇತೂತಿ**, ಮಹಾರಾಜ, ಕಥಂ ನಾಮ ತುಮ್ಹಾದಿಸೋ ಪಣ್ಡಿತಪುರಿಸೋ ಸಕ್ಕಸಮ್ಪತ್ತಿಸದಿಸಂ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಂ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಪಹಾಯ ಪರಲೋಕಹೇತು ಚಕ್ಖೂನಿ ದದೇಯ್ಯಾತಿ।

ನ ವಾಹನ್ತಿ ನ ವೇ ಅಹಂ। **ಯಸಸಾತಿ** ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ ಇಸ್ಸರಿಯಸ್ಸ ಕಾರಣಾ, ಅಪಿಚ **ಸತಂ** ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ **ಧಮ್ಮೋ** ಬುದ್ಧಕಾರಕೋ **ಚರಿತೋ** ಆಚರಿತೋ ಆಚಿಣ್ಣೋ ಪುರಾತನೋ **ಇಚ್ಚೇವ** ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ **ದಾನೇ**ಯೇವ ಈದಿಸೋ **ಮಮ ಮನೋ** ನಿರತೋತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ರಾಜಾ ಅಮಚ್ಚೇ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಸಿವಕಂ ವೇಜ್ಜಂ ಆಣಾಪೇಸಿ – "ಏಹಿ, ಸಿವಕ, ಮಮ ಉಭೋಪಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ಇಮಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದಾತುಂ ಸೀಘಂ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇಹೀ"ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೬೩. "ಏಹಿ ಸಿವಕ ಉಟ್ಠೇಹಿ, ಮಾ ದನ್ಧಯಿ ಮಾ ಪವೇಧಯಿ।
ಉಭೋಪಿ ನಯನಂ ದೇಹಿ, ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ವನಿಬ್ಬಕೇ॥

೬೪. "ತತೋ ಸೋ ಚೋದಿತೋ ಮಯ್ಹಂ, ಸಿವಕೋ ವಚನಂಕರೋ।
ಉದ್ಧರಿತ್ವಾನ ಪಾದಾಸಿ, ತಾಲಮಿಞ್ಜಂವ ಯಾಚಕೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಉಟ್ಠೇಹೀತಿ** ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಂ ಕರೋಹಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಮಮ ಚಕ್ಖುದಾನೇ ಸಹಾಯಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋಹೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಮಾ ದನ್ಧಯೀತಿ** ಮಾ ಚಿರಾಯಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ಅತಿದುಲ್ಲಭೋ ಚಿರಕಾಲಂ ಪತ್ಥಿತೋ ಮಯಾ ಉತ್ತಮೋ ದಾನಕ್ಖಣೋ ಪಟಿಲದ್ಧೋ, ಸೋ ಮಾ ವಿರಜ್ಝೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಮಾ ಪವೇಧಯೀತಿ** "ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಖೂನಿ ಉಪ್ಪಾಟೇಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತುತ್ರಾಸವಸೇನ ಮಾ ವೇಧಯಿ ಸರೀರಕಮ್ಪಂ ಮಾ ಆಪಜ್ಜಿ। **ಉಭೋಪಿ ನಯನ**ನ್ತಿ ಉಭೋಪಿ ನಯನೇ। **ವನಿಬ್ಬಕೇತಿ** ಯಾಚಕಸ್ಸ **ಮಯ್ಹ**ನ್ತಿ ಮಯಾ। **ಉದ್ಧರಿತ್ವಾನ ಪಾದಾಸೀತಿ** ಸೋ ವೇಜ್ಜೋ ರಞ್ಞೋ ಅಕ್ಖಿಕೂಪತೋ ಉಭೋಪಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಹತ್ಥೇ ಅದಾಸಿ।

ದೇನ್ತೋ ಚ ನ ಸತ್ಥಕೇನ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಹಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಅಯುತ್ತಂ ಮಾದಿಸಸ್ಸ ಸುಸಿಕ್ಖಿತವೇಜ್ಜಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಅಕ್ಖೀಸು ಸತ್ಥಪಾತನ"ನ್ತಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ಘಂಸೇತ್ವಾ ಭೇಸಜ್ಜಚುಣ್ಣೇನ ನೀಲುಪ್ಪಲಂ ಪರಿಭಾವೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಕ್ಖಿಂ ಉಪಸಿಙ್ಘಾಪೇಸಿ, ಅಕ್ಖಿ ಪರಿವತ್ತಿ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ಪರಿಭಾವೇತ್ವಾ ಪುನಪಿ ಉಪಸಿಙ್ಘಾಪೇಸಿ, ಅಕ್ಖಿ ಅಕ್ಖಿಕೂಪತೋ ಮುಚ್ಚಿ, ಬಲವತರಾ ವೇದನಾ ಉದಪಾದಿ, ತತಿಯವಾರೇ ಖರತರಂ ಪರಿಭಾವೇತ್ವಾ ಉಪನಾಮೇಸಿ, ಅಕ್ಖಿ ಓಸಧಬಲೇನ ಪರಿಬ್ಭಮಿತ್ವಾ ಅಕ್ಖಿಕೂಪತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ನ್ಹಾರುಸುತ್ತಕೇನ ಓಲಮ್ಬಮಾನಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ಅಧಿಮತ್ತಾ ವೇದನಾ ಉದಪಾದಿ, ಲೋಹಿತಂ ಪಗ್ಘರಿ, ನಿವತ್ಥಸಾಟಕಾಪಿ ಲೋಹಿತೇನ ತೇಮಿಂಸು। ಓರೋಧಾ ಚ ಅಮಚ್ಚಾ ಚ ರಞ್ಞೋ ಪಾದಮೂಲೇ ಪತಿತ್ವಾ "ದೇವ, ಅಕ್ಖೀನಿ ಮಾ ದೇಹಿ, ದೇವ, ಅಕ್ಖೀನಿ ಮಾ ದೇಹೀ"ತಿ ಮಹಾಪರಿದೇವಂ ಪರಿದೇವಿಂಸು।

ರಾಜಾ ವೇದನಂ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ "ತಾತ, ಮಾ ಪಪಞ್ಚಂ ಕರೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಸಾಧು, ದೇವಾ"ತಿ ವಾಮಹತ್ಥೇನ ಅಕ್ಖಿಂ ಧಾರೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥೇನ ಸತ್ಥಕಂ ಆದಾಯ ಅಕ್ಖಿಸುತ್ತಕಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಕ್ಖಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಸಿ। ಸೋ ವಾಮಕ್ಖಿನಾ ದಕ್ಖಿಣಕ್ಖಿಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಪರಿಚ್ಚಾಗಪೀತಿಯಾ ಅಭಿಭುಯ್ಯಮಾನಂ ದುಕ್ಖವೇದನಂ ವೇದೇನ್ತೋ "ಏಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ"ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಮಮ ಇತೋ ಚಕ್ಖುತೋ ಸತಗುಣೇನ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಸತಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖುಮೇವ ಪಿಯತರಂ, ತಸ್ಸ ಮೇ ಇದಂ ಅಕ್ಖಿದಾನಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೂ"ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಕ್ಖಿಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ತಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಕ್ಖಿಮ್ಹಿ ಠಪೇಸಿ, ತಂ ತಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ ವಿಕಸಿತನೀಲುಪ್ಪಲಂ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ವಾಮಕ್ಖಿನಾ ತಸ್ಸ ತಂ ಅಕ್ಖಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಹೋ ಸುದಿನ್ನಂ ಮಯಾ ಅಕ್ಖೀ"ತಿ ಅನ್ತೋಸಮುಗ್ಗತಾಯ ಪೀತಿಯಾ ನಿರನ್ತರಂ ಫುಟಸರೀರೋ ಹುತ್ವಾ ಅಪರಮ್ಪಿ

ಅದಾಸಿ। ಸಕ್ಕೋಪಿ ತಂ ತಥೇವ ಕತ್ವಾ ರಾಜನಿವೇಸನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಓಲೋಕೇನ್ತಸ್ಸೇವ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ದೇವಲೋಕಮೇವ ಗತೋ।

ರಞ್ಞೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಕ್ಖೀನಿ ಆವಾಟಭಾವಂ ಅಪ್ಪತ್ತಾನಿ ಕಮ್ಬಲಗೇಣ್ಡುಕಂ ವಿಯ ಉಗ್ಗತೇನ ಮಂಸಪಿಣ್ಡೇನ ಪೂರೇತ್ವಾ ಚಿತ್ತಕಮ್ಮರೂಪಸ್ಸ ವಿಯ ರುಹಿಂಸು, ವೇದನಾ ಪಚ್ಛಿಜ್ಜಿ। ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಕತಿಪಾಹಂ ಪಾಸಾದೇ ವಸಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ಅನ್ಧಸ್ಸ ರಜ್ಜೇನಾತಿ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ರಜ್ಜಂ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ "ಮುಖಧೋವನಾದಿದಾಯಕೋ ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಹೋತು, ಸರೀರಕಿಚ್ಚಟ್ಠಾನೇಸುಪಿ ಮೇ ರಜ್ಜುಕಂ ಬನ್ಧಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಿವಿಕಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿತೀರೇ ರಾಜಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಮಚ್ಚಾಪಿ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮಿಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ದಾನಂ ಆವಜ್ಜೇಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಆಸನಂ ಉಣ್ಹಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸಕ್ಕೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ವರಂ ದತ್ವಾ ಚಕ್ಖುಂ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸಮೀಪಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪದಸದ್ದಮಕಾಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಚ "ಕೋ ಏಸೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ –

"ಸಕ್ಕೋಹಮಸ್ಮಿ ದೇವಿನ್ದೋ, ಆಗತೋಸ್ಮಿ ತವನ್ತಿಕೇ।
ವರಂ ವರಸ್ಸು ರಾಜೀಸಿ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮನಸಿಚ್ಛಸೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೭೧) –

ವತ್ವಾ ತೇನ –

"ಪಹೂತಂ ಮೇ ಧನಂ ಸಕ್ಕ, ಬಲಂ ಕೋಸೋ ಚನಪ್ಪಕೋ।
ಅನ್ಧಸ್ಸ ಮೇ ಸತೋ ದಾನಿ, ಮರಣಞ್ಞೇವ ರುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೭೨) –

ವುತ್ತೇ ಅಥ ನಂ ಸಕ್ಕೋ ಆಹ – "ಸಿವಿರಾಜ, ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ ಮರಿತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ಮರಣಂ ರೋಚೇಸಿ, ಉದಾಹು ಅನ್ಧಭಾವೇನಾ"ತಿ। ಅನ್ಧಭಾವೇನ, ದೇವಾತಿ। "ಮಹಾರಾಜ, ದಾನಂ ನಾಮ ನ ಕೇವಲಂ ಸಮ್ಪರಾಯತ್ಥಮೇವ ದಿಯ್ಯತಿ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮತ್ಥಾಯಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತವ ದಾನಪುಞ್ಞಮೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಕರೋಹಿ, ತಸ್ಸ ಬಲೇನೇವ ತೇ ಚಕ್ಖು ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ತೇನ ಹಿ ಮಯಾ ಮಹಾದಾನಂ ಸುದಿನ್ನ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಕರೋನ್ತೋ –

"ಯೇ ಮಂ ಯಾಚಿತುಮಾಯನ್ತಿ, ನಾನಾಗೋತ್ತಾ ವನಿಬ್ಬಕಾ।
ಯೋಪಿ ಮಂ ಯಾಚತೇ ತತ್ಥ, ಸೋಪಿ ಮೇ ಮನಸೋ ಪಿಯೋ।
ಏತೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ, ಚಕ್ಖು ಮೇ ಉಪಪಜ್ಜಥಾ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೭೪) –

ಆಹ।

ತತ್ಥ **ಯೇ ಮ**ನ್ತಿ ಯೇ ಮಂ ಯಾಚಿತುಮಾಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇಸುಪಿ ಆಗತೇಸು **ಯೋ** ಇಮಂ ನಾಮ ದೇಹೀತಿ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇನ್ತೋ **ಮಂ ಯಾಚತೇ, ಸೋಪಿ ಮೇ ಮನಸೋ ಪಿಯೋ। ಏತೇನಾ**ತಿ ಸಚೇ ಮಯ್ಹಂ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಯಾಚಕಾ ಪಿಯಾ, ಸಚ್ಚಮೇವೇತಂ ಮಯಾ ವುತ್ತಂ, ಏತೇನ **ಮೇ** ಸಚ್ಚವಚನೇನ ಏಕಂ **ಚಕ್ಖು ಉಪಪಜ್ಜಥ** ಉಪ್ಪಜ್ಜತೂತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ವಚನಸಮನನ್ತರಮೇವ ಪಠಮಂ ಚಕ್ಖು ಉದಪಾದಿ। ತತೋ ದುತಿಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜನತ್ಥಾಯ –

"ಯಂ ಮಂ ಸೋ ಯಾಚಿತುಂ ಆಗಾ, ದೇಹಿ ಚಕ್ಖುನ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ।
ತಸ್ಸ ಚಕ್ಖೂನಿ ಪಾದಾಸಿಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವನಿಬ್ಬತೋ॥

“ಭಿಯ್ಯೋ ಮಂ ಆವಿಸೀ ಪೀತಿ, ಸೋಮನಸ್ಸಞ್ಚನಪ್ಪಕಂ।
ಏತೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ, ದುತಿಯಂ ಮೇ ಉಪಪಜ್ಜಥಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೭೫-೭೬) -

ಆಹ।

ತತ್ಥ **ಯಂ ಮ**ನ್ತಿ ಯೋ ಮಂ। **ಸೋ**ತಿ ಸೋ ಚಕ್ಖುಯಾಚಕೋ **ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ**। **ಆಗಾ**ತಿ ಆಗತೋ। **ವನಿಬ್ಬತೋ**ತಿ ಯಾಚನ್ತಸ್ಸ। **ಮಂ ಆವಿಸೀ**ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಚಕ್ಖೂನಿ ದತ್ವಾ ಅನ್ಧಕಾಲೇಪಿ ತಥಾರೂಪಂ ವೇದನಂ ಅಗಣೇತ್ವಾ “ಅಹೋ ಸುದಿನ್ನಂ ಮೇ ದಾನ”ನ್ತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಂ ಮಂ **ಭಿಯ್ಯೋ** ಅತಿರೇಕತರಾ ಪೀತಿ ಆವಿಸಿ। **ಸೋಮನಸ್ಸಞ್ಚನಪ್ಪಕ**ನ್ತಿ ಅಪರಿಮಾಣಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। **ಏತೇನಾ**ತಿ ಸಚೇ ತದಾ ಮಮ ಅನಪ್ಪಕಂ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ಸಚ್ಚಮೇವೇತಂ ಮಯಾ ವುತ್ತಂ, ಏತೇನ **ಮೇ** ಸಚ್ಚವಚನೇನ ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಚಕ್ಖು ಉಪಪಜ್ಜತೂತಿ।

ತಂಖಣಞ್ಞೇವ ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಚಕ್ಖು ಉದಪಾದಿ। ತಾನಿ ಪನಸ್ಸ ಚಕ್ಖೂನಿ ನೇವ ಪಾಕತಿಕಾನಿ, ನ ದಿಬ್ಬಾನಿ। ಸಕ್ಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಹಿ ದಿನ್ನಂ ಚಕ್ಖುಂ ಪುನ ಪಾಕತಿಕಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಉಪಹತಚಕ್ಖುನೋ ಚ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ನಾಮ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ವುತ್ತನಯೇನ ಪನಸ್ಸ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನೇಸು ಅವಿಪರೀತಂ ಅತ್ತನೋ ದಾನಪೀತಿಂ ಉಪಾದಾಯ ಪೀತಿಫರಣವಸೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಾನಿ “ಸಚ್ಚಪಾರಮಿತಾಚಕ್ಖೂನೀ”ತಿ ವುತ್ತಾನಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೬೫. “ದದಮಾನಸ್ಸ ದೇನ್ತಸ್ಸ, ದಿನ್ನದಾನಸ್ಸ ಮೇ ಸತೋ।
ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥಾ ನತ್ಥಿ, ಬೋಧಿಯಾಯೇವ ಕಾರಣಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದದಮಾನಸ್ಸಾ**ತಿ ಚಕ್ಖೂನಿ ದಾತುಂ ವೇಜ್ಜೇನ ಉಪ್ಪಾಟೇನ್ತಸ್ಸ। **ದೇನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಉಪ್ಪಾಟಿತಾನಿ ತಾನಿ ಸಕ್ಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇನ್ತಸ್ಸ। **ದಿನ್ನದಾನಸ್ಸಾ**ತಿ ಚಕ್ಖುದಾನಂ ದಿನ್ನವತೋ। **ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥಾ**ತಿ ದಾನಜ್ಝಾಸಯಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋ। **ಬೋಧಿಯಾಯೇವ ಕಾರಣಾ**ತಿ ತಞ್ಚ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸ್ಸೇವ ಹೇತೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

೬೬. ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸುದುಲ್ಲಭತಾಯ ಏವಂ ಸುದುಕ್ಕರಂ ಮಯಾ ಕತನ್ತಿ ನ ಚಕ್ಖೂನಂ ನ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸಪಿ ಅಪ್ಪಿಯತಾಯಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ನ ಮೇ ದೇಸ್ಸಾ**”ತಿ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅತ್ತಾ ನ ಮೇ ನ ದೇಸ್ಸಿಯೋ**ತಿ ಪಠಮೋ ನ-ಕಾರೋ ನಿಪಾತಮತ್ತೋ। ಅತ್ತಾ ನ ಮೇ ಕುಜ್ಝಿತಬ್ಬೋ, ನ ಅಪ್ಪಿಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। “ಅತ್ತಾನಂ ಮೇ ನ ದೇಸ್ಸಿಯ”ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಮೇ ಅತ್ತಾನಂ ಅಹಂ ನ ದೇಸ್ಸಿಯಂ ನ ಕುಜ್ಝೇಯ್ಯಂ ನ ಕುಜ್ಝಿತುಂ ಅರಹಾಮಿ ನ ಸೋ ಮಯಾ ಕುಜ್ಝಿತಬ್ಬೋತಿ। “ಅತ್ತಾಪಿ ಮೇ ನ ದೇಸ್ಸಿಯೋ”ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ। **ಅದಾಸಹ**ನ್ತಿ ಅದಾಸಿಂ ಅಹಂ। “ಅದಾಸಿಹ”ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ।

ತದಾ ಪನ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಚಕ್ಖೂಸು ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಸಕ್ಕಾನುಭಾವೇನ ಸಬ್ಬಾ ರಾಜಪರಿಸಾ ಸನ್ನಿಪತಿತಾವ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸಕ್ಕೋ ಮಹಾಜನಮಜ್ಝೇ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ -

“ಧಮ್ಮೇನ ಭಾಸಿತಾ ಗಾಥಾ, ಸಿವೀನಂ ರಟ್ಠವಡ್ಢನ।
ಏತಾನಿ ತವ ನೇತ್ತಾನಿ, ದಿಬ್ಬಾನಿ ಪಟಿದಿಸ್ಸರೇ॥

“ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ತಿರೋಸೇಲಂ, ಸಮತಿಗ್ಗಯ್ಹ ಪಬ್ಬತಂ।
ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಸತಂ, ದಸ್ಸನಂ ಅನುಭೋನ್ತು ತೇ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೭೭-೭೮) -

ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಥುತಿಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಲೋಕಮೇವ ಗತೋ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಮಹಾಜನಪರಿವುತೋ ಮಹನ್ತೇನ ಸಕ್ಕಾರೇನ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ರಾಜಗೇಹದ್ವಾರೇ ಸುಸಜ್ಜಿತೇ ಮಹಾಮಣ್ಡಪೇ ಸಮುಸ್ಸಿತಸೇತಚ್ಛತ್ತೇ ರಾಜಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭೇನ ತುಟ್ಠಹಟ್ಠಪಮುದಿತಾನಂ ದಟ್ಠುಂ ಆಗತಾನಂ ನಾಗರಾನಂ ಜಾನಪದಾನಂ ರಾಜಪರಿಸಾಯ ಚ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ -

“ಕೋ ನೀಧ ವಿತ್ತಂ ನ ದದೇಯ್ಯ ಯಾಚಿತೋ, ಅಪಿ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಸುಪಿಯಮ್ಪಿ ಅತ್ತನೋ।
ತದಿಙ್ಘ ಸಬ್ಬೇ ಸಿವಯೋ ಸಮಾಗತಾ, ದಿಬ್ಬಾನಿ ನೇತ್ತಾನಿ ಮಮಜ್ಜ ಪಸ್ಸಥ॥

“ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ತಿರೋಸೇಲಂ, ಸಮತಿಗ್ಗಯ್ಹ ಪಬ್ಬತಂ।
ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಸತಂ, ದಸ್ಸನಂ ಅನುಭೋನ್ತಿ ಮೇ॥

“ನ ಚಾಗಮತ್ತಾ ಪರಮತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚಿ, ಮಚ್ಚಾನಂ ಇಧ ಜೀವಿತೇ।
ದತ್ವಾನ ಮಾನುಸಂ ಚಕ್ಖುಂ, ಲದ್ಧಂ ಮೇ ಚಕ್ಖು ಅಮಾನುಸಂ॥

“ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ಸಿವಯೋ, ದೇಥ ದಾನಾನಿ ಭುಞ್ಜಥ।
ದತ್ವಾ ಚ ಭುತ್ವಾ ಚ ಯಥಾನುಭಾವಂ, ಅನಿನ್ದಿತಾ ಸಗ್ಗಮುಪೇಥ ಠಾನ”ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೭೯-೮೨) -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮೇನ ಭಾಸಿತಾ**ತಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಾ ತೇ ಗಾಥಾ ಧಮ್ಮೇನ ಸಭಾವೇನೇವ ಭಾಸಿತಾ। **ದಿಬ್ಬಾನೀ**ತಿ ದಿಬ್ಬಾನುಭಾವಯುತ್ತಾನಿ। **ಪಟಿದಿಸ್ಸರೇ**ತಿ ಪಟಿದಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ತಿರೋಕುಟ್ಟ**ನ್ತಿ ಪರಕುಟ್ಟಂ। **ತಿರೋಸೇಲ**ನ್ತಿ ಪರಸೇಲಂ। **ಸಮತಿಗ್ಗಯ್ಹಾ**ತಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ। **ಸಮನ್ತಾ** ದಸದಿಸಾ **ಯೋಜನಸತಂ** ರೂಪದಸ್ಸನಂ **ಅನುಭೋನ್ತು** ಸಾಧೇನ್ತು।

ಕೋ ನೀಧಾತಿ ಕೋ ನು ಇಧ। **ಅಪಿ ವಿಸಿಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಉತ್ತಮಮ್ಪಿ ಸಮಾನಂ। **ನ ಚಾಗಮತ್ತಾ**ತಿ ಚಾಗಪ್ಪಮಾಣತೋ ಅಞ್ಞಂ ವರಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। **ಇಧ ಜೀವಿತೇ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜೀವಲೋಕೇ। “ಇಧ ಜೀವತ”ನ್ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಜೀವಮಾನಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಮಾನುಸ**ನ್ತಿ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ಮಯಾ **ಲದ್ಧಂ,** ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ “ಚಾಗತೋ ಉತ್ತಮಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀ”ತಿ। **ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ**ತಿ ಏತಂ ಮಯಾ ಲದ್ಧಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಂ ದಿಸ್ವಾಪಿ।

ಇತಿ ಇಮಾಹಿ ಚತೂಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ನ ಕೇವಲಂ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖಣೇ, ಅಥ ಖೋ ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸಮ್ಪಿ ಉಪೋಸಥೇ ಮಹಾಜನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾಜನೋ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ದೇವಲೋಕಪರಾಯನೋ ಅಹೋಸಿ।

ತದಾ ವೇಜ್ಜೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಕ್ಕೋ ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರೋ, ಸೇಸಪರಿಸಾ ಬುದ್ಧಪರಿಸಾ, ಸಿವಿರಾಜಾ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಇಧಾಪಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಯಥಾರಹಂ ಪಾರಮಿಯೋ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಯಥಾ ಅದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಬಾಹಿರದೇಯ್ಯಧಮ್ಮವತ್ಥು ನ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಅಪರಿಮಿತಂ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇನ್ತಸ್ಸ ತೇನ ಅಪರಿತುಟ್ಠಸ್ಸ ಕಥಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕವತ್ಥುಕಂ ದಾನಂ ದದೇಯ್ಯಂ, ಕದಾ ನು ಖೋ ಮಂ ಕೋಚಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಯಾಚೇಯ್ಯ, ಸಚೇ ಹಿ ಕೋಚಿ ಯಾಚಕೋ ಮೇ ಹದಯಮಂಸಸ್ಸ ನಾಮಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಕಣಯೇನ ನಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಪಸನ್ನಉದಕತೋ ಸನಾಳಂ ಪದುಮಂ ಉದ್ಧರನ್ತೋ ವಿಯ ಲೋಹಿತಬಿನ್ದುಂ ಪಗ್ಘರನ್ತಂ ಹದಯಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಸರೀರಮಂಸಸ್ಸ ನಾಮಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಅವಲೇಖನೇನ ತಾಲಗುಳಪಟಲಂ ಉಪ್ಪಾಟೇನ್ತೋ ವಿಯ ಸರೀರಮಂಸಂ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಲೋಹಿತಸ್ಸ ನಾಮಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಅಸಿನಾ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಯನ್ತಮುಖೇ ವಾ ಪತಿತ್ವಾ ಉಪನೀತಂ ಭಾಜನಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಲೋಹಿತಂ ದಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಪನ

ಕೋಚಿ “ಗೇಹೇ ಮೇ ಕಮ್ಮಂ ನಪ್ಪವತ್ತತಿ, ತತ್ಥ ಮೇ ದಾಸಕಮ್ಮಂ ಕರೋಹೀ”ತಿ ವದೇಯ್ಯ, ರಾಜವೇಸಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಅತ್ತಾನಂ ಸಾವೇತ್ವಾ ದಾಸಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ವಾ ಪನ ಕೋಚಿ ಅಕ್ಖೀನಂ ನಾಮಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ತಾಲಮಿಞ್ಜಂ ನೀಹರನ್ತೋ ವಿಯ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ಏವಂ ಅನಞ್ಞಸಾಧಾರಣವಸೀಭಾವಪ್ಪತ್ತಾನಂ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂಯೇವ ಆವೇಣಿಕಾ ಉಳಾರತರಾ ಪರಿವಿತಕ್ಕುಪ್ಪತ್ತಿ, ಚಕ್ಖುಯಾಚಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಮಚ್ಚಪಾರಿಸಜ್ಜಾದೀಹಿ ನಿವಾರಿಯಮಾನಸ್ಸಾಪಿ ತೇಸಂ ವಚನಂ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕಾನುರೂಪಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಚ ಪರಮಾ ಪೀತಿಪಟಿಸಂವೇದನಾ, ತಸ್ಸಾ ಪೀತಿಮನತಾಯ ಅವಿತಥಭಾವಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಪುರತೋ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಕರಣಂ, ತೇನ ಚ ಅತ್ತನೋ ಚಕ್ಖೂನಂ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಭಾವೋ, ತೇಸಞ್ಚ ದಿಬ್ಬಾನುಭಾವತಾತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ।

ಸಿವಿರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ವೇಸ್ಸನ್ತರಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೬೭. ನವಮೇ **ಯಾ ಮೇ ಅಹೋಸಿ ಜನಿಕಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಮೇ**ತಿ ವೇಸ್ಸನ್ತರಭೂತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಸತ್ಥಾ ವದತಿ। ತೇನೇವಾಹ - “ಫುಸ್ಸತೀ ನಾಮ ಖತ್ತಿಯಾ”ತಿ। ತದಾ ಹಿಸ್ಸ ಮಾತಾ “ಫುಸ್ಸತೀ”ತಿ ಏವಂನಾಮಿಕಾ ಖತ್ತಿಯಾನೀ ಅಹೋಸಿ। **ಸಾ ಅತೀತಾಸು ಜಾತೀಸೂ**ತಿ ಸಾ ತತೋ ಅನನ್ತರಾತೀತಜಾತಿಯಂ। ಏಕತ್ಥೇ ಹಿ ಏತಂ ಬಹುವಚನಂ। **ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಮಹೇಸೀ ಪಿಯಾ** ಅಹೋಸೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಅಥ ವಾ ಯಾ ಮೇ ಅಹೋಸಿ ಜನಿಕಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಚರಿಮತ್ತಭಾವೇ, ಸಾ ಅತೀತಾಸು ಜಾತೀಸು ಫುಸ್ಸತೀ ನಾಮ, ತತ್ಥ ಅತೀತಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಖತ್ತಿಯಾ, ಯತ್ಥಾಹಂ ತಸ್ಸಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ವೇಸ್ಸನ್ತರೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂ, ತತೋ ಅನನ್ತರಾತೀತಾಯ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಮಹೇಸೀ ಪಿಯಾ ಅಹೋಸೀತಿ। ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ -

ಇತೋ ಹಿ ಏಕನವುತೇ ಕಪ್ಪೇ ವಿಪಸ್ಸೀ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಉದಪಾದಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಬನ್ಧುಮತೀನಗರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಖೇಮೇ ಮಿಗದಾಯೇ ವಿಹರನ್ತೇ ಬನ್ಧುಮಾ ರಾಜಾ ಕೇನಚಿ ರಞ್ಞಾ ಪೇಸಿತಂ ಮಹಗ್ಘಂ ಚನ್ದನಸಾರಂ ಅತ್ತನೋ ಜೇಟ್ಠಧೀತಾಯ ಅದಾಸಿ। ಸಾ ತೇನ ಸುಖುಮಂ ಚನ್ದನಚುಣ್ಣಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಸಮುಗ್ಗಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಸರೀರಂ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಸೇಸಚುಣ್ಣಾನಿ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ವಿಕಿರಿತ್ವಾ “ಭನ್ತೇ, ಅನಾಗತೇ ತುಮ್ಹಾದಿಸಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಮಾತಾ ಭವೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸಾ ತತೋ ಚುತಾ ತಸ್ಸಾ ಚನ್ದನಚುಣ್ಣಪೂಜಾಯ ಫಲೇನ ರತ್ತಚನ್ದನಪರಿಪ್ಫೋಸಿತೇನ ವಿಯ ಸರೀರೇನ ದೇವೇಸು ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸಂಸರನ್ತೀ ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ತಸ್ಸಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾಯುಕತಂ ಞತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ “ಭದ್ದೇ, ಫುಸ್ಸತಿ ದಸ ತೇ ವರೇ ದಮ್ಮಿ, ತೇ ಗಣ್ಹಸ್ಸೂ”ತಿ ಆಹ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೬೮. “ತಸ್ಸಾ ಆಯುಕ್ಖಯಂ ಞತ್ವಾ, ದೇವಿನ್ದೋ ಏತದಬ್ರವಿ।
'ದದಾಮಿ ತೇ ದಸ ವರೇ, ವರ ಭದ್ದೇ ಯದಿಚ್ಛಸೀ'”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವರಾ**ತಿ ವರಸ್ಸು ವರಂ ಗಣ್ಹ। **ಭದ್ದೇ, ಯದಿಚ್ಛಸೀ**ತಿ, ಭದ್ದೇ, ಫುಸ್ಸತಿ ಯಂ ಇಚ್ಛಸಿ ಯಂ ತವ ಪಿಯಂ, ತಂ ದಸಹಿ ಕೋಟ್ಠಾಸೇಹಿ “ವರಂ ವರಸ್ಸು ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಹೀ”ತಿ ವದತಿ।

೬೯. **ಪುನಿದಮಬ್ರವೀ**ತಿ ಪುನ ಇದಂ ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಚವನಧಮ್ಮತಂ ಅಜಾನನ್ತೀ **“ಕಿಂ ನು ಮೇ ಅಪರಾಧತ್ಥಿ”**ತಿಆದಿಕಂ ಅಭಾಸಿ। ಸಾ ಹಿ ಪಮತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಆಯುಕ್ಖಯಂ ಅಜಾನನ್ತೀ ಅಯಂ “ವರಂ ಗಣ್ಹಾ”ತಿ ವದನ್ತೋ “ಕತ್ಥಚಿ ಮಮ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಂ ಇಚ್ಛತೀ”ತಿ ಞತ್ವಾ ಏವಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಪರಾಧತ್ಥೀ**ತಿ ಅಪರಾಧೋ ಅತ್ಥಿ। **ಕಿಂ ನು ದೇಸ್ಸಾ ಅಹಂ ತವಾ**ತಿ ಕಿಂ ಕಾರಣಂ ಅಹಂ ತವ ದೇಸ್ಸಾ ಕುಜ್ಝಿತಬ್ಬಾ ಅಪ್ಪಿಯಾ ಜಾತಾ। **ರಮ್ಮಾ ಚಾವೇಸಿ ಮಂ ಠಾನಾ**ತಿ ರಮಣೀಯಾ ಇಮಸ್ಮಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇಸಿ।

ವಾತೋವ ಧರಣೀರುಹನ್ತಿ ಯೇನ ಬಲವಾ ಮಾಲುತೋ ವಿಯ ರುಕ್ಖಂ ಉಮ್ಮೂಲೇನ್ತೋ ಇಮಮ್ಹಾ ದೇವಲೋಕಾ ಚಾವೇತುಕಾಮೋಸಿ ಕಿಂ ನು ಕಾರಣನ್ತಿ ತಂ ಪುಚ್ಛತಿ।

೭೦. **ತಸ್ಸಿ**ದನ್ತಿ ತಸ್ಸಾ ಇದಂ। **ನ ಚೇವ ತೇ ಕತಂ ಪಾಪ**ನ್ತಿ ನ ಚೇವ ತಯಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಾಪಂ ಕತಂ ಯೇನ ತೇ ಅಪರಾಧೋ ಸಿಯಾ। **ನ ಚ ಮೇ ತ್ವಂಸಿ ಅಪ್ಪಿಯಾ**ತಿ ಮಮ ತ್ವಂ ನ ಚಾಪಿ ಅಪ್ಪಿಯಾ, ಯೇನ ದೇಸ್ಸಾ ನಾಮ ಮಮ ಅಪ್ಪಿಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೭೧. ಇದಾನಿ ಯೇನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವರೇ ದಾತುಕಾಮೋ, ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಏತ್ತಕಂಯೇವ ತೇ ಆಯು, ಚವನಕಾಲೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ**"ತಿ ವತ್ವಾ ವರೇ ಗಣ್ಹಾಪೇನ್ತೋ **"ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹ ಮಯಾ ದಿನ್ನೇ, ವರೇ ದಸ ವರುತ್ತಮೇ**"ತಿ ಆಹ।

ತತ್ಥ **ವರುತ್ತಮೇ**ತಿ ವರೇಸು ಉತ್ತಮೇ ಅಗ್ಗವರೇ।

೭೨. **ದಿನ್ನವರಾ**ತಿ "ವರೇ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಾದಾನವಸೇನ ದಿನ್ನವರಾ। **ತುಟ್ಠಹಟ್ಠಾ**ತಿ ಇಚ್ಛಿತಲಾಭಪರಿತೋಸೇನ ತುಟ್ಠಾ ಚೇವ ತಸ್ಸ ಚ ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತಿದಸ್ಸನೇನ ಹಾಸವಸೇನ ಹಟ್ಠಾ ಚ। **ಪಮೋದಿತಾ**ತಿ ಬಲವಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ಪಮುದಿತಾ। **ಮಮಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ತೇಸು ವರೇಸು ಮಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಕರಿತ್ವಾ। **ದಸ ವರೇ ವರೀ**ತಿ ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಖೀಣಾಯುಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಸಕ್ಕೇನ ವರದಾನತ್ಥಂ ಕತೋಕಾಸಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪತಲಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ಅತ್ತನೋ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಸಿವಿರಞ್ಞೋ ನಿವೇಸನಂ ದಿಸ್ವಾ ತತ್ಥ ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಭಾವೋ ನೀಲನೇತ್ತತಾ ನೀಲಭಮುಕತಾ ಫುಸ್ಸತೀತಿನಾಮಂ ಗುಣವಿಸೇಸಯುತ್ತಪುತ್ತಪಟಿಲಾಭೋ ಅನುನ್ನತಕುಚ್ಛಿಭಾವೋ ಅಲಮ್ಬತ್ಥನತಾ ಅಪಲಿತಭಾವೋ ಸುಖುಮಚ್ಛವಿತಾ ವಜ್ಝಜನಾನಂ ಮೋಚನಸಮತ್ಥತಾ ಚಾತಿ ಇಮೇ ದಸ ವರೇ ಗಣ್ಹಿ।

ಇತಿ ಸಾ ದಸ ವರೇ ಗಹೇತ್ವಾ ತತೋ ಚುತಾ ಮದ್ದರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಜಾಯಮಾನಾ ಚ ಸಾ ಚನ್ದನಚುಣ್ಣಪರಿಪ್ಫೋಸಿತೇನ ವಿಯ ಸರೀರೇನ ಜಾತಾ। ತೇನಸ್ಸಾ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ "ಫುಸ್ಸತೀ" ತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ಸಾ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ಸೋಳಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ಉತ್ತಮರೂಪಧರಾ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ನಂ ಜೇತುತ್ತರನಗರೇ ಸಿವಿಮಹಾರಾಜಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಞ್ಜಯಕುಮಾರಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಆನೇತ್ವಾ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ಸೋಳಸನ್ನಂ ಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಜೇಟ್ಠಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೭೩. "ತತೋ ಚುತಾ ಸಾ ಫುಸ್ಸತೀ, ಖತ್ತಿಯೇ ಉಪಪಜ್ಜಥ।
ಜೇತುತ್ತರಮ್ಹಿ ನಗರೇ, ಸಞ್ಜಯೇನ ಸಮಾಗಮೀ"ತಿ॥

ಸಾ ಸಞ್ಜಯರಞ್ಞೋ ಪಿಯಾ ಅಹೋಸಿ ಮನಾಪಾ। ಅಥ ಸಕ್ಕೋ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ "ಮಯಾ ಫುಸ್ಸತಿಯಾ ದಿನ್ನವರೇಸು ನವ ವರಾ ಸಮಿದ್ಧಾ"ತಿ ದಿಸ್ವಾ "ಪುತ್ತವರೋ ನ ಸಮಿದ್ಧೋ, ತಮ್ಪಿಸ್ಸಾ ಸಮಿಜ್ಝಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ತದಾ ತಾವತಿಂಸದೇವಲೋಕೇ ಖೀಣಾಯುಕಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಮಾರಿಸ, ತಯಾ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಸಿವಿಸಞ್ಜಯರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಚೇವ ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ಚವನಧಮ್ಮಾನಂ ಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ದೇವಪುತ್ತಾನಂ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ। ಮಹಾಸತ್ತೋಪಿ ತತೋ ಚವಿತ್ವಾ ತತ್ಥುಪ್ಪನ್ನೋ। ಸೇಸಾ ದೇವಪುತ್ತಾಪಿ ಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ಗೇಹೇಸು ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು। ಮಹಾಸತ್ತೇ ಕುಚ್ಛಿಗತೇ ಫುಸ್ಸತಿದೇವೀ ಚತೂಸು ನಗರದ್ವಾರೇಸು ನಗರಮಜ್ಝೇ ನಿವೇಸನದ್ವಾರೇತಿ ಛ ದಾನಸಾಲಾಯೋ ಕಾರೇತ್ವಾ ದೇವಸಿಕಂ ಛಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ದಾನಂ ದಾತುಂ ದೋಹಳಿನೀ ಅಹೋಸಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸಾ ದೋಹಳಂ ಸುತ್ವಾ ನೇಮಿತ್ತಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ದೇವಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ದಾನಾಭಿರತೋ ಉಳಾರೋ ಸತ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ದಾನೇನ ತಿತ್ತಿಂ ನ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ತುಟ್ಠಮಾನಸೋ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ದಾನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಿಣ್ಣಾತುರಕಪಣದ್ಧಿಕವನಿಬ್ಬಕಯಾಚಕೇ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ರಞ್ಞೋ ಆಯಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ನಾಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಾನುಭಾವೇನ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ರಾಜಾನೋ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ಪಹಿಣನ್ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೬೪. "ಯದಾಹಂ ಫುಸ್ಸತಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಂ, ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಪಿಯಮಾತುಯಾ।
ಮಮ ತೇಜೇನ ಮೇ ಮಾತಾ, ತದಾ ದಾನರತಾ ಅಹು॥

೬೫. "ಅಧನೇ ಆತುರೇ ಜಿಣ್ಣೇ, ಯಾಚಕೇ ಅದ್ಧಿಕೇ ಜನೇ।
ಸಮಣೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಖೀಣೇ, ದೇತಿ ದಾನಂ ಅಕಿಞ್ಚನೇ"ತಿ।

ತತ್ಥ **ಮಮ ತೇಜೇನಾ**ತಿ ಮಮ ದಾನಜ್ಝಾಸಯಾನುಭಾವೇನ। **ಖೀಣೇ**ತಿ ಭೋಗಾದೀಹಿ ಪರಿಕ್ಖೀಣೇ ಪಾರಿಜುಞ್ಞಪ್ಪತ್ತೇ। **ಅಕಿಞ್ಚನೇ**ತಿ ಅಪರಿಗ್ಗಹೇ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಿಸಯೇ ಭುಮ್ಮಂ। ಅಧನಾದಯೋ ಹಿ ದಾನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ ವಿಸಯೋ।

ದೇವೀ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿಹಾರೇನ ಗಬ್ಭಂ ಧಾರೇನ್ತೀ ದಸಮಾಸೇ ಪರಿಪುಣ್ಣೇ ನಗರಂ ದಟ್ಠುಕಾಮಾ ಹುತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ದೇವನಗರಂ ವಿಯ ನಗರಂ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ದೇವಿಂ ರಥವರಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕಾರೇಸಿ। ತಸ್ಸಾ ವೇಸ್ಸವೀಥಿಯಾ ಮಜ್ಝಪ್ಪತ್ತಕಾಲೇ ಕಮ್ಮಜವಾತಾ ಚಲಿಂಸು। ಅಮಚ್ಚಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಸೋ ವೇಸ್ಸವೀಥಿಯಂಯೇವಸ್ಸಾ ಸೂತಿಘರಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಆರಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಾಪೇಸಿ। ಸಾ ತತ್ಥ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ। ತೇನಾಹ -

೬೬. "ದಸಮಾಸೇ ಧಾರಯಿತ್ವಾನ, ಕರೋನ್ತೇ ಪುರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ।
ವೇಸ್ಸಾನಂ ವೀಥಿಯಾ ಮಜ್ಝೇ, ಜನೇಸಿ ಫುಸ್ಸತೀ ಮಮಂ॥

೬೭. "ನ ಮಯ್ಹಂ ಮತ್ತಿಕಂ ನಾಮಂ, ನಾಪಿ ಪೇತ್ತಿಕಸಮ್ಭವಂ।

ಜಾತೇತ್ಥ ವೇಸ್ಸವೀಥಿಯಂ, ತಸ್ಮಾ ವೇಸ್ಸನ್ತರೋ ಅಹೂ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕರೋನ್ತೇ ಪುರಂ ಪದಕ್ಖಿಣ**ನ್ತಿ ದೇವಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಞ್ಜಯಮಹಾರಾಜೇ ನಗರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕುರುಮಾನೇ। **ವೇಸ್ಸಾನ**ನ್ತಿ ವಾಣಿಜಾನಂ।

ನ ಮತ್ತಿಕಂ ನಾಮನ್ತಿ ನ ಮಾತುಆಗತಂ ಮಾತಾಮಹಾದೀನಂ ನಾಮಂ। **ಪೇತ್ತಿಕಸಮ್ಭವ**ನ್ತಿ ಪಿತು ಇದನ್ತಿ ಪೇತ್ತಿಕಂ , ಸಮ್ಭವತಿ ಏತಸ್ಮಾತಿ ಸಮ್ಭವೋ, ತಂ ಪೇತ್ತಿಕಂ ಸಮ್ಭವೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಪೇತ್ತಿಕಸಮ್ಭವಂ, ನಾಮಂ। ಮಾತಾಪಿತುಸಮ್ಬನ್ಧವಸೇನ ನ ಕತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಜಾತೇತ್ಥಾ**ತಿ ಜಾತೋ ಏತ್ಥ। "ಜಾತೋಮ್ಹೀ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ತಸ್ಮಾ ವೇಸ್ಸನ್ತರೋ ಅಹೂ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ತದಾ ವೇಸ್ಸವೀಥಿಯಂ ಜಾತೋ, ತಸ್ಮಾ ವೇಸ್ಸನ್ತರೋ ನಾಮ ಅಹೋಸಿ, ವೇಸ್ಸನ್ತರೋತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಮಾತು ಕುಚ್ಛಿತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ವಿಸದೋ ಹುತ್ವಾ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾವ ನಿಕ್ಖಮಿ। ನಿಕ್ಖನ್ತಮತ್ತೇ ಏವ ಮಾತು ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ "ಅಮ್ಮ, ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಅತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾ "ತಾತ, ಯಥಾಜ್ಝಾಸಯಂ ದಾನಂ ದೇಹೀ"ತಿ ಹತ್ಥಸಮೀಪೇ ಸಹಸ್ಸತ್ಥವಿಕಂ ಠಪೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹಿ **ಉಮ್ಮಙ್ಗಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೫೯೦ ಆದಯೋ) ಇಮಸ್ಮಿಂ **ಜಾತಕೇ** ಪಚ್ಛಿಮತ್ತಭಾವೇತಿ ತೀಸು ಠಾನೇಸು ಜಾತಮತ್ತೋವ ಕಥೇಸಿ। ರಾಜಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಅತಿದೀಘಾದಿದೋಸವಿವಜ್ಜಿತಾ ಮಧುರಖೀರಾ ಚತುಸಟ್ಠಿಧಾತಿಯೋ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಜಾತಾನಂ ಸಟ್ಠಿಯಾ ದಾರಕಸಹಸ್ಸಾನಮ್ಪಿ ಧಾತಿಯೋ ದಾಪೇಸಿ। ಸೋ ಸಟ್ಠಿದಾರಕಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ವಡ್ಢತಿ। ತಸ್ಸ ರಾಜಾ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಂ ಕುಮಾರಪಿಳನ್ಧನಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಚತುಪಞ್ಚವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ತಂ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಧಾತೀನಂ ದತ್ವಾ ಪುನ ತಾಹಿ ದೀಯಮಾನಂ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ “ಮಮ ಪುತ್ತೇನ ದಿನ್ನಂ ಸುದಿನ್ನ”ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಅಪರಮ್ಪಿ ಕಾರೇಸಿ। ತಮ್ಪಿ ದೇತಿ। ದಾರಕಕಾಲೇಯೇವ ಧಾತೀನಂ ನವವಾರೇ ಪಿಳನ್ಧನಂ ಅದಾಸಿ।

ಅಟ್ಠವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ಪನ ಸಯನಪೀಠೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಅಹಂ ಬಾಹಿರಕದಾನಂ ದೇಮಿ, ನ ತಂ ಮಂ ಪರಿತೋಸೇತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕದಾನಂ ದಾತುಕಾಮೋಮ್ಹಿ। ಸಚೇ ಹಿ ಮಂ ಕೋಚಿ ಹದಯಂ ಯಾಚೇಯ್ಯ, ಹದಯಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದದೇಯ್ಯಂ। ಸಚೇ ಅಕ್ಖೀನಿ ಯಾಚೇಯ್ಯ, ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ದದೇಯ್ಯಂ। ಸಚೇ ಸಕಲಸರೀರೇ ಮಂಸಂ ರುಧಿರಮ್ಪಿ ವಾ ಯಾಚೇಯ್ಯ, ಸಕಲಸರೀರತೋ ಮಂಸಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ರುಧಿರಮ್ಪಿ ಅಸಿನಾ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ದದೇಯ್ಯಂ। ಅಥಾಪಿ ಕೋಚಿ ‘ದಾಸೋ ಮೇ ಹೋಹೀ’ತಿ ವದೇಯ್ಯ, ಅತ್ತಾನಂ ತಸ್ಸ ಸಾವೇತ್ವಾ ದದೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। ತಸ್ಸೇವಂ ಸಭಾವಂ ಸರಸಂ ಚಿನ್ತೇನ್ತಸ್ಸ ಚತುನಹುತಾಧಿಕದ್ವಿಯೋಜನಸತಸಹಸ್ಸಬಹಲಾ ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ ಉದಕಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಕಮ್ಪಿ। ಸಿನೇರುಪಬ್ಬತರಾಜಾ ಓನಮಿತ್ವಾ ಜೇತುತ್ತರನಗರಾಭಿಮುಖೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೭೮. “ಯದಾಹಂ ದಾರಕೋ ಹೋಮಿ, ಜಾತಿಯಾ ಅಟ್ಠವಸ್ಸಿಕೋ।
ತದಾ ನಿಸಜ್ಜ ಪಾಸಾದೇ, ದಾನಂ ದಾತುಂ ವಿಚಿನ್ತಯಿಂ॥

೭೯. “ಹದಯಂ ದದೇಯ್ಯಂ ಚಕ್ಖುಂ, ಮಂಸಮ್ಪಿ ರುಧಿರಮ್ಪಿ ಚ।
ದದೇಯ್ಯಂ ಕಾಯಂ ಸಾವೇತ್ವಾ, ಯದಿ ಕೋಚಿ ಯಾಚಯೇ ಮಮಂ॥

೮೦. “ಸಭಾವಂ ಚಿನ್ತಯನ್ತಸ್ಸ, ಅಕಮ್ಪಿತಮಸಣ್ಠಿತಂ।
ಅಕಮ್ಪಿ ತತ್ಥ ಪಥವೀ, ಸಿನೇರುವನವಟಂಸಕಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಾವೇತ್ವಾ**ತಿ “ಅಜ್ಜ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ದಾಸೋ”ತಿ ದಾಸಭಾವಂ ಸಾವೇತ್ವಾ। **ಯದಿ ಕೋಚಿ ಯಾಚಯೇ ಮಮ**ನ್ತಿ ಕೋಚಿ ಮಂ ಯದಿ ಯಾಚೇಯ್ಯ। **ಸಭಾವಂ ಚಿನ್ತಯನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅವಿಪರೀತಂ ಅತ್ತನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಭಾವಂ ಅತಿತ್ತಿಮಂ ಯಥಾಜ್ಝಾಸಯಂ ಚಿನ್ತೇನ್ತಸ್ಸ ಮಮ, ಮಯಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಕಮ್ಪಿತ**ನ್ತಿ ಕಮ್ಪಿತರಹಿತಂ। **ಅಸಣ್ಠಿತ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಕೋಚರಹಿತಂ। ಯೇನ ಹಿ ಲೋಭಾದಿನಾ ಅಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಚಕ್ಖಾದಿದಾನೇ ಚಿತ್ತುತ್ರಾಸಸಙ್ಖಾತಂ ಕಮ್ಪಿತಂ ಸಙ್ಕೋಚಸಙ್ಖಾತಂ ಸಣ್ಠಿತಞ್ಚ ಸಿಯಾ, ತೇನ ವಿನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಕಮ್ಪೀ**ತಿ ಅಚಲಿ। **ಸಿನೇರುವನವಟಂಸಕಾ**ತಿ ಸಿನೇರುಮ್ಹಿ ಉಟ್ಠಿತನನ್ದನವನಫಾರುಸಕವನಮಿಸ್ಸಕವನಚಿತ್ತಲತಾವನಾದಿಕಪ್ಪಕತರುವನಂ ಸಿನೇರುವನಂ। ಅಥ ವಾ ಸಿನೇರು ಚ ಜಮ್ಬುದೀಪಾದೀಸು ರಮಣೀಯವನಞ್ಚ ಸಿನೇರುವನಂ , ತಂ ವನಂ ವಟಂಸಕಂ ಏತಿಸ್ಸಾತಿ ಸಿನೇರುವನವಟಂಸಕಾ।

ಏವಞ್ಚ ಪಥವಿಕಮ್ಪನೇ ವತ್ತಮಾನೇ ಮಧುರಗಮ್ಭೀರದೇವೋ ಗಜ್ಜನ್ತೋ ಖಣಿಕವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸಿ, ವಿಜ್ಜುಲತಾ ನಿಚ್ಛರಿಂಸು, ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ ಉಬ್ಭಿಜ್ಜಿ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ಅಪ್ಫೋಟೇಸಿ, ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಾಧುಕಾರಮದಾಸಿ, ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಏಕಕೋಲಾಹಲಂ ಅಹೋಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸೋಳಸವಸ್ಸಕಾಲೇಯೇವ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಂ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಸ್ಸ ಪಿತಾ ರಜ್ಜಂ ದಾತುಕಾಮೋ ಮಾತರಾ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇತ್ವಾ ಮದ್ದರಾಜಕುಲತೋ ಮಾತುಲಧೀತರಂ ಮದ್ದಿಂ ನಾಮ ರಾಜಕಞ್ಞಂ ಆನೇತ್ವಾ ಸೋಳಸನ್ನಂ ಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಜೇಟ್ಠಕಂ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ರಜ್ಜೇ ಅಭಿಸಿಞ್ಚಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದೇವಸಿಕಂ ಛಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇನ್ತೋ ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸಂ ದಾನಂ ಓಲೋಕೇತುಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಮದ್ದಿದೇವೀ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ। ತಂ ಕಞ್ಚನಜಾಲೇನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿಂಸು, ತೇನಸ್ಸ “ಜಾಲಿಕುಮಾರೋ”ತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ತಸ್ಸ ಪದಸಾ ಗಮನಕಾಲೇ ಸಾ ಧೀತರಂ ವಿಜಾಯಿ। ತಂ ಕಣ್ಹಾಜಿನೇನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿಂಸು, ತೇನಸ್ಸಾ “ಕಣ್ಹಾಜಿನಾ”ತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೮೧. “ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸೇ ಪನ್ನರಸೇ, ಪುಣ್ಣಮಾಸೇ ಉಪೋಸಥೇ।
ಪಚ್ಚಯಂ ನಾಗಮಾರುಯ್ಹ, ದಾನಂ ದಾತುಂ ಉಪಾಗಮಿ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸೇ**ತಿ ಅನುಅದ್ಧಮಾಸೇ, ಅದ್ಧಮಾಸೇ ಅದ್ಧಮಾಸೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪುಣ್ಣಮಾಸೇ**ತಿ ಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯಂ, ಮಾಸಪರಿಪೂರಿಯಾ ಚನ್ದಪರಿಪೂರಿಯಾ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೇ ಪನ್ನರಸೇ ದಾನಂ ದಾತುಂ ಉಪಾಗಮಿನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತತ್ರಾಯಂ ಯೋಜನಾ - **ಪಚ್ಚಯಂ ನಾಗಮಾರುಯ್ಹ** ಅದ್ಧಮಾಸೇ ಅದ್ಧಮಾಸೇ **ದಾನಂ ದಾತುಂ** ದಾನಸಾಲಂ **ಉಪಾಗಮಿಂ,** ಏವಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೋ ಚ ಯದಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪನ್ನರಸೇ ಪುಣ್ಣಮಾಸಿಉಪೋಸಥೇ ದಾನಂ ದಾತುಂ ಉಪಾಗಮಿಂ, ತದಾ **ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠವಿಸಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉಪಗಞ್ಛು ಮ**ನ್ತಿ ತತ್ಥ **ಪಚ್ಚಯಂ ನಾಗ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚಯನಾಮಕಂ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಂ। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಜಾತದಿವಸೇ ಏಕಾ ಆಕಾಸಚಾರಿನೀ ಕರೇಣುಕಾ ಅಭಿಮಙ್ಗಲಸಮ್ಮತಂ ಸಬ್ಬಸೇತಹತ್ಥಿಪೋತಕಂ ಆನೇತ್ವಾ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಪಚ್ಚಯಂ ಕತ್ವಾ ಲದ್ಧತ್ತಾ “ಪಚ್ಚಯೋ”ತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ತಂ ಪಚ್ಚಯನಾಮಕಂ ಓಪವಯ್ಹಂ ಹತ್ಥಿನಾಗಂ ಆರುಯ್ಹ ದಾನಂ ದಾತುಂ ಉಪಾಗಮಿನ್ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೮೨. “ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠವಿಸಯಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉಪಗಞ್ಛು ಮಂ।
ಅಯಾಚುಂ ಮಂ ಹತ್ಥಿನಾಗಂ, ಧಞ್ಞಂ ಮಙ್ಗಲಸಮ್ಮತಂ॥

೮೩. “ಅವುಟ್ಠಿಕೋ ಜನಪದೋ, ದುಬ್ಭಿಕ್ಖೋ ಛಾತಕೋ ಮಹಾ।
ದದಾಹಿ ಪವರಂ ನಾಗಂ, ಸಬ್ಬಸೇತಂ ಗಜುತ್ತಮ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **“ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠವಿಸಯಾ”**ತಿಆದಿಗಾಥಾ ಹೇಟ್ಠಾ **ಕುರುರಾಜಚರಿತೇಪಿ** (ಚರಿಯಾ॰ ೧.೧೧-೧೨) ಆಗತಾ ಏವ, ತಸ್ಮಾ ತಾಸಂ ಅತ್ಥೋ ಕಥಾಮಗ್ಗೋ ಚ ತತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇಧ ಪನ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿನೋ ಸೇತತ್ತಾ **“ಸಬ್ಬಸೇತಂ ಗಜುತ್ತಮ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧವರಗತೋ -

೮೪. “ದದಾಮಿ ನ ವಿಕಮ್ಪಾಮಿ, ಯಂ ಮಂ ಯಾಚನ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ।
ಸನ್ತಂ ನಪ್ಪಟಿಗೂಹಾಮಿ, ದಾನೇ ಮೇ ರಮತೇ ಮನೋ”ತಿ॥ -

ಅತ್ತನೋ ದಾನಾಭಿರತಿಂ ಪವೇದೇನ್ತೋ -

೮೫. “ನ ಮೇ ಯಾಚಕಮನುಪ್ಪತ್ತೇ, ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಅನುಚ್ಛವೋ।
ಮಾ ಮೇ ಭಿಜ್ಜಿ ಸಮಾದಾನಂ, ದಸ್ಸಾಮಿ ವಿಪುಲಂ ಗಜ”ನ್ತಿ॥ (ಚರಿಯಾ॰ ೧.೧೩) -

ಪಟಿಜಾನಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧತೋ ಓರುಯ್ಹ ಅನಲಙ್ಕತಟ್ಠಾನಂ ಓಲೋಕನತ್ಥಂ ಅನುಪರಿಯಾಯಿತ್ವಾ ಅನಲಙ್ಕತಟ್ಠಾನಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಕುಸುಮಮಿಸ್ಸಗನ್ಧೋದಕಭರಿತಂ ಸುವಣ್ಣಭಿಙ್ಗಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ “ಭೋನ್ತೋ ಇತೋ ಏಥಾ”ತಿ ಅಲಙ್ಕತರಜತದಾಮಸದಿಸಂ ಹತ್ಥಿಸೋಣ್ಡಂ ತೇಸಂ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಉದಕಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕತವಾರಣಂ ಅದಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೮೬. “ನಾಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸೋಣ್ಡಾಯ, ಭಿಙ್ಗಾರೇ ರತನಾಮಯೇ।
ಜಲಂ ಹತ್ಥೇ ಆಕಿರಿತ್ವಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಅದಂ ಗಜ”ನ್ತಿ॥ (ಚರಿಯಾ॰ ೧.೧೪)।

ತತ್ಥ **ಸನ್ತ**ನ್ತಿ ವಿಜ್ಜಮಾನಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ। **ನಪ್ಪಟಿಗೂಹಾಮೀ**ತಿ ನ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇಮಿ। ಯೋ ಹಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ “ಮಯ್ಹಮೇವ ಹೋತೂ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತಿ, ಯಾಚಿತೋ ವಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಸೋ ಯಾಚಕಾನಂ ಅಭಿಮುಖೇ ಠಿತಮ್ಪಿ ಅತ್ಥತೋ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಿ ನಾಮ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಸೀಸಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕದಾನಂ ದಾತುಕಾಮೋವ, ಕಥಂ ಬಾಹಿರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ತಸ್ಮಾ ಆಹ "ಸನ್ತಂ ನಪ್ಪಟಿಗೂಹಾಮೀ"ತಿ। ತೇನೇವಾಹ "ದಾನೇ ಮೇ ರಮತೇ ಮನೋ"ತಿ। ಸೇಸಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ।

ತಸ್ಸ ಪನ ಹತ್ಥಿನೋ ಚತೂಸು ಪಾದೇಸು ಅಲಙ್ಕಾರಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಗ್ಘನ್ತಿ, ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಅಲಙ್ಕಾರಾ ದ್ವೇ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಹೇಟ್ಠಾ ಉದರೇ ಕಮ್ಬಲಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಮುತ್ತಾಜಾಲಂ ಮಣಿಜಾಲಂ ಕಞ್ಚನಜಾಲನ್ತಿ ತೀಣಿ ಜಾಲಾನಿ ತೀಣಿ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಉಭೋ ಕಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾ ದ್ವೇ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಅತ್ಥತಕಮ್ಬಲಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಕುಮ್ಭಾಲಙ್ಕಾರೋ ಸತಸಹಸ್ಸಂ, ತಯೋ ವಟಂಸಕಾ ತೀಣಿ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಕಣ್ಣಚೂಳಾಲಙ್ಕಾರೋ ಸತಸಹಸ್ಸಂ, ದ್ವಿನ್ನಂ ದನ್ತಾನಂ ಅಲಙ್ಕಾರಾ ದ್ವೇ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಸೋಣ್ಡಾಯ ಸೋವತ್ಥಿಕಾಲಙ್ಕಾರೋ ಸತಸಹಸ್ಸಂ, ನಙ್ಗುಟ್ಠಾಲಙ್ಕಾರೋ ಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಆರೋಹಣನಿಸ್ಸೇಣಿ ಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಭುಞ್ಜನಕಟಾಹಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಠಪೇತ್ವಾ ಅನಗ್ಘಭಣ್ಡಂ ಇದಂ ತಾವ ಏತ್ತಕಂ ಚತುವೀಸತಿ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಗ್ಘತಿ। ಛತ್ತಪಿಣ್ಡಿಯಂ ಪನ ಮಣಿ, ಚೂಳಾಮಣಿ, ಮುತ್ತಾಹಾರೇ ಮಣಿ, ಅಙ್ಕುಸೇ ಮಣಿ, ಹತ್ಥಿಕಣ್ಠವೇಠನಮುತ್ತಾಹಾರೇ ಮಣಿ, ಹತ್ಥಿಕುಮ್ಭೇ ಮಣೀತಿ ಇಮಾನಿ ಛ ಅನಗ್ಘಾನಿ, ಹತ್ಥೀಪಿ ಅನಗ್ಘೋ ಏವಾತಿ ಹತ್ಥಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ತ ಅನಗ್ಘಾನಿ, ತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಅದಾಸಿ। ತಥಾ ಹತ್ಥಿನೋ ಪರಿಚಾರಕಾನಿ ಪಞ್ಚ ಕುಲಸತಾನಿ ಹತ್ಥಿಮೇಣ್ಡಹತ್ಥಿಗೋಪಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅದಾಸಿ। ಸಹ ದಾನೇನ ಪನಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಭೂಮಿಕಮ್ಪಾದಯೋ ಅಹೇಸುಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೮೭. "ಪುನಾಪರಂ ದದನ್ತಸ್ಸ, ಸಬ್ಬಸೇತಂ ಗಜುತ್ತಮಂ।
ತದಾಪಿ ಪಥವೀ ಕಮ್ಪಿ, ಸಿನೇರುವನವಟಂಸಕಾ"ತಿ॥

ಜಾತಕೇಪಿ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೧೬೭೩) ವುತ್ತಂ -

"ತದಾಸಿ ಯಂ ಭಿಂಸನಕಂ, ತದಾಸಿ ಲೋಮಹಂಸನಂ।
ಹತ್ಥಿನಾಗೇ ಪದಿನ್ನಮ್ಹಿ, ಮೇದನೀ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪಥಾ"ತಿ॥

೮೮. **ತಸ್ಸ ನಾಗಸ್ಸ ದಾನೇನಾ**ತಿ ಛಹಿ ಅನಗ್ಘೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚತುವೀಸತಿಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಿಕಅಲಙ್ಕಾರಭಣ್ಡಸಹಿತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ। **ಸಿವಯೋ**ತಿ ಸಿವಿರಾಜಕುಮಾರಾ ಚೇವ ಸಿವಿರಟ್ಠವಾಸಿನೋ ಚ। "ಸಿವಯೋ"ತಿ ಚ ದೇಸನಾಸೀಸಮೇತಂ। ತತ್ಥ ಹಿ ಅಮಚ್ಚಾ ಪಾರಿಸಜ್ಜಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ನೇಗಮಜಾನಪದಾ ನಾಗರಾ ಸಕಲರಟ್ಠವಾಸಿನೋ ಚ ಸಞ್ಜಯಮಹಾರಾಜಂ ಫುಸ್ಸತಿದೇವಿಂ ಮದ್ದಿದೇವಿಞ್ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಏವ। **ಕುದ್ಧಾ**ತಿ ದೇವತಾವತ್ತನೇನ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಕುದ್ಧಾ। **ಸಮಾಗತಾ**ತಿ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ। ತೇ ಕಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಹತ್ಥಿಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಮಹಾದ್ವಾರೇನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಗರಮಜ್ಝೇನ ಪಾಯಿಂಸು। ಮಹಾಜನೇನ ಚ "ಅಮ್ಭೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಹತ್ಥೀ ಕುತೋ ಅಭಿರುಳ್ಹೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ವೇಸ್ಸನ್ತರಮಹಾರಾಜೇನ ನೋ ಹತ್ಥೀ ದಿನ್ನೋ, ಕೇ ತುಮ್ಹೇ"ತಿ ಹತ್ಥವಿಕಾರಾದೀಹಿ ಘಟ್ಟೇನ್ತಾ ಅಗಮಂಸು। ಅಥ ಅಮಚ್ಚೇ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಜನಾ ರಾಜದ್ವಾರೇ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ "ರಞ್ಞಾ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಧನಂ ವಾ ಧಞ್ಞಂ ವಾ ಖೇತ್ತಂ ವಾ ವತ್ಥು ವಾ ದಾಸಿದಾಸಪರಿಚಾರಿಕಾ ವಾ ದಾತಬ್ಬಾ ಸಿಯಾ, ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮಾಯಂ ವೇಸ್ಸನ್ತರಮಹಾರಾಜಾ ರಾಜಾರಹಂ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಂ ದಸ್ಸತಿ, ನ ಇದಾನಿ ಏವಂ ರಜ್ಜಂ ವಿನಾಸೇತುಂ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಉಜ್ಝಾಯಿತ್ವಾ ಸಞ್ಜಯಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ತೇನ ಅನುನೀಯಮಾನಾ ಅನನುಯನ್ತಾ ಅಗಮಂಸು। ಕೇವಲಂ ಪನ -

"ಮಾ ನಂ ದಣ್ಡೇನ ಸತ್ಥೇನ, ನ ಹಿ ಸೋ ಬನ್ಧನಾರಹೋ।
ಪಬ್ಬಾಜೇಹಿ ಚ ನಂ ರಟ್ಠಾ, ವಙ್ಕೇ ವಸತು ಪಬ್ಬತೇ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೧೬೮೭) -

ವದಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

“ಪಬ್ಬಾಜೇಸುಂ ಸಕಾ ರಟ್ಠಾ, ವಙ್ಕಂ ಗಚ್ಛತು ಪಬ್ಬತ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಬ್ಬಾಜೇಸು**ನ್ತಿ ರಜ್ಜತೋ ಬಹಿ ವಾಸತ್ಥಾಯ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಮಕಂಸು। -

ರಾಜಾಪಿ “ಮಹಾ ಖೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪಕ್ಖೋ, ಹನ್ದ ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಕತಿಪಾಹಂ ರಜ್ಜತೋ ಬಹಿ ವಸತೂ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ -

“ಏಸೋ ಚೇ ಸಿವೀನಂ ಛನ್ದೋ, ಛನ್ದಂ ನಪ್ಪನುದಾಮಸೇ।
ಇಮಂ ಸೋ ವಸತು ರತ್ತಿಂ, ಕಾಮೇ ಚ ಪರಿಭುಞ್ಜತು॥

“ತತೋ ರತ್ಯಾ ವಿವಸಾನೇ, ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನಂ ಪತಿ।
ಸಮಗ್ಗಾ ಸಿವಯೋ ಹುತ್ವಾ, ರಟ್ಠಾ ಪಬ್ಬಾಜಯನ್ತು ನ”ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೧೯೮೮-೧೯೮೯) -

ವತ್ವಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಕತ್ತಾರಂ ಪೇಸೇಸಿ “ಇಮಂ ಪವತ್ತಿಂ ಮಮ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಆರೋಚೇಹೀ”ತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ।

ಮಹಾಸತ್ತೋಪಿ ತಂ ಸುತ್ವಾ -

“ಕಿಸ್ಮಿಂ ಮೇ ಸಿವಯೋ ಕುದ್ಧಾ, ನಾಹಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ದುಕ್ಕಟಂ।
ತಂ ಮೇ ಕತ್ತೇ ವಿಯಾಚಿಕ್ಖ, ಕಸ್ಮಾ ಪಬ್ಬಾಜಯನ್ತಿ ಮ”ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೧೯೯೦) -

ಕಾರಣಂ ಪುಚ್ಛಿ। ತೇನ “ತುಮ್ಹಾಕಂ ಹತ್ಥಿದಾನೇನಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಸೋಮನಸ್ಸಪ್ಪತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ -

“ಹದಯಂ ಚಕ್ಖುಮ್ಪಹಂ ದಜ್ಜಂ, ಕಿಂ ಮೇ ಬಾಹಿರಕಂ ಧನಂ।
ಹಿರಞ್ಞಂ ವಾ ಸುವಣ್ಣಂ ವಾ, ಮುತ್ತಾ ವೇಳುರಿಯಾ ಮಣಿ॥

“ದಕ್ಖಿಣಂ ವಾಪಹಂ ಬಾಹುಂ, ದಿಸ್ವಾ ಯಾಚಕಮಾಗತೇ।
ದದೇಯ್ಯಂ ನ ವಿಕಮ್ಪೇಯ್ಯಂ, ದಾನೇ ಮೇ ರಮತೇ ಮನೋ॥

“ಕಾಮಂ ಮಂ ಸಿವಯೋ ಸಬ್ಬೇ, ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತು ಹನನ್ತು ವಾ।
ನೇವ ದಾನಾ ವಿರಮಿಸ್ಸಂ, ಕಾಮಂ ಛಿನ್ದನ್ತು ಸತ್ತಧಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೧೯೯೨-೧೯೯೪) -

ವತ್ವಾ “ನಾಗರಾ ಮೇ ಏಕದಿವಸಂ ದಾನಂ ದಾತುಂ ಓಕಾಸಂ ದೇನ್ತು, ಸ್ವೇ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ತತಿಯದಿವಸೇ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಕತ್ತಾರಂ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಪೇಸೇತ್ವಾ “ಅಹಂ ಸ್ವೇ ಸತ್ತಸತಕಂ ನಾಮ ಮಹಾದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ , ಸತ್ತಹತ್ಥಿಸತಾನಿ ಸತ್ತಅಸ್ಸಸತಾನಿ ಸತ್ತರಥಸತಾನಿ ಸತ್ತಇತ್ಥಿಸತಾನಿ ಸತ್ತದಾಸಸತಾನಿ ಸತ್ತದಾಸಿಸತಾನಿ ಸತ್ತಧೇನುಸತಾನಿ ಪಟಿಯಾದೇಹಿ, ನಾನಪ್ಪಕಾರಞ್ಚ ಅನ್ನಪಾನಾದಿಂ ಸಬ್ಬಂ ದಾತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಉಪಟ್ಠಪೇಹೀ”ತಿ ಸಬ್ಬಕಮ್ಮಿಕಂ ಅಮಚ್ಚಂ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಏಕಕೋವ ಮದ್ದಿದೇವಿಯಾ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ “ಭದ್ದೇ ಮದ್ದಿ, ಅನುಗಾಮಿಕನಿಧಿಂ ನಿದಹಮಾನಾ, ಸೀಲವನ್ತೇಸು ದದೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ ತಮ್ಪಿ ದಾನೇ ನಿಯೋಜೇತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಗಮನಕಾರಣಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ “ಅಹಂ ವನಂ ವಸನತ್ಥಾಯ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಇಧೇವ ಅನುಕ್ಕಣ್ಠಿತಾ ವಸಾಹೀ”ತಿ ಆಹ। ಸಾ “ನಾಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ವಿನಾ ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಹ।

ದುತಿಯದಿವಸೇ ಸತ್ತಸತಕಂ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಸತ್ತಸತಕಂ ದಾನಂ ದೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಸಾಯಂ ಅಹೋಸಿ। ಅಲಙ್ಕತರಥೇನ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ “ಅಹಂ ಸ್ವೇ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ತೇ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅಕಾಮಕಾನಂ ತೇಸಂ

ಅಸ್ಸುಮುಖಾನಂ ರೋದನ್ತಾನಂಯೇವ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತಂ ದಿವಸಂ ಅತ್ತನೋ ನಿವೇಸನೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ "ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಾಸಾದತೋ ಓತರಿ। ಮದ್ದಿದೇವೀ ಸಸ್ಸುಸಸುರೇಹಿ ನಾನಾನಯೇಹಿ ಯಾಚಿತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿಯಮಾನಾಪಿ ತೇಸಂ ವಚನಂ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ತೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಸೇಸಿತ್ಥಿಯೋ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ಪುತ್ತೇ ಆದಾಯ ವೇಸ್ಸನ್ತರಸ್ಸ ಪಠಮತರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಥೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಮಹಾಪುರಿಸೋ ರಥಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ರಥೇ ಠಿತೋ ಮಹಾಜನಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಓವಾದಮಸ್ಸ ದತ್ವಾ ನಗರತೋ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾ "ಪುತ್ತೋ ಮೇ ದಾನವಿತ್ತಕೋ ದಾನಂ ದೇತೂ"ತಿ ಆಭರಣೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ತರತನಪೂರಾನಿ ಸಕಟಾನಿ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಕಾಯಾರುಳ್ಹಮೇವ ಆಭರಣಭಣ್ಡಂ ಸಮ್ಪತ್ತಯಾಚಕಾನಂ ಅಟ್ಠಾರಸ ವಾರೇ ದತ್ವಾ ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಮದಾಸಿ। ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾವ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಾನುಭಾವೇನ ರಥಪ್ಪಮಾಣೇ ಠಾನೇ ಮಹಾಪಥವೀ ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾ ರಥಂ ನಗರಾಭಿಮುಖಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಓಲೋಕೇಸಿ। ತೇನ ಕಾರುಞ್ಞೇನ ಪಥವಿಕಮ್ಪೋ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "**ತೇಸಂ ನಿಚ್ಛುಭಮಾನಾನ**"ನ್ತಿಆದಿ।

೮೯-೯೦. ತತ್ಥ **ನಿಚ್ಛುಭಮಾನಾನ**ನ್ತಿ ತೇಸು ಸಿವೀಸು ನಿಕ್ಕಡ್ಢನ್ತೇಸು, ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತೇಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇಸಂ ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾನಂ। **ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತು**ನ್ತಿ ಸತ್ತಸತಕಮಹಾದಾನಂ ದಾತುಂ। **ಆಯಾಚಿಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಯಾಚಿಂ। **ಸಾವಯಿತ್ವಾ**ತಿ ಘೋಸಾಪೇತ್ವಾ। **ಕಣ್ಣಭೇರಿ**ನ್ತಿ ಯುಗಲಮಹಾಭೇರಿಂ। **ದದಾಮಹ**ನ್ತಿ ದದಾಮಿ ಅಹಂ।

೯೧. **ಅಥೇತ್ಥಾ**ತಿ ಅಥೇವಂ ದಾನೇ ದೀಯಮಾನೇ ಏತಸ್ಮಿಂ ದಾನಗ್ಗೇ। **ತುಮುಲೋ**ತಿ ಏಕಕೋಲಾಹಲೀಭೂತೋ। **ಭೇರವೋ**ತಿ ಭಯಾವಹೋ। ಮಹಾಸತ್ತಞ್ಹಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಸೋ ಭಯಂ ಜನೇತಿ, ತಸ್ಸ ಭಯಜನನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ। **"ದಾನೇನಿಮ"**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಇಮಂ ವೇಸ್ಸನ್ತರಮಹಾರಾಜಾನಂ ದಾನೇನ ಹೇತುನಾ ಸಿವಯೋ ರಟ್ಠತೋ ನೀಹರನ್ತಿ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ, ತಥಾಪಿ ಪುನ ಚ ಏವರೂಪಂ ದಾನಂ ದೇತಿ ಅಯನ್ತಿ।

೯೨-೯೪. ಇದಾನಿ ತಂ ದಾನಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಹತ್ಥಿ"**ನ್ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಗವ**ನ್ತಿ ಧೇನುಂ। **ಚತುವಾಹಿಂ ರಥಂ ದತ್ವಾ**ತಿ ವಹನ್ತೀತಿ ವಾಹಿನೋ, ಅಸ್ಸಾ, ಚತುರೋ ಆಜಞ್ಞಸಿನ್ಧವೇ ರಥಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ದತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಹಿ ತಥಾ ನಗರತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ಸಹಜಾತೇ ಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸೇ ಅಮಚ್ಚೇ ಸೇಸಜನಞ್ಚ ಅಸ್ಸುಪುಣ್ಣಮುಖಂ ಅನುಬದ್ಧನ್ತಂ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ರಥಂ ಪಾಜೇನ್ತೋ ಮದ್ದಿಂ ಆಹ - "ಸಚೇ, ಭದ್ದೇ, ಪಚ್ಛತೋ ಯಾಚಕಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಉಪಧಾರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। ಸಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ನಿಸೀದಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ತಸತಕಮಹಾದಾನಂ ಗಮನಕಾಲೇ ಕತದಾನಞ್ಚ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ವೇಸ್ಸನ್ತರೋ ಕುಹಿ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ದಾನಂ ದತ್ವಾ ರಥೇನ ಗತೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಅಸ್ಸೇ ಯಾಚಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಅನುಬನ್ಧಿಂಸು। ಮದ್ದೀ ತೇ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಯಾಚಕಾ, ದೇವಾ"ತಿ ಆರೋಚೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ರಥಂ ಠಪೇಸಿ। ತೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಸ್ಸೇ ಯಾಚಿಂಸು। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಅಸ್ಸೇ ಅದಾಸಿ। ತೇ ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಗತಾ। ಅಸ್ಸೇಸು ಪನ ದಿನ್ನೇಸು ರಥಧುರಂ ಆಕಾಸೇಯೇವ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಚತ್ತಾರೋ ದೇವಪುತ್ತಾ ರೋಹಿತಮಿಗವಣ್ಣೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ರಥಧುರಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅಗಮಂಸು। ಮಹಾಸತ್ತೋ ತೇಸಂ ದೇವಪುತ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ -

"ಇಙ್ಘ ಮದ್ದಿ ನಿಸಾಮೇಹಿ, ಚಿತ್ತರೂಪಂವ ದಿಸ್ಸತಿ।
ಮಿಗರೋಹಿಚ್ಚವಣ್ಣೇನ, ದಕ್ಖಿಣಸ್ಸಾ ವಹನ್ತಿ ಮ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೧೮೬೪) -

ಮದ್ದಿಯಾ ಆಹ।

ತತ್ಥ **ಚಿತ್ತರೂಪಂವಾ**ತಿ ಅಚ್ಛರಿಯರೂಪಂ ವಿಯ। **ದಕ್ಖಿಣಸ್ಸಾ**ತಿ ಸುಸಿಕ್ಖಿತಅಸ್ಸಾ ವಿಯ **ಮಂ ವಹನ್ತಿ**।

ಅಥ ನಂ ಏವಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಅಪರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಥಂ ಯಾಚಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪುತ್ತದಾರಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ರಥಂ ಅದಾಸಿ। ರಥೇ ಪನ ದಿನ್ನೇ ದೇವಪುತ್ತಾ ಅನ್ತರಧಾಯಿಂಸು। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಪತ್ತಿಕಾವ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಮದ್ದಿ, ತ್ವಂ ಕಣ್ಹಾಜಿನಂ ಗಣ್ಹಾಹಿ, ಅಹಂ ಜಾಲಿಕುಮಾರಂ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ ಉಭೋಪಿ ದ್ವೇ ದಾರಕೇ ಅಙ್ಕೇನಾದಾಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಸಲ್ಲಾಪಾ ಪಟಿಪಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಮನುಸ್ಸೇ ವಙ್ಕಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಾ ಸಯಮೇವ ಓನತೇಸು ಫಲರುಕ್ಖೇಸು ಫಲಾನಿ ದಾರಕಾನಂ ದದನ್ತಾ ಅತ್ಥಕಾಮಾಹಿ ದೇವತಾಹಿ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಸಙ್ಖಿಪಿತತ್ತಾ ತದಹೇವ ಚೇತರಟ್ಠಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ "**ಚತುವಾಹಿಂ ರಥಂ ದತ್ವಾ**"ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ರತ್ವಾ ಚಾತುಮ್ಮಹಾಪಥೇ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಗಮನಮಗ್ಗೇನ ಪಸ್ಸತೋ ಆಗತೇನ ತೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಆಗತಮಗ್ಗೇನ ಚ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಗತಟ್ಠಾನತ್ತಾ ಚತುಕ್ಕಸಙ್ಖಾತೇ ಚತುಮಹಾಪಥೇ ರತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ರಥಂ ದತ್ವಾ। **ಏಕಾಕಿಯೋ**ತಿ ಅಮಚ್ಚಸೇವಕಾದಿಸಹಾಯಾಭಾವೇನ ಏಕಕೋ। ತೇನೇವಾಹ "**ಅದುತಿಯೋ**"ತಿ। **ಮದ್ದಿದೇವಿಂ ಇದಮಬ್ರವೀ**ತಿ ಮದ್ದಿದೇವಿಂ ಇದಂ ಅಭಾಸಿ।

೯೭-೯೯. **ಪದುಮಂ ಪುಣ್ಡರೀಕಂವಾ**ತಿ ಪದುಮಂ ವಿಯ, ಪುಣ್ಡರೀಕಂ ವಿಯ ಚ। **ಕಣ್ಹಾಜಿನಗ್ಗಹೀ**ತಿ ಕಣ್ಹಾಜಿನಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। **ಅಭಿಜಾತಾ**ತಿ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನಾ। **ವಿಸಮಂ ಸಮ**ನ್ತಿ ವಿಸಮಂ ಸಮಞ್ಚ ಭೂಮಿಪ್ಪದೇಸಂ। **ಏನ್ತೀ**ತಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ಅನುಮಗ್ಗೇ ಪಟಿಪ್ಪಥೇ**ತಿ ಅನುಮಗ್ಗೇ ವಾ ಪಟಿಪಥೇ ವಾತಿ **ವಾ**-ಸದ್ದಸ್ಸ ಲೋಪೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಕರುಣ**ನ್ತಿ ಭಾವನಪುಂಸಕನಿದ್ದೇಸೋ, ಕರುಣಾಯಿತತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದುಕ್ಖಂ ತೇ ಪಟಿವೇದೇನ್ತೀ**ತಿ ಇಮೇ ಏವಂ ಸುಖುಮಾಲಾ ಪದಸಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದೂರೇವ ಇತೋ ವಙ್ಕಪಬ್ಬತೋತಿ ತೇ ತದಾ ಅಮ್ಹೇಸು ಕಾರುಞ್ಞವಸೇನ ಅತ್ತನಾ ದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಲಭನ್ತಿ, ತಥಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಂ ಪಟಿವೇದೇನ್ತಿ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೦೦-೧. **ಪವನೇ**ತಿ ಮಹಾವನೇ। **ಫಲಿನೇ**ತಿ ಫಲವನ್ತೇ। **ಉಬ್ಬಿದ್ಧಾ**ತಿ ಉದ್ಧಂ ಉಗ್ಗತಾ ಉಚ್ಚಾ। **ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ ದಾರಕೇ**ತಿ ಯಥಾ ಫಲಾನಿ ದಾರಕಾನಂ ಹತ್ಥೂಪಗಯೋಗ್ಯಕಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಏವಂ ರುಕ್ಖಾ ಸಯಮೇವ ಸಾಖಾಹಿ ಓನಮಿತ್ವಾ ದಾರಕೇ ಉಪೇನ್ತಿ।

೧೦೨. **ಅಚ್ಛರಿಯ**ನ್ತಿ ಅಚ್ಛರಾಯೋಗ್ಗಂ, ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿತುಂ ಯುತ್ತಂ। ಅಭೂತಪುಬ್ಬಂ ಭೂತನ್ತಿ **ಅಬ್ಭುತಂ**। ಲೋಮಾನಂ ಹಂಸನಸಮತ್ಥತಾಯ **ಲೋಮಹಂಸನಂ**। **ಸಾಹುಕಾರ**ನ್ತಿ ಸಾಧುಕಾರಂ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। ಇತ್ಥಿರತನಭಾವೇನ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಅವಯವೇಹಿ ಸೋಭತೀತಿ **ಸಬ್ಬಙ್ಗಸೋಭನಾ**।

೧೦೩-೪. **ಅಚ್ಛೇರಂ ವತಾ**ತಿ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ। **ವೇಸ್ಸನ್ತರಸ್ಸ ತೇಜೇನಾ**ತಿ ವೇಸ್ಸನ್ತರಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಾನುಭಾವೇನ। **ಸಙ್ಖಿಪಿಂಸು ಪಥಂ ಯಕ್ಖಾ**ತಿ ದೇವತಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಞತೇಜೇನ ಚೋದಿತಾ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇಸುಂ, ಅಪ್ಪಕಂ ಅಕಂಸು, ತಂ ಪನ ದಾರಕೇಸು ಕರುಣಾಯ ಕತಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ "**ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ದಾರಕೇ**"ತಿ। ಜೇತುತ್ತರನಗರತೋ ಹಿ ಸುವಣ್ಣಗಿರಿತಾಲೋ ನಾಮ ಪಬ್ಬತೋ ಪಞ್ಚ ಯೋಜನಾನಿ, ತತೋ ಕೋನ್ತಿಮಾರಾ ನಾಮ ನದೀ ಪಞ್ಚ ಯೋಜನಾನಿ, ತತೋ ಮಾರಞ್ಜನಾಗಿರಿ ನಾಮ ಪಬ್ಬತೋ ಪಞ್ಚ ಯೋಜನಾನಿ, ತತೋ ದಣ್ಡಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ ನಾಮ ಪಞ್ಚ ಯೋಜನಾನಿ, ತತೋ ಮಾತುಲನಗರಂ ದಸ ಯೋಜನಾನಿ, ಇತಿ ತಂ ರಟ್ಠಂ ಜೇತುತ್ತರನಗರತೋ ತಿಂಸ ಯೋಜನಾನಿ ಹೋತಿ। ದೇವತಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಞತೇಜೇನ ಚೋದಿತಾ ಮಗ್ಗಂ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇಸುಂ। ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಏಕಾಹೇನೇವ ಅತಿಕ್ಕಮಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ "**ನಿಕ್ಖನ್ತದಿವಸೇನೇವ, ಚೇತರಟ್ಠಮುಪಾಗಮು**"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಚೇತರಟ್ಠೇ ಮಾತುಲನಗರಂ ಪತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಗರಸ್ಸ ದ್ವಾರಸಮೀಪೇ ಸಾಲಾಯಂ ನಿಸೀದಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮದ್ದಿದೇವೀ ಪಾದೇಸು ರಜಂ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ಪಾದೇ ಸಮ್ಬಾಹಿತ್ವಾ "ವೇಸ್ಸನ್ತರಸ್ಸ ಆಗತಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ

ಸಾಲತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಚಕ್ಖುಪಥೇ ಸಾಲದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತಿಯೋ ಚ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿಯೋ ಚ ಇತ್ಥಿಯೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪರಿವಾರೇಸುಂ। ಮಹಾಜನೋ ತಞ್ಚ ವೇಸ್ಸನ್ತರಞ್ಚ ಪುತ್ತೇ ಚಸ್ಸ ತಥಾ ಆಗತೇ ದಿಸ್ವಾ ರಾಜೂನಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸಾ ರಾಜಾನೋ ರೋದನ್ತಾ ಪರಿದೇವನ್ತಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಗ್ಗಪರಿಸ್ಸಮಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ತಥಾ ಆಗಮನಕಾರಣಂ ಪುಚ್ಛಿಂಸು।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಹತ್ಥಿದಾನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಥೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ತೇ ಅತ್ತನೋ ರಜ್ಜೇನ ನಿಮನ್ತಯಿಂಸು। ಮಹಾಪುರಿಸೋ "ಮಯಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮೇವ ಹೋತು, ರಾಜಾ ಪನ ಮಂ ರಟ್ಠಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಙ್ಕಪಬ್ಬತಮೇವ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಹಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ತತ್ಥ ವಾಸಂ ಯಾಚಿಯಮಾನೋಪಿ ತಂ ಅನಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಗಹಿತಾರಕ್ಖೋ ತಂ ರತ್ತಿಂ ಸಾಲಾಯಮೇವ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಪಾತೋವ ನಾನಗ್ಗರಸಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪನ್ನರಸಯೋಜನಮಗ್ಗಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನದ್ವಾರೇ ಠತ್ವಾ ತೇ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಪುರತೋ ಪನ್ನರಸಯೋಜನಮಗ್ಗಂ ತೇಹಿ ಆಚಿಕ್ಖಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೧೦೫."ಸಟ್ಠಿರಾಜಸಹಸ್ಸಾನಿ, ತದಾ ವಸನ್ತಿ ಮಾತುಲೇ।
ಸಬ್ಬೇ ಪಞ್ಜಲಿಕಾ ಹುತ್ವಾ, ರೋದಮಾನಾ ಉಪಾಗಮುಂ॥

೧೦೬."ತತ್ಥ ವತ್ತೇತ್ವಾ ಸಲ್ಲಾಪಂ, ಚೇತೇಹಿ ಚೇತಪುತ್ತೇಹಿ।
ತೇ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾನ, ವಙ್ಕಂ ಅಗಮು ಪಬ್ಬತ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತತ್ಥ ವತ್ತೇತ್ವಾ ಸಲ್ಲಾಪ**ನ್ತಿ ತತ್ಥ ತೇಹಿ ರಾಜೂಹಿ ಸಮಾಗಮೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಕಥಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ। **ಚೇತಪುತ್ತೇಹೀ**ತಿ ಚೇತರಾಜಪುತ್ತೇಹಿ। **ತೇ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾನಾ**ತಿ ತೇ ರಾಜಾನೋ ತತೋ ವನದ್ವಾರಟ್ಠಾನೇ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ। **ವಙ್ಕಂ ಅಗಮು ಪಬ್ಬತ**ನ್ತಿ ಅಮ್ಹೇ ಚತ್ತಾರೋ ಜನಾ ವಙ್ಕಪಬ್ಬತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅಗಮಮ್ಹಾ।

ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ ತೇಹಿ ಆಚಿಕ್ಖಿತಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಗನ್ಧಮಾದನಪಬ್ಬತಂ ಪತ್ವಾ ತಂ ದಿವಸಂ ತತ್ಥ ವಸಿತ್ವಾ ತತೋ ಉತ್ತರದಿಸಾಭಿಮುಖೋ ವೇಪುಲ್ಲಪಬ್ಬತಪಾದೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಕೇತುಮತೀನದೀತೀರೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ವನಚರಕೇನ ದಿನ್ನಂ ಮಧುಮಂಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸುವಣ್ಣಸೂಚಿಂ ದತ್ವಾ ನ್ಹತ್ವಾ ಪಿವಿತ್ವಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧದರಥೋ ನದಿಂ ಉತ್ತರಿತ್ವಾ ಸಾನುಪಬ್ಬತಸಿಖರೇ ಠಿತಸ್ಸ ನಿಗ್ರೋಧಸ್ಸ ಮೂಲೇ ಥೋಕಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನಾಲಿಕಪಬ್ಬತಂ ಪರಿಹರನ್ತೋ ಮುಚಲಿನ್ದಸರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸರತೀರೇನ ಪುಬ್ಬುತ್ತರಕಣ್ಣಂ ಪತ್ವಾ ಏಕಪದಿಕಮಗ್ಗೇನೇವ ವನಘಟಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಗಿರಿವಿದುಗ್ಗಾನಂ ನದೀಪಭವಾನಂ ಪುರತೋ ಚತುರಸ್ಸಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಪಾಪುಣಿ।

೧೦೭. ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಕ್ಕೋ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ "ಮಹಾಸತ್ತೋ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಟ್ಠೋ, ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮಂ ಪೇಸೇಸಿ – "ಗಚ್ಛ ವಙ್ಕಪಬ್ಬತಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ರಮಣೀಯೇ ಠಾನೇ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಮಾಪೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದ್ವೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯೋ ದ್ವೇ ಚಙ್ಕಮೇ ದ್ವೇ ಚ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಾನಿ ಮಾಪೇತ್ವಾ ತೇಸು ತೇಸು ಠಾನೇಸು ನಾನಾಪುಪ್ಫವಿಚಿತ್ತೇ ರುಕ್ಖೇ ಫಲಿತೇ ರುಕ್ಖೇ ಪುಪ್ಫಗಚ್ಛೇ ಕದಲಿವನಾದೀನಿ ಚ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಬ್ಬಜಿತಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಪಟಿಯಾದೇತ್ವಾ "ಯೇಕೇಚಿ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮಾ, ತೇ ಗಣ್ಹನ್ತೂ"ತಿ ಅಕ್ಖರಾನಿ ಲಿಖಿತ್ವಾ ಅಮನುಸ್ಸೇ ಚ ಭೇರವಸದ್ದೇ ಮಿಗಪಕ್ಖಿನೋ ಚ ಪಟಿಕ್ಕಮಾಪೇತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಏಕಪದಿಕಮಗ್ಗಂ ದಿಸ್ವಾ "ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮದ್ದಿಞ್ಚ ಪುತ್ತೇ ಚ ತತ್ಥೇವ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಕ್ಖರಾನಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಸಕ್ಕೇನ ದಿನ್ನೋಸ್ಮೀ"ತಿ ಪಣ್ಣಸಾಲದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಪವಿಟ್ಠೋ ಖಗ್ಗಞ್ಚ ಧನುಞ್ಚ ಅಪನೇತ್ವಾ ಸಾಟಕೇ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಇಸಿವೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕತ್ತರದಣ್ಡಂ ಆದಾಯ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸದಿಸೇನ

ಉಪಸಮೇನ ದಾರಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಮದ್ದಿದೇವೀಪಿ ಮಹಾಸತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಾದೇಸು ಪತಿತ್ವಾ ರೋದಿತ್ವಾ ತೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸ್ಸಮಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಇಸಿವೇಸಂ ಗಣ್ಹಿ। ಪಚ್ಛಾ ಪುತ್ತೇಪಿ ತಾಪಸಕುಮಾರಕೇ ಕರಿಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮದ್ದಿಂ ವರಂ ಯಾಚಿ "ಮಯಂ ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ನಾಮ, ಇತ್ಥೀ ಚ ನಾಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಮಲಂ, ಮಾ ದಾನಿ ಅಕಾಲೇ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಚ್ಛಾ"ತಿ। ಸಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಮ್ಪಿ ವರಂ ಯಾಚಿ "ದೇವ, ತುಮ್ಹೇ ಪುತ್ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಇಧೇವ ಹೋಥ, ಅಹಂ ಫಲಾಫಲಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅರಞ್ಞತೋ ಫಲಾಫಲಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ತಯೋ ಜನೇ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ। ಇತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಖತ್ತಿಯಾ ವಙ್ಕಪಬ್ಬತಕುಚ್ಛಿಯಂ ಸತ್ತಮಾಸಮತ್ತಂ ವಸಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಆಮನ್ತಯಿತ್ಥ ದೇವಿನ್ದೋ, ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕ"**ನ್ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಆಮನ್ತಯಿತ್ಥಾ**ತಿ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ। **ಮಹಿದ್ಧಿಕ**ನ್ತಿ ಮಹತಿಯಾ ದೇವಿದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತಂ। **ಅಸ್ಸಮಂ ಸುಕತ**ನ್ತಿ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಸುಕತಂ ಕತ್ವಾ। **ರಮ್ಮಂ** ವೇಸ್ಸನ್ತರಸ್ಸ ವಸನಾನುಚ್ಛವಿಕಂ **ಪಣ್ಣಸಾಲಂ। ಸುಮಾಪಯಾ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಮಾಪಯ। ಆಣಾಪೇಸೀತಿ ವಚನಸೇಸೋ। **ಸುಮಾಪಯೀ**ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಮಾಪೇಸಿ।

೧೧೧. **ಅಸುಞ್ಞೋ**ತಿ ಯಥಾ ಸೋ ಅಸ್ಸಮೋ ಅಸುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ತಸ್ಸ ಅಸುಞ್ಞಭಾವಕರಣೇನ ಅಸುಞ್ಞೋ ಹೋಮಿ। "ಅಸುಞ್ಞೇ"ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ಮಮ ವಸನೇನೇವ ಅಸುಞ್ಞೇ ಅಸ್ಸಮೇ ದಾರಕೇ ಅನುರಕ್ಖನ್ತೋ ವಸಾಮಿ ತತ್ಥ ತಿಟ್ಠಾಮಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಮೇತ್ತಾನುಭಾವೇನ ಸಮನ್ತಾ ತಿಯೋಜನೇ ಸಬ್ಬೇ ತಿರಚ್ಛಾನಾಪಿ ಮೇತ್ತಂ ಪಟಿಲಭಿಂಸು।

ಏವಂ ತೇಸು ತತ್ಥ ವಸನ್ತೇಸು ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠವಾಸೀ **ಜೂಜಕೋ** ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ **ಅಮಿತ್ತತಾಪನಾಯ** ನಾಮ ಭರಿಯಾಯ "ನಾಹಂ ತೇ ನಿಚ್ಚಂ ಧಞ್ಞಕೋಟ್ಟನಉದಕಾಹರಣಯಾಗುಭತ್ತಪಚನಾದೀನಿ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಪರಿಚಾರಕಂ ಮೇ ದಾಸಂ ವಾ ದಾಸಿಂ ವಾ ಆನೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಕುತೋಹಂ ತೇ ಭೋತಿ ದುಗ್ಗತೋ ದಾಸಂ ವಾ ದಾಸಿಂ ವಾ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಾಯ "ಏಸ ವೇಸ್ಸನ್ತರೋ ರಾಜಾ ವಙ್ಕಪಬ್ಬತೇ ವಸತಿ। ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೇ ಮಯ್ಹಂ ಪರಿಚಾರಕೇ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಆನೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ತಸ್ಸಾ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತತಾಯ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಪಾಥೇಯ್ಯಂ ಪಟಿಯಾದಾಪೇತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಜೇತುತ್ತರನಗರಂ ಪತ್ವಾ "ಕುಹಿಂ ವೇಸ್ಸನ್ತರಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ।

ಮಹಾಜನೋ "ಇಮೇಸಂ ಯಾಚಕಾನಂ ಅತಿದಾನೇನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಾಜಾ ರಟ್ಠಾ ಪಬ್ಬಾಜಿತೋ, ಏವಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಾಜಾನಂ ನಾಸೇತ್ವಾ ಪುನಪಿ ಇಧೇವ ಆಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಲೇಡ್ಡುದಣ್ಡಾದಿಹತ್ಥೋ ಉಪಕ್ಕೋಸನ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅನುಬನ್ಧಿ। ಸೋ ದೇವತಾವಿಗ್ಗಹಿತೋ ಹುತ್ವಾ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವಙ್ಕಪಬ್ಬತಗಾಮಿಮಗ್ಗಂ ಅಭಿರುಳ್ಹೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ವನದ್ವಾರಂ ಪತ್ವಾ ಮಹಾವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಮಗ್ಗಮೂಳ್ಹೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತೋ ತೇಹಿ ರಾಜೂಹಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಆರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಠಪಿತೇನ ಚೇತಪುತ್ತೇನ ಸಮಾಗಞ್ಛಿ। ತೇನ "ಕಹಂ, ಭೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗಚ್ಛಸೀ"ತಿ ಪುಟ್ಠೋ "ವೇಸ್ಸನ್ತರಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ "ಅದ್ಧಾ ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೇ ವಾ ದೇವಿಂ ವಾ ಯಾಚಿತುಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಮಾ ಖೋ, ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತತ್ಥ ಗಞ್ಛಿ, ಸಚೇ ಗಚ್ಛಸಿ, ಏತ್ಥೇವ ತೇ ಸೀಸಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಸುನಖಾನಂ ಘಾಸಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತೇನ ಸನ್ತಜ್ಜಿತೋ ಮರಣಭಯಭೀತೋ "ಅಹಮಸ್ಸ ಪಿತರಾ ಪೇಸಿತೋ ದೂತೋ, 'ತಂ ಆನೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಆಗತೋ"ತಿ ಮುಸಾವಾದಂ ಅಭಾಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಚೇತಪುತ್ತೋ ತುಟ್ಠಹಟ್ಠೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಕತ್ವಾ ವಙ್ಕಪಬ್ಬತಗಾಮಿಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಸೋ ತತೋ ಪರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಅಚ್ಚುತೇನ ನಾಮ ತಾಪಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ತಮ್ಪಿ ಮಗ್ಗಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತೇನಾಪಿ ಮಗ್ಗೇ ಆಚಿಕ್ಖಿತೇ ತೇನ ಆಚಿಕ್ಖಿತಸಞ್ಞಾಯ ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮಪದಟ್ಠಾನಸಮೀಪಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮದ್ದಿದೇವಿಯಾ ಫಲಾಫಲತ್ಥಂ ಗತಕಾಲೇ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉಭೋ ದಾರಕೇ ಯಾಚಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೧೧೨."ಪವನೇ ವಸಮಾನಸ್ಸ, ಅದ್ಧಿಕೋ ಮಂ ಉಪಾಗಮಿ।

ಅಯಾಚಿ ಪುತ್ತಕೇ ಮಯ್ಹಂ, ಜಾಲಿಂ ಕಣ್ಹಾಜಿನಂ ಚುಭೋ"ತಿ॥

ಏವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ದಾರಕೇಸು ಯಾಚಿತೇಸು ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಚಿರಸ್ಸಂ ವತ ಮೇ ಯಾಚಕೋ ಅಧಿಗತೋ, ಅಜ್ಜಾಹಂ ಅನವಸೇಸತೋ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಪೂರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ಪಸಾರಿತಹತ್ಥೇ ಸಹಸ್ಸತ್ಥವಿಕಂ ಠಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿತೋಸೇನ್ತೋ ಸಕಲಞ್ಚ ತಂ ಪಬ್ಬತಕುಚ್ಛಿಂ ಉನ್ನಾದೇನ್ತೋ "ದದಾಮಿ ತವ ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತಕೇ, ಅಪಿ ಚ ಮದ್ದಿದೇವೀ ಪನ ಪಾತೋವ ಫಲಾಫಲತ್ಥಾಯ ವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಯಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ತಾಯ ಆಗತಾಯ ತೇ ಪುತ್ತಕೇ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತ್ವಞ್ಚ ಮೂಲಫಲಾಫಲಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಏಕರತ್ತಿಂ ವಸಿತ್ವಾ ವಿಗತಪರಿಸ್ಸಮೋ ಪಾತೋವ ಗಮಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ಕಾಮಞ್ಚೇಸ ಉಳಾರಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಪುತ್ತಕೇ ದದಾತಿ, ಮಾತಾ ಪನ ವಚ್ಛಗಿದ್ಧಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದಾನಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ನಿಪ್ಪೀಳೇತ್ವಾ ದಾರಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಜ್ಜೇವ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಪುತ್ತಾ ಚೇ ತೇ ಮಯ್ಹಂ ದಿನ್ನಾ, ಕಿಂ ದಾನಿ ಮಾತರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪೇಸಿತೇಹಿ, ದಾರಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಜ್ಜೇವ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। "ಸಚೇ, ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ರಾಜಪುತ್ತಿಂ ಮಾತರಂ ದಟ್ಠುಂ ನ ಇಚ್ಛಸಿ, ಇಮೇ ದಾರಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಜೇತುತ್ತರನಗರಂ ಗಚ್ಛ, ತತ್ಥ ಸಞ್ಜಯಮಹಾರಾಜಾ ದಾರಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ತೇ ಧನಂ ದಸ್ಸತಿ, ತೇನ ದಾಸದಾಸಿಯೋ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಸಿ, ಸುಖಞ್ಚ ಜೀವಿಸ್ಸಸಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಇಮೇ ಸುಖುಮಾಲಾ ರಾಜದಾರಕಾ, ಕಿಂ ತೇ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಆಹ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ಏವಮ್ಪಿ ಮಯಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುಂ, ರಾಜದಣ್ಡತೋ ಭಾಯಾಮಿ, ಮಯ್ಹಮೇವ ಗಾಮಂ ನೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಇಮಂ ತೇಸಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪಂ ಸುತ್ವಾ ದಾರಕಾ "ಪಿತಾ ನೋ ಖೋ ಅಮ್ಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದಾತುಕಾಮೋ"ತಿ ಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪದುಮಿನಿಗಚ್ಛೇ ನಿಲೀಯಿಂಸು। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇ ಅದಿಸ್ವಾವ "ತ್ವಂ 'ದಾರಕೇ ದದಾಮೀ'ತಿ ವತ್ವಾ ತೇ ಅಪಕ್ಕಮಾಪೇಸಿ, ಏಸೋ ತೇ ಸಾಧುಭಾವೋ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸಹಸಾವ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ದಾರಕೇ ಗವೇಸನ್ತೋ ಪದುಮಿನಿಗಚ್ಛೇ ನಿಲೀನೇ ದಿಸ್ವಾ "ಏಥ, ತಾತಾ, ಮಾ ಮಯ್ಹಂ ದಾನಪಾರಮಿಯಾ ಅನ್ತರಾಯಂ ಅಕತ್ಥ, ಮಮ ದಾನಜ್ಝಾಸಯಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇಥ, ಅಯಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತುಮ್ಹೇ ಗಹೇತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಯ್ಯಕಸ್ಸ ಸಞ್ಜಯಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ , ತಾತ ಜಾಲಿ, ತ್ವಂ ಭುಜಿಸ್ಸೋ ಹೋತುಕಾಮೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಭುಜಿಸ್ಸೋ ಭವೇಯ್ಯಾಸಿ, ಕಣ್ಹಾಜಿನೇ ತ್ವಂ ದಾಸಸತಂ ದಾಸಿಸತಂ ಹತ್ಥಿಸತಂ ಅಸ್ಸಸತಂ ಉಸಭಸತಂ ನಿಕ್ಖಸತನ್ತಿ ಸಬ್ಬಸತಂ ದತ್ವಾ ಭುಜಿಸ್ಸಾ ಭವೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಕುಮಾರೇ ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಮಣ್ಡಲುನಾ ಉದಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಂ ಕತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಉದಕಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಅತಿವಿಯ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ಹುತ್ವಾ ಪಥವಿಂ ಉನ್ನಾದೇನ್ತೋ ಪಿಯಪುತ್ತದಾನಂ ಅದಾಸಿ। ಇಧಾಪಿ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಥವಿಕಮ್ಪಾದಯೋ ಅಹೇಸುಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೧೧೩."ಯಾಚಕಂ ಉಪಗತಂ ದಿಸ್ವಾ, ಹಾಸೋ ಮೇ ಉಪಪಜ್ಜಥ।
ಉಭೋ ಪುತ್ತೇ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಅದಾಸಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ತದಾ॥
೧೧೪."ಸಕೇ ಪುತ್ತೇ ಚಜನ್ತಸ್ಸ, ಜೂಜಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಯದಾ।
ತದಾಪಿ ಪಥವೀ ಕಮ್ಪಿ, ಸಿನೇರುವನವಟಂಸಕಾ"ತಿ॥

ಅಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದಾರಕೇ ಅಗನ್ತುಕಾಮೇ ಲತಾಯ ಹತ್ಥೇಸು ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢಿ। ತೇಸಂ ಬನ್ಧಟ್ಠಾನೇ ಛವಿಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಲೋಹಿತಂ ಪಗ್ಘರಿ। ಸೋ ಲತಾದಣ್ಡೇನ ಪಹರನ್ತೋ ಆಕಡ್ಢಿ। ತೇ ಪಿತರಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ।

"ಅಮ್ಮಾ ಚ ತಾತ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ, ತ್ವಞ್ಚ ನೋ ತಾತ ದಸ್ಸಸಿ।
ಮಾ ನೋ ತ್ವಂ ತಾತ ಅದದಾ, ಯಾವ ಅಮ್ಮಾಪಿ ಏತು ನೋ।
ತದಾಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಾಮಂ, ವಿಕ್ಕಿಣಾತು ಹನಾತು ವಾ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೧೨೮) -

ವತ್ವಾ ಪುನಪಿ ಅಯಂ ಏವರೂಪೋ ಘೋರದಸ್ಸನೋ ಕುರೂರಕಮ್ಮನ್ತೋ -

“ಮನುಸ್ಸೋ ಉದಾಹು ಯಕ್ಖೋ, ಮಂಸಲೋಹಿತಭೋಜನೋ।
ಗಾಮಾ ಅರಞ್ಞಮಾಗಮ್ಮ, ಧನಂ ತಂ ತಾತ ಯಾಚತಿ।
ನೀಯಮಾನೇ ಪಿಸಾಚೇನ, ಕಿಂ ನು ತಾತ ಉದಿಕ್ಖಸೀ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೧೩೦-೨೧೩೧) -

ಆದೀನಿ ವದನ್ತಾ ಪರಿದೇವಿಂಸು। ತತ್ಥ ಧನನ್ತಿ ಪುತ್ತಧನಂ।

ಜೂಜಕೋ ದಾರಕೇ ತಥಾ ಪರಿದೇವನ್ತೇಯೇವ ಪೋಥೇನ್ತೋವ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ದಾರಕಾನಂ ಕರುಣಂ ಪರಿದೇವಿತೇನ ತಸ್ಸ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಕಾರುಞ್ಞಭಾವೇನ ಬಲವಸೋಕೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಚ ಉದಪಾದಿ। ಸೋ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಪವೇಣಿಂ ಅನುಸ್ಸರಿ। “ಸಬ್ಬೇವ ಹಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಪರಿಚ್ಚಾಗೇ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೋ, ಪುತ್ತದಾನಞ್ಚ ಮಹಾಪರಿಚ್ಚಾಗಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ, ತಸ್ಮಾ ವೇಸ್ಸನ್ತರ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾನುತಾಪೋ ನ ತೇ ಅನುಚ್ಛವಿಕೋ”ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಭಾಸೇತ್ವಾ “ದಿನ್ನಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಮ ತೇ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪತ್ಥಮ್ಭೇತ್ವಾ ದಳ್ಹಸಮಾದಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಪಣ್ಣಸಾಲದ್ವಾರೇ ಪಾಸಾಣಫಲಕೇ ಕಞ್ಚನಪಟಿಮಾ ವಿಯ ನಿಸೀದಿ।

ಅಥ ಮದ್ದಿದೇವೀ ಅರಞ್ಞತೋ ಫಲಾಫಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿವತ್ತನ್ತೀ “ಮಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ದಾನನ್ತರಾಯೋ ಹೋತೂ”ತಿ ವಾಳಮಿಗರೂಪಧರಾಹಿ ದೇವತಾಹಿ ಉಪರುದ್ಧಮಗ್ಗಾ ತೇಸು ಅಪಗತೇಸು ಚಿರೇನ ಅಸ್ಸಮಂ ಪತ್ವಾ “ಅಜ್ಜ ಮೇ ದುಸ್ಸುಪಿನಂ ದಿಟ್ಠಂ, ದುನ್ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೀ ಅಸ್ಸಮಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪುತ್ತಕೇ ಅಪಸ್ಸನ್ತೀ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ “ದೇವ, ನ ಖೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪುತ್ತಕೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಕುಹಿಂ ತೇ ಗತಾ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ಸಾ ಪುತ್ತಕೇ ಉಪಧಾರೇನ್ತೀ ತಹಿಂ ತಹಿಂ ಉಪಧಾವಿತ್ವಾ ಗವೇಸನ್ತೀ ಅದಿಸ್ವಾ ಪುನಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ “ಕಕ್ಖಳಕಥಾಯ ನಂ ಪುತ್ತಸೋಕಂ ಜಹಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ -

“ನೂನ ಮದ್ದೀ ವರಾರೋಹಾ, ರಾಜಪುತ್ತೀ ಯಸಸ್ಸಿನೀ।
ಪಾತೋ ಗತಾಸಿ ಉಞ್ಛಾಯ, ಕಿಮಿದಂ ಸಾಯಮಾಗತಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೨೨೫) -

ವತ್ವಾ ತಾಯ ಚಿರಾಯನಕಾರಣೇ ಕಥಿತೇ ಪುನಪಿ ದಾರಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಹ। ಸಾ ಪುತ್ತಸೋಕೇನ ತೇ ಉಪಧಾರೇನ್ತೀ ಪುನಪಿ ವಾತವೇಗೇನ ವನಾನಿ ವಿಚರಿ। ತಾಯ ಏಕರತ್ತಿಯಂ ವಿಚರಿತಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಂ ಪನ್ನರಸಯೋಜನಮತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ವಿಭಾತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಠಿತಾ ದಾರಕಾನಂ ಅದಸ್ಸನೇನ ಬಲವಸೋಕಾಭಿಭೂತಾ ತಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ಛಿನ್ನಕದಲೀ ವಿಯ ಭೂಮಿಯಂ ವಿಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ ಪತಿ। ಸೋ “ಮತಾ”ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಕಮ್ಪಮಾನೋ ಉಪ್ಪನ್ನಬಲವಸೋಕೋಪಿ ಸತಿಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ “ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ ತಾವ ಜೀವತಿ, ನ ಜೀವತೀ”ತಿ ಸತ್ತಮಾಸೇ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ಅನಾಪನ್ನಪುಬ್ಬೋಪಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಅಭಾವೇನ ತಸ್ಸಾ ಸೀಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಊರೂಸು ಠಪೇತ್ವಾ ಉದಕೇನ ಪರಿಪ್ಫೋಸಿತ್ವಾ ಉರಞ್ಚ ಮುಖಞ್ಚ ಹದಯಞ್ಚ ಪರಿಮಜ್ಜಿ। ಮದ್ದೀಪಿ ಖೋ ಥೋಕಂ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ “ದೇವ, ದಾರಕಾ ತೇ ಕುಹಿಂ ಗತಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ಆಹ - “ದೇವಿ, ಏಕಸ್ಸ ಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಮಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಆಗತಸ್ಸ ದಾಸತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ತಾಯ “ಕಸ್ಮಾ, ದೇವ, ಪುತ್ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದತ್ವಾ ಮಮ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಪರಿದೇವಿತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತಿಯಾ ನಾಚಿಕ್ಖೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಪಠಮಮೇವ ವುತ್ತೇ ತವ ಚಿತ್ತದುಕ್ಖಂ ಬಹು ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಇದಾನಿ ಪನ ಸರೀರದುಕ್ಖೇನ ತನುಕಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ -

“ಮಂ ಪಸ್ಸ ಮದ್ದಿ ಮಾ ಪುತ್ತೇ, ಮಾ ಬಾಳ್ಹಂ ಪರಿದೇವಸಿ।
ಲಚ್ಛಾಮ ಪುತ್ತೇ ಜೀವನ್ತಾ, ಅರೋಗಾ ಚ ಭವಾಮಸೇ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೨೬೦) -

ಸೋ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಪುನ -

“ಪುತ್ತೇ ಪಸುಞ್ಚ ಧಞ್ಞಞ್ಚ, ಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಘರೇ ಧನಂ।
ದಜ್ಜಾ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ದಾನಂ, ದಿಸ್ವಾ ಯಾಚಕಮಾಗತಂ।
ಅನುಮೋದಾಹಿ ಮೇ ಮದ್ದಿ, ಪುತ್ತಕೇ ದಾನಮುತ್ತಮ”ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೨೬೧) -

ವತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತದಾನಂ ತಂ ಅನುಮೋದಾಪೇಸಿ।

ಸಾಪಿ -

“ಅನುಮೋದಾಮಿ ತೇ ದೇವ, ಪುತ್ತಕೇ ದಾನಮುತ್ತಮಂ।
ದತ್ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇಹಿ, ಭಿಯ್ಯೋ ದಾನಂ ದದೋ ಭವಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೨೬೨) -

ವತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿ।

ಏವಂ ತೇಸು ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೇಸು ಸಕ್ಕೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಹಿಯ್ಯೋ ಜೂಜಕಸ್ಸ ಪಥವಿಂ ಉನ್ನಾದೇತ್ವಾ ದಾರಕೇ ಅದಾಸಿ। ಇದಾನಿ ನಂ ಕೋಚಿ ಹೀನಪುರಿಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮದ್ದಿದೇವಿಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತತೋ ರಾಜಾ ನಿಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಹನ್ದಾಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಣ್ಣೇನ ನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮದ್ದಿಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಪಾರಮಿಕೂಟಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಕಸ್ಸಚಿ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಯಂ ಕತ್ವಾ ಪುನ ನಂ ತಸ್ಸೇವ ದತ್ವಾ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಸೋ ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನವೇಲಾಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಣ್ಣೇನ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಹಾಪುರಿಸೋ “ಅತಿಥಿ ನೋ ಆಗತೋ”ತಿ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಧುರಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕೇನತ್ಥೇನ ಇಧಾಗತೋಸೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಅಥ ನಂ ಸಕ್ಕೋ ಮದ್ದಿದೇವಿಂ ಯಾಚಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೧೧೫“ಪುನದೇವ ಸಕ್ಕೋ ಓರುಯ್ಹ, ಹುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸನ್ನಿಭೋ।
ಅಯಾಚಿ ಮಂ ಮದ್ದಿದೇವಿಂ, ಸೀಲವನ್ತಿಂ ಪತಿಬ್ಬತ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪುನದೇವಾ**ತಿ ದಾರಕೇ ದಿನ್ನದಿವಸತೋ ಪಚ್ಛಾ ಏವ। ತದನನ್ತರಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಓರುಯ್ಹಾ**ತಿ ದೇವಲೋಕತೋ ಓತರಿತ್ವಾ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸನ್ನಿಭೋ**ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮಾನವಣ್ಣೋ।

ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ “ಹಿಯ್ಯೋ ಮೇ ದ್ವೇಪಿ ದಾರಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದಿನ್ನಾ, ಅಹಮ್ಪಿ ಅರಞ್ಞೇ ಏಕಕೋವ, ಕಥಂ ತೇ ಮದ್ದಿಂ ಸೀಲವನ್ತಿಂ ಪತಿಬ್ಬತಂ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಅವತ್ವಾವ ಪಸಾರಿತಹತ್ಥೇ ಅನಗ್ಘರತನಂ ಠಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ಅಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅಬಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅನೋಲೀನಮಾನಸೋ “ಅಜ್ಜ ಮೇ ದಾನಪಾರಮೀ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ ಗಿರಿಂ ಉನ್ನಾದೇನ್ತೋ ವಿಯ -

“ದದಾಮಿ ನ ವಿಕಮ್ಪಾಮಿ, ಯಂ ಮಂ ಯಾಚಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ।
ಸನ್ತಂ ನಪ್ಪಟಿಗೂಹಾಮಿ, ದಾನೇ ಮೇ ರಮತೀ ಮನೋ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೨೭೮) -

ವತ್ವಾ ಸೀಘಮೇವ ಕಮಣ್ಡಲುನಾ ಉದಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಉದಕಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಭರಿಯಮದಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೧೧೬“ಮದ್ದಿಂ ಹತ್ಥೇ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಉದಕಞ್ಜಲಿ ಪೂರಿಯ।
ಪಸನ್ನಮನಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ತಸ್ಸ ಮದ್ದಿಂ ಅದಾಸಹ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಉದಕಞ್ಜಲೀ**ತಿ ಉದಕಂ ಅಞ್ಜಲಿಂ, "ಉದಕ"ನ್ತಿ ಚ ಕರಣತ್ಥೇ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ, ಉದಕೇನ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಸಾರಿತಹತ್ಥತಲಂ ಪೂರೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಸನ್ನಮನಸಙ್ಕಪ್ಪೋ**ತಿ "ಅದ್ಧಾ ಇಮಿನಾ ಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಪನ್ನಸದ್ಧಾಪಸಾದೇನ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾನಿ ಸಬ್ಬಪಾಟಿಹಾರಿಯಾನಿ ಪಾತುರಹೇಸುಂ। "ಇದಾನಿಸ್ಸ ನ ದೂರೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧೀ"ತಿ ದೇವಗಣಾ ಬ್ರಹ್ಮಗಣಾ ಅತಿವಿಯ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೧೧೭."ಮದ್ದಿಯಾ ದೀಯಮಾನಾಯ, ಗಗನೇ ದೇವಾ ಪಮೋದಿತಾ।
ತದಾಪಿ ಪಥವೀ ಕಮ್ಪಿ, ಸಿನೇರುವನವಟಂಸಕಾ"ತಿ॥

ತತೋ ಪನ ದೀಯಮಾನಾಯ ಮದ್ದಿಯಾ ದೇವಿಯಾ ರುಣ್ಣಂ ವಾ ದುಮ್ಮುಖಂ ವಾ ಭಾಕುಟಿಮತ್ತಂ ವಾ ನಾಹೋಸಿ, ಏವಂ ಚಸ್ಸಾ ಅಹೋಸಿ "ಯಂ ದೇವೋ ಇಚ್ಛತಿ, ತಂ ಕರೋತೂ"ತಿ।

"ಕೋಮಾರೀ ಯಸ್ಸಾಹಂ ಭರಿಯಾ, ಸಾಮಿಕೋ ಮಮ ಇಸ್ಸರೋ।
ಯಸ್ಸಿಚ್ಛೇ ತಸ್ಸ ಮಂ ದಜ್ಜಾ, ವಿಕ್ಕಿಣೇಯ್ಯ ಹನೇಯ್ಯ ವಾ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೨೮೨) -

ಆಹ।

ಮಹಾಪುರಿಸೋಪಿ "ಅಮ್ಭೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮದ್ದಿತೋ ಮೇ ಸತಗುಣೇನ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಸತಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಮೇವ ಪಿಯತರಂ, ಇದಂ ಮೇ ದಾನಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಪ್ಪಟಿವೇಧಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೧೧೮."ಜಾಲಿಂ ಕಣ್ಹಾಜಿನಂ ಧೀತಂ, ಮದ್ದಿದೇವಿಂ ಪತಿಬ್ಬತಂ।
ಚಜಮಾನೋ ನ ಚಿನ್ತೇಸಿಂ, ಬೋಧಿಯಾಯೇವ ಕಾರಣಾ॥

೧೧೯.ನ ಮೇ ದೇಸ್ಸಾ ಉಭೋ ಪುತ್ತಾ, ಮದ್ದಿದೇವೀ ನ ದೇಸ್ಸಿಯಾ।
ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪಿಯಂ ಮಯ್ಹಂ, ತಸ್ಮಾ ಪಿಯೇ ಅದಾಸಹ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಚಜಮಾನೋ ನ ಚಿನ್ತೇ**ಸಿನ್ತಿ ಪರಿಚ್ಚಜನ್ತೋ ಸನ್ತಾಪವಸೇನ ನ ಚಿನ್ತೇಸಿಂ, ವಿಸ್ಸಟ್ಠೋ ಹುತ್ವಾ ಪರಿಚ್ಚಜಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏತ್ಥಾಹ - ಕಸ್ಮಾ ಪನಾಯಂ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತದಾರೇ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನೇ ಖತ್ತಿಯೇ ಪರಸ್ಸ ದಾಸಭಾವೇನ ಪರಿಚ್ಚಜಿ, ನ ಹಿ ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿಪಿ ಭುಜಿಸ್ಸಾನಂ ಅಭುಜಿಸ್ಸಭಾವಕರಣಂ ಸಾಧುಧಮ್ಮೋತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಅನುಧಮ್ಮಭಾವತೋ। ಅಯಞ್ಹಿ ಬುದ್ಧಕಾರಕೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನುಗತಧಮ್ಮತಾ, ಯದಿದಂ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಅತ್ತನಿಯಸ್ಸ ಮಮನ್ತಿ ಪರಿಗ್ಗಹಿತವತ್ಥುನೋ ಅನವಸೇಸಪರಿಚ್ಚಾಗೋ, ನ ಹಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಾಹಕವಿಕಪ್ಪರಹಿತಂ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಪರಿಪೂರೇತುಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಮಾಪನ್ನಾನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಮಮನ್ತಿ ಪರಿಗ್ಗಹಿತವತ್ಥುಂ ಯಾಚನ್ತಸ್ಸ ಯಾಚಕಸ್ಸ ನ ಪರಿಚ್ಚಜಿತುಂ ಯುತ್ತಂ, ಪೋರಾಣೋಪಿ ಚಾಯಮನುಧಮ್ಮೋ। ಸಬ್ಬೇಸಞ್ಹಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಅಯಂ ಆಚಿಣ್ಣಸಮಾಚಿಣ್ಣಧಮ್ಮೋ ಕುಲವಂಸೋ ಕುಲಪ್ಪವೇಣೀ, ಯದಿದಂ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚಾಗೋ। ತತ್ಥ ಚ ವಿಸೇಸತೋ ಪಿಯತರವತ್ಥುಪರಿಚ್ಚಾಗೋ, ನ ಹಿ ಕೇಚಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಾ ವಂಸಾನುಗತಂ ರಜ್ಜಿಸ್ಸರಿಯಾದಿಧನಪರಿಚ್ಚಾಗಂ, ಅತ್ತನೋ ಸೀಸನಯನಾದಿಅಙ್ಗಪರಿಚ್ಚಾಗಂ, ಪಿಯಜೀವಿತಪರಿಚ್ಚಾಗಂ, ಕುಲವಂಸಪತಿಟ್ಠಾಪಕಪಿಯಪುತ್ತಪರಿಚ್ಚಾಗಂ, ಮನಾಪಚಾರಿನೀಪಿಯಭರಿಯಾಪರಿಚ್ಚಾಗನ್ತಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಪರಿಚ್ಚಾಗೇ ಅಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧಾ ನಾಮ ಭೂತಪುಬ್ಬಾ ಅತ್ಥಿ। ತಥಾ ಹಿ ಮಙ್ಗಲೇ ಭಗವತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂತೇ ಬೋಧಿಪರಿಯೇಸನಂ

ಚರಮಾನೇ ಚ ಚರಿಮತ್ತಭಾವತೋ ತತಿಯೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಸಪುತ್ತದಾರೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ವಸನ್ತೇ ಖರದಾಠಿಕೋ ನಾಮ ಯಕ್ಖೋ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ದಾನಜ್ಝಾಸಯತಂ ಸುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಣ್ಣೇನ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ದ್ವೇ ದಾರಕೇ ಯಾಚಿ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ "ದದಾಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪುತ್ತಕೇ"ತಿ ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠೋ ಉದಕಪರಿಯನ್ತಂ ಪಥವಿಂ ಕಮ್ಪೇನ್ತೋ ದ್ವೇಪಿ ದಾರಕೇ ಅದಾಸಿ। ಯಕ್ಖೋ ಚಙ್ಕಮನಕೋಟಿಯಂ ಆಲಮ್ಬನಫಲಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಮುಳಾಲಕಲಾಪಂ ವಿಯ ದ್ವೇ ದಾರಕೇ ಖಾದಿ। ಅಗ್ಗಿಜಾಲಂ ವಿಯ ಲೋಹಿತಧಾರಂ ಉಗ್ಗಿರಮಾನಂ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಮುಖಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ "ವಞ್ಚೇಸಿ ವತ ಮಂ ಯಕ್ಖೋ"ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ಅದೇನ್ತಸ್ಸ ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಸ್ಸ ಸುಭಾವಿತತ್ತಾ ಅತೀತಧಮ್ಮಾನಂ ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಸಭಾವತೋ ಅನಿಚ್ಚಾದಿವಸೇನ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸುಪರಿಮದ್ದಿತಭಾವತೋ ಚ ಏವಂ ಇತ್ತರಟ್ಠಿತಿಕೇನ ಪಭಙ್ಗುನಾ ಅಸಾರೇನ ಸಙ್ಖಾರಕಲಾಪೇನ "ಪೂರಿತಾ ವತ ಮೇ ದಾನಪಾರಮೀ, ಮಹನ್ತಂ ವತ ಮೇ ಅತ್ಥಂ ಸಾಧೇತ್ವಾ ಇದಂ ಅಧಿಗತ"ನ್ತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಮೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ಇದಂ ಅನಞ್ಞಸಾಧಾರಣಂ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ಞತ್ವಾ "ಇಮಸ್ಸ ನಿಸ್ಸನ್ದೇನ ಅನಾಗತೇ ಇಮಿನಾವ ನೀಹಾರೇನ ಸರೀರತೋ ರಸ್ಮಿಯೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೂ"ತಿ ಪತ್ಥನಮಕಾಸಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪತ್ಥನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಬುದ್ಧಭೂತಸ್ಸ ಸರೀರಪ್ಪಭಾ ನಿಚ್ಚಮೇವ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ಫರಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ (ಧ॰ ಸ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನಕಥಾ)। ಏವಂ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಪಿಯತರಂ ಪುತ್ತದಾರಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿಂಸು।

ಅಪಿ ಚ ಯಥಾ ನಾಮ ಕೋಚಿ ಪುರಿಸೋ ಕಸ್ಸಚಿ ಸನ್ತಿಕೇ ಗಾಮಂ ವಾ ಜನಪದಂ ವಾ ಕೇಣಿಯಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ವಾ ಪಮಾದೇನ ಪೂತಿಭೂತಂ ಧನಂ ಧಾರೇಯ್ಯ, ತಮೇನಂ ಸೋ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಬನ್ಧನಾಗಾರಂ ಪವೇಸೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ "ಅಹಂ ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಏತ್ತಕಂ ನಾಮ ಧನಂ ಧಾರೇಮಿ, ತೇನಾಹಂ ರಞ್ಞಾ ಬನ್ಧನಾಗಾರೇ ಪವೇಸಿತೋ, ಸಚಾಹಂ ಇಧೇವ ಹೋಮಿ, ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಜೀಯೇಯ್ಯ, ಪುತ್ತದಾರಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸಾ ಚ ಮೇ ಜೀವಿಕಾಪಗತಾ ಮಹನ್ತಂ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಂ ವಾ ಕನಿಟ್ಠಭಾತರಂ ವಾ ಇಧ ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮೇಯ್ಯಂ । ಏವಾಹಂ ಇತೋ ಬನ್ಧನತೋ ಮುತ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಯಥಾಮಿತ್ತಂ ಯಥಾಸನ್ದಿಟ್ಠಂ ಧನಂ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದತ್ವಾ ತಮ್ಪಿ ಬನ್ಧನತೋ ಮೋಚೇಮಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋವ ಹುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾನಬಲೇನ ಅತ್ತನೋ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಕರೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಸಮ್ಪದಮಿದಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ತತ್ರಿದಂ ಓಪಮ್ಮಸಂಸನ್ದನಂ - ರಾಜಾ ವಿಯ ಕಮ್ಮಂ, ಬನ್ಧನಾಗಾರೋ ವಿಯ ಸಂಸಾರೋ, ರಞ್ಞಾ ಬನ್ಧನಾಗಾರೇ ಠಪಿತಪುರಿಸೋ ವಿಯ ಕಮ್ಮವಸೇನ ಸಂಸಾರಚಾರಕೇ ಠಿತೋ ಮಹಾಪುರಿಸೋ, ತಸ್ಸ ಬನ್ಧನಾಗಾರೇ ಠಿತಪುರಿಸಸ್ಸ ತತ್ಥ ಪುತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಭಾತುನೋ ವಾ ಪರಾಧೀನಭಾವಕರಣೇನ ತೇಸಂ ಅತ್ತನೋ ಚ ದುಕ್ಖಪ್ಪಮೋಚನಂ ವಿಯ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಾದಿಕೇ ಪರೇಸಂ ದತ್ವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಪ್ಪಟಿಲಾಭೇನ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಪ್ಪಮೋಚನಂ, ತಸ್ಸ ವಿಗತದುಕ್ಖಸ್ಸ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯಥಾಧಿಪ್ಪೇತಸಮ್ಪತ್ತಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಯ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನ ಅಪಗತವಟ್ಟದುಕ್ಖಸ್ಸ ಬುದ್ಧಭಾವೇನ ದಸಬಲಾದಿಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮನ್ನಾಗಮೋ ಅತ್ತನೋ ವಚನಕಾರಕಾನಂ ವಿಜ್ಜತ್ತಯಾದಿಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮನ್ನಾಗಮೋ ಚಾತಿ ಏವಂ ಅನವಜ್ಜಸಭಾವೋ ಏವ ಮಹಾಪುರಿಸಾನಂ ಪುತ್ತದಾರಪರಿಚ್ಚಾಗೋ। ಏತೇನೇವ ನಯೇನ ನೇಸಂ ಅಙ್ಗಜೀವಿತಪರಿಚ್ಚಾಗೇ ಯಾ ಚೋದನಾ, ಸಾಪಿ ವಿಸೋಧಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ।

ಏವಂ ಪನ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಮದ್ದಿದೇವಿಯಾ ದಿನ್ನಾಯ ಸಕ್ಕೋ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಚಿತ್ತಜಾತೋ ಹುತ್ವಾ -

"ಸಬ್ಬೇ ಜಿತಾ ತೇ ಪಚ್ಚೂಹಾ, ಯೇ ದಿಬ್ಬಾ ಯೇ ಚ ಮಾನುಸಾ।
ನಿನ್ನಾದಿತಾ ತೇ ಪಥವೀ, ಸದ್ದೋ ತೇ ತಿದಿವಂ ಗತೋ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೨೮೩-೨೨೮೪)।

“ದುದ್ದದಂ ದದಮಾನಾನಂ, ದುಕ್ಕರಂ ಕಮ್ಮ ಕುಬ್ಬತಂ।
ಅಸನ್ತೋ ನಾನುಕುಬ್ಬನ್ತಿ, ಸತಂ ಧಮ್ಮೋ ದುರನ್ನಯೋ॥

“ತಸ್ಮಾ ಸತಞ್ಚ ಅಸತಂ, ನಾನಾ ಹೋತಿ ಇತೋ ಗತಿ।
ಅಸನ್ತೋ ನಿರಯಂ ಯನ್ತಿ, ಸನ್ತೋ ಸಗ್ಗಪರಾಯನಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೨೮೭-೨೨೮೭) -

ಆದಿನಾ ನಯೇನ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ದಾನಾನುಮೋದನವಸೇನ ಥುತಿಂ ಅಕಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಪಚ್ಚೂಹಾ**ತಿ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ। **ದಿಬ್ಬಾ**ತಿ ದಿಬ್ಬಯಸಪಟಿಬಾಹಕಾ। **ಮಾನುಸಾ**ತಿ ಮನುಸ್ಸಯಸಪಟಿಬಾಹಕಾ। ಕೇ ಪನ ತೇತಿ? ಮಚ್ಛರಿಯಧಮ್ಮಾ, ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಪುತ್ತದಾರಂ ದೇನ್ತೇನ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಜಿತಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ದುದ್ದದ**ನ್ತಿ ಪುತ್ತದಾರಾದಿದುದ್ದದಂ **ದದಮಾನಾನಂ** ತಮೇವ **ದುಕ್ಕರಂ ಕುಬ್ಬತಂ** ತುಮ್ಹಾದಿಸಾನಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಞ್ಞೇ ಸಾವಕಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಸತ್ತಾ ನಾನುಕುಬ್ಬನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸನ್ತೋ ಮಚ್ಛರಿನೋ। ತಸ್ಮಾ **ಸತಂ ಧಮ್ಮೋ ದುರನ್ನಯೋ** ಸಾಧೂನಂ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ಅಞ್ಞೇಹಿ ದುರನುಗಮೋ।

ಏವಂ ಸಕ್ಕೋ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಅನುಮೋದನವಸೇನ ಥುತಿಂ ಕತ್ವಾ ಮದ್ದಿದೇವಿಂ ನಿಯ್ಯಾತೇನ್ತೋ -

“ದದಾಮಿ ಭೋತೋ ಭರಿಯಂ, ಮದ್ದಿಂ ಸಬ್ಬಙ್ಗಸೋಭನಂ।
ತ್ವಞ್ಚೇವ ಮದ್ದಿಯಾ ಛನ್ನೋ, ಮದ್ದೀ ಚ ಪತಿನೋ ತವಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೨೮೯) -

ವತ್ವಾ ತಂ ಮದ್ದಿಂ ಪಟಿದತ್ವಾ ದಿಬ್ಬತ್ತಭಾವೇನ ಜಲನ್ತೋ ತರುಣಸೂರಿಯೋ ವಿಯ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ -

“ಸಕ್ಕೋಹಮಸ್ಮಿ ದೇವಿನ್ದೋ, ಆಗತೋಸ್ಮಿ ತವನ್ತಿಕೇ।
ವರಂ ವರಸ್ಸು ರಾಜಿಸಿ, ವರೇ ಅಟ್ಠ ದದಾಮಿ ತೇ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೨೯೨) -

ವತ್ವಾ ವರೇಹಿ ನಿಮನ್ತೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋಪಿ “ಪಿತಾ ಮಂ ಪುನದೇವ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತು, ವಜ್ಝಪ್ಪತ್ತಂ ವಧತೋ ಮೋಚೇಯ್ಯಂ, ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಅವಸ್ಸಯೋ ಭವೇಯ್ಯಂ, ಪರದಾರಂ ನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಇತ್ಥೀನಂ ವಸಂ ನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಪುತ್ತೋ ಮೇ ದೀಘಾಯುಕೋ ಸಿಯಾ, ಅನ್ನಪಾನಾದಿದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ಬಹುಕೋ ಸಿಯಾ, ತಞ್ಚ ಅಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ದದೇಯ್ಯಂ, ಏವಂ ಮಹಾದಾನಾನಿ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ದೇವಲೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತೋ ಇಧಾಗತೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ಇಮೇ ಅಟ್ಠ ವರೇ ಯಾಚಿ। ಸಕ್ಕೋ “ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಪಿತಾ ಸಞ್ಜಯಮಹಾರಾಜಾ ಇಧೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸ್ಸತಿ, ಇತರೋ ಚ ಸಬ್ಬೋ ತೇ ಮನೋರಥೋ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತಿ, ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹೋಹೀ”ತಿ ಓವದಿತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಚ ಮದ್ದಿದೇವೀ ಚ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಸಕ್ಕದತ್ತಿಯೇ ಅಸ್ಸಮೇ ವಸಿಂಸು।

ಜೂಜಕೇಪಿ ಕುಮಾರೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ದೇವತಾ ಆರಕ್ಖಮಕಂಸು। ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಏಕಾ ದೇವಧೀತಾ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮದ್ದಿವಣ್ಣೇನ ಕುಮಾರೇ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ। ಸೋ ದೇವತಾವಿಗ್ಗಹಿತೋ ಹುತ್ವಾ “ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಅಡ್ಢಮಾಸೇನ ಜೇತುತ್ತರನಗರಮೇವ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ರಾಜಾ ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ದಾರಕೇ ರಾಜಙ್ಗಣೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ತೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಕಥಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ಧನಂ ದತ್ವಾ ಕುಮಾರೇ ಕಿಣಿತ್ವಾ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತೇ ಕತ್ವಾ ರಾಜಾ ದಾರಕಂ ಫುಸ್ಸತಿದೇವೀ ದಾರಿಕಂ ಉಚ್ಛಙ್ಗೇ ಕತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ರಾಜಪುತ್ತಿಯಾ ಚ ಪವತ್ತಿಂ ಸುಣಿಂಸು।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ “ಭೂನಹಚ್ಚಂ ವತ ಮಯಾ ಕತ”ನ್ತಿ ಸಂವಿಗ್ಗಮಾನಸೋ ತಾವದೇವ ದ್ವಾದಸಅಕ್ಖೋಭನೀಪರಿಮಾಣಂ ಸೇನಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ವಙ್ಕಪಬ್ಬತಾಭಿಮುಖೋ ಪಾಯಾಸಿ ಸದ್ಧಿಂ ಫುಸ್ಸತಿದೇವಿಯಾ ಚೇವ ದಾರಕೇಹಿ ಚ। ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುತ್ತೇನ ಚ ಸುಣಿಸಾಯ ಚ ಸಮಾಗಚ್ಛಿ। ವೇಸ್ಸನ್ತರೋ ಪಿಯಪುತ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಸೋಕಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಪತಿ, ತಥಾ ಮದ್ದೀ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಸಹಜಾತಾ ಸಟ್ಠಿಸಹಸ್ಸಾ ಚ ಅಮಚ್ಚಾ। ತಂ ಕಾರುಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸನ್ತೇಸು ಏಕೋಪಿ ಸಕಭಾವೇನ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ಸಕಲಂ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಯುಗನ್ಧರವಾತಪಮದ್ದಿತಂ ವಿಯ ಸಾಲವನಂ ಅಹೋಸಿ। ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ತೇಸಂ ವಿಸಞ್ಞಿಭಾವವಿನೋದನತ್ಥಂ ಪೋಕ್ಖರವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸಾಪೇಸಿ, ತೇಮೇತುಕಾಮಾ ತೇಮೇನ್ತಿ, ಪೋಕ್ಖರೇ ಪತಿತವಸ್ಸಂ ವಿಯ ವಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಬ್ಬೇ ಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭಿಂಸು। ತದಾಪಿ ಪಥವಿಕಮ್ಪಾದಯೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಪಾತುರಹೇಸುಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೧೨೦.“ಪುನಾಪರಂ ಬ್ರಹಾರಞ್ಞೇ, ಮಾತಾಪಿತುಸಮಾಗಮೇ।
ಕರುಣಂ ಪರಿದೇವನ್ತೇ, ಸಲ್ಲಪನ್ತೇ ಸುಖಂ ದುಖಂ॥

೧೨೧.“ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇನ ಗರುನಾ, ಉಭಿನ್ನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ।
ತದಾಪಿ ಪಥವೀ ಕಮ್ಪಿ, ಸಿನೇರುವನವಟಂಸಕಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕರುಣಂ ಪರಿದೇವನ್ತೇ**ತಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಆಗತಜನೇ ಕರುಣಂ ಪರಿದೇವಮಾನೇ। **ಸಲ್ಲಪನ್ತೇ ಸುಖಂ ದುಖ**ನ್ತಿ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರವಸೇನ ಆಲಾಪಸಲ್ಲಾಪಂ ಕರೋನ್ತೇ। **ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇನ ಗರುನಾ ಉಭಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಇಮೇ ಸಿವೀನಂ ವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅದೂಸಕಂ ಧಮ್ಮೇ ಠಿತಂ ಮಂ ಪಬ್ಬಾಜಯಿಂಸೂತಿ ಚಿತ್ತಪ್ಪಕೋಪಂ ಅಕತ್ವಾ ಉಭೋಸು ಏತೇಸು ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಧಮ್ಮಗಾರವಸಮುಸ್ಸಿತೇನ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇನೇವ ಯಥಾರೂಪೇ **ಉಪಸಙ್ಕಮಿ**। ತೇನ ಮೇ ಧಮ್ಮತೇಜೇನ **ತದಾಪಿ ಪಥವೀ ಕಮ್ಪಿ**।

ಅಥ ಸಞ್ಜಯಮಹಾರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಕೇಸಮಸ್ಸುಕಮ್ಮಾದೀನಿ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಭರಣವಿಭೂಸಿತಂ ದೇವರಾಜಾನಮಿವ ವಿರೋಚಮಾನಂ ಸಹ ಮದ್ದಿದೇವಿಯಾ ರಜ್ಜೇ ಅಭಿಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ತಾವದೇವ ಚ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದ್ವಾದಸಅಕ್ಖೋಭನೀಪರಿಮಾಣಾಯ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಚ ಪುತ್ತಂ ಪರಿವಾರಯಿತ್ವಾ ವಙ್ಕಪಬ್ಬತತೋ ಯಾವ ಜೇತುತ್ತರನಗರಾ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಮಗ್ಗಂ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ದ್ವೀಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಸುಖೇನೇವ ನಗರಂ ಪವೇಸೇಸಿ। ಮಹಾಜನೋ ಉಳಾರಂ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇಸಿ। ಚೇಲುಕ್ಖೇಪಾದಯೋ ಪವತ್ತಿಂಸು। ನಗರೇ ಚ ನನ್ದಿಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸುಂ। ಅನ್ತಮಸೋ ಬಿಳಾರೇ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಬನ್ಧನೇ ಠಿತಾನಂ ಬನ್ಧನಮೋಕ್ಖೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ನಗರಂ ಪವಿಟ್ಠದಿವಸೇಯೇವ ಪಚ್ಚೂಸಕಾಲೇ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಸ್ವೇ ವಿಭಾತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಮಮಾಗತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ಯಾಚಕಾ ಆಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಾಹಂ ಕಿಂ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಆಸನಂ ಉಣ್ಹಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸೋ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಞತ್ವಾ ತಾವದೇವ ರಾಜನಿವೇಸನಸ್ಸ ಪುರಿಮವತ್ಥುಂ ಪಚ್ಛಿಮವತ್ಥುಞ್ಚ ಕಟಿಪ್ಪಮಾಣಂ ಪೂರೇನ್ತೋ ಘನಮೇಘೋ ವಿಯ ಸತ್ತರತನವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸಾಪೇಸಿ। ಸಕಲನಗರೇ ಜಣ್ಣುಪ್ಪಮಾಣಂ ವಸ್ಸಾಪೇಸೀತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೧೨೨.“ಪುನಾಪರಂ ಬ್ರಹಾರಞ್ಞಾ, ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಞಾತಿಭಿ।
ಪವಿಸಾಮಿ ಪುರಂ ರಮ್ಮಂ, ಜೇತುತ್ತರಂ ಪುರುತ್ತಮಂ॥

೧೨೩.“ರತನಾನಿ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಿಂಸು, ಮಹಾಮೇಘೋ ಪವಸ್ಸಥ।
ತದಾಪಿ ಪಥವೀ ಕಮ್ಪಿ, ಸಿನೇರುವನವಟಂಸಕಾ॥

೧೨೪"ಅಚೇತನಾಯಂ ಪಥವೀ, ಅವಿಞ್ಞಾಯ ಸುಖಂ ದುಖಂ।
ಸಾಪಿ ದಾನಬಲಾ ಮಯ್ಹಂ, ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಕಮ್ಪಥಾ"ತಿ॥

ಏವಂ ಸತ್ತರತನವಸ್ಸೇ ವುಟ್ಠೇ ಪುನದಿವಸೇ ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಯೇಸಂ ಕುಲಾನಂ ಪುರಿಮಪಚ್ಛಿಮವತ್ಥೂಸು ವುಟ್ಠಧನಂ, ತೇಸಞ್ಞೇವ ಹೋತೂ"ತಿ ದಾಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಧನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕೋಟ್ಠಾಗಾರೇಸು ಓಕಿರಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। **ಅಚೇತನಾಯಂ ಪಥವೀ**ತಿ ಚೇತನಾರಹಿತಾ ಅಯಂ ಮಹಾಭೂತಾ ಪಥವೀ, ದೇವತಾ ಪನ ಚೇತನಾಸಹಿತಾ। **ಅವಿಞ್ಞಾಯ ಸುಖಂ ದುಖ**ನ್ತಿ ಅಚೇತನತ್ತಾ ಏವ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ। ಸತಿಪಿ ಸುಖದುಕ್ಖಪಚ್ಚಯಸಂಯೋಗೇ ತಂ ನಾನುಭವನ್ತೀ। **ಸಾಪಿ ದಾನಬಲಾ ಮಯ್ಹ**ನ್ತಿ ಏವಂಭೂತಾಪಿ ಸಾ ಮಹಾಪಥವೀ ಮಮ ದಾನಪುಞ್ಞಾನುಭಾವಹೇತು। **ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಕಮ್ಪಥಾ**ತಿ ಅಟ್ಠವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ಹದಯಮಂಸಾದೀನಿಪಿ ಯಾಚಕಾನಂ ದದೇಯ್ಯನ್ತಿ ದಾನಜ್ಝಾಸಯುಪ್ಪಾದೇ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿದಾನೇ ಪಬ್ಬಾಜನಕಾಲೇ ಪವತ್ತಿತಮಹಾದಾನೇ ಪುತ್ತದಾನೇ ಭರಿಯಾದಾನೇ ವಙ್ಕಪಬ್ಬತೇ ಞಾತಿಸಮಾಗಮೇ ನಗರಂ ಪವಿಟ್ಠದಿವಸೇ ರತನವಸ್ಸಕಾಲೇತಿ ಇಮೇಸು ಠಾನೇಸು ಸತ್ತವಾರಂ ಅಕಮ್ಪಿತ್ಥ। ಏವಂ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂ ಮಹಾಪಥವಿಕಮ್ಪನಾದಿಅಚ್ಛರಿಯಪಾತುಭಾವಹೇತುಭೂತಾನಿ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಮಹಾದಾನಾನಿ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ತುಸಿತಪುರೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ –

"ತತೋ ವೇಸ್ಸನ್ತರೋ ರಾಜಾ, ದಾನಂ ದತ್ವಾನ ಖತ್ತಿಯೋ।
ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಸಪ್ಪಞ್ಞೋ, ಸಗ್ಗಂ ಸೋ ಉಪಪಜ್ಜಥಾ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೪೪೦)।

ತದಾ ಜೂಜಕೋ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಅಮಿತ್ತತಾಪನಾ ಚಿಞ್ಚಮಾಣವಿಕಾ , ಚೇತಪುತ್ತೋ ಛನ್ನೋ, ಅಚ್ಚುತತಾಪಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಸಕ್ಕೋ ಅನುರುದ್ಧೋ, ಮದ್ದೀ ರಾಹುಲಮಾತಾ, ಜಾಲಿಕುಮಾರೋ ರಾಹುಲೋ, ಕಣ್ಹಾಜಿನಾ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ, ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮಹಾರಾಜಕುಲಾನಿ, ಸೇಸಪರಿಸಾ ಬುದ್ಧಪರಿಸಾ, ವೇಸ್ಸನ್ತರೋ ರಾಜಾ ಲೋಕನಾಥೋ।

ಇಧಾಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಯಥಾರಹಂ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಮಹಾಸತ್ತೇ ಕುಚ್ಛಿಗತೇ ಮಾತು ದೇವಸಿಕಂ ಛಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ದಾನಂ ದಾತುಕಾಮತಾದೋಹಳೋ, ತಥಾ ದೀಯಮಾನೇಪಿ ಧನಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖಯಾಭಾವೋ, ಜಾತಕ್ಖಣೇ ಏವ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ "ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಅತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ"ತಿ ವಾಚಾನಿಚ್ಛಾರಣಂ, ಚತುಪಞ್ಚವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ಅತ್ತನೋ ಅಲಙ್ಕಾರಸ್ಸ ಧಾತೀನಂ ಹತ್ಥಗತಸ್ಸ ಪುನ ಅಗ್ಗಹೇತುಕಾಮತಾ, ಅಟ್ಠವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ಹದಯಮಂಸಾದಿಕಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಾವಯವಸ್ಸ ದಾತುಕಾಮತಾತಿ ಏವಮಾದಿಕಾ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂ ಮಹಾಪಥವಿಕಮ್ಪನಾದಿಅನೇಕಚ್ಛರಿಯಪಾತುಭಾವಹೇತುಭೂತಾ ಇಧ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತಿ –

"ಏವಂ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಹೇತೇ, ಅಬ್ಭುತಾ ಚ ಮಹೇಸಿನೋ…ಪೇ॰…।
ತೇಸು ಚಿತ್ತಪ್ಪಸಾದೋಪಿ, ದುಕ್ಖತೋ ಪರಿಮೋಚಯೇ।
ಪಗೇವಾನುಕಿರಿಯಾ ತೇಸಂ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುಧಮ್ಮತೋ"ತಿ॥

ವೇಸ್ಸನ್ತರಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಸಸಪಣ್ಡಿತಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೧೨೫-೬. ದಸಮೇ **ಯದಾ ಹೋಮಿ, ಸಸಕೋ**ತಿ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಬೋಧಿಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಯದಾ ಸಸಪಣ್ಡಿತೋ ಹೋಮಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಹಿ ಕಮ್ಮವಸಿಪ್ಪತ್ತಾಪಿ ತಾದಿಸಾನಂ ತಿರಚ್ಛಾನಾನಂ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹನತ್ಥಂ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ। **ಪವನಚಾರಕೋ**ತಿ ಮಹಾವನಚಾರೀ। ದಬ್ಬಾದಿತಿಣಾನಿ ರುಕ್ಖಗಚ್ಛೇಸು ಪಣ್ಣಾನಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಸಾಕಂ ರುಕ್ಖತೋ ಪತಿತಫಲಾನಿ ಚ ಭಕ್ಖೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ತಿಣಪಣ್ಣಸಾಕಫಲಭಕ್ಖೋ**। **ಪರಹೇಠನವಿವಜ್ಜಿತೋ**ತಿ ಪರಪೀಳಾವಿರಹಿತೋ। **ಸುತ್ತಪೋತೋ ಚಾ**ತಿ ಉದ್ದಪೋತೋ ಚ। **ಅಹಂ ತದಾ**ತಿ ಯದಾಹಂ ಸಸಕೋ ಹೋಮಿ, ತದಾ ಏತೇ ಮಕ್ಕಟಾದಯೋ ತಯೋ ಸಹಾಯೇ ಓವದಾಮಿ।

೧೨೭. **ಕಿರಿಯೇ ಕಲ್ಯಾಣಪಾಪಕೇ**ತಿ ಕುಸಲೇ ಚೇವ ಅಕುಸಲೇ ಚ ಕಮ್ಮೇ। **ಪಾಪಾನೀ**ತಿ ಅನುಸಾಸನಾಕಾರದಸ್ಸನಂ। ತತ್ಥ **ಪಾಪಾನಿ ಪರಿವಜ್ಜೇಥಾ**ತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀತಿ ಇಮಾನಿ ಪಾಪಾನಿ ಪರಿವಜ್ಜೇಥ। **ಕಲ್ಯಾಣೇ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸಥಾ**ತಿ ದಾನಂ ಸೀಲಂ…ಪೇ॰… ದಿಟ್ಠುಜುಕಮ್ಮನ್ತಿ ಇದಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಯಾಣೇ ಅತ್ತನೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತಾನಿ ಅಭಿಮುಖಭಾವೇನ ನಿವಿಸ್ಸಥ, ಇಮಂ ಕಲ್ಯಾಣಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋಪಿ ಞಾಣಸಮ್ಪನ್ನತಾಯ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ತೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ಜನಾನಂ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಉಪಗತಾನಂ ಓವಾದವಸೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ತೇ ತಸ್ಸ ಓವಾದಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಸನ್ತಿ। ಏವಂ ಕಾಲೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಆಕಾಸಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಚನ್ದಪಾರಿಪೂರಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ಓವದಿ। ತೇನಾಹ –

೧೨೮"ಉಪೋಸಥಮ್ಹಿ ದಿವಸೇ, ಚನ್ದಂ ದಿಸ್ವಾನ ಪೂರಿತಂ।
ಏತೇಸಂ ತತ್ಥ ಆಚಿಕ್ಖಿಂ, ದಿವಸೋ ಅಜ್ಜುಪೋಸಥೋ॥

೧೨೯"ದಾನಾನಿ ಪಟಿಯಾದೇಥ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಸ್ಸ ದಾತವೇ।
ದತ್ವಾ ದಾನಂ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೇ, ಉಪವಸ್ಸಥುಪೋಸಥ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಚನ್ದಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ಪೂರಿತ**ನ್ತಿ ಜುಣ್ಹಪಕ್ಖಚಾತುದ್ದಸಿಯಂ ಈಸಕಂ ಅಪರಿಪುಣ್ಣಭಾವೇನ ಚನ್ದಂ ನ ಪರಿಪೂರಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ತತೋ ವಿಭಾತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅರುಣುಗ್ಗಮನವೇಲಾಯಮೇವ **ಉಪೋಸಥಮ್ಹಿ ದಿವಸೇ** ಪನ್ನರಸೇ **ಏತೇಸಂ** ಮಕ್ಕಟಾದೀನಂ ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯಾನಂ **ದಿವಸೋ ಅಜ್ಜುಪೋಸಥೋ**। ತಸ್ಮಾ **"ದಾನಾನಿ ಪಟಿಯಾದೇಥಾ"**ತಿಆದಿನಾ ತತ್ಥ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ಪಟಿಪತ್ತಿವಿಧಾನಂ **ಆಚಿಕ್ಖಿ**ನ್ತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ **ದಾನಾನೀ**ತಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇ। **ಪಟಿಯಾದೇಥಾ**ತಿ ಯಥಾಸತ್ತಿ ಯಥಾಬಲಂ ಸಜ್ಜೇಥ। **ದಾತವೇ**ತಿ ದಾತುಂ। **ಉಪವಸ್ಸಥಾ**ತಿ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋಥ, ಉಪೋಸಥಸೀಲಾನಿ ರಕ್ಖಥ, ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ದಿನ್ನದಾನಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯಾಚಕೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಖಾದಿತಬ್ಬಾಹಾರತೋ ದತ್ವಾ ಖಾದೇಯ್ಯಾಥಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ತೇ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಓವಾದಂ ಸಿರಸಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಙ್ಗಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಹಿಂಸು। ತೇಸು ಉದ್ದಪೋತೋ ಪಾತೋವ "ಗೋಚರಂ ಪರಿಯೇಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನದೀತೀರಂ ಗತೋ। ಅಥೇಕೋ ಬಾಳಿಸಿಕೋ ಸತ್ತ ರೋಹಿತಮಚ್ಛೇ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಲ್ಲಿಯಾ ಆವುಣಿತ್ವಾ ನದೀತೀರೇ ವಾಲುಕಾಯ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಮಚ್ಛೇ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ನದಿಯಾ ಅಧೋ ಸೋತಂ ಭಸ್ಸಿ। ಉದ್ದೋ ಮಚ್ಛಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ ವಾಲುಕಂ ವಿಯೂಹಿತ್ವಾ ಮಚ್ಛೇ ದಿಸ್ವಾ ನೀಹರಿತ್ವಾ "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಏತೇಸಂ ಸಾಮಿಕೋ"ತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಘೋಸೇತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಲ್ಲಿಯಂ ಡಂಸಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಗುಮ್ಬೇ ಠಪೇತ್ವಾ "ವೇಲಾಯಮೇವ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಸಿಙ್ಗಾಲೋಪಿ ಗೋಚರಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ಏಕಸ್ಸ ಖೇತ್ತಗೋಪಕಸ್ಸ ಕುಟಿಯಂ ದ್ವೇ ಮಂಸಸೂಲಾನಿ ಏಕಂ ಗೋಧಂ ಏಕಞ್ಚ ದಧಿವಾರಕಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಏತೇಸಂ ಸಾಮಿಕೋ"ತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಘೋಸೇತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಂ ಅದಿಸ್ವಾ ದಧಿವಾರಕಸ್ಸ ಉಗ್ಗಹಣರಜ್ಜುಕಂ ಗೀವಾಯಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಮಂಸಸೂಲೇ ಚ ಗೋಧಞ್ಚ ಮುಖೇನ ಡಂಸಿತ್ವಾ

ಅತ್ತನೋ ವಸನಗುಮ್ಬೇ ಠಪೇತ್ವಾ “ವೇಲಾಯಮೇವ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಮಕ್ಕಟೋಪಿ ವನಸಣ್ಡಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಮ್ಬಪಿಣ್ಡಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಗುಮ್ಬೇ ಠಪೇತ್ವಾ “ವೇಲಾಯಮೇವ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ನಿಪಜ್ಜಿ। ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ “ಅಹೋ ಇಧ ನೂನ ಯಾಚಕೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ”ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೧೩೦“ತೇ ಮೇ ಸಾಧೂತಿ ವತ್ವಾನ, ಯಥಾಸತ್ತಿ ಯಥಾಬಲಂ।
ದಾನಾನಿ ಪಟಿಯಾದೇತ್ವಾ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಗವೇಸಿಸು”ನ್ತಿ॥

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪನ “ವೇಲಾಯಮೇವ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ದಬ್ಬಾದಿತಿಣಾನಿ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಸನಗುಮ್ಬೇಯೇವ ನಿಸಿನ್ನೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - “ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತಾನಂ ಯಾಚಕಾನಂ ತಿಣಾನಿ ಖಾದಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ತಿಲತಣ್ಡುಲಾದಯೋಪಿ ಮಯ್ಹಂ ನತ್ಥಿ, ಸಚೇ ಮೇ ಸನ್ತಿಕಂ ಯಾಚಕೋ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಅಹಂ ತಿಣೇನ ಯಾಪೇಮಿ, ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಮಂಸಂ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

೧೩೧“ಅಹಂ ನಿಸಜ್ಜ ಚಿನ್ತೇಸಿಂ, ದಾನಂ ದಕ್ಖಿಣನುಚ್ಛವಂ।
ಯದಿಹಂ ಲಭೇ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ, ಕಿಂ ಮೇ ದಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

೧೩೨“ನ ಮೇ ಅತ್ಥಿ ತಿಲಾ ಮುಗ್ಗಾ, ಮಾಸಾ ವಾ ತಣ್ಡುಲಾ ಘತಂ।
ಅಹಂ ತಿಣೇನ ಯಾಪೇಮಿ, ನ ಸಕ್ಕಾ ತಿಣ ದಾತವೇ॥

೧೩೩“ಯದಿ ಕೋಚಿ ಏತಿ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ, ಭಿಕ್ಖಾಯ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ।
ದಜ್ಜಾಹಂ ಸಕಮತ್ತಾನಂ, ನ ಸೋ ತುಚ್ಛೋ ಗಮಿಸ್ಸತೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ದಾನಂ ದಕ್ಖಿಣನುಚ್ಛವನ್ತಿ** ದಕ್ಖಿಣಾಭಾವೇನ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ದಾನಂ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ **ಚಿನ್ತೇಸಿಂ**। **ಯದಿಹಂ ಲಭೇತಿ** ಯದಿ ಅಹಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಅಜ್ಜ ಲಭೇಯ್ಯಂ। **ಕಿಂ ಮೇ ದಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ** ಕಿಂ ಮಮ ದಾತಬ್ಬಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। **ನ ಸಕ್ಕಾ ತಿಣ ದಾತವೇತಿ** ಯದಿ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಸ್ಸ ದಾತುಂ ತಿಲಮುಗ್ಗಾದಿಕಂ ಮಯ್ಹಂ ನತ್ಥಿ, ಯಂ ಪನ ಮಮ ಆಹಾರಭೂತಂ, ತಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ತಿಣಂ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಸ್ಸ ದಾತುಂ। **ದಜ್ಜಾಹಂ ಸಕಮತ್ತಾನನ್ತಿ** ಕಿಂ ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಏತಾಯ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಚಿನ್ತಾಯ, ನನು ಇದಮೇವ ಮಯ್ಹಂ ಅನವಜ್ಜಂ ಅಪರಾಧೀನತಾಯ ಸುಲಭಂ ಪರೇಸಞ್ಚ ಪರಿಭೋಗಾರಹಂ ಸರೀರಂ ಸಚೇ **ಕೋಚಿ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ** ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ತಯಿದಂ ಸಕಮತ್ತಾನಂ ತಸ್ಸ ದಜ್ಜಾಮಹಂ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ **ನ ಸೋ ತುಚ್ಛೋ** ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತೋ ಅರಿತ್ತಹತ್ಥೋ ಹುತ್ವಾ **ಗಮಿಸ್ಸತೀತಿ**।

ಏವಂ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಸಭಾವಂ ಪರಿವಿತಕ್ಕೇನ್ತಸ್ಸ ಪರಿವಿತಕ್ಕಾನುಭಾವೇನ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಸನಂ ಉಣ್ಹಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸೋ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಇಮಂ ಕಾರಣಂ ದಿಸ್ವಾ “ಸಸರಾಜಂ ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಪಠಮಂ ಉದ್ದಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಸೇನ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತೇನ “ಕಿಮತ್ಥಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಠಿತೋಸೀ”ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ ಸಚೇ ಕಞ್ಚಿ ಆಹಾರಂ ಲಭೇಯ್ಯಂ, ಉಪೋಸಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೇಯ್ಯನ್ತಿ। ಸೋ “ಸಾಧೂತಿ ತೇ ಆಹಾರಂ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಆಹ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

“ಸತ್ತ ಮೇ ರೋಹಿತಾ ಮಚ್ಛಾ, ಉದಕಾ ಥಲಮುಬ್ಭತಾ।
ಇದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೇ ಅತ್ಥಿ, ಏತಂ ಭುತ್ವಾ ವನೇ ವಸಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೪.೬೧)।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ಪಗೇವ ತಾವ ಹೋತು, ಪಚ್ಛಾ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಥೇವ ಸಿಙ್ಗಾಲಸ್ಸ ಮಕ್ಕಟಸ್ಸ ಚ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇಹಿಪಿ ಅತ್ತನೋ ವಿಜ್ಜಮಾನೇಹಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇಹಿ ನಿಮನ್ತಿತೋ "ಪಗೇವ ತಾವ ಹೋತು, ಪಚ್ಛಾ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

"ದುಸ್ಸ ಮೇ ಖೇತ್ತಪಾಲಸ್ಸ, ರತ್ತಿಭತ್ತಂ ಅಪಾಭತಂ।
ಮಂಸಸೂಲಾ ಚ ದ್ವೇ ಗೋಧಾ, ಏಕಞ್ಚ ದಧಿವಾರಕಂ।
ಇದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೇ ಅತ್ಥಿ, ಏತಂ ಭುತ್ವಾ ವನೇ ವಸಾ"ತಿ॥

"ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಂ ದಕಂ ಸೀತಂ, ಸೀತಚ್ಛಾಯಾ ಮನೋರಮಾ।
ಇದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೇ ಅತ್ಥಿ, ಏತಂ ಭುತ್ವಾ ವನೇ ವಸಾ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೪.೬೨-೬೩)।

ತತ್ಥ **ದುಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಮುಸ್ಸ। **ರತ್ತಿಭತ್ತಂ ಅಪಾಭತ**ನ್ತಿ ರತ್ತಿಭೋಜನತೋ ಅಪನೀತಂ। **ಮಂಸಸೂಲಾ ಚ ದ್ವೇ ಗೋಧಾ**ತಿ ಅಙ್ಗಾರಪಕ್ಕಾನಿ ದ್ವೇ ಮಂಸಸೂಲಾನಿ ಏಕಾ ಚ ಗೋಧಾ। **ದಧಿವಾರಕ**ನ್ತಿ ದಧಿವಾರಕೋ।

೧೩೪. ಅಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಸಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗತೋ। ತೇನಾಪಿ "ಕಿಮತ್ಥಮಾಗತೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಥೇವಾಹ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಮಮ ಸಙ್ಕಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯಾ"**ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಮಮ ಸಙ್ಕಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯಾ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಪರಿವಿತಕ್ಕಂ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಣ್ಣೇನಾ**ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪವತಾ ಅತ್ತಭಾವೇನ। **ಆಸಯ**ನ್ತಿ ವಸನಗುಮ್ಬಂ।

೧೩೫-೭. **ಸನ್ತುಟ್ಠೋ**ತಿ ಸಮಂ ಸಬ್ಬಭಾಗೇನೇವ ತುಟ್ಠೋ। **ಘಾಸಹೇತೂ**ತಿ ಆಹಾರಹೇತು। **ಅದಿನ್ನಪುಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಯೇಹಿ ಕೇಹಿಚಿ ಅಬೋಧಿಸತ್ತೇಹಿ ಅದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ। **ದಾನವರ**ನ್ತಿ ಉತ್ತಮದಾನಂ। **"ಅಜ್ಜ ದಸ್ಸಾಮಿ ತೇ ಅಹ"**ನ್ತಿ ವತ್ವಾ **ತುವಂ ಸೀಲಗುಣೂಪೇತೋ, ಅಯುತ್ತಂ ತೇ ಪರಹೇಠನ**ನ್ತಿ ತಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತತೋ ಅಪನೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗಯೋಗ್ಗಂ ಅತ್ತಾನಂ ಕತ್ವಾ ದಾತುಂ **"ಏಹಿ ಅಗ್ಗಿಂ ಪದೀಪೇಹೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಅಹಂ ಪಚಿಸ್ಸಮತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ತಯಾ ಕತೇ ಅಙ್ಗಾರಗಬ್ಭೇ ಅಹಮೇವ ಪತಿತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಪಚಿಸ್ಸಂ। **ಪಕ್ಕಂ ತ್ವಂ ಭಕ್ಖಯಿಸ್ಸಸೀ**ತಿ ತಥಾ ಪನ ಪಕ್ಕಂ ತ್ವಂ ಖಾದಿಸ್ಸಸಿ।

೧೩೮-೯. **ನಾನಾಕಟ್ಠೇ ಸಮಾನಯೀ**ತಿ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಸಧಾರೀ ಸಕ್ಕೋ ನಾನಾದಾರೂನಿ ಸಮಾನೇನ್ತೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। **ಮಹನ್ತಂ ಅಕಾಸಿ ಚಿತಕಂ, ಕತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಗಬ್ಭಕ**ನ್ತಿ ವೀತಚ್ಚಿಕಂ ವಿಗತಧೂಮಂ ಅಙ್ಗಾರಭರಿತಬ್ಭನ್ತರಂ ಸಮನ್ತತೋ ಜಲಮಾನಂ ಮಮ ಸರೀರಸ್ಸ ನಿಮುಜ್ಜನಪ್ಪಹೋನಕಂ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಮಹನ್ತಂ ಚಿತಕಂ ಅಕಾಸಿ, ಸಹಸಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನಾಹ **"ಅಗ್ಗಿಂ ತತ್ಥ ಪದೀಪೇಸಿ, ಯಥಾ ಸೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಮಹಾಭವೇ"**ತಿ।

ತತ್ಥ **ಸೋ**ತಿ ಸೋ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋ ಸೀಘಂ ಮಹನ್ತೋ ಯಥಾ ಭವೇಯ್ಯ, ತಥಾ **ಪದೀಪೇಸಿ। ಫೋಟೇತ್ವಾ ರಜಗತೇ ಗತ್ತೇ**ತಿ "ಸಚೇ ಲೋಮನ್ತರೇಸು ಪಾಣಕಾ ಅತ್ಥಿ, ತೇ ಮಾ ಮರಿಂಸೂ"ತಿ ಪಂಸುಗತೇ ಮಮ ಗತ್ತೇ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವಿಧುನಿತ್ವಾ। **ಏಕಮನ್ತಂ ಉಪಾವಿಸಿ**ನ್ತಿ ನ ತಾವ ಕಟ್ಠಾನಿ ಆದಿತ್ತಾನೀತಿ ತೇಸಂ ಆದೀಪನಂ ಉದಿಕ್ಖನ್ತೋ ಥೋಕಂ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂ।

೧೪೦. **ಯದಾ ಮಹಾಕಟ್ಠಪುಞ್ಜೋ, ಆದಿತ್ತೋ ಧಮಧಮಾಯತೀ**ತಿ ಯದಾ ಪನ ಸೋ ದಾರುರಾಸಿ ಸಮನ್ತತೋ ಆದಿತ್ತೋ ವಾಯುವೇಗಸಮುದ್ಧಟಾನಂ ಜಾಲಸಿಖಾನಂ ವಸೇನ "ಧಮಧಮಾ"ತಿ ಏವಂ ಕರೋತಿ। **ತದುಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಪತತಿ, ಮಜ್ಝೇ ಜಾಲಸಿಖನ್ತರೇ**ತಿ ತದಾ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ "ಮಮ ಸರೀರಸ್ಸ ಝಾಪನಸಮತ್ಥೋ ಅಯಂ ಅಙ್ಗಾರರಾಸೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ

ಉಲ್ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ಜಾಲಸಿಖಾನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಭೂತೇ ತಸ್ಸ ಅಙ್ಗಾರರಾಸಿಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಪದುಮಪುಞ್ಜೇ ರಾಜಹಂಸೋ ವಿಯ ಪಮುದಿತಚಿತ್ತೋ ಸಕಲಸರೀರಂ ದಾನಮುಖೇ ದತ್ವಾ ಪತತಿ।

೧೪೧-೨. **ಪವಿಟ್ಠಂ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚೀ**ತಿ ಯಥಾ ಘಮ್ಮಕಾಲೇ ಸೀತಲಂ ಉದಕಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪವಿಟ್ಠಂ ತಸ್ಸ ದರಥಪರಿಳಾಹಂ ವೂಪಸಮೇತಿ, ಅಸ್ಸಾದಂ ಪೀತಿಞ್ಚ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ। **ತಥೇವ ಜಲಿತಂ ಅಗ್ಗಿ**ನ್ತಿ ಏವಂ ತಥಾ ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಅಙ್ಗಾರರಾಸಿ ತದಾ ಮಮ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸ ಉಸುಮಮತ್ತಮ್ಪಿ ನಾಹೋಸಿ। ಅಞ್ಞದತ್ಥು ದಾನಪೀತಿಯಾ ಸಬ್ಬದರಥಪರಿಳಾಹವೂಪಸಮೋ ಏವ ಅಹೋಸಿ। ಚಿರಸ್ಸಂ ವತ ಮೇ ಛವಿಚಮ್ಮಾದಿಕೋ ಸಬ್ಬೋ ಸರೀರಾವಯವೋ ದಾನಮುಖೇ ಜುಹಿತಬ್ಬತಂ ಉಪಗತೋ ಅಭಿಪತ್ಥಿತೋ ಮನೋರಥೋ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತೋತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೧೪೩"ಛವಿಂ ಚಮ್ಮಂ ಮಂಸಂ ನ್ಹಾರುಂ, ಅಟ್ಠಿಂ ಹದಯಬನ್ಧನಂ।
ಕೇವಲಂ ಸಕಲಂ ಕಾಯಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅದಾಸಹ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಹದಯಬನ್ಧನ**ನ್ತಿ ಹದಯಮಂಸಪೇಸಿ। ತಞ್ಹಿ ಹದಯವತ್ಥುಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಿಯ ಠಿತತ್ತಾ "ಹದಯಬನ್ಧನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಥ ವಾ **ಹದಯಬನ್ಧನ**ನ್ತಿ ಹದಯಞ್ಚ ಬನ್ಧನಞ್ಚ, ಹದಯಮಂಸಞ್ಚೇವ ತಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಿಯ ಠಿತಯಕನಮಂಸಞ್ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕೇವಲಂ ಸಕಲಂ ಕಾಯ**ನ್ತಿ ಅನವಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಂ ಸರೀರಂ।

ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರೇ ಲೋಮಕೂಪಮತ್ತಮ್ಪಿ ಉಣ್ಹಂ ಕಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಹಿಮಗಬ್ಭಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪಧರಂ ಸಕ್ಕಂ ಏವಮಾಹ - "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಯಾ ಕತೋ ಅಗ್ಗಿ ಅತಿಸೀತಲೋ, ಕಿಂ ನಾಮೇತ"ನ್ತಿ? ಪಣ್ಡಿತ, ನಾಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಸಕ್ಕೋಹಮಸ್ಮಿ, ತವ ವೀಮಂಸನತ್ಥಂ ಆಗತೋ ಏವಮಕಾಸಿನ್ತಿ। "ಸಕ್ಕ, ತ್ವಂ ತಾವ ತಿಟ್ಠತು, ಸಕಲೋಪಿ ಚೇ ಲೋಕೋ ಮಂ ದಾನೇನ ವೀಮಂಸೇಯ್ಯ, ನೇವ ಮೇ ಅದಾತುಕಾಮತಂ ಕಥಞ್ಚಿಪಿ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ ಪಸ್ಸೇಥ ನ"ನ್ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸೀಹನಾದಂ ನದಿ।

ಅಥ ನಂ ಸಕ್ಕೋ "ಸಸಪಣ್ಡಿತ, ತವ ಗುಣಾ ಸಕಲಕಪ್ಪಮ್ಪಿ ಪಾಕಟಾ ಹೋನ್ತೂ"ತಿ ಪಬ್ಬತಂ ಪೀಳೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬತರಸಂ ಆದಾಯ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲೇ ಸಸಲಕ್ಖಣಂ ಆಲಿಖಿತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ತಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ ತತ್ಥೇವ ವನಗುಮ್ಬೇ ತರುಣದಬ್ಬತಿಣಪೀಠೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ದೇವಲೋಕಮೇವ ಗತೋ। ತೇಪಿ ಚತ್ತಾರೋ ಪಣ್ಡಿತಾ ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ನಿಚ್ಚಸೀಲಂ ಉಪೋಸಥಸೀಲಞ್ಚ ಪೂರೇತ್ವಾ ಯಥಾರಹಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಯಥಾಕಮ್ಮಂ ಗತಾ।

ತದಾ ಉದ್ದೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಸಿಙ್ಗಾಲೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ, ಮಕ್ಕಟೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಸಸಪಣ್ಡಿತೋ ಪನ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಇಧಾಪಿ ಸೀಲಾದಿಪಾರಮಿಯೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಯಥಾರಹಂ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಸತಿಪಿ ತಿರಚ್ಛಾನುಪಪತ್ತಿಯಂ ಕುಸಲಾದಿಧಮ್ಮೇ ಕುಸಲಾದಿತೋ ಯಥಾಭೂತಾವಬೋಧೋ, ತೇಸು ಅಣುಮತ್ತಮ್ಪಿ ವಜ್ಜಂ ಭಯತೋ ದಿಸ್ವಾ ಸುಟ್ಠು ಅಕುಸಲತೋ ಓರಮಣಂ, ಸಮ್ಮದೇವ ಚ ಕುಸಲಧಮ್ಮೇಸು ಅತ್ತನೋ ಪತಿಟ್ಠಾಪನಂ, ಪರೇಸಞ್ಚ "ಇಮೇ ನಾಮ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ತೇ ಏವಂ ಗಹಿತಾ ಏವಂ ಪರಾಮಟ್ಠಾ ಏವಂಗತಿಕಾ ಭವನ್ತಿ ಏವಂಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಾ"ತಿ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತತೋ ವಿರಮಣೇ ನಿಯೋಜನಂ, ಇದಂ ದಾನಂ ನಾಮ, ಇದಂ ಸೀಲಂ ನಾಮ, ಇದಂ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ನಾಮ, ಏತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಿತಾನಂ ದೇವಮನುಸ್ಸಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ಹತ್ಥಗತಾ ಏವಾತಿಆದಿನಾ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇಸು ಆನಿಸಂಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪನಂ, ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಜೀವಿತನಿರಪೇಕ್ಖಂ, ಪರೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹನಂ, ಉಳಾರೋ ಚ ದಾನಜ್ಝಾಸಯೋತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಇಧ

ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತಿ – "ಏವಂ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಹೇತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುಧಮ್ಮತೋ"ತಿ।

ಸಸಪಣ್ಡಿತಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಇದಾನಿ **"ಅಕಿತ್ತಿಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"**ತಿಆದಿನಾ ಯಥಾವುತ್ತೇ ದಸಪಿ ಚರಿಯಾವಿಸೇಸೇ ಉದಾನೇತ್ವಾ ನಿಗಮೇತಿ। ತತ್ಥ **ಅಹಮೇವ ತದಾ ಆಸಿಂ, ಯೋ ತೇ ದಾನವರೇ ಅದಾ**ತಿ ಯೋ ತಾನಿ ಉತ್ತಮದಾನಾನಿ ಅದಾಸಿ, ಸೋ ಅಕಿತ್ತಿಬ್ರಾಹಣಾದಿಕೋ ಅಹಮೇವ ತದಾ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಅಹೋಸಿಂ, ನ ಅಞ್ಞೋತಿ। ಇತಿ ತೇಸು ಅತ್ತಭಾವೇಸು ಸತಿಪಿ ಸೀಲಾದಿಪಾರಮೀನಂ ಯಥಾರಹಂ ಪೂರಿತಭಾವೇ ಅತ್ತನೋ ಪನ ತದಾ ದಾನಜ್ಝಾಸಯಸ್ಸ ಅತಿವಿಯ ಉಳಾರಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ದಾನಪಾರಮಿವಸೇನೇವ ದೇಸನಂ ಆರೋಪೇಸಿ। **ಏತೇ ದಾನಪರಿಕ್ಖಾರಾ, ಏತೇ ದಾನಸ್ಸ ಪಾರಮೀ**ತಿ ಯೇ ಇಮೇ **ಅಕಿತ್ತಿಜಾತಕಾ**ದೀಸು (ಜಾ॰ ೧.೧೩.೮೩ ಆದಯೋ) ಅನೇಕಾಕಾರವೋಕಾರಾ ಮಯಾ ಪವತ್ತಿತಾ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಪರಿಚ್ಚಾಗಾ ಮಮ ಸರೀರಾವಯವಪುತ್ತದಾರಪರಿಚ್ಚಾಗಾ ಪರಮಕೋಟಿಕಾ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತೇ ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪರಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಮೇವ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪವತ್ತಿತತ್ತಾ ದಾನಸ್ಸ ಪರಮುಕ್ಕಂಸಗಮನೇನ ದಾನಪಾರಮೀ ಏವ, ತಥಾಪಿ ಮಮ ದಾನಸ್ಸ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಭೂತಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖರಣತೋಸನ್ತಾನಸ್ಸ ಪರಿಭಾವನಾವಸೇನ ಅಭಿಸಙ್ಖರಣತೋ ಏತೇ ದಾನಪರಿಕ್ಖಾರಾ ನಾಮ। ಯಸ್ಸ ಪನೇತೇ ಪರಿಕ್ಖಾರಾ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಜೀವಿತಂ ಯಾಚಕೇ ದತ್ವಾ, ಇಮಂ ಪಾರಮಿ ಪೂರಯಿ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಹಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಸಪಣ್ಡಿತಚರಿಯಂ ಸೇಸಾಸು ನವಸು ಚರಿಯಾಸು ಯಥಾರಹಂ ದಾನಪಾರಮಿದಾನಉಪಪಾರಮಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, **ಸಸಪಣ್ಡಿತಚರಿಯೇ** (ಚರಿಯಾ॰ ೧.೧೨೫ ಆದಯೋ) ಪನ ದಾನಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

"ಭಿಕ್ಖಾಯ ಉಪಗತಂ ದಿಸ್ವಾ, ಸಕತ್ತಾನಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿಂ।
ದಾನೇನ ಮೇ ಸಮೋ ನತ್ಥಿ, ಏಸಾ ಮೇ ದಾನಪಾರಮೀ"ತಿ॥ (ಚರಿಯಾ॰ ೧.ತಸ್ಸುದ್ದಾನ)।

ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಹಿ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಯಥಾವುತ್ತೇ ಅಕಿತ್ತಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಞ್ಚ ಮಹಾಜನಕಮಹಾಸುತಸೋಮಾದಿಕಾಲೇ ದಾನಪಾರಮಿಯಾ ಪೂರಿತತ್ತಭಾವಾನಂ ಪರಿಮಾಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಥಾಪಿ ಏಕನ್ತೇನೇವ ಸಸಪಣ್ಡಿತಕಾಲೇ ದಾನಪಾರಮಿಯಾ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಭಾವೋ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬೋತಿ।

ಪರಮತ್ಥದೀಪನಿಯಾ ಚರಿಯಾಪಿಟಕಸಂವಣ್ಣನಾಯ

ದಸವಿಧಚರಿಯಾಸಙ್ಗಹಸ್ಸ ವಿಸೇಸತೋ

ದಾನಪಾರಮಿವಿಭಾವನಸ್ಸ

ಪಠಮವಗ್ಗಸ್ಸ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಹತ್ಥಿನಾಗವಗ್ಗೋ

೧. ಮಾತುಪೋಸಕಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೧. ದುತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಕುಞ್ಜರೋ**ತಿ ಹತ್ಥೀ। **ಮಾತುಪೋಸಕೋ**ತಿ ಅನ್ಧಾಯ ಜರಾಜಿಣ್ಣಾಯ ಮಾತುಯಾ ಪಟಿಜಗ್ಗನಕೋ। **ಮಹಿಯಾ**ತಿ ಭೂಮಿಯಂ। **ಗುಣೇನಾ**ತಿ ಸೀಲಗುಣೇನ, ತದಾ **ಮಮ** ಸದಿಸೋ ನತ್ಥಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹಿ ತದಾ ಹಿಮವನ್ತಪ್ಪದೇಸೇ ಹತ್ಥಿಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಬಸೇತೋ ಅಭಿರೂಪೋ ಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಮಹಾಹತ್ಥೀ ಅನೇಕಹತ್ಥಿಸತಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೋ ಅಹೋಸಿ। ಮಾತಾ ಪನಸ್ಸ ಅನ್ಧಾ। ಸೋ ಮಧುರಫಲಾಫಲಾನಿ ಹತ್ಥೀನಂ ಹತ್ಥೇಸು ದತ್ವಾ ಮಾತು ಪೇಸೇತಿ। ಹತ್ಥಿನೋ ತಸ್ಸಾ ಅದತ್ವಾ ಸಯಂ ಖಾದನ್ತಿ। ಸೋ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ "ಯೂಥಂ ಪಹಾಯ ಮಾತರಮೇವ ಪೋಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಹತ್ಥೀನಂ ಅಜಾನನ್ತಾನಂ ಮಾತರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚಣ್ಡೋರಣಪಬ್ಬತಪಾದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಂ ನಳಿನಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತಾಯ ಪಬ್ಬತಗುಹಾಯ ಮಾತರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪೋಸೇಸಿ।

೨-೩. **ಪವನೇ ದಿಸ್ವಾ ವನಚರೋ**ತಿ ಏಕೋ ವನಚರಕೋ ಪುರಿಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಮಹಾವನೇ ವಿಚರನ್ತೋ ಮಂ ದಿಸ್ವಾ। **ರಞ್ಞೋ ಮಂ ಪಟಿವೇದಯೀ**ತಿ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಮಂ ಆರೋಚೇಸಿ।

ಸೋ ಹಿ ಮಗ್ಗಮೂಳ್ಹೋ ದಿಸಂ ವವತ್ಥಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಮಹನ್ತೇನ ಸದ್ದೇನ ಪರಿದೇವಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ತಸ್ಸ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ "ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಅನಾಥೋ, ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಪತಿರೂಪಂ, ಯಂ ಏಸ ಮಯಿ ಠಿತೇ ಇಧ ವಿನಸ್ಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಭಯೇನ ಪಲಾಯನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ನತ್ಥಿ ತೇ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಭಯಂ, ಮಾ ಪಲಾಯಿ, ಕಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ವಿಚರಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸಾಮಿ, ಅಹಂ ಮಗ್ಗಮೂಳ್ಹೋ ಅಜ್ಜ ಮೇ ಸತ್ತಮೋ ದಿವಸೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಭೋ ಪುರಿಸ, ಮಾ ಭಾಯಿ, ಅಹಂ ತಂ ಮನುಸ್ಸಪಥೇ ಠಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞತೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿ। ಸೋಪಿ ಪಾಪೋ "ನಗರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರುಕ್ಖಸಞ್ಞಂ ಪಬ್ಬತಸಞ್ಞಞ್ಚ ಕರೋನ್ತೋವ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ರಞ್ಞೋ ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥೀ ಮತೋ । ಸೋ ಪುರಿಸೋ ರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಭಾವಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ತವಾನುಚ್ಛವೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಗಜೋ ವಸತಿ ಕಾನನೇ"**ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ತವಾನುಚ್ಛವೋ**ತಿ ತವ ಓಪವಯ್ಹಂ ಕಾತುಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕೋ ಯುತ್ತೋ। **ನ ತಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖಾಯತ್ಥೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಗಹಣೇ ಗಮನುಪಚ್ಛೇದನತ್ಥಂ ಸಮನ್ತತೋ ಖಣಿತಬ್ಬಪರಿಕ್ಖಾಯ ವಾ ಕರೇಣುಯಾ ಕಣ್ಣಪುಟೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಖಿತ್ತಪಾಸರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧಿತಬ್ಬ**ಆಳಕ**ಸಙ್ಖಾತಆಲಾನೇನ ವಾ ಯತ್ಥ ಪವಿಟ್ಠೋ ಕತ್ಥಚಿ ಗನ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಾದಿಸವಞ್ಚನಕಾಸುಯಾ ವಾ ಅತ್ಥೋ ಪಯೋಜನಂ ನತ್ಥಿ। **ಸಹಗಹಿತೇ**ತಿ ಗಹಣಸಮಕಾಲಂ ಏವ। **ಏಹಿತೀ**ತಿ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ।

ರಾಜಾ ಇಮಂ ಮಗ್ಗದೇಸಕಂ ಕತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಇಮಿನಾ ವುತ್ತಂ ಹತ್ಥಿನಾಗಂ ಆನೇಹೀ"ತಿ ಹತ್ಥಾಚರಿಯಂ ಸಹ ಪರಿವಾರೇನ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ನಳಿನಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಗೋಚರಂ ಗಣ್ಹನ್ತಂ ಪಸ್ಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೪. "ತಸ್ಸ ತಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ, ರಾಜಾಪಿ ತುಟ್ಠಮಾನಸೋ।
ಪೇಸೇಸಿ ಹತ್ಥಿದಮಕಂ, ಛೇಕಾಚರಿಯಂ ಸುಸಿಕ್ಖಿತಂ॥

೫. "ಗನ್ತ್ವಾ ಸೋ ಹತ್ಥಿದಮಕೋ, ಅದ್ದಸ ಪದುಮಸ್ಸರೇ।
ಭಿಸಮುಳಾಲಂ ಉದ್ಧರನ್ತಂ, ಯಾಪನತ್ಥಾಯ ಮಾತುಯಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಛೇಕಾಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಹತ್ಥಿಬನ್ಧನಾದಿವಿಧಿಮ್ಹಿ ಕುಸಲಂ ಹತ್ಥಾಚರಿಯಂ। **ಸುಸಿಕ್ಖಿತ**ನ್ತಿ ಹತ್ಥೀನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪನವಿಜ್ಜಾಯ ನಿಟ್ಠಙ್ಗಮನೇನ ಸುಟ್ಠು ಸಿಕ್ಖಿತಂ।

೭. **ವಿಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೀಲಗುಣ**ನ್ತಿ "ಭದ್ದೋ ಅಯಂ ಹತ್ಥಾಜಾನೀಯೋ ನ ಮನ್ದೋ, ನ ಚಣ್ಡೋ, ನ ವೋಮಿಸ್ಸಸೀಲೋ ವಾ"ತಿ ಮಮ ಸೀಲಗುಣಂ ಜಾನಿತ್ವಾ। ಕಥಂ? **ಲಕ್ಖಣಂ ಉಪಧಾರಯೀ**ತಿ ಸುಸಿಕ್ಖಿತಹತ್ಥಿಸಿಪ್ಪತ್ತಾ ಮಮ ಲಕ್ಖಣಂ ಸಮನ್ತತೋ ಉಪಧಾರೇಸಿ। ತೇನ ಸೋ **ಏಹಿ ಪುತ್ತಾತಿ ವತ್ವಾನ, ಮಮ ಸೋಣ್ಡಾಯ ಅಗ್ಗಹಿ।**

೭. ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹತ್ಥಾಚರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ - "ಇದಂ ಭಯಂ ಮಯ್ಹಂ ಏತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ಅಹಂ ಖೋ ಪನ ಮಹಾಬಲೋ ಹತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ವಿದ್ಧಂಸೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ, ಪಹೋಮಿ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಸರಟ್ಠಕಂ ಸೇನಾವಾಹನಂ ನಾಸೇತುಂ, ಸಚೇ ಪನ ಕುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸೀಲಂ ಮೇ ಭಿಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತೀಹಿ ಕೋಟ್ಟಿಯಮಾನೋಪಿ ನ ಕುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಸೀಸಂ ಓನಾಮೇತ್ವಾ ನಿಚ್ಚಲೋವ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ **"ಯಂ ಮೇ ತದಾ ಪಾಕತಿಕಂ, ಸರೀರಾನುಗತಂ ಬಲ"**ನ್ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಪಾಕತಿಕ**ನ್ತಿ ಸಭಾವಸಿದ್ಧಂ। **ಸರೀರಾನುಗತ**ನ್ತಿ ಸರೀರಮೇವ ಅನುಗತಂ ಕಾಯಬಲಂ, ನ ಉಪಾಯಕುಸಲತಾಸಙ್ಖಾತಞಾಣಾನುಗತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅಜ್ಜ ನಾಗಸಹಸ್ಸಾನ**ನ್ತಿ ಅಜ್ಜಕಾಲೇ ಅನೇಕೇಸಂ ಹತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಸಮುದಿತಾನಂ। **ಬಲೇನ ಸಮಸಾದಿಸ**ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಸರೀರಬಲೇನ ಸಮಸಮಮೇವ ಹುತ್ವಾ ಸದಿಸಂ, ನ ಉಪಮಾಮತ್ತೇನ। ಮಙ್ಗಲಹತ್ಥಿಕುಲೇ ಹಿ ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋತಿ।

೮. **ಯದಿಹಂ ತೇಸಂ ಪಕುಪ್ಪೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಮಂ ಗಹಣಾಯ ಉಪಗತಾನಂ ತೇಸಂ ಅಹಂ ಯದಿ ಕುಜ್ಝೇಯ್ಯಂ, ತೇಸಂ ಜೀವಿತಮದ್ದನೇ ಪಟಿಬಲೋ ಭವೇಯ್ಯಂ। ನ ಕೇವಲಂ ತೇಸಞ್ಞೇವ, ಅಥ ಖೋ **ಯಾವ ರಜ್ಜಮ್ಪಿ ಮಾನುಸ**ನ್ತಿ ಯತೋ ರಜ್ಜತೋ ತೇಸಂ ಆಗತಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ರಜ್ಜಂ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಂ ಕರೇಯ್ಯಂ।

೯. **ಅಪಿ ಚಾಹಂ ಸೀಲರಕ್ಖಾಯಾ**ತಿ ಏವಂ ಸಮತ್ಥೋಪಿ ಚ ಅಹಂ ಅತ್ತನಿ ಪತಿಟ್ಠಿತಾಯ ಸೀಲರಕ್ಖಾಯ ಸೀಲಗುತ್ತಿಯಾ ಗುತ್ತೋ ಬನ್ಧೋ ವಿಯ। **ನ ಕರೋಮಿ ಚಿತ್ತೇ ಅಞ್ಞಥತ್ತ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಸೀಲಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಭೂತಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಪೋಥನಾದಿವಿಧಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಚಿತ್ತೇ ನ ಕರೋಮಿ, ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಮಿ। **ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಂ ಮಮಾಳಕೇ**ತಿ ಆಲಾನತ್ಥಮ್ಭೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಂ, "ದಿಸ್ವಾಪೀ"ತಿ ವಚನಸೇಸೋ। ಕಸ್ಮಾತಿ ಚೇ, ಸೀಲಪಾರಮಿಪೂರಿಯಾ ಈದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು ಸೀಲಂ ಅಖಣ್ಡೇನ್ತಸ್ಸ ಮೇ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸೀಲಪಾರಮೀ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀತಿ ಸೀಲಪಾರಮಿಪರಿಪೂರಣತ್ಥಂ ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಚಿತ್ತೇ ನ ಕರೋಮೀತಿ ಯೋಜನಾ।

೧೦. **"ಯದಿ ತೇ ಮ"**ನ್ತಿ ಗಾಥಾಯಪಿ ಸೀಲರಕ್ಖಾಯ ದಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ಸೀಲಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಿತಭಾವಮೇವ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ **ಕೋಟ್ಟೇಯ್ಯು**ನ್ತಿ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ। **ಸೀಲಖಣ್ಡಭಯಾ ಮಮಾ**ತಿ ಮಮ ಸೀಲಸ್ಸ ಖಣ್ಡನಭಯೇನ।

ಏವಂ ಪನ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ನಿಚ್ಚಲೇ ಠಿತೇ ಹತ್ಥಾಚರಿಯೋ ಪದುಮಸರಂ ಓತರಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಏಹಿ ಪುತ್ತಾ"ತಿ ರಜತದಾಮಸದಿಸಾಯ ಸೋಣ್ಡಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ವತ್ತಮಾನೋವ ರಞ್ಞೋ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ। ರಾಜಾ ನಗರಂ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇಸಿ। ಹತ್ಥಾಚರಿಯೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಕತಗನ್ಧಪರಿಭಣ್ಡಂ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಂ ಹತ್ಥಿಸಾಲಂ ನೇತ್ವಾ ವಿಚಿತ್ರಸಾಣಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ನಾನಗ್ಗರಸಭೋಜನಂ ಆದಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ದಾಪೇಸಿ। ಸೋ "ಮಾತರಂ ವಿನಾ ಗೋಚರಂ ನ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಿಣ್ಡಂ ನ ಗಣ್ಹಿ। ಯಾಚಿತೋಪಿ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ -

"ಸಾ ನೂನಸಾ ಕಪಣಿಕಾ, ಅನ್ಧಾ ಅಪರಿಣಾಯಿಕಾ।

ಖಾಣುಂ ಪಾದೇನ ಘಟ್ಟೇತಿ, ಗಿರಿಂ ಚಣ್ಡೋರಣಂ ಪತೀ"ತಿ॥ -

ಆಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ -

"ಕಾ ನು ತೇ ಸಾ ಮಹಾನಾಗ, ಅನ್ಧಾ ಅಪರಿಣಾಯಿಕಾ।
ಖಾಣುಂ ಪಾದೇನ ಘಟ್ಟೇತಿ, ಗಿರಿಂ ಚಣ್ಡೋರಣಂ ಪತೀ"ತಿ॥ - ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ -

"ಮಾತಾ ಮೇ ಸಾ ಮಹಾರಾಜ, ಅನ್ಧಾ ಅಪರಿಣಾಯಿಕಾ।
ಖಾಣುಂ ಪಾದೇನ ಘಟ್ಟೇತಿ, ಗಿರಿಂ ಚಣ್ಡೋರಣಂ ಪತೀ"ತಿ॥ -

ವುತ್ತೇ ಅಜ್ಜ ಸತ್ತಮೋ ದಿವಸೋ "ಮಾತಾ ಮೇ ಗೋಚರಂ ನ ಲಭಿತ್ಥಾ"ತಿ ವದತೋ ಇಮಸ್ಸ ಗೋಚರಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ। ತಸ್ಮಾ -

"ಮುಞ್ಚಥೇತಂ ಮಹಾನಾಗಂ, ಯೋಯಂ ಭರತಿ ಮಾತರಂ।
ಸಮೇತು ಮಾತರಾ ನಾಗೋ, ಸಹ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಞಾತಿಭೀ"ತಿ॥ - ವತ್ವಾ ಮುಞ್ಚಾಪೇಸಿ -

"ಮುತ್ತೋ ಚ ಬನ್ಧನಾ ನಾಗೋ, ಮುತ್ತದಾಮಾಯ ಕುಞ್ಜರೋ।
ಮುಹುತ್ತಂ ಅಸ್ಸಾಸಯಿತ್ವಾ, ಅಗಮಾ ಯೇನ ಪಬ್ಬತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕಪಣಿಕಾ**ತಿ ವರಾಕಾ। **ಖಾಣುಂ ಪಾದೇನ ಘಟ್ಟೇತೀ**ತಿ ಅನ್ಧತಾಯ ಪುತ್ತವಿಯೋಗದುಕ್ಖೇನ ಚ ಪರಿದೇವಮಾನಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ರುಕ್ಖಕಳಿಙ್ಗರೇ ಪಾದೇನ ಘಟ್ಟೇತಿ। **ಚಣ್ಡೋರಣಂ ಪತೀ**ತಿ ಚಣ್ಡೋರಣಪಬ್ಬತಾಭಿಮುಖೀ, ತಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ಪರಿಬ್ಭಮಮಾನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಗಮಾ ಯೇನ ಪಬ್ಬತೋ**ತಿ ಸೋ ಹತ್ಥಿನಾಗೋ ಬನ್ಧನಾ ಮುತ್ತೋ ಥೋಕಂ ವಿಸ್ಸಮಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದಸರಾಜಧಮ್ಮಗಾಥಾಹಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ "ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹೋಹಿ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಮಹಾಜನೇನ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜಿಯಮಾನೋ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತದಹೇವ ಮಾತರಾ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಸಾ ತುಟ್ಠಮಾನಸಾ -

"ಚಿರಂ ಜೀವತು ಸೋ ರಾಜಾ, ಕಾಸೀನಂ ರಟ್ಠವಡ್ಢನೋ।
ಯೋ ಮೇ ಪುತ್ತಂ ಪಮೋಚೇಸಿ, ಸದಾ ವುದ್ಧಾಪಚಾಯಿಕ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೧೨) -

ರಞ್ಞೋ ಅನುಮೋದನಂ ಅಕಾಸಿ। ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ನಳಿನಿಯಾ ಅವಿದೂರೇ ಗಾಮಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಮಾತು ಚಸ್ಸ ನಿಬದ್ಧಂ ವತ್ತಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ । ಅಪರಭಾಗೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಾತರಿ ಮತಾಯ ತಸ್ಸಾ ಸರೀರಪರಿಹಾರಂ ಕತ್ವಾ ಕುರಣ್ಡಕಅಸ್ಸಮಪದಂ ನಾಮ ಗತೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಠಾನೇ ಹಿಮವನ್ತತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸತಾ ಇಸಯೋ ವಸಿಂಸು। ತಂ ವತ್ತಂ ತೇಸಂ ದತ್ವಾ ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸಮಾನರೂಪಂ ಸಿಲಾಪಟಿಮಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ಜಮ್ಬುದೀಪವಾಸಿನೋ ಅನುಸಂವಚ್ಛರಂ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಿಮಹಂ ನಾಮ ಕರಿಂಸು।

ತದಾ ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ, ಹತ್ಥಿನೀ ಮಹಾಮಾಯಾ, ವನಚರಕೋ ದೇವದತ್ತೋ, ಮಾತುಪೋಸಕಹತ್ಥಿನಾಗೋ ಲೋಕನಾಥೋ।

ಇಧಾಪಿ ದಾನಪಾರಮಿಆದಯೋ ಯಥಾರಹಂ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ಸೀಲಪಾರಮೀ ಪನ ಅತಿಸಯವತೀತಿ ಸಾ ಏವ ದೇಸನಂ ಆಸ್ಳ್ಹಾ। ತಥಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನೋಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಪುಬ್ಬದೇವಪುಬ್ಬಾಚರಿಯಆಹುನೇಯ್ಯಾದಿಭಾವೇನ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೇನಪಿ

ಪಸತ್ಥಭಾವಾನುರೂಪಂ ಮಾತುಯಾ ಗರುಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ "ಮಾತಾ ನಾಮೇಸಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಬಹೂಪಕಾರಾ, ತಸ್ಮಾ ಮಾತುಪಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ಪಣ್ಡಿತೇನ ಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ ಅನೇಕೇಸಂ ಹತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಇಸ್ಸರಾಧಿಪತಿ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಯೂಥಪತಿ ಹುತ್ವಾ ತೇಹಿ ಅನುವತ್ತಿಯಮಾನೋ ಏಕಕವಿಹಾರೇ ಅನ್ತರಾಯಂ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಯೂಥಂ ಪಹಾಯ ಏಕಕೋ ಹುತ್ವಾ ಉಪಕಾರಿಖೇತ್ತಂ ಪೂಜೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಮಾತುಪೋಸನಂ, ಮಗ್ಗಮೂಳ್ಹಪುರಿಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಗೋಚರಸಮ್ಪಾಪನಂ, ತೇನ ಚ ಕತಾಪರಾಧಸಹನಂ , ಹತ್ಥಾಚರಿಯಪ್ಪಮುಖಾನಂ ಅತ್ತಾನಂ ಬನ್ಧಿತುಂ ಆಗತಪುರಿಸಾನಂ ಸಮತ್ಥೋಪಿ ಸಮಾನೋ ಸನ್ತಾಸನಮತ್ತೇನಪಿ ತೇಸಂ ಪೀಳನಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಸೀಲಸ್ಸ ಖಣ್ಡಾದಿಭಾವೋತಿ ತಥಾ ಅಕತ್ವಾ ಸುದನ್ತೇನ ಓಪವಯ್ಹೋ ವಿಯ ಸುಖೇನೇವ ಗಹಣೂಪಗಮನಂ, ಮಾತರಂ ವಿನಾ ನ ಕಞ್ಚಿ ಅಜ್ಝೋಹರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸತ್ತಾಹಮ್ಪಿ ಅನಾಹಾರತಾ, ಇಮಿನಾಪಾಹಂ ಬನ್ಧಾಪಿತೋತಿ ಚಿತ್ತಂ ಅನುಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಮೇತ್ತಾಯ ಫರಣಂ, ತಸ್ಸ ಚ ನಾನಾನಯೇಹಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಾತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಇಧ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಏವಂ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಏತೇ, ಅಬ್ಭುತಾ ಚ ಮಹೇಸಿನೋ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುಧಮ್ಮತೋ"ತಿ।

ಮಾತುಪೋಸಕಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಭೂರಿದತ್ತಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೧೧. ದುತಿಯೇ **ಭೂರಿದತ್ತೋ**ತಿ ಭೂರಿಸಮದತ್ತೋ। ದತ್ತೋತಿ ಹಿ ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಕತಂ ನಾಮಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇಸೋ ನಾಗಭವನೇ ವಿರೂಪಕ್ಖಮಹಾರಾಜಭವನೇ ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಞ್ಹೇ ಸಮ್ಮದೇವ ವಿನಿಚ್ಛಿನಾತಿ, ಏಕದಿವಸಞ್ಚ ವಿರೂಪಕ್ಖಮಹಾರಾಜೇ ನಾಗಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ತಿದಸಪುರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಕ್ಕಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೇ ದೇವಾನಮನ್ತರೇ ಪಞ್ಹೋ ಸಮುಟ್ಠಾಸಿ। ತಂ ಕೋಚಿ ಕಥೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಸಕ್ಕೇನ ಪನ ಅನುಞ್ಞಾತೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕವರಗತೋ ಹುತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋವ ಕಥೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ದೇವರಾಜಾ ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಪುಪ್ಫೇಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ "ದತ್ತ, ತ್ವಂ ಪಥವಿಸಮಾಯ ವಿಪುಲಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭೂರಿದತ್ತೋ ನಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। ಭೂರೀತಿ ಹಿ ಪಥವಿಯಾ ನಾಮಂ, ತಸ್ಮಾ ಭೂರಿಸಮತಾಯ ಭೂತೇ ಅತ್ಥೇ ರಮತೀತಿ ಚ ಭೂರಿಸಞ್ಞಾತಾಯ ಮಹತಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಭೂರಿದತ್ತೋ"ತಿ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ಮಹತಿಯಾ ಪನ ನಾಗಿದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ **ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಚಾ**ತಿ।

ಅತೀತೇ ಹಿ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕಪ್ಪೇ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ ಪಿತರಾ ರಟ್ಠತೋ ಪಬ್ಬಾಜಿತೋ ವನೇ ವಸನ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಾಯ ನಾಗಮಾಣವಿಕಾಯ ಸಂವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ತೇಸಂ ಸಂವಾಸಮನ್ವಾಯ ದ್ವೇ ದಾರಕಾ ಜಾಯಿಂಸು - ಪುತ್ತೋ ಚ ಧೀತಾ ಚ। ಪುತ್ತಸ್ಸ "ಸಾಗರಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೋ"ತಿ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು ಧೀತಾಯ "ಸಮುದ್ದಜಾ"ತಿ। ಸೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ಅಥ ಧತರಟ್ಠೋ ನಾಮ ನಾಗರಾಜಾ ಪಞ್ಚಯೋಜನಸತಿಕೇ ನಾಗಭವನೇ ನಾಗರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೋ ತಂ ಅಭೂತವಾದಿಕೇನ ಚಿತ್ತಚೂಳೇನ ನಾಮ ಕಚ್ಛಪೇನ "ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಅತ್ತನೋ ಧೀತರಂ ತುಯ್ಹಂ ದಾತುಕಾಮೋ, ಸಾ ಖೋ ಪನ ರಾಜಧೀತಾ ಸಮುದ್ದಜಾ ನಾಮ ಅಭಿರೂಪಾ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ ಚಾ"ತಿ ಕಥಿತಂ ಸುತ್ವಾ ಧತರಟ್ಠೋ ಚತ್ತಾರೋ ನಾಗಮಾಣವಕೇ ಪೇಸೇತ್ವಾ ತಂ ದಾತುಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತಂ ನಾಗವಿಭಿಂಸಿಕಾಯ ಭಿಂಸಾಪೇತ್ವಾ "ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಮಹನ್ತಂ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಮಹತಿಯಾ ನಾಗಿದ್ಧಿಯಾ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ತಸ್ಸ ಧೀತರಂ ನಾಗಭವನಂ ನೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ।

ಸಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಧತರಟ್ಠಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಸುದಸ್ಸನೋ, ದತ್ತೋ, ಸುಭೋಗೋ, ಅರಿಟ್ಠೋತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಪುತ್ತೇ ಪಟಿಲಭಿ। ತೇಸು ದತ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ, ಸೋ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸಕ್ಕೇನ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೇನ "ಭೂರಿದತ್ತೋ"ತಿ ಗಹಿತನಾಮತ್ತಾ "ಭೂರಿದತ್ತೋ"ತ್ವೇವ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ಅಥ ನೇಸಂ ಪಿತಾ ಯೋಜನಸತಿಕಂ ಯೋಜನಸತಿಕಂ ರಜ್ಜಂ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಮಹನ್ತೋ

ಯಸೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋಳಸಸೋಳಸನಾಗಕಞ್ಞಾಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪರಿವಾರಯಿಂಸು। ಪಿತುಪಿ ಏಕಯೋಜನಸತಮೇವ ರಜ್ಜಂ ಅಹೋಸಿ। ತಯೋ ಪುತ್ತಾ ಮಾಸೇ ಮಾಸೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪನ ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸಂ ಆಗಚ್ಛತಿ।

ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ವಿರೂಪಕ್ಖಮಹಾರಾಜೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗತೋ ವೇಜಯನ್ತಪಾಸಾದಂ ಸುಧಮ್ಮದೇವಸಭಂ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕಕೋವಿಳಾರಂ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಸನಂ ದೇವಚ್ಛರಾಪರಿವಾರಂ ಅತಿಮನೋಹರಂ ಸಕ್ಕಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಏತ್ತಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ನಾಗತ್ತಭಾವೇ ಠಿತಸ್ಸ ದುಲ್ಲಭಂ, ಕುತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧೀ"ತಿ ನಾಗತ್ತಭಾವಂ ಜಿಗುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ನಾಗಭವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಪೋಸಥವಾಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ಸೀಲಮೇವ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಬೋಧಿಪರಿಪಾಚನಂ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ದೇವಲೋಕೇ ಉಪ್ಪತ್ತಿಕಾರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ನಾಗಭವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಆಹ - "ಅಮ್ಮತಾತಾ, ಅಹಂ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತೇಹಿ "ಇಧೇವ ಉಪೋಸಥಂ ಉಪವಸಾಹಿ, ಬಹಿಗತಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಮಹನ್ತಂ ಭಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಏಕವಾರಂ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ನಾಗಕಞ್ಞಾಹಿ ಉಪದ್ದುತೋ ಪುನವಾರೇ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಭರಿಯಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಭದ್ದೇ, ಅಹಂ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಮುನಾತೀರೇ ಮಹಾನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖೋ ಅತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ವಮ್ಮಿಕಮತ್ಥಕೇ ಭೋಗೇ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ಉಪೋಸಥಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ "ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಾಗಭವನತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತಥಾ ಕರೋತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "**ವಿರೂಪಕ್ಖೇನ ಮಹಾರಞ್ಞಾ, ದೇವಲೋಕಮಗಞ್ಛಹ**"ನ್ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ವಿರೂಪಕ್ಖೇನ ಮಹಾರಞ್ಞಾ**ತಿ ವಿರೂಪಕ್ಖೇನ ನಾಮ ನಾಗಾಧಿಪತಿಮಹಾರಾಜೇನ। **ದೇವಲೋಕ**ನ್ತಿ ತಾವತಿಂಸದೇವಲೋಕಂ। **ಅಗಞ್ಛಹ**ನ್ತಿ ಅಗಞ್ಛಿಂ, ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂ ಅಹಂ।

೧೨. **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ದೇವಲೋಕೇ। **ಪಸ್ಸಿಂ ತ್ವಾಹ**ನ್ತಿ ಅದ್ದಕ್ಖಿಂ ಅಹಂ **ತು**-ಸದ್ದೋ ನಿಪಾತಮತ್ತೋ। **ಏಕನ್ತಂ ಸುಖಸಮಪ್ಪಿತೇ**ತಿ ಏಕನ್ತಂ ಅಚ್ಚನ್ತಮೇವ ಸುಖೇನ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೇ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಫಸ್ಸಾಯತನಿಕಾ ನಾಮ ಸಗ್ಗಾ। ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ಸುಕರಂ ಅಕ್ಖಾನೇನ ಪಾಪುಣಿತುಂ ಯಾವ ಸುಖಾ ಸಗ್ಗಾ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೫೫) ಚ। **ತಂಸಗ್ಗಗಮನತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಗ್ಗಸ್ಮಿಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಗಮನತ್ಥಾಯ। **ಸೀಲಬ್ಬತ**ನ್ತಿ ಸೀಲಸಙ್ಖಾತಂ ವತಂ। ಅಥ ವಾ **ಸೀಲಬ್ಬತ**ನ್ತಿ ಉಪೋಸಥಸೀಲಞ್ಚೇವ "ಮಮ ಚಮ್ಮಂ ಚಮ್ಮತ್ಥಿಕಾ ಹರನ್ತೂ"ತಿಆದಿನಾ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಾವಯವಪರಿಚ್ಚಾಗಸಮಾದಿಯನಸಙ್ಖಾತಂ ವತಞ್ಚ।

೧೩. **ಸರೀರಕಿಚ್ಚ**ನ್ತಿ ಮುಖಧೋವನಾದಿಸರೀರಪಟಿಜಗ್ಗನಂ। **ಭುತ್ವಾ ಯಾಪನಮತ್ತಕ**ನ್ತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನಾನಿ ಕಾತುಂ ಸರೀರಟ್ಠಿತಿಮತ್ತಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹರಿತ್ವಾ। **ಚತುರೋ ಅಙ್ಗೇ**ತಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ। **ಅಧಿಟ್ಠಾಯಾ**ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ। **ಸೇಮೀ**ತಿ ಸಯಾಮಿ।

೧೪. **ಛವಿಯಾ**ತಿಆದಿ ತೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಅಙ್ಗಾನಂ ದಸ್ಸನಂ। ತತ್ಥ ಚ ಛವಿಚಮ್ಮಾನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಏಕಂ ಅಙ್ಗಂ, ಸೇಸಾನಿ ಏಕೇಕಮೇವ, ಮಂಸಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಚೇತ್ಥ ರುಧಿರಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಏತೇನಾ**ತಿ ಏತೇಹಿ । **ಹರಾತು ಸೋ**ತಿ ಯಸ್ಸ ಏತೇಹಿ ಛವಿಆದೀಹಿ **ಕರಣೀಯಂ** ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಮಯಾ ದಿನ್ನಮೇವೇತಂ। ಸಬ್ಬಂ ಸೋ ಹರತೂತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತಭಾವೇ ಅನಪೇಕ್ಖಪವಾರಣಂ ಪವಾರೇತಿ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನೇವ ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸಂ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ದೀಘೋ ಅದ್ಧಾ ವೀತಿವತ್ತೋ। ಏವಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಏಕದಿವಸಂ ಅಞ್ಞತರೋ ನೇಸಾದಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸೋಮದತ್ತೇನ ನಾಮ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತೇನ ಸಹ ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಸಮಯೇ ನಾಗಕಞ್ಞಾಹಿ ಪರಿವಾರಿಯಮಾನಂ ಮಹಾಸತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಾವದೇವ ನಾಗಕಞ್ಞಾಯೋ ಪಥವಿಯಂ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಾಗಭವನಮೇವ ಗತಾ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಕೋ ನು ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ದೇವೋ ವಾ ಯಕ್ಖೋ ವಾ ನಾಗೋ ವಾ"ತಿ? ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಆವಿ ಕತ್ವಾ ಸಚಾಯಂ ಇತೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಇಧ ಮೇ ವಾಸಂ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಪಾಕಟಂ ಕರೇಯ್ಯ, ತೇನ ಮೇ ಉಪೋಸಥವಾಸಸ್ಸ

ಅನ್ತರಾಯೋಪಿ ಸಿಯಾ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಇತೋ ಇಮಂ ನಾಗಭವನಂ ನೇತ್ವಾ ಮಹತಿಯಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಯೋಜೇಯ್ಯಂ। ಏವಾಯಂ ತತ್ಥೇವ ಅಭಿರಮಿಸ್ಸತಿ, ತೇನ ಮೇ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಅದ್ಧನಿಯಂ ಸಿಯಾತಿ। ಅಥ ನಂ ಆಹ - "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮಹನ್ತಂ ತೇ ಯಸಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ರಮಣೀಯಂ ನಾಗಭವನಂ, ಏಹಿ ತತ್ಥ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ। ಸಾಮಿ, ಪುತ್ತೋ ಮೇ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಗಚ್ಛ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುತ್ತಂ ಆನೇಹೀತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ತಂ ಆನೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ತೇ ಉಭೋಪಿ ಆದಾಯ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ನಾಗಭವನಂ ಆನೇಸಿ। ತೇಸಂ ತತ್ಥ ದಿಬ್ಬೋ ಅತ್ತಭಾವೋ ಪಾತುಭವಿ। ಅಥ ತೇಸಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ದಿಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದತ್ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ಚತ್ತಾರಿ ನಾಗಕಞ್ಞಾಸತಾನಿ ಅದಾಸಿ। ತೇ ಮಹತಿಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿಂಸು।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ। ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇತ್ವಾ ತತೋ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಯೇನ ತೇ ಅತ್ಥೋ, ತಂ ವದೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಅನುಕ್ಕಣ್ಠಮಾನೋ ಅಭಿರಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸೋಮದತ್ತೇನಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಿವೇಸನಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಂವಚ್ಛರಂ ತತ್ಥ ವಸಿತ್ವಾ ಮನ್ದಪುಞ್ಞತಾಯ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತ್ವಾ ಅನಿಚ್ಛಮಾನಮ್ಪಿ ಪುತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತೇನ ದೀಯಮಾನಂ ಬಹುಂ ಧನಂ ಸಬ್ಬಕಾಮದದಂ ಮಣಿರತನಮ್ಪಿ ಅಲಕ್ಖಿಕತಾಯ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ "ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ನಾಗಮಾಣವಕೇ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ಸಪುತ್ತಕಂ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ ಪಾಪೇಸಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ದಿಬ್ಬಾಭರಣಾನಿ ದಿಬ್ಬವತ್ಥಾನಿ ಚ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ಏಕಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓತರಿಂಸು, ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ತಾನಿ ಅನ್ತರಧಾಯಿತ್ವಾ ನಾಗಭವನಮೇವ ಅಗಮಂಸು। ಅಥ ಪಠಮನಿವತ್ಥಕಾಸಾವಪಿಲೋತಿಕಾವ ಸರೀರೇ ಪಟಿಮುಞ್ಚಿ, ಧನುಸರಸತ್ತಿಯೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಿಗೇ ವಧಿತ್ವಾ ಪುರಿಮನಿಯಾಮೇನೇವ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಸುಂ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ತಾಪಸೋ ಸುಪಣ್ಣರಾಜತೋ ಲದ್ಧಂ ಅಲಮ್ಪಾಯನಮನ್ತಂ ತಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕಾನಿ ಓಸಧಾನಿ ಮನ್ತೂಪಚಾರಞ್ಚ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಸೋ "ಲದ್ಧೋ ಮೇ ಜೀವಿಕೂಪಾಯೋ"ತಿ ಕತಿಪಾಹಂ ವಸಿತ್ವಾ ತಾಪಸಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮನ್ತೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಯಮುನಾತೀರಂ ಪತ್ವಾ ತಂ ಮನ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ಮಹಾಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛತಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಭವನತೋ ತಸ್ಸ ಪರಿಚಾರಿಕಾ ನಾಗಮಾಣವಿಕಾ ತಂ ಸಬ್ಬಕಾಮದದಂ ಮಣಿರತನಂ ಆದಾಯ ಯಮುನಾತೀರೇ ವಾಲುಕಾರಾಸಿಮತ್ಥಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸೋಭಾಸೇನ ರತ್ತಿಯಂ ಕೀಳಿತ್ವಾ ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಮನ್ತಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ "ಸುಪಣ್ಣೋ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಭಯತಜ್ಜಿತಾ ಮಣಿರತನಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಥವಿಯಂ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಾಗಭವನಂ ಅಗಮಂಸು।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಂ ಮಣಿರತನಂ ಆದಾಯ ಪಾಯಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸೋ ನೇಸಾದಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಿಗವಧಾಯ ಅರಞ್ಞಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ತಂ ಮಣಿರತನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇದಂ ಭೂರಿದತ್ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಕಾಮದದಂ ಮಣಿರತನ"ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ತಂ ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮೋ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಲ್ಲಾಪಸಲ್ಲಾಪಂ ಕತ್ವಾ ಮನ್ತವಾದಿಭಾವಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಸಚೇ ಮೇ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಮಣಿರತನಂ ದಸ್ಸಸಿ, ಏವಾಹಂ ತೇ ಮಹಾನುಭಾವಂ ನಾಗಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯಂ ತ್ವಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನಿಯೋ ಚರನ್ತೋ ಬಹುಧನಂ ಲಚ್ಛಸೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಂ ಆದಾಯ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಉಪೋಸಥಕರಣಟ್ಠಾನೇ ವಮ್ಮಿಕಮತ್ಥಕೇ ಭೋಗೇ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನಂ ಅವಿದೂರೇ ಠಿತೋ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಸಿ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಂ ನೇಸಾದಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಉಪೋಸಥಸ್ಸ ಮೇ ಅನ್ತರಾಯಂ ಕರೇಯ್ಯಾತಿ ನಾಗಭವನಂ ನೇತ್ವಾ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತೋಪಿ ನ ಇಚ್ಛಿ। ತತೋ ಅಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಯಂ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಮಯಾ ದೀಯಮಾನಮ್ಪಿ ಮಣಿರತನಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛಿ। ಇದಾನಿ ಪನ ಅಹಿಗುಣ್ಡಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಸಚಾಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಮಿತ್ತದುಬ್ಭಿನೋ ಕುಜ್ಝೇಯ್ಯಂ, ಸೀಲಂ ಮೇ ಖಣ್ಡಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಮಯಾ ಖೋ ಪನ ಪಠಮಂಯೇವ ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಉಪೋಸಥೋ ಅಧಿಟ್ಠಿತೋ, ಸೋ

ಯಥಾಧಿಟ್ಠಿತೋವ ಹೋತು। ಅಲಮ್ಪಾಯನೋ ಮಂ ಛಿನ್ದತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ನೇವಸ್ಸ ಕುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅಕ್ಖೀನಿ ನಿಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮಿಂ ಪುರೇಚಾರಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಭೋಗನ್ತರೇ ಸೀಸಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ನಿಚ್ಚಲೋವ ಹುತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। ನೇಸಾದಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪಿ "ಭೋ ಅಲಮ್ಪಾಯನ, ಇಮಂ ನಾಗಂ ಗಣ್ಹ, ಮಣಿಂ ಮೇ ದೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಲಮ್ಪಾಯನೋ ನಾಗಂ ದಿಸ್ವಾ ತುಟ್ಠೋ ಮಣಿಂ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಅಗಣೇತ್ವಾ "ಗಣ್ಹ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ"ತಿ ಹತ್ಥೇ ಖಿಪಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಭಸ್ಸಿತ್ವಾ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿತಮತ್ತೋವ ಪಥವಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಾಗಭವನಮೇವ ಗತೋ। ನೇಸಾದಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಣಿರತನತೋ ಭೂರಿದತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಿತ್ತಭಾವತೋ ಚ ಪರಿಹಾಯಿತ್ವಾ ನಿಪ್ಪಚ್ಚಯೋವ ಪಕ್ಕನ್ತೋ।

೧೫. ಅಲಮ್ಪಾಯನೋಪಿ ಮಹಾನುಭಾವೇಹಿ ಓಸಧೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಂ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಖೇಳಂ ಅತ್ತನೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಪರಿಭಾವೇತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಮನ್ತಂ ಜಪ್ಪನ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಸೀಸೇ ದಳ್ಹಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಮುಖಮಸ್ಸ ವಿವರಿತ್ವಾ ಓಸಧಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಮುಖೇ ಸಹಖೇಳಂ ಓಸಿಞ್ಚಿ। ಸುಚಿಜಾತಿಕೋ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸೀಲಭೇದಭಯೇನ ಅಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಕ್ಖೀನಿ ನ ಉಮ್ಮೀಲೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಓಸಧಮನ್ತಬಲೇನ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಸೀಸಂ ಕತ್ವಾ ಸಞ್ಚಾಲೇತ್ವಾ ಗಹಿತಗೋಚರಂ ಛಡ್ಡಾಪೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ದೀಘಸೋ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಮಸೂರಕಂ ಮದ್ದನ್ತೋ ವಿಯ ಹತ್ಥೇಹಿ ಪರಿಮದ್ದಿ। ಅಟ್ಠೀನಿ ಚುಣ್ಣಿಯಮಾನಾನಿ ವಿಯ ಅಹೇಸುಂ।

ಪುನ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಗಹೇತ್ವಾ ದುಸ್ಸಂ ಪೋಥೇನ್ತೋ ವಿಯ ಪೋಥೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಏವರೂಪಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನುಭೋನ್ತೋಪಿ ನೇವ ಕುಜ್ಝಿತ್ಥ। ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಮೇವ ಆವಜ್ಜೇಸಿ। ಇತಿ ಸೋ ಮಹಾಸತ್ತಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಕತ್ವಾ ವಲ್ಲೀಹಿ ಪೇಳಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ತತ್ಥ ಪಕ್ಖಿಪಿ। ಸರೀರಂ ಪನಸ್ಸ ಮಹನ್ತಂ ತತ್ಥ ನ ಪವಿಸತಿ। ಅಥ ನಂ ಪಣ್ಹಿಯಾ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತೋ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಪೇಳಂ ಆದಾಯ ಏಕಂ ಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಗಾಮಮಜ್ಝೇ ಓತಾರೇತ್ವಾ "ನಾಗಸ್ಸ ನಚ್ಚಂ ದಟ್ಠುಕಾಮಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ। ಸಕಲಗಾಮವಾಸಿನೋ ಸನ್ನಿಪತಿಂಸು। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಅಲಮ್ಪಾಯನೋ "ನಿಕ್ಖಮ ಮಹಾನಾಗಾ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಜ್ಜ ಮಯಾ ಪರಿಸಂ ತೋಸೇನ್ತೇನ ಕೀಳಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಏವಂ ಅಲಮ್ಪಾಯನೋ ಬಹುಧನಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತುಟ್ಠೋ ಮಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸ್ಸತಿ, ಯಂ ಯಂ ಏಸ ಮಂ ಕಾರೇತಿ, ತಂ ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಅಥ ನಂ ಸೋ ಪೇಳತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ "ಮಹಾ ಹೋಹೀ"ತಿ ಆಹ, ಸೋ ಮಹಾ ಅಹೋಸಿ। "ಖುದ್ದಕೋ ವಟ್ಟೋ ವಿಫಣೋ ಏಕಫಣೋ ದ್ವಿಫಣೋ ಯಾವ ಸಹಸ್ಸಫಣೋ ಉಚ್ಚೋ ನೀಚೋ ದಿಸ್ಸಮಾನಕಾಯೋ ಅದಿಸ್ಸಮಾನಕಾಯೋ ದಿಸ್ಸಮಾನಉಪಡ್ಢಕಾಯೋ ನೀಲೋ ಪೀತೋ ಲೋಹಿತೋ ಓದಾತೋ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠೋ ಹೋಹಿ, ಧೂಮಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹಿ, ಜಾಲಸಿಖಂ ಉದಕಞ್ಚ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತೇನ ವುತ್ತಂ ತಂ ತಂ ಆಕಾರಂ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ನಚ್ಚಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಚಿತ್ತಜಾತಾ ಬಹುಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣವತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರಾದಿಂ ಅದಂಸು। ಇತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಸತಸಹಸ್ಸಮತ್ತಂ ಲಭಿ। ಸೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ "ಸಹಸ್ಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ತಂ ಪನ ಧನಂ ಲಭಿತ್ವಾ "ಗಾಮಕೇಪಿ ತಾವ ಮಯಾ ಏತ್ತಕಂ ಧನಂ ಲದ್ಧಂ, ನಗರೇ ಕಿರ ಬಹುಧನಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಧನಲೋಭೇನ ನ ಮುಞ್ಚಿ।

ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾ ರತನಮಯಂ ಪೇಳಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸುಖಯಾನಕಂ ಆರುಯ್ಹ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು ತಂ ಕೀಳಾಪೇತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪಾಪುಣಿ, ನಾಗರಾಜಸ್ಸ ಮಧುಲಾಜಂ ದೇತಿ, ಅಬದ್ಧಸತ್ತುಞ್ಚ ದೇತಿ। ಸೋ ಗೋಚರಂ ನ ಗಣ್ಹಿ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜನಭಯೇನ। ಗೋಚರಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತಮ್ಪಿ ಚ ನಂ ಚತ್ತಾರೋ ನಗರದ್ವಾರೇ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಮಾಸಮತ್ತಂ ಕೀಳಾಪೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಸಂಸಿತೋ ಅಕತಞ್ಞುನಾ"**ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಸಂಸಿತೋತಿ** ಏಸೋ ನಾಗೋ ಅಮುಕಸ್ಸ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ವಮ್ಮಿಕಮತ್ಥಕೇ ಸಯಿತೋತಿ ಏವಂ ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕಥಿತೋ। **ಅಕತಞ್ಞುನಾತಿ** ಅತ್ತನಾ ಕತಂ ಉಪಕಾರಂ ಅಜಾನನ್ತೇನ ಮಿತ್ತದುಬ್ಭಿನಾ ನೇಸಾದಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನಾತಿ

ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅಲಮ್ಬಾಯನೋತಿ** ಅಲಮ್ಬಾಯನವಿಜ್ಜಾಪರಿಜಪ್ಪನೇನ "ಅಲಮ್ಬಾಯನೋ"ತಿ ಏವಂ ಲದ್ಧನಾಮೋ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ। **ಮಮಗ್ಗಹೀತಿ** ಮಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। **ಕೀಳೇತಿ ಮಂ ತಹಿಂ ತಹಿ**ನ್ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿಕತ್ಥಂ ಮಂ ಕೀಳಾಪೇತಿ।

೧೭. **ತಿಣತೋಪಿ ಲಹುಕೋ ಮಮಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ತಿಣಸಲಾಕಪರಿಚ್ಚಾಗತೋಪಿ ಲಹುಕೋ ಹುತ್ವಾ ಮಮ ಉಪಟ್ಠಾತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಥವೀಉಪ್ಪತನಂ ವಿಯಾ**ತಿ ಸೀಲವೀತಿಕ್ಕಮೋ ಪನ ಚತುನಹುತಾಧಿಕದ್ವಿಯೋಜನಸತಸಹಸ್ಸಬಹಲಾಯ ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಪರಿವತ್ತನಂ ವಿಯ ತತೋಪಿ ತಂ ಭಾರಿಯತರಂ ಹುತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಟ್ಠಾತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೧೮. **ನಿರನ್ತರಂ ಜಾತಿಸತ**ನ್ತಿ ಮಮ ಜಾತೀನಂ ಅನೇಕಸತಮ್ಪಿ ಅನೇಕಸತಾಸುಪಿ ಜಾತೀಸು ನಿರನ್ತರಮೇವ ಸೀಲಸ್ಸ ಅವೀತಿಕ್ಕಮನಹೇತು। **ಮಮ ಜೀವಿತಂ ಚಜೇಯ್ಯಂ** ಚಜಿತುಂ ಸಕ್ಕೋಮಿ। **ನೇವ ಸೀಲಂ ಪಭಿನ್ದೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಸೀಲಂ ಪನ ಸಮಾದಿನ್ನಂ ಏಕಮ್ಪಿ ನೇವ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯಂ ನ ವಿನಾಸೇಯ್ಯಂ। **ಚತುದ್ದೀಪಾನ ಹೇತೂ**ತಿ ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಜ್ಜಸಿರಿಯಾಪಿ ಕಾರಣಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೧೯. ಇದಾನಿ ಯದತ್ಥಂ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಮ್ಪಿ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ತದಾ ಸೀಲಮೇವ ರಕ್ಖಿತಂ, ತಾಯ ಚ ಸೀಲರಕ್ಖಾಯ ತಥಾ ಅನತ್ಥಕಾರಕೇಸು ನೇಸಾದಅಲಮ್ಬಾಯನಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ನ ಕತಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಅಪಿ ಚಾ"**ತಿ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ। ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ।

ಏವಂ ಪನ ಮಹಾಸತ್ತೇ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಹತ್ಥಗತೇ ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ದುಸ್ಸುಪಿನಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುತ್ತಞ್ಚ ತತ್ಥ ಅಪಸ್ಸನ್ತೀ ಸೋಕಾಭಿಭೂತಾ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸಾ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತೋ ಸುದಸ್ಸನೋ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ಸುಭೋಗಂ "ಹಿಮವನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಚಸು ಮಹಾನದೀಸು ಸತ್ತಸು ಮಹಾಸರೇಸು ಭೂರಿದತ್ತಂ ಉಪಧಾರೇತ್ವಾ ಏಹೀ"ತಿ ಪಹಿಣಿ। ಕಾಣಾರಿಟ್ಠಂ "ದೇವಲೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಚೇ ದೇವತಾಹಿ ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಕಾಮಾಹಿ ಭೂರಿದತ್ತೋ ತತ್ಥ ನೀತೋ, ತತೋ ನಂ ಆನೇಹೀ"ತಿ ಪಹಿಣಿ। ಸಯಂ ಪನ "ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಗವೇಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಾಪಸವೇಸೇನ ನಾಗಭವನತೋ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಅಚ್ಚಿಮುಖೀ ನಾಮಸ್ಸ ವೇಮಾತಿಕಾ ಭಗಿನೀ ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಅಧಿಮತ್ತಸಿನೇಹಾ ತಂ ಅನುಬನ್ಧಿ। ತಂ ಮಣ್ಡೂಕಚ್ಛಾಪಿಂ ಕತ್ವಾ ಜಟನ್ತರೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಉಪೋಸಥಕರಣಟ್ಠಾನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಗವೇಸನ್ತೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪತ್ವಾ ರಾಜದ್ವಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತದಾ ಅಲಮ್ಬಾಯನೋ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ರಞ್ಞೋ ಭೂರಿದತ್ತಸ್ಸ ಕೀಳಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಪೇಳಂ ವಿವರಿತ್ವಾ "ಏಹಿ ಮಹಾನಾಗಾ"ತಿ ಸಞ್ಞಮದಾಸಿ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸೀಸಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಜೇಟ್ಠಭಾತಿಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಪೇಳತೋ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ತದಭಿಮುಖೋ ಪಾಯಾಸಿ। ಮಹಾಜನೋ ಭೀತೋ ಪಟಿಕ್ಕಮಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಪೇಳಮೇವ ಪಾವಿಸಿ। ಅಲಮ್ಬಾಯನೋ "ಇಮಿನಾ ಅಯಂ ತಾಪಸೋ ದಟ್ಠೋ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ "ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಾ ಭಾಯೀ"ತಿ ಆಹ। ಸುದಸ್ಸನೋ "ಅಯಂ ನಾಗೋ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಮಯಾ ಸದಿಸೋ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ ತೇನ ವಾದಪ್ಪಟಿವಾದಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ "ತ್ವಂ ಇಮಂ ನಾಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಜ್ಜಸಿ, ಅಹಂ ತಂ ಇಮಾಯ ಮಣ್ಡೂಕಚ್ಛಾಪಿಯಾ ಇಚ್ಛನ್ತೋ ನಾಸಯಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಭಗಿನಿಂ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇಸಿ। ಸಾ ತಸ್ಸ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಜಟನ್ತರೇ ನಿಪನ್ನಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಮಣ್ಡೂಕವಸ್ಸಿತಂ ವಸ್ಸಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅಂಸಕೂಟೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥತಲೇ ತೀಣಿ ವಿಸಬಿನ್ದೂನಿ ಪಾತೇತ್ವಾ ಪುನ ತಸ್ಸ ಜಟನ್ತರಮೇವ ಪಾವಿಸಿ।

ಸುದಸ್ಸನೋ ವಿಸಬಿನ್ದುಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಇದಂ ಬಿನ್ದುಂ ಸಚೇ ಪಥವಿಯಂ ಪಾತೇಸ್ಸತಿ, ಓಸಧಿತಿಣವನಪ್ಪತಯೋ ಸಬ್ಬೇ ನಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸಚೇ ಆಕಾಸೇ ಖಿಪಿಸ್ಸತಿ, ಸತ್ತವಸ್ಸಾನಿ ದೇವೋ ನ ವಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ಉದಕೇ ಪಾತೇಸ್ಸತಿ, ಯಾವತಾ ತತ್ಥ ಉದಕಜಾತಾ ಪಾಣಾ ಸಬ್ಬೇ ಮರೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಸದ್ದಹಾಪೇತುಂ ತಯೋ ಆವಾಟೇ ಖಣಾಪೇತ್ವಾ ಏಕಂ ನಾನಾಭೇಸಜ್ಜಾನಂ ಪೂರೇಸಿ, ದುತಿಯಂ ಗೋಮಯಸ್ಸ, ತತಿಯಂ ದಿಬ್ಬೋಸಧಾನಞ್ಞೇವ ಪೂರೇತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಆವಾಟೇ ವಿಸಬಿನ್ದುಂ ಪಕ್ಖಿಪಿ। ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಧೂಮಾಯಿತ್ವಾ ಜಾಲಾ ಉಟ್ಠಹಿ। ಸಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಗೋಮಯಾವಾಟಂ ಗಣ್ಹಿ। ತತೋಪಿ ಜಾಲಾ ಉಟ್ಠಾಯ

ದಿಬ್ಬೋಸಧಪುಣ್ಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಿಬ್ಬೋಸಧಾನಿ ಧೂಪೇತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಅಲಮ್ಪಾಯನಂ ತತ್ಥ ಆವಾಟಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಠಿತಂ ಉಸುಮಾ ಫರಿತ್ವಾ ಸರೀರಚ್ಛವಿಂ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ಗತಾ। ಸೇತಕುಟ್ಠೀ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಭಯತಜ್ಜಿತೋ "ನಾಗರಾಜಾನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಮೀ"ತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ರತನಪೇಳಾಯ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ದೇವಲೀಳಾಯ ಠಿತೋ। ಸುದಸ್ಸನೋ ಚ ಅಚ್ಚಿಮುಖೀ ಚ ತಥೇವ ಅಟ್ಠಂಸು।

ತತೋ ಸುದಸ್ಸನೋ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯಭಾವಂ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ತೇ ಆಲಿಙ್ಗಿತ್ವಾ ಸೀಸೇ ಚುಮ್ಬಿತ್ವಾ ಅನ್ತೇಪುರಂ ನೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಕತ್ವಾ ಭೂರಿದತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ "ತಾತ, ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವಂ ತಂ ಅಲಮ್ಪಾಯನೋ ಕಥಂ ಗಣ್ಹೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ಸಬ್ಬಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಕಥೇತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ರಞ್ಞಾ ನಾಮ ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಮಾತುಲಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಅಥ ಸುದಸ್ಸನೋ "ಮಾತುಲ, ಮಮ ಮಾತಾ ಭೂರಿದತ್ತಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೀ ಕಿಲಮತಿ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಇಧ ಪಪಞ್ಚಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ ಮಾತುಲಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಭೂರಿದತ್ತಅಚ್ಚಿಮುಖೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನಾಗಭವನಮೇವ ಗತೋ।

ಅಥ ತತ್ಥ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಗಿಲಾನಸೇಯ್ಯಾಯ ನಿಪನ್ನೋ ಗಿಲಾನಪುಚ್ಛನತ್ಥಂ ಆಗತಾಯ ಮಹತಿಯಾ ನಾಗಪರಿಸಾಯ ವೇದೇ ಚ ಯಞ್ಞೇ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಚ ಸಮ್ಭಾವೇತ್ವಾ ಕಾಣಾರಿಟ್ಠೇ ಕಥೇನ್ತೇ ತಂ ವಾದಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಾನಾನಯೇಹಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಸೀಲಾನಿ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಗ್ಗಪುರಂ ಪೂರೇಸಿ।

ತದಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮಹಾರಾಜಕುಲಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ನೇಸಾದಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದೇವದತ್ತೋ, ಸೋಮದತ್ತೋ ಆನನ್ದೋ, ಅಚ್ಚಿಮುಖೀ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ, ಸುದಸ್ಸನೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಸುಭೋಗೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ, ಕಾಣಾರಿಟ್ಠೋ ಸುನಕ್ಖತ್ತೋ, ಭೂರಿದತ್ತೋ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಇಧಾಪಿ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ಇಧಾಪಿ ಯೋಜನಸತಿಕೇ ಅತ್ತನೋ ನಾಗಭವನಟ್ಠಾನೇ ಸೋಳಸಹಿ ನಾಗಕಞ್ಞಾಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಚಿತ್ತರೂಪಂ ವಿಯ ಪರಿಚಾರಿಯಮಾನೋ ದೇವಲೋಕಸಮ್ಪತ್ತಿಸದಿಸೇ ನಾಗಲೋಕಿಸ್ಸರಿಯೇ ಠಿತೋಪಿ ಇಸ್ಸರಿಯಮದಂ ಅಕತ್ವಾ ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸಂ ಮಾತಾಪಿತುಉಪಟ್ಠಾನಂ, ಕುಲೇ ಜೇಟ್ಠಾಪಚಾಯನಂ, ಸಕಲಾಯ ನಾಗಪರಿಸಾಯ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಪರಿಸಾಯ ತಾವತಿಂಸಪರಿಸಾಯ ಚ ಸಮುಟ್ಠಿತಪಞ್ಹಾನಂ ತಂತಂಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಕುಮುದನಾಲಕಲಾಪಂ ವಿಯ ಸುನಿಸಿತಸತ್ಥೇನ ಅತ್ತನೋ ಪಞ್ಞಾಸತ್ಥೇನ ತಾವದೇವ ಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಚಿತ್ತಾನುಕೂಲಧಮ್ಮದೇಸನಾ, ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಭೋಗಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಹಾಯ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಜೀವಿತನಿರಪೇಕ್ಖಂ ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ಉಪೋಸಥಾಧಿಟ್ಠಾನಂ, ತತ್ಥ ಚ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ವಿಸಂವಾದನಭಯೇನ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಹತ್ಥಗಮನಂ, ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಮುಖೇ ವಿಸಮಿಸ್ಸಖೇಳಪಾತನಂ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಆವಿಞ್ಛನಂ ಕಡ್ಢನಂ ಭೂಮಿಯಂ ಘಂಸನಂ ಮದ್ದನಂ ಪೋಥನನ್ತಿ ಏವಮಾದಿಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೇಪಿ ಏವರೂಪಂ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವತೋಪಿ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಓಲೋಕನಮತ್ತೇನ ತಂ ಛಾರಿಕಂ ಕಾತುಂ ಸಮತ್ಥಸ್ಸಾಪಿ ಸೀಲಪಾರಮಿಂ ಆವಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸೀಲಖಣ್ಡನಭಯೇನ ಈಸಕಮ್ಪಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಕಾರಾಭಾವೋ, ಧನಂ ಲಭಾಪೇಮೀತಿ ವಾ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಾನುವತ್ತನಂ, ಸುಭೋಗೇನ ಪುನಾನೀತಸ್ಸ ಅಕತಞ್ಞುನೋ ಮಿತ್ತದುಬ್ಭಿಸ್ಸ ನೇಸಾದಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸೀಲಂ ಅನಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾಪಿ ಅಕುಜ್ಝನಂ, ಕಾಣಾರಿಟ್ಠೇನ ಕಥಿತಂ ಮಿಚ್ಛಾವಾದಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸಿತ್ವಾ ನಾಗಪರಿಸಾಯ ಸೀಲೇಸು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಞ್ಚ ಪತಿಟ್ಠಾಪನನ್ತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತಿ - "ಏವಂ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಹೇತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುಧಮ್ಮತೋ"ತಿ।

ಭೂರಿದತ್ತಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಚಮ್ಪೇಯ್ಯನಾಗಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೨೦. ತತಿಯೇ **ಚಮ್ಪೇಯ್ಯಕೋ**ತಿ ಅಙ್ಗಮಗಧರಟ್ಠಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಚಮ್ಪಾ ನಾಮ ನದೀ, ತಸ್ಸಾ ಹೇಟ್ಠಾ ನಾಗಭವನಮ್ಪಿ ಅವಿದೂರಭವತ್ತಾ ಚಮ್ಪಾ ನಾಮ, ತತ್ಥ ಜಾತೋ ನಾಗರಾಜಾ ಚಮ್ಪೇಯ್ಯಕೋ। **ತದಾಪಿ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಆಸಿ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಚಮ್ಪೇಯ್ಯನಾಗರಾಜಕಾಲೇಪಿ ಅಹಂ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿಂ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹಿ ತದಾ ಚಮ್ಪಾನಾಗಭವನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಚಮ್ಪೇಯ್ಯೋ ನಾಮ ನಾಗರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ, ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ। ಸೋ ತತ್ಥ ನಾಗರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೋ ದೇವರಾಜಭೋಗಸಮ್ಪತ್ತಿಸದಿಸಇಸ್ಸರಿಯಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನ್ತೋ ಪಾರಮಿಪೂರಣಸ್ಸ ಅನೋಕಾಸಭಾವತೋ "ಕಿಂ ಮೇ ಇಮಾಯ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ, ಉಪೋಸಥವಾಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ಇತೋ ಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತನೋ ಪಾಸಾದೇಯೇವ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ। ಅಲಙ್ಕತನಾಗಮಾಣವಿಕಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ "ಇಧ ಮೇ ಸೀಲಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪಾಸಾದತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ನಿಸೀದತಿ। ತತ್ರಾಪಿ ತಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಧ ಮೇ ಸೀಲಸ್ಸ ಸಂಕಿಲೇಸೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಇತೋ ನಾಗಭವನತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಪೋಸಥವಾಸಂ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇಸು ನಾಗಭವನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಮಗ್ಗಸಮೀಪೇ ವಮ್ಮಿಕಮತ್ಥಕೇ "ಮಮ ಚಮ್ಮಾದೀಹಿ ಅತ್ಥಿಕಾ ಚಮ್ಮಾದೀನಿ ಗಣ್ಹನ್ತು, ಕೀಳಾಸಪ್ಪಂ ವಾ ಕಾತುಕಾಮಾ ಕೀಳಾಸಪ್ಪಂ ಕರೋನ್ತೂ"ತಿ ಸರೀರಂ ದಾನಮುಖೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಭೋಗೇ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೋ ಉಪೋಸಥವಾಸಂ ವಸತಿ ಚಾತುದ್ದಸಿಯಂ ಪಞ್ಚದಸಿಯಞ್ಚ, ಪಾಟಿಪದೇ ನಾಗಭವನಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಸೇವಂ ಉಪೋಸಥಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ದೀಘೋ ಅದ್ಧಾ ವೀತಿವತ್ತೋ।

ಅಥ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸುಮನಾಯ ನಾಮ ಅತ್ತನೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ "ದೇವ, ತ್ವಂ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಂ ಉಪವಸಸಿ, ಸೋ ಚ ಸಾಸಙ್ಕೋ ಸಪ್ಪಟಿಭಯೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಮಙ್ಗಲಪೋಕ್ಖರಣಿತೀರೇ ಠತ್ವಾ "ಸಚೇ ಮಂ, ಭದ್ದೇ, ಕೋಚಿ ಪಹರಿತ್ವಾ ಕಿಲಮೇಸ್ಸತಿ, ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಉದಕಂ ಆವಿಲಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ಸುಪಣ್ಣೋ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತಿ, ಉದಕಂ ಪಕ್ಕುಥಿಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕೋ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತಿ, ಉದಕಂ ಲೋಹಿತವಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತೀಣಿ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ತಸ್ಸಾ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಚಾತುದ್ದಸೀಉಪೋಸಥಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ನಾಗಭವನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ವಮ್ಮಿಕಮತ್ಥಕೇ ನಿಪಜ್ಜಿ ಸರೀರಸೋಭಾಯ ವಮ್ಮಿಕಂ ಸೋಭಯಮಾನೋ। ಸರೀರಞ್ಹಿಸ್ಸ ರಜತದಾಮಂ ವಿಯ ಸೇತಂ ಅಹೋಸಿ, ಮತ್ಥಕೋ ರತ್ತಕಮ್ಬಲಗೇಣ್ಡುಕೋ ವಿಯ, ಸರೀರಂ ನಙ್ಗಲಸೀಸಪ್ಪಮಾಣಂ **ಭೂರಿದತ್ತಕಾಲೇ** (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೭೮೪ ಆದಯೋ) ಪನ ಊರುಪ್ಪಮಾಣಂ, **ಸಙ್ಖಪಾಲಕಾಲೇ** (ಜಾ॰ ೨.೧೭.೧೪೩ ಆದಯೋ) ಏಕದೋಣಿಕನಾವಪ್ಪಮಾಣಂ।

ತದಾ ಏಕೋ ಬಾರಾಣಸಿಮಾಣವೋ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಲಮ್ಪಾಯನಮನ್ತಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಅತ್ತನೋ ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಮಹಾಸತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ ಮೇ ತುಚ್ಛಹತ್ಥೇನ ಗಾಮಂ ಗನ್ತುಂ, ಇಮಂ ನಾಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು ಕೀಳಾಪೇನ್ತೋ ಧನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾವ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ದಿಬ್ಬೋಸಧಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಮನ್ತಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ದಿಬ್ಬಮನ್ತಂ ಸುತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಕಣ್ಣೇಸು ತತ್ತಸಲಾಕಾಪವೇಸನಕಾಲೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ, ಮತ್ಥಕೇ ಸಿಖರೇನ ಅಭಿಮನ್ಥಿಯಮಾನೋ ವಿಯ। ಸೋ "ಕೋ ನು ಖೋ ಏಸೋ"ತಿ ಭೋಗನ್ತರತೋ ಸೀಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಮ ವಿಸಂ ಉಗ್ಗತೇಜಂ, ಸಚಾಹಂ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ನಾಸಾವಾತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸ್ಸಾಮಿ, ಏತಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಭುಸಮುಟ್ಠಿ ವಿಯ ವಿಪ್ಪಕಿರಿಸ್ಸತಿ, ಅಥ ಮೇ ಸೀಲಂ ಖಣ್ಡಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ನಂ ಓಲೋಕೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಅಕ್ಖೀನಿ ನಿಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ಸೀಸಂ ಭೋಗನ್ತರೇ ಠಪೇಸಿ। ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಓಸಧಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಮನ್ತಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಖೇಳಂ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಓಸಿಞ್ಚಿ। ಓಸಧಾನಞ್ಚ ಮನ್ತಸ್ಸ ಚ ಆನುಭಾವೇನ ಖೇಳೇನ ಫುಟ್ಠಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನೇ ಫೋಟಾನಂ ಉಟ್ಠಾನಕಾಲೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ।

ಅಥ ಸೋ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ದೀಘಸೋ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಅಜಪದೇನ ದಣ್ಡೇನ ಉಪ್ಪೀಳೇತ್ವಾ ದುಬ್ಬಲಂ ಕತ್ವಾ ಸೀಸಂ ದಳ್ಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಪ್ಪೀಳೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಮುಖಂ ವಿವರಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮುಖೇ ಖೇಳಂ ಓಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಓಸಧಮನ್ತಬಲೇನ ದನ್ತೇ ಭಿನ್ದಿ। ಮುಖಂ ಲೋಹಿತಸ್ಸ ಪೂರಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಭೇದಭಯೇನ ಏವರೂಪಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಧಿವಾಸೇನ್ತೋ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ಓಲೋಕನಮತ್ತಮ್ಪಿ ನಾಕಾಸಿ। ಸೋಪಿ "ನಾಗರಾಜಾನಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಙ್ಗುಟ್ಠತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಟ್ಠೀನಿ ಸಂಚುಣ್ಣಯಮಾನೋ ವಿಯ ಸಕಲಸರೀರಂ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಪಟ್ಟಕವೇಠನಂ ನಾಮ ವೇಠೇಸಿ, ತನ್ತಮಜ್ಜಿತಂ ನಾಮ ಮಜ್ಜಿ, ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಗಹೇತ್ವಾ ದುಸ್ಸಪೋಥನಂ ನಾಮ ಪೋಥೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಸಕಲಸರೀರಂ ಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತಂ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ಮಹಾವೇದನಂ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ।

ಅಥಸ್ಸ ದುಬ್ಬಲಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ವಲ್ಲೀಹಿ ಪೇಳಂ ಕರಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಂ ನೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಕೀಳಾಪೇಸಿ। ನೀಲಾದೀಸು ವಣ್ಣೇಸು ವಟ್ಟಚತುರಸ್ಸಾದೀಸು ಸಣ್ಠಾನೇಸು ಅಣುಂಥೂಲಾದೀಸು ಪಮಾಣೇಸು ಯಂ ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಇಚ್ಛತಿ, ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಂ ತದೇವ ಕತ್ವಾ ನಚ್ಚತಿ, ಫಣಸತಮ್ಪಿ ಫಣಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಕರೋತಿಯೇವ। ಮಹಾಜನೋ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಬಹುಧನಮದಾಸಿ। ಏಕದಿವಸಮೇವ ಕಹಾಪಣಸಹಸ್ಸಞ್ಚೇವ ಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಿಕೇ ಚ ಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಲಭಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆದಿತೋವ "ಸಹಸ್ಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ತಂ ಪನ ಧನಂ ಲಭಿತ್ವಾ "ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮೇಯೇವ ತಾವ ಮೇ ಏತ್ತಕಂ ಧನಂ ಲದ್ಧಂ, ರಾಜರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸಿತೇ ಕೀವ ಬಹುಂ ಧನಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಕಟಞ್ಚ ಸುಖಯಾನಕಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಕಟೇ ಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸುಖಯಾನಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ "ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು ಕೀಳಾಪೇನ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಉಗ್ಗಸೇನರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಕೀಳಾಪೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ಮಣ್ಡೂಕೇ ಮಾರೇತ್ವಾ ನಾಗರಞ್ಞೋ ದೇತಿ। ನಾಗರಾಜಾ "ಪುನಪ್ಪುನಂ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಾರೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ನ ಖಾದತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಧುಲಾಜೇ ಅದಾಸಿ। ತೇಪಿ "ಸಚಾಹಂ ಗೋಚರಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅನ್ತೋಪೇಳಾಯಮೇವ ಮರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ನ ಖಾದತಿ।

೧೦. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಾಸಮತ್ತೇನ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪತ್ವಾ ದ್ವಾರಗಾಮಕೇ ತಂ ಕೀಳಾಪೇನ್ತೋ ಬಹುಧನಂ ಲಭಿ। ರಾಜಾಪಿ ನಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಕೀಳಾಪೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। "ಸಾಧು, ದೇವ, ಸ್ವೇ ಪನ್ನರಸೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕೀಳಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ "ಸ್ವೇ ನಾಗರಾಜಾ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ನಚ್ಚಿಸ್ಸತಿ, ಮಹಾಜನೋ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಪಸ್ಸತೂ"ತಿ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ರಾಜಙ್ಗಣಂ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇಸಿ। ಸೋ ರತನಪೇಳಾಯ ಮಹಾಸತ್ತಂ ನೇತ್ವಾ ವಿಚಿತ್ತತ್ಥರೇ ಪೇಳಂ ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ರಾಜಾಪಿ ಪಾಸಾದಾ ಓರುಯ್ಹ ಮಹಾಜನಪರಿವುತೋ ರಾಜಾಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಹಾಸತ್ತಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ನಚ್ಚಾಪೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ತೇನ ಚಿನ್ತಿತಚಿನ್ತಿತಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಮಹಾಜನೋ ಸಕಭಾವೇನ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಚೇಲುಕ್ಖೇಪಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಉಪರಿ ರತನವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "**ತದಾಪಿ ಮಂ ಧಮ್ಮಚಾರಿ**"ನ್ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ತದಾಪೀತಿ** ಯದಾಹಂ ಚಮ್ಪೇಯ್ಯಕೋ ನಾಗರಾಜಾ ಹೋಮಿ, ತದಾಪಿ। **ಧಮ್ಮಚಾರಿ**ನ್ತಿ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಧಮ್ಮಂ ಏವ ಚರತಿ, ನ ಅಣುಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅಧಮ್ಮನ್ತಿ ಧಮ್ಮಚಾರೀ। **ಉಪವುತ್ಥಉಪೋಸಥ**ನ್ತಿ ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅರಿಯುಪೋಸಥಸೀಲಸ್ಸ ರಕ್ಖಣವಸೇನ ಉಪವಸಿತಉಪೋಸಥಂ। **ರಾಜದ್ವಾರಮ್ಹಿ ಕೀಳತೀತಿ** ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಉಗ್ಗಸೇನರಞ್ಞೋ ಗೇಹದ್ವಾರೇ ಕೀಳಾಪೇತಿ।

೧೧. **ಯಂ ಯಂ ಸೋ ವಣ್ಣಂ ಚಿನ್ತಯೀತಿ** ಸೋ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ಯಂ ಯಂ ನೀಲಾದಿವಣ್ಣಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ನೀಲಂ ವ ಪೀತಲೋಹಿತ"ನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ನೀಲಂ ವಾತಿ ವಾ**-ಸದ್ದೋ ಅನಿಯಮತ್ಥೋ, ಗಾಥಾಸುಖತ್ಥಂ ರಸ್ಸಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತೋ, ತೇನ ವಾಸದ್ದೇನ ವುತ್ತಾವಸಿಟ್ಠಂ ಓದಾತಾದಿವಣ್ಣವಿಸೇಸಞ್ಚೇವ ವಟ್ಟಾದಿಸಣ್ಠಾನವಿಸೇಸಞ್ಚ ಅಣುಂಥೂಲಾದಿಪಮಾಣವಿಸೇಸಞ್ಚ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಾನುವತ್ತನ್ತೋತಿ** ತಸ್ಸ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅನುವತ್ತನ್ತೋ। **ಚಿನ್ತಿತಸನ್ನಿಭೋತಿ** ತೇನ ಚಿನ್ತಿತಚಿನ್ತಿತಾಕಾರೇನ ಪೇಕ್ಖಜನಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಹಾಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೧೩. ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ತೇನ ಚಿನ್ತಿತಾಕಾರದಸ್ಸನಂ ಏವ ಮಯ್ಹಂ ಆನುಭಾವೋ। ಅಪಿ ಚ **ಥಲಂ ಕರೇಯ್ಯಮುದಕಂ, ಉದಕಮ್ಪಿ ಥಲಂ ಕರೇ**ತಿ ಥಲಂ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉದಕಂ, ಉದಕಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಥವಿಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಂ ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಚ। **ಯದಿಹಂ ತಸ್ಸ ಕುಪ್ಪೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಅಹಂ ಯದಿ ಕುಜ್ಝೇಯ್ಯಂ। **ಖಣೇನ ಛಾರಿಕಂ ಕರೇ**ತಿ ಕೋಧುಪ್ಪಾದಕ್ಖಣೇ ಏವ ಭಸ್ಮಂ ಕರೇಯ್ಯಂ।

೧೪. ಏವಂ ಭಗವಾ ತದಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಾನತ್ಥಪಟಿಬಾಹನೇ ಸಮತ್ಥತಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯೇನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ತಂ ಪಟಿಬಾಹನಂ ನ ಕತಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಯದಿ ಚಿತ್ತವಸೀ ಹೇಸ್ಸ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - "ಅಯಂ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕೋ ಮಂ ಅತಿವಿಯ ಬಾಧತಿ, ನ ಮೇ ಆನುಭಾವಂ ಜಾನಾತಿ, ಹನ್ದಸ್ಸ ಮೇ ಆನುಭಾವಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಓಲೋಕನಮತ್ತೇನಾಪಿ ಯದಿ ಚಿತ್ತವಸೀ ಅಭವಿಸ್ಸಂ, ಅಥ ಸೋ ಭುಸಮುಟ್ಠಿ ವಿಯ ವಿಪ್ಪಕಿರಿಸ್ಸತಿ। ಅಹಂ ಯಥಾಸಮಾದಿನ್ನತೋ **ಪರಿಹಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ ಸೀಲತೋ**। ತಥಾ ಚ ಸತಿ **ಸೀಲೇನ ಪರಿಹೀನಸ್ಸ** ಖಣ್ಡಿತಸೀಲಸ್ಸ ಯ್ವಾಯಂ ಮಯಾ ದೀಪಙ್ಕರದಸಬಲಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಭಿಪತ್ಥಿತೋ , **ಉತ್ತಮತ್ಥೋ** ಬುದ್ಧಭಾವೋ ಸೋ **ನ ಸಿಜ್ಝತಿ**।

೧೫. **ಕಾಮಂ ಭಿಜ್ಜತುಯಂ ಕಾಯೋ**ತಿ ಅಯಂ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೋ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸೂಪಚಯೋ ಅನಿಚ್ಚುಚ್ಛಾದನಪರಿಮದ್ದನಭೇದನವಿದ್ಧಂಸನಧಮ್ಮೋ ಕಾಯೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭಿಜ್ಜತು ವಿನಸ್ಸತು, **ಇಧೇವ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಏವ ಠಾನೇ ಮಹಾವಾತೇ ಖಿತ್ತಭುಸಮುಟ್ಠಿ ವಿಯ ವಿಪ್ಪಕಿರೀಯತು, **ನೇವ ಸೀಲಂ ಪಭಿನ್ದೇಯ್ಯಂ, ವಿಕಿರನ್ತೇ ಭುಸಂ ವಿಯಾ**ತಿ ಸೀಲಂ ಪನ ಉತ್ತಮತ್ಥಸಿದ್ಧಿಯಾ ಹೇತುಭೂತಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಳೇವರೇ ಭುಸಮುಟ್ಠಿ ವಿಯ ವಿಪ್ಪಕಿರನ್ತೇಪಿ ನೇವ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯಂ, ಕಾಯಜೀವಿತೇಸು ನಿರಪೇಕ್ಖೋ ಹುತ್ವಾ ಸೀಲಪಾರಮಿಂಯೇವ ಪೂರೇಮೀತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಂ ತಾದಿಸಂ ದುಕ್ಖಂ ತದಾ ಅಧಿವಾಸೇಸಿನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಪನ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಹತ್ಥಗತಸ್ಸ ಮಾಸೋ ಪರಿಪೂರಿ, ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ನಿರಾಹಾರೋವ ಅಹೋಸಿ। ಸುಮನಾ "ಅತಿಚಿರಾಯತಿ ಮೇ ಸಾಮಿಕೋ, ಕೋ ನು ಖೋ ಪವತ್ತೀ"ತಿ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ಲೋಹಿತವಣ್ಣಂ ಉದಕಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕೇನ ಗಹಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ನಾಗಭವನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವಮ್ಮಿಕಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಗಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಕಿಲಮಿತಟ್ಠಾನಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾ ರೋದಿತ್ವಾ ಕನ್ದಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚನ್ತಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜದ್ವಾರೇ ಆಕಾಸೇ ರೋದಮಾನಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ನಚ್ಚನ್ತೋವ ಆಕಾಸಂ ಉಲ್ಲೋಕೇನ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಲಜ್ಜಿತೋ ಪೇಳಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ।

ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಪೇಳಂ ಪವಿಟ್ಠಕಾಲೇ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾರಣ"ನ್ತಿ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಂ ಆಕಾಸೇ ಠಿತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಾ ನು ತ್ವ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ನಾಗಕಞ್ಞಾಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ "ನಿಸ್ಸಂಸಯಂ ಖೋ ನಾಗರಾಜಾ ಇಮಂ ದಿಸ್ವಾ ಲಜ್ಜಿತೋ ಪೇಳಂ ಪವಿಟ್ಠೋ, ಅಯಞ್ಚ ಯಥಾದಸ್ಸಿತೋ ಇದ್ಧಾನುಭಾವೋ ನಾಗರಾಜಸ್ಸೇವ , ನ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಸ್ಸಾ"ತಿ ನಿಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಅಯಂ ನಾಗರಾಜಾ, ಕಥಂ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಹತ್ಥಂ ಗತೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಅಯಂ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸೀಲವಾ ನಾಗರಾಜಾ, ಚಾತುದ್ದಸೀಪನ್ನರಸೀಸು ಉಪೋಸಥಂ ಉಪವಸನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಂ ದಾನಮುಖೇ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ಮಹಾಮಗ್ಗಸಮೀಪೇ ವಮ್ಮಿಕಮತ್ಥಕೇ ನಿಪಜ್ಜತಿ, ತತ್ಥಾಯಮೇತೇನ ಗಹಿತೋ, ಇಮಸ್ಸ ದೇವಚ್ಛರಾಪಟಿಭಾಗಾ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯೋ, ದೇವಲೋಕಸಮ್ಪತ್ತಿಸದಿಸಾ ನಾಗಭವನಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಅಯಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಸಕಲಪಥವಿಂ ಪರಿವತ್ತೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ, ಕೇವಲಂ 'ಸೀಲಂ ಮೇ ಭಿಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಏವರೂಪಂ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ದುಕ್ಖಞ್ಚ ಅನುಭೋತೀ"ತಿ ಚ ಸುತ್ವಾ ಸಂವೇಗಪ್ಪತ್ತೋ ತಾವದೇವ ತಸ್ಸ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಬಹುಂ ಧನಂ ಮಹನ್ತಞ್ಚ ಯಸಂ ಇಸ್ಸರಿಯಞ್ಚ ದತ್ವಾ - "ಹನ್ದ, ಭೋ, ಇಮಂ ನಾಗರಾಜಾನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹೀ"ತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇಸಿ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ನಾಗವಣ್ಣಂ ಅನ್ತರಧಾಪೇತ್ವಾ ಮಾಣವಕವಣ್ಣೇನ ದೇವಕುಮಾರೋ ವಿಯ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸುಮನಾಪಿ ಆಕಾಸತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ನಾಗರಾಜಾ ರಞ್ಞೋ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಕತ್ವಾ "ಏಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಮಯ್ಹಂ ನಿವೇಸನಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಆಗಚ್ಛಾಹೀ"ತಿ ಯಾಚಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಮುತ್ತೋ ಚಮ್ಪೇಯ್ಯಕೋ ನಾಗೋ, ರಾಜಾನಂ ಏತದಬ್ರವಿ।
'ನಮೋ ತೇ ಕಾಸಿರಾಜತ್ಥು, ನಮೋ ತೇ ಕಾಸಿವಡ್ಢನ।
ಅಞ್ಜಲಿಂ ತೇ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ, ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ ಮೇ ನಿವೇಸನ"ನ್ತಿ॥

ಅಥ ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ನಾಗಭವನಗಮನಂ ಅನುಜಾನಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಂ ಸಪರಿಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಾಗಭವನಂ ನೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಇಸ್ಸರಿಯಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಿಪಾಹಂ ತತ್ಥ ವಸಾಪೇತ್ವಾ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸಿ - "ಸಬ್ಬಾ ರಾಜಪರಿಸಾ ಯಾವದಿಚ್ಛಕಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಾದಿಕಂ ಧನಂ ಗಣ್ಹತೂ"ತಿ। ರಞ್ಞೋ ಚ ಅನೇಕೇಹಿ ಸಕಟಸತೇಹಿ ಧನಂ ಪೇಸೇಸಿ। "ಮಹಾರಾಜ, ರಞ್ಞಾ ನಾಮ ದಾನಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ, ಧಮ್ಮಿಕಾ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಂವಿದಹಿತಬ್ಬಾ"ತಿ ದಸಹಿ ರಾಜಧಮ್ಮಕಥಾಹಿ ಓವದಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ರಾಜಾ ಮಹನ್ತೇನ ಯಸೇನ ನಾಗಭವನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಮೇವ ಗತೋ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕಿರ ಜಮ್ಬುದೀಪತಲೇ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ಜಾತಂ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸೀಲಾನಿ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ಅನ್ವಡ್ಢಮಾಸಂ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಸಪರಿಸೋ ಸಗ್ಗಪುರಂ ಪೂರೇಸಿ।

ತದಾ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕೋ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಸುಮನಾ ರಾಹುಲಮಾತಾ, ಉಗ್ಗಸೇನೋ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ, ಚಮ್ಪೇಯ್ಯಕೋ ನಾಗರಾಜಾ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಇಧಾಪಿ ಯಥಾರಹಂ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ಇಧ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಿಯಾನುಭಾವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯಾ ಏವಾತಿ।

ಚಮ್ಪೇಯ್ಯನಾಗಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಚೂಳಬೋಧಿಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೧೬. ಚತುತ್ಥೇ **ಚೂಳಬೋಧೀ**ತಿ ಮಹಾಬೋಧಿಪರಿಬ್ಬಾಜಕತ್ತಭಾವಂ ಉಪಾದಾಯ ಇಧ "ಚೂಳಬೋಧೀ"ತಿ ಸಮಞ್ಞಾ ಆರೋಪಿತಾ, ನ ಪನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಏವ ಜಾತಕೇ (ಜಾ॰ ೧.೧೦.೪೯ ಆದಯೋ) ಅತ್ತನೋ ಜೇಟ್ಠಭಾತಿಕಾದಿನೋ ಮಹಾಬೋಧಿಸ್ಸ ಸಮ್ಭವತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಸುಸೀಲವಾ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಸೀಲವಾ, ಸಮ್ಪನ್ನಸೀಲೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭವಂ ದಿಸ್ವಾನ ಭಯತೋ**ತಿ ಕಾಮಾದಿಭವಂ ಭಾಯಿತಬ್ಬಭಾವೇನ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ। **ನೇಕ್ಖಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಚ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಲೋಪೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ತೇನ "ದಿಸ್ವಾನಾ"ತಿ ಪದಂ ಆಕಡ್ಢೀಯತಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಜಾತಿಜರಾಬ್ಯಾಧಿಮರಣಂ ಅಪಾಯದುಕ್ಖಂ ಅತೀತೇ ವಟ್ಟಮೂಲಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಅನಾಗತೇ ವಟ್ಟಮೂಲಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಆಹಾರಪರಿಯೇಟ್ಠಿಮೂಲಕಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಇಮೇಸಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಸಂವೇಗವತ್ಥೂನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣೇನ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಕಾಮಾದಿಭೇದಂ ಭವಂ ಸಂಸಾರಭಯತೋ ಉಪಟ್ಠಹಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ ತಸ್ಸ ಉಪಾಯಭೂತಾ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾ ತದುಪಾಯಭೂತಾ ಚ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾತಿ ಇದಂ ತಿವಿಧಮ್ಪಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸವಾದಿಸಿದ್ಧೇನ ಞಾಣಚಕ್ಖುನಾ ತಪ್ಪಟಿಪಕ್ಖತೋ ದಿಸ್ವಾ, ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜೂಪಗಮನೇನ ಅನೇಕಾದೀನವಾಕುಲಾ ಗಹಟ್ಠಭಾವಾ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗತೋತಿ।

೧೭. **ದುತಿಯಿಕಾ**ತಿ ಪೋರಾಣದುತಿಯಿಕಾ, ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಪಜಾಪತಿಭೂತಾ। **ಕನಕಸನ್ನಿಭಾ**ತಿ ಕಞ್ಚನಸನ್ನಿಭತ್ತಚಾ। **ವಟ್ಟೇ ಅನಪೇಕ್ಖಾ**ತಿ ಸಂಸಾರೇ ನಿರಾಲಯಾ। **ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮೀ**ತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮತ್ಥಾಯ ಗೇಹತೋ ನಿಕ್ಖಮಿ, ಪಬ್ಬಜೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೮. ಆಲಯನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಏತೇನಾತಿ ಆಲಯೋ, ತಣ್ಹಾ, ತದಭಾವೇನ **ನಿರಾಲಯಾ**। ತತೋ ಏವ ಞಾತೀಸು ತಣ್ಹಾಬನ್ಧನಸ್ಸ ಛಿನ್ನತ್ತಾ **ಛಿನ್ನಬನ್ಧು**। ಏವಂ ಗಿಹಿಬನ್ಧನಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಮ್ಪಿ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಯಂ ಹೋತಿ ಬನ್ಧನಂ , ತಸ್ಸಾಪಿ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಅನಪೇಕ್ಖಾ ಕುಲೇ ಗಣೇ**"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಕುಲೇ**ತಿ ಉಪಟ್ಠಾಕಕುಲೇ। **ಗಣೇ**ತಿ ತಾಪಸಗಣೇ, ಸೇಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಉಪಾಗಮುನ್ತಿ** ಉಭೋಪಿ ಮಯಂ ಉಪಾಗಮಿಮ್ಹಾ।

೧೯. **ತತ್ಥಾ**ತಿ ಬಾರಾಣಸಿಸಾಮನ್ತೇ। **ನಿಪಕಾ**ತಿ ಪಣ್ಡಿವನ್ತೋ। **ನಿರಾಕುಲೇ**ತಿ ಜನಸಞ್ಚಾರರಹಿತತ್ತಾ ಜನೇಹಿ ಅನಾಕುಲೇ, **ಅಪ್ಪಸದ್ದೇ**ತಿ ಮಿಗಪಕ್ಖೀನಂ ಉಟ್ಠಾಪನತೋ ತೇಸಂ ವಸ್ಸಿತಸದ್ದೇನಾಪಿ ವಿರಹಿತತ್ತಾ ಅಪ್ಪಸದ್ದೇ। **ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಾಮುಭೋ**ತಿ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಉಯ್ಯಾನೇ ಮಯಂ ಉಭೋ ಜನಾ ತದಾ ವಸಾಮ।

ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅತೀತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಏವ ಭದ್ದಕಪ್ಪೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಕಾಸಿಗಾಮೇ ಏಕಸ್ಸ ಮಹಾವಿಭವಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣಸಮಯೇ "ಬೋಧಿಕುಮಾರೋ"ತಿ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ವಯಪ್ಪತ್ತಕಾಲೇ ಪನಸ್ಸ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಗತಸ್ಸ ಅನಿಚ್ಛಮಾನಕಸ್ಸೇವ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಸಮಜಾತಿಕಂ ಕುಲಕುಮಾರಿಕಂ ಆನೇಸುಂ। ಸಾಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಚುತಾವ ಉತ್ತಮರೂಪಧರಾ ದೇವಚ್ಛರಾಪಟಿಭಾಗಾ। ತೇಸಂ ಅನಿಚ್ಛಮಾನಾನಂ ಏವ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಆವಾಹವಿವಾಹಂ ಕರಿಂಸು। ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಪನ ನೇಸಂ ಕಿಲೇಸಸಮುದಾಚಾರೋ ನ ಭೂತಪುಬ್ಬೋ, ಸಾರಾಗವಸೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಓಲೋಕನಮ್ಪಿ ನಾಹೋಸಿ, ಕಾ ಪನ ಕಥಾ ಇತರಸಂಸಗ್ಗೇ। ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲಾ ಅಹೇಸುಂ।

ಅಪರಭಾಗೇ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಕಾಲಂಕತೇಸು ತೇಸಂ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಭದ್ದೇ, ತ್ವಂ ಇಮಂ ಅಸೀತಿಕೋಟಿಧನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸುಖೇನ ಜೀವಾಹೀ"ತಿ ಆಹ। "ತ್ವಂ ಪನ ಅಯ್ಯಪುತ್ತಾ"ತಿ? "ಮಯ್ಹಂ ಧನೇನ ಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಇತ್ಥೀನಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ? "ವಟ್ಟತಿ, ಭದ್ದೇ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಧನೇನ ಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಸಬ್ಬಂ ವಿಭವಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಉಞ್ಛಾಚರಿಯಾಯ ಫಲಾಫಲೇಹಿ ಯಾಪೇನ್ತಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸುಖೇನೇವ ದಸ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ವಸಿತ್ವಾ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಾಯ ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಾಮುಭೋ"ತಿ।

೨೦. ಅಥೇಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ ಉಯ್ಯಾನಕೀಳಂ ಗತೋ। ಉಯ್ಯಾನಸ್ಸ ಏಕಪಸ್ಸೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತಾನಂ ತೇಸಂ ಸಮೀಪಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಮಪಾಸಾದಿಕಂ ಉತ್ತಮರೂಪಧರಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ "ಅಯಂ ತೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾ ಕಿಂ ಹೋತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ತೇನ "ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಹೋತಿ, ಕೇವಲಂ ಏಕಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಪನ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಪಾದಪರಿಚಾರಿಕಾ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ರಾಜಾ "ಅಯಂ ಕಿರೇತಸ್ಸ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಹೋತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಪಾದಪರಿಚಾರಿಕಾ ಅಹೋಸಿ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪವೇಸೇಯ್ಯಂ, ತೇನೇವಸ್ಸ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅನ್ಧಬಾಲೋ ತತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತಂ ನಿವಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಣಾಪೇಸಿ "ಇಮಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಂ ರಾಜನಿವೇಸನಂ ನೇಹೀ"ತಿ।

ಸೋ ತಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿತ್ವಾ "ಅಧಮ್ಮೋ ಲೋಕೇ ವತ್ತತೀ"ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಪರಿದೇವಮಾನಂ ಏವ ತಂ ಆದಾಯ ಪಾಯಾಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಪರಿದೇವನಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕವಾರಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಪುನ ನ ಓಲೋಕೇಸಿ। "ಸಚೇ ಪನಾಹಂ ವಾರೇಸ್ಸಾಮಿ, ತೇಸು ಚಿತ್ತಂ ಪದೋಸೇತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಸೀಲಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸೀಲಪಾರಮಿಂಯೇವ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "**ಉಯ್ಯಾನದಸ್ಸನಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ರಾಜಾ ಅದ್ದಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ**"ನ್ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ತುಯ್ಹೇಸಾ ಕಾ ಕಸ್ಸ ಭರಿಯಾತಿ** ತುಯ್ಹಂ ತವ ಏಸಾ ಕಾ, ಕಿಂ ಭರಿಯಾ, ಉದಾಹು ಭಗಿನೀ ವಾ ಸಮಾನಾ ಕಸ್ಸ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಭರಿಯಾ।

೩೧. ನ ಮಯ್ಹಂ ಭರಿಯಾ ಏಸಾತಿ ಕಾಮಞ್ಚೇಸಾ ಮಯ್ಹಂ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಭರಿಯಾ ಅಹೋಸಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನ ಮಯ್ಹಂ ಭರಿಯಾ ಏಸಾ, ನಾಪಿ ಅಹಂ ಏತಿಸ್ಸಾ ಸಾಮಿಕೋ, ಕೇವಲಂ ಪನ ಸಹಧಮ್ಮಾ ಏಕಸಾಸನೀ, ಅಹಮ್ಪಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಅಯಮ್ಪಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾತಿ ಸಮಾನಧಮ್ಮಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸಾಸನೇನ ಏಕಸಾಸನೀ, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೨. ತಿಸ್ಸಾ ಸಾರತ್ತಗಧಿತೋತಿ ಕಾಮರಾಗೇನ ಸಾರತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಪಟಿಬದ್ಧೋ। **ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾನ ಚೇಟಕೇತಿ** ಚೇಟಕೇಹಿ ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಚೇಟಕೇ ವಾ ಅತ್ತನೋ ರಾಜಪುರಿಸೇ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಂ ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ। **ನಿಪ್ಪೀಳಯನ್ತೋ ಬಲಸಾತಿ** ತಂ ಅನಿಚ್ಛಮಾನಂ ಏವ ಆಕಡ್ಢನಪರಿಕಡ್ಢನಾದಿನಾ ನಿಪ್ಪೀಳಯನ್ತೋ ಬಾಧೇನ್ತೋ, ತಥಾಪಿ ಅಗಚ್ಛನ್ತಿಂ ಬಲಸಾ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ರಾಜಪುರಿಸೇಹಿ ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪವೇಸೇಸಿ।

೩೩. ಓದಪತ್ತಕಿಯಾತಿ ಉದಕಪತ್ತಂ ಆಮಸಿತ್ವಾ ಗಹಿತಭರಿಯಾ ಓದಪತ್ತಿಕಾ ನಾಮ, ಇದಂ ವಚನಂ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾಭಾವೇನ ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ , ಸಾ ಪನಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಿವಾಹವಸೇನ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಸಮ್ಪಟಿಪಾದಿತಾ, "ಓದಪತ್ತಕಿಯಾ"ತಿ ಚ ಭಾವೇನಭಾವಲಕ್ಖಣೇ ಭುಮ್ಮಂ। **ಸಹಜಾತಿ** ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಜಾತಿವಸೇನ ಸಹಜಾತಾ, ತೇನೇವಾಹ **"ಏಕಸಾಸನೀ"**ತಿ। "ಏಕಸಾಸನೀ"ತಿ ಚ ಇದಂ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಪಚ್ಚತ್ತಂ, ಏಕಸಾಸನಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಯನ್ತಿಯಾತಿ** ನೀಯನ್ತಿಯಾ। **ಕೋಪೋ ಮೇ ಉಪಪಜ್ಜಥಾತಿ** ಅಯಂ ತೇ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಭರಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಸೀಲವತೀ, ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲೇ ಚ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೀಭಾವತೋ ಸಹಜಾತಾ ಭಗಿನೀ, ಸಾ ತುಯ್ಹಂ ಪುರತೋ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ನೀಯತಿ। "ಬೋಧಿಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಿಂ ತೇ ಪುರಿಸಭಾವ"ನ್ತಿ ಪುರಿಸಮಾನೇನ ಉಸ್ಸಾಹಿತೋ ಚಿರಕಾಲಸಯಿತೋ ವಮ್ಮಿಕಬಿಲತೋ ಕೇನಚಿ ಪುರಿಸೇನ ಘಟ್ಟಿತೋ "ಸುಸೂ"ತಿ ಫಣಂ ಕರೋನ್ತೋ ಆಸಿವಿಸೋ ವಿಯ ಮೇ ಚಿತ್ತತೋ ಕೋಪೋ ಸಹಸಾ ವುಟ್ಠಾಸಿ।

೩೪-೫. ಸಹಕೋಪೇ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೇತಿ ಕೋಪುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಹ, ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿಸಮನನ್ತರಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೀಲಬ್ಬತಮನುಸ್ಸರಿನ್ತಿ** ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಪಾರಮಿಂ ಆವಜ್ಜೇಸಿಂ। **ತತ್ಥೇವ ಕೋಪಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿನ್ತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಏವ ಆಸನೇ ಯಥಾನಿಸಿನ್ನೋವ ತಂ ಕೋಪಂ ನಿವಾರೇಸಿಂ। **ನಾದಾಸಿಂ ವಡ್ಢಿತೂಪರೀತಿ** ತತೋ ಏಕವಾರುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಉಪರಿ ಉದ್ಧಂ ವಡ್ಢಿತುಂ ನ ಅದಾಸಿಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಕೋಪೇ ಉಪ್ಪನ್ನಮತ್ತೇ ಏವ "ನನು ತ್ವಂ, ಬೋಧಿಪರಿಬ್ಬಾಜಕ, ಸಬ್ಬಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಕಾಮೋ, ತಸ್ಸ ತೇ ಕಿಮಿದಂ ಸೀಲಮತ್ತೇಪಿ ಉಪಕ್ಖಲನಂ, ತಯಿದಂ ಗುನ್ನಂ ಖುರಮತ್ತೋದಕೇ ಓಸೀದನ್ತಸ್ಸ ಮಹಾಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಪರತೀರಂ ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮತಾ ವಿಯ ಹೋತೀ"ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಭಾಸಿತ್ವಾ ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಏವ ಖಣೇ ಕೋಪಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪುನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನವಸೇನಸ್ಸ ವಡ್ಢಿತುಂ ನ ಅದಾಸಿನ್ತಿ। ತೇನೇವಾಹ **"ಯದಿ ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ"**ನ್ತಿಆದಿ।

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ತಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಸೋ ರಾಜಾ ವಾ ಅಞ್ಞೋ ವಾ ಕೋಚಿ ತಿಣ್ಹಾಯಪಿ ನಿಸಿತಾಯ ಸತ್ತಿಯಾ ಕೋಟ್ಟೇಯ್ಯ, ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಯದಿ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ ಸೀಲಂ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಪಾರಮಿಂ ನೇವ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಬೋಧಿಯಾ ಏವ ಕಾರಣಾ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಖಣ್ಡಿತಸೀಲೇನೇವ ಸಕ್ಕಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ, ನ ಇತರೇನಾತಿ।

೩೬. ನ ಮೇ ಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ದೇಸ್ಸಾತಿ ಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಜಾತಿಯಾ ಗೋತ್ತೇನ ಕುಲಪ್ಪದೇಸೇನ ಆಚಾರಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚಿರಪರಿಚಯೇನ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾದಿಗುಣಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚಾತಿ ಸಬ್ಬಪ್ಪಕಾರೇನ ನ ಮೇ ದೇಸ್ಸಾ ನ ಅಪ್ಪಿಯಾ, ಏತಿಸ್ಸಾ ಮಮ ಅಪ್ಪಿಯಭಾವೋ ಕೋಚಿ ನತ್ಥಿ। **ನಪಿ ಮೇ ಬಲಂ ನ ವಿಜ್ಜತೀತಿ** ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಬಲಂ ನ ನ ವಿಜ್ಜತಿ, ಅತ್ಥಿ ಏವ। ಅಹಂ ನಾಗಬಲೋ ಥಾಮಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಇಚ್ಛಮಾನೋ ಸಹಸಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ತಂ ಆಕಡ್ಢನ್ತೇ ಪುರಿಸೇ ನಿಪ್ಪೋಥೇತ್ವಾ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಥಿಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತುಂ ಸಮತ್ಥೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪಿಯಂ ಮಯ್ಹನ್ತಿ** ತತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕತೋ ಸತಗುಣೇನ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ

ಸತಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಮೇವ ಮಯ್ಹಂ ಪಿಯಂ। **ತಸ್ಮಾ ಸೀಲಾನುರಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ** ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಸೀಲಮೇವ ಅನುರಕ್ಖಿಸ್ಸಂ।

ಅಥ ಸೋ ರಾಜಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ಪಪಞ್ಚಂ ಅಕತ್ವಾವ ಸೀಘತರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತೇನ ಯಸೇನ ನಿಮನ್ತೇಸಿ। ಸಾ ಯಸಸ್ಸ ಅಗುಣಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಗುಣಂ ಅತ್ತನೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಚ ಮಹನ್ತಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ ಸಂವೇಗೇನ ಪಬ್ಬಜಿತಭಾವಞ್ಚ ಕಥೇಸಿ। ರಾಜಾ ಕೇನಚಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ತಸ್ಸಾ ಮನಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾ ಸೀಲವತೀ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ, ಸೋಪಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಇಮಾಯ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ನೀಯಮಾನಾಯ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ನಿರಪೇಕ್ಖಚಿತ್ತೋ, ನ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಪತಿರೂಪಂ, ಯಂ ಏವರೂಪೇಸು ಗುಣವನ್ತೇಸು ವಿಪ್ಪಕಾರೋ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಇಮಂ, ತಞ್ಚ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಖಮಾಪೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ? ಏವಂ ಪನ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಆನೇಥಾ"ತಿ ಪುರಿಸೇ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಪಠಮತರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿ - "ಭೋ ಪಬ್ಬಜಿತ, ಕಿಂ ಮಯಾ ತಾಯ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾಯ ನೀಯಮಾನಾಯ ಕೋಪೋ ತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ಥಾ"ತಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಆಹ -

"ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ ಮೇ ನ ಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ನ ಮೇ ಮುಚ್ಚಿತ್ಥ ಜೀವತೋ।
ರಜಂವ ವಿಪುಲಾ ವುಟ್ಠಿ, ಖಿಪ್ಪಮೇವ ನಿವಾರಯಿ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೦.೫೧)।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏಸ ಕೋಪಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ, ಉದಾಹು ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಪ್ಪಾದಿಕ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನ ಪುಚ್ಛಿ -

"ಕಿಂ ತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ ನೋ ಮುಚ್ಚಿ, ಕಿಂ ತೇ ನೋ ಮುಚ್ಚಿ ಜೀವತೋ।
ರಜಂವ ವಿಪುಲಾ ವುಟ್ಠಿ, ಕತಮಂ ತಂ ನಿವಾರಯೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೦.೫೨)।

ತತ್ಥ **ಉಪ್ಪಜ್ಜೀ**ತಿ ಏಕವಾರಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ನ ಪುನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। **ನ ಮುಚ್ಚಿತ್ಥಾ**ತಿ ಕಾಯವಚೀವಿಕಾರುಪ್ಪಾದನವಸೇನ ಪನ ನ ಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ನ ನಂ ಬಹಿ ಪವತ್ತಿತುಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ರಜಂವ ವಿಪುಲಾ ವುಟ್ಠೀ**ತಿ ಯಥಾ ನಾಮ ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ರಜಂ ವಿಪುಲಾ ಅಕಾಲವುಟ್ಠಿಧಾರಾ ಠಾನಸೋ ನಿವಾರೇತಿ, ಏವಂ ತಂ ವೂಪಸಮೇನ್ತೋ **ನಿವಾರಯಿಂ,** ನಿವಾರೇಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಥಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ಕೋಧೇ ಆದೀನವಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ -

"ಯಮ್ಹಿ ಜಾತೇ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಅಜಾತೇ ಸಾಧು ಪಸ್ಸತಿ।
ಸೋ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ ನೋ ಮುಚ್ಚಿ, ಕೋಧೋ ದುಮ್ಮೇಧಗೋಚರೋ॥

"ಯೇನ ಜಾತೇನ ನನ್ದನ್ತಿ, ಅಮಿತ್ತಾ ದುಕ್ಖಮೇಸಿನೋ।
ಸೋ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ ನೋ ಮುಚ್ಚಿ, ಕೋಧೋ ದುಮ್ಮೇಧಗೋಚರೋ॥

"ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಜಾಯಮಾನಮ್ಹಿ, ಸದತ್ಥಂ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ।
ಸೋ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ ನೋ ಮುಚ್ಚಿ, ಕೋಧೋ ದುಮ್ಮೇಧಗೋಚರೋ॥

"ಯೇನಾಭಿಭೂತೋ ಕುಸಲಂ ಜಹಾತಿ, ಪರಕ್ಕರೇ ವಿಪುಲಞ್ಚಾಪಿ ಅತ್ಥಂ।

ಸ ಭೀಮಸೇನೋ ಬಲವಾ ಪಮದ್ದೀ, ಕೋಧೋ ಮಹಾರಾಜಾ ನ ಮೇ ಅಮುಚ್ಚಥ॥

“ಕಟ್ಠಸ್ಮಿಂ ಮನ್ಥಮಾನಸ್ಮಿಂ, ಪಾವಕೋ ನಾಮ ಜಾಯತಿ।
ತಮೇವ ಕಟ್ಠಂ ಡಹತಿ, ಯಸ್ಮಾ ಸೋ ಜಾಯತೇ ಗಿನಿ॥

“ಏವಂ ಮನ್ದಸ್ಸ ಪೋಸಸ್ಸ, ಬಾಲಸ್ಸ ಅವಿಜಾನತೋ।
ಸಾರಮ್ಭಾ ಜಾಯತೇ ಕೋಧೋ, ಸಪಿ ತೇನೇವ ಡಯ್ಹತಿ॥

“ಅಗ್ಗೀವ ತಿಣಕಟ್ಠಸ್ಮಿಂ, ಕೋಧೋ ಯಸ್ಸ ಪವಡ್ಢತಿ।
ನಿಹೀಯತಿ ತಸ್ಸ ಯಸೋ, ಕಾಳಪಕ್ಖೇವ ಚನ್ದಿಮಾ॥

“ಅನಿನ್ಧೋ ಧೂಮಕೇತೂವ, ಕೋಧೋ ಯಸ್ಸೂಪಸಮ್ಮತಿ।
ಆಪೂರತಿ ತಸ್ಸ ಯಸೋ, ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೇವ ಚನ್ದಿಮಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೦.೫೪-೬೧) -

ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ।

ತತ್ಥ **ನ ಪಸ್ಸತೀ**ತಿ ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪಗೇವ ಪರತ್ಥಂ। **ಸಾಧು ಪಸ್ಸತೀ**ತಿ ಅತ್ತತ್ಥಂ ಪರತ್ಥಂ ಉಭಯತ್ಥಞ್ಚ ಸಮ್ಮದೇವ ಪಸ್ಸತಿ। **ದುಮ್ಮೇಧಗೋಚರೋ**ತಿ ನಿಪ್ಪಞ್ಞಾನಂ ವಿಸಯಭೂತೋ, ನಿಪ್ಪಞ್ಞೋ ವಾ ಗೋಚರೋ ಆಹಾರೋ ಇನ್ಧನಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ ದುಮ್ಮೇಧಗೋಚರೋ। **ದುಕ್ಖಮೇಸಿನೋ**ತಿ ದುಕ್ಖಂ ಇಚ್ಛನ್ತಾ। **ಸದತ್ಥ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಂ ವುಡ್ಢಿಂ। **ಪರಕ್ಕರೇ**ತಿ ಅಪನೇಯ್ಯ ವಿನಾಸೇಯ್ಯ। **ಸಭೀಮಸೇನೋ**ತಿ ಸೋ ಭೀಮಾಯ ಭಯಜನನಿಯಾ ಮಹತಿಯಾ ಕಿಲೇಸಸೇನಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಪಮದ್ದೀ**ತಿ ಬಲವಭಾವೇನ ಸತ್ತೇ ಪಮದ್ದನಸೀಲೋ। **ನ ಮೇ ಅಮುಚ್ಚಥಾ**ತಿ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಾ ಮೋಕ್ಖಂ ನ ಲಭಿ, ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಏವ ದಮಿತೋ, ನಿಬ್ಬಿಸೇವನೋ ಕತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಖೀರಂ ವಿಯ ವಾ ಮುಹುತ್ತಂ ದಧಿಭಾವೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮನ್ಥಮಾನಸ್ಮಿನ್ತಿ ಅರಣಿಸಹಿತೇ ಮಥಿಯಮಾನೇ। “ಮಥಮಾನಸ್ಮಿ”ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಯಸ್ಮಾ**ತಿ ಯತೋ ಕಟ್ಠಾ । **ಗಿನೀ**ತಿ ಅಗ್ಗಿ। **ಬಾಲಸ್ಸ ಅವಿಜಾನತೋ**ತಿ ಬಾಲಸ್ಸ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ। **ಸಾರಮ್ಭಾ ಜಾಯತೇ**ತಿ ಕರಣುತ್ತರಿಯಕರಣಲಕ್ಖಣಾ ಸಾರಮ್ಭಾ ಅರಣಿಮನ್ಥನತೋ ವಿಯ ಪಾವಕೋ ಕೋಧೋ ಜಾಯತೇ। **ಸಪಿ ತೇನೇವಾ**ತಿ ಸೋಪಿ ಬಾಲೋ ತೇನೇವ ಕೋಧೇನ ಕಟ್ಠಂ ವಿಯ ಅಗ್ಗಿನಾ ಡಯ್ಹತಿ। **ಅನಿನ್ಧೋ ಧೂಮಕೇತೂವಾ**ತಿ ಅನಿನ್ಧನೋ ಅಗ್ಗಿ ವಿಯ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ **ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೇ** ಚನ್ದೋ ವಿಯ ಲದ್ಧೋ, **ಯಸೋ** ಅಪರಾಪರಂ **ಆಪೂರತೀ**ತಿ।

ರಾಜಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾಪುರಿಸಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಮ್ಪಿ ರಾಜಗೇಹತೋ ಆಗತಂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ “ತುಮ್ಹೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸುಖಂ ಅನುಭವನ್ತಾ ಇಧೇವ ಉಯ್ಯಾನೇ ವಸಥ, ಅಹಂ ವೋ ಧಮ್ಮಿಕಂ ರಕ್ಖಾವರಣಗುತ್ತಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ತತ್ಥೇವ ವಸಿಂಸು। ಅಪರಭಾಗೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯನೋ ಅಹೋಸಿ।

ತದಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾ ರಾಹುಲಮಾತಾ ಅಹೋಸಿ, ರಾಜಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ, ಬೋಧಿಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಇಧಾಪಿ ಯಥಾರಹಂ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಮಹನ್ತಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಮಹನ್ತಞ್ಚ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಸದಿಸಂ ಗೇಹತೋ ನಿಕ್ಖಮನಂ, ತಥಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ಬಹುಜನಸಮ್ಮತಸ್ಸ ಸತೋ ಪರಮಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ಕುಲೇಸು ಚ ಗಣೇಸು ಚ ಅಲಗ್ಗತಾ, ಅಚ್ಚನ್ತಮೇವ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಜಿಗುಚ್ಛಾಯ ಪವಿವೇಕಾಭಿರತಿ, ಅತಿಸಯವತೀ

ಚ ಅಭಿಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿ, ತಥಾರೂಪಾಯ ಸೀಲವತಿಯಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾಯ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾಯ ಅನನುಞ್ಞಾತಾ ಅತ್ತನೋ ಪುರತೋ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಪರಾಮಸಿಯಮಾನಾಯ ಸೀಲಪಾರಮಿಂ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ವಿಕಾರಾನಾಪತ್ತಿ, ಕತಾಪರಾಧೇ ಚ ತಸ್ಮಿಂ ರಾಜಿನಿ ಉಪಗತೇ ಹಿತಚಿತ್ತತಂ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕೇಹಿ ಸಮನುಸಾಸನನ್ತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಇಧ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತಿ "ಏವಂ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಹೇತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುಧಮ್ಮತೋ"ತಿ।

ಚೂಳಬೋಧಿಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಮಹಿಂಸರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೩೭. ಪಞ್ಚಮೇ **ಮಹಿಂಸೋ ಪವನಚಾರಕೋ**ತಿ ಮಹಾವನಚಾರೀ ವನಮಹಿಂಸೋ **ಯದಾ ಹೋಮೀ**ತಿ ಯೋಜನಾ। **ಪವಡ್ಢಕಾಯೋ**ತಿ ವಯಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನಞ್ಚ ಥೂಲಭಾವೇನ ಅಭಿವಡ್ಢಕಾಯೋ। **ಬಲವಾ**ತಿ ಮಹಾಬಲೋ ಥಾಮಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ಮಹನ್ತೋ**ತಿ ವಿಪುಲಸರೀರೋ। ಹತ್ಥಿಕಲಭಪ್ಪಮಾಣೋ ಕಿರ ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ। **ಭೀಮದಸ್ಸನೋ**ತಿ ಮಹಾಸರೀರತಾಯ ವನಮಹಿಂಸಜಾತಿತಾಯ ಚ ಸೀಲಂ ಅಜಾನನ್ತಾನಂ ಭಯಂ ಜನನತೋ ಭಯಾನಕದಸ್ಸನೋ।

೩೮. **ಪಬ್ಭಾರೇ**ತಿ ಓಲಮ್ಬಕಸಿಲಾಕುಚ್ಛಿಯಂ। **ದಕಾಸಯೇ**ತಿ ಜಲಾಸಯಸಮೀಪೇ। **ಹೋತೇತ್ಥ ಠಾನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಮಹಾವನೇ ಯೋ **ಕೋಚಿ** ಪದೇಸೋ ವನಮಹಿಂಸಾನಂ ತಿಟ್ಠನಟ್ಠಾನಂ ಹೋತಿ। **ತಹಿಂ ತಹಿ**ನ್ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ।

೩೯. **ವಿಚರನ್ತೋ**ತಿ ವಿಹಾರಫಾಸುಕಂ ವೀಮಂಸಿತುಂ ವಿಚರನ್ತೋ। **ಠಾನಂ ಅದ್ದಸ ಭದ್ದಕ**ನ್ತಿ ಏವಂ ವಿಚರನ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಮಹಾರಞ್ಞೇ ಭದ್ದಕಂ ಮಯ್ಹಂ ಫಾಸುಕಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಟ್ಠಾನಂ ಅದ್ದಕ್ಖಿಂ। ದಿಸ್ವಾ ಚ **ತಂ ಠಾನಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾನ, ತಿಟ್ಠಾಮಿ ಚ ಸಯಾಮಿ ಚ** ಗೋಚರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಿವಾ ತಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಠಾನಸಯನೇಹಿ ವೀತಿನಾಮೇಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೪೦. ತದಾ ಕಿರ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹಿಮವನ್ತಪ್ಪದೇಸೇ ಮಹಿಂಸಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಥಾಮಸಮ್ಪನ್ನೋ ಮಹಾಸರೀರೋ ಹತ್ಥಿಕಲಭಪ್ಪಮಾಣೋ ಪಬ್ಬತಪಾದಪಬ್ಭಾರಗಿರಿದುಗ್ಗವನಘಟಾದೀಸು ವಿಚರನ್ತೋ ಏಕಂ ಫಾಸುಕಂ ಮಹಾರುಕ್ಖಮೂಲಂ ದಿಸ್ವಾ ಗೋಚರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಿವಾ ತತ್ಥ ವಸತಿ। ಅಥೇಕೋ ಲೋಲಮಕ್ಕಟೋ ರುಕ್ಖಾ ಓತರಿತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಂ ಕತ್ವಾ ಸಿಙ್ಗೇಸು ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಓಲಮ್ಬನ್ತೋ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಗಹೇತ್ವಾ ದೋಲಾಯನ್ತೋ ಕೀಳಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಖನ್ತಿಮೇತ್ತಾನುದ್ದಯಸಮ್ಪದಾಯ ತಂ ತಸ್ಸ ಅನಾಚಾರಂ ನ ಮನಸಾಕಾಸಿ। ಮಕ್ಕಟೋ ಪುನಪ್ಪುನಂ ತಥೇವ ಕರೋತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "**ಅಥೇತ್ಥ ಕಪಿ ಮಾಗನ್ತ್ವಾ**"ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಕಪಿ ಮಾಗನ್ತ್ವಾ**ತಿ ಕಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ, ಮ-ಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ। **ಪಾಪೋ**ತಿ ಲಾಮಕೋ। **ಅನರಿಯೋ**ತಿ ಅನಯೇ ಇರಿಯನೇನ ಅಯೇ ಚ ನ ಇರಿಯನೇನ ಅನರಿಯೋ, ನಿಹೀನಾಚಾರೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಲಹೂ**ತಿ ಲೋಲೋ। **ಖನ್ಧೇ**ತಿ ಖನ್ಧಪ್ಪದೇಸೇ। **ಮುತ್ತೇತೀ**ತಿ ಪಸ್ಸಾವಂ ಕರೋತಿ। **ಓಹದೇತೀ**ತಿ ಕರೀಸಂ ಓಸ್ಸಜ್ಜತಿ। **ತ**ನ್ತಿ ತಂ ಮಂ, ತದಾ ಮಹಿಂಸಭೂತಂ ಮಂ।

೪೧. **ಸಕಿಮ್ಪಿ ದಿವಸ**ನ್ತಿ ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ದೂಸೇತಿ ಮಂ ಸಬ್ಬಕಾಲಮ್ಪಿ। ತೇನಾಹ "ದೂಸೇತಿ ಮಂ ಸಬ್ಬಕಾಲ"ನ್ತಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ದುತಿಯತತಿಯಚತುತ್ಥದಿವಸಮತ್ತಂ, ಅಥ ಖೋ ಸಬ್ಬಕಾಲಮ್ಪಿ ಮಂ ಪಸ್ಸಾವಾದೀಹಿ ದೂಸೇತಿ। ಯದಾ ಯದಾ ಮುತ್ತಾದೀನಿ ಕಾತುಕಾಮೋ, ತದಾ ತದಾ ಮಯ್ಹಮೇವ ಉಪರಿ ಕರೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಉಪದ್ದುತೋ**ತಿ ಬಾಧಿತೋ, ತೇನ ಸಿಙ್ಗೇಸು ಓಲಮ್ಬನಾದಿನಾ ಮುತ್ತಾದಿಅಸುಚಿಮಕ್ಖಣೇನ ತಸ್ಸ ಚ ಅಪಹರಣತ್ಥಂ ಅನೇಕವಾರಂ ಸಿಙ್ಗಕೋಟೀಹಿ ವಾಲಗ್ಗೇನ ಚ ಅನೇಕವಾರಂ ಕದ್ದಮಪಂಸುಮಿಸ್ಸಕಂ ಉದಕಂ ಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಧೋವನೇನ ಚ ನಿಪ್ಪೀಳಿತೋ ಹೋಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೨. **ಯಕ್ಖೋತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ। **ಮಂ ಇದಮಬ್ರವೀತಿ** ರುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೇ ಠತ್ವಾ “ಮಹಿಂಸರಾಜ, ಕಸ್ಮಾ ಇಮಸ್ಸ ದುಟ್ಠಮಕ್ಕಟಸ್ಸ ಅವಮಾನಂ ಸಹಸೀ”ತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **ನಾಸೇಹೇತಂ ಛವಂ ಪಾಪಂ , ಸಿಙ್ಗೇಹಿ ಚ ಖುರೇಹಿ ಚಾತಿ** ಇದಂ ವಚನಂ ಮಂ ಅಭಾಸಿ।

೪೩. **ಏವಂ ವುತ್ತೇ ತದಾ ಯಕ್ಖೇತಿ** ತದಾ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ತಸ್ಮಿಂ ಯಕ್ಖೇ ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಸತಿ। **ಅಹಂ ತಂ ಇದಮಬ್ರವಿನ್ತಿ** ಅಹಂ ತಂ ಯಕ್ಖಂ ಇದಂ ಇದಾನಿ ವಕ್ಖಮಾನಂ ಅಬ್ರವಿಂ ಅಭಾಸಿಂ। **ಕುಣಪೇನಾತಿ** ಕಿಲೇಸಾಸುಚಿಪಗ್ಘರಣೇನ ಸುಚಿಜಾತಿಕಾನಂ ಸಾಧೂನಂ ಪರಮಜಿಗುಚ್ಛನೀಯತಾಯ ಅತಿದುಗ್ಗನ್ಧವಾಯನೇನ ಚ ಕುಣಪಸದಿಸತಾಯ ಕುಣಪೇನ। **ಪಾಪೇನಾತಿ** ಪಾಣಾತಿಪಾತಪಾಪೇನ। **ಅನರಿಯೇನಾತಿ** ಅನರಿಯಾನಂ ಅಸಾಧೂನಂ ಮಾಗವಿಕನೇಸಾದಾದೀನಂ ಹೀನಪುರಿಸಾನಂ ಧಮ್ಮತ್ತಾ ಅನರಿಯೇನ, **ಕಿಂ** ಕೇನ ಕಾರಣೇನ, **ತ್ವಂ** ದೇವತೇ **ಮಂ ಮಕ್ಖೇಸಿ,** ಅಯುತ್ತಂ ತಯಾ ವುತ್ತಂ ಮಂ ಪಾಪೇ ನಿಯೋಜೇನ್ತಿಯಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೪೪. ಇದಾನಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪಾಪಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **“ಯದಿಹ”**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಭದ್ದೇ ದೇವತೇ, ಅಹಂ ತಸ್ಸ ಯದಿ ಕುಜ್ಝೇಯ್ಯಂ, ತತೋಪಿ ಲಾಮಕತರೋ ಭವೇಯ್ಯಂ। ಯೇನ ಹಿ ಅಧಮ್ಮಚರಣೇನ ಸೋ ಬಾಲಮಕ್ಕಟೋ ನಿಹೀನೋ ನಾಮ ಜಾತೋ, ಸಚೇ ಪನಾಹಂ ತತೋಪಿ ಬಲವತರಂ ಪಾಪಧಮ್ಮಂ ಚರೇಯ್ಯಂ, ನನು ತೇನ ತತೋ ಪಾಪತರೋ ಭವೇಯ್ಯಂ, ಅಟ್ಠಾನಞ್ಚೇತಂ ಯದಿಹಂ ಇಧಲೋಕಪರಲೋಕಂ ತದುತ್ತರಿ ಚ ಜಾನಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಏಕನ್ತೇನೇವ ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಧಮ್ಮಂ ಚರೇಯ್ಯನ್ತಿ। ಕಿಞ್ಚ ಭಿಯ್ಯೋ - **ಸೀಲಞ್ಚ ಮೇ ಪಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ** ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಂ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಮಯ್ಹಂ ಸೀಲಪಾರಮೀ ಖಣ್ಡಿತಾ ಸಿಯಾ। **ವಿಞ್ಞೂ ಚ ಗರಹೇಯ್ಯು ಮ**ನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಚ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಮಂ ಗರಹೇಯ್ಯುಂ “ಪಸ್ಸಥ, ಭೋ, ಅಯಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬೋಧಿಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಂ ಅಕಾಸೀ”ತಿ।

೪೫. **ಹೀಳಿತಾ ಜೀವಿತಾ ವಾಪೀತಿ ವಾ**-ಸದ್ದೋ ಅವಧಾರಣೇ। ಏವಂ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಹೀಳಿತಾ ಗರಹಿತಾ ಜೀವಿತಾಪಿ **ಪರಿಸುದ್ಧೇನ** ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೇನ ಹುತ್ವಾ **ಮತಂ** ವಾ ಮರಣಮೇವ ವರಂ ಉತ್ತಮಂ ಸೇಯ್ಯೋ। **ಕ್ಯಾಹಂ ಜೀವಿತಹೇತುಪಿ , ಕಾಹಾಮಿ ಪರಹೇಠನ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಜಾನನ್ತೋ ಚ ಅಹಂ ಮಯ್ಹಂ ಜೀವಿತನಿಮಿತ್ತಮ್ಪಿ ಪರಸತ್ತವಿಹಿಂಸನಂ ಕಿಂ ಕಾಹಾಮಿ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಏತಸ್ಸ ಕರಣೇ ಕಾರಣಂ ನತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಯಂ ಪನ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಮಂ ವಿಯ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಏವಂ ಅನಾಚಾರಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ತತೋ ಯೇಸಂ ಚಣ್ಡಮಹಿಂಸಾನಂ ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ತೇ ಏವ ಏತಂ ವಧಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಾ ಏತಸ್ಸ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಮಾರಣಾ ಮಯ್ಹಂ ದುಕ್ಖತೋ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತತೋ ಚ ಮುತ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಆಹ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೪೬. “ಮಮೇವಾಯಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ, ಅಞ್ಞೇಪೇವಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ।
ತೇವ ತಸ್ಸ ವಧಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಾ ಮೇ ಮುತ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಮೇವಾಯ**ನ್ತಿ ಮಂ ವಿಯ ಅಯಂ। **ಅಞ್ಞೇಪೀತಿ** ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ।

೪೭. **ಹೀನಮಜ್ಝಿಮಉಕ್ಕಟ್ಠೇತಿ** ಹೀನೇ ಚ ಮಜ್ಝಿಮೇ ಚ ಉಕ್ಕಟ್ಠೇ ಚ ನಿಮಿತ್ತಭೂತೇ। **ಸಹನ್ತೋ ಅವಮಾನಿತ**ನ್ತಿ ವಿಭಾಗಂ ಅಕತ್ವಾ ತೇಹಿ ಪವತ್ತಿತಂ ಅವಮಾನಂ ಪರಿಭವಂ ಸಹನ್ತೋ ಖಮನ್ತೋ। **ಏವಂ ಲಭತಿ ಸಪ್ಪಞ್ಞೋತಿ** ಏವಂ ಹೀನಾದೀಸು ವಿಭಾಗಂ ಅಕತ್ವಾ ಖನ್ತಿಮೇತ್ತಾನುದ್ದಯಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ತದಪರಾಧಂ ಸಹನ್ತೋ ಸೀಲಾದಿಪಾರಮಿಯೋ ಬ್ರೂಹೇತ್ವಾ **ಮನಸಾ ಯಥಾಪತ್ಥಿತಂ** ಯಥಿಚ್ಛಿತಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಲಭತಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ನ ದೂರೇತಿ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ದೇವತಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಸೋ ಕತಿಪಾಹಚ್ಚಯೇನ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗತೋ। ಅಞ್ಞೋ ಚಣ್ಡಮಹಿಂಸೋ ನಿವಾಸಫಾಸುತಾಯ ತಂ ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ದುಟ್ಠಮಕ್ಕಟೋ "ಸೋ ಏವ ಅಯ"ನ್ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ತಸ್ಸ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ತಥೇವ ಅನಾಚಾರಂ ಅಕಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸೋ ವಿಧುನನ್ತೋ ಭೂಮಿಯಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಸಿಙ್ಗೇನ ಹದಯೇ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪಾದೇಹಿ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಸಞ್ಚುಣ್ಣೇಸಿ।

ತದಾ ಸೀಲವಾ ಮಹಿಂಸರಾಜಾ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಇಧಾಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಯಥಾರಹಂ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ **ಹತ್ಥಿನಾಗ**- (ಚರಿಯಾ॰ ೨.೧ ಆದಯೋ) **ಭೂರಿದತ್ತ**- (ಚರಿಯಾ॰ ೨.೧೧ ಆದಯೋ) **ಚಮ್ಪೇಯ್ಯನಾಗರಾಜ**- (ಚರಿಯಾ॰ ೨.೨೦ ಆದಯೋ) **ಚರಿಯಾಸು** ವಿಯ ಇಧ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಮಹಿಂಸರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ರುರುಮಿಗರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೪೮. ಛಟ್ಠೇ **ಸುತತ್ತಕನಕಸನ್ನಿಭೋ**ತಿ ಯಥಾ ಸುಟ್ಠು ಅಪಗತಸಬ್ಬಕಾಳಕೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸುತತ್ತಕನಕಸನ್ನಿಭೋ। **ಮಿಗರಾಜಾ ರುರು ನಾಮಾ**ತಿ ಜಾತಿಸಿದ್ಧೇನ ನಾಮೇನ ರುರು ನಾಮ ಮಿಗರಾಜಾ, ಜಾತಿತೋ ರುರು, ಮಿಗಾನಞ್ಚ ರಾಜಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪರಮಸೀಲಸಮಾಹಿತೋ**ತಿ ಉತ್ತಮಸೀಲಸಮಾಹಿತೋ, ವಿಸುದ್ಧಸೀಲೋ ಚೇವ ಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತೋ ಚ, ವಿಸುದ್ಧಸೀಲೇ ವಾ ಸಮ್ಮಾ ಆಹಿತಚಿತ್ತೋತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ರುರುಮಿಗಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಸರೀರಚ್ಛವಿ ಸುಟ್ಠು ತಾಪೇತ್ವಾ ಮಜ್ಜಿತಕಞ್ಚನಪಟ್ಟವಣ್ಣೋ ಅಹೋಸಿ, ಹತ್ಥಪಾದಾ ಲಾಖಾರಸಪರಿಕಮ್ಮಕತಾ ವಿಯ, ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ ಚಮರೀನಙ್ಗುಟ್ಠಂ ವಿಯ, ಸಿಙ್ಗಾನಿ ರಜತದಾಮವಣ್ಣಾನಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ಸುಮಜ್ಜಿತಮಣಿಗುಳಿಕಾ ವಿಯ, ಮುಖಂ ಓದಹಿತ್ವಾ ಠಪಿತರತ್ತಕಮ್ಬಲಗೇಣ್ಡುಕಾ ವಿಯ। ಸೋ ಜನಸಂಸಗ್ಗಂ ಪಹಾಯ ವಿವೇಕವಾಸಂ ವಸಿತುಕಾಮೋ ಪರಿವಾರಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಏಕಕೋವ ಗಙ್ಗಾನಿವತ್ತನೇ ರಮಣೀಯೇ ಸಾಲಮಿಸ್ಸಕೇ ಸುಪುಪ್ಫಿತಪವನೇ ವಸತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೪೯. "ರಮ್ಮೇ ಪದೇಸೇ ರಮಣೀಯೇ, ವಿವಿತ್ತೇ ಅಮನುಸ್ಸಕೇ।
ತತ್ಥ ವಾಸಂ ಉಪಗಞ್ಛಿಂ, ಗಙ್ಗಾಕೂಲೇ ಮನೋರಮೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ರಮ್ಮೇ ಪದೇಸೇ**ತಿ ಮುತ್ತಾತಲಸದಿಸವಾಲುಕಾಚುಣ್ಣಪಣ್ಡರೇಹಿ ಭೂಮಿಭಾಗೇಹಿ ಸಿನಿದ್ಧಹರಿತತಿಣಸಞ್ಛರಿತೇಹಿ ವನತ್ಥಲೇಹಿ ಚಿತ್ತತ್ಥರಣೇಹಿ ವಿಯ ನಾನಾವಣ್ಣವಿಚಿತ್ತೇಹಿ ಸಿಲಾತಲೇಹಿ ಮಣಿಕ್ಖನ್ಧನಿಮ್ಮಲಸಲಿಲೇಹಿ ಜಲಾಸಯೇಹಿ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಚ ಇನ್ದಗೋಪಕವಣ್ಣಾಯ ರತ್ತಾಯ ಸುಖಸಮ್ಫಸ್ಸಾಯ ತಿಣಜಾತಿಯಾ ಸಞ್ಛನ್ನತ್ತಾ ರಮ್ಮೇ ಅರಞ್ಞಪ್ಪದೇಸೇ। **ರಮ್ಮಣೀಯೇ**ತಿ ಪುಪ್ಫಫಲಪಲ್ಲವಾಲಙ್ಕತವಿಪುಲಸಾಖಾವಿನದ್ಧೇಹಿ ನಾನಾವಿಧದಿಜಗಣೂಪಕೂಜಿತೇಹಿ ವಿವಿಧತರುಲತಾವನವಿರಾಜಿತೇಹಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಮ್ಬಸಾಲವನಸಣ್ಡಮಣ್ಡಿತೇಹಿ ವನಗಹನೇಹಿ ಉಪಸೋಭಿತತ್ತಾ ತತ್ಥ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸ ಜನಸ್ಸ ರತಿಜನನಟ್ಠೇನ ರಮಣೀಯೇ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ **ರುರುಮಿಗರಾಜಜಾತಕೇ** –

"ಏತಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡಸ್ಮಿಂ, ಅಮ್ಬಾ ಸಾಲಾ ಚ ಪುಪ್ಫಿತಾ।
ಇನ್ದಗೋಪಕಸಞ್ಛನ್ನೋ, ಏತ್ಥೇಸೋ ತಿಟ್ಠತೇ ಮಿಗೋ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೩.೧೧೯)।

ವಿವಿತ್ತೇತಿ ಜನವಾಸವಿರಹೇನ ಸುಞ್ಞೇ। **ಅಮನುಸ್ಸಕೇತಿ** ಸಞ್ಚರಣಮನುಸ್ಸಾನಮ್ಪಿ ತತ್ಥ ಅಭಾವೇನ ಮನುಸ್ಸರಹಿತೇ । **ಮನೋರಮೇತಿ** ಯಥಾವುತ್ತಗುಣಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ವಿಸೇಸತೋ ಪವಿವೇಕಕಾಮಾನಂ ಮನೋ ರಮೇತೀತಿ ಮನೋರಮೇ।

೫೦. ಅಥ ಉಪರಿಗಙ್ಗಾಯಾತಿ ಏತ್ಥ **ಅಥಾತಿ** ಅಧಿಕಾರೇ ನಿಪಾತೋ, ತೇನ ಮಯಿ ತತ್ಥ ತಥಾ ವಸನ್ತೇ ಇದಂ ಅಧಿಕಾರನ್ತರಂ ಉಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಉಪರಿಗಙ್ಗಾಯಾತಿ** ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ಉಪರಿಸೋತೇ। **ಧನಿಕೇಹಿ ಪರಿಪೀಳಿತೋತಿ** ಇಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ದಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಇಣಾಯಿಕೇಹಿ ಚೋದಿಯಮಾನೋ।

ಏಕೋ ಕಿರ ಬಾರಾಣಸಿಸೇಟ್ಠಿ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಂ "ಅಯಂ ಸಿಪ್ಪಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಕಿಲಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಪ್ಪಂ ನ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇಸಿ। ಗೀತವಾದಿತನಚ್ಚಖಾದನಭೋಜನತೋ ಉದ್ಧಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ। ತಂ ವಯಪ್ಪತ್ತಂ ಪತಿರೂಪೇನ ದಾರೇನ ಸಂಯೋಜೇತ್ವಾ ಧನಂ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಕಾಲಮಕಂಸು। ಸೋ ತೇಸಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಇತ್ಥಿಧುತ್ತಸುರಾಧುತ್ತಾದಿಪರಿವುತೋ ನಾನಾಬ್ಯಸನಮುಖೇಹಿ ಸಬ್ಬಂ ಧನಂ ವಿದ್ಧಂಸೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಇಣಂ ಆದಾಯ ತಮ್ಪಿ ದಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಧನಿಕೇಹಿ ಚೋದಿಯಮಾನೋ "ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಜೀವಿತೇನ, ತೇನೇವಮ್ಹಿ ಅತ್ತಭಾವೇನ ಅಞ್ಞೋ ವಿಯ ಜಾತೋ, ಮರಣಂ ಮೇ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಇಣಾಯಿಕೇ ಆಹ - "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಇಣಪಣ್ಣಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛಥ, ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ಮೇ ನಿಹಿತಂ ಕುಲಸನ್ತಕಂ ಧನಂ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ವೋ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತೇ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಗಮಂಸು। ಸೋ "ಇಧ ಧನಂ, ಏತ್ಥ ಧನ"ನ್ತಿ ನಿಧಿಟ್ಠಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ ವಿಯ "ಏವಂ ಮೇ ಇಣಮೋಕ್ಖೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾಯಂ ಪತಿ। ಸೋ ಚಣ್ಡಸೋತೇನ ವುಯ್ಹನ್ತೋ ಕಾರುಞ್ಞರವಂ ರವಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಅಥ ಉಪರಿಗಙ್ಗಾಯಾ"ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಜೀವಾಮಿ ವಾ ಮರಾಮಿ ವಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಗಙ್ಗಾಸೋತೇ ಪತಿತೋ ಜೀವಾಮಿ ವಾ ಮರಾಮಿ ವಾ, ಜೀವಿತಂ ವಾ ಮೇ ಏತ್ಥ ಹೋತು ಮರಣಂ ವಾ, ಉಭಯಥಾಪಿ ಇಣಾಯಿಕಪೀಳಾ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೫೧. ಮಜ್ಝೇ ಗಙ್ಗಾಯ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಗಙ್ಗಾಯ ವುಯ್ಹಮಾನೋ ಜೀವಿತಪೇಮಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ ಮರಣಂ ಅಪ್ಪತ್ತೋ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತೋ ಹುತ್ವಾ ಕರುಣಂ ರವಂ ರವನ್ತೋ ಗಙ್ಗಾಯ ಮಜ್ಝೇ ಮಹೋದಕೇನ ಗಚ್ಛತಿ।

೫೨. ಅಥ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ ತಸ್ಸ ತಂ ಕರುಣಂ ಪರಿದೇವನ್ತಸ್ಸ ಪರಿದೇವಿತಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ "ಮನುಸ್ಸಸದ್ದೋ ಸೂಯತಿ, ಮಾ ಮಯಿ ಇಧ ಧರನ್ತೇ ಮರತು, ಜೀವಿತಮಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಸಯನಗುಮ್ಬಾ ವುಟ್ಠಾಯ ನದೀತೀರಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಮಾ ಭಾಯಿ, ಜೀವಿತಂ ತೇ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಸೋತಂ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ತೀರಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ನೇತ್ವಾ ಪರಿಸ್ಸಮಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಫಲಾಫಲಾನಿ ದತ್ವಾ ದ್ವೀಹತೀಹಚ್ಚಯೇನ ತಂ ಆಹ - "ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ , ಅಹಂ ತಂ ಬಾರಾಣಸಿಗಾಮಿಮಗ್ಗಂ ಪಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ 'ಅಸುಕಟ್ಠಾನೇ ನಾಮ ಕಞ್ಚನಮಿಗೋ ವಸತೀ'ತಿ ಮಾ ಕಸ್ಸಚಿ ಆರೋಚೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧು, ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಮಗ್ಗೇ ಓತಾರೇತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ತಸ್ಸಾಹಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾನ, ಕರುಣಂ ಪರಿದೇವತೋ"ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಕೋಸಿ ತ್ವಂ ನರೋತಿ** ತ್ವಂ ಕೋ ಮನುಸ್ಸೋ ಅಸಿ, ಕುತೋ ಇಧ ವುಯ್ಹಮಾನೋ ಆಗತೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೫೩. ಅತ್ತನೋ ಕರಣನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಕಿರಿಯಂ। **ಧನಿಕೇಹಿ ಭೀತೋತಿ** ಇಣಾಯಿಕೇಹಿ ಉಬ್ಬಿಗ್ಗೋ। **ತಸಿತೋತಿ** ಉತ್ರಸ್ತೋ।

೫೪. ತಸ್ಸ ಕತ್ವಾನ ಕಾರುಞ್ಞಂ, ಚಜಿತ್ವಾ ಮಮ ಜೀವಿತನ್ತಿ ಕಾರುಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಕರುಣಾಯ ಸಮುಸ್ಸಾಹಿತೋ ಮಮ ಜೀವಿತಂ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ। **ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನೀಹರಿಂ ತಸ್ಸಾತಿ** ನದಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸೋತಂ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಉಜುಕಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ

ಮಮ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ತತೋ ತಂ ನೀಹರಿಂ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನಂ। "ತತ್ಥಾ"ತಿಪಿ ಪಾಳಿ, ತತ್ಥ ನದಿಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನ್ಧಕಾರಮ್ಹಿ ರತ್ತಿಯಾ**ತಿ ರತ್ತಿಯಾ ಅನ್ಧಕಾರಸಮಯೇ, ಕಾಳಪಕ್ಖರತ್ತಿಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೫೫. ಅಸ್ಸತ್ಥಕಾಲಮಞ್ಞಾಯಾತಿ ಪರಿಸ್ಸಮಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಫಲಾಫಲಾನಿ ದತ್ವಾ ದ್ವೀಹತೀಹಚ್ಚಯೇನ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಗತಕಾಲಂ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ಏಕಂ ತಂ ವರಂ ಯಾಚಾಮೀ**ತಿ ಅಹಂ ತಂ ಏಕಂ ವರಂ ಯಾಚಾಮಿ, ಮಯ್ಹಂ ಏಕಂ ವರಂ ದೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಿಂ ತಂ ವರನ್ತಿ ಚೇ? ಆಹ - **ಮಾ ಮಂ ಕಸ್ಸಚಿ ಪಾವದಾ**ತಿ "ಅಸುಕಟ್ಠಾನೇ ಸುವಣ್ಣಮಿಗೋ ವಸತೀ"ತಿ ಕಸ್ಸಚಿ ರಞ್ಞೋ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಮಂ ಮಾ ಪಾವದ।

ಅಥ ತಸ್ಮಿಂ ಪುರಿಸೇ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪವಿಟ್ಠದಿವಸೇಯೇವ ಸೋ ರಾಜಾ "ಅಹಂ, ದೇವ, ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಮಿಗಂ ಮಯ್ಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಂ ಸುಪಿನೇನ ಅದ್ದಸಂ, ಅಹಞ್ಹಿ ಸಚ್ಚಸುಪಿನಾ, ಅದ್ಧಾ ಸೋ ವಿಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಕಞ್ಚನಮಿಗಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಕಾಮಾ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ ಚೇ ಜೀವಿಸ್ಸಾಮಿ, ನೋ ಚೇ ಮೇ ಜೀವಿತಂ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ವುತ್ತೋ ತಂ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ "ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಅತ್ಥಿ, ಲಭಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಸುವಣ್ಣಮಿಗಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಆಮ, ದೇವ, ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸತ್ಥವಿಕಂ ಸುವಣ್ಣಚಙ್ಕೋಟಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಂ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸಿ - "ಯೋ ಸುವಣ್ಣಮಿಗಂ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಹತ್ಥಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಇಮಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತತೋ ಉತ್ತರಿಮ್ಪಿ ದಾತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ -

"ತಸ್ಸ ಗಾಮವರಂ ದಮ್ಮಿ, ನಾರಿಯೋ ಚ ಅಲಙ್ಕತಾ।
ಯೋ ಮೇತಂ ಮಿಗಮಕ್ಖಾತಿ, ಮಿಗಾನಂ ಮಿಗಮುತ್ತಮ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೩.೧೧೭) -

ಗಾಥಂ ಸುವಣ್ಣಪಟ್ಟೇ ಲಿಖಾಪೇತ್ವಾ ಸಕಲನಗರೇ ವಾಚಾಪೇಸಿ। ಅಥ ಸೋ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ತಂ ಗಾಥಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಪುರಿಸಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ರಞ್ಞೋ ಏವರೂಪಂ ಮಿಗಂ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಂ ರಾಜಾನಂ ದಸ್ಸೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಪುರಿಸಾ ತಂ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ನೇತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ "ಸಚ್ಚಂ, ಭೋ, ಅದ್ದಸಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ "ಸಚ್ಚಂ, ದೇವ, ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗಚ್ಛತು, ಅಹಂ ತಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ತಮೇವ ಪುರಿಸಂ ಮಗ್ಗದೇಸಕಂ ಕತ್ವಾ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ತಂ ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇನ ಮಿತ್ತದುಬ್ಭಿನಾ ಪುರಿಸೇನ ದಸ್ಸಿತಂ ಪದೇಸಂ ಆವುಧಹತ್ಥೇ ಪುರಿಸೇ ಸಮನ್ತತೋವ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ "ಉಕ್ಕುಟ್ಠಿಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಯಂ ಕತಿಪಯೇಹಿ ಜನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಮನ್ತೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋಪಿ ಪುರಿಸೋ ಅವಿದೂರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ "ಮಹತೋ ಬಲಕಾಯಸ್ಸ ಸದ್ದೋ, ಅದ್ಧಾ ತಮ್ಹಾ ಮೇ ಪುರಿಸಾ ಭಯೇನ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಸಕಲಪರಿಸಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ರಞ್ಞೋ ಠಿತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಮೇ ಸೋತ್ಥಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ರಾಜಾಭಿಮುಖೋ ಪಾಯಾಸಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ನಾಗಬಲೋ ಅವತ್ಥರನ್ತೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಸರಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ "ಇಮಂ ಮಿಗಂ ಸನ್ತಾಸೇತ್ವಾ ಸಚೇ ಪಲಾಯತಿ, ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ದುಬ್ಬಲಂ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಾಭಿಮುಖೋ ಅಹೋಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ -

"ಆಗಮೇಹಿ ಮಹಾರಾಜ, ಮಾ ಮಂ ವಿಜ್ಝಿ ರಥೇಸಭ।
ಕೋ ನು ತೇ ಇದಮಕ್ಖಾಸಿ, ಏತ್ಥೇಸೋ ತಿಟ್ಠತೇ ಮಿಗೋ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೩.೧೨೧) -

ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಮಧುರಕಥಾಯ ಬಜ್ಝಿತ್ವಾ ಸರಂ ಪಟಿಸಂಹರಿತ್ವಾ ಗಾರವೇನ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋಪಿ ರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಧುರಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಅಕಾಸಿ। ಮಹಾಜನೋಪಿ ಸಬ್ಬಾವುಧಾನಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪರಿವಾರೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೫೬. "ನಗರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನ ಆಚಿಕ್ಖಿ, ಪುಚ್ಛಿತೋ ಧನಹೇತುಕೋ।

ರಾಜಾನಂ ಸೋ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಉಪಗಚ್ಛಿ ಮಮನ್ತಿಕ”ನ್ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯೋ ಮಿತ್ತದುಬ್ಭೀ ಪಾಪಪುರಿಸೋ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ತಥಾ ಮಯಾ ಪಾಣಸಂಸಯತೋ ಮೋಚಿತೋ ಬಾರಾಣಸಿನಗರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಲದ್ಧಬ್ಬಧನನಿಮಿತ್ತಂ ರಞ್ಞೋ ಮಂ **ಆಚಿಕ್ಖಿ,** ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸೋ ರಞ್ಞೋ ಗಾಹಾಪೇತುಂ ಮಗ್ಗದೇಸಕೋ ಹುತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಮುಪಾಗಮೀತಿ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸುವಣ್ಣಕಿಙ್ಕಿಣಿಕಂ ಚಾಲೇನ್ತೋ ವಿಯ ಮಧುರಸ್ಸರೇನ ರಾಜಾನಂ ಪುನ ಪುಚ್ಛಿ - “ಕೋ ನು ತೇ ಇದಮಕ್ಖಾಸಿ, ಏತ್ಥೇಸೋ ತಿಟ್ಠತೇ ಮಿಗೋ”ತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸೋ ಪಾಪಪುರಿಸೋ ಥೋಕಂ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸೋತಪಥೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ । ರಾಜಾ “ಇಮಿನಾ ಮೇ ತ್ವಂ ದಸ್ಸಿತೋ”ತಿ ತಂ ಪುರಿಸಂ ನಿದ್ದಿಸಿ। ತತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ -

“ಸಚ್ಚಂ ಕಿರೇವ ಮಾಹಂಸು, ನರಾ ಏಕಚ್ಚಿಯಾ ಇಧ।
ಕಟ್ಠಂ ನಿಪ್ಲವಿತಂ ಸೇಯ್ಯೋ, ನ ತ್ವೇವೇಕಚ್ಚಿಯೋ ನರೋ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೩.೧೨೩) -

ಗಾಥಮಾಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಸಂವೇಗಜಾತೋ -

“ಕಿಂ ನು ರುರು ಗರಹಸಿ ಮಿಗಾನಂ, ಕಿಂ ಪಕ್ಖೀನಂ ಕಿಂ ಪನ ಮಾನುಸಾನಂ।
ಭಯಞ್ಹಿ ಮಂ ವಿನ್ದತಿನಪ್ಪರೂಪಂ, ಸುತ್ವಾನ ತಂ ಮಾನುಸಿಂ ಭಾಸಮಾನ”ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೩.೧೨೪) -

ಗಾಥಮಾಹ। ತತೋ ಮಹಾಪುರಿಸೋ “ಮಹಾರಾಜ, ನ ಮಿಗಂ ನ ಪಕ್ಖಿಂ ಗರಹಾಮಿ, ಮನುಸ್ಸಂ ಪನ ಗರಹಾಮೀ”ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ -

“ಯಮುದ್ಧರಿಂ ವಾಹನೇ ವುಯ್ಹಮಾನಂ, ಮಹೋದಕೇ ಸಲಿಲೇ ಸೀಘಸೋತೇ।
ತತೋನಿದಾನಂ ಭಯಮಾಗತಂ ಮಮ, ದುಕ್ಖೋ ಹವೇ ರಾಜ ಅಸಬ್ಭಿ ಸಙ್ಗಮೋ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೩.೧೨೫) -

ಆಹ।

ತತ್ಥ **ನಿಪ್ಲವಿತ**ನ್ತಿ ಉದ್ಧರಿತಂ, **ಏಕಚ್ಚಿಯೋ**ತಿ ಏಕಚ್ಚೋ ಮಿತ್ತದುಬ್ಭೀ ಪಾಪಪುರಿಸೋ ಉದಕೇ ಪತನ್ತೋಪಿ ಉತ್ತಾರಿತೋ ನತ್ವೇವ **ಸೇಯ್ಯೋ। ಕಟ್ಠ**ಞ್ಹಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ಉಪಕಾರಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಮಿತ್ತದುಬ್ಭೀ ಪನ ವಿನಾಸಾಯ, ತಸ್ಮಾ ತತೋ ಕಟ್ಠಮೇವ ವರತರನ್ತಿ। **ಮಿಗಾನ**ನ್ತಿ ರುರುಮಿಗರಾಜ, ಮಿಗಾನಂ ಕಿಂ ಅಞ್ಞತರಂ **ಗರಹಸಿ,** ಉದಾಹು **ಪಕ್ಖೀನಂ** ಮನುಸ್ಸಾನನ್ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಭಯಞ್ಹಿ ಮಂ ವಿನ್ದತಿನಪ್ಪರೂಪ**ನ್ತಿ ಮಹನ್ತಂ ಭಯಂ ಮಂ ಪಟಿಲಭತಿ, ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ವಿಯ ಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಾಹನೇತಿ ಪತಿತಪತಿತೇ ವಹಿತುಂ ಸಮತ್ಥೇ ಗಙ್ಗಾವಹೇ। **ಮಹೋದಕೇ ಸಲಿಲೇ**ತಿ ಮಹೋದಕೀಭೂತೇ ಸಲಿಲೇ। ಉಭಯೇನಾಪಿ ಗಙ್ಗಾವಹಸ್ಸ ಬಹೂದಕತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ತತೋ ನಿದಾನ**ನ್ತಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಯೋ ಮಯ್ಹಂ ತಯಾ ದಸ್ಸಿತೋ ಪುರಿಸೋ, ಏಸೋ ಮಯಾ ಗಙ್ಗಾಯ ವುಯ್ಹಮಾನೋ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ ಕರುಣಂ ಪರಿದೇವನ್ತೋ ತತೋ ಉತ್ತಾರಿತೋ, ತತೋನಿದಾನಂ ಇದಂ ಮಯ್ಹಂ **ಭಯಮಾಗತಂ,** ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇಹಿ ಸಮಾಗಮೋ ನಾಮ ದುಕ್ಖೋತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ “ಏವಂ ಬಹೂಪಕಾರಸ್ಸ ನಾಮ ಗುಣಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ನಂ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಸರಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೫೭. “ಯಾವತಾ ಕರಣಂ ಸಬ್ಬಂ, ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚಿತಂ ಮಯಾ।

රාජා ಸುತ್ವಾನ ವಚನಂ, ಉಸುಂ ತಸ್ಸ ಪಕಪ್ಪಯಿ।
ಇಧೇವ ಘಾತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಿತ್ತದುಬ್ಭಿಂ ಅನರಿಯ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಾವತಾ ಕರಣ**ನ್ತಿ ಯಂ ತಸ್ಸ ಮಯಾ ಕತಂ ಉಪಕಾರಕರಣಂ, ತಂ **ಸಬ್ಬಂ**। **ಪಕಪ್ಪಯೀ**ತಿ ಸನ್ನಯ್ಹಿ। **ಮಿತ್ತದುಬ್ಭಿ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಮಿತ್ತೇಸು ಉಪಕಾರೀಸು ದುಬ್ಭನಸೀಲಂ।

ತತೋ ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಏಸ ಬಾಲೋ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಾ ನಸ್ಸೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಮಹಾರಾಜ, ವಧೋ ನಾಮೇಸ ಬಾಲಸ್ಸ ವಾ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ವಾ ನ ಸಾಧೂಹಿ ಪಸಂಸಿತೋ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಗರಹಿತೋ ಏವ, ತಸ್ಮಾ ಮಾ ಇಮಂ ಘಾತೇಹಿ, ಅಯಂ ಯಥಾರುಚಿ ಗಚ್ಛತು, ಯಞ್ಚೇವ ತಸ್ಸ 'ದಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ತಯಾ ಪಟಿಞ್ಞಾತಂ, ತಮ್ಪಿ ಅಹಾಪೇತ್ವಾವ ದೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। "ಅಹಞ್ಚ ತೇ ಯಂ ಇಚ್ಛಿತಂ, ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅತ್ತಾನಂ ತುಯ್ಹಂ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ಆಹ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೫೮. "ತಮಹಂ ಅನುರಕ್ಖನ್ತೋ, ನಿಮ್ಮಿನಿಂ ಮಮ ಅತ್ತನಾ।
ತಿಟ್ಠತೇಸೋ ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಮಕಾರೋ ಭವಾಮಿ ತೇ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ನಿಮ್ಮಿನಿ**ನ್ತಿ ತಂ ಮಿತ್ತದುಬ್ಭಿಂ ಪಾಪಪುಗ್ಗಲಂ **ಅನುರಕ್ಖನ್ತೋ ಮಮ** ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತಭಾವೇನ ತಂ ಪರಿವತ್ತೇಸಿಂ , ಅತ್ತಾನಂ ರಞ್ಞೋ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ರಾಜಹತ್ಥತೋ ಪತ್ತಂ ತಸ್ಸ ಮರಣಂ ನಿವಾರೇಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಿಟ್ಠತೇಸೋ**ತಿಆದಿ ವಿನಿಮಯಾಕಾರದಸ್ಸನಂ ।

೫೯. ಇದಾನಿ ಯದತ್ಥಂ ಸೋ ಅತ್ತವಿನಿಮಯೋ ಕತೋ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ – ತದಾ ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಂ ಮಿತ್ತದುಬ್ಭಿಂ ಪುರಿಸಂ ತಸ್ಮಿಂ ರಞ್ಞೇ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತುಕಾಮೇ ಅಹಂ ಅತ್ತಾನಂ ರಞ್ಞೋ ಪರಿಚ್ಚಜನ್ತೋ ಮಮ ಸೀಲಮೇವ ಅನುರಕ್ಖಿಂ, **ಜೀವಿತಂ** ಪನ **ನಾರಕ್ಖಿಂ**। ಯಂ ಪನಾಹಮೇವ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತನಿರಪೇಕ್ಖಂ **ಸೀಲವಾ ಆಸಿಂ,** ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಾ ಏವ **ಕಾರಣಾ**ತಿ।

ಅಥ ರಾಜಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಮರಣೇ ನಿವಾರೇನ್ತೇ ತುಟ್ಠಮಾನಸೋ "ಗಚ್ಛ, ಭೋ, ಮಿಗರಾಜಸ್ಸ ಅನುಗ್ಗಹೇನ ಮಮ ಹತ್ಥತೋ ಮರಣಾ ಮುತ್ತೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಯಥಾಪಟಿಞ್ಞಾಯ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಧನಂ ದಾಪೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಯಥಾರುಚಿಯಾವ ಅನುಜಾನಿತ್ವಾ ತಂ ನಗರಂ ನೇತ್ವಾ ನಗರಞ್ಚ ಬೋಧಿಸತ್ತಞ್ಚ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ದೇವಿಯಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಾಪೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ದೇವಿಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಚ ರಾಜಪರಿಸಾಯ ಚ ಮಧುರಾಯ ಮನುಸ್ಸಭಾಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ದಸಹಿ ರಾಜಧಮ್ಮೇಹಿ ಓವದಿತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಅನುಸಾಸಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಿಗಗಣಪರಿವುತೋ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ರಾಜಾಪಿ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಓವಾದೇ ಠತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಅಭಯಂ ದತ್ವಾ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸುಗತಿಪರಾಯನೋ ಅಹೋಸಿ।

ತದಾ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ರಾಜಾ ಆನನ್ದೋ, ರುರುಮಿಗರಾಜಾ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಇಧಾಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಯಥಾರಹಂ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಇಧಾಪಿ ಪವಿವೇಕಾರಾಮತಾಯ ಜನಸಂಸಗ್ಗಂ ಅನಿಚ್ಛತೋ ಯೂಥಂ ಪಹಾಯ ಏಕಕವಿಹಾರೋ, ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ ನದಿಯಾ ವುಯ್ಹಮಾನಸ್ಸ ಕರುಣಂ ಪರಿದೇವನ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಟ್ಟಸ್ಸರಂ ಸುತ್ವಾ ಸಯಿತಟ್ಠಾನತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ನದೀತೀರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಗಙ್ಗಾಯ ಮಹತಿ ಉದಕೋಘೇ ವತ್ತಮಾನೇ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಓತರಿತ್ವಾ ಸೋತಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ತಂ ಪುರಿಸಂ ಅತ್ತನೋ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ತೀರಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಫಲಾಫಲಾದೀನಿ ದತ್ವಾ ಪರಿಸ್ಸಮವಿನೋದನಂ, ಪುನ ತಂ

ಅತ್ತನೋ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞತೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಮಹಾಮಗ್ಗೇ ಓತಾರಣಂ, ಸರಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ವಿಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಭಿಮುಖೇ ಠಿತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ನಿಬ್ಭಯೇನ ಹುತ್ವಾ ಪಟಿಮುಖಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಮಮತರಂ ಮನುಸ್ಸಭಾಸಾಯ ಆಲಪಿತ್ವಾ ಮಧುರಪಟಿಸನ್ಥಾರಕರಣಂ, ಮಿತ್ತದುಬ್ಭಿಂ ಪಾಪಪುರಿಸಂ ಹನ್ತುಕಾಮಂ ರಾಜಾನಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕತ್ವಾ ಪುನಪಿ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಮರಣತೋ ಪಮೋಚನಂ, ತಸ್ಸ ಚ ರಞ್ಞೋ ಯಥಾಪಟಿಞ್ಞಂ ಧನದಾಪನಂ, ರಞ್ಞಾ ಅತ್ತನೋ ವರೇ ದೀಯಮಾನೇ ತೇನ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಅಭಯದಾಪನಂ, ರಾಜಾನಞ್ಚ ದೇವಿಞ್ಚ ಪಮುಖಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ದಾನಾದೀಸು ಪುಞ್ಞೇಸು ತೇಸಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪನಂ, ಲದ್ಧಾಭಯಾನಂ ಮಿಗಾನಂ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಸ್ಸಖಾದನತೋ ನಿವಾರಣಂ, ಪಣ್ಣಸಞ್ಞಾಯ ಚ ತಸ್ಸ ಯಾವಜ್ಜಕಾಲಾ ಥಾವರಕರಣನ್ತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ರುರುಮಿಗರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಮಾತಙ್ಗಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೬೦. ಸತ್ತಮೇ **ಜಟಿಲೋ**ತಿ ಜಟಾವನ್ತೋ, ಜಟಾಬನ್ಧಕೇಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಗ್ಗತಾಪನೋ**ತಿ ಮನಚ್ಛಟ್ಠಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ತಾಪನತೋ ನಿಗ್ಗಣ್ಹನತೋ ತಪಸಙ್ಖಾತಂ ಉಗ್ಗತಾಪನಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಉಗ್ಗತಾಪನೋ, ಘೋರತಪೋ ಪರಮಧಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾದಿಭೇದೇ ಅನತ್ಥೇ ಉಗ್ಗಿರಣತೋ ಬಹಿ ಛಡ್ಡಾಪನತೋ ಘೋರಭೀಮಭಯಾನಕಟ್ಠೇನ ವಾ "ಉಗ್ಗಾ"ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೇ ಕಿಲೇಸೇ ವೀರಿಯಾತಪೇನ ಸನ್ತಾಪನತೋ ಉಗ್ಗೇ ತಾಪೇತೀತಿ **ಉಗ್ಗತಾಪನೋ। ಮಾತಙ್ಗೋ ನಾಮ ನಾಮೇನಾ**ತಿ ನಾಮೇನ ಮಾತಙ್ಗೋ ನಾಮ। ಮಾತಙ್ಗಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ ಜಾತಿಯಾ ಆಗತಂ ಹಿಸ್ಸ ಏತಂ ನಾಮಂ। **ಸೀಲವಾ**ತಿ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೋ। **ಸುಸಮಾಹಿತೋ**ತಿ ಉಪಚಾರಪ್ಪನಾಸಮಾಧೀಹಿ ಸುಟ್ಠು ಸಮಾಹಿತೋ, ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಲಾಭೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತದಾ ಹಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಚಣ್ಡಾಲಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ರೂಪೇನ ದುದ್ದಸಿಕೋ ಬಹಿನಗರೇ ಚಣ್ಡಾಲಗಾಮೇ ವಸತಿ। "ಮಾತಙ್ಗಪಣ್ಡಿತೋ"ತಿ ಪಕಾಸನಾಮೋ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ತಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ನಕ್ಖತ್ತೇ ಘೋಸಿತೇ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ನಾಗರಾ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಕೀಳನ್ತಿ। ಅಞ್ಞತರಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕಞ್ಞಾ ಸೋಳಸಪನ್ನರಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕಾ ದೇವಕಞ್ಞಾ ವಿಯ ರೂಪೇನ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ "ಅತ್ತನೋ ವಿಭವಾನುರೂಪಂ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಕೀಳಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಹೂತಖಜ್ಜಭೋಜ್ಜಾದೀನಿ ಸಕಟೇಸು ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸೇತಂ ವಳವಾರಥಮಾರುಯ್ಹ ಮಹತಾ ಪರಿವಾರೇನ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾ ನಾಮೇಸಾ, ಸಾ ಕಿರ ದುಸ್ಸಣ್ಠಿತಂ ರೂಪಂ "ಅವಮಙ್ಗಲ"ನ್ತಿ ತಂ ದಟ್ಠುಂ ನ ಇಚ್ಛತಿ, ತೇನಸ್ಸಾ "ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾ"ತ್ವೇವ ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ।

ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕಾಲಸ್ಸೇವ ಉಟ್ಠಾಯ ಪಟಪಿಲೋತಿಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಜಜ್ಜರಿತಮುಖಭಾಗಂ ವೇಣುದಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭಾಜನಹತ್ಥೋ ನಗರಂ ಪವಿಸತಿ ಮನುಸ್ಸೇ ದಿಸ್ವಾ ದೂರತೋವ ತೇಸಂ ದೂರೀಕರಣತ್ಥಂ ತೇನ ವೇಣುದಣ್ಡೇನ ಸಞ್ಞಂ ಕರೋನ್ತೋ। ಅಥ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾ "ಉಸ್ಸರಥ ಉಸ್ಸರಥಾ"ತಿ ಉಸ್ಸಾರಣಂ ಕರೋನ್ತೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಪುರಿಸೇಹಿ ನೀಯಮಾನಾ ನಗರದ್ವಾರಮಜ್ಝೇ ಮಾತಙ್ಗಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕೋ ಏಸೋ"ತಿ ಆಹ। "ಅಯ್ಯೇ, ಮಾತಙ್ಗಚಣ್ಡಾಲೋ"ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ "ಈದಿಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಗತಾನಂ ಕುತೋ ವುಡ್ಢೀ"ತಿ ಯಾನಂ ನಿವತ್ತಾಪೇಸಿ। ಮನುಸ್ಸಾ "ಯಂ ಮಯಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬಹುಂ ಖಜ್ಜಭೋಜ್ಜಾದಿಂ ಲಭೇಯ್ಯಾಮ, ತಸ್ಸ ನೋ ಮಾತಙ್ಗೇನ ಅನ್ತರಾಯೋ ಕತೋ"ತಿ ಕುಪಿತಾ "ಗಣ್ಹಥ, ಚಣ್ಡಾಲ"ನ್ತಿ ಲೇಡ್ಡೂಹಿ ಪಹರಿತ್ವಾ ವಿಸಞ್ಞೀಭೂತಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಅಗಮಂಸು।

ಸೋ ನ ಚಿರೇನೇವ ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಮನುಸ್ಸೇ ಪುಚ್ಛಿ – "ಕಿಂ, ಅಯ್ಯಾ, ದ್ವಾರಂ ನಾಮ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣಂ, ಉದಾಹು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏವ ಕತ"ನ್ತಿ? "ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸಾಧಾರಣ"ನ್ತಿ। "ಏವಂ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣದ್ವಾರೇ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಪಕ್ಕಮನ್ತಂ ಮಂ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಮನುಸ್ಸಾ ಇಮಂ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಪಾಪೇಸು"ನ್ತಿ ರಥಿಕಾಯ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ "ಹನ್ದಾಹಂ ಇಮಿಸ್ಸಾ

ಮಾನಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಸ್ಸಾ ನಿವೇಸನದ್ವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಅಹಂ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಂ ಅಲದ್ಧಾ ನ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಪಜ್ಜಿ। ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಪಿತಾ "ಘರದ್ವಾರೇ ಮಾತಙ್ಗೋ ನಿಪನ್ನೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ "ತಸ್ಸ ಕಾಕಣಿಕಂ ದೇಥ, ತೇಲೇನ ಸರೀರಂ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತೂ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಂ ಅಲದ್ಧಾ ನ ಉಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮಿ"ಚ್ಚೇವ ಆಹ। ತತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ - "ದ್ವೇ ಕಾಕಣಿಕೇ ದೇಥ, ಮಾಸಕಂ ಪಾದಂ ಕಹಾಪಣಂ ದ್ವೇ ತೀಣಿ ಯಾವ ಕಹಾಪಣಸತಂ ಕಹಾಪಣಸಹಸ್ಸಂ ದೇಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ ಏವ। ಏವಂ ತೇಸಂ ಮನ್ತೇನ್ತಾನಂ ಏವ ಸೂರಿಯೋ ಅತ್ಥಙ್ಗತೋ।

ಅಥ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಮಾತಾ ಪಾಸಾದಾ ಓರುಯ್ಹ ಸಾಣಿಪಾಕಾರಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ತಾತ, ಮಾತಙ್ಗ , ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಅಪರಾಧಂ ಖಮ, ದ್ವೇ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಗಣ್ಹಾಹಿ ಯಾವ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ, ನಿಪಜ್ಜಿ ಏವ। ತಸ್ಸೇವಂ ಛ ದಿವಸೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಸಮನ್ತಾ ಸಾಮನ್ತಘರಾ ಪಟಿವಿಸಕಘರಾ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ ಮಾತಙ್ಗಂ ವಾ ಉಟ್ಠಾಪೇಥ, ದಾರಿಕಂ ವಾ ದೇಥ, ಮಾ ಅಮ್ಹೇ ನಾಸಯಿತ್ಥಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ತದಾ ಕಿರ ಅಯಂ ತಸ್ಮಿಂ ದೇಸೇ ದೇಸಧಮ್ಮೋ "ಯಸ್ಸ ಘರದ್ವಾರೇ ಏವಂ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚಣ್ಡಾಲೋ ಮರತಿ, ತೇನ ಘರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ತಸತ್ತಘರವಾಸಿನೋ ಚಣ್ಡಾಲಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ।

ತತೋ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಮಾತಾಪಿತರೋ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಂ ಪಟಪಿಲೋತಿಕಂ ನಿವಾಸಾಪೇತ್ವಾ ಚಣ್ಡಾಲಾನುಚ್ಛವಿಕಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ದತ್ವಾ ಪರಿದೇವಮಾನಂ ಏವ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ನೇತ್ವಾ "ಹನ್ದ, ದಾನಿ ದಾರಿಕಂ ಉಟ್ಠಾಯ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ಅದಂಸು। ಸಾ ಪಸ್ಸೇ ಠತ್ವಾ "ಉಟ್ಠಾಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಅಹಂ ಅತಿವಿಯ ಕಿಲನ್ತೋ, ಹತ್ಥೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಂ ಉಟ್ಠಾಪೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ಮಾತಙ್ಗೋ "ಮಯಂ ಅನ್ತೋನಗರೇ ವಸಿತುಂ ನ ಲಭಾಮ, ಏಹಿ, ಬಹಿನಗರೇ ಚಣ್ಡಾಲಗಾಮಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತಂ ಅಪಸ್ಸಾಯ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹಂ ಅಗಮಾಸಿ। "ತಸ್ಸಾ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ"ತಿ ಜಾತಕಭಾಣಕಾ ವದನ್ತಿ।

ಏವಂ ಪನ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಜಾತಿಸಮ್ಭೇದವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಅಕತ್ವಾವ ಕತಿಪಾಹಂ ಗೇಹೇ ವಸಿತ್ವಾ ಬಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ ಇಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕಞ್ಞಂ ಮಯ್ಹಂ ಚಣ್ಡಾಲಗೇಹೇ ವಾಸಾಪೇಸಿಂ, ಹನ್ದ, ದಾನಿ ತಂ ಲಾಭಗ್ಗಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಬ್ಭನ್ತರೇಯೇವ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಪಞ್ಚಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಚಣ್ಡಾಲಗಾಮದ್ವಾರೇ ಓತರಿತ್ವಾ ಗೇಹದ್ವಾರೇ ಠಿತೋ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಸಾಮಿ, ಕಿಸ್ಸ ಮಂ ಅನಾಥಂ ಕತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋಸೀ"ತಿ ಪರಿದೇವಮಾನಂ "ತ್ವಂ, ಭದ್ದೇ, ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿ, ತವ ಪೋರಾಣಕಯಸತೋ ಇದಾನಿ ಮಹನ್ತತರಂ ಯಸಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಪನ 'ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಮೇ ಸಾಮಿಕೋ , ನ ಮಾತಙ್ಗೋ, ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಗತೋ, ಇತೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಪುಣ್ಣಮಾಯ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಪರಿಸಾಸು ವದೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಮೇವ ಗತೋ।

ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಪಿ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಮಹಾಜನಮಜ್ಝೇ ತೇಸು ತೇಸು ಠಾನೇಸು ತಥಾ ಕಥೇಸಿ। ಅಥ ಪುಣ್ಣಮದಿವಸೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಸ್ಸ ಗಗನಮಜ್ಝೇ ಠಿತಕಾಲೇ ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಭಾವಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕಂ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಸಕಲಂ ಕಾಸಿರಟ್ಠಞ್ಚ ಏಕೋಭಾಸಂ ಕತ್ವಾ ಆಕಾಸತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಾ ಉಪರಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪರಿಬ್ಭಮಿತ್ವಾ ಮಹಾಜನೇನ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜಿಯಮಾನೋ ಚಣ್ಡಾಲಗಾಮಾಭಿಮುಖೋ ಅಹೋಸಿ। ಬ್ರಹ್ಮಭತ್ತಾ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ತಂ ಚಣ್ಡಾಲಗಾಮಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಗೇಹಂ ಸುದ್ಧವತ್ಥಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ದೇವವಿಮಾನಂ ವಿಯ ಅಲಙ್ಕರಿಂಸು। ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾ ಚ ತದಾ ಉತುನೀ ಹೋತಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಂ ಅಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ನಾಭಿಯಂ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ "ಭದ್ದೇ, ಗಬ್ಭೋ ತೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ, ತ್ವಂ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿಸ್ಸಸಿ, ತ್ವಮ್ಪಿ ಪುತ್ತೋಪಿ ತೇ ಲಾಭಗ್ಗಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸಥ, ತವ ಸೀಸಧೋವನಉದಕಂ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ರಾಜೂನಂ ಅಭಿಸೇಕೋದಕಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ್ಹಾನೋದಕಂ ಪನ ತೇ ಅಮತೋದಕಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯೇ ನಂ ಸೀಸೇ ಆಸಿಞ್ಚಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಸಬ್ಬರೋಗೇಹಿ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಕಾಳಕಣ್ಣಿಯಾ ಚ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತವ ಪಾದಪಿಟ್ಠೇ

ಸೀಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ವನ್ದನ್ತಾ ಸಹಸ್ಸಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ಕಥಾಸವನಟ್ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ವನ್ದನ್ತಾ ಸತಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ಚಕ್ಖುಪಥೇ ಠತ್ವಾ ವನ್ದನ್ತಾ ಏಕೇಕಂ ಕಹಾಪಣಂ ದತ್ವಾ ವನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋಹೀ"ತಿ ತಂ ಓವದಿತ್ವಾ ಗೇಹಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲಂ ಪಾವಿಸಿ।

ಬ್ರಹ್ಮಭತ್ತಾ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಂ ಮಹನ್ತೇನ ಸಕ್ಕಾರೇನ ನಗರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತೇನ ಸಿರಿಸೋಭಗ್ಗೇನ ತತ್ಥ ವಸಾಪೇಸುಂ। ದೇವವಿಮಾನಸದಿಸಞ್ಚಸ್ಸಾ ನಿವೇಸನಂ ಕಾರೇಸುಂ। ತತ್ಥ ನೇತ್ವಾ ಉಳಾರಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಂ ಉಪನಾಮೇಸುಂ। ಪುತ್ತಲಾಭಾದಿ ಸಬ್ಬೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ವುತ್ತಸದಿಸೋವ ಅಹೋಸಿ। ಸೋಳಸಸಹಸ್ಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಪುತ್ತೇನ ಸಹ ನಿಬದ್ಧಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ನಂ ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ, ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಾನಂ ದಾನಂ ದೀಯತಿ। ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಅಯಂ ಅಟ್ಠಾನೇ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ, ಹನ್ದಸ್ಸ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೇ ಜಾನಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರನ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಪಿತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಥ ಕುಮಾರೋ ಗಾಥಮಾಹ -

"ಕುತೋ ನು ಆಗಚ್ಛಸಿ ದುಮ್ಮವಾಸೀ, ಓತಲ್ಲಕೋ ಪಂಸುಪಿಸಾಚಕೋವ।
ಸಙ್ಕಾರಚೋಳಂ ಪಟಿಮುಞ್ಚ ಕಣ್ಠೇ, ಕೋ ರೇ ತುವಂ ಹೋಸಿ ಅದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೧)।

ತೇನ ವುತ್ತಂ ಅನಾಚಾರಂ ಅಸಹಮಾನಾ ದೇವತಾ ತಸ್ಸ ತೇಸಞ್ಚ ಸೋಳಸಸಹಸ್ಸಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಮುಖಂ ವಿಪರಿವತ್ತೇಸುಂ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ತಸ್ಸ ಅನಾಚಾರಂ ಅಸಹನ್ತೇಹಿ ಯಕ್ಖೇಹಿ ಸೋ ವಿಪ್ಪಕಾರೋ ಕತೋ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಪನ ಇಮಂ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಪಿಣ್ಡಕಂ ತೇಸಂ ಮುಖೇ ಆಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ತಂ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ವೂಪಸಮೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾಪಿ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ತಂ ವೂಪಸಮೇಸಿ। ಅಥ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾ ಪುತ್ತಂ ಆಹ - "ತಾತ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ ನಾಮ ಮಾತಙ್ಗಪಣ್ಡಿತಸದಿಸಾ ಭವನ್ತಿ, ನ ಇಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಿಯ ಜಾತಿಮತ್ತೇನ, ಮನ್ತಸಜ್ಝಾಯನಮತ್ತೇನ ವಾ ಮಾನತ್ಥದ್ಧಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಯೇ ತದಾ ಸೀಲಾದಿಗುಣವಿಸೇಸಯುತ್ತಾ ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಲಾಭಿನೋ ಚೇವ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಚ, ತತ್ಥೇವಸ್ಸ ಪಸಾದಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸೀತಿ।

ತದಾ ವೇತ್ತವತೀನಗರೇ ಜಾತಿಮನ್ತೋ ನಾಮ ಏಕೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾಪಿ ಜಾತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಹನ್ತಂ ಮಾನಮಕಾಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ "ತಸ್ಸ ಮಾನಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಂ ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸಾಸನ್ನೇ ಉಪರಿಸೋತೇ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೯೦. "ಅಹಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏಕೋ, ಗಙ್ಗಾಕೂಲೇ ವಸಾಮುಭೋ।
ಅಹಂ ವಸಾಮಿ ಉಪರಿ, ಹೇಟ್ಠಾ ವಸತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿ॥

ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಖಾದಿತ್ವಾ "ಇದಂ ಜಾತಿಮನ್ತಸ್ಸ ಜಟಾಸು ಲಗ್ಗತೂ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ನದಿಯಂ ಪಾತೇಸಿ। ತಂ ತಸ್ಸ ಉದಕಂ ಆಚಮೇನ್ತಸ್ಸ ಜಟಾಸು ಲಗ್ಗಿ, ಸೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ನಸ್ಸ ವಸಲಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಕುತೋಯಂ ಕಾಳಕಣ್ಣೀ ಆಗತೋ, ಉಪಧಾರೇಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ಉದ್ಧಂಸೋತಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಮಹಾಸತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂಜಾತಿಕೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಚಣ್ಡಾಲೋಸ್ಮೀ"ತಿ। "ತಯಾ ನದಿಯಂ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಪಾತಿತ"ನ್ತಿ? "ಆಮ, ಮಯಾ"ತಿ। "ನಸ್ಸ, ವಸಲ, ಚಣ್ಡಾಲ, ಕಾಳಕಣ್ಣಿ, ಮಾ ಇಧ ವಸಿ, ಹೇಟ್ಠಾಸೋತೇ ವಸಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾಸೋತೇ ವಸನ್ತೇನಪಿ ಪಾತಿತೇ ದನ್ತಕಟ್ಠೇ ಪಟಿಸೋತಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಜಟಾಸು ಲಗ್ಗನ್ತೇ "ನಸ್ಸ, ವಸಲ, ಸಚೇ ಇಧ ವಸಿಸ್ಸಸಿ, ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಸತ್ತಧಾ ತೇ ಮುದ್ಧಾ ಫಲಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೯೧. "ವಿಚರನ್ತೋ ಅನುಕೂಲಮ್ಹಿ, ಉದ್ಧಂ ಮೇ ಅಸ್ಸಮದ್ದಸ।
ತತ್ಥ ಮಂ ಪರಿಭಾಸೇತ್ವಾ, ಅಭಿಸಪಿ ಮುದ್ಧಫಾಲನ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಿಚರನ್ತೋ ಅನುಕೂಲಮ್ಹೀ**ತಿ ಉಬ್ಭಿಟ್ಠದನ್ತಕಟ್ಠೇ ಅತ್ತನೋ ಜಟಾಸು ಲಗ್ಗೇ ತಸ್ಸ ಆಗಮನಗವೇಸನವಸೇನ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರೇ ಅನುವಿಚರನ್ತೋ। **ಉದ್ಧಂ ಮೇ ಅಸ್ಸಮದ್ದಸಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನತೋ ಉಪರಿಸೋತೇ ಮಮ ಅಸ್ಸಮಂ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಅದ್ದಕ್ಖಿ। **ತತ್ಥ ಮಂ ಪರಿಭಾಸೇತ್ವಾ**ತಿ ಮಮ ಅಸ್ಸಮಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಜಾತಿಂ ಸುತ್ವಾ ತತೋವ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸವನೂಪಚಾರೇ ಠತ್ವಾ "ನಸ್ಸ, ವಸಲ ಚಣ್ಡಾಲ, ಕಾಳಕಣ್ಣಿ ಮಾ ಇಧ ವಸೀ"ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಭಯೇನ ಸನ್ತಜ್ಜೇತ್ವಾ। **ಅಭಿಸಪಿ ಮುದ್ಧಫಾಲನ**ನ್ತಿ "ಸಚೇ ಜೀವಿತುಕಾಮೋಸಿ, ಏತ್ತೋವ ಸೀಘಂ ಪಲಾಯಸ್ಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಸಚೇ ನ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತಿ, ಇತೋ ತೇ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಸತ್ತಧಾ ಮುದ್ಧಾ ಫಲತೂ"ತಿ ಮೇ ಅಭಿಸಪಂ ಅದಾಸಿ।

ಕಿಂ ಪನ ತಸ್ಸ ಅಭಿಸಪೇನ ಮುದ್ಧಾ ಫಲತೀತಿ? ನ ಫಲತಿ, ಕುಹಕೋ ಪನ ಸೋ, ಏವಮಯಂ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತೋ ಸುದೂರಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಸನ್ತಾಸನತ್ಥಂ ತಥಾ ಆಹ।

೬೩. ಯದಿಹಂ ತಸ್ಸ ಪಕುಪ್ಪೇಯ್ಯನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಮಾನತ್ಥದ್ಧಸ್ಸ ಕೂಟಜಟಿಲಸ್ಸ ಅಹಂ ಯದಿ ಕುಜ್ಝೇಯ್ಯಂ। **ಯದಿ ಸೀಲಂ ನ ಗೋಪಯೇ**ತಿ ಸೀಲಂ ಯದಿ ನ ರಕ್ಖೇಯ್ಯಂ, ಇದಂ ಸೀಲಂ ನಾಮ ಜೀವಿತನಿರಪೇಕ್ಖಂ ಸಮ್ಮದೇವ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಯದಿ ನ ಚಿನ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಓಲೋಕೇತ್ವಾನಹಂ ತಸ್ಸ, ಕರೇಯ್ಯಂ ಛಾರಿಕಂ ವಿಯಾ**ತಿ ಸಚಾಹಂ ತದಾ ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪತೀತೋ ಅಭವಿಸ್ಸಂ । ಮಮ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ಞತ್ವಾ ಮಯಿ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನಾ ದೇವತಾ ಖಣೇನೇವ ತಂ ಭಸ್ಮಮುಟ್ಠಿಂ ವಿಯ ವಿದ್ಧಂಸೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಸತ್ಥಾ ಪನ ತದಾ ಅತ್ತನೋ ಅಪ್ಪತೀತಭಾವೇ ಸತಿ ದೇವತಾಹಿ ಸಾಧೇತಬ್ಬಂ ತಸ್ಸ ಅನತ್ಥಂ ಅತ್ತನಾ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ದೇಸೇಸಿ "ಕರೇಯ್ಯಂ ಛಾರಿಕಂ ವಿಯಾ"ತಿ।

ವಿತಣ್ಡವಾದೀ ಪನಾಹ - "ಬೋಧಿಸತ್ತೋವ ತಂ ಜಟಿಲಂ ಇಚ್ಛಮಾನೋ ಇದ್ಧಿಯಾ ಛಾರಿಕಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಏವಞ್ಹಿ ಸತಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಾಳಿಯಾ ಅತ್ಥೋ ಉಜುಕಮೇವ ನೀತೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - "ತ್ವಂ ಇದ್ಧಿಯಾ ಪರೂಪಘಾತಂ ವದಸಿ, ಇದ್ಧಿ ನಾಮೇಸಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾ ಇದ್ಧಿ, ವಿಕುಬ್ಬನಾ ಇದ್ಧಿ, ಮನೋಮಯಾ ಇದ್ಧಿ, ಞಾಣವಿಪ್ಫಾರಾ ಇದ್ಧಿ, ಸಮಾಧಿವಿಪ್ಫಾರಾ ಇದ್ಧಿ, ಅರಿಯಾ ಇದ್ಧಿ, ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಾ ಇದ್ಧಿ, ಪುಞ್ಞವತೋ ಇದ್ಧಿ, ವಿಜ್ಜಾಮಯಾ ಇದ್ಧಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸಮ್ಮಾಪಯೋಗಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಇಜ್ಝನಟ್ಠೇನ ಇದ್ಧೀತಿ ದಸವಿಧಾ। ತತ್ಥ "ಕತರಂ ಇದ್ಧಿಂ ವದೇಸೀ"ತಿ? "ಭಾವನಾಮಯ"ನ್ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ ಭಾವನಾಮಯಾಯ ಪರೂಪಘಾತಕಮ್ಮಂ ಹೋತೀ"ತಿ? ಆಮ, ಏಕಚ್ಚೇ ಆಚರಿಯಾ "ಏಕವಾರಂ ಹೋತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಯಥಾ ಹಿ ಪರಂ ಪಹರಿತುಕಾಮೇನ ಉದಕಭರಿತೇ ಘಟೇ ಖಿತ್ತೇ ಪರೋಪಿ ಪಹರೀಯತಿ, ಘಟೋಪಿ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಏವಮೇವ ಭಾವನಾಮಯಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ಏಕವಾರಂ ಪರೂಪಘಾತಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಸಾ ನಸ್ಸತಿ।

ಅಥ ಸೋ "ಭಾವನಾಮಯಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ನೇವ ಏಕವಾರಂ ನ ದ್ವೇವಾರಂ ಪರೂಪಘಾತಕಮ್ಮಂ ಹೋತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ "ಕಿಂ ಭಾವನಾಮಯಾ ಇದ್ಧಿ ಕುಸಲಾ ಅಕುಸಲಾ ಅಬ್ಯಾಕತಾ, ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ, ಸವಿತಕ್ಕಸವಿಚಾರಾ ಅವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಮತ್ತಾ ಅವಿತಕ್ಕಅವಿಚಾರಾ, ಕಾಮಾವಚರಾ ರೂಪಾವಚರಾ ಅರೂಪಾವಚರಾ"ತಿ? ಜಾನನ್ತೋ "ಭಾವನಾಮಯಾ ಇದ್ಧಿ ಕುಸಲಾ ಅಬ್ಯಾಕತಾ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಿಯಾ ಅವಿತಕ್ಕಅವಿಚಾರಾ ರೂಪಾವಚರಾ ಚಾ"ತಿ ವಕ್ಖತಿ। ಸೋ ವತ್ತಬ್ಬೋ "ಪಾಣಾತಿಪಾತಚೇತನಾ ಕುಸಲಾದೀಸು ಕತರಂ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಭಜತೀ"ತಿ? ಜಾನನ್ತೋ ವಕ್ಖತಿ "ಪಾಣಾತಿಪಾತಚೇತನಾ ಅಕುಸಲಾವ ದುಕ್ಖವೇದನಾವ ಸವಿತಕ್ಕಸವಿಚಾರಾವ ಕಾಮಾವಚರಾವಾ"ತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ "ತವ ಪಞ್ಹೋ ನೇವ ಕುಸಲತ್ತಿಕೇನ ಸಮೇತಿ, ನ ವೇದನಾತ್ತಿಕೇನ ನ ವಿತಕ್ಕತ್ತಿಕೇನ ನ ಭೂಮನ್ತರೇನಾ"ತಿ ಪಾಳಿಯಾ ವಿರೋಧಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ। ಯದಿ ಪನ ಸೋ "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಕುಚ್ಛಿಗತಂ ಗಬ್ಭಂ ಪಾಪಕೇನ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ 'ಅಹೋ ವತ ಯಂ ತಂ ಕುಚ್ಛಿಗತಂ ಗಬ್ಭಂ ನ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲುಮ್ಪಸ್ಸ ಉಪಘಾತೋ ಹೋತೀ"ತಿ ಸಙ್ಗೀತಿಂ ಅನಾರುಳ್ಹಂ ಕುಲುಮ್ಪಸುತ್ತಂ

ಉದಾಹರೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸಾಪಿ "ತ್ವಂ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾಸಿ। ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋತಿ ಹಿ ಏತ್ಥ ನ ಭಾವನಾಮಯಾ ಇದ್ಧಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ಆಥಬ್ಬನಿಕಾ ಇದ್ಧಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ಸಾ ಹಿ ಏತ್ಥ ಲಬ್ಭಮಾನಾ ಲಬ್ಭತೀತಿ ಭಾವನಾಮಯಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ಪರೂಪಘಾತೋ ನ ಸಮ್ಭವತಿಯೇವಾ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ। ನೋ ಚೇ ಸಞ್ಞತ್ತಿಂ ಉಪೇತಿ, ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಉಯ್ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನೇವೇತ್ಥ ಗಾಥಾಯ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತಥಾ ಪನ ತೇನ ಅಭಿಸಪಿತೋ ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಸಚಾಹಂ ಏತಸ್ಸ ಕುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸೀಲಂ ಮೇ ಅರಕ್ಖಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಉಪಾಯೇನೇವಸ್ಸ ಮಾನಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸಾ ಚಸ್ಸ ರಕ್ಖಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನಂ ವಾರೇಸಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಅನುಗ್ಗಮನೇನ ಉಬ್ಬಾಳ್ಹಾ ಜಾತಿಮನ್ತತಾಪಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಉಗ್ಗನ್ತುಂ ನ ದೇಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಸೋ "ನ ಮೇತಂ ಕಮ್ಮಂ, ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ಪನ ಏಕೋ ಚಣ್ಡಾಲತಾಪಸೋ ವಸತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಕಮ್ಮಂ ಸಿಯಾ"ತಿ ಆಹ । ಮನುಸ್ಸಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಉಗ್ಗನ್ತುಂ ನ ದೇಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। "ಆಮಾವುಸೋ"ತಿ। "ಕಿಂಕಾರಣಾ"ತಿ? "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕುಲೂಪಕತಾಪಸೋ ಮಂ ನಿರಪರಾಧಂ ಅಭಿಸಪಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಖಮಾಪನತ್ಥಂ ಮಮ ಪಾದೇಸು ಪತಿತೇ ಸೂರಿಯಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಆಕಡ್ಢನ್ತಾ ಆನೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ "ಸೂರಿಯಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಆಹಂಸು। "ನ ಸಕ್ಕಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಂ, ಸಚಾಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸ್ಸಾಮಿ, ಇಮಸ್ಸ ಸತ್ತಧಾ ಮುದ್ಧಾ ಫಲಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। "ಅಥ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಂ ಕರೋಮಾ"ತಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಮತ್ತಿಕಾಪಿಣ್ಡಂ ಆಹರಥಾ"ತಿ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ "ಇಮಂ ತಾಪಸಸ್ಸ ಸೀಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಾಪಸಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಉದಕೇ ಠಪೇಥ, ಯದಾ ಸೂರಿಯೋ ದಿಸ್ಸತಿ, ತದಾ ತಾಪಸೋ ಉದಕೇ ನಿಮುಜ್ಜತೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸೂರಿಯಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಸೂರಿಯರಸ್ಮೀಹಿ ಫುಟ್ಠಮತ್ತೇವ ಮತ್ತಿಕಾಪಿಣ್ಡೋ ಸತ್ತಧಾ ಭಿಜ್ಜಿ। ತಾಪಸೋ ಉದಕೇ ನಿಮುಜ್ಜಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೭೪. "ಯಂ ಸೋ ತದಾ ಮಂ ಅಭಿಸಪಿ, ಕುಪಿತೋ ದುಟ್ಠಮಾನಸೋ।
ತಸ್ಸೇವ ಮತ್ಥಕೇ ನಿಪತಿ, ಯೋಗೇನ ತಂ ಪಮೋಚಯಿ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಯಂ ಸೋ ತದಾ ಮಂ ಅಭಿಸಪೀ**ತಿ ಸೋ ಜಾತಿಮನ್ತಜಟಿಲೋ ಯಂ ಮುದ್ಧಫಾಲನಂ ಸನ್ಧಾಯ ತದಾ ಮಂ ಅಭಿಸಪಿ, ಮಯ್ಹಂ ಸಪಂ ಅದಾಸಿ। **ತಸ್ಸೇವ ಮತ್ಥಕೇ ನಿಪತೀ**ತಿ ತಂ ಮಯ್ಹಂ ಉಪರಿ ತೇನ ಇಚ್ಛಿತಂ ತಸ್ಸೇವ ಪನ ಉಪರಿ ನಿಪತಿ ನಿಪತನಭಾವೇನ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏವಞ್ಹೇತಂ ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪದುಟ್ಠಸ್ಸ ಪದುಸ್ಸತೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಯೋ ಅಪ್ಪದುಟ್ಠಸ್ಸ ನರಸ್ಸ ದುಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಪಟಿವಾತಂವ ಖಿತ್ತೋ"ತಿ (ಧ॰ ಪ॰ ೧೨೫; ಸು॰ ನಿ॰ ೬೬೭; ಜಾ॰ ೧.೫.೯೪)। **ಯೋಗೇನ ತಂ ಪಮೋಚಯಿ**ನ್ತಿ ತಂ ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಮತ್ಥಕಫಾಲನಂ ಉಪಾಯೇನ ತತೋ ಪಮೋಚೇಸಿಂ, ತಂ ವಾ ಜಟಿಲಂ ತತೋ ಪಮೋಚೇಸಿಂ, ಯೇನ ಉಪಾಯೇನ ತಂ ನ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಅಕಾಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯಞ್ಹಿ ತೇನ ಪಾರಮಿತಾಪರಿಭಾವನಸಮಿದ್ಧಾಹಿ ನಾನಾಸಮಾಪತ್ತಿವಿಹಾರಪರಿಪೂರಿತಾಹಿ ಸೀಲದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಾಹಿ ಸುಸಙ್ಖತಸನ್ತಾನೇ ಮಹಾಕರುಣಾಧಿವಾಸೇ ಮಹಾಸತ್ತೇ ಅರಿಯೂಪವಾದಕಮ್ಮಂ ಅಭಿಸಪಸಙ್ಖಾತಂ ಫರುಸವಚನಂ ಪಯುತ್ತಂ, ತಂ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಖೇತ್ತವಿಸೇಸಭಾವತೋ ತಸ್ಸ ಚ ಅಜ್ಝಾಸಯಫರುಸತಾಯ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮವೇದನೀಯಂ ಹುತ್ವಾ ಸಚೇ ಸೋ ಮಹಾಸತ್ತಂ ನ ಖಮಾಪೇಸಿ, ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ವಿಪಚ್ಚನಸಭಾವಂ ಜಾತಂ, ಖಮಾಪಿತೇ ಪನ ಮಹಾಸತ್ತೇ ಪಯೋಗಸಮ್ಪತ್ತಿಪಟಿಬಾಹಿತತ್ತಾ ಅವಿಪಾಕಧಮ್ಮತಂ ಆಪಜ್ಜಿ ಅಹೋಸಿಕಮ್ಮಭಾವತೋ। ಅಯಞ್ಹಿ ಅರಿಯೂಪವಾದಪಾಪಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮವೇದನೀಯಸ್ಸ ಚ ಧಮ್ಮತಾ। ತತ್ಥ ಯಂ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನನಿವಾರಣಂ ಕತಂ, ಅಯಮೇತ್ಥ ಯೋಗೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ ಉಪಾಯೋ। ತೇನ ಹಿ ಉಬ್ಬಾಳ್ಹಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ತಾಪಸಂ ಆನೇತ್ವಾ ಖಮಾಪೇಸುಂ। ಸೋಪಿ ಚ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣೇ ಜಾನಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇಸೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಂ ಪನಸ್ಸ ಮತ್ಥಕೇ ಮತ್ತಿಕಾಪಿಣ್ಡಸ್ಸ ಠಪನಂ, ತಸ್ಸ ಚ ಸತ್ತಧಾ ಫಾಲನಂ ಕತಂ, ತಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಚಿತ್ತಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಂ, ಅಞ್ಞಥಾ ಹಿ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾಪಿ

ಸಮಾನಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇ ವತ್ತನ್ತಿ, ನ ಪನ ಚಿತ್ತಂ ಅತ್ತನೋ ವಸೇ ವತ್ತಾಪೇನ್ತೀತಿ ಮಹಾಸತ್ತಮ್ಪಿ ತೇನ ಸದಿಸಂ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯುಂ। ತದಸ್ಸ ನೇಸಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾತಿ।

೬೫. ಇದಾನಿ ಯದತ್ಥಂ ತದಾ ತಸ್ಮಿಂ ತಾಪಸೇ ಚಿತ್ತಂ ಅದೂಸೇತ್ವಾ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸೀಲಮೇವ ರಕ್ಖಿತಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಅನುರಕ್ಖಿಂ ಮಮ ಸೀಲ"**ನ್ತಿ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ। ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ।

ತದಾ ಮಣ್ಡಬ್ಯೋ ಉದೇನೋ, ಮಾತಙ್ಗೋ ಲೋಕನಾಥೋ।

ಇಧಾಪಿ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ನಿಹೀನಜಾತಿಕಸ್ಸ ಸತೋ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಮಾನನಿಗ್ಗಹೋ, ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ "ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಅವಸ್ಸಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಅರಞ್ಞಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸತ್ತದಿವಸಬ್ಭನ್ತರೇಯೇವ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾನಿಬ್ಬತ್ತನಂ, ತತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ಲಾಭಗ್ಗಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಉಪಾಯಸಮ್ಪಾದನಂ, ಮಣ್ಡಬ್ಯಕುಮಾರಸ್ಸ ಮಾನನಿಗ್ಗಹೋ, ಜಾತಿಮನ್ತತಾಪಸಸ್ಸ ಮಾನನಿಗ್ಗಹೋ, ತಸ್ಸ ಚ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಭಾವಿನೋ ಜೀವಿತನ್ತರಾಯಸ್ಸ ಅಪನಯನಂ, ಮಹಾಪರಾಧಸ್ಸಾಪಿ ತಸ್ಸ ಅಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಾನುರಕ್ಖಣಂ, ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಪಾಟಿಹಾರಿಯಕರಣನ್ತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾ।

ಮಾತಙ್ಗಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಧಮ್ಮದೇವಪುತ್ತಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೬೮. ಅಟ್ಠಮೇ **ಮಹಾಪಕ್ಖೋ**ತಿ ಮಹಾಪರಿವಾರೋ। **ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ**ತಿ ಮಹತಿಯಾ ದೇವಿದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಮಹಾಯಕ್ಖೋ**ತಿ ನಾಮೇನ ಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಮಹಾನುಭಾವೋ ದೇವಪುತ್ತೋ। **ಸಬ್ಬಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಕೋ**ತಿ ವಿಭಾಗಂ ಅಕತ್ವಾ ಮಹಾಕರುಣಾಯ ಸಬ್ಬಲೋಕಂ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹನಕೋ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಹಿ ತದಾ ಕಾಮಾವಚರದೇವಲೋಕೇ ಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ದೇವಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸೋ ದಿಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತೋ ದಿಬ್ಬರಥಮಭಿರುಯ್ಹ ಅಚ್ಛರಾಗಣಪರಿವುತೋ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಾಯಮಾಸಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಘರದ್ವಾರೇಸು ಸುಖಕಥಾಯ ನಿಸಿನ್ನೇಸು ಪುಣ್ಣಮುಪೋಸಥದಿವಸೇ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ "ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀಹಿ ದಸಹಿ ಅಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥೇಹಿ ವಿರಮಿತ್ವಾ ತಿವಿಧಸುಚರಿತಧಮ್ಮಂ ಪೂರೇಥ, ಮತ್ತೇಯ್ಯಾ ಪೇತ್ತೇಯ್ಯಾ ಸಾಮಞ್ಞಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಾ ಕುಲೇ ಜೇಟ್ಠಾಪಚಾಯಿನೋ ಭವಥ, ಸಗ್ಗಪರಾಯನಾ ಹುತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಯಸಂ ಅನುಭವಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ ಮನುಸ್ಸೇ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥೇ ಸಮಾದಪೇನ್ತೋ ಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕರೋತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೬೭. "ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥೇ, ಸಮಾದಪೇನ್ತೋ ಮಹಾಜನಂ।
ಚರಾಮಿ ಗಾಮನಿಗಮಂ, ಸಮಿತ್ತೋ ಸಪರಿಜ್ಜನೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಮಿತ್ತೋ**ತಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮವಾದೀಹಿ ಸಹಾಯೇಹಿ ಸಸಹಾಯೋ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಅಧಮ್ಮೋ ನಾಮೇಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಕಾಮಾವಚರದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। "ಸೋ ಪಾಣಂ ಹನಥ, ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯಥಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಸತ್ತೇ ಅಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥೇ ಸಮಾದಪೇನ್ತೋ ಮಹತಿಯಾ ಪರಿಸಾಯ ಪರಿವುತೋ ಜಮ್ಬುದೀಪಂ ವಾಮಂ ಕರೋತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೭೮. “ಪಾಪೋ ಕದರಿಯೋ ಯಕ್ಖೋ, ದೀಪೇನ್ತೋ ದಸ ಪಾಪಕೇ।
ಸೋಪೇತ್ಥ ಮಹಿಯಾ ಚರತಿ, ಸಮಿತ್ತೋ ಸಪರಿಜ್ಜನೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಾಪೋ**ತಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಕದರಿಯೋ**ತಿ ಥದ್ಧಮಚ್ಛರೀ। **ಯಕ್ಖೋ**ತಿ ದೇವಪುತ್ತೋ। **ದೀಪೇನ್ತೋ ದಸ ಪಾಪಕೇ**ತಿ ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಗೋಚರಂ ನಾಮ ಸತ್ತಾನಂ ಉಪಭೋಗಪರಿಭೋಗಾಯ ಜಾತಂ। ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತೇ ವಧಿತ್ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ಚ ಅತ್ತಾ ಪೀಣೇತಬ್ಬೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸನ್ತಪ್ಪೇತಬ್ಬಾನೀತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿಕೇ ದಸ ಲಾಮಕಧಮ್ಮೇ ಕತ್ತಬ್ಬೇ ಕತ್ವಾ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ। **ಸೋಪೇತ್ಥಾ**ತಿ ಸೋಪಿ ಅಧಮ್ಮೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ। **ಮಹಿಯಾ**ತಿ ಭೂಮಿಯಾ ಆಸನ್ನೇ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ದಸ್ಸನಸವನೂಪಚಾರೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

೭೯. ತತ್ಥ ಯೇ ಸತ್ತಾ ಸಾಧುಕಮ್ಮಿಕಾ ಧಮ್ಮಗರುನೋ, ತೇ ಧಮ್ಮಂ ದೇವಪುತ್ತಂ ತಥಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಮೇವ ದಿಸ್ವಾ ಆಸನಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜೇನ್ತಾ ಯಾವ ಚಕ್ಖುಪಥಸಮತಿಕ್ಕಮನಾ ತಾವ ಅಭಿತ್ಥವನ್ತಿ , ಪಞ್ಜಲಿಕಾ ನಮಸ್ಸಮಾನಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋನ್ತಿ। ಯೇ ಪನ ಸತ್ತಾ ಪಾಪಸಮಾಚಾರಾ ಕುರೂರಕಮ್ಮನ್ತಾ, ತೇ ಅಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಅಬ್ಭನುಮೋದನ್ತಿ , ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಪಾಪಾನಿ ಸಮಾಚರನ್ತಿ। ಏವಂ ತೇ ತದಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಉಜುವಿಪಚ್ಚನೀಕವಾದಾ ಚೇವ ಉಜುವಿಪಚ್ಚನೀಕಕಿರಿಯಾ ಚ ಹುತ್ವಾ ಲೋಕೇ ವಿಚರನ್ತಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ “**ಧಮ್ಮವಾದೀ ಅಧಮ್ಮೋ ಚ, ಉಭೋ ಪಚ್ಚನಿಕಾ ಮಯ**”ನ್ತಿ।

ಏವಂ ಪನ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಅಥೇಕದಿವಸಂ ತೇಸಂ ರಥಾ ಆಕಾಸೇ ಸಮ್ಮುಖಾ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ನೇಸಂ ಪರಿಸಾ “ತುಮ್ಹೇ ಕಸ್ಸ, ತುಮ್ಹೇ ಕಸ್ಸಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ “ಮಯಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸ, ಮಯಂ ಅಧಮ್ಮಸ್ಸಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ದ್ವಿಧಾ ಜಾತಾ। ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪನ ಅಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ರಥಾ ಅಭಿಮುಖಾ ಹುತ್ವಾ ಈಸಾಯ ಈಸಂ ಆಹಚ್ಚ ಅಟ್ಠಂಸು। “ತವ ರಥಂ ಓಕ್ಕಮಾಪೇತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಮಗ್ಗಂ ದೇಹಿ, ತವ ರಥಂ ಓಕ್ಕಮಾಪೇತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಮಗ್ಗಂ ದೇಹೀ”ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮಗ್ಗದಾಪನತ್ಥಂ ವಿವಾದಂ ಅಕಂಸು। ಪರಿಸಾ ಚ ನೇಸಂ ಆವುಧಾನಿ ಅಭಿಹರಿತ್ವಾ ಯುದ್ಧಸಜ್ಜಾ ಅಹೇಸುಂ। ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ -

“ಧುರೇ ಧುರಂ ಘಟ್ಟಯನ್ತಾ, ಸಮಿಮ್ಹಾ ಪಟಿಪಥೇ ಉಭೋ”॥

೮೦. “ಕಲಹೋ ವತ್ತತೀ ಭೇಸ್ಮಾ, ಕಲ್ಯಾಣಪಾಪಕಸ್ಸ ಚ।
ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮನತ್ಥಾಯ, ಮಹಾಯುದ್ಧೋ ಉಪಟ್ಠಿತೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಧುರೇ ಧುರ**ನ್ತಿ ಏಕಸ್ಸ ರಥೀಸಾಯ ಇತರಸ್ಸ ರಥೀಸಂ **ಘಟ್ಟಯನ್ತಾ**। **ಸಮಿಮ್ಹಾ**ತಿ ಸಮಾಗತಾ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾ। ಪುನ **ಉಭೋ**ತಿ ವಚನಂ ಉಭೋಪಿ ಮಯಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಪಚ್ಚನೀಕಾ ಹುತ್ವಾ ಲೋಕೇ ವಿಚರನ್ತಾ ಏಕದಿವಸಂ ಪಟಿಮುಖಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾ ದ್ವೀಸು ಪರಿಸಾಸು ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಮಗ್ಗತೋ ಓಕ್ಕನ್ತಾಸು ಸಹ ರಥೇನ ಮಯಂ ಉಭೋ ಏವ ಸಮಾಗತಾತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಭೇಸ್ಮಾ**ತಿ ಭಯಜನಕೋ। **ಕಲ್ಯಾಣಪಾಪಕಸ್ಸ ಚಾ**ತಿ ಕಲ್ಯಾಣಸ್ಸ ಚ ಪಾಪಕಸ್ಸ ಚ। **ಮಹಾಯುದ್ಧೋ ಉಪಟ್ಠಿತೋ**ತಿ ಮಹಾಸಙ್ಗಾಮೋ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಆಸಿ।

ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಹಿ ಪರಿಸಾಯ ಚ ಯುಜ್ಝಿತುಕಾಮತಾ ಜಾತಾ। ತತ್ಥ ಹಿ ಧಮ್ಮೋ ಅಧಮ್ಮಂ ಆಹ - “ಸಮ್ಮ, ತ್ವಂ ಅಧಮ್ಮೋ, ಅಹಂ ಧಮ್ಮೋ, ಮಗ್ಗೋ ಮಯ್ಹಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕೋ, ತವ ರಥಂ ಓಕ್ಕಮಾಪೇತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಮಗ್ಗಂ ದೇಹೀ”ತಿ। ಇತರೋ “ಅಹಂ ದಳ್ಹಯಾನೋ ಬಲವಾ ಅಸನ್ತಾಸೀ, ತಸ್ಮಾ ಮಗ್ಗಂ ನ ದೇಮಿ, ಯುದ್ಧಂ ಪನ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯೋ ಯುದ್ಧೇ ಜಿನಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಮಗ್ಗೋ ಹೋತೂ”ತಿ ಆಹ। ತೇನೇವಾಹ -

“ಯಸೋಕರೋ ಪುಞ್ಞಕರೋಹಮಸ್ಮಿ, ಸದಾತ್ಥುತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ।
ಮಗ್ಗಾರಹೋ ದೇವಮನುಸ್ಸಪೂಜಿತೋ, ಧಮ್ಮೋ ಅಹಂ ದೇಹಿ ಅಧಮ್ಮ ಮಗ್ಗಂ॥

“ಅಧಮ್ಮಯಾನಂ ದಳ್ಹಮಾರುಹಿತ್ವಾ, ಅಸನ್ತಸನ್ತೋ ಬಲವಾಹಮಸ್ಮಿ।
ಸ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತುಮ್ಹಿ ತವಜ್ಜ ದಜ್ಜಂ, ಮಗ್ಗಂ ಅಹಂ ಧಮ್ಮ ಅದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ॥

“ಧಮ್ಮೋ ಹವೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ ಪುಬ್ಬೇ, ಪಚ್ಛಾ ಅಧಮ್ಮೋ ಉದಪಾದಿ ಲೋಕೇ।
ಜೇಟ್ಠೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಸನನ್ತನೋ ಚ, ಉಯ್ಯಾಹಿ ಜೇಟ್ಠಸ್ಸ ಕನಿಟ್ಠ ಮಗ್ಗಾ॥

“ನ ಯಾಚನಾಯ ನಪಿ ಪಾತಿರೂಪಾ, ನ ಅರಹತಾ ತೇಹಂ ದದೇಯ್ಯ ಮಗ್ಗಂ।
ಯುದ್ಧಞ್ಚ ನೋ ಹೋತು ಉಭಿನ್ನಮಜ್ಜ, ಯುದ್ಧಮ್ಹಿ ಯೋ ಜೇಸ್ಸತಿ ತಸ್ಸ ಮಗ್ಗೋ॥

“ಸಬ್ಬಾ ದಿಸಾ ಅನುವಿಸಟೋಹಮಸ್ಮಿ, ಮಹಬ್ಬಲೋ ಅಮಿತಯಸೋ ಅತುಲ್ಯೋ।
ಗುಣೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಉಪೇತರೂಪೋ, ಧಮ್ಮೋ ಅಧಮ್ಮ ತ್ವಂ ಕಥಂ ವಿಜೇಸ್ಸಸಿ॥

“ಲೋಹೇನ ವೇ ಹಞ್ಞತಿ ಜಾತರೂಪಂ, ನ ಜಾತರೂಪೇನ ಹನನ್ತಿ ಲೋಹಂ।
ಸಚೇ ಅಧಮ್ಮೋ ಹಞ್ಛತಿ ಧಮ್ಮಮಜ್ಜ, ಅಯೋ ಸುವಣ್ಣಂ ವಿಯ ದಸ್ಸನೇಯ್ಯಂ॥

“ಸಚೇ ತುವಂ ಯುದ್ಧಬಲೋ ಅಧಮ್ಮ, ನ ತುಯ್ಹಂ ವುಡ್ಢಾ ಚ ಗರೂ ಚ ಅತ್ಥಿ।
ಮಗ್ಗಞ್ಚ ತೇ ದಮ್ಮಿ ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯೇನ, ವಾಚಾ ದುರುತ್ತಾನಿಪಿ ತೇ ಖಮಾಮೀ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೧೬-೨೧)।

ಇಮಾ ಹಿ ತೇಸಂ ವಚನಪಟಿವಚನಕಥಾ।

ತತ್ಥ **ಯಸೋಕರೋ**ತಿ ಧಮ್ಮೇ ನಿಯೋಜನವಸೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಯಸದಾಯಕೋ। ದುತಿಯಪದೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಸದಾತ್ಥುತೋ**ತಿ ಸದಾ ಥುತೋ ನಿಚ್ಚಪ್ಪಸತ್ಥೋ। **ಸ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತುಮ್ಹಿ ತವಜ್ಜ ದಜ್ಜ**ನ್ತಿ ಸೋಮ್ಹಿ ಅಹಂ ಅಧಮ್ಮೋ ಅಧಮ್ಮಯಾನರಥಂ ಅಭಿರುಳ್ಹೋ ಅಭೀತೋ ಬಲವಾ, ಕಿಂಕಾರಣಾ ಅಜ್ಜ, ಭೋ ಧಮ್ಮ, ಕಸ್ಸಚಿ ಅದಿನ್ನಪುಬ್ಬಂ ಮಗ್ಗಂ ತುಯ್ಹಂ ದಮ್ಮಿ। **ಪಾತುರಹೋಸೀ**ತಿ ಪಠಮಕಪ್ಪಿಕಕಾಲೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಧಮ್ಮೋ ಪುಬ್ಬೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ, ಪಚ್ಛಾ ಅಧಮ್ಮೋ। **ಜೇಟ್ಠೋ ಚಾ**ತಿ ಪುರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಭಾವೇನ ಅಹಂ ಜೇಟ್ಠೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಪೋರಾಣಕೋ ಚ, ತ್ವಂ ಪನ ಕನಿಟ್ಠೋ, ತಸ್ಮಾ “ಮಗ್ಗಾ ಉಯ್ಯಾಹೀ”ತಿ ವದತಿ।

ನಪಿ ಪಾತಿರೂಪಾತಿ ಅಹಞ್ಹಿ ಭೋತೋ ನೇವ ಯಾಚನಾಯ ನ ಪಟಿರೂಪವಚನೇನ ನ ಮಗ್ಗಾರಹತಾಯ ಮಗ್ಗಂ ದದೇಯ್ಯಂ। **ಅನುವಿಸಟೋ**ತಿ ಅಹಂ ಚತಸ್ಸೋ ದಿಸಾ ಚತಸ್ಸೋ ಅನುದಿಸಾತಿ ಸಬ್ಬಾ ದಿಸಾ ಅತ್ತನೋ ಗುಣೇನ ಪತ್ಥಟೋ ಪಞ್ಞಾತೋ। **ಲೋಹೇನಾ**ತಿ ಅಯೋಮುಟ್ಠಿಕೇನ। **ಹಞ್ಛತೀ**ತಿ ಹನಿಸ್ಸತಿ। **ಯುದ್ಧಬಲೋ ಅಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಸಚೇ ತುವಂ ಯುದ್ಧಬಲೋ ಅಸಿ ಅಧಮ್ಮ। **ವುಡ್ಢಾ ಚ ಗರೂ ಚಾ**ತಿ ಯದಿ ತುಯ್ಹಂ ಇಮೇ ವುಡ್ಢಾ ಇಮೇ ಗರೂ ಪಣ್ಡಿತಾತಿ ಏತಂ ನತ್ಥಿ। **ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯೇನಾ**ತಿ ಪಿಯೇನ ವಿಯ ಅಪ್ಪಿಯೇನ, ಅಪ್ಪಿಯೇನಪಿ ದದನ್ತೋ (ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೪.೧೧.೨೧) ಪಿಯೇನ ವಿಯ ತೇ ಮಗ್ಗಂ ದದಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೭೧. ಮಹಾಸತ್ತೋ ಹಿ ತದಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – “ಸಚಾಹಂ ಇಮಂ ಪಾಪಪುಗ್ಗಲಂ ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ ಅಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಂ ಏವಂ ಮಯಾ ವಿಲೋಮಗ್ಗಾಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತಂ ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ‘ಅನಾಚಾರ ಮಾ ಇಧ ತಿಟ್ಠ, ಸೀಘಂ ಪಟಿಕ್ಕಮ ವಿನಸ್ಸಾ’ತಿ ವದೇಯ್ಯಂ, ಸೋ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಮಮ ಧಮ್ಮತೇಜೇನ ಭುಸಮುಟ್ಠಿ ವಿಯ ವಿಕಿರೇಯ್ಯ, ನ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಪತಿರೂಪಂ, ಸ್ವಾಹಂ

ಸಬ್ಬಲೋಕಂ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತೋ 'ಲೋಕತ್ಥಚರಿಯಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಮಿ, ಅಯಂ ಖೋ ಪನ ಪಾಪೋ ಆಯತಿಂ ಮಹಾದುಕ್ಖಭಾಗೀ, ಸ್ವಾಯಂ ಮಯಾ ವಿಸೇಸತೋ ಅನುಕಮ್ಪಿತಬ್ಬೋ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಮಗ್ಗಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಂ ಮೇ ಸೀಲಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಅಖಣ್ಡಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಏವಂ ಪನ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೇ "ಸಚೇ ತುವಂ ಯುದ್ಧಬಲೋ"ತಿ ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಮಗ್ಗತೋ ಓಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ಏವ ಅಧಮ್ಮೋ ರಥೇ ಠಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅವಂಸಿರೋ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿತ್ವಾ ಪಥವಿಯಾ ವಿವರೇ ದಿನ್ನೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಅವೀಚಿಮ್ಹಿ ಏವ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಯದಿಹಂ ತಸ್ಸ ಕುಪ್ಪೇಯ್ಯ"**ನ್ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಯದಿಹಂ ತಸ್ಸ ಕುಪ್ಪೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಅಧಮ್ಮಸ್ಸ ಯದಿ ಅಹಂ ಕುಜ್ಝೇಯ್ಯಂ। **ಯದಿ ಭಿನ್ದೇ ತಪೋಗುಣ**ನ್ತಿ ತೇನೇವಸ್ಸ ಕುಜ್ಝನೇನ ಮಯ್ಹಂ ತಪೋಗುಣಂ ಸೀಲಸಂವರಂ ಯದಿ ವಿನಾಸೇಯ್ಯಂ। **ಸಹಪರಿಜನಂ ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಪರಿಜನಂ ತಂ ಅಧಮ್ಮಂ। **ರಜಭೂತ**ನ್ತಿ ರಜಮಿವ ಭೂತಂ, ರಜಭಾವಂ ಪತ್ತಂ **ಅಹಂ ಕರೇಯ್ಯಂ**।

೭೨. **ಅಪಿಚಾಹ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಅಹ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಸೀಲರಕ್ಖಾಯಾ**ತಿ ಸೀಲರಕ್ಖಣತ್ಥಂ। **ನಿಬ್ಬಾಪೇತ್ವಾನಾ**ತಿ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ಖನ್ತಿಮೇತ್ತಾನುದ್ದಯಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಪಿತತ್ತಾ ತಸ್ಮಿಂ ಅಧಮ್ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಕೋಧಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪಾದನೇನೇವ ದೋಸಪರಿಳಾಹವೂಪಸಮನೇನ ಮಾನಸಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ। **ಸಹ ಜನೇನೋಕ್ಕಮಿತ್ವಾ**ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಪರಿಜನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಾಪಸ್ಸ ಅಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಹಂ ಮಗ್ಗಂ ಅದಾಸಿಂ।

೭೩. **ಸಹ ಪಥತೋ ಓಕ್ಕನ್ತೇ**ತಿ ವುತ್ತನಯೇನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವೂಪಸಮಂ ಕತ್ವಾ "ಮಗ್ಗಂ ತೇ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ಚ ವತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಮಗ್ಗತೋ ಸಹ ಓಕ್ಕಮನೇನ। **ಪಾಪಯಕ್ಖಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಧಮ್ಮದೇವಪುತ್ತಸ್ಸ। **ತಾವದೇ**ತಿ ತಙ್ಖಣಂ ಏವ ಮಹಾಪಥವೀ ವಿವರಮದಾಸಿ। **ಜಾತಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ "ಮಗ್ಗಞ್ಚ ತೇ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ಗಾಥಾಯ ಕಥಿತಕ್ಖಣೇಯೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ।

ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿತೇ ಚತುನಹುತಾಧಿಕದ್ವಿಯೋಜನಸತಸಹಸ್ಸಬಹಲಾ ಸಕಲಂ ವರಾವರಂ ಧಾರೇನ್ತೀಪಿ ಮಹಾಪಥವೀ "ನಾಹಮಿಮಂ ಪಾಪಪುರಿಸಂ ಧಾರೇಮೀ"ತಿ ಕಥೇನ್ತೀ ವಿಯ ತೇನ ಠಿತಟ್ಠಾನೇ ದ್ವಿಧಾ ಭಿಜ್ಜಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪನ ತಸ್ಮಿಂ ನಿಪತಿತ್ವಾ ಅವೀಚಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇ ರಥಧುರೇ ಯಥಾಠಿತೋವ ಸಪರಿಜನೋ ಮಹತಾ ದೇವಾನುಭಾವೇನ ಗಮನಮಗ್ಗೇನೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಭವನಂ ಪಾವಿಸಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ –

"ಖನ್ತೀಬಲೋ ಯುದ್ಧಬಲಂ ವಿಜೇತ್ವಾ, ಹನ್ತ್ವಾ ಅಧಮ್ಮಂ ನಿಹನಿತ್ವ ಭೂಮ್ಯಾ।
ಪಾಯಾಸಿ ವಿತ್ತೋ ಅಭಿರುಯ್ಹ ಸನ್ದನಂ, ಮಗ್ಗೇನೇವ ಅತಿಬಲೋ ಸಚ್ಚನಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೩೪)।

ತದಾ ಅಧಮ್ಮೋ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಸ ಪರಿಸಾ ದೇವದತ್ತಪರಿಸಾ, ಧಮ್ಮೋ ಲೋಕನಾಥೋ, ತಸ್ಸ ಪರಿಸಾ ಬುದ್ಧಪರಿಸಾ।

ಇಧಾಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋ ಯಥಾರಹಂ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಇಧಾಪಿ ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಆಯುವಣ್ಣಯಸಸುಖಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇಹಿ ದಿಬ್ಬೇಹೇವ ಉಳಾರೇಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಸ್ಸ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಸ್ಸ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಸಙ್ಖಾಹಿ ಅಚ್ಛರಾಹಿ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಪರಿಚಾರಿಯಮಾನಸ್ಸ ಮಹತಿ ಪಮಾದಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಸ್ಸ ಸತೋ ಈಸಕಮ್ಪಿ ಪಮಾದಂ ಅನಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ "ಲೋಕತ್ಥಚರಿಯಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಾಸೇ ಮಾಸೇ ಪುಣ್ಣಮಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೀಪೇನ್ತೋ ಸಪರಿಜನೋ ಮನುಸ್ಸಪಥೇ ವಿಚರಿತ್ವಾ ಮಹಾಕರುಣಾಯ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇ ಅಧಮ್ಮತೋ ವಿವೇಚೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮೇ ನಿಯೋಜನಂ, ಅಧಮ್ಮೇನ ಸಮಾಗತೋಪಿ ತೇನ ಕತಂ ಅನಾಚಾರಂ ಅಗಣೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಅಕೋಪೇತ್ವಾ ಖನ್ತಿಮೇತ್ತಾನುದ್ದಯಮೇವ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅಖಣ್ಡಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಞ್ಚ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಸ್ಸ ರಕ್ಖಣನ್ತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಧಮ್ಮದೇವಪುತ್ತಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಅಲೀನಸತ್ತುಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೭೪. ನವಮೇ **ಪಞ್ಚಾಲರಟ್ಠೇ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ಜನಪದೇ। **ನಗರವರೇ, ಕಪಿಲಾಯ**ನ್ತಿ "ಕಪಿಲಾ"ತಿ ಏವಂಲದ್ಧನಾಮೇ ಉತ್ತಮನಗರೇ। "ನಗರವರೇ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ **"ಪುರುತ್ತಮೇ"**ತಿ ವಚನಂ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಸಬ್ಬನಗರಾನಂ ತಸ್ಸ ನಗರಸ್ಸ ಅಗ್ಗನಗರಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ। **ಜಯದ್ದಿಸೋ ನಾಮಾ**ತಿ ರಞ್ಞಾ ಅತ್ತನೋ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇ ಜಿತೇ ಜಾತೋ, ಅತ್ತನೋ ವಾ ಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತಭೂತಂ ಯಕ್ಖಿನೀಸಞ್ಞಾತಂ ಜಯದ್ದಿಸಂ ಜಿತೋತಿ ಏವಂಲದ್ಧನಾಮೋ। **ಸೀಲಗುಣಮುಪಾಗತೋ**ತಿ ಆಚಾರಸೀಲಞ್ಚೇವ ಉಸ್ಸಾಹಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾದಿರಾಜಗುಣಞ್ಚ ಉಪಾಗತೋ, ತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೭೫. **ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ**ತಿ ಜಯದ್ದಿಸರಾಜಸ್ಸ, ಅಹಂ ಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ ವಚನಸೇಸೋ। **ಸುತಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಯಾವತಾ ರಾಜಪುತ್ತೇನ ಸೋತಬ್ಬಧಮ್ಮೋ ನಾಮ, ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಸುತತ್ತಾ ಸುತಧಮ್ಮೋ, ಬಹುಸ್ಸುತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ **ಸುತಧಮ್ಮೋ**ತಿ ವಿಸ್ಸುತಧಮ್ಮೋ, ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಯ ಸಮಚರಿಯಾಯ ಪಕಾಸೋ ಪಞ್ಞಾತೋ, ಲೋಕೇ ಪತ್ಥಟಕಿತ್ತಿಧಮ್ಮೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಲೀನಸತ್ತೋ**ತಿ ಏವಂನಾಮೋ। **ಗುಣವಾ**ತಿ ಉಳಾರೇಹಿ ಮಹಾಪುರಿಸಗುಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಅನುರಕ್ಖಪರಿಜನೋ ಸದಾ**ತಿ ಸದ್ಧಾದಿಗುಣವಿಸೇಸಯೋಗತೋ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಸಮ್ಮದೇವ ಸಙ್ಗಹಣತೋ ಚ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಸಮ್ಪತ್ತಪರಿವಾರಜನೋ।

೭೬. **ಪಿತಾ ಮೇ ಮಿಗವಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಪೋರಿಸಾದಂ ಉಪಾಗಮೀ**ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಪಿತಾ ಜಯದ್ದಿಸರಾಜಾ ಮಿಗವಂ ಚರನ್ತೋ ಅರಞ್ಞಮಜ್ಝಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪೋರಿಸಾದಂ ಮನುಸ್ಸಖಾದಕಂ ಯಕ್ಖಿನಿಪುತ್ತಂ ಉಪಗಞ್ಛಿ, ತೇನ ಸಮಾಗಮಿ।

ಜಯದ್ದಿಸರಾಜಾ ಕಿರ ಏಕದಿವಸಂ "ಮಿಗವಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತದನುರೂಪೇನ ಮಹತಾ ಪರಿವಾರೇನ ಕಪಿಲನಗರತೋ ನಿಕ್ಖಮಿ। ತಂ ನಿಕ್ಖನ್ತಮತ್ತಮೇವ ತಕ್ಕಸಿಲಾವಾಸೀ ನನ್ದೋ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚತಸ್ಸೋ ಸತಾರಹಾ ಗಾಥಾ ನಾಮ ಕಥೇತುಂ ಆದಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಆಗಮನಕಾರಣಂ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ "ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಸುಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ವಸನಗೇಹಂ ಪರಿಬ್ಬಯಞ್ಚ ದಾಪೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಟ್ಠೋ "ಯಸ್ಸ ಪಸ್ಸೇನ ಮಿಗೋ ಪಲಾಯತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಸೋ ಗೀವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಮಿಗೇ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ವಿಚರತಿ। ಅಥೇಕೋ ಪಸದಮಿಗೋ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಪದಸದ್ದೇನ ಆಸಯತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಅಭಿಮುಖೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ। ಅಮಚ್ಚಾ ಪರಿಹಾಸಂ ಕರಿಂಸು। ರಾಜಾ ತಂ ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ ತಿಯೋಜನಮತ್ಥಕೇ ತಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಜವಂ ರಿತಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪಾತೇಸಿ। ಪತಿತಂ ಖಗ್ಗೇನ ದ್ವಿಧಾ ಕತ್ವಾ ಅನತ್ಥಿಕೋಪಿ "ಮಂಸೇನ ಮಿಗಂ ಗಹೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖೀ"ತಿ ವಚನಮೋಚನತ್ಥಂ ಕಾಜೇ ಕತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ಏಕಸ್ಸ ನಿಗ್ರೋಧಸ್ಸ ಮೂಲೇ ದಬ್ಬತಿಣೇಸು ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಥೋಕಂ ವಿಸ್ಸಮಿತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ಆರಭಿ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ತಸ್ಸೇವ ರಞ್ಞೋ ಜೇಟ್ಠಭಾತಾ ಜಾತದಿವಸೇ ಏವ ಏಕಾಯ ಯಕ್ಖಿನಿಯಾ ಖಾದಿತುಂ ಗಹಿತೋ ಆರಕ್ಖಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಅನುಬದ್ಧಾಯ ತಾಯ ನಿದ್ಧಮನಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ಉರೇ ಠಪಿತೋ ಮಾತುಸಞ್ಞಾಯ ಮುಖೇನ ಥನಗ್ಗಹಣೇನ ಪುತ್ತಸಿನೇಹಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಸಂವಡ್ಢಿಯಮಾನೋ ತದಾಹಾರೋಪಯೋಗಿತಾಯ ಮನುಸ್ಸಮಂಸಂ ಖಾದನ್ತೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅತ್ತಾನಂ ಅನ್ತರಧಾಪನತ್ಥಂ ಯಕ್ಖಿನಿಯಾ ದಿನ್ನಓಸಧಮೂಲಾನುಭಾವೇನ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಹುತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಮಂಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಜೀವನ್ತೋ ತಾಯ ಯಕ್ಖಿನಿಯಾ ಮತಾಯ ತಂ ಓಸಧಮೂಲಂ ಅತ್ತನೋ ಪಮಾದೇನ ನಾಸೇತ್ವಾ ದಿಸ್ಸಮಾನರೂಪೋವ ಮನುಸ್ಸಮಂಸಂ ಖಾದನ್ತೋ ನಗ್ಗೋ ಉಬ್ಬಿಗ್ಗವಿರೂಪದಸ್ಸನೋ ರಾಜಪುರಿಸೇಹಿ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಅನುಬದ್ಧೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಿಗ್ರೋಧಸ್ಸ ಮೂಲೇ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತೋ ರಾಜಾನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಭಕ್ಖೋಸಿ ಮೇ"ತಿ ಹತ್ಥೇ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಸೋ ಮೇ ಪಿತುಮಗ್ಗಹೇಸಿ, ಭಕ್ಖೋಸಿ ಮಮ ಮಾ ಚಲೀ"**ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಸೋ ಮೇ ಪಿತುಮಗ್ಗಹೇಸೀ**ತಿ ಸೋ ಪೋರಿಸಾದೋ ಮಮ ಪಿತರಂ ಜಯದ್ದಿಸರಾಜಾನಂ ಅತ್ತನೋ ನಿಸಿನ್ನರುಕ್ಖಸಮೀಪಮಾಗತಂ "**ಮಮ ಭಕ್ಖೋ** ತ್ವಂ ಆಗತೋಸಿ, ಹತ್ಥಪರಿಪ್ಫನ್ದನಾದಿವಸೇನ **ಮಾ ಚಲಿ,** ಚಲನ್ತಮ್ಪಿ ಅಹಂ ತಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಹತ್ಥೇ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ।

೭೭. **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಯಕ್ಖಿನಿಪುತ್ತಸ್ಸ। **ತಸಿತವೇಧಿತೋ**ತಿ ಚಿತ್ತುತ್ರಾಸೇನ ತಸಿತೋ ಸರೀರಪರಿಕಮ್ಪೇನ ವೇಧಿತೋ। **ಊರುಕ್ಖಮ್ಭೋ**ತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಊರೂನಂ ಥದ್ಧಭಾವೋ, ಯೇನ ಸೋ ತತೋ ಪಲಾಯಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ।

ಮಿಗವಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮುಞ್ಚಸ್ಸೂತಿ ಏತ್ಥ **ಮಿಗವ**ನ್ತಿ ಮಿಗವವಸೇನ ಲದ್ಧತ್ತಾ ತಂ ಮಿಗಮಂಸಂ "ಮಿಗವ"ನ್ತಿ ಆಹ, ಇಮಂ ಮಿಗಮಂಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಂ ಮುಞ್ಚಸ್ಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೋ ಹಿ ರಾಜಾ ನಂ ಯಕ್ಖಿನಿಪುತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಭೀತೋ ಊರುಕ್ಖಮ್ಭಂ ಪತ್ವಾ ಖಾಣುಕೋ ವಿಯ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಹತ್ಥೇ ಗಹೇತ್ವಾ "ಭಕ್ಖೋಸಿ ಮೇ ಆಗತೋಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ರಾಜಾ ಸತಿಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ "ಸಚೇ ಆಹಾರತ್ಥಿಕೋ, ಇಮಂ ತೇ ಮಂಸಂ ದದಾಮಿ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಖಾದ, ಮಂ ಮುಞ್ಚಾಹೀ"ತಿ ಆಹ । ತಂ ಸುತ್ವಾ ಪೋರಿಸಾದೋ "ಕಿಮಿದಂ ಮಯ್ಹಮೇವ ಸನ್ತಕಂ ದತ್ವಾ ಮಯಾ ವೋಹಾರಂ ಕರೋಸಿ, ನನು ಇಮಂ ಮಂಸಞ್ಚ ತ್ವಞ್ಚ ಮಮ ಹತ್ಥಗತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಯ್ಹಮೇವ ಸನ್ತಕಂ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಪಠಮಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಮಂಸಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ।

ಅಥ ರಾಜಾ "ಮಂಸನಿಕ್ಕಯೇನಾಯಂ ನ ಮಂ ಮುಞ್ಚತಿ, ಮಯಾ ಚ ಮಿಗವಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇನ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ 'ಆಗನ್ತ್ವಾ ತೇ ಧನಂ ದಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಾ ಕತಾ। ಸಚಾಯಂ ಯಕ್ಖೋ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸತಿ, ಸಚ್ಚಂ ಅನುರಕ್ಖನ್ತೋ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಪುನ ಇಮಸ್ಸ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಭತ್ತತ್ಥಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಪೋರಿಸಾದೋ "ಸಚೇ ತ್ವಂ ಸಚ್ಚಂ ಅನುರಕ್ಖನ್ತೋ ಗನ್ತುಕಾಮೋಸಿ, ಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಂ ಧನಂ ದತ್ವಾ ಸಚ್ಚಂ ಅನುರಕ್ಖನ್ತೋ ಸೀಘಂ ಪುನ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಸೋ ತೇನ ವಿಸ್ಸಟ್ಠೋ "ತ್ವಂ ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿ, ಅಹಂ ಪಾತೋವ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಮಗ್ಗನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಬಲಕಾಯಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ತೇನ ಪರಿವುತೋ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನನ್ದಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾರಹೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ತಾ ಗಾಥಾ ಸುತ್ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ದತ್ವಾ ಯಾನಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ "ಇಮಂ ತಕ್ಕಸಿಲಮೇವ ನೇಥಾ"ತಿ ಮನುಸ್ಸೇ ದತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಪೋರಿಸಾದಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಪುತ್ತಂ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇತುಂ ಅನುಸಾಸನಿಞ್ಚ ದೇನ್ತೋ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೭೮. "ಮಿಗವಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮುಞ್ಚಸ್ಸು, ಕತ್ವಾ ಆಗಮನಂ ಪುನ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಧನಂ ದತ್ವಾ, ಪಿತಾ ಆಮನ್ತಯೀ ಮಮಂ॥

೭೯. "ರಜ್ಜಂ ಪುತ್ತ ಪಟಿಪಜ್ಜ, ಮಾ ಪಮಜ್ಜಿ ಪುರಂ ಇದಂ।
ಕತಂ ಮೇ ಪೋರಿಸಾದೇನ, ಮಮ ಆಗಮನಂ ಪುನಾ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಆಗಮನಂ ಪುನಾ**ತಿ ಪುನ ಆಗಮನಂ ಪಟಿಞ್ಞಾತಸ್ಸ ಪೋರಿಸಾದಸ್ಸ ಸಙ್ಗರಂ ಕತ್ವಾ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಧನಂ ದತ್ವಾ**ತಿ ತಕ್ಕಸಿಲತೋ ಆಗತಸ್ಸ ನನ್ದನಾಮಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ತಾ ಗಾಥಾ ಸುತ್ವಾ ಚತುಸಹಸ್ಸಪರಿಮಾಣಂ ಧನಂ ದತ್ವಾ। **ಪಿತಾ ಆಮನ್ತಯೀ ಮಮ**ನ್ತಿ ಮಮ ಪಿತಾ ಜಯದ್ದಿಸರಾಜಾ ಮಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ।

ಕಥಂ ಆಮನ್ತೇಸೀತಿ ಚೇ? ಆಹ "**ರಜ್ಜ**"ನ್ತಿಆದಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - **ಪುತ್ತ,** ತ್ವಂ ಇಮಂ ಕುಲಸನ್ತಕಂ ರಜ್ಜಂ **ಪಟಿಪಜ್ಜ,** ಯಥಾಹಂ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಮಿ, ಏವಂ ತ್ವಮ್ಪಿ ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ **ರಜ್ಜಂ** ಕಾರೇಹಿ। ತ್ವಂ ಇದಂ ಪುರಂ ರಕ್ಖನ್ತೋ ರಜ್ಜಞ್ಚ ಕಾರೇನ್ತೋ ಮಾ ಪಮಾದಮಾಪಜ್ಜಿ, ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಪೋರಿಸಾದೇನ ಯಕ್ಖೇನ ಕತಮೇತಂ ಮಯಾ

ಸಙ್ಗರಂ ಮಮ ಪುನ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ, ಕೇವಲಂ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಧನದಾನತ್ಥಂ ಇಧಾಗತೋ ಸಚ್ಚಂ ಅನುರಕ್ಖನ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥಾಹಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಮಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ತತ್ಥ ಅಗಮಾಸಿ, ಅಹಂ ತತ್ಥ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸಚೇ ಪನ ತ್ವಂ, ತಾತ, ಗಮಿಸ್ಸಸಿಯೇವ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿಯೇವಾ"ತಿ। "ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಮಯಂ ಉಭೋಪಿ ನ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ತಸ್ಮಾ ಅಹಮೇವ ತತ್ಥ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ವಾರೇನ್ತಂ ರಾಜಾನಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಿತು ಅತ್ಥಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಾಯ ಪಿತರಿ ಸಾಸಿತವಾದಂ ಪಯುಞ್ಜಮಾನೇ ಮಾತುಭಗಿನಿಭರಿಯಾಸು ಚ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಕರೋನ್ತೀಸು ಆವುಧಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಗರತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸುಪುಣ್ಣಮುಖಂ ಮಹಾಜನಂ ಅನುಬನ್ಧನ್ತಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಿತರಾ ಅಕ್ಖಾತನಯೇನ ಯಕ್ಖವಾಸಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಯಕ್ಖಿನಿಪುತ್ತೋಪಿ "ಖತ್ತಿಯಾ ನಾಮ ಬಹುಮಾಯಾ, ಕೋ ಜಾನಾತಿ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ರುಕ್ಖಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆಗಮನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಕುಮಾರಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಪಿತರಂ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಪುತ್ತೋ ಆಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಭಯ"ನ್ತಿ ಓತರಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಿಟ್ಠಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾವ ನಿಸೀದಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪುರತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೮೦. "ಮಾತಾಪಿತೂ ಚ ವನ್ದಿತ್ವಾ, ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾನ ಅತ್ತನಾ।
ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಧನುಂ ಖಗ್ಗಂ, ಪೋರಿಸಾದಂ ಉಪಾಗಮಿ"ನ್ತಿ॥

೮೧. **ಸಸತ್ಥಹತ್ಥೂಪಗತ**ನ್ತಿ ಸಸತ್ಥಹತ್ಥಂ ಉಪಗತಂ ಆವುಧಪಾಣಿಂ ಮಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಉಪಗತಂ ದಿಸ್ವಾ। **ಕದಾಚಿ ಸೋ ತಸಿಸ್ಸತೀತಿ** ಸೋ ಯಕ್ಖೋ ಅಪಿ ತಸೇಯ್ಯ। **ತೇನ ಭಿಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ ಸೀಲ**ನ್ತಿ ತೇನ ತಸ್ಸ ತಾಸುಪ್ಪಾದನೇನ ಮಯ್ಹಂ ಸೀಲಂ ವಿನಸ್ಸತಿ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸತಿ। **ಪರಿತಾಸಂ ಕತೇ ಮಯೀ**ತಿ ಮಯಿ ತಸ್ಸ ಪರಿತಾಸಂ ಕತೇ ಸತಿ।

೮೨. **ಸೀಲಖಣ್ಡಭಯಾ ಮಯ್ಹಂ, ತಸ್ಸ ದೇಸ್ಸಂ ನ ಬ್ಯಾಹರಿ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಚ ಸೀಲಭೇದಭಯೇನ ನಿಹಿತಸತ್ಥೋ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ, ಏವಂ ಮಯ್ಹಂ ಸೀಲಖಣ್ಡಭಯಾ ಏವ ತಸ್ಸ ಪೋರಿಸಾದಸ್ಸ ದೇಸ್ಸಂ ಅನಿಟ್ಠಮ್ಪಿ ನ ಬ್ಯಾಹರಿಂ, ಕೇವಲಂ ಪನ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೇನ ಹಿತವಾದೀ ಇದಂ ಇದಾನಿ ವಕ್ಖಮಾನಂ ವಚನಂ ಅಭಾಸಿಂ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಚ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುರತೋ ಠಿತೋ। ಯಕ್ಖಿನಿಪುತ್ತೋ ತಂ ವೀಮಂಸಿತುಕಾಮೋ "ಕೋಸಿ ತ್ವಂ, ಕುತೋ ಆಗತೋ, ಕಿಂ ಮಂ ನ ಜಾನಾಸಿ 'ಲುದ್ದೋ ಮನುಸ್ಸಮಂಸಖಾದಕೋ'ತಿ, ಕಸ್ಮಾ ಚ ಇಧಾಗತೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಕುಮಾರೋ "ಅಹಂ ಜಯದ್ದಿಸರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ, ತ್ವಂ ಪೋರಿಸಾದಕೋತಿ ಜಾನಾಮಿ, ಪಿತು ಜೀವಿತಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ಇಧಾಗತೋ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಮುಞ್ಚ, ಮಂ ಖಾದಾ"ತಿ ಆಹ। ಪುನ ಯಕ್ಖಿನಿಪುತ್ತೋ ಮುಖಾಕಾರೇನೇವ "ತಂ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋತಿ ಅಹಂ ಜಾನಾಮಿ, ದುಕ್ಕರಂ ಪನ ತಯಾ ಕತಂ ಏವಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇನಾ"ತಿ ಆಹ। ಕುಮಾರೋ "ನ ಇದಂ ದುಕ್ಕರಂ, ಯಂ ಪಿತು ಅತ್ಥೇ ಜೀವಿತಪರಿಚ್ಚಜನಂ, ಮಾತಾಪಿತುಹೇತು ಹಿ ಏವರೂಪಂ ಪುಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ಏಕನ್ತೇನೇವ ಸಗ್ಗೇ ಪಮೋದತಿ, ಅಹಞ್ಚ 'ಅಮರಣಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಕೋಚಿ ಸತ್ತೋ ನತ್ಥೀ'ತಿ ಜಾನಾಮಿ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಕತಂ ಪಾಪಂ ನಾಮ ನ ಸರಾಮಿ, ತಸ್ಮಾ ಮರಣತೋಪಿ ಮೇ ಭಯಂ ನತ್ಥಿ, ಇದಂ ಸರೀರಂ ಮಯಾ ತೇ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ, ಅಗ್ಗಿಂ ಜಾಲೇತ್ವಾ ಖಾದಾ"ತಿ ಆಹ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೮೩. "ಉಜ್ಜಾಲೇಹಿ ಮಹಾಅಗ್ಗಿಂ, ಪಪತಿಸ್ಸಾಮಿ ರುಕ್ಖತೋ।
ತ್ವಂ ಪಕ್ಕಕಾಲಮಞ್ಞಾಯ, ಭಕ್ಖಯ ಮಂ ಪಿತಾಮಹಾ"ತಿ॥

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಯಕ್ಖಿನಿಪುತ್ತೋ "ನ ಸಕ್ಕಾ ಇಮಸ್ಸ ಮಂಸಂ ಖಾದಿತುಂ, ಉಪಾಯೇನ ಇಮಂ ಪಲಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ತೇನ ಹಿ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಾರದಾರೂನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ನಿದ್ಧೂಮೇ ಅಙ್ಗಾರೇ ಕರೋಹಿ, ತತ್ಥ ತೇ ಮಂಸಂ ಪಚಿತ್ವಾ

ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸೋ ತಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ "ಅಯಂ ಪುರಿಸಸೀಹೋ ಮರಣತೋಪಿ ಭಯಂ ನತ್ಥಿ, ಏವಂ ನಿಬ್ಭಯೋ ನಾಮ ನ ಮಯಾ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ"ತಿ ಲೋಮಹಂಸಜಾತೋ ಕುಮಾರಂ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಕುಮಾರೋ ಕಿಸ್ಸ ಮಂ ಓಲೋಕೇಸಿ, ನ ಯಥಾವುತ್ತಂ ಕರೋಸೀತಿ। ಯಕ್ಖಿನಿಪುತ್ತೋ ಮಹಾಸತ್ತಂ "ಸತ್ತಧಾ ತಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾ ಫಲೇಯ್ಯ, ಯೋ ತಂ ಖಾದೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಆಹ। "ಸಚೇ ಮಂ ನ ಖಾದಿತುಕಾಮೋಸಿ, ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಕಾರೇಸೀ"ತಿ? "ತವ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನತ್ಥ"ನ್ತಿ। "ತ್ವಂ ಇದಾನಿ ಮಂ ಕಥಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಸಿ, ಸ್ವಾಹಂ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋಪಿ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವರಞ್ಞೋ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿತುಂ ನ ಅದಾಸಿ"ನ್ತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ -

"ಇದಞ್ಹಿ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ, ಸಸೋ ಅವಾಸೇಸಿ ಸಕೇ ಸರೀರೇ।
ತೇನೇವ ಸೋ ಚನ್ದಿಮಾ ದೇವಪುತ್ತೋ, ಸಸತ್ಥುತೋ ಕಾಮದುಹಜ್ಜ ಯಕ್ಖಾ"ತಿ॥(ಜಾ॰ ೧.೧೬.೯೩) -

ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಸಸೋ ಅವಾಸೇಸಿ ಸಕೇ ಸರೀರೇ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಹೇತು ಇಮಂ ಸರೀರಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಇಧ ವಸಾತಿ ಏವಂ ಸಕೇ ಸರೀರೇ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಂ ದೇನ್ತೋ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪಂ ಸಕ್ಕಂ ತತ್ಥ ವಾಸೇಸಿ। **ಸಸತ್ಥುತೋ**ತಿ "ಸಸೀ"ತಿ ಏವಂ ಸಸಸದ್ದೇನ ಥುತೋ। **ಕಾಮದುಹೋ**ತಿ ಕಾಮವಡ್ಢನೋ। **ಯಕ್ಖಾ**ತಿ ದೇವ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಚನ್ದೇ ಸಸಲಕ್ಖಣಂ ಕಪ್ಪಟ್ಠಿಯಂ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಸಕ್ಖಿಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸಕ್ಕೇನಪಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತಂ ಅಭಾಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಪೋರಿಸಾದೋ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಚಿತ್ತಜಾತೋ -

"ಚನ್ದೋ ಯಥಾ ರಾಹುಮುಖಾ ಪಮುತ್ತೋ, ವಿರೋಚತೇ ಪನ್ನರಸೇವ ಭಾಣುಮಾ।
ಏವಂ ತುವಂ ಪೋರಿಸಾದಾ ಪಮುತ್ತೋ, ವಿರೋಚ ಕಪಿಲೇ ಮಹಾನುಭಾವ।
ಆಮೋದಯಂ ಪಿತರಂ ಮಾತರಞ್ಚ, ಸಬ್ಬೋ ಚ ತೇ ನನ್ದತು ಞಾತಿಪಕ್ಖೋ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೬.೯೪) -

ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ "ಗಚ್ಛ ಮಹಾವೀರಾ"ತಿ ಕುಮಾರಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ಸೋಪಿ ತಂ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಸೀಲಾನಿ ದತ್ವಾ "ಯಕ್ಖೋ ನು ಖೋ ಏಸ, ನೋ"ತಿ ವೀಮಂಸನ್ತೋ "ಯಕ್ಖಾನಂ ಅಕ್ಖೀನಿ ರತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಅನಿಮಿಸಾನಿ ಚ, ಛಾಯಾ ಚ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಅಸಮ್ಭೀತೋ ಹೋತಿ, ನ ಇಮಸ್ಸ ತಥಾ। ತಸ್ಮಾ ನಾಯಂ ಯಕ್ಖೋ ಮನುಸ್ಸೋ ಏಸೋ, ಮಯ್ಹಂ ಕಿರ ಪಿತು ತಯೋ ಭಾತರೋ ಯಕ್ಖಿನಿಯಾ ಗಹಿತಾ, ತೇಸು ತಾಯ ದ್ವೇ ಖಾದಿತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏಕೋ ಪುತ್ತಸಿನೇಹೇನ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಇಮಿನಾ ತೇನ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ನಯಗ್ಗಾಹೇನ ಅನುಮಾನೇನ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನ ವಿಯ ಅವಿಪರೀತತೋ ನಿಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ ಪಿತು ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ನ ತ್ವಂ ಯಕ್ಖೋ, ಪಿತು ಮೇ ಜೇಟ್ಠಭಾತಿಕೋಸಿ, ಏಹಿ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕುಲಸನ್ತಕಂ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಹೀ"ತಿ ಆಹ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ತ್ವಂ ಪಿತಾಮಹಾ"ತಿ, ತ್ವಂ ಮಮ ಮಹಾಪಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇತರೇನ "ನಾಹಂ ಮನುಸ್ಸೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತೇನ ಸದ್ಧಾತಬ್ಬಸ್ಸ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕತಾಪಸಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ನೇಸಿ। ತಾಪಸೇನ "ಕಿಂ ಕರೋನ್ತಾ ಪಿತಾ ಪುತ್ತಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಚರಥಾ"ತಿ ಪಿತುಭಾವೇ ಕಥಿತೇ ಪೋರಿಸಾದೋ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ "ಗಚ್ಛ, ತಾತ, ತ್ವಂ, ನ ಮೇ ರಜ್ಜೇನ ಅತ್ಥೋ, ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹ"ನ್ತಿ ತಾಪಸಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೮೪. "ಇತಿ ಸೀಲವತಂ ಹೇತು, ನಾರಕ್ಖಿಂ ಮಮ ಜೀವಿತಂ।
ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿಂ ಚಹಂ ತಸ್ಸ, ಸದಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಿಕ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸೀಲವತಂ ಹೇತೂತಿ** ಸೀಲವನ್ತಾನಂ ಮಮ ಪಿತೂನಂ ಹೇತು। ಅಥ ವಾ **ಸೀಲವತಂ ಹೇತೂತಿ** ಸೀಲವತಹೇತು, ಮಯ್ಹಂ ಸೀಲವತಸಮಾದಾನನಿಮಿತ್ತಂ ತಸ್ಸ ಅಭಿಜ್ಜನತ್ಥಂ। **ತಸ್ಸಾತಿ** ತಂ ಪೋರಿಸಾದಂ।

ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಮಹಾಪಿತರಂ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಗರಸ್ಸ ಸಮೀಪಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಕುಮಾರೋ ಕಿರ ಆಗತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೇನ ರಞ್ಞಾ ನಾಗರೇಹಿ ನೇಗಮಜಾನಪದೇಹಿ ಚ ಪಚ್ಚುಗ್ಗತೋ ರಾಜಾನಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಏಹಿ, ಭಾತಿಕ, ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಹೀ"ತಿ ಆಹ। "ಅಲಂ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಮಯ್ಹಂ ಉಯ್ಯಾನೇ ವಸಾ"ತಿ। "ನ ಆಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಗಾಮಂ ನಿವೇಸೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ಸೋ ಚೂಳಕಮ್ಮಾಸದಮ್ಮನಿಗಮೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ತದಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮಹಾರಾಜಕುಲಾನಿ ಅಹೇಸುಂ, ತಾಪಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಪೋರಿಸಾದೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ, ಕನಿಟ್ಠೋ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ, ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ರಾಹುಲಮಾತಾ, ಅಲೀನಸತ್ತುಕುಮಾರೋ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಇಧಾಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಯಥಾರಹಂ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಪಿತರಾ ನಿವಾರಿಯಮಾನೋ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಪಿತು ಜೀವಿತರಕ್ಖಣತ್ಥಂ "ಪೋರಿಸಾದಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಚ್ಛಯೋ, ತಸ್ಸ ಚ ಸನ್ತಾಸಪರಿಹರಣತ್ಥಂ ನಿಹಿತಸತ್ಥಸ್ಸ ಗಮನಂ, "ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಖಣ್ಡನಂ ಮಾ ಹೋತೂ"ತಿ ತೇನ ಪಿಯವಾಚಾಯ ಸಮುದಾಚಾರೋ, ತೇನ ಚ ನಾನಾನಯೇಹಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿಯಮಾನಸ್ಸ ಮರಣಸನ್ತಾಸಾಭಾವೋ, ಪಿತು ಅತ್ಥೇ ಮಯ್ಹಂ ಸರೀರಂ ಸಫಲಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠಭಾವೋ, ಸಕ್ಕೇನಾಪಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಸ್ಸ ಸಸಜಾತಿಯಮ್ಪಿ ಪರಿಚ್ಚಾಗತ್ಥಂ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತನಿರಪೇಕ್ಖಭಾವಸ್ಸ ಜಾನನಂ, ತೇನ ಸಮಾಗಮೇಪಿ ಓಸ್ಸಟ್ಠೇಪಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಕಾರಾಭಾವೋ, ತಸ್ಸ ಚ ಮನುಸ್ಸಭಾವಮಹಾಪಿತುಭಾವಾನಂ ಅವಿಪರೀತತೋ ಜಾನನಂ, ಞಾತಮತ್ತೇ ಚ ತಂ ಕುಲಸನ್ತಕೇ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಕಾಮತಾ, ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಸಂವೇಜೇತ್ವಾ ಸೀಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪನನ್ತಿ। ಏವಮಾದಯೋ ಇಧ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಅಲೀನಸತ್ತುಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಸಙ್ಖಪಾಲಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೮೫. ದಸಮೇ **ಸಙ್ಖಪಾಲೋ**ತಿಆದೀಸು ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ – ದೇವಭೋಗಸಮ್ಪತ್ತಿಸದಿಸಾಯ ಮಹತಿಯಾ ನಾಗಿದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ **ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ**। ಹೇಟ್ಠಾ ದ್ವೇ, ಉಪರಿ ದ್ವೇತಿ ಚತಸ್ಸೋ ದಾಠಾ ಆವುಧಾ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ದಾಠಾವುಧೋ**। ಉಗ್ಗತೇಜವಿಸತಾಯ **ಘೋರವಿಸೋ**। ನಾಗಯೋನಿಸಿದ್ಧಾಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಜಿವ್ಹಾಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ **ದ್ವಿಜಿವ್ಹೋ**। ಮಹಾನುಭಾವಾನಮ್ಪಿ ಉರೇನ ಗಮನತೋ "ಉರಗಾ"ತಿ ಲದ್ಧನಾಮಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಅಧಿಪತಿಭಾವತೋ **ಉರಗಾಧಿಭೂ**।

೮೬. ದ್ವಿನ್ನಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಸನ್ಧಿಭಾವೇನ ಗತಟ್ಠಾನಸಙ್ಖಾತೇ **ಚತುಪ್ಪಥೇ**। ಅಪರಾಪರಂ ಮಹಾಜನಸಞ್ಚರಣಟ್ಠಾನಭೂತೇ **ಮಹಾಮಗ್ಗೇ**। ತತೋ ಏವ ಮಹಾಜನಸಮಾಕಿಣ್ಣಭಾವೇನ **ನಾನಾಜನಸಮಾಕುಲೇ**। ಇದಾನಿ ವಕ್ಖಮಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅಙ್ಗಾನಂ ವಸೇನ **ಚತುರೋ ಅಙ್ಗೇ**। **ಅಧಿಟ್ಠಾಯ** ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ, ಚಿತ್ತೇ ಠಪೇತ್ವಾ। ಯದಾಹಂ ಸಙ್ಖಪಾಲೋ ನಾಮ ಯಥಾವುತ್ತರೂಪೋ ನಾಗರಾಜಾ ಹೋಮಿ, ತದಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇ ಠಾನೇ **ವಾಸಂ** ಉಪೋಸಥವಾಸವಸೇನ ನಿವಾಸಂ **ಅಕಪ್ಪಯಿಂ** ಕಪ್ಪೇಸಿಂ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಹಿ ದಾನಸೀಲಾದಿಪುಞ್ಞಪಸುತೋ ಹುತ್ವಾ ಬೋಧಿಪರಿಯೇಸನವಸೇನ ಅಪರಾಪರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸಗತೀಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಕದಾಚಿ ದೇವಭೋಗಸದಿಸಸಮ್ಪತ್ತಿಕೇ ನಾಗಭವನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಸಙ್ಖಪಾಲೋ ನಾಮ ನಾಗರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ। ಸೋ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ತಾಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹುತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಯೋನಿಂ ಪತ್ಥೇನ್ತೋ ಉಪೋಸಥವಾಸಂ ವಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ನಾಗಭವನೇ ವಸನ್ತಸ್ಸ ಉಪೋಸಥವಾಸೋ ನ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸೀಲಂ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸತಿ, ತೇನ ಸೋ ನಾಗಭವನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಕಣ್ಣವಣ್ಣಾಯ ನದಿಯಾ ಅವಿದೂರೇ ಮಹಾಮಗ್ಗಸ್ಸ ಚ ಏಕಪದಿಕಮಗ್ಗಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ಏಕಂ ವಮ್ಮಿಕಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಚಾತುದ್ದಸಪನ್ನರಸೇಸು ಸಮಾದಿನ್ನಸೀಲೋ "ಮಮ ಚಮ್ಮಾದೀನಿ ಅತ್ಥಿಕಾ ಗಣ್ಹನ್ತೂ"ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ದಾನಮುಖೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜತಿ, ಪಾಟಿಪದೇ ನಾಗಭವನಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಪುನಾಪರಂ ಯದಾ ಹೋಮಿ, ಸಙ್ಖಪಾಲೋ"**ತಿಆದಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ ಏವ।

೮೭. ಯಂ ಪನೇತ್ಥ **ಛವಿಯಾ ಚಮ್ಮೇನಾ**ತಿಆದಿಕಂ "ಚತುರೋ ಅಙ್ಗೇ ಅಧಿಟ್ಠಾಯಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ ಚತುರಙ್ಗಾಧಿಟ್ಠಾನದಸ್ಸನಂ। ಛವಿಚಮ್ಮಾನಿ ಹಿ ಇಧ ಏಕಮಙ್ಗಂ। ಏವಂ ಉಪೋಸಥವಾಸಂ ವಸನ್ತಸ್ಸ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ದೀಘೋ ಅದ್ಧಾ ವೀತಿವತ್ತೋ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ತಸ್ಮಿಂ ತಥಾ ಸೀಲಂ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೇ ಸೋಳಸ ಭೋಜಪುತ್ತಾ "ಮಂಸಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆವುಧಹತ್ಥಾ ಅರಞ್ಞೇ ಚರನ್ತಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಲಭಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾ ತಂ ವಮ್ಮಿಕಮತ್ಥಕೇ ನಿಪನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಂ ಅಜ್ಜ ಗೋಧಾಪೋತಕಮ್ಪಿ ನ ಲಭಿಮ್ಹಾ, ಇಮಂ ನಾಗರಾಜಾನಂ ವಧಿತ್ವಾ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಮಹಾ ಖೋ ಪನೇಸ ಗಯ್ಹಮಾನೋ ಪಲಾಯೇಯ್ಯಾತಿ ಯಥಾನಿಪನ್ನಕಂಯೇವ ನಂ ಭೋಗೇಸು ಸೂಲೇಹಿ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ದುಬ್ಬಲಂ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸೂಲಾನಿ ಆದಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಸರೀರಂ ಮಹನ್ತಂ ಏಕದೋಣಿಕನಾವಪ್ಪಮಾಣಂ ವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಠಪಿತಸುಮನಪುಪ್ಫದಾಮಂ ವಿಯ ಜಿಞ್ಜುಕಫಲಸದಿಸೇಹಿ ಅಕ್ಖೀಹಿ ಜಯಸುಮನಪುಪ್ಫಸದಿಸೇನ ಚ ಸೀಸೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಅತಿವಿಯ ಸೋಭತಿ। ಸೋ ತೇಸಂ ಸೋಳಸನ್ನಂ ಜನಾನಂ ಪದಸದ್ದೇನ ಭೋಗನ್ತರತೋ ಸೀಸಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ರತ್ತಕ್ಖೀನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ತೇ ಸೂಲಹತ್ಥೇ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಅಜ್ಜ ಮಯ್ಹಂ ಮನೋರಥೋ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ದಾನಮುಖೇ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ "ಇಮೇ ಮಮ ಸರೀರಂ ಸತ್ತೀಹಿ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಛಿದ್ದಾವಛಿದ್ದಂ ಕರೋನ್ತೇ ನ ಓಲೋಕೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಖಣ್ಡಭಯೇನ ದಳ್ಹಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸೀಸಂ ಭೋಗನ್ತರೇ ಏವ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ।

ಅಥ ನಂ ತೇ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢನ್ತಾ ಭೂಮಿಯಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ತಿಖಿಣಸೂಲೇಹಿ ಅಟ್ಠಸು ಠಾನೇಸು ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಸಕಣ್ಟಕಾ ಕಾಳವೇತ್ತಯಟ್ಠಿಯೋ ಪಹಾರಮುಖೇಹಿ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಸು ಠಾನೇಸು ಕಾಜೇಹಿ ಆದಾಯ ಮಹಾಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಂಸು। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸೂಲೇಹಿ ವಿಜ್ಝನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಏಕಟ್ಠಾನೇಪಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ತೇ ನ ಓಲೋಕೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಅಟ್ಠಹಿ ಕಾಜೇಹಿ ಆದಾಯ ನೀಯಮಾನಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಓಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಂ ಪಹರತಿ । ಅಥ ನಂ "ಸೀಸಮಸ್ಸ ಓಲಮ್ಬತೀ"ತಿ ಮಹಾಮಗ್ಗೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಸುಖುಮೇನ ಸೂಲೇನ ನಾಸಾಪುಟೇ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ರಜ್ಜುಕಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಸೀಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕಾಜಕೋಟಿಯಂ ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ಪುನಪಿ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೮೮. "ಅದ್ದಸಂಸು ಭೋಜಪುತ್ತಾ, ಖರಾ ಲುದ್ದಾ ಅಕಾರುಣಾ।
ಉಪಗಞ್ಛುಂ ಮಮಂ ತತ್ಥ, ದಣ್ಡಮುಗ್ಗರಪಾಣಿನೋ॥

೮೯. "ನಾಸಾಯ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ, ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕೇ।
ಕಾಜೇ ಆರೋಪಯಿತ್ವಾನ, ಭೋಜಪುತ್ತಾ ಹರಿಂಸು ಮ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಭೋಜಪುತ್ತಾ**ತಿ ಲುದ್ದಪುತ್ತಾ। **ಖರಾ**ತಿ ಕಕ್ಖಳಾ, ಫರುಸಕಾಯವಚೀಕಮ್ಮನ್ತಾ। **ಲುದ್ದಾ**ತಿ ದಾರುಣಾ, ಘೋರಮಾನಸಾ। **ಅಕಾರುಣಾ**ತಿ ನಿಕ್ಕರುಣಾ। **ದಣ್ಡಮುಗ್ಗರಪಾಣಿನೋ**ತಿ ಚತುರಸ್ಸದಣ್ಡಹತ್ಥಾ। **ನಾಸಾಯ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ**ತಿ ರಜ್ಜುಕಂ ಪವೇಸೇತುಂ

ಸುಖುಮೇನ ಸೂಲೇನ ನಾಸಾಪುಟೇ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ. **ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕೇತಿ** ನಙ್ಗುಟ್ಠಪ್ಪದೇಸೇ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಸಮೀಪೇ ಚ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ. **ಕಾಜೇ ಆರೋಪಯಿತ್ವಾನಾತಿ** ಅಟ್ಠಸು ಠಾನೇಸು ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಬದ್ಧೇಸು ಅಟ್ಠಸು ವೇತ್ತಲತಾಮಣ್ಡಲೇಸು ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಓವಿಜ್ಝಿತಂ ಏಕೇಕಂ ಕಾಜಂ ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಭೋಜಪುತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಖನ್ಧಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ.

೯೦. **ಸಸಾಗರನ್ತಂ ಪಥವಿನ್ತಿ** ಸಮುದ್ದಪರಿಯನ್ತಂ ಮಹಾಪಥವಿಂ. **ಸಕಾನನಂ ಸಪಬ್ಬತನ್ತಿ** ಸದ್ಧಿಂ ಕಾನನೇಹಿ ಪಬ್ಬತೇಹಿ ಚಾತಿ ಸಕಾನನಂ ಸಪಬ್ಬತಞ್ಚ. **ನಾಸಾವಾತೇನ ಝಾಪಯೇತಿ** ಸಚಾಹಂ **ಇಚ್ಛಮಾನೋ** ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ನಾಸಾವಾತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಸಮುದ್ದಪರಿಯನ್ತಂ ಸಕಾನನಂ ಸಪಬ್ಬತಂ ಇಮಂ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಝಾಪೇಯ್ಯಂ, ಸಹ ನಾಸಾವಾತವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇನ ಛಾರಿಕಂ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಏತಾದಿಸೋ ತದಾ ಮಯ್ಹಂ ಆನುಭಾವೋ.

೯೧. ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ **ಸೂಲೇಹಿ ವಿನಿವಿಜ್ಝನ್ತೇ, ಕೋಟ್ಟಯನ್ತೇಪಿ ಸತ್ತಿಭಿ. ಭೋಜಪುತ್ತೇ ನ ಕುಪ್ಪಾಮೀತಿ** ದುಬ್ಬಲಭಾವಕರಣತ್ಥಂ ವೇತ್ತಲತಾಪವೇಸನತ್ಥಞ್ಚ ಸಾರದಾರೂಹಿ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ಕತೇಹಿ ತಿಖಿಣಸೂಲೇಹಿ ಅಟ್ಠಸು ಠಾನೇಸು ವಿಜ್ಝನ್ತೇಪಿ ದುಬ್ಬಲಭಾವಕರಣತ್ಥಂ ತಿಖಿಣಾಹಿ ಸತ್ತೀಹಿ ತಹಿಂ ತಹಿಂ ಕೋಟ್ಟಯನ್ತೇಪಿ ಭೋಜಪುತ್ತಾನಂ ಉದ್ದಾನಂ ನ ಕುಪ್ಪಾಮಿ. **ಏಸಾ ಮೇ ಸೀಲಪಾರಮೀತಿ** ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವಸ್ಸ ತಥಾ ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸ ಯಾ ಮೇ ಮಯ್ಹಂ ಸೀಲಖಣ್ಡಭಯೇನ ತೇಸಂ ಅಕುಜ್ಝನಾ, ಏಸಾ ಏಕನ್ತೇನೇವ ಜೀವಿತನಿರಪೇಕ್ಖಭಾವೇನ ಪವತ್ತಾ ಮಯ್ಹಂ ಸೀಲಪಾರಮೀ, ಸೀಲವಸೇನ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ.

ತಥಾ ಪನ ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ತೇಹಿ ನೀಯಮಾನೇ ಮಿಥಿಲನಗರವಾಸೀ ಆಳಾರೋ ನಾಮ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಪಞ್ಚಸಕಟಸತಾನಿ ಆದಾಯ ಸುಖಯಾನಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತೇ ಭೋಜಪುತ್ತೇ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಹರನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಕಾರುಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತೇ ಉದ್ದೇ ಪುಚ್ಛಿ - "ಕಿಸ್ಸಾಯಂ ನಾಗೋ ನೀಯತಿ, ನೇತ್ವಾ ಚಿಮಂ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ? ತೇ "ಇಮಸ್ಸ ನಾಗಸ್ಸ ಮಂಸಂ ಸಾದುಞ್ಚ ಮುದುಞ್ಚ ಥೂಲಞ್ಚ ಪಚಿತ್ವಾ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಹಂಸು. ಅಥ ಸೋ ತೇಸಂ ಸೋಳಸವಾಹಗೋಣೇ ಪಸತಂ ಪಸತಂ ಸುವಣ್ಣಮಾಸಕೇ ಸಬ್ಬೇಸಂ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಾನಿ ಭರಿಯಾನಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ವತ್ಥಾಭರಣಾನಿ ದತ್ವಾ "ಸಮ್ಮಾ, ಅಯಂ ಮಹಾನುಭಾವೋ ನಾಗರಾಜಾ, ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಗುಣೇನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ನ ದುಬ್ಭಿ, ಇಮಂ ಕಿಲಮನ್ತೇಹಿ ಬಹುಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸುತಂ, ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಥಾ"ತಿ ಆಹ. ತೇ "ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮನಾಪೋ ಭಕ್ಖೋ, ಬಹೂ ಚ ನೋ ಉರಗಾ ಭುತ್ತಪುಬ್ಬಾ, ತಥಾಪಿ ತವ ವಚನಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಪೂಜೇತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ ಇಮಂ ನಾಗಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕಕ್ಖಳತಾಯ ತಾ ಕಣ್ಟಕಾಚಿತಾ ಆವುತಾ ಕಾಳವೇತ್ತಲತಾ ಕೋಟಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢಿತುಂ ಆರಭಿಂಸು.

ಅಥ ಸೋ ನಾಗರಾಜಾನಂ ಕಿಲಮನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಕಿಲಮೇನ್ತೋವ ಅಸಿನಾ ಲತಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ದಾರಕಾನಂ ಕಣ್ಣವೇಧತೋ ಪಟಿಹರಣನಿಯಾಮೇನ ಅದುಕ್ಖಾಪೇನ್ತೋ ಸಣಿಕಂ ನೀಹರಿ. ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ತೇ ಭೋಜಪುತ್ತಾ ಯಂ ಬನ್ಧನಂ ತಸ್ಸ ನತ್ಥುತೋ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಪಟಿಮುಕ್ಕಂ, ತಂ ಬನ್ಧನಂ ಸಣಿಕಂ ಮೋಚಯಿಂಸು. ಮಹಾಸತ್ತೋ ಮುಹುತ್ತಂ ಪಾಚೀನಾಭಿಮುಖೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಸ್ಸುಪುಣ್ಣೇಹಿ ನೇತ್ತೇಹಿ ಆಳಾರಂ ಓಲೋಕೇಸಿ. ಲುದ್ದಾ ಥೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಉರಗೋ ದುಬ್ಬಲೋ, ಮತಕಾಲೇ ಗಹೇತ್ವಾವ ನಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ನಿಲೀಯಿಂಸು. ಆಳಾರೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ "ಗಚ್ಛೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಹಾನಾಗ, ಮಾ ತಂ ಲುದ್ದಾ ಪುನ ಗಹೇಸು"ನ್ತಿ ವದನ್ತೋ ಥೋಕಂ ತಂ ನಾಗಂ ಅನುಗನ್ತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿ.

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ನಾಗಭವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪಪಞ್ಚಂ ಅಕತ್ವಾ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಆಳಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಾಗಭವನಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ತಂ ತತ್ಥ ನೇತ್ವಾ ತೀಹಿ ಕಞ್ಞಾಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮಹನ್ತಮಸ್ಸ ಯಸಂ ದತ್ವಾ ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಕಾಮೇಹಿ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ. ಆಳಾರೋ ನಾಗಭವನೇ ಏಕವಸ್ಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ದಿಬ್ಬೇ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ "ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಸಮ್ಮ, ಪಬ್ಬಜಿತು"ನ್ತಿ ನಾಗರಾಜಸ್ಸ ಕಥೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಗಹೇತ್ವಾ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪ್ಪದೇಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಚಿರಂ ವಸಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞಾ ಸಮಾಗತೋ ತೇನ ಆಚಾರಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ

ಪಸನ್ನೇನ "ತ್ವಂ ಉಳಾರಭೋಗಾ ಮಞ್ಞೇ ಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಕೇನ ನು ಖೋ ಕಾರಣೇನ ಪಬ್ಬಜಿತೋಸೀ"ತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಅತ್ತನೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಕಾರಣಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಉದ್ದಾನಂ ಹತ್ಥತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಪವತ್ತಿಂ ರಞ್ಞೋ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ -

"ದಿಟ್ಠಾ ಮಯಾ ಮಾನುಸಕಾಪಿ ಕಾಮಾ, ಅಸಸ್ಸತಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ।
ಆದೀನವಂ ಕಾಮಗುಣೇಸು ದಿಸ್ವಾ, ಸದ್ಧಾಯಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋಮ್ಹಿ, ರಾಜ॥

"ದುಮಪ್ಫಲಾನೀವ ಪತನ್ತಿ ಮಾಣವಾ, ದಹರಾ ಚ ವುದ್ಧಾ ಚ ಸರೀರಭೇದಾ।
ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋಮ್ಹಿ ರಾಜ, ಅಪಣ್ಣಕಂ ಸಾಮಞ್ಞಮೇವ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೧೭.೧೯೦-೧೯೧) -

ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ -

"ಅದ್ಧಾ ಹವೇ ಸೇವಿತಬ್ಬಾ ಸಪಞ್ಞಾ, ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಯೇ ಬಹುಠಾನಚಿನ್ತಿನೋ।
ನಾಗಞ್ಚ ಸುತ್ವಾನ ತವಞ್ಚಳಾರ, ಕಾಹಾಮಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಅನಪ್ಪಕಾನೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೧೭.೧೯೩) -

ಆಹ।

ಅಥಸ್ಸ ತಾಪಸೋ -

"ಅದ್ಧಾ ಹವೇ ಸೇವಿತಬ್ಬಾ ಸಪಞ್ಞಾ, ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಯೇ ಬಹುಠಾನಚಿನ್ತಿನೋ।
ನಾಗಞ್ಚ ಸುತ್ವಾನ ಮಮಞ್ಚ ರಾಜ, ಕರೋಹಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಅನಪ್ಪಕಾನೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೧೭.೧೯೪) -

ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಚತ್ತಾರೋ ವಸ್ಸಾನಮಾಸೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನ ಹಿಮವನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗೋ ಅಹೋಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಯಾವಜೀವಂ ಉಪೋಸಥವಾಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ಸಗ್ಗಪುರಂ ಪೂರೇಸಿ। ಸೋಪಿ ರಾಜಾ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಯಥಾಕಮ್ಮಂ ಗತೋ।

ತದಾ ಆಳಾರೋ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ ಅಹೋಸಿ, ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ, ಸಙ್ಖಪಾಲನಾಗರಾಜಾ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಸರೀರಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ದಾನಪಾರಮೀ, ತಥಾರೂಪೇನಪಿ ವಿಸತೇಜೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ತಥಾರೂಪಾಯಪಿ ಪೀಳಾಯ ಸತಿ ಸೀಲಸ್ಸ ಅಭಿನ್ನತಾ ಸೀಲಪಾರಮೀ, ದೇವಭೋಗಸಮ್ಪತ್ತಿಸದಿಸಂ ಭೋಗಂ ಪಹಾಯ ನಾಗಭವನತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಕರಣಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ, "ದಾನಾದಿಅತ್ಥಂ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಸಂವಿದಹನಂ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮೀ, ಕಾಮವಿತಕ್ಕವಿನೋದನಂ ಅಧಿವಾಸನವೀರಿಯಞ್ಚ ವೀರಿಯಪಾರಮೀ, ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿ ಖನ್ತಿಪಾರಮೀ, ಸಚ್ಚಸಮಾದಾನಂ ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ, ಅಚಲಸಮಾದಾನಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮೀ, ಭೋಜಪುತ್ತೇ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಮೇತ್ತಾನುದ್ದಯಭಾವೋ ಮೇತ್ತಾಪಾರಮೀ, ವೇದನಾಯ ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಕತವಿಪ್ಪಕಾರೇಸು ಚ ಮಜ್ಝತ್ತಭಾವೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮೀತಿ ಏವಂ ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಲಬ್ಭನ್ತಿ। ಸೀಲಪಾರಮೀ ಪನ ಅತಿಸಯವತೀತಿ ಕತ್ವಾ ಸಾ ಏವ ದೇಸನಂ ಆರುಳ್ಹಾ। ತಥಾ ಇಧ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ "ಯೋಜನಸತಿಕೇ ನಾಗಭವನಟ್ಠಾನೇ"ತಿಆದಿನಾ **ಭೂರಿದತ್ತಚರಿಯಾಯಂ** (ಚರಿಯಾ॰ ೨.೧೧ ಆದಯೋ) ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಯಥಾರಹಂ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಸಙ್ಖಪಾಲಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಏತೇತಿ ಯೇ ಹತ್ಥಿನಾಗಚರಿಯಾದಯೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಗ್ಗೇ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಾ ಅನನ್ತರಗಾಥಾಯ ಚ "ಹತ್ಥಿನಾಗೋ ಭೂರಿದತ್ತೋ"ತಿಆದಿನಾ ಉದ್ದಾನವಸೇನ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಿತಾ **ನವ** ಚರಿಯಾ, ತೇ ಸಬ್ಬೇ ವಿಸೇಸತೋ ಸೀಲಪಾರಮಿಪೂರಣವಸೇನ ಪವತ್ತಿಯಾ ಸೀಲಂ ಬಲಂ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಸೀಲಬಲಾ।** ಸೀಲಸ್ಸ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಭೂತಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖರಣತೋ ಸನ್ತಾನಸ್ಸ ಚ ಪರಿಭಾವನಾವಸೇನ ಅಭಿಸಙ್ಖರಣತೋ **ಪರಿಕ್ಖಾರಾ।** ಉಕ್ಕಂಸಗತಾಯ ಸೀಲಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಯಾ ಅಸಮ್ಪುಣ್ಣತ್ತಾ ಪದೇಸೋ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥಿ, ನ ನಿಪ್ಪದೇಸೋತಿ **ಪದೇಸಿಕಾ** ಸಪ್ಪದೇಸಾ। ಕಸ್ಮಾತಿ ಚೇ? ಆಹ **"ಜೀವಿತಂ ಪರಿರಕ್ಖಿತ್ವಾ, ಸೀಲಾನಿ ಅನುರಕ್ಖಿಸ"**ನ್ತಿ, ಯಸ್ಮಾ ಏತೇಸು **ಹತ್ಥಿನಾಗಚರಿಯಾದೀಸು** (ಚರಿಯಾ॰ ೨.೧ ಆದಯೋ) ಅಹಂ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ ಏಕದೇಸೇನ ಪರಿರಕ್ಖಿತ್ವಾವ ಸೀಲಾನಿ ಅನುರಕ್ಖಿಂ, ಜೀವಿತಂ ನ ಸಬ್ಬಥಾ ಪರಿಚ್ಚಜಿಂ, ಏಕನ್ತೇನೇವ ಪನ **ಸಙ್ಖಪಾಲಸ್ಸ ಮೇ ಸತೋ ಸಬ್ಬಕಾಲಮ್ಪಿ ಜೀವಿತಂ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ನಿಯ್ಯತ್ತಂ,** ಸಙ್ಖಪಾಲನಾಗರಾಜಸ್ಸ ಪನ ಮೇ ಮಹಾನುಭಾವಸ್ಸ ಉಗ್ಗವಿಸತೇಜಸ್ಸ ಸತೋ ಸಮಾನಸ್ಸ ಸಬ್ಬಕಾಲಮ್ಪಿ ತೇಹಿ ಲುದ್ದೇಹಿ ಸಮಾಗಮೇ ತತೋ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಪಚ್ಛಾಪಿ ಸತೋ ಏವಂ ಪುಗ್ಗಲವಿಭಾಗಂ ಅಕತ್ವಾ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸೀಲಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಮೇವ ಜೀವಿತಂ ಏಕಂಸೇನೇವ **ನಿಯ್ಯತ್ತಂ** ನೀಯಾತಿತಂ ದಾನಮುಖೇ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ, **ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಸೀಲಪಾರಮೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಚೇತದೇವಂ, ತಸ್ಮಾ ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಸಾ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಭಾವಂ ಪತ್ತಾ ಮಯ್ಹಂ ಸೀಲಪಾರಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತೀತಿ।

ಪರಮತ್ಥದೀಪನಿಯಾ ಚರಿಯಾಪಿಟಕಸಂವಣ್ಣನಾಯ

ದಸವಿಧಚರಿಯಾಸಙ್ಗಹಸ್ಸ ವಿಸೇಸತೋ

ಸೀಲಪಾರಮಿವಿಭಾವನಸ್ಸ

ದುತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಯುಧಞ್ಜಯವಗ್ಗೋ

೧. ಯುಧಞ್ಜಯಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೧. ತತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಅಮಿತಯಸೋ**ತಿ ಅಪರಿಮಿತಪರಿವಾರವಿಭವೋ। **ರಾಜಪುತ್ತೋ ಯುಧಞ್ಜಯೋ**ತಿ ರಮ್ಮನಗರೇ ಸಬ್ಬದತ್ತಸ್ಸ ನಾಮ ರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ ನಾಮೇನ ಯುಧಞ್ಜಯೋ ನಾಮ।

ಅಯಞ್ಹಿ ಬಾರಾಣಸೀ **ಉದಯಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೩೭ ಆದಯೋ) **ಸುರುನ್ಧನನಗರಂ** ನಾಮ ಜಾತಾ। **ಚೂಳಸುತಸೋಮಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೨.೧೭.೧೯೫ ಆದಯೋ) **ಸುದಸ್ಸನಂ** ನಾಮ, **ಸೋಣನನ್ದಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೨.೨೦.೯೨ ಆದಯೋ) **ಬ್ರಹ್ಮವಡ್ಢನಂ** ನಾಮ, **ಖಣ್ಡಹಾಲಜಾತಕೇ**(ಜಾ॰ ೨.೨೨.೯೮೨ ಆದಯೋ) **ಪುಪ್ಫವತೀ** ನಾಮ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ **ಯುಧಞ್ಜಯಜಾತಕೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೭೩ ಆದಯೋ) **ರಮ್ಮನಗರಂ** ನಾಮ ಅಹೋಸಿ, ಏವಮಸ್ಸ ಕದಾಚಿ ನಾಮಂ ಪರಿವತ್ತತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ – "ರಾಜಪುತ್ತೋತಿ ರಮ್ಮನಗರೇ ಸಬ್ಬದತ್ತಸ್ಸ ನಾಮ ರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ"ತಿ। ತಸ್ಸ ಪನ ರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತಸಹಸ್ಸಂ ಅಹೋಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತೋ, ತಸ್ಸ ರಾಜಾ ಉಪರಜ್ಜಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ। ಏವಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಪಾತೋವ ರಥವರಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಮಹನ್ತೇನ ಸಿರಿವಿಭವೇನ ಉಯ್ಯಾನಕೀಳಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ರುಕ್ಖಗ್ಗತಿಣಗ್ಗಸಾಖಗ್ಗಮಕ್ಕಟಕಸುತ್ತಜಾಲಾದೀಸು ಮುತ್ತಾಜಾಲಾಕಾರೇನ ಲಗ್ಗೇ ಉಸ್ಸಾವಬಿನ್ದೂ ದಿಸ್ವಾ "ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಕಿಂ ನಾಮೇತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಏತೇ, ದೇವ, ಹಿಮಸಮಯೇ ಪತನಕಉಸ್ಸಾವಬಿನ್ದೂ ನಾಮಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ದಿವಸಭಾಗಂ ಉಯ್ಯಾನೇ ಕೀಳಿತ್ವಾ ಸಾಯನ್ಹಕಾಲೇ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛನ್ತೋ ತೇ ಅದಿಸ್ವಾ "ಸಮ್ಮ ಸಾರಥಿ, ಕಹಂ ತೇ ಉಸ್ಸಾವಬಿನ್ದೂ, ನ ತೇ ಇದಾನಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ದೇವ, ಸೂರಿಯೇ ಉಗ್ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಿಲಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ "ಯಥಾ ಇಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ, ಏವಂ ಇಮೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಜೀವಿತಸಙ್ಖಾರಾಪಿ ತಿಣಗ್ಗೇ ಉಸ್ಸಾವಬಿನ್ದುಸದಿಸಾವ, ತಸ್ಮಾ ಮಯಾ ಬ್ಯಾಧಿಜರಾಮರಣೇಹಿ ಅಪೀಳಿತೇನೇವ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಉಸ್ಸಾವಬಿನ್ದುಮೇವ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಆದಿತ್ತೇ ವಿಯ ತಯೋ ಭವೇ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಗೇಹಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಾಯ ವಿನಿಚ್ಛಯಸಾಲಾಯ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಪಿತು ಸನ್ತಿಕಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿತರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

"ಉಸ್ಸಾವಬಿನ್ದುಂ ಸೂರಿಯಾತಪೇ, ಪತಿತಂ ದಿಸ್ವಾನ ಸಂವಿಜಿಂ॥

೨. "ತಞ್ಞೇವಾಧಿಪತಿಂ ಕತ್ವಾ, ಸಂವೇಗಮನುಬ್ರೂಹಯಿಂ।
ಮಾತಾಪಿತೂ ಚ ವನ್ದಿತ್ವಾ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಮನುಯಾಚಹ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸೂರಿಯಾತಪೇ**ತಿ ಸೂರಿಯಾತಪಹೇತು, ಸೂರಿಯರಸ್ಮಿಸಮ್ಫಸ್ಸನಿಮಿತ್ತಂ। "ಸೂರಿಯಾತಪೇನಾ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಪತಿತಂ ದಿಸ್ವಾನಾ**ತಿ ವಿನಟ್ಠಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ, ಪುಬ್ಬೇ ರುಕ್ಖಗ್ಗಾದೀಸು ಮುತ್ತಾಜಾಲಾದಿಆಕಾರೇನ ಲಗ್ಗಂ ಹುತ್ವಾ ದಿಸ್ಸಮಾನಂ ಸೂರಿಯರಸ್ಮಿಸಮ್ಫಸ್ಸೇನ ವಿನಟ್ಠಂ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ। **ಸಂವಿಜಿ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಏತಾನಿ, ಏವಂ ಸತ್ತಾನಂ ಜೀವಿತಾನಿಪಿ ಲಹುಂ ಲಹುಂ ಭಿಜ್ಜಮಾನಸಭಾವಾನೀತಿ ಅನಿಚ್ಚತಾಮನಸಿಕಾರವಸೇನ ಸಂವೇಗಮಾಪಜ್ಜಿಂ।

ತಞ್ಞೇವಾಧಿಪತಿಂ ಕತ್ವಾ, ಸಂವೇಗಮನುಬ್ರೂಹಯಿನ್ತಿ ತಞ್ಞೇವ ಉಸ್ಸಾವಬಿನ್ದೂನಂ ಅನಿಚ್ಚತಂ ಅಧಿಪತಿಂ ಮುಖಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಪುರೇಚಾರಿಕಂ ಕತ್ವಾ ತಥೇವ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಇತ್ತರಟ್ಠಿತಿಕತಂ ಪರಿತ್ತಕಾಲತಂ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋ ಏಕವಾರಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಸಂವೇಗಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಉಪ್ಪಾದನೇನ ಅನುವಡ್ಢೇಸಿಂ। **ಪಬ್ಬಜ್ಜಮನುಯಾಚಹ**ನ್ತಿ "ತಿಣಗ್ಗೇ ಉಸ್ಸಾವಬಿನ್ದೂ ವಿಯ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೇ ಸತ್ತಾನಂ ಜೀವಿತೇ ಮಯಾ ಬ್ಯಾಧಿಜರಾಮರಣೇಹಿ ಅನಭಿಭೂತೇನೇವ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಯತ್ಥ ಏತಾನಿ ನ ಸನ್ತಿ, ತಂ ಅಮತಂ

ಮಹಾನಿಬ್ಬಾನಂ ಗವೇಸಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ “ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಮೇ ಅನುಜಾನಾಥಾ”ತಿ ತೇ ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿಂ। ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಯಾಚಿತಾಯ ಸಕಲನಗರೇ ಮಹನ್ತಂ ಕೋಲಾಹಲಮಹೋಸಿ - “ಉಪರಾಜಾ ಕಿರ ಯುಧಞ್ಜಯೋ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ”ತಿ ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಕಾಸಿರಟ್ಠವಾಸಿನೋ ರಾಜಾನಂ ದಟ್ಠುಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರಮ್ಮಕೇ ಪಟಿವಸನ್ತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸನ್ನಿಪತಿಂಸು। ಇತಿ ಸಪರಿಸೋ ರಾಜಾ ನೇಗಮಾ ಚೇವ ಜಾನಪದಾ ಚ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ದೇವೀ ಚ ಸಬ್ಬೇ ಚ ಓರೋಧಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ “ಮಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ತಾತ ಕುಮಾರ, ಪಬ್ಬಜೀ”ತಿ ನಿವಾರೇಸುಂ। ತತ್ಥ ರಾಜಾ “ಸಚೇ ತೇ ಕಾಮೇಹಿ ಊನಂ, ಅಹಂ ತೇ ಪರಿಪೂರಯಾಮಿ, ಅಜ್ಜೇವ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಹೀ”ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಸ ಮಹಾಸತ್ತೋ -

“ಮಾ ಮಂ ದೇವ ನಿವಾರೇಹಿ, ಪಬ್ಬಜನ್ತಂ ರಥೇಸಭ।
ಮಾಹಂ ಕಾಮೇಹಿ ಸಮ್ಮತ್ತೋ, ಜರಾಯ ವಸಮನ್ವಗೂ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೭೭) -

ಅತ್ತನೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಛನ್ದಮೇವ ವತ್ವಾ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಓರೋಧೇಹಿ ಮಾತುಯಾ ಕರುಣಂ ಪರಿದೇವನ್ತಿಯಾ -

“ಉಸ್ಸಾವೋವ ತಿಣಗ್ಗಮ್ಹಿ, ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನಂ ಪತಿ।
ಏವಮಾಯು ಮನುಸ್ಸಾನಂ, ಮಾ ಮಂ ಅಮ್ಮ ನಿವಾರಯಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೭೯) -

ಅತ್ತನೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಕಾರಣಂ ಕಥೇತ್ವಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ತೇಹಿ ಯಾಚಿಯಮಾನೋಪಿ ಅಭಿಸಂವಡ್ಢಮಾನಸಂವೇಗತ್ತಾ ಅನೋಸಕ್ಕಿತಮಾನಸೋ ಪಿಯತರೇ ಮಹತಿ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟೇ ಉಳಾರೇ ರಾಜಿಸ್ಸರಿಯೇ ಚ ನಿರಪೇಕ್ಖಚಿತ್ತೋ ಪಬ್ಬಜಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೩. “ಯಾಚನ್ತಿ ಮಂ ಪಞ್ಜಲಿಕಾ, ಸನೇಗಮಾ ಸರಟ್ಠಕಾ।
ಅಜ್ಜೇವ ಪುತ್ತ ಪಟಿಪಜ್ಜ, ಇದ್ಧಂ ಫೀತಂ ಮಹಾಮಹಿಂ॥

೪. “ಸರಾಜಕೇ ಸಹೋರೋಧೇ, ಸನೇಗಮೇ ಸರಟ್ಠಕೇ।
ಕರುಣಂ ಪರಿದೇವನ್ತೇ, ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಪರಿಚ್ಚಜಿ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಞ್ಜಲಿಕಾ**ತಿ ಪಗ್ಗಹಿತಅಞ್ಜಲಿಕಾ। **ಸನೇಗಮಾ ಸರಟ್ಠಕಾ**ತಿ ನೇಗಮೇಹಿ ಚೇವ ರಟ್ಠವಾಸೀಹಿ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಸಬ್ಬೇ ರಾಜಪುರಿಸಾ “ಮಾ ಖೋ, ತ್ವಂ ದೇವ, ಪಬ್ಬಜೀ”ತಿ ಮಂ ಯಾಚನ್ತಿ। ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪನ **ಅಜ್ಜೇವ ಪುತ್ತ ಪಟಿಪಜ್ಜ,** ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನಿಅಭಿವುದ್ಧಿಯಾ ವೇಪುಲ್ಲಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚ, **ಇದ್ಧಂ** ವಿಭವಸಾರಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಸ್ಸಾದಿನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ಚ, **ಫೀತಂ** ಇಮಂ **ಮಹಾಮಹಿಂ** ಅನುಸಾಸ, ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಹೀತಿ ಯಾಚನ್ತಿ। ಏವಂ ಪನ ಸಹ ರಞ್ಞಾತಿ **ಸರಾಜಕೇ,** ತಥಾ **ಸಹೋರೋಧೇ ಸನೇಗಮೇ ಸರಟ್ಠಕೇ** ಮಹಾಜನೇ ಯಥಾ ಸುಣನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಪಗೇವ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಮಹನ್ತಂ ಕಾರುಞ್ಞಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ **ಕರುಣಂ ಪರಿದೇವನ್ತೇ** ತತ್ಥ ತತ್ಥ **ಅನಪೇಕ್ಖೋ** ಅಲಗ್ಗಚಿತ್ತೋ “ಅಹಂ ತದಾ ಪಬ್ಬಜಿ”ನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೫-೬. ಇದಾನಿ ಯದತ್ಥಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸಿರಿಸದಿಸಂ ರಜ್ಜಸಿರಿಂ ಪಿಯತರೇ ಞಾತಿಬನ್ಧವೇ ಪಹಾಯ ಸಿನಿದ್ಧಂ ಪರಿಗ್ಗಹಪರಿಜನಂ ಲೋಕಾಭಿಮತಂ ಮಹನ್ತಂ ಯಸಞ್ಚ ನಿರಪೇಕ್ಖೋ ಪರಿಚ್ಚಜಿನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಕೇವಲ**ನ್ತಿ ಅನವಸೇಸಂ ಇತ್ಥಾಗಾರಂ ಸಮುದ್ದಪರಿಯನ್ತಞ್ಚ ಪಥವಿಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಚಜಮಾನೋ ಏವಂ ಮೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿ ಸಕ್ಕಾ ಅಧಿಗನ್ತುನ್ತಿ **ಬೋಧಿಯಾಯೇವ ಕಾರಣಾ** ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಚಿನ್ತೇಸಿಂ, ನ ತತ್ಥ ಈಸಕಂ ಲಗ್ಗಂ ಜನೇಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಸ್ಮಾತಿ ಯಸ್ಮಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ತಞ್ಚ ಮಹಾಯಸಂ **ರಜ್ಜಞ್ಚ ಮೇ ನ ದೇಸ್ಸಂ** , ಪಿಯಮೇವ, ತತೋ ಪನ ಸತಗುಣೇನ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಸತಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಮೇವ ಮಯ್ಹಂ ಪಿಯತರಂ, ತಸ್ಮಾ ಮಾತಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ರಜ್ಜಂ ಅಹಂ ತದಾ **ಪರಿಚ್ಚಜಿ**ನ್ತಿ।

ತದೇತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಮಹಾಸತ್ತೇ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇ ತಸ್ಸ ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ ಯುಧಿಟ್ಠಿಲಕುಮಾರೋ ನಾಮ ಪಿತರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಅನುಬನ್ಧಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಮಹಾಜನಂ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮನೋರಮೇ ಠಾನೇ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಕತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ವನಮೂಲಫಲಾದೀಹಿ ಯಾವಜೀವಂ ಯಾಪೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯನಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಉಭೋ ಕುಮಾರಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಯುಧಞ್ಜಯೋ ಯುಧಿಟ್ಠಿಲೋ।
ಪಹಾಯ ಮಾತಾಪಿತರೋ, ಸಙ್ಗಂ ಛೇತ್ವಾನ ಮಚ್ಚುನೋ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೮೩)।

ತತ್ಥ **ಸಙ್ಗಂ ಛೇತ್ವಾನ ಮಚ್ಚುನೋ**ತಿ ಮಚ್ಚುಮಾರಸ್ಸ ಸಹಕಾರಿಕಾರಣಭೂತತ್ತಾ ಸನ್ತಕಂ ರಾಗದೋಸಮೋಹಸಙ್ಗಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನವಸೇನ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉಭೋಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತಾತಿ।

ತದಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮಹಾರಾಜಕುಲಾನಿ ಅಹೇಸುಂ, ಯುಧಿಟ್ಠಿಲಕುಮಾರೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ, ಯುಧಞ್ಜಯೋ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಪವತ್ತಿತಮಹಾದಾನಾನಿ ಚೇವ ರಜ್ಜಾದಿಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ಚ ದಾನಪಾರಮೀ, ಕಾಯವಚೀಸಂವರೋ ಸೀಲಪಾರಮೀ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಚ ಝಾನಾಧಿಗಮೋ ಚ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ, ಅನಿಚ್ಚತೋ ಮನಸಿಕಾರಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಧಿಗಮಪರಿಯೋಸಾನಾ ಪಞ್ಞಾ ದಾನಾದೀನಂ ಉಪಕಾರಾನುಪಕಾರಧಮ್ಮಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನಪಞ್ಞಾ ಚ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮೀ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ತದತ್ಥಸಾಧನಂ ವೀರಿಯಂ ವೀರಿಯಪಾರಮೀ , ಞಾಣಖನ್ತಿ ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿ ಚ ಖನ್ತಿಪಾರಮೀ, ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಅವಿಸಂವಾದನಂ ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಚಲಸಮಾದಾನಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮೀ, ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಹಿತಚಿತ್ತತಾಯ ಮೇತ್ತಾಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರವಸೇನ ಚ ಮೇತ್ತಾಪಾರಮೀ, ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಕತವಿಪ್ಪಕಾರಉಪೇಕ್ಖನವಸೇನ ಉಪೇಕ್ಖಾಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರವಸೇನ ಚ ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮೀತಿ ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಲಬ್ಭನ್ತಿ। ವಿಸೇಸತೋ ಪನ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತಥಾ **ಅಕಿತ್ತಿಚರಿಯಾಯಂ** ವಿಯ ಇಧಾಪಿ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಿಯಗುಣಾ ಯಥಾರಹಂ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ "ಏವಂ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಹೇತೇ, ಅಬ್ಭುತಾ ಚ ಮಹೇಸಿನೋ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುಧಮ್ಮತೋ"ತಿ।

ಯುಧಞ್ಜಯಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಸೋಮನಸ್ಸಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೭. ದುತಿಯೇ **ಇನ್ದಪತ್ಥೇ ಪುರುತ್ತಮೇ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ನಗರವರೇ। **ಕಾಮಿತೋ**ತಿ ಮಾತಾಪಿತುಆದೀಹಿ "ಅಹೋ ವತ ಏಕೋ ಪುತ್ತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಏವಂ ಚಿರಕಾಲೇ ಪತ್ಥಿತೋ। **ದಯಿತೋ**ತಿ ಪಿಯಾಯಿತೋ। **ಸೋಮನಸ್ಸೋತಿ ವಿಸ್ಸುತೋ**ತಿ "ಸೋಮನಸ್ಸೋ"ತಿ ಏವಂ ಪಕಾಸನಾಮೋ।

೮. ಸೀಲವಾತಿ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಸೀಲೇನ ಚೇವ ಆಚಾರಸೀಲೇನ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಗುಣಸಮ್ಪನ್ನೋ**ತಿ ಸದ್ಧಾಬಾಹುಸಚ್ಚಾದಿಗುಣೇಹಿ ಉಪೇತೋ, ಪರಿಪುಣ್ಣೋ ವಾ। **ಕಲ್ಯಾಣಪಟಿಭಾನವಾ**ತಿ ತಂತಂಇತಿಕತ್ತಬ್ಬಸಾಧನೇನ ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಸಙ್ಖಾತೇನ ಚ ಸುನ್ದರೇನ ಪಟಿಭಾನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ವುಡ್ಢಾಪಚಾಯೀ**ತಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಕುಲೇ ಜೇಟ್ಠಾತಿ

ಏವಂ ಯೇ ಜಾತಿವುಡ್ಢಾ, ಯೇ ಚ ಸೀಲಾದಿಗುಣೇಹಿ ವುಡ್ಢಾ, ತೇಸಂ ಅಪಚಾಯನಸೀಲೋ। **ಹಿರೀಮಾ**ತಿ ಪಾಪಜಿಗುಚ್ಛನಲಕ್ಖಣಾಯ ಹಿರಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಸಙ್ಗಹೇಸು ಚ ಕೋವಿದೋ**ತಿ ದಾನಪಿಯವಚನಅತ್ಥಚರಿಯಾಸಮಾನತ್ತತಾಸಙ್ಖಾತೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಯಥಾರಹಂ ಸತ್ತಾನಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹನೇಸು ಕುಸಲೋ। ಏವರೂಪೋ ರೇಣುಸ್ಸ ನಾಮ ಕುರುರಾಜಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಸೋಮನಸ್ಸೋತಿ ವಿಸ್ಸುತೋ ಯದಾ ಹೋಮೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

೬. **ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಪತಿಕರೋ**ತಿ ತೇನ ಕುರುರಾಜೇನ ಪತಿ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಉಪಕತ್ತಬ್ಬಭಾವೇನ ಪತಿಕರೋ ವಲ್ಲಭೋ। **ಕುಹಕತಾಪಸೋ**ತಿ ಅಸನ್ತಗುಣಸಮ್ಭಾವನಲಕ್ಖಣೇನ ಕೋಹಞ್ಞೇನ ಜೀವಿತಕಪ್ಪನಕೋ ಏಕೋ ತಾಪಸೋ, ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಸಕ್ಕಾತಬ್ಬೋ ಅಹೋಸಿ। **ಆರಾಮ**ನ್ತಿ ಫಲಾರಾಮಂ, ಯತ್ಥ ಏಳಾಲುಕಲಾಬುಕುಮ್ಭಣ್ಡತಿಪುಸಾದಿವಲ್ಲಿಫಲಾನಿ ಚೇವ ತಣ್ಡುಲೇಯ್ಯಕಾದಿಸಾಕಞ್ಚ ರೋಪೀಯತಿ। **ಮಾಲಾವಚ್ಛ**ನ್ತಿ ಜಾತಿಅತಿಮುತ್ತಕಾದಿಪುಪ್ಫಗಚ್ಛಂ, ತೇನ ಪುಪ್ಫಾರಾಮಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಆರಾಮಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಮಾಲಾವಚ್ಛಞ್ಚ ಯಥಾವುತ್ತಫಲವಚ್ಛಞ್ಚ ರೋಪೇತ್ವಾ ತತೋ ಲದ್ಧಧನಂ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಠಪೇನ್ತೋ **ಜೀವತೀ**ತಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ತದಾ ಮಹಾರಕ್ಖಿತೋ ನಾಮ ತಾಪಸೋ ಪಞ್ಚಸತತಾಪಸಪರಿವಾರೋ ಹಿಮವನ್ತೇ ವಸಿತ್ವಾ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಾಯ ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತೋ ಇನ್ದಪತ್ಥನಗರಂ ಪತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನೇ ವಸಿತ್ವಾ ಸಪರಿಸೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ ರಾಜದ್ವಾರಂ ಪಾಪುಣಿ। ರಾಜಾ ಇಸಿಗಣಂ ದಿಸ್ವಾ ಇರಿಯಾಪಥೇ ಪಸನ್ನೋ ಅಲಙ್ಕತಮಹಾತಲೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಪಣೀತೇನಾಹಾರೇನ ಪರಿವಿಸಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಇಮಂ ವಸ್ಸಾರತ್ತಂ ಮಮ ಉಯ್ಯಾನೇಯೇವ ವಸಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಸನಟ್ಠಾನಾನಿ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಪರಿಕ್ಖಾರೇ ದತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ರಾಜನಿವೇಸನೇ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ।

ರಾಜಾ ಪನ ಅಪುತ್ತಕೋ ಪುತ್ತೇ ಪತ್ಥೇತಿ, ಪುತ್ತಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ವಸ್ಸಾರತ್ತಚ್ಚಯೇನ ಮಹಾರಕ್ಖಿತೋ "ಹಿಮವನ್ತಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ರಾಜಾನಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ರಞ್ಞಾ ಕತಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯೇ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಏಕಸ್ಸ ಸನ್ದಚ್ಛಾಯಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಸಪರಿಸೋ ನಿಸೀದಿ। ತಾಪಸಾ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸುಂ - "ರಾಜಾ ಅಪುತ್ತಕೋ, ಸಾಧು ವತಸ್ಸ ಸಚೇ ರಾಜಪುತ್ತಂ ಲಭೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ಮಹಾರಕ್ಖಿತೋ ತಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ "ಭವಿಸ್ಸತಿ ನು ಖೋ ರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ, ಉದಾಹು ನೋ"ತಿ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ "ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಮಾ ತುಮ್ಹೇ ಚಿನ್ತಯಿತ್ಥ, ಅಜ್ಜ ಪಚ್ಚೂಸಕಾಲೇ ಏಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಚವಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ಕೂಟಜಟಿಲೋ "ಇದಾನಿ ರಾಜಕುಲೂಪಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಾಪಸಾನಂ ಗಮನಕಾಲೇ ಗಿಲಾನಾಲಯಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ "ಏಹಿ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನ ಸಕ್ಕೋಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾರಕ್ಖಿತೋ ತಸ್ಸ ನಿಪನ್ನಕಾರಣಂ ಞತ್ವಾ "ಯದಾ ಸಕ್ಕೋಸಿ, ತದಾ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಇಸಿಗಣಂ ಆದಾಯ ಹಿಮವನ್ತಮೇವ ಗತೋ। ಕುಹಕೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜದ್ವಾರೇ ಠತ್ವಾ "ಮಹಾರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಕತಾಪಸೋ ಆಗತೋ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚಾಪೇತ್ವಾ ರಞ್ಞಾ ವೇಗೇನ ಪಕ್ಕೋಸಾಪಿತೋ ಪಾಸಾದಂ ಅಭಿರುಯ್ಹ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ರಾಜಾ ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಇಸೀನಂ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ನಿವತ್ತಿತ್ಥ, ಕೇನತ್ಥೇನ ಆಗತತ್ಥಾ"ತಿ ಆಹ।

ಮಹಾರಾಜ, ಇಸಿಗಣೋ ಸುಖನಿಸಿನ್ನೋ "ಸಾಧು ವತಸ್ಸ ಸಚೇ ರಞ್ಞೋ ವಂಸಾನುರಕ್ಖಕೋ ಪುತ್ತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಅಹಂ ತಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ "ಭವಿಸ್ಸತಿ ನು ಖೋ ರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ, ಉದಾಹು ನೋ"ತಿ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ "ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಸುಧಮ್ಮಾಯ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ದಿಸ್ವಾ "ಅಜಾನನ್ತಾ ಗಬ್ಭಂ ನಾಸೇಯ್ಯುಂ, ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ ತಾವ ನ"ನ್ತಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಥನತ್ಥಾಯ ಆಗತೋ, ಕಥಿತಂ ವೋ ಮಯಾ,

ಗಚ್ಛಾಮಹ"ನ್ತಿ। ರಾಜಾ "ಭನ್ತೇ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಗನ್ತು"ನ್ತಿ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಕುಹಕತಾಪಸಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ನೇತ್ವಾ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ರಾಜಕುಲೇ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ವಸತಿ, "ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕೋ"ತ್ವೇವಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ।

ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಾವತಿಂಸಭವನತೋ ಚವಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ಜಾತಸ್ಸ ಚ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ "ಸೋಮನಸ್ಸೋ"ತಿ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ಸೋ ಕುಮಾರಪರಿಹಾರೇನ ವಡ್ಢತಿ। ಕುಹಕತಾಪಸೋಪಿ ಉಯ್ಯಾನಸ್ಸ ಏಕಪಸ್ಸೇ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಸೂಪೇಯ್ಯಸಾಕಞ್ಚ ಫಲವಲ್ಲಿಆದಯೋ ಚ ರೋಪೇತ್ವಾ ಪಣ್ಣಿಕಾನಂ ಹತ್ಥೇ ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತೋ ಧನಂ ಸಂಹರತಿ। ಅಥ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತೋ ಕುಪಿತೋ। ಸೋ "ತಾತ, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುತಾಪಸೇ ಮಾ ಪಮಜ್ಜಾ"ತಿ ಕುಮಾರಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ವೂಪಸಮೇತುಂ ಗತೋ।

೧೦-೧೩. ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಕುಮಾರೋ "ಜಟಿಲಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕೂಟಜಟಿಲಂ ಏಕಂ ಗನ್ಧಿಕಕಾಸಾವಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ದ್ವೇ ಘಟೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಾಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಉದಕಂ ಸಿಞ್ಚನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಕೂಟಜಟಿಲೋ ಅತ್ತನೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಅಕತ್ವಾ ಪಣ್ಣಿಕಕಮ್ಮಂ ಕರೋತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಕಿಂ ಕರೋಸಿ ಪಣ್ಣಿಕಗಹಪತಿಕಾ"ತಿ ತಂ ಲಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಅವನ್ದಿತ್ವಾ ಏವ ನಿಕ್ಖಮಿ।

ಕೂಟಜಟಿಲೋ "ಅಯಂ ಇದಾನೇವ ಏವರೂಪೋ, ಪಚ್ಛಾ 'ಕೋ ಜಾನಾತಿ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಇದಾನೇವ ನಂ ನಾಸೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆಗಮನಕಾಲೇ ಪಾಸಾಣಫಲಕಂ ಏಕಮನ್ತಂ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಾನೀಯಘಟಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯ ತಿಣಾನಿ ವಿಕಿರಿತ್ವಾ ಸರೀರಂ ತೇಲೇನ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಮಹಾದುಕ್ಖಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಯ ಮಞ್ಚೇ ನಿಪಜ್ಜಿ। ರಾಜಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಗರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ನಿವೇಸನಂ ಅಪವಿಸಿತ್ವಾವ "ಮಮ ಸಾಮಿಕಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಣ್ಣಸಾಲದ್ವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಏತ"ನ್ತಿ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತಂ ನಿಪನ್ನಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಾದೇ ಪರಿಮಜ್ಜನ್ತೋ ಪುಚ್ಛಿ - "ಕೇನ, ತ್ವಂ ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ವಿಹೇಠಿತೋ, ಕಮಜ್ಜ ಯಮಲೋಕಂ ನೇಮಿ, ತಂ ಮೇ ಸೀಘಂ ಆಚಿಕ್ಖಾ"ತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಕೂಟಜಟಿಲೋ ನಿತ್ಥುನನ್ತೋ ಉಟ್ಠಾಯ ದಿಟ್ಠೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತ್ವಂ ಮೇ, ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತಯಿ ವಿಸ್ಸಾಸೇನ ಅಹಂ ಇಮಂ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಪತ್ತೋ, ತವ ಪುತ್ತೇನಮ್ಹಿ ಏವಂ ವಿಹೇಠಿತೋತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಚೋರಘಾತಕೇ ಆಣಾಪೇಸಿ - "ಗಚ್ಛಥ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸರೀರಙ್ಗಸ್ಸ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ರಥಿಯಾ ರಥಿಯಂ ವಿಕಿರಥಾ"ತಿ। ತೇ ಮಾತರಾ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಾಪಿತಂ ಕುಮಾರಂ ಆಕಡ್ಢಿಂಸು - "ರಞ್ಞಾ ತೇ ವಧೋ ಆಣತ್ತೋ"ತಿ। ಕುಮಾರೋ ಮರಣಭಯತಜ್ಜಿತೋ ಮಾತು ಅಙ್ಕತೋ ವುಟ್ಠಾಯ - "ರಞ್ಞೋ ಮಂ ದಸ್ಸೇಥ, ಸನ್ತಿ ರಾಜಕಿಚ್ಚಾನೀ"ತಿ ಆಹ। ತೇ ಕುಮಾರಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಮಾರೇತುಂ ಅವಿಸಹನ್ತಾ ಗೋಣಂ ವಿಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಪರಿಕಡ್ಢನ್ತಾ ನೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇಸುಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ತಮಹಂ ದಿಸ್ವಾನ ಕುಹಕ"**ನ್ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಥುಸರಾಸಿಂವ ಅತಣ್ಡುಲ**ನ್ತಿ ತಣ್ಡುಲಕಣೇಹಿ ವಿರಹಿತಂ ಥುಸರಾಸಿಂ ವಿಯ, **ದುಮಂವ** ರುಕ್ಖಂ ವಿಯ, **ಅನ್ತೋ** ಮಹಾಸುಸಿರಂ। **ಕದಲಿಂವ ಅಸಾರಕಂ** ಸೀಲಾದಿಸಾರರಹಿತಂ ತಾಪಸಂ ಅಹಂ ದಿಸ್ವಾ ನತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಸ ಸತಂ ಸಾಧೂನಂ ಝಾನಾದಿಧಮ್ಮೋ। ಕಸ್ಮಾ? **ಸಾಮಞ್ಞಾ** ಸಮಣಭಾವಾ ಸೀಲಮತ್ತತೋಪಿ **ಅಪಗತೋ** ಪರಿಹೀನೋ ಅಯಂ, ತಥಾ ಹಿ ಅಯಂ **ಹಿರೀಸುಕ್ಕಧಮ್ಮಜಹಿತೋ** ಪಜಹಿತಹಿರಿಸಙ್ಖಾತಸುಕ್ಕಧಮ್ಮೋ। **ಜೀವಿತವುತ್ತಿಕಾರಣಾ**ತಿ "ಕೇವಲಂ ಜೀವಿತಸ್ಸೇವ ಹೇತು ಅಯಂ ತಾಪಸಲಿಙ್ಗೇನ ಚರತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪರನ್ತಿಹೀ**ತಿ ಪರನ್ತೋ ಪಚ್ಚನ್ತೋ ನಿವಾಸಭೂತೋ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಪರನ್ತಿನೋ, ಸೀಮನ್ತರಿಕವಾಸಿನೋ। ತೇಹಿ ಪರನ್ತೀಹಿ ಅಟವಿಕೇಹಿ ಪಚ್ಚನ್ತದೇಸೋ ಖೋಭಿತೋ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಪಚ್ಚನ್ತಕೋಪಂ ನಿಸೇಧೇತುಂ ವೂಪಸಮೇತುಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಮಮ ಪಿತಾ ಕುರುರಾಜಾ "ತಾತ ಸೋಮನಸ್ಸಕುಮಾರ, ಮಯ್ಹಂ ಸಾಮಿಕಂ **ಉಗ್ಗತಾಪನಂ**

ಘೋರತಪಂ ಪರಮಸನ್ತಿನ್ದ್ರಿಯಂ **ಜಟಿಲಂ ಮಾ ಪಮಜ್ಜಿ।** ಸೋ ಹಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಬ್ಬಕಾಮದದೋ, ತಸ್ಮಾ **ಯದಿಚ್ಛಕಂ** ಚಿತ್ತರುಚಿಯಂ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಾನುಕೂಲಂ **ಪವತ್ತೇಹಿ** ಅನುವತ್ತೇಹೀ"ತಿ ತದಾ ಮಂ ಅನುಸಾಸೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೧೪. **ತಮಹಂ ಗನ್ತ್ವಾನುಪಟ್ಠಾನನ್ತಿ** ಪಿತು ವಚನಂ ಅನತಿಕ್ಕನ್ತೋ ತಂ ಕೂಟತಾಪಸಂ ಉಪಟ್ಠಾನತ್ಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಸಾಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಉದಕಂ ಆಸಿಞ್ಚನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಪಣ್ಣಿಕೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಚ ಇತ್ವಾ **ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಕುಸಲನ್ತಿ**, ಗಹಪತಿ, ತೇ ಸರೀರಸ್ಸ ಕಚ್ಚಿ ಕುಸಲಂ ಕುಸಲಮೇವ, ತಥಾ ಹಿ ಸಾಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಉದಕಂ ಆಸಿಞ್ಚಸಿ। ಕಿಂ ವಾ ತವ ಹಿರಞ್ಞಂ ವಾ ಸುವಣ್ಣಂ ವಾ **ಆಹರೀಯತು,** ತಥಾ ಹಿ ಪಣ್ಣಿಕವುತ್ತಿಂ ಅನುತಿಟ್ಠಸೀತಿ ಇದಂ ವಚನಂ ಅಭಾಸಿಂ।

೧೫. **ತೇನ ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಆಸೀತಿ** ತೇನ ಮಯಾ ವುತ್ತಗಹಪತಿವಾದೇನ ಸೋ ಮಾನನಿಸ್ಸಿತೋ ಮಾನಂ ಅಲ್ಲೀನೋ ಕುಹಕೋ ಮಯ್ಹಂ ಕುಪಿತೋ ಕುದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿ। ಕುದ್ಧೋ ಚ ಸಮಾನೋ **"ಘಾತಾಪೇಮಿ ತುವಂ ಅಜ್ಜ, ರಟ್ಠಾ ಪಬ್ಬಾಜಯಾಮಿ ವಾ**"ತಿ ಆಹ।

ತತ್ಥ **ತುವಂ ಅಜ್ಜಾ**ತಿ, ತ್ವಂ ಅಜ್ಜ, ಇದಾನಿಯೇವ ರಞ್ಞೋ ಆಗತಕಾಲೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೬. **ನಿಸೇಧಯಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚನ್ತನ್ತಿ** ಪಚ್ಚನ್ತಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಅಪವಿಟ್ಠೋ ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ **ಕುಹಕಂ** ಕುಹಕತಾಪಸಂ **ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ, ಸಮ್ಮಾನೋ ತೇ ಪವತ್ತಿತೋ**ತಿ ಕುಮಾರೇನ ತೇ ಸಮ್ಮಾನೋ ಪವತ್ತಿತೋ ಅಹೋಸಿ।

೧೭. **ಕುಮಾರೋ ಯಥಾ ನಾಸಿಯೋ**ತಿ ಯಥಾ ಕುಮಾರೋ ನಾಸಿಯೋ ನಾಸೇತಬ್ಬೋ ಘಾತಾಪೇತಬ್ಬೋ, ತಥಾ ಸೋ **ಪಾಪೋ ತಸ್ಸ** ರಞ್ಞೋ ಆಚಿಕ್ಖಿ। **ಆಣಾಪೇಸೀ**ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಸಾಮಿಕೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುತಾಪಸೇ ಸತಿ ಕಿಂ ಮಮ ನ ನಿಪ್ಫಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪುತ್ತೇನ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ, ತತೋಪಿ ಅಯಮೇವ ಸೇಯ್ಯೋತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಆಣಾಪೇಸಿ।

೧೮. ಕಿನ್ತಿ ? **ಸೀಸಂ ತತ್ಥೇವ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ತಂ ಕುಮಾರಂ ಪಸ್ಸಥ, ತತ್ಥೇವ ತಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸರೀರಞ್ಚಸ್ಸ **ಕತ್ವಾನ ಚತುಖಣ್ಡಿಕಂ** ಚತುರೋ ಖಣ್ಡೇ ಕತ್ವಾ ರಥಿಯಾ ರಥಿಯಂ ನೀಯನ್ತಾ ವೀಥಿತೋ ವೀಥಿಂ ವಿಕ್ಖಿಪನ್ತಾ ದಸ್ಸೇಥ। ಕಸ್ಮಾ? **ಸಾ ಗತಿ ಜಟಿಲಹೀಳಿತಾ**ತಿ ಯೇಹಿ ಅಯಂ ಜಟಿಲೋ ಹೀಳಿತೋ, ತೇಸಂ ಜಟಿಲಹೀಳಿತಾನಂ ಸಾ ಗತಿ ಸಾ ನಿಪ್ಫತ್ತಿ ಸೋ ವಿಪಾಕೋತಿ। **ಜಟಿಲಹೀಳಿತಾ**ತಿ ವಾ ಜಟಿಲಹೀಳನಹೇತು ಸಾ ತಸ್ಸ ನಿಪ್ಫತ್ತೀತಿ ಏವಮ್ಪೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

೧೯. **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಆಣಾಯಂ, ತಸ್ಮಿಂ ವಾ ತಾಪಸಸ್ಸ ಪರಿಭವೇ। **ಕಾರಣಿಕಾ**ತಿ ಘಾತಕಾ, ಚೋರಘಾತಕಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚಣ್ಡಾ**ತಿ ಕುರೂರಾ। **ಲುದ್ದಾ**ತಿ ಸುದಾರುಣಾ। **ಅಕಾರುಣಾ**ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ ಕತಂ। "ಅಕರುಣಾ"ತಿಪಿ ಪಾಳಿ, ನಿಕ್ಕರುಣಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಾತು ಅಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸಾ**ತಿ ಮಮ ಮಾತು ಸುಧಮ್ಮಾಯ ದೇವಿಯಾ ಉಚ್ಛಙ್ಗೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ। "ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸಾ"ತಿ ಅನಾದರೇ ಸಾಮಿವಚನಂ। **ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ನಯನ್ತಿ ಮ**ನ್ತಿ ಮಾತರಾ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಾಪಿತಂ ಮಂ ರಾಜಾಣಾಯ ತೇ ಚೋರಘಾತಕಾ ಗೋಣಂ ವಿಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಆಘಾತನಂ ನಯನ್ತಿ। ಕುಮಾರೇ ಪನ ನೀಯಮಾನೇ ದಾಸಿಗಣಪರಿವುತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಓರೋಧೇಹಿ ಸುಧಮ್ಮಾ ದೇವೀ ನಾಗರಾಪಿ "ಮಯಂ ನಿರಪರಾಧಂ ಕುಮಾರಂ ಮಾರೇತುಂ ನ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಅಗಮಂಸು।

೨೦. **ಬನ್ಧತಂ ಗಾಳ್ಹಬನ್ಧನನ್ತಿ** ಗಾಳ್ಹಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧನ್ತಾನಂ ತೇಸಂ ಕಾರಣಿಕಪುರಿಸಾನಂ। **ರಾಜಕಿರಿಯಾನಿ ಅತ್ಥಿ ಮೇ**ತಿ ಮಯಾ ರಞ್ಞೋ ವತ್ತಬ್ಬಾನಿ ರಾಜಕಿಚ್ಚಾನಿ ಅತ್ಥಿ। ತಸ್ಮಾ **ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇಥ ಮಂ ಖಿಪ್ಪ**ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಅಹಂ ಏವಂ ವಚನಂ ಅವಚಂ।

೨೧. **ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸಯಿಂಸು, ಪಾಪಸ್ಸ ಪಾಪಸೇವಿನೋತಿ** ಅತ್ತನಾ ಪಾಪಸೀಲಸ್ಸ ಲಾಮಕಾಚಾರಸ್ಸ ಕೂಟತಾಪಸಸ್ಸ ಸೇವನತೋ ಪಾಪಸೇವಿನೋ ರಞ್ಞೋ ಮಂ ದಸ್ಸಯಿಂಸು। **ದಿಸ್ವಾನ ತಂ ಸಞ್ಞಾಪೇಸಿ**ನ್ತಿ ತಂ ಮಮ ಪಿತರಂ ಕುರುರಾಜಾನಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ "ಕಸ್ಮಾ ಮಂ, ದೇವ, ಮಾರಾಪೇಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ "ಕಸ್ಮಾ ಚ ಪನ ತ್ವಂ ಮಯ್ಹಂ ಸಾಮಿಕಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುತಾಪಸಂ ಗಹಪತಿವಾದೇನ ಸಮುದಾಚರಿ। ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಕರೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ದೇವ, ಗಹಪತಿಞ್ಞೇವ 'ಗಹಪತೀ'ತಿ ವದನ್ತಸ್ಸ ಕೋ ಮಯ್ಹಂ ದೋಸೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಸ್ಸ ನಾನಾವಿಧಾನಿ ಮಾಲಾವಚ್ಛಾನಿ ರೋಪೇತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಪಣ್ಣಫಲಾಫಲಾದೀನಂ ವಿಕ್ಕಿಣನಂ ಹತ್ಥತೋ ಚಸ್ಸ ತಾನಿ ದೇವಸಿಕಂ ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತೇಹಿ ಮಾಲಾಕಾರಪಣ್ಣಿಕೇಹಿ ಸದ್ದಹಾಪೇತ್ವಾ "ಮಾಲಾವತ್ಥುಪಣ್ಣವತ್ಥೂನಿ ಉಪಧಾರೇಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಞ್ಚಸ್ಸ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಾದಿವಿಕ್ಕಯಲದ್ಧಂ ಕಹಾಪಣಕಭಣ್ಡಿಕಂ ಅತ್ತನೋ ಪುರಿಸೇಹಿ ನೀಹರಾಪೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಸಞ್ಞಾಪೇಸಿಂ ತಸ್ಸ ಕೂಟತಾಪಸಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇಸಿಂ। **ಮಮಞ್ಚ ವಸಮಾನಯಿ**ನ್ತಿ ತೇನ ಸಞ್ಞಾಪನೇನ "ಸಚ್ಚಂ ಖೋ ಪನ ಕುಮಾರೋ ವದತಿ, ಅಯಂ ಕೂಟತಾಪಸೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಮಹಾಪರಿಗ್ಗಹೋ ಜಾತೋ"ತಿ ಯಥಾ ತಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ನೋ ಮಮ ವಸೇ ವತ್ತತಿ, ಏವಂ ರಾಜಾನಂ ಮಮ ವಸಮಾನೇಸಿಂ।

ತತೋ ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಏವರೂಪಸ್ಸ ಬಾಲಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸನತೋ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಆಪುಚ್ಛಿ - "ನ ಮೇ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಧ ವಾಸೇನ ಅತ್ಥೋ, ಅನುಜಾನಾಥ ಮಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ರಾಜಾ "ತಾತ, ಮಯಾ ಅನುಪಧಾರೇತ್ವಾವ ತೇ ವಧೋ ಆಣತ್ತೋ, ಖಮ ಮಯ್ಹಂ ಅಪರಾಧ"ನ್ತಿ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ "ಅಜ್ಜೇವ ಇಮಂ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಕುಮಾರೋ "ದೇವ, ಕಿಮತ್ಥಿ ಮಾನುಸಕೇಸು ಭೋಗೇಸು, ಅಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ದೀಘರತ್ತಂ ದಿಬ್ಬಭೋಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ಅನುಭವಿಂ, ನ ತತ್ಥಾಪಿ ಮೇ ಸಙ್ಗೋ, ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೇವಾಹಂ, ನ ತಾದಿಸಸ್ಸ ಬಾಲಸ್ಸ ಪರನೇಯ್ಯಬುದ್ಧಿನೋ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಂ ಓವದನ್ತೋ -

"ಅನಿಸಮ್ಮ ಕತಂ ಕಮ್ಮಂ, ಅನವತ್ಥಾಯ ಚಿನ್ತಿತಂ।
ಭೇಸಜ್ಜಸ್ಸೇವ ವೇಭಙ್ಗೋ, ವಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ ಪಾಪಕೋ॥

"ನಿಸಮ್ಮ ಚ ಕತಂ ಕಮ್ಮಂ, ಸಮ್ಮಾವತ್ಥಾಯ ಚಿನ್ತಿತಂ।
ಭೇಸಜ್ಜಸ್ಸೇವ ಸಮ್ಪತ್ತಿ, ವಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ ಭದ್ರಕೋ॥

"ಅಲಸೋ ಗಿಹೀ ಕಾಮಭೋಗೀ ನ ಸಾಧು, ಅಸಞ್ಞತೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನ ಸಾಧು।
ರಾಜಾ ನ ಸಾಧು ಅನಿಸಮ್ಮಕಾರೀ, ಯೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಕೋಧನೋ ತಂ ನ ಸಾಧು॥

"ನಿಸಮ್ಮ ಖತ್ತಿಯೋ ಕಯಿರಾ, ನಾನಿಸಮ್ಮ ದಿಸಮ್ಪತಿ।
ನಿಸಮ್ಮಕಾರಿನೋ ರಾಜ, ಯಸೋ ಕಿತ್ತಿ ಚ ವಡ್ಢತಿ॥

"ನಿಸಮ್ಮ ದಣ್ಡಂ ಪಣಯೇಯ್ಯ ಇಸ್ಸರೋ, ವೇಗಾ ಕತಂ ತಪ್ಪತಿ ಭೂಮಿಪಾಲ।
ಸಮ್ಮಾಪಣೀಧೀ ಚ ನರಸ್ಸ ಅತ್ಥಾ, ಅನಾನುತಪ್ಪಾ ತೇ ಭವನ್ತಿ ಪಚ್ಛಾ॥

"ಅನಾನುತಪ್ಪಾನಿ ಹಿ ಯೇ ಕರೋನ್ತಿ, ವಿಭಜ್ಜ ಕಮ್ಮಾಯತನಾನಿ ಲೋಕೇ।
ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾನಿ ಸುಖುದ್ರಯಾನಿ, ಭವನ್ತಿ ಬುದ್ಧಾನುಮತಾನಿ ತಾನಿ॥

"ಆಗಚ್ಛುಂ ದೋವಾರಿಕಾ ಖಗ್ಗಬನ್ಧಾ, ಕಾಸಾವಿಯಾ ಹನ್ತು ಮಮಂ ಜನಿನ್ದ।
ಮಾತುಞ್ಚ ಅಙ್ಕಸ್ಮಿಮಹಂ ನಿಸಿನ್ನೋ, ಆಕಡ್ಢಿತೋ ಸಹಸಾ ತೇಹಿ ದೇವ॥

“ಕಟುಕಙ್ಹಿ ಸಮ್ಬಾಧಂ ಸುಕಿಚ್ಛಂ ಪತ್ತೋ, ಮಧುರಮ್ಪಿಯಂ ಜೀವಿತಂ ಲದ್ಧ ರಾಜ।
ಕಿಚ್ಛೇನಹಂ ಅಜ್ಜ ವಧಾ ಪಮುತ್ತೋ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಮೇವಾಭಿಮನೋಹಮಸ್ಮೀ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೨೨೭-೨೩೪) -

ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ।

ತತ್ಥ **ಅನಿಸಮ್ಮಾ**ತಿ ಅನುಪಧಾರೇತ್ವಾ। **ಅನವತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಅವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ। **ವೇಭಙ್ಗೋ**ತಿ ವಿಪತ್ತಿ। **ವಿಪಾಕೋ**ತಿ ನಿಪ್ಫತ್ತಿ। **ಅಸಞ್ಞತೋ**ತಿ ಅಸಂವುತೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ। **ಪಣಯೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಪಟ್ಠಪೇಯ್ಯ। **ವೇಗಾ**ತಿ ವೇಗೇನ ಸಹಸಾ। **ಸಮ್ಮಾಪಣೀಧೀ ಚಾ**ತಿ ಸಮ್ಮಾಪಣಿಧಿನಾ, ಯೋನಿಸೋ ಠಪಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಕತಾ **ನರಸ್ಸ ಅತ್ಥಾ ಪಚ್ಛಾ ಅನಾನುತಪ್ಪಾ ಭವನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ**। **ವಿಭಜ್ಜಾ**ತಿ ಇಮಾನಿ ಕಾತುಂ ಯುತ್ತಾನಿ, ಇಮಾನಿ ಅಯುತ್ತಾನೀತಿ ಏವಂ ಪಞ್ಞಾಯ ವಿಭಜಿತ್ವಾ। **ಕಮ್ಮಾಯತನಾನೀ**ತಿ ಕಮ್ಮಾನಿ। **ಬುದ್ಧಾನುಮತಾನೀ**ತಿ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಅನುಮತಾನಿ ಅನವಜ್ಜಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। **ಕಟುಕ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಖಂ ಅಸಾತಂ, **ಸಮ್ಬಾಧಂ ಸುಕಿಚ್ಛಂ** ಮರಣಭಯಂ **ಪತ್ತೋ**ಮ್ಹಿ। **ಲದ್ಧಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಞಾಣಬಲೇನ ಜೀವಿತಂ ಲಭಿತ್ವಾ। **ಪಬ್ಬಜ್ಜಮೇವಾಭಿಮನೋ**ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಭಿಮುಖಚಿತ್ತೋ ಏವಾ**ಹಮಸ್ಮಿ**।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸಿತೇ ರಾಜಾ ದೇವಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ದೇವಿ, ತ್ವಂ ಪುತ್ತಂ ನಿವತ್ತೇಹೀ”ತಿ। ದೇವೀಪಿ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಮೇವ ರೋಚೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ “ಸಚೇ ಮಯ್ಹಂ ದೋಸೋ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಖಮಥಾ”ತಿ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಾಭಿಮುಖೋ ಅಗಮಾಸಿ। ಗತೇ ಚ ಪನ ಮಹಾಸತ್ತೇ ಮಹಾಜನೋ ಕೂಟಜಟಿಲಂ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪಾಪೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಸನಾಗರೇಹಿ ಅಮಚ್ಚಪಾರಿಸಜ್ಜಾದೀಹಿ ರಾಜಪುರಿಸೇಹಿ ಅಸ್ಸುಮುಖೇಹಿ ಅನುಬನ್ಧಿಯಮಾನೋ ತೇ ನಿವತ್ತೇಸಿ। ಮನುಸ್ಸೇಸು ನಿವತ್ತೇಸು ಮನುಸ್ಸವಣ್ಣೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ದೇವತಾಹಿ ನೀತೋ ಸತ್ತ ಪಬ್ಬತರಾಜಿಯೋ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತೇ ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮುನಾ ನಿಮ್ಮಿತಾಯ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೧೧. “ಸೋ ಮಂ ತತ್ಥ ಖಮಾಪೇಸಿ, ಮಹಾರಜ್ಜಂ ಅದಾಸಿ ಮೇ।
ಸೋಹಂ ತಮಂ ದಾಲಯಿತ್ವಾ, ಪಬ್ಬಜಿಂ ಅನಗಾರಿಯ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತಮಂ ದಾಲಯಿತ್ವಾ**ತಿ ಕಾಮಾದೀನವದಸ್ಸನಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತಂ ಸಮ್ಮೋಹತಮಂ ವಿಧಮಿತ್ವಾ। **ಪಬ್ಬಜಿ**ನ್ತಿ ಉಪಾಗಚ್ಛಿಂ। **ಅನಗಾರಿಯ**ನ್ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ।

೧೨. ಇದಾನಿ ಯದತ್ಥಂ ತದಾ ತಂ ರಾಜಿಸ್ಸರಿಯಂ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ನ ಮೇ ದೇಸ್ಸ**”ನ್ತಿ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ ವುತ್ತನಯೋವ।

ಏವಂ ಪನ ಮಹಾಸತ್ತೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಯಾವ ಸೋಳಸವಸ್ಸಕಾಲಾ ರಾಜಕುಲೇ ಪರಿಚಾರಿಕವೇಸೇನ ದೇವತಾಯೇವ ನಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಂಸು। ಸೋ ತತ್ಥ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗೋ ಅಹೋಸಿ।

ತದಾ ಕುಹಕೋ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ಮಾತಾ ಮಹಾಮಾಯಾ, ಮಹಾರಕ್ಖಿತತಾಪಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ, ಸೋಮನಸ್ಸಕುಮಾರೋ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ **ಯುಧಞ್ಜಯಚರಿಯಾಯಂ** (ಚರಿಯಾ॰ ೩.೧ ಆದಯೋ) ವುತ್ತನಯೇನೇವ ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ಇಧಾಪಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ ಅತಿಸಯವತೀತಿ ಸಾ ಏವ ದೇಸನಂ ಆರುಳ್ಹಾ। ತಥಾ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ಏವ ರಾಜಕಿಚ್ಚೇಸು ಸಮತ್ಥತಾ, ತಸ್ಸ ತಾಪಸಸ್ಸ ಕೂಟಜಟಿಲಭಾವಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನಂ, ತೇನ ಪಯುತ್ತೇನ ರಞ್ಞಾ ವಧೇ ಆಣತ್ತೇ ಸನ್ತಾಸಾಭಾವೋ, ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಾನಾನಯೇಹಿ ತಸ್ಸ ಸದೋಸತಂ ಅತ್ತನೋ ಚ ನಿರಪರಾಧತಂ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಚ

ಪರನೇಯ್ಯಬುದ್ಧಿತಂ ಬಾಲಭಾವಞ್ಚ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ತೇನ ಖಮಾಪಿತೇಪಿ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾಸತೋ ರಜ್ಜಿಸ್ಸರಿಯತೋ ಚ ಸಂವೇಗಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಯಾಚಿಯಮಾನೇನಪಿ ಹತ್ಥಗತಂ ರಜ್ಜಸಿರಿಂ ಖೇಳಪಿಣ್ಡಂ ವಿಯ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಕತ್ಥಚಿ ಅಲಗ್ಗಚಿತ್ತೇನ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜನಂ, ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪವಿವೇಕಾರಾಮೇನ ಹುತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾನಿಬ್ಬತ್ತನನ್ತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಸೋಮನಸ್ಸಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಅಯೋಘರಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೧೪. ತತಿಯೇ **ಅಯೋಘರಮ್ಹಿ ಸಂವಡ್ಢೋತಿ** ಅಮನುಸ್ಸಉಪದ್ದವಪರಿವಜ್ಜನತ್ಥಂ ಚತುರಸ್ಸಸಾಲವಸೇನ ಕತೇ ಮಹತಿ ಸಬ್ಬಅಯೋಮಯೇ ಗೇಹೇ ಸಂವಡ್ಢೋ। **ನಾಮೇನಾಸಿ ಅಯೋಘರೋತಿ** ಅಯೋಘರೇ ಜಾತಸಂವಡ್ಢಭಾವೇನೇವ "ಅಯೋಘರಕುಮಾರೋ"ತಿ ನಾಮೇನ ಪಾಕಟೋ ಅಹೋಸಿ।

೧೫-೬. ತದಾ ಹಿ ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಪುರಿಮತ್ತಭಾವೇ ಸಪತ್ತಿ "ತವ ಜಾತಂ ಜಾತಂ ಪಜಂ ಖಾದೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಯಕ್ಖಿನಿಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಓಕಾಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ವಿಜಾತಕಾಲೇ ದ್ವೇ ವಾರೇ ಪುತ್ತೇ ಖಾದಿ। ತತಿಯವಾರೇ ಪನ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ರಾಜಾ "ದೇವಿಯಾ ಜಾತಂ ಜಾತಂ ಪಜಂ ಏಕಾ ಯಕ್ಖಿನೀ ಖಾದತಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸಮ್ಮನ್ತೇತ್ವಾ "ಅಮನುಸ್ಸಾ ನಾಮ ಅಯೋಘರಸ್ಸ ಭಾಯನ್ತಿ, ಅಯೋಘರಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಕಮ್ಮಾರೇ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಥಮ್ಭೇ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಅಯೋಮಯೇಹೇವ ಸಬ್ಬಗೇಹಸಮ್ಭಾರೇಹಿ ಚತುರಸ್ಸಸಾಲಂ ಮಹನ್ತಂ ಅಯೋಘರಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಪರಿಪಕ್ಕಗಬ್ಭಂ ದೇವಿಂ ತತ್ಥ ವಾಸೇಸಿ। ಸಾ ತತ್ಥ ಧಞ್ಞಪುಞ್ಞಲಕ್ಖಣಂ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ। "ಅಯೋಘರಕುಮಾರೋ"ತ್ವೇವಸ್ಸ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ತಂ ಧಾತೀನಂ ದತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಆರಕ್ಖಂ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ರಾಜಾ ದೇವಿಂ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಆನೇಸಿ। ಯಕ್ಖಿನೀಪಿ ಉದಕವಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವೇಸ್ಸವಣಸ್ಸ ಉದಕಂ ವಹನ್ತೀ ಜೀವಿತಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತಾ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಅಯೋಘರೇಯೇವ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ, ತತ್ಥೇವ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿ। ರಾಜಾ ಪುತ್ತಂ ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕಂ ವಿದಿತ್ವಾ "ರಜ್ಜಮಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಮಚ್ಚೇ ಆಣಾಪೇಸಿ - "ಪುತ್ತಂ ಮೇ ಆನೇಥಾ"ತಿ। ತೇ "ಸಾಧು, ದೇವಾ"ತಿ ನಗರಂ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರವಿಭೂಸಿತಂ ಮಙ್ಗಲವಾರಣಂ ಆದಾಯ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಕುಮಾರಂ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇಸುಂ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ರಾಜಾನಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಸರೀರಸೋಭಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಬಲವಸಿನೇಹೇನ ತಂ ಆಲಿಙ್ಗಿತ್ವಾ "ಅಜ್ಜೇವ ಮೇ ಪುತ್ತಂ ಅಭಿಸಿಞ್ಚಥಾ"ತಿ ಅಮಚ್ಚೇ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪಿತರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ನ ಮಯ್ಹಂ ರಜ್ಜೇನ ಅತ್ಥೋ, ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಮೇ ಅನುಜಾನಾಥಾ"ತಿ ಆಹ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ದುಕ್ಖೇನ ಜೀವಿತೋ ಲದ್ಧೋ"**ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ದುಕ್ಖೇನಾತಿ**, ತಾತ, ತವ ಭಾತಿಕಾ ದ್ವೇ ಏಕಾಯ ಯಕ್ಖಿನಿಯಾ ಖಾದಿತಾ, ತುಯ್ಹಂ ಪನ ತತೋ ಅಮನುಸ್ಸಭಯತೋ ನಿವಾರಣತ್ಥಂ ಕತೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಮಹತಾ ಆಯಾಸೇನ **ಜೀವಿತೋ ಲದ್ಧೋ। ಸಂಪೀಳೇ ಪತಿಪೋಸಿತೋತಿ** ನಾನಾವಿಧಾಯ ಅಮನುಸ್ಸರಕ್ಖಾಯ ಸಮ್ಬಾಧೇ ಅಯೋಘರೇ ವಿಜಾಯನಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಸೋಳಸವಸ್ಸುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಮ್ಬಾಧೇ ಸಂವಡ್ಢಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಜ್ಜೇವ, ಪುತ್ತ, ಪಟಿಪಜ್ಜ, ಕೇವಲಂ ವಸುಧಂ ಇಮ**ನ್ತಿ ಕಞ್ಚನಮಾಲಾಲಙ್ಕತಸ್ಸ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ರತನರಾಸಿಮ್ಹಿ ಠಪೇತ್ವಾ ತೀಹಿ ಸಙ್ಖೇಹಿ ಅಭಿಸಿಞ್ಚಿಯಮಾನೋ ಇಮಂ ಕುಲಸನ್ತಕಂ ಕೇವಲಂ ಸಕಲಂ ಸಮುದ್ದಪರಿಯನ್ತಂ ತತೋಯೇವ ಸಹ ರಟ್ಠೇಹೀತಿ **ಸರಟ್ಠಕಂ** ಸಹ ನಿಗಮೇಹಿ ಮಹಾಗಾಮೇಹೀತಿ **ಸನಿಗಮಂ** ಅಪರಿಮಿತೇನ ಪರಿವಾರಜನೇನ ಸದ್ಧಿಂ **ಸಜನಂ** ಇಮಂ ವಸುಧಂ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಅಜ್ಜೇವ, ಪುತ್ತ, ಪಟಿಪಜ್ಜ, ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವನ್ದಿತ್ವಾ ಖತ್ತಿಯಂ। ಅಞ್ಜಲಿಂ**

ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾನ, ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವಿನ್ತಿ ಖತ್ತಿಯಂ ಕಾಸಿರಾಜಾನಂ ಮಮ ಪಿತರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಇದಂ ವಚನಂ ಅಭಾಸಿಂ।

೧೭. **ಯೇ ಕೇಚಿ ಮಹಿಯಾ ಸತ್ತಾ**ತಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಯೇ ಕೇಚಿ ಸತ್ತಾ ನಾಮ। **ಹೀನಮುಕ್ಕಟ್ಠಮಜ್ಝಿಮಾ**ತಿ ಲಾಮಕಾ ಚೇವ ಉತ್ತಮಾ ಚ, ಉಭಿನ್ನಂ ವೇಮಜ್ಝೇ ಭವತ್ತಾ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಚ। **ಸಕೇ ಗೇಹೇ**ತಿ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸಕೇ ಗೇಹೇ। **ಸಕಞಾತಿಭೀ**ತಿ ಸಕೇಹಿ ಞಾತೀಹಿ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾ ಅನುಕ್ಕಣ್ಠಿತಾ ಯಥಾವಿಭವಂ ವಡ್ಢನ್ತಿ।

೧೮. **ಇದಂ ಲೋಕೇ ಉತ್ತರಿಯ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಪನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಅಸದಿಸಂ, ಮಯ್ಹಂ ಏವ ಆವೇಣಿಕಂ। ಕಿಂ ಪನ ತಂ **ಸಂಪೀಳೇ ಮಮ ಪೋಸನ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಬಾಧೇ ಮಮ ಸಂವಡ್ಢನಂ। ತಥಾ ಹಿ **ಅಯೋಘರಮ್ಹಿ ಸಂವಡ್ಢೋ, ಅಪ್ಪಭೇ ಚನ್ದಸೂರಿಯೇ**ತಿ ಚನ್ದಸೂರಿಯಾನಂ ಪಭಾರಹಿತೇ ಅಯೋಘರೇ **ಸಂವಡ್ಢೋಮ್ಹೀ**ತಿ ಸಂವಡ್ಢೋ ಅಮ್ಹಿ।

೧೯. **ಪೂತಿಕುಣಪಸಮ್ಪುಣ್ಣಾ**ತಿ ಪೂತಿಗನ್ಧನಾನಪ್ಪಕಾರಕುಣಪಸಮ್ಪುಣ್ಣಾ ಗೂಥನಿರಯಸದಿಸಾ। **ಮಾತು ಕುಚ್ಛಿತೋ** ಜೀವಿತಸಂಸಯೇ ವತ್ತಮಾನೇ ಕಥಂ **ಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ** ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ। **ತತೋ ಘೋರತರೇ**ತಿ ತತೋಪಿ ಗಬ್ಭವಾಸತೋ ದಾರುಣತರೇ, ಅವಿಸ್ಸಟ್ಠವಾಸೇನ ದುಕ್ಖೇ। **ಪಕ್ಖಿತ್ತಯೋಘರೇ**ತಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅಯೋಘರೇ, ಬನ್ಧನಾಗಾರೇ ಠಪಿತೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೨೦. **ಯದಿಹ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಯದೀ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ತಾದಿಸ**ನ್ತಿ ಯಾದಿಸಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಂ, ತಾದಿಸಂ ಪರಮದಾರುಣಂ ದುಕ್ಖಂ ಪತ್ವಾ ಅಹಂ **ರಜ್ಜೇಸು ಯದಿ ರಜ್ಜಾಮಿ** ಯದಿ ರಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ **ಪಾಪಾನಂ** ಲಾಮಕಾನಂ ನಿಹೀನಪುರಿಸಾನಂ **ಉತ್ತಮೋ** ನಿಹೀನತಮೋ **ಸಿಯಂ** ।

೨೧. **ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಮ್ಹಿ ಕಾಯೇನಾ**ತಿ ಅಪರಿಮುತ್ತಗಬ್ಭವಾಸಾದಿನಾ ಪೂತಿಕಾಯೇನ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ ನಿಬ್ಬಿನ್ನೋ ಅಮ್ಹಿ। **ರಜ್ಜೇನಮ್ಹಿ ಅನತ್ಥಿಕೋ**ತಿ ರಜ್ಜೇನಪಿ ಅನತ್ಥಿಕೋ ಅಮ್ಹಿ। ಯಕ್ಖಿನಿಯಾ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತೋಪಿ ಹಿ ನಾಹಂ ಅಜರಾಮರೋ, ಕಿಂ ಮೇ ರಜ್ಜೇನ, ರಜ್ಜಞ್ಹಿ ನಾಮ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅನತ್ಥಾನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಟ್ಠಾನಂ, ತತ್ಥ ಠಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದುನ್ನಿಕ್ಖಮಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಅನುಪಗನ್ತ್ವಾ **ನಿಬ್ಬುತಿಂ ಪರಿಯೇಸಿಸ್ಸಂ, ಯತ್ಥ ಮಂ ಮಚ್ಚು ನ ಮದ್ದಿಯೇ**ತಿ ಯತ್ಥ ಠಿತಂ ಮಂ ಮಹಾಸೇನೋ ಮಚ್ಚುರಾಜಾ ನ ಮದ್ದಿಯೇ ನ ಓತ್ಥರೇಯ್ಯ ನ ಅಭಿಭವೇಯ್ಯ, ತಂ ನಿಬ್ಬುತಿಂ ಅಮತಮಹಾನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ।

೨೨. **ಏವಾಹಂ ಚಿನ್ತಯಿತ್ವಾನಾ**ತಿ ಏವಂ ಇಮಿನಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಸಂಸಾರೇ ಆದೀನವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣೇನ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಆನಿಸಂಸದಸ್ಸನೇನ ಚ ಯೋನಿಸೋ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ। **ವಿರವನ್ತೇ ಮಹಾಜನೇ**ತಿ ಮಯಾ ವಿಪ್ಪಯೋಗದುಕ್ಖಾಸಹನೇನ ವಿರವನ್ತೇ ಪರಿದೇವನ್ತೇ ಮಾತಾಪಿತುಪ್ಪಮುಖೇ ಮಹನ್ತೇ ಜನೇ। **ನಾಗೋವ ಬನ್ಧನಂ ಛೇತ್ವಾ**ತಿ ಯಥಾ ನಾಮ ಮಹಾಬಲೋ ಹತ್ಥಿನಾಗೋ ದುಬ್ಬಲತರಂ ರಜ್ಜುಬನ್ಧನಂ ಸುಖೇನೇವ ಛಿನ್ದತಿ, ಏವಮೇವ ಞಾತಿಸಙ್ಗಾದಿಭೇದಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಜನೇ ತಣ್ಹಾಬನ್ಧನಸ್ಸ ಛಿನ್ದನೇನ ಬನ್ಧನಂ ಛೇತ್ವಾ ಕಾನನಸಙ್ಖಾತಂ ಮಹಾವನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜೂಪಗಮನವಸೇನ **ಪಾವಿಸಿಂ**। ಓಸಾನಗಾಥಾ ವುತ್ತತ್ಥಾ ಏವ।

ತತ್ಥ ಚ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಜಾನಿತ್ವಾ "ತಾತ, ಕಿಂಕಾರಣಾ ಪಬ್ಬಜಸೀ"ತಿ ರಞ್ಞಾ ವುತ್ತೋ "ದೇವ, ಅಹಂ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ದಸ ಮಾಸೇ ಗೂಥನಿರಯೇ ವಿಯ ವಸಿತ್ವಾ ಮಾತು ಕುಚ್ಛಿತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಯಕ್ಖಿನಿಯಾ ಭಯೇನ ಸೋಳಸವಸ್ಸಾನಿ ಬನ್ಧನಾಗಾರೇ ವಸನ್ತೋ ಬಹಿ ಓಲೋಕೇತುಮ್ಪಿ ನ ಲಭಿಂ, ಉಸ್ಸದನಿರಯೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿಂ, ಯಕ್ಖಿನಿತೋ ಮುತ್ತೋಪಿ ಅಜರಾಮರೋ ನ ಹೋಮಿ, ಮಚ್ಚು ನಾಮೇಸ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಜಿನಿತುಂ, ಭವೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋಮ್ಹಿ, ಯಾವ ಮೇ ಬ್ಯಾಧಿಜರಾಮರಣಾನಿ ನಾಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಾವದೇವ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಲಂ ಮೇ ರಜ್ಜೇನ, ಅನುಜಾನಾಹಿ ಮಂ, ದೇವ, ಪಬ್ಬಜಿತು"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ -

“ಯಮೇಕರತ್ತಿಂ ಪಠಮಂ, ಗಬ್ಭೇ ವಸತಿ ಮಾಣವೋ।
ಅಬ್ಭುಟ್ಠಿತೋವ ಸೋ ಯಾತಿ, ಸ ಗಚ್ಛಂ ನ ನಿವತ್ತತೀ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೩೬೩) -

ಆದಿನಾ ಚತುವೀಸತಿಯಾ ಗಾಥಾಹಿ ಪಿತು ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ “ಮಹಾರಾಜ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ರಜ್ಜಂ ತುಮ್ಹಾಕಮೇವ ಹೋತು, ನ ಮಯ್ಹಂ ಇಮಿನಾ ಅತ್ಥೋ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇನ್ತೇಯೇವ ಬ್ಯಾಧಿಜರಾಮರಣಾನಿ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ತಿಟ್ಠಥ ತುಮ್ಹೇ”ತಿ ವತ್ವಾ ಅಯದಾಮಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮತ್ತಹತ್ಥೀ ವಿಯ, ಕಞ್ಚನಪಞ್ಜರಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸೀಹಪೋತಕೋ ವಿಯ, ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪಿತಾ “ಅಯಂ ನಾಮ ಕುಮಾರೋ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನಾಹಂ, ಮಮಾಪಿ ರಜ್ಜೇನ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥೀ”ತಿ ರಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏವ ನಿಕ್ಖಮಿ। ತಸ್ಮಿಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇ ದೇವೀಪಿ ಅಮಚ್ಚಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾದಯೋಪೀತಿ ಸಕಲನಗರವಾಸಿನೋ ಭೋಗೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿಂಸು। ಸಮಾಗಮೋ ಮಹಾ ಅಹೋಸಿ, ಪರಿಸಾ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕಾ ಜಾತಾ, ತೇ ಆದಾಯ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪಾವಿಸಿ।

ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ತಸ್ಸ ನಿಕ್ಖನ್ತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಾಯಾಮಂ ಸತ್ತಯೋಜನವಿತ್ಥಾರಂ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಕಾರೇಸಿ, ಸಬ್ಬೇ ಚ ಪಬ್ಬಜಿತಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಪಟಿಯಾದಾಪೇಸಿ। ಇಧ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಚ ಓವಾದದಾನಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯನತಾ ಚ ಪರಿಸಾಯ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪತ್ತಿ ಚ ಸಬ್ಬಾ **ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಚರಿಯಾಯಂ** (ಚರಿಯಾ॰ ೧.೩೭ ಆದಯೋ) ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ತದಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮಹಾರಾಜಕುಲಾನಿ ಅಹೇಸುಂ, ಪರಿಸಾ ಬುದ್ಧಪರಿಸಾ, ಅಯೋಘರಪಣ್ಡಿತೋ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಸೇಸಪಾರಮಿನಿದ್ಧಾರಣಾ ಆನುಭಾವವಿಭಾವನಾ ಚ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ।

ಅಯೋಘರಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಭಿಸಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

ಜಆಉತ್ಥೇ ಯದಾ ಹೋಮಿ, ಕಾಸೀನಂ ಪುರವರುತ್ತಮೇತಿ “ಕಾಸೀ”ತಿ ಬಹುವಚನವಸೇನ ಲದ್ಧವೋಹಾರಸ್ಸ ರಟ್ಠಸ್ಸ ನಗರವರೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಜಾತಸಂವಡ್ಢೋ ಹುತ್ವಾ ವಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭಗಿನೀ ಚ ಭಾತರೋ ಸತ್ತ, ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಸೋತ್ತಿಯೇ ಕುಲೇ**ತಿ ಉಪಕಞ್ಚನಾದಯೋ ಛ ಅಹಞ್ಚಾತಿ ಭಾತರೋ ಸತ್ತ ಸಬ್ಬಕನಿಟ್ಠಾ ಕಞ್ಚನದೇವೀ ನಾಮ ಭಗಿನೀ ಚಾತಿ ಸಬ್ಬೇ ಮಯಂ ಅಟ್ಠ ಜನಾ ಮನ್ತಜ್ಝೇನನಿರತತಾಯ ಸೋತ್ತಿಯೇ ಉದಿತೋದಿತೇ ಮಹತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ತದಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಜಾತಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹಿ ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ “ಕಞ್ಚನಕುಮಾರೋ”ತಿ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ಅಥಸ್ಸ ಪದಸಾ ವಿಚರಣಕಾಲೇ ಅಪರೋ ಪುತ್ತೋ ವಿಜಾಯಿ। “ಉಪಕಞ್ಚನಕುಮಾರೋ”ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಹಾಸತ್ತಂ “ಮಹಾಕಞ್ಚನಕುಮಾರೋ”ತಿ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ಏವಂ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಸತ್ತ ಪುತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಸಬ್ಬಕನಿಟ್ಠಾ ಪನ ಏಕಾ ಧೀತಾ। ತಸ್ಸಾ “ಕಞ್ಚನದೇವೀ”ತಿ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ಮಹಾಸತ್ತೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಗಞ್ಛಿ।

ಅಥ ನಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಘರಾವಾಸೇನ ಬನ್ಧಿತುಕಾಮಾ “ಅತ್ತನೋ ಸಮಾನಜಾತಿಕುಲತೋ ತೇ ದಾರಿಕಂ ಆನೇಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ವದಿಂಸು। ಸೋ “ಅಮ್ಮ, ತಾತ, ನ ಮಯ್ಹಂ ಘರಾವಾಸೇನ ಅತ್ಥೋ। ಮಯ್ಹಞ್ಹಿ ಸಬ್ಬೋ ಲೋಕಸನ್ನಿವಾಸೋ ಆದಿತ್ತೋ ವಿಯ ಸಪ್ಪಟಿಭಯೋ, ಬನ್ಧನಾಗಾರಂ ವಿಯ ಪಲಿಬುದ್ಧನಂ, ಉಕ್ಕಾರಭೂಮಿ ವಿಯ ಜಿಗುಚ್ಛೋ ಹುತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ನ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಕಾಮೇಸು ರಜ್ಜತಿ, ಅಞ್ಞೇ ವೋ ಪುತ್ತಾ ಅತ್ಥಿ, ತೇ ಘರಾವಾಸೇನ ನಿಮನ್ತೇಥಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಯಾಚಿತೋಪಿ

ಸಹಾಯೇಹಿ ಯಾಚಾಪಿತೋಪಿ ನ ಇಚ್ಛಿ, ಅಥ ನಂ ಸಹಾಯಾ "ಸಮ್ಮ, ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ ಪತ್ಥಯನ್ತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಸೋ ತೇಸಂ ಅತ್ತನೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಜ್ಝಾಸಯಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಏತೇಸಂ ಪುಬ್ಬಜೋ ಆಸಿ"**ನ್ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಏತೇಸಂ ಪುಬ್ಬಜೋ ಆಸಿ**ನ್ತಿ ಏತೇಸಂ ಉಪಕಞ್ಚನಕಾದೀನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಜೇಟ್ಠಭಾತಿಕೋ ಅಹಂ ತದಾ ಅಹೋಸಿಂ। **ಹಿರೀಸುಕ್ಕಮುಪಾಗತೋ**ತಿ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕತ್ತಾ ಸನ್ತಾನಸ್ಸ ವಿಸೋಧನತೋ ಚ ಸುಕ್ಕಂ ಪಾಪಜಿಗುಚ್ಛನಲಕ್ಖಣಂ ಹಿರಿಂ ಭುಸಂ ಆಗತೋ, ಅತಿವಿಯ ಪಾಪಂ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತೋ ಆಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭವಂ ದಿಸ್ವಾನ ಭಯತೋ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಭಿರತೋ ಅಹ**ನ್ತಿ ಕಾಮಭವಾದೀನಂ ವಸೇನ ಸಬ್ಬಂ ಭವಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿತುಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಚಣ್ಡಹತ್ಥಿಂ ವಿಯ, ಹಿಂಸಿತುಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕಂ ವಧಕಂ ವಿಯ, ಸೀಹಂ ವಿಯ, ಯಕ್ಖಂ ವಿಯ, ರಕ್ಖಸಂ ವಿಯ, ಘೋರವಿಸಂ ವಿಯ, ಆಸಿವಿಸಂ ವಿಯ, ಆದಿತ್ತಂ ಅಙ್ಗಾರಂ ವಿಯ, ಸಪ್ಪಟಿಭಯಂ ಭಯಾನಕಭಾವತೋ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತತೋ ಮುಚ್ಚನತ್ಥಞ್ಚ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಭಿರತೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ "ಕಥಂ ನು ಖೋ ಧಮ್ಮಚರಿಯಂ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪೂರೇಯ್ಯಂ, ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಕುಸಲಧಮ್ಮಪಠಮಜ್ಝಾನಾದಿಅಭಿರತೋ ತದಾ ಅಹಂ ಆಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೭. **ಪಹಿತಾ**ತಿ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಪೇಸಿತಾ। **ಏಕಮಾನಸಾ**ತಿ ಸಮಾನಜ್ಝಾಸಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಮಯಾ ಏಕಚ್ಛನ್ದಾ ಮನಾಪಚಾರಿನೋ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಪಹಿತತ್ತಾ ಪನ ಮಮ ಪಟಿಕ್ಕೂಲಂ ಅಮನಾಪಂ ವದನ್ತಾ। **ಕಾಮೇಹಿ ಮಂ ನಿಮನ್ತೇನ್ತೀ**ತಿ ಮಹಾಪಿತೂಹಿ ವಾ ಏಕಮಾನಸಾ ಕಾಮೇಹಿ ಮಂ ನಿಮನ್ತೇನ್ತಿ। **ಕುಲವಂಸಂ ಧಾರೇಹೀ**ತಿ ಘರಾವಾಸಂ ಸಣ್ಠಪೇನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಕುಲವಂಸಂ ಧಾರೇಹಿ ಪತಿಟ್ಠಪೇಹೀತಿ ಕಾಮೇಹಿ ಮಂ ನಿಮನ್ತೇಸುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೭. **ಯಂ ತೇಸಂ ವಚನಂ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಮಮ ಪಿಯಸಹಾಯಾನಂ ಯಂ ವಚನಂ ವುತ್ತಂ। **ಗಿಹಿಧಮ್ಮೇ ಸುಖಾವಹ**ನ್ತಿ ಗಿಹಿಭಾವೇ ಸತಿ ಗಹಟ್ಠಭಾವೇ ಠಿತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಛಾಯಾನುಗತತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಸ್ಸ ಚ ಸುಖಸ್ಸ ಆವಹನತೋ ಸುಖಾವಹಂ। **ತಂ ಮೇ ಅಹೋಸಿ ಕಠಿನ**ನ್ತಿ ತಂ ತೇಸಂ ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯಾನಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಞ್ಚ ವಚನಂ ಏಕನ್ತೇನೇವ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಭಿರತತ್ತಾ ಅಮನಾಪಭಾವೇನ ಮೇ ಕಠಿನಂ ಫರುಸಂ ದಿವಸಂ ಸನ್ತತ್ತಫಾಲಸದಿಸಂ ಉಭೋಪಿ ಕಣ್ಣೇ ಝಾಪೇನ್ತಂ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ।

೩೮. **ತೇ ಮಂ ತದಾ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತ**ನ್ತಿ ತೇ ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯಾ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಅತ್ತನೋ ಚ ಉಪನಿಮನ್ತನವಸೇನ ಅನೇಕವಾರಂ ಉಪನೀಯಮಾನೇ ಕಾಮೇ ಉದ್ಧಮುದ್ಧಂ ಖಿಪನ್ತಂ ಛಡ್ಡೇನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತಂ ಮಂ **ಪುಚ್ಛಿಂಸು**। **ಪತ್ಥಿತಂ ಮಮಾ**ತಿ ಇತೋ ವಿಸುದ್ಧತರಂ ಕಿಂ ನು ಖೋ ಇಮಿನಾ ಪತ್ಥಿತನ್ತಿ ಮಯಾ ಅಭಿಪತ್ಥಿತಂ ಮಮ ತಂ ಪತ್ಥನಂ ಪುಚ್ಛಿಂಸು - "ಕಿಂ ತ್ವಂ ಪತ್ಥಯಸೇ, ಸಮ್ಮ, ಯದಿ ಕಾಮೇ ನ ಭುಞ್ಜಸೀ"ತಿ।

೩೯. **ಅತ್ಥಕಾಮೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಕಾಮೋ, ಪಾಪಭೀರೂತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಅತ್ತಕಾಮೋ"ತಿಪಿ ಪಾಳಿ। **ಹಿತೇಸಿನ**ನ್ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಹಿತೇಸೀನಂ ಪಿಯಸಹಾಯಾನಂ। ಕೇಚಿ "ಅತ್ಥಕಾಮಹಿತೇಸಿನ"ನ್ತಿ ಪಠನ್ತಿ, ತಂ ನ ಸುನ್ದರಂ।

೪೦. **ಪಿತು ಮಾತು ಚ ಸಾವಯು**ನ್ತಿ ತೇ ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯಾ ಅನಿವತ್ತನೀಯಂ ಮಮ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಛನ್ದಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮತಾದೀಪಕಂ ಮಯ್ಹಂ ವಚನಂ ಪಿತು ಮಾತು ಚ ಸಾವೇಸುಂ। "ಯಗ್ಘೇ, ಅಮ್ಮತಾತಾ, ಜಾನಾಥ, ಏಕನ್ತೇನೇವ ಮಹಾಕಞ್ಚನಕುಮಾರೋ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸತಿ, ನ ಸೋ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ಕಾಮೇಸು ಉಪನೇತು"ನ್ತಿ ಅವೋಚುಂ। **ಮಾತಾಪಿತಾ ಏವಮಾಹೂ**ತಿ ತದಾ ಮಯ್ಹಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮಮ ಸಹಾಯೇಹಿ ವುತ್ತಂ ಮಮ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - "ಸಬ್ಬೇವ ಪಬ್ಬಜಾಮ, ಭೋ"ತಿ, ಯದಿ ಮಹಾಕಞ್ಚನಕುಮಾರಸ್ಸ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ ಅಭಿರುಚಿತಂ, ಯಂ ತಸ್ಸ ಅಭಿರುಚಿತಂ, ತದಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಅಭಿರುಚಿತಮೇವ, ತಸ್ಮಾ **ಸಬ್ಬೇವ ಪಬ್ಬಜಾಮ, ಭೋ**ತಿ। "ಭೋ"ತಿ ತೇಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಆಲಪನಂ। "ಪಬ್ಬಜಾಮ ಖೋ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಪಬ್ಬಜಾಮ ಏವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಛನ್ದಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಪಕಞ್ಚನಾದಯೋ ಛ ಭಾತರೋ

ಭಗಿನೀ ಚ ಕಞ್ಚನದೇವೀ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮಾವ ಅಹೇಸುಂ, ತೇನ ತೇಪಿ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಘರಾವಾಸೇನ ನಿಮನ್ತಿಯಮಾನಾ ನ ಇಚ್ಛಿಂಸುಯೇವ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹಂಸು "ಸಬ್ಬೇವ ಪಬ್ಬಜಾಮ, ಭೋ"ತಿ।

ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋಪಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ತಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ "ತಾತ, ಯದಿ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋಸಿ, ಅಸೀತಿಕೋಟಿಧನಂ ತವ ಸನ್ತಕಂ ಯಥಾಸುಖಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಅಥ ನಂ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಕಪಣದ್ಧಿಕಾದೀನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪಾವಿಸಿ। ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಛ ಭಾತರೋ ಚ ಭಗಿನೀ ಚ ಏಕೋ ದಾಸೋ ಏಕಾ ದಾಸೀ ಏಕೋ ಚ ಸಹಾಯೋ ಘರಾವಾಸಂ ಪಹಾಯ ಅಗಮಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೪೧. "ಉಭೋ ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ, ಭಗಿನೀ ಚ ಸತ್ತ ಭಾತರೋ।
ಅಮಿತಧನಂ ಛಡ್ಡಯಿತ್ವಾ, ಪವಿಸಿಮ್ಹಾ ಮಹಾವನ"ನ್ತಿ॥

ಜಾತಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ (ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೪.೧೪.೭೭ ಭಿಸಜಾತಕವಣ್ಣನಾ) ಪನ "ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಕಾಲಂಕತೇಸು ತೇಸಂ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ನಿಕ್ಖಮೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಏವಂ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಚ ತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತಪ್ಪಮುಖಾ ಏಕಂ ಪದುಮಸರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ರಮಣೀಯೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಅಸ್ಸಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರಾ ಯಾಪಯಿಂಸು। ತೇಸು ಉಪಕಞ್ಚನಾದಯೋ ಅಟ್ಠ ಜನಾ ವಾರೇನ ಫಲಾಫಲಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪಾಸಾಣಫಲಕೇ ಅತ್ತನೋ ಇತರೇಸಞ್ಚ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಕತ್ವಾ ಘಣ್ಟಿಸಞ್ಞಂ ದತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಆದಾಯ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪವಿಸನ್ತಿ। ಸೇಸಾಪಿ ಘಣ್ಟಿಸಞ್ಞಾಯ ಪಣ್ಣಸಾಲತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಪಾಪುಣನಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಆದಾಯ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ।

ಅಪರಭಾಗೇ ಭಿಸಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ತಥೇವ ಖಾದನ್ತಿ। ತತ್ಥ ತೇ ಘೋರತಪಾ ಪರಮಧಿತಿನ್ದ್ರಿಯಾ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾ ವಿಹರಿಂಸು। ಅಥ ನೇಸಂ ಸೀಲತೇಜೇನ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಭವನಂ ಕಮ್ಪಿ। ಸಕ್ಕೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಞತ್ವಾ "ಇಮೇ ಇಸಯೋ ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇನ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ತಯೋ ದಿವಸೇ ಅನ್ತರಧಾಪೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪಠಮದಿವಸೇ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಅದಿಸ್ವಾ "ಮಮ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ ಪಮುಟ್ಠೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ದುತಿಯದಿವಸೇ "ಮಮ ದೋಸೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಪಣಾಮನವಸೇನ ಮಮ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ನ ಠಪಿತಂ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ತತಿಯದಿವಸೇ "ತಂ ಕಾರಣಂ ಸುತ್ವಾ ಖಮಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಘಣ್ಟಿಸಞ್ಞಂ ದತ್ವಾ ತಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ ಸಬ್ಬೇಸು ಸನ್ನಿಪತಿತೇಸು ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ತೀಸುಪಿ ದಿವಸೇಸು ತೇಹಿ ಜೇಟ್ಠಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸ ಠಪಿತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಮಯ್ಹಂ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ ಠಪಿತೋ, ಮಯಾ ಪನ ನ ಲದ್ಧೋ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾರಣ"ನ್ತಿ ಆಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇವ ಸಂವೇಗಪ್ಪತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ।

ತಸ್ಮಿಂ ಅಸ್ಸಮೇ ರುಕ್ಖದೇವತಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಭವನತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿ। ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಹತ್ಥತೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಏಕೋ ವಾರಣೋ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕಹತ್ಥತೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಮುತ್ತೋ ಸಪ್ಪಕೀಳಾಪನಕೋ ಏಕೋ ವಾನರೋ ಚ ತೇಹಿ ಇಸೀಹಿ ಕತಪರಿಚಯಾ ತದಾ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಸಕ್ಕೋಪಿ "ಇಸಿಗಣಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅದಿಸ್ಸಮಾನಕಾಯೋ ತತ್ಥೇವ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖಣೇ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಕನಿಟ್ಠೋ ಉಪಕಞ್ಚನತಾಪಸೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸೇಸಾನಂ ಅಪಚಿತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಅಹಂ ಸಞ್ಞಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಞ್ಞೇವ ಸೋಧೇತುಂ ಲಭಾಮೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಆಮ, ಲಭಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಇಸಿಗಣಮಜ್ಝೇ ಠತ್ವಾ ಸಪಥಂ ಕರೋನ್ತೋ -

"ಅಸ್ಸಂ ಗವಂ ರಜತಂ ಜಾತರೂಪಂ, ಭರಿಯಞ್ಚ ಸೋ ಇಧ ಲಭತಂ ಮನಾಪಂ।
ಪುತ್ತೇಹಿ ದಾರೇಹಿ ಸಮಙ್ಗೀ ಹೋತು, ಭಿಸಾನಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯೋ ಅಹಾಸೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೪.೭೮) -

ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸೋ "ಯತ್ತಕಾನಿ ಪಿಯವತ್ಥೂನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಹಿ ವಿಪ್ಪಯೋಗೇ ತತ್ತಕಾನಿ ದುಕ್ಖಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀ"ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮೇ ಗರಹನ್ತೋ ಆಹ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಇಸಿಗಣೋ "ಮಾರಿಸ, ಮಾ ಕಥಯ, ಅತಿಭಾರಿಯೋ ತೇ ಸಪಥೋ"ತಿ ಕಣ್ಣೇ ಪಿದಹಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ "ಅತಿಭಾರಿಯೋ ತೇ ಸಪಥೋ, ನ, ತ್ವಂ ತಾತ, ಗಣ್ಹಸಿ, ತವ ಪತ್ತಾಸನೇ ನಿಸೀದಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೇಸಾಪಿ ಸಪಥಂ ಕರೋನ್ತಾ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ -

"ಮಾಲಞ್ಚ ಸೋ ಕಾಸಿಕಚನ್ದನಞ್ಚ, ಧಾರೇತು ಪುತ್ತಸ್ಸ ಬಹೂ ಭವನ್ತು।
ಕಾಮೇಸು ತಿಬ್ಬಂ ಕುರುತಂ ಅಪೇಕ್ಖಂ, ಭಿಸಾನಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯೋ ಅಹಾಸಿ॥

"ಪಹೂತಧಞ್ಞೋ ಕಸಿಮಾ ಯಸಸ್ಸೀ, ಪುತ್ತೇ ಗಿಹೀ ಧನಿಮಾ ಸಬ್ಬಕಾಮೇ।
ವಯಂ ಅಪಸ್ಸಂ ಘರಮಾವಸಾತು, ಭಿಸಾನಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯೋ ಅಹಾಸಿ॥

"ಸೋ ಖತ್ತಿಯೋ ಹೋತು ಪಸಯ್ಹಕಾರೀ, ರಾಜಾಭಿರಾಜಾ ಬಲವಾ ಯಸಸ್ಸೀ।
ಸಚಾತುರನ್ತಂ ಮಹಿಮಾವಸಾತು, ಭಿಸಾನಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯೋ ಅಹಾಸಿ॥

"ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತು ಅವೀತರಾಗೋ, ಮುಹುತ್ತನಕ್ಖತ್ತಪಥೇಸು ಯುತ್ತೋ।
ಪೂಜೇತು ನಂ ರಟ್ಠಪತೀ ಯಸಸ್ಸೀ, ಭಿಸಾನಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯೋ ಅಹಾಸಿ॥

"ಅಜ್ಝಾಯಕಂ ಸಬ್ಬಸಮನ್ತವೇದಂ, ತಪಸ್ಸಿನಂ ಮಞ್ಞತು ಸಬ್ಬಲೋಕೋ।
ಪೂಜೇನ್ತು ನಂ ಜಾನಪದಾ ಸಮೇಚ್ಚ, ಭಿಸಾನಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯೋ ಅಹಾಸಿ॥

"ಚತುಸ್ಸದಂ ಗಾಮವರಂ ಸಮಿದ್ಧಂ, ದಿನ್ನಞ್ಹಿ ಸೋ ಭುಞ್ಜತು ವಾಸವೇನ।
ಅವೀತರಾಗೋ ಮರಣಂ ಉಪೇತು, ಭಿಸಾನಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯೋ ಅಹಾಸಿ॥

"ಸೋ ಗಾಮಣೀ ಹೋತು ಸಹಾಯಮಜ್ಝೇ, ನಚ್ಚೇಹಿ ಗೀತೇಹಿ ಪಮೋದಮಾನೋ।
ಸೋ ರಾಜತೋ ಬ್ಯಸನಮಾಲತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ, ಭಿಸಾನಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯೋ ಅಹಾಸಿ॥

"ತಂ ಏಕರಾಜಾ ಪಥವಿಂ ವಿಜೇತ್ವಾ, ಇತ್ಥೀಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಠಪೇತು ಅಗ್ಗೇ।
ಸೀಮನ್ತಿನೀನಂ ಪವರಾ ಭವಾತು, ಭಿಸಾನಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯಾ ಅಹಾಸಿ॥

"ಇಸೀನಞ್ಹಿ ಸಾ ಸಬ್ಬಸಮಾಗತಾನಂ, ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ ಸಾದುಂ ಅವಿಕಮ್ಪಮಾನಾ।
ಚರಾತು ಲಾಭೇನ ವಿಕತ್ಥಮಾನಾ, ಭಿಸಾನಿ ತೇ ಬ್ರಾಹಣ ಯಾ ಅಹಾಸಿ॥

"ಆವಾಸಿಕೋ ಹೋತು ಮಹಾವಿಹಾರೇ, ನವಕಮ್ಮಿಕೋ ಹೋತು ಗಜಙ್ಗಲಾಯಂ।
ಆಲೋಕಸನ್ಧಿಂ ದಿವಸಂ ಕರೋತು, ಭಿಸಾನಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯೋ ಅಹಾಸಿ॥

"ಸೋ ಬಜ್ಝತಂ ಪಾಸಸತೇಹಿ ಛಮ್ಹಿ, ರಮ್ಮಾ ವನಾ ನೀಯತು ರಾಜಧಾನಿಂ।
ತುತ್ತೇಹಿ ಸೋ ಹಞ್ಞತು ಪಾಚನೇಹಿ, ಭಿಸಾನಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯೋ ಅಹಾಸಿ॥

“ಅಲಕ್ಕಮಾಲೀ ತಿಪುಕಣ್ಣಪಿಟ್ಠೋ, ಲಟ್ಠೀಹತೋ ಸಪ್ಪಮುಖಂ ಉಪೇತು।
ಸಕಚ್ಛಬನ್ಧೋ ವಿಸಿಖಂ ಚರಾತು, ಭಿಸಾನಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯೋ ಅಹಾಸೀ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೪.೭೯-೮೦) -

ಇಮಾ ಗಾಥಾಯೋ ಅವೋಚುಂ।

ತತ್ಥ **ತಿಬ್ಬನ್ತಿ** ವತ್ಥುಕಾಮಕಿಲೇಸಕಾಮೇಸು ಬಹಲಂ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋತು। **ಕಸಿಮಾತಿ** ಸಮ್ಪನ್ನಕಸಿಕಮ್ಮೋ। **ಪುತ್ತೇ ಗಿಹೀ ಧನಿಮಾ ಸಬ್ಬಕಾಮೇತಿ** ಪುತ್ತೇ ಲಭತು, ಗಿಹೀ ಹೋತು, ಸತ್ತವಿಧೇನ ಧನೇನ ಧನಿಮಾ ಹೋತು, ರೂಪಾದಿಭೇದೇ ಸಬ್ಬಕಾಮೇ ಲಭತು। **ವಯಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಿ** ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇಪಿ ಅಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಯಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಸಮಿದ್ಧಂ ಘರಮೇವ ಆವಸತು। **ರಾಜಾಭಿರಾಜಾತಿ** ರಾಜೂನಂ ಅನ್ತರೇ ಅತಿರಾಜಾ। **ಅವೀತರಾಗೋತಿ** ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನತಣ್ಹಾಯ ಸತಣ್ಹೋ। **ತಪಸ್ಸಿನನ್ತಿ** ತಪಸೀಲಂ, ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ನಂ ಮಞ್ಞತು। **ಚತುಸ್ಸದನ್ತಿ** ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸತಾಯ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಪಹೂತಧಞ್ಞತಾಯ ಧಞ್ಞೇನ ಸುಲಭದಾರುತಾಯ ದಾರೂಹಿ ಸಮ್ಪನ್ನೋದಕತಾಯ ಉದಕೇನಾತಿ ಚತೂಹಿ ಉಸ್ಸನ್ನಂ। **ವಾಸವೇನಾತಿ** ವಾಸವೇನ ದಿನ್ನಂ ವಿಯ ಅಚಲಂ, ವಾಸವತೋ ಲದ್ಧವರಾನುಭಾವೇನೇವ ರಾಜಾನಂ ಆರಾಧೇತ್ವಾ ತೇನ ದಿನ್ನನ್ತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅವೀತರಾಗೋತಿ** ಅವಿಗತರಾಗೋ ಕದ್ದಮೇ ಸೂಕರೋ ವಿಯ ಕಾಮಪಙ್ಕೇ ನಿಮುಗ್ಗೋವ ಹೋತು।

ಗಾಮಣೀತಿ ಗಾಮಜೇಟ್ಠಕೋ। **ತನ್ತಿ** ತಂ ಇತ್ಥಿಂ। **ಏಕರಾಜಾತಿ** ಅಗ್ಗರಾಜಾ। **ಇತ್ಥೀಸಹಸ್ಸಸ್ಸಾತಿ** ವಚನಮತ್ತಮೇತಂ, ಸೋಳಸನ್ನಂ ಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೀಮನ್ತಿನೀನನ್ತಿ** ಸೀಮನ್ತಧರಾನಂ, ಇತ್ಥೀನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಬ್ಬಸಮಾಗತಾನನ್ತಿ** ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಮಜ್ಝೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ। **ಅವಿಕಮ್ಪಮಾನಾತಿ** ಅನೋಸಕ್ಕಮಾನಾ ಸಾದುರಸಂ ಭುಞ್ಜತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚರಾತು ಲಾಭೇನ ವಿಕತ್ಥಮಾನಾತಿ** ಲಾಭಹೇತು ಸಿಙ್ಗಾರವೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಲಾಭಂ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ ಚರತು। **ಆವಾಸಿಕೋತಿ** ಆವಾಸಜಗ್ಗನಕೋ। **ಗಜಙ್ಗಲಾಯನ್ತಿ** ಏವಂನಾಮಕೇ ನಗರೇ। ತತ್ಥ ಕಿರ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಾ ಸುಲಭಾ। **ಆಲೋಕಸನ್ಧಿಂ ದಿವಸನ್ತಿ** ಏಕದಿವಸೇನ ಏಕಮೇವ ವಾತಪಾನಂ ಕರೋತು। ಸೋ ಕಿರ ದೇವಪುತ್ತೋ ಕಸ್ಸಪಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಗಜಙ್ಗಲನಗರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಯೋಜನಿಕೇ ಮಹಾವಿಹಾರೇ ಆವಾಸಿಕೋ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರೋ ಹುತ್ವಾ ಜಿಣ್ಣೇ ವಿಹಾರೇ ನವಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋನ್ತೋವ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ।

ಪಾಸಸತೇಹೀತಿ ಬಹೂಹಿ ಪಾಸೇಹಿ। **ಛಮ್ಮೀತಿ** ಚತೂಸು ಪಾದೇಸು ಗೀವಾಯ ಕಟಿಭಾಗೇ ಚಾತಿ ಛಸು ಠಾನೇಸು। **ತುತ್ತೇಹೀತಿ** ದ್ವಿಕಣ್ಟಕಾಹಿ ದೀಘಲಟ್ಠೀಹಿ। **ಪಾಚನೇಹೀತಿ** ರಸ್ಸಪಾಚನೇಹಿ, ಅಙ್ಕುಸಕೇಹಿ ವಾ। **ಅಲಕ್ಕಮಾಲೀತಿ** ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕೇನ ಕಣ್ಠೇ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಠಪಿತಾಯ ಅಲಕ್ಕಮಾಲಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ತಿಪುಕಣ್ಣಪಿಟ್ಠೋತಿ** ತಿಪುಪಿಳನ್ಧನೇನ ಪಿಳನ್ಧಿತಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಣೋ ಕಣ್ಣಪಿಟ್ಠೋ। **ಲಟ್ಠಿಹತೋತಿ** ಸಪ್ಪಕೀಳಾಪನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪಯಮಾನೋ ಲಟ್ಠಿಯಾ ಹತೋ ಹುತ್ವಾ। ಸಬ್ಬಂ ತೇ ಕಾಮಭೋಗಂ ಘರಾವಾಸಂ ಅತ್ತನಾ ಅತ್ತನಾ ಅನುಭೂತದುಕ್ಖಞ್ಚ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತಾ ತಥಾ ತಥಾ ಸಪಥಂ ಕರೋನ್ತಾ ಏವಮಾಹಂಸು।

ಅಥ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ “ಸಬ್ಬೇಹಿ ಇಮೇಹಿ ಸಪಥೋ ಕತೋ, ಮಯಾಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಸಪಥಂ ಕರೋನ್ತೋ -

“ಯೋ ವೇ ಅನಟ್ಠಂವ ನಟ್ಠನ್ತಿ ಚಾಹ, ಕಾಮೇವ ಸೋ ಲಭತಂ ಭುಞ್ಜತಞ್ಚ।
ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ಮರಣಂ ಉಪೇತು, ಯೋ ವಾ ಭೋನ್ತೋ ಸಙ್ಕತಿ ಕಞ್ಚಿ ದೇವಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೪.೮೧) -

ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಭೋನ್ತೋತಿ** ಭವನ್ತೋ। **ಸಙ್ಕತೀತಿ** ಆಸಙ್ಕತಿ। **ಕಞ್ಚೀತಿ** ಅಞ್ಞತರಂ।

ಅಥ ಸಕ್ಕೋ “ಸಬ್ಬೇಪಿಮೇ ಕಾಮೇಸು ನಿರಪೇಕ್ಖಾ”ತಿ ಜಾನಿತ್ವಾ ಸಂವಿಗ್ಗಮಾನಸೋ ನ ಇಮೇಸು ಕೇನಚಿಪಿ ಭಿಸಾನಿ ನೀತಾನಿ, ನಾಪಿ ತಯಾ ಅನಟ್ಠಂ ನಟ್ಠನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ಅಪಿಚ ಅಹಂ ತುಮ್ಹೇ ವೀಮಂಸಿತುಕಾಮೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇಸಿನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ -

“ವೀಮಂಸಮಾನೋ ಇಸಿನೋ ಭಿಸಾನಿ, ತೀರೇ ಗಹೇತ್ವಾನ ಥಲೇ ನಿಧೇಸಿಂ।
ಸುದ್ಧಾ ಅಪಾಪಾ ಇಸಯೋ ವಸನ್ತಿ, ಏತಾನಿ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಭಿಸಾನೀ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೪.೯೫) -

ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ -

“ನ ತೇ ನಟಾ ನೋ ಪನ ಕೀಳನೇಯ್ಯಾ, ನ ಬನ್ಧವಾ ನೋ ಪನ ತೇ ಸಹಾಯಾ।
ಕಿಸ್ಮಿಂ ವುಪತ್ಥಮ್ಭ ಸಹಸ್ಸನೇತ್ತ, ಇಸೀಹಿ ತ್ವಂ ಕೀಳಸಿ ದೇವರಾಜಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೪.೯೬) -

ಸಕ್ಕಂ ತಜ್ಜೇಸಿ।

ಅಥ ನಂ ಸಕ್ಕೋ -

“ಆಚರಿಯೋ ಮೇಸಿ ಪಿತಾ ಚ ಮಯ್ಹಂ, ಏಸಾ ಪತಿಟ್ಠಾ ಖಲಿತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮೇ।
ಏಕಾಪರಾಧಂ ಖಮ ಭೂರಿಪಞ್ಞ, ನ ಪಣ್ಡಿತಾ ಕೋಧಬಲಾ ಭವನ್ತೀ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೪.೯೭) -

ಖಮಾಪೇಸಿ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವರಞ್ಞೋ ಖಮಿತ್ವಾ ಸಯಂ ಇಸಿಗಣಂ ಖಮಾಪೇನ್ತೋ -

“ಸುವಾಸಿತಂ ಇಸಿನಂ ಏಕರತ್ತಂ, ಯಂ ವಾಸವಂ ಭೂತಪತಿದ್ದಸಾಮ।
ಸಬ್ಬೇವ ಭೋನ್ತೋ ಸುಮನಾ ಭವನ್ತು, ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಚ್ಚುಪಾದೀ ಭಿಸಾನೀ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೪.೯೮) -

ಆಹ।

ತತ್ಥ **ನ ತೇ ನಟಾ**ತಿ, ದೇವರಾಜ, ಮಯಂ ತವ ನಟಾ ವಾ ಕೀಳಿತಬ್ಬಯುತ್ತಕಾ ವಾ ನ ಹೋಮ। ನಾಪಿ ತವ ಞಾತಕಾ, **ಸಹಾಯಾ** ಹಸ್ಸಂ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಅಥ ತ್ವಂ **ಕಿಸ್ಮಿಂ ವುಪತ್ಥಮ್ಭಾ**ತಿ ಕಿಂ ಉಪತ್ಥಮ್ಭಕಂ ಕತ್ವಾ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇಸೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕೀಳಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಸಾ ಪತಿಟ್ಠಾ**ತಿ ಏಸಾ ತವ ಪಾದಚ್ಛಾಯಾ ಅಜ್ಜ ಮಮ ಖಲಿತಸ್ಸ ಅಪರಾಧಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಾ ಹೋತು। **ಸುವಾಸಿತ**ನ್ತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಇಸೀನಂ ಏಕರತ್ತಿಮ್ಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಸಿತಂ ಸುವಸಿತಮೇವ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? **ಯಂ ವಾಸವಂ ಭೂತಪತಿಂ** ಅದ್ದಸಾಮ। ಸಚೇ ಹಿ ಮಯಂ ನಗರೇ ಅವಸಿಮ್ಹಾ, ನ ಇಮಂ ಅದ್ದಸಾಮ। **ಭೋನ್ತೋ**ತಿ ಭವನ್ತೋ। ಸಬ್ಬೇಪಿ **ಸುಮನಾ ಭವನ್ತು** ತುಸ್ಸನ್ತು, ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವರಞ್ಞೋ ಖಮನ್ತು, ಕಿಂಕಾರಣಾ? **ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಚ್ಚುಪಾದೀ ಭಿಸಾನಿ** ಯಸ್ಮಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯೋ ಭಿಸಾನಿ ಅಲಭೀತಿ। ಸಕ್ಕೋ ಇಸಿಗಣಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ದೇವಲೋಕಂ ಗತೋ। ಇಸಿಗಣೋಪಿ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗೋ ಅಹೋಸಿ।

ತದಾ ಉಪಕಞ್ಚನಾದಯೋ ಛ ಭಾತರೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಮಹಾಕಸ್ಸಪಅನುರುದ್ಧಪುಣ್ಣಆನನ್ದತ್ಥೇರಾ, ಭಗಿನೀ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ, ದಾಸೀ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ, ದಾಸೋ ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ, ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಸಾತಾಗಿರೋ, ವಾರಣೋ ಪಾಲಿಲೇಯ್ಯನಾಗೋ,

ವಾನರೋ ಮಧುವಾಸಿಟ್ಠೋ, ಸಕ್ಕೋ ಕಾಳುದಾಯೀ, ಮಹಾಕಞ್ಚನತಾಪಸೋ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಇಧಾಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಅಚ್ಚನ್ತಮೇವ ಕಾಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖತಾದಯೋ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಭಿಸಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಸೋಣಪಣ್ಡಿತಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೪೨. ಪಞ್ಚಮೇ **ನಗರೇ ಬ್ರಹ್ಮವಡ್ಢನೇ**ತಿ ಬ್ರಹ್ಮವಡ್ಢನನಾಮಕೇ ನಗರೇ। **ಕುಲವರೇ**ತಿ ಅಗ್ಗಕುಲೇ। **ಸೇಟ್ಠೇ**ತಿ ಪಾಸಂಸತಮೇ। **ಮಹಾಸಾಲೇ**ತಿ ಮಹಾಸಾರೇ। **ಅಜಾಯಹ**ನ್ತಿ ಅಜಾಯಿಂ ಅಹಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ "ಬ್ರಹ್ಮವಡ್ಢನ"ನ್ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೇ ಬಾರಾಣಸಿನಗರೇ **ಯದಾ ಹೋಮಿ** ಭವಾಮಿ ಪಟಿವಸಾಮಿ, ತದಾ ಅಭಿಜಾತಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಉದಿತೋದಿತಭಾವೇನ ಅಗ್ಗೇ ವಿಜ್ಜಾವತಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸೇಟ್ಠೇ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವತಾಯ ಮಹಾಸಾಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ಅಹಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿನ್ತಿ।

ತದಾ ಹಿ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮವಡ್ಢನನಗರೇ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ "ಸೋಣಕುಮಾರೋ"ತಿ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ತಸ್ಸ ಪದಸಾ ಗಮನಕಾಲೇ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಸತ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಚವಿತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಮಾತುಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಸ್ಸ ಜಾತಸ್ಸ "ನನ್ದಕುಮಾರೋ"ತಿ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ತೇಸಂ ಉಗ್ಗಹಿತವೇದಾನಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪನಿಪ್ಫತ್ತಿಪ್ಪತ್ತಾನಂ ವಯಪ್ಪತ್ತಾನಂ ರೂಪಸಮ್ಪದಂ ದಿಸ್ವಾ ತುಟ್ಠಹಟ್ಠಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ "ಘರಬನ್ಧನೇನ ಬನ್ಧಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಪಠಮಂ ಸೋಣಕುಮಾರಂ ಆಹಂಸು - "ತಾತ, ತೇ ಪತಿರೂಪಕುಲತೋ ದಾರಿಕಂ ಆನೇಸ್ಸಾಮ, ತ್ವಂ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಹೀ"ತಿ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಅಲಂ ಮಯ್ಹಂ ಘರಾವಾಸೇನ, ಅಹಂ ಯಾವಜೀವಂ ತುಮ್ಹೇ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ತದಾ ತಯೋಪಿ ಭವಾ ಆದಿತ್ತಂ ಅಗಾರಂ ವಿಯ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸು ವಿಯ ಚ ಉಪಟ್ಠಹಿಂಸು। ವಿಸೇಸತೋ ಪನೇಸ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಜ್ಝಾಸಯೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಧಿಮುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅಜಾನನ್ತಾ ತೇ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕಥೇನ್ತಾಪಿ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ನನ್ದಕುಮಾರಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ತಾತ, ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನಾಪಿ "ನಾಹಂ ಮಮ ಭಾತರಾ ಛಡ್ಡಿತಖೇಳಂ ಸೀಸೇನ ಉಕ್ಖಿಪಾಮಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಭಾತರಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಇಮೇ ಏವಂ ತರುಣಾ ಕಾಮೇ ಜಹನ್ತಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಮಯನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇವ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ತಾತ, ಕಿಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ, ಸಬ್ಬೇ ಸಹೇವ ಪಬ್ಬಜಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಞಾತೀನಂ ದಾತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ದತ್ವಾ ದಾಸಜನಂ ಭುಜಿಸ್ಸಂ ಕತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಧನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಜನಾ ಬ್ರಹ್ಮವಡ್ಢನನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪ್ಪದೇಸೇ ಪದುಮಪುಣ್ಡರೀಕಮಣ್ಡಿತಂ ಮಹಾಸರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ರಮಣೀಯೇ ವನಸಣ್ಡೇ ಅಸ್ಸಮಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಸಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೪೩. "ತದಾಪಿ ಲೋಕಂ ದಿಸ್ವಾನ, ಅನ್ಧೀಭೂತಂ ತಮೋತ್ಥಟಂ।
ಚಿತ್ತಂ ಭವತೋ ಪತಿಕುಟತಿ, ತುತ್ತವೇಗಹತಂ ವಿಯ॥

೪೪. "ದಿಸ್ವಾನ ವಿವಿಧಂ ಪಾಪಂ, ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಹಂ ತದಾ।
ಕದಾಹಂ ಗೇಹಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ, ಪವಿಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಕಾನನಂ॥

೪೫. "ತದಾಪಿ ಮಂ ನಿಮನ್ತಿಂಸು, ಕಾಮಭೋಗೇಹಿ ಞಾತಯೋ।

ತೇಸಮ್ಪಿ ಛನ್ದಮಾಚಿಕ್ಖಿಂ, ಮಾ ನಿಮನ್ತೇಥ ತೇಹಿ ಮಂ॥

೪೯. "ಯೋ ಮೇ ಕನಿಟ್ಠಕೋ ಭಾತಾ, ನನ್ದೋ ನಾಮಾಸಿ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಸೋಪಿ ಮಂ ಅನುಸಿಕ್ಖನ್ತೋ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಸಮರೋಚಯಿ॥

೪೭. "ಅಹಂ ಸೋಣೋ ಚ ನನ್ದೋ ಚ, ಉಭೋ ಮಾತಾಪಿತಾ ಮಮ।
ತದಾಪಿ ಭೋಗೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ, ಪಾವಿಸಿಮ್ಹಾ ಮಹಾವನ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತದಾಪೀತಿ** ಯದಾ ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮವಡ್ಢನನಗರೇ ಸೋಣೋ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಮಾರೋ ಅಹೋಸಿಂ, ತದಾಪಿ। **ಲೋಕಂ ದಿಸ್ವಾನಾತಿ** ಸಕಲಮ್ಪಿ ಸತ್ತಲೋಕಂ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ। **ಅನ್ಧೀಭೂತ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುವಿರಹೇನ ಅನ್ಧಜಾತಂ ಅನ್ಧಭಾವಂ ಪತ್ತಂ। **ತಮೋತ್ಥಟ**ನ್ತಿ ಅವಿಜ್ಜನ್ಧಕಾರೇನ ಅಭಿಭೂತಂ। **ಚಿತ್ತಂ ಭವತೋ ಪತಿಕುಟತೀತಿ** ಜಾತಿಆದಿಸಂವೇಗವತ್ಥುಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣೇನ ಕಾಮಾದಿಭವತೋ ಮಮ ಚಿತ್ತಂ ಸಙ್ಕುಟತಿ ಸನ್ನಿಲೀಯತಿ ನ ವಿಸರತಿ। **ತುತ್ತವೇಗಹತಂ ವಿಯಾತಿ** ತುತ್ತಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅಯೋಕಣ್ಟಕಸೀಸೋ ದೀಘದಣ್ಡೋ, ಯೋ ಪತೋದೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇನ ವೇಗಸಾ ಅಭಿಹತೋ ಯಥಾ ಹತ್ಥಾಜಾನೀಯೋ ಸಂವೇಗಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಮಮ ಚಿತ್ತಂ ತದಾ ಕಾಮಾದೀನವಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣೇನ ಸಂವೇಗಪ್ಪತ್ತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ದಿಸ್ವಾನ ವಿವಿಧಂ ಪಾಪನ್ತಿ ಗೇಹಂ ಆವಸನ್ತೇಹಿ ಘರಾವಾಸನಿಮಿತ್ತಂ ಛನ್ದದೋಸಾದಿವಸೇನ ಕರೀಯಮಾನಂ ನಾನಾವಿಧಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿಪಾಪಕಮ್ಮಞ್ಚೇವ ತನ್ನಿಮಿತ್ತಞ್ಚ ನೇಸಂ ಲಾಮಕಭಾವಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ। **ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಹಂ ತದಾತಿ** "ಕದಾ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಮಹಾಹತ್ಥೀ ವಿಯ ಅಯಬನ್ಧನಂ ಘರಬನ್ಧನಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗೇಹತೋ ನಿಕ್ಖಮನವಸೇನ ವನಂ ಪವಿಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ತದಾ ಸೋಣಕುಮಾರಕಾಲೇ ಚಿನ್ತೇಸಿಂ ಅಹಂ। **ತದಾಪಿ ಮಂ ನಿಮನ್ತಿಂಸೂತಿ** ನ ಕೇವಲಂ ಅಯೋಘರಪಣ್ಡಿತಾದಿಕಾಲೇಯೇವ, ಅಥ ಖೋ ತದಾಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸೋಣಕುಮಾರಕಾಲೇಪಿ ಮಂ ಮಾತಾಪಿತುಆದಯೋ ಞಾತಯೋ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ ಕಾಮಜ್ಝಾಸಯಾ "ಏಹಿ, ತಾತ, ಇಮಂ ಅಸೀತಿಕೋಟಿಧನಂ ವಿಭವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜ, ಕುಲವಂಸಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಹೀ"ತಿ ಉಳಾರೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ನಿಮನ್ತಯಿಂಸು। **ತೇಸಮ್ಪಿ ಛನ್ದಮಾಚಿಕ್ಖಿ**ನ್ತಿ ತೇಸಮ್ಪಿ ಮಮ ಞಾತೀನಂ ತೇಹಿ ಕಾಮಭೋಗೇಹಿ ಮಾ ಮಂ ನಿಮನ್ತಯಿತ್ಥಾತಿ ಅತ್ತನೋ ಛನ್ದಮ್ಪಿ ಆಚಿಕ್ಖಿಂ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ನಿನ್ನಜ್ಝಾಸಯಮ್ಪಿ ಕಥೇಸಿಂ, ಯಥಾಜ್ಝಾಸಯಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಥಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಸೋಪಿ ಮಂ ಅನು ಸಿಕ್ಖನ್ತೋತಿ "ಇಮೇ ಕಾಮಾ ನಾಮ ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹೂಪಾಯಾಸಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೪; ೨.೪೩-೪೫; ಪಾಚಿ॰೪೧೭) ನಯೇನ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಯಥಾಹಂ ಸೀಲಾದೀನಿ ಸಿಕ್ಖನ್ತೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ರೋಚೇಸಿಂ। ಸೋಪಿ ನನ್ದಪಣ್ಡಿತೋ ತಥೇವ ತಸ್ಸ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ಮಂ ಅನುಸಿಕ್ಖನ್ತೋ **ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಸಮರೋಚಯೀತಿ**। **ಅಹಂ ಸೋಣೋ ಚ ನನ್ದೋ ಚಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಸೋಣನಾಮಕೋ ಅಹಂ ಮಯ್ಹಂ ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ ನನ್ದೋ ಚಾತಿ। **ಉಭೋ ಮಾತಾಪಿತಾ ಮಮಾತಿ** "ಇಮೇ ನಾಮ ಪುತ್ತಕಾ ಏವಂ ತರುಣಕಾಲೇಪಿ ಕಾಮೇ ಜಹನ್ತಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಮಯ"ನ್ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಸಂವೇಗಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚ। **ಭೋಗೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾತಿ** ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವಸಮಿದ್ಧೇ ಮಹಾ ಭೋಗೇ ಅನಪೇಕ್ಖಚಿತ್ತಾ ಖೇಳಪಿಣ್ಡಂ ವಿಯ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಮಯಂ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಜನಾ ಹಿಮವನ್ತಪ್ಪದೇಸೇ **ಮಹಾವನಂ** ನೇಕ್ಖಮ್ಮಜ್ಝಾಸಯೇನ ಪವಿಸಿಮ್ಹಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಚ ತೇ ತತ್ಥ ರಮಣೀಯೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಅಸ್ಸಮಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಸಿಂಸು। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಭಾತರೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಂಸು। ತೇಸು ನನ್ದಪಣ್ಡಿತೋ "ಮಯಾ ಆಭತಫಲಾಫಲಾನೇವ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಖಾದಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಹಿಯ್ಯೋ ಚ ಪುರಿಮಗೋಚರಗಹಿತಟ್ಠಾನತೋ ಚ ಯಾನಿ ತಾನಿ ಅವಸೇಸಾನಿ ಫಲಾಫಲಾನಿ ಪಾತೋವ ಆನೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಖಾದಾಪೇತಿ। ತೇ ತಾನಿ ಖಾದಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋಣಪಣ್ಡಿತೋ ಪನ ದೂರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಧುರಮಧುರಾನಿ ಸುಪಕ್ಕಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಉಪನಾಮೇತಿ। ಅಥ ನಂ ತೇ "ತಾತ,

ಕನಿಟ್ಠೇನ ಆಭತಾನಿ ಮಯಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಿಕಾ ಜಾತಾ, ಇದಾನಿ ನೋ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಇತಿ ತಸ್ಸ ಫಲಾಫಲಾನಿ ಪರಿಭೋಗಂ ನ ಲಭನ್ತಿ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ, ಪುನದಿವಸಾದೀಸುಪಿ ತಥೇವಾತಿ, ಏವಂ ಸೋ ಪಞ್ಚಾಭಿಞ್ಞತಾಯ ದೂರಮ್ಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಹರತಿ, ತೇ ಪನ ನ ಖಾದನ್ತಿ।

ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಾತಾಪಿತರೋ ಸುಖುಮಾಲಾ, ನನ್ದೋ ಚ ಯಾನಿ ತಾನಿ ಅಪಕ್ಕಾನಿ ದುಪ್ಪಕ್ಕಾನಿ ಫಲಾಫಲಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಖಾದಾಪೇತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಇಮೇ ನ ಚಿರಂ ಪವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ, ವಾರೇಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ। ಅಥ ನಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ "ನನ್ದ, ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಫಲಾಫಲಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಮಮಾಗಮನಂ ಪತಿಮಾನೇಹಿ, ಉಭೋ ಏಕತೋವ ಖಾದಾಪೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಆಹ। ಏವಂ ವುತ್ತೇಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪುಞ್ಞಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೋ ನ ತಸ್ಸ ವಚನಮಕಾಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗತಂ "ನ ತ್ವಂ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ವಚನಂ ಕರೋಸಿ, ಅಹಂ ಜೇಟ್ಠೋ, ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚ ಮಮೇವ ಭಾರೋ, ಅಹಮೇವ ನೇ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಇತೋ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಯಾಹೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿ।

ಸೋ ತೇನ ಪಣಾಮಿತೋ ತತ್ಥ ಠಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕಸಿಣಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ತಂದಿವಸಮೇವ ಅಟ್ಠ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಪಞ್ಚ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಸಿನೇರುಪಾದತೋ ರತನವಾಲುಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಮಮ ಭಾತು ಪಣ್ಣಸಾಲಾಪರಿವೇಣಂ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಖಮಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ, ಉದಾಹು ಅನೋತತ್ತತೋ ಉದಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಖಮಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ? ಅಥ ವಾ ಮೇ ಭಾತಾ ದೇವತಾವಸೇನ ಖಮೇಯ್ಯ, ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾರಾಜಾನೋ ಸಕ್ಕಞ್ಚ ದೇವರಾಜಾನಂ ಆನೇತ್ವಾ ಖಮಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಂ ಪನ ನ ಸೋಭಿಸ್ಸತಿ, ಅಯಂ ಖೋ ಮನೋಜೋ ಬ್ರಹ್ಮವಡ್ಢನರಾಜಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಅಗ್ಗರಾಜಾ, ತಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ರಾಜಾನೋ ಆನೇತ್ವಾ ಖಮಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಮಮ ಭಾತು ಗುಣೋ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಂ ಅವತ್ಥರಿತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಚನ್ದೋ ವಿಯ ಸೂರಿಯೋ ವಿಯ ಚ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

ಸೋ ತಾವದೇವ ಇದ್ಧಿಯಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮವಡ್ಢನನಗರೇ ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ನಿವೇಸನದ್ವಾರೇ ಓತರಿತ್ವಾ "ಏಕೋ ತಾಪಸೋ ತುಮ್ಹೇ ದಟ್ಠುಕಾಮೋ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚಾಪೇತ್ವಾ ತೇನ ಕತೋಕಾಸೋ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಅಹಂ ಅತ್ತನೋ ಬಲೇನ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ರಜ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತವ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಕಥಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ರಜ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಥಾ"ತಿ? "ಮಹಾರಾಜ, ಕಸ್ಸಚಿ ವಧಚ್ಛೇದಂ ಅಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಇದ್ಧಿಯಾವ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಹತಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ತಂ ಆದಾಯ ಕೋಸಲರಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಗರಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಖನ್ಧಾವಾರಂ ನಿವೇಸೇತ್ವಾ "ಯುದ್ಧಂ ವಾ ನೋ ದೇತು, ವಸೇ ವಾ ವತ್ತತೂ"ತಿ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ದೂತಂ ಪಾಹೇಸಿ। ತೇನ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಯುದ್ಧಸಜ್ಜೇನ ಹುತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯುದ್ಧೇ ಆರದ್ಧೇ ಅತ್ತನೋ ಇದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ಯಥಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸೇನಾನಂ ಪೀಳನಂ ನ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಕತ್ವಾ ಯಥಾ ಚ ಕೋಸಲರಾಜಾ ತಸ್ಸ ವಸೇ ವತ್ತತಿ, ಏವಂ ವಚನಪಟಿವಚನಹರಣೇಹಿ ಸಂವಿದಹಿ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ರಾಜಾನೋ ತಸ್ಸ ವಸೇ ವತ್ತಾಪೇಸಿ।

ಸೋ ತೇನ ಪರಿತುಟ್ಠೋ ನನ್ದಪಣ್ಡಿತಂ ಆಹ - "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಯಥಾ ಮಯ್ಹಂ ಪಟಿಞ್ಞಾತಂ, ತಥಾ ಕತಂ, ಬಹೂಪಕಾರಾ ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಕಿಮಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಹಞ್ಹಿ ತೇ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಉಪಡ್ಢರಜ್ಜಮ್ಪಿ ದಾತುಂ ಇಚ್ಛಾಮಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸರಥಮಣಿಮುತ್ತಾಪವಾಳರಜತಸುವಣ್ಣದಾಸಿದಾಸಪರಿಜನಪರಿಚ್ಛೇದ"ನ್ತಿ? ತಂ ಸುತ್ವಾ ನನ್ದಪಣ್ಡಿತೋ "ನ ಮೇ ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ರಜ್ಜೇನ ಅತ್ಥೋ, ನಾಪಿ ಹತ್ಥಿಯಾನಾದೀಹಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ತೇ ರಟ್ಠೇ ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಅಸ್ಸಮೇ ಮಮ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಸನ್ತಿ। ತ್ಯಾಹಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅಪರಾಧೇ ಮಮ ಜೇಟ್ಠಭಾತಿಕೇನ ಸೋಣಪಣ್ಡಿತೇನ ನಾಮ ಮಹೇಸಿನಾ ಪಣಾಮಿತೋ, ಸ್ವಾಹಂ ತಂ ಆದಾಯ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಖಮಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ, ತಸ್ಸ ಮೇ ತ್ವಂ ಖಮಾಪನೇ ಸಹಾಯೋ ಹೋಹೀ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಚತುವೀಸತಿಅಕ್ಖೋಭಣೀ ಪರಿಮಾಣಾಯ ಸೇನಾಯ ಪರಿವುತೋ ಏಕಸತರಾಜೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನನ್ದಪಣ್ಡಿತಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ತಂ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಪತ್ವಾ ಚತುರಙ್ಗುಲಪ್ಪದೇಸಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಠಿತೇನ

ಕಾಜೇನ ಅನೋತತ್ತತೋ ಉದಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಪರಿವೇಣಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಆಸನ್ನಪ್ಪದೇಸೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಝಾನರತಿಸಮಪ್ಪಿತಂ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನನ್ದಪಣ್ಡಿತೋ ನಂ ಖಮಾಪೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ನನ್ದಪಣ್ಡಿತಂ ಮಾತರಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಯಾವಜೀವಂ ಪಿತರಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ। ತೇಸಂ ಪನ ರಾಜೂನಂ -

"ಆನನ್ದೋ ಚ ಪಮೋದೋ ಚ, ಸದಾ ಹಸಿತಕೀಳಿತಂ।
ಮಾತರಂ ಪರಿಚರಿತ್ವಾನ, ಲಬ್ಭಮೇತಂ ವಿಜಾನತಾ॥

"ಆನನ್ದೋ ಚ ಪಮೋದೋ ಚ, ಸದಾ ಹಸಿತಕೀಳಿತಂ।
ಪಿತರಂ ಪರಿಚರಿತ್ವಾನ, ಲಬ್ಭಮೇತಂ ವಿಜಾನತೋ॥

"ದಾನಞ್ಚ ಪೇಯ್ಯವಜ್ಜಞ್ಚ, ಅತ್ಥಚರಿಯಾ ಚ ಯಾ ಇಧ।
ಸಮಾನತ್ತತಾ ಚ ಧಮ್ಮೇಸು, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಯಥಾರಹಂ।
ಏತೇ ಖೋ ಸಙ್ಗಹಾ ಲೋಕೇ, ರಥಸ್ಸಾಣೀವ ಯಾಯತೋ॥

"ಏತೇ ಚ ಸಙ್ಗಹಾ ನಾಸ್ಸು, ನ ಮಾತಾ ಪುತ್ತಕಾರಣಾ।
ಲಭೇಥ ಮಾನಂ ಪೂಜಂ ವಾ, ಪಿತಾ ವಾ ಪುತ್ತಕಾರಣಾ॥

"ಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಙ್ಗಹಾ ಏತೇ, ಸಮ್ಮಪೇಕ್ಖನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ।
ತಸ್ಮಾ ಮಹತ್ತಂ ಪಪ್ಪೋನ್ತಿ, ಪಾಸಂಸಾ ಚ ಭವನ್ತಿ ತೇ॥

"ಬ್ರಹ್ಮಾತಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ, ಪುಬ್ಬಾಚರಿಯಾತಿ ವುಚ್ಚರೇ।
ಆಹುನೇಯ್ಯಾ ಚ ಪುತ್ತಾನಂ, ಪಜಾಯ ಅನುಕಮ್ಪಕಾ॥

"ತಸ್ಮಾ ಹಿ ನೇ ನಮಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯ ಚ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಅನ್ನೇನ ಅಥ ಪಾನೇನ, ವತ್ಥೇನ ಸಯನೇನ ಚ।
ಉಚ್ಛಾದನೇನ ನ್ಹಾಪನೇನ, ಪಾದಾನಂ ಧೋವನೇನ ಚ॥

"ತಾಯ ನಂ ಪಾರಿಚರಿಯಾಯ, ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಪಣ್ಡಿತಾ।
ಇಧೇವ ನಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಪೇಚ್ಚ ಸಗ್ಗೇ ಪಮೋದತೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೦.೧೭೬-೧೮೩) -

ಬುದ್ಧಲೀಳಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ, ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ರಾಜಾನೋ ಸಬಲಕಾಯಾ ಪಸೀದಿಂಸು। ಅಥ ನೇ ಪಞ್ಚಸು ಸೀಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ "ದಾನಾದೀಸು ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋಥಾ"ತಿ ಓವದಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ದೇವನಗರಂ ಪೂರಯಿಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಾತರಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಾಹೀ"ತಿ ಮಾತರಂ ನನ್ದಪಣ್ಡಿತಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಯಾವಜೀವಂ ಪಿತರಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯನಾ ಅಹೇಸುಂ।

ತದಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮಹಾರಾಜಕುಲಾನಿ, ನನ್ದಪಣ್ಡಿತೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ, ಮನೋಜೋ ರಾಜಾ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ, ಏಕಸತರಾಜಾನೋ ಅಸೀತಿಮಹಾಥೇರಾ ಚೇವ ಅಞ್ಞತರಥೇರಾ ಚ, ಚತುವೀಸತಿಅಕ್ಖೋಭನೀಪರಿಸಾ ಬುದ್ಧಪರಿಸಾ, ಸೋಣಪಣ್ಡಿತೋ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸಾತಿಸಯಾ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ, ತಥಾಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋ ಚ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಅಚ್ಚನ್ತಮೇವ ಕಾಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖತಾ, ಮಾತಾಪಿತೂಸು ತಿಬ್ಬೋ ಸಗಾರವಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಭಾವೋ , ಮಾತಾಪಿತುಉಪಟ್ಠಾನೇನ ಅತಿತ್ತಿ, ಸತಿಪಿ ನೇಸಂ ಉಪಟ್ಠಾನೇ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಸಮಾಪತ್ತಿವಿಹಾರೇಹಿ ವೀತಿನಾಮನನ್ತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಸೋಣಪಣ್ಡಿತಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ತೇಮಿಯಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೪೮. ಛಟ್ಠೇ **ಕಾಸಿರಾಜಸ್ಸ ಅತ್ರಜೋತಿ** ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ ಅತ್ರಜೋ ಪುತ್ತೋ **ಯದಾ ಹೋಮಿ,** ತದಾ **ಮೂಗಪಕ್ಖೋತಿ ನಾಮೇನ, ತೇಮಿಯೋತಿ ವದನ್ತಿ ಮ**ನ್ತಿ ತೇಮಿಯೋತಿ ನಾಮೇನ ಮೂಗಪಕ್ಖವತಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ "ಮೂಗಪಕ್ಖೋ"ತಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇವ ಮಂ ವದನ್ತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಜಾತದಿವಸೇ ಸಕಲಕಾಸಿರಟ್ಠೇ ದೇವೋ ವಸ್ಸಿ, ಯಸ್ಮಾ ಚ ಸೋ ರಞ್ಞೋ ಚೇವ ಅಮಚ್ಚಾದೀನಞ್ಚ ಹದಯಂ ಉಳಾರೇನ ಪೀತಿಸಿನೇಹೇನ ತೇಮಯಮಾನೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ತಸ್ಮಾ "ತೇಮಿಯಕುಮಾರೋ"ತಿ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ।

೪೯. **ಸೋಳಸಿತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನ**ನ್ತಿ ಸೋಳಸನ್ನಂ ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ ಇತ್ಥಾಗಾರಸಹಸ್ಸಾನಂ। **ನ ವಿಜ್ಜತಿ ಪುಮೋ**ತಿ ಪುತ್ತೋ ನ ಲಬ್ಭತಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಪುತ್ತೋ ಏವ, ಧೀತಾಪಿಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಏವ। **ಅಹೋರತ್ತಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ, ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಅಹಮೇಕಕೋ**ತಿ ಅಪುತ್ತಕಸ್ಸೇವ ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಬಹೂನಂ ಸಂವಚ್ಛರಾನಂ ಅತೀತತ್ತಾ ಅನೇಕೇಸಂ ಅಹೋರತ್ತಾನಂ ಅಪಗಮನೇನ ಸಕ್ಕದತ್ತಿಯೋ ಅಹಮೇಕಕೋವ ಬೋಧಿಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ, ತದಾ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನೋತಿ ಸತ್ಥಾ ವದತಿ।

ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕಾಸಿರಾಜಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಸೋಳಸಸಹಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಅಹೇಸುಂ। ತಾಸು ಏಕಾಪಿ ಪುತ್ತಂ ವಾ ಧೀತರಂ ವಾ ನ ಲಭತಿ। ನಾಗರಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಞ್ಞೋ ವಂಸಾನುರಕ್ಖಕೋ ಏಕೋಪಿ ಪುತ್ತೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಜಾತಾ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ "ಪುತ್ತಂ ಪತ್ಥೇಹೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ರಾಜಾ ಸೋಳಸಸಹಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯೋ "ಪುತ್ತಂ ಪತ್ಥೇಥಾ"ತಿ ಆಣಾಪೇಸಿ। ತಾ ಚನ್ದಾದೀನಂ ಉಪಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಕತ್ವಾ ಪತ್ಥೇನ್ತಿಯೋಪಿ ನ ಲಭಿಂಸು। ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ಪನಸ್ಸ ಮದ್ದರಾಜಧೀತಾ ಚನ್ದಾದೇವೀ ನಾಮ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಾ ಅಹೋಸಿ। ರಾಜಾ "ತ್ವಮ್ಪಿ ಪುತ್ತಂ ಪತ್ಥೇಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸಾ ಪುಣ್ಣಮದಿವಸೇ ಉಪೋಸಥಿಕಾ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಂ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ "ಸಚಾಹಂ ಅಖಣ್ಡಸೀಲಾ, ಇಮಿನಾ ಮೇ ಸಚ್ಚೇನ ಪುತ್ತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೂ"ತಿ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಮಕಾಸಿ। ತಸ್ಸಾ ಸೀಲತೇಜೇನ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಆಸನಂ ಉಣ್ಹಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸಕ್ಕೋ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಞತ್ವಾ "ಚನ್ದಾದೇವಿಯಾ ಪುತ್ತಪಟಿಲಾಭಸ್ಸ ಉಪಾಯಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಸ್ಸಾ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಪುತ್ತಂ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ತತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಉಪರಿದೇವಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತುಕಾಮಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಸಮ್ಮ, ತಯಿ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾರಮಿಯೋ ಚ ತೇ ಪೂರೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಚ ವುಡ್ಢಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಯಂ ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ ಚನ್ದಾ ನಾಮ ಅಗ್ಗಮಹೇಸೀ ಪುತ್ತಂ ಪತ್ಥೇತಿ, ತಸ್ಸಾ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಾಹೀ"ತಿ ಆಹ।

ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಾ ಪಞ್ಚಸತಾ ದೇವಪುತ್ತಾ ಖೀಣಾಯುಕಾ ದೇವಲೋಕಾ ಚವಿತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ರಞ್ಞೋ ಅಮಚ್ಚಭರಿಯಾನಂ ಕುಚ್ಛೀಸು ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿಂಸು। ದೇವೀ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ಗಬ್ಭಪರಿಹಾರಂ ದಾಪೇಸಿ। ಸಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಗಬ್ಭಾ ಧಞ್ಞಪುಞ್ಞಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನಂ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ।

ತಂದಿವಸಮೇವ ಅಮಚ್ಚಗೇಹೇಸು ಪಞ್ಚಕುಮಾರಸತಾನಿ ವಿಜಾಯಿಂಸು। ಉಭಯಮ್ಪಿ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ "ಮಮ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಪರಿವಾರಾ ಏತೇ"ತಿ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ದಾರಕಸತಾನಂ ಪಞ್ಚಧಾತಿಸತಾನಿ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಕುಮಾರಪಸಾಧನಾನಿ ಚ ಪೇಸೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಪನ ಅತಿದೀಘಾದಿದೋಸವಿವಜ್ಜಿತಾ ಅಲಮ್ಬತ್ಥನಾ ಮಧುರಥಞ್ಞಾ ಚತುಸಟ್ಠಿಧಾತಿಯೋ ದತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಚನ್ದಾದೇವಿಯಾಪಿ ವರಂ ಅದಾಸಿ। ಸಾ ಗಹಿತಕಂ ಕತ್ವಾ ಠಪೇಸಿ। ದಾರಕೋ ಮಹತಾ ಪರಿವಾರೇನ ವಡ್ಢತಿ। ಅಥ ನಂ ಏಕಮಾಸಿಕಂ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆನಯಿಂಸು। ರಾಜಾ ಪಿಯಪುತ್ತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಆಲಿಙ್ಗಿತ್ವಾ ಅಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ರಮಯಮಾನೋ ನಿಸೀದಿ।

೫೦. ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಚತ್ತಾರೋ ಚೋರಾ ಆನೀತಾ। ರಾಜಾ ತೇಸು ಏಕಸ್ಸ ಸಕಣ್ಟಕಾಹಿ ಕಸಾಹಿ ಪಹಾರಸಹಸ್ಸಂ ಆಣಾಪೇಸಿ, ಏಕಸ್ಸ ಸಙ್ಖಲಿಕಾಯ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಬನ್ಧನಾಗಾರಪ್ಪವೇಸನಂ, ಏಕಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಸತ್ತಿಪ್ಪಹಾರದಾನಂ, ಏಕಸ್ಸ ಸೂಲಾರೋಪನಂ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪಿತು ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸಂವೇಗಪ್ಪತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ "ಅಹೋ ಮಮ ಪಿತಾ ರಜ್ಜಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಭಾರಿಯಂ ನಿರಯಗಾಮಿಕಮ್ಮಂ ಕರೋತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಪುನದಿವಸೇ ನಂ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಅಲಙ್ಕತಸಿರಿಸಯನೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇಸುಂ।

ಸೋ ಥೋಕಂ ನಿದ್ದಾಯಿತ್ವಾ ಪಟಿಬುದ್ಧೋ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಮಹನ್ತಂ ಸಿರಿವಿಭವಂ ಪಸ್ಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪಕತಿಯಾಪಿ ಸಂವೇಗಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಅತಿರೇಕತರಂ ಭಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ "ಕುತೋ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಇಮಂ ರಾಜಗೇಹಂ ಆಗತೋ"ತಿ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ಜಾತಿಸ್ಸರಞಾಣೇನ ದೇವಲೋಕತೋ ಆಗತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತತೋ ಪರಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಉಸ್ಸದನಿರಯೇ ಪಕ್ಕಭಾವಂ ಪಸ್ಸಿ। ತತೋ ಪರಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ ರಾಜಭಾವಂ ಪಸ್ಸಿ। ಅಥ ಸೋ "ಅಹಂ ವೀಸತಿವಸ್ಸಾನಿ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಅಸೀತಿವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಉಸ್ಸದನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಿಂ, ಇದಾನಿ ಪುನಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಚೋರಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋಸ್ಮಿ, ಪಿತಾಪಿ ಮೇ ಹಿಯ್ಯೋ ಚತೂಸು ಚೋರೇಸು ಆನೀತೇಸು ತಥಾರೂಪಂ ಫರುಸಂ ನಿರಯಸಂವತ್ತನಿಕಂ ಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ನ ಮೇ ಇಮಿನಾ ಅವಿದಿತವಿಪುಲಾನತ್ಥಾವಹೇನ ರಜ್ಜೇನ ಅತ್ಥೋ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಇಮಮ್ಹಾ ಚೋರಗೇಹಾ ಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಅಥ ನಂ ಏಕಾ ದೇವಧೀತಾ "ತಾತ ತೇಮಿಯಕುಮಾರ, ಮಾ ಭಾಯಿ, ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ತವ ಸೋತ್ಥಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಮಸ್ಸಾಸೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ರಜ್ಜಸಙ್ಖಾತಾ ಅನತ್ಥತೋ ಮುಚ್ಚಿತುಕಾಮೋ ಸೋಳಸಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ಅಚಲಾಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಕಿಚ್ಛಾಲದ್ಧಂ ಪಿಯಂ ಪುತ್ತ"**ನ್ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಕಿಚ್ಛಾಲದ್ಧ**ನ್ತಿ ಕಿಚ್ಛೇನ ಕಸಿರೇನ ಚಿರಕಾಲಪತ್ಥನಾಯ ಲದ್ಧಂ। **ಅಭಿಜಾತ**ನ್ತಿ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನಂ। ಕಾಯಜುತಿಯಾ ಚೇವ ಞಾಣಜುತಿಯಾ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ **ಜುತಿನ್ಧರಂ। ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಧಾರಯಿತ್ವಾನ, ಸಯನೇ ಪೋಸೇತಿ ಮಂ ಪಿತಾ**ತಿ ಪಿತಾ ಮೇ ಕಾಸಿರಾಜಾ "ಮಾ ನಂ ಕುಮಾರಂ ರಜೋ ವಾ ಉಸ್ಸಾವೋ ವಾ"ತಿ ಜಾತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಸಿರಿಸಯನೇ ಸಯಾಪೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತೇನ ಪರಿವಾರೇನ ಮಂ ಪೋಸೇತಿ।

೫೧. **ನಿದ್ದಾಯಮಾನೋ ಸಯನವರೇ ಪಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ** ಅಹಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ **ಪಣ್ಡರಂ** ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ **ಅದ್ದಸಂ। ಯೇನಾಹಂ ನಿರಯಂ ಗತೋ**ತಿ ಯೇನ ಸೇತಚ್ಛತ್ತೇನ ತತೋ ತತಿಯೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಅಹಂ ನಿರಯಂ ಗತೋ, ಸೇತಚ್ಛತ್ತಸೀಸೇನ ರಜ್ಜಂ ವದತಿ।

೫೨. **ಸಹ ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ಮೇ ಛತ್ತ**ನ್ತಿ ತಂ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ದಿಟ್ಠವತೋ ಮೇ ಸಹ ತೇನ ದಸ್ಸನೇನ, ದಸ್ಸನಸಮಕಾಲಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಾಸೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ ಭೇರವೋ**ತಿ ಸುಪರಿವಿದಿತಾದೀನವತ್ತಾ ಭಯಾನಕೋ ಚಿತ್ತುತ್ರಾಸೋ ಉದಪಾದಿ। **ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ, ಕಥಾಹಂ ಇಮಂ ಮುಞ್ಚಿಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಕಥಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಇಮಂ ರಜ್ಜಂ ಕಾಳಕಣ್ಣಿಂ ಮುಞ್ಚೇಯ್ಯನ್ತಿ ಏವಂ ವಿಚಾರಣಂ ಆಪಜ್ಜಿಂ।

೫೩. **ಪುಬ್ಬಸಾಲೋಹಿತಾ ಮಯ್ಹ**ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಮಮ ಮಾತುಭೂತಪುಬ್ಬಾ ತಸ್ಮಿಂ ಛತ್ತೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ **ದೇವತಾ** ಮಯ್ಹಂ **ಅತ್ಥಕಾಮಿನೀ** ಹಿತೇಸಿನೀ। **ಸಾ ಮಂ ದಿಸ್ವಾನ ದುಕ್ಖಿತಂ, ತೀಸು ಠಾನೇಸು ಯೋಜಯೀ**ತಿ ಸಾ ದೇವತಾ ಮಂ

ತಥಾ ಚೇತೋದುಕ್ಖೇನ ದುಕ್ಖಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮೂಗಪಕ್ಖಬಧಿರಭಾವಸಞ್ಞಾತೇಸು ತೀಸು ರಜ್ಜದುಕ್ಖತೋ ನಿಕ್ಖಮನಕಾರಣೇಸು ಯೋಜೇಸಿ।

೫೪. ಪಣ್ಡಿಚ್ಚಯನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿಚ್ಚಂ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಮಾ ವಿಭಾವಯಾತಿ** ಮಾ ಪಕಾಸೇಹಿ। **ಬಾಲಮತೋತಿ** ಬಾಲೋತಿ ಞಾತೋ। **ಸಬ್ಬೋತಿ** ಸಕಲೋ ಅನ್ತೋಜನೋ ಚೇವ ಬಹಿಜನೋ ಚ। **ಓಚಿನಾಯತೂತಿ** ನೀಹರಥೇತಂ ಕಾಳಕಣ್ಣಿನ್ತಿ ಅವಜಾನಾತು। **ಏವಂ ತವ ಅತ್ಥೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ** ಏವಂ ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನ ಅವಜಾನಿತಬ್ಬಭಾವೇ ಸತಿ ತುಯ್ಹಂ ಗೇಹತೋ ನಿಕ್ಖಮನೇನ **ಹಿತಂ** ಪಾರಮಿಪರಿಪೂರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

೫೫. ತೇತಂ ವಚನನ್ತಿ ತೇ ಏತಂ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಹೀತಿ ವಚನಂ। **ಅತ್ಥಕಾಮಾಸಿ ಮೇ ಅಮ್ಮಾತಿ** ಅಮ್ಮ ದೇವತೇ, ಮಮ ಅತ್ಥಕಾಮಾ ಅಸಿ। **ಹಿತಕಾಮಾತಿ** ತಸ್ಸೇವ ಪರಿಯಾಯವಚನಂ। ಅತ್ಥೋತಿ ವಾ ಏತ್ಥ ಸುಖಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಹಿತನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಕಾರಣಭೂತಂ ಪುಞ್ಞಂ।

೫೬. ಸಾಗರೇವ ಥಲಂ ಲಭಿನ್ತಿ ಚೋರಗೇಹೇ ವತಾಹಂ ಜಾತೋ, ಅಹು ಮೇ ಮಹಾವತಾನತ್ಥೋತಿ ಸೋಕಸಾಗರೇ ಓಸೀದನ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ದೇವತಾಯ ಅಹಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಸಾಗರೇ ಓಸೀದನ್ತೋ ವಿಯ ಥಲಂ ಪತಿಟ್ಠಂ **ಅಲಭಿಂ,** ರಜ್ಜಕುಲತೋ ನಿಕ್ಖಮನೋಪಾಯಂ ಅಲಭಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಯೋ ಅಙ್ಗೇ ಅಧಿಟ್ಠಹಿನ್ತಿ** ಯಾವ ಗೇಹತೋ ನಿಕ್ಖಮಿಂ, ತಾವ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ಕಾರಣಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಹಿಂ।

೫೭. ಇದಾನಿ ತಾನಿ ಸರೂಪತೋ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಮೂಗೋ ಅಹೋಸಿ"**ನ್ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪಕ್ಖೋತಿ** ಪೀಠಸಪ್ಪಿ। ಸೇಸಂ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವ।

ಏವಂ ಪನ ಮಹಾಸತ್ತೇ ದೇವತಾಯ ದಿನ್ನನಯೇ ಠತ್ವಾ ಜಾತವಸ್ಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮೂಗಾದಿಭಾವೇನ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಧಾತಿಆದಯೋ ಚ "ಮೂಗಾನಂ ಹನುಪರಿಯೋಸಾನಂ ನಾಮ ಏವರೂಪಂ ನ ಹೋತಿ, ಬಧಿರಾನಂ ಕಣ್ಣಸೋತಂ ನಾಮ ಏವರೂಪಂ ನ ಹೋತಿ, ಪೀಠಸಪ್ಪೀನಂ ಹತ್ಥಪಾದಾ ನಾಮ ಏವರೂಪಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಭವಿತಬ್ಬಮೇತ್ಥ ಕಾರಣೇನ, ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮ ನ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಖೀರೇನ ತಾವ ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಕಲದಿವಸಂ ಖೀರಂ ನ ದೇನ್ತಿ। ಸೋ ಸುಸ್ಸನ್ತೋಪಿ ಖೀರತ್ಥಾಯ ಸದ್ದಂ ನ ಕರೋತಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾ "ಪುತ್ತೋ ಮೇ ಛಾತೋ, ಖೀರಮಸ್ಸ ದೇಥಾ"ತಿ ಖೀರಂ ದಾಪೇಸಿ। ಏವಂ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಖೀರಂ ಅದತ್ವಾ ಏಕಸಂವಚ್ಛರಂ ವೀಮಂಸನ್ತಾಪಿ ಅನ್ತರಂ ನ ಪಸ್ಸಿಂಸು। ತತೋ "ಕುಮಾರಕಾ ನಾಮ ಪೂವಖಜ್ಜಕಂ ಪಿಯಾಯನ್ತಿ, ಫಲಾಫಲಂ ಪಿಯಾಯನ್ತಿ, ಕೀಳನಭಣ್ಡಕಂ ಪಿಯಾಯನ್ತಿ, ಭೋಜನಂ ಪಿಯಾಯನ್ತೀ"ತಿ ತಾನಿ ತಾನಿ ಪಲೋಭನೀಯಾನಿ ಉಪನೇತ್ವಾ ವೀಮಂಸನವಸೇನ ಪಲೋಭೇನ್ತಾ ಯಾವ ಪಞ್ಚವಸ್ಸಕಾಲಾ ಅನ್ತರಂ ನ ಪಸ್ಸಿಂಸು। ಅಥ ನಂ "ದಾರಕಾ ನಾಮ ಅಗ್ಗಿತೋ ಭಾಯನ್ತಿ, ಮತ್ತಹತ್ಥಿತೋ ಭಾಯನ್ತಿ, ಸಪ್ಪತೋ ಭಾಯನ್ತಿ, ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕಪುರಿಸತೋ ಭಾಯನ್ತಿ, ತೇಹಿ ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಯಥಾ ತೇಹಿಸ್ಸ ಅನತ್ಥೋ ನ ಜಾಯತಿ, ತಥಾ ಪುರಿಮಮೇವ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಅತಿಭಯಾನಕಾಕಾರೇನ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾರೇಸುಂ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ನಿರಯಭಯಂ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ "ಇತೋ ಸತಗುಣೇನ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಸತಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ನಿರಯೋ ಭಾಯಿತಬ್ಬೋ"ತಿ ನಿಚ್ಚಲೋವ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಅನ್ತರಂ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಪುನ "ದಾರಕಾ ನಾಮ ಸಮಜ್ಜತ್ಥಿಕಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ಸಮಜ್ಜಂ ಕಾರೇತ್ವಾಪಿ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಸಾಣಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಚತೂಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಸಙ್ಖಸದ್ದೇಹಿ ಭೇರಿಸದ್ದೇಹಿ ಚ ಸಹಸಾ ಏಕನಿನ್ನಾದಂ ಕಾರೇತ್ವಾಪಿ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಘಟೇಹಿ ದೀಪಂ ಉಪನೇತ್ವಾ ಸಹಸಾ ಆಲೋಕಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾಪಿ ಸಕಲಸರೀರಂ ಫಾಣಿತೇನ ಮಕ್ಖೇತ್ವಾ ಬಹುಮಕ್ಖಿಕೇ ಠಾನೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾಪಿ ನ್ಹಾಪನಾದೀನಿ ಅಕತ್ವಾ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಮತ್ಥಕೇ

ನಿಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾಪಿ ತತ್ಥ ಚ ಪಲಿಪನ್ನಂ ಸಯಮಾನಂ ಪರಿಹಾಸೇಹಿ ಅಕ್ಕೋಸನೇಹಿ ಚ ಘಟ್ಟೇತ್ವಾಪಿ ಹೇಟ್ಠಾಮಞ್ಚೇ ಅಗ್ಗಿಕಪಲ್ಲಂ ಕತ್ವಾ ಉಣ್ಹಸನ್ತಾಪೇನ ಪೀಳೇತ್ವಾಪೀತಿ ಏವಂ ನಾನಾವಿಧೇಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ ವೀಮಂಸನ್ತಾಪಿಸ್ಸ ಅನ್ತರಂ ನ ಪಸ್ಸಿಂಸು।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಹಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ನಿರಯಭಯಮೇವ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅವಿಕೋಪೇನ್ತೋ ನಿಚ್ಚಲೋವ ಅಹೋಸಿ। ಏವಂ ಪನ್ನರಸವಸ್ಸಾನಿ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಅಥ ಸೋಳಸವಸ್ಸಕಾಲೇ "ಪೀಠಸಪ್ಪಿನೋ ವಾ ಹೋನ್ತು ಮೂಗಬಧಿರಾ ವಾ ರಜನೀಯೇಸು ಅರಜ್ಜನ್ತಾ ದುಸ್ಸನೀಯೇಸು ಅದುಸ್ಸನ್ತಾ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ನಾಟಕಾನಿಸ್ಸ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಕುಮಾರಂ ಗನ್ಧೋದಕೇನ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ದೇವಪುತ್ತಂ ವಿಯ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ದೇವವಿಮಾನಕಪ್ಪಂ ಪುಪ್ಫಗನ್ಧದಾಮಾದೀಹಿ ಏಕಾಮೋದಪಮೋದಂ ಪಾಸಾದಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಉತ್ತಮರೂಪಧರಾ ಭಾವವಿಲಾಸಸಮ್ಪನ್ನಾ ದೇವಚ್ಛರಾಪಟಿಭಾಗಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಉಪಟ್ಠಪೇಸುಂ - "ಗಚ್ಛಥ ನಚ್ಚಾದೀಹಿ ಕುಮಾರಂ ಅಭಿರಮಾಪೇಥಾ"ತಿ। ತಾ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ತಥಾ ಕಾತುಂ ವಾಯಮಿಂಸು। ಸೋ ಬುದ್ಧಿಸಮ್ಪನ್ನತಾಯ "ಇಮಾ ಮೇ ಸರೀರಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಮಾ ವಿನ್ದಿಂಸೂ"ತಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ನಿರುನ್ಧಿ। ತಾ ತಸ್ಸ ಸರೀರಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಅವಿನ್ದನ್ತಿಯೋ "ಥದ್ಧಸರೀರೋ ಏಸ, ನಾಯಂ ಮನುಸ್ಸೋ, ಯಕ್ಖೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು।

ಏವಂ ಸೋಳಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಸೋಳಸಹಿ ಮಹಾವೀಮಂಸಾಹಿ ಅನೇಕಾಹಿ ಚ ಖುದ್ದಕವೀಮಂಸಾಹಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣಿತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ "ತಾತ, ತೇಮಿಯಕುಮಾರ, ಮಯಂ ತವ ಅಮೂಗಾದಿಭಾವಂ ಜಾನಾಮ, ನ ಹಿ ತೇಸಂ ಏವರೂಪಾನಿ ಮುಖಕಣ್ಣಸೋತಪಾದಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತ್ವಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಲದ್ಧಪುತ್ತಕೋ, ಮಾ ನೋ ನಾಸೇಹಿ, ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ರಾಜೂನಂ ಸನ್ತಿಕಾ ಗರಹತೋ ಮೋಚೇಹೀ"ತಿ ಸಹ ವಿಸುಂ ವಿಸುಞ್ಚ ಅನೇಕವಾರಂ ಯಾಚಿಂಸು। ಸೋ ತೇಹಿ ಏವಂ ಯಾಚಿಯಮಾನೋಪಿ ಅಸುಣನ್ತೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ।

೫೮. ಅಥ ರಾಜಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಉಭೋ ಪಾದೇ ಕಣ್ಣಸೋತೇ ಜಿವ್ಹಂ ಉಭೋ ಚ ಹತ್ಥೇ ಕುಸಲೇಹಿ ಪುರಿಸೇಹಿ ವೀಮಂಸಾಪೇತ್ವಾ "ಯದಿಪಿ ಅಪೀಠಸಪ್ಪಿಆದೀನಂ ವಿಯಸ್ಸ ಪಾದಾದಯೋ, ತಥಾಪಿ ಅಯಂ ಪೀಠಸಪ್ಪಿ ಮೂಗಬಧಿರೋ ಮಞ್ಞೇ, ಈದಿಸೇ ಕಾಳಕಣ್ಣಿಪುರಿಸೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ವಸನ್ತೇ ತಯೋ ಅನ್ತರಾಯಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ ಜೀವಿತಸ್ಸ ವಾ ಛತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಮಹೇಸಿಯಾ ವಾ"ತಿ ಲಕ್ಖಣಪಾಠಕೇಹಿ ಇದಾನಿ ಕಥಿತಂ। ಜಾತದಿವಸೇ ಪನ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ದೋಮನಸ್ಸಪರಿಹರಣತ್ಥಂ 'ಧಞ್ಞಪುಞ್ಞಲಕ್ಖಣೋ'ತಿ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ಅಮಚ್ಚೇಹಿ ಆರೋಚಿತಂ ಸುತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಯಭಯೇನ ಭೀತೋ "ಗಚ್ಛಥ ನಂ ಅವಮಙ್ಗಲರಥೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮದ್ವಾರೇನ ನೀಹರಾಪೇತ್ವಾ ಆಮಕಸುಸಾನೇ ನಿಖಣಥಾ"ತಿ ಆಣಾಪೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಹಟ್ಠೋ ಉದಗ್ಗೋ ಅಹೋಸಿ - "ಚಿರಸ್ಸಂ ವತ ಮೇ ಮನೋರಥೋ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ತತೋ ಮೇ ಹತ್ಥಪಾದೇ ಚಾ"**ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಮದ್ದಿಯಾ**ತಿ ಮದ್ದನವಸೇನ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ। **ಅನೂನತ**ನ್ತಿ ಹತ್ಥಾದೀಹಿ ಅವಿಕಲತಂ। **ನಿನ್ದಿಸು**ನ್ತಿ "ಏವಂ ಅನೂನಾವಯವೋಪಿ ಸಮಾನೋ ಮೂಗಾದಿ ವಿಯ ದಿಸ್ಸಮಾನೋ "ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತುಂ ಅಭಬ್ಬೋ, ಕಾಳಕಣ್ಣಿಪುರಿಸೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಗರಹಿಂಸು। "ನಿದ್ದಿಸು"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ವದಿಂಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

೫೯. ಛಡ್ಡನಂ ಅನುಮೋದಿಸುನ್ತಿ ರಾಜದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಆಗತಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಜನಪದವಾಸಿನೋ ಸೇನಾಪತಿಪುರೋಹಿತಪ್ಪಮುಖಾ ರಾಜಪುರಿಸಾ ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ **ಏಕಮನಾ** ಸಮಾನಚಿತ್ತಾ **ಹುತ್ವಾ** ಅನ್ತರಾಯಪರಿಹರಣತ್ಥಂ ರಞ್ಞಾ ಆಣತ್ತಾ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಖಣನವಸೇನ ಮಮ ಛಡ್ಡನಂ ಮುಖಸಙ್ಕೋಚಂ ಅಕತ್ವಾ ಅಭಿಮುಖಭಾವೇನ ಸಾಧು ಸುಟ್ಠು ಇದಂ ಕತ್ತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ಅನುಮೋದಿಂಸು।

೬೦. ಸೋ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಸಮಿಜ್ಝಥಾತಿ ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಯದತ್ಥಂ ತತೋ ಮೂಗಾದಿಭಾವಾಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ದುಕ್ಕರಚರಣಂ ಚಿಣ್ಣಂ ಚರಿತಂ, ಸೋ ಅತ್ಥೋ ಮಮ ಸಮಿಜ್ಝತಿ। ತೇಸಂ ಮಮ ಮಾತಾಪಿತುಆದೀನಂ **ಮತಿಂ** ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ **ಸುತ್ವಾ ಸೋ** ಅಹಂ

ಮಮ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಸಮಿಜ್ಝನೇನ **ಹಟ್ಠೋ** ಅನುಪಧಾರೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಖಣನಾನುಜಾನನೇನ **ಸಂವಿಗ್ಗಮಾನಸೋವ** ಅಹೋಸಿನ್ತಿ ವಚನಸೇಸೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೬೧. ಏವಂ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಖಣನೇ ರಞ್ಞಾ ಆಣತ್ತೇ ಚನ್ದಾದೇವೀ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ, "ದೇವ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಮಯ್ಹಂ ವರೋ ದಿನ್ನೋ, ಮಯಾ ಚ ಗಹಿತಕಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತೋ, ತಂ ಮೇ ಇದಾನಿ ದೇಥಾ"ತಿ। "ಗಣ್ಹ, ದೇವೀ"ತಿ। "ಪುತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ರಜ್ಜಂ ದೇಥಾ"ತಿ। "ಪುತ್ತೋ ತೇ ಕಾಳಕಣ್ಣೀ, ನ ಸಕ್ಕಾ ದಾತು"ನ್ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ದೇವ, ಯಾವಜೀವಂ ಅದೇನ್ತೋ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ ದೇಥಾ"ತಿ। "ತಮ್ಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ"ತಿ। "ಛ ವಸ್ಸಾನಿ, ಪಞ್ಚಚತ್ತಾರಿತೀಣಿದ್ವೇಏಕಂ ವಸ್ಸಂ, ಸತ್ತ ಮಾಸೇ, ಛಪಞ್ಚಚತ್ತಾರೋತಯೋದ್ವೇಏಕಂ ಮಾಸಂಅದ್ಧಮಾಸಂಸತ್ತಾಹಂ ದೇಥಾ"ತಿ। ಸಾಧು ಗಣ್ಹಾತಿ।

ಸಾ ಪುತ್ತಂ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ "ತೇಮಿಯಕುಮಾರಸ್ಸ ಇದಂ ರಜ್ಜ"ನ್ತಿ ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಪುತ್ತಂ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಮತ್ಥಕೇ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಆಗತಂ ಅಲಙ್ಕತಸಿರಿಸಯನೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಯಾಚಿ - "ತಾತ ತೇಮಿಯ, ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೋಳಸ ವಸ್ಸಾನಿ ನಿದ್ದಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ರೋದಮಾನಾಯ ಮೇ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಪ್ಪಕ್ಕಾನಿ, ಸೋಕೇನ ಹದಯಂ ಭಿಜ್ಜತಿ ವಿಯ, ತವ ಅಪೀಠಸಪ್ಪಿಆದಿಭಾವಂ ಜಾನಾಮಿ, ಮಾ ಮಂ ಅನಾಥಂ ಕರೀ"ತಿ। ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನ ಛ ದಿವಸೇ ಯಾಚಿ। ಛಟ್ಠೇ ದಿವಸೇ ರಾಜಾ ಸುನನ್ದಂ ನಾಮ ಸಾರಥಿಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಸ್ವೇ ಪಾತೋವ ಅವಮಙ್ಗಲರಥೇನ ಕುಮಾರಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಆಮಕಸುಸಾನೇ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಖಣಿತ್ವಾ ಪಥವಿವಡ್ಢನಕಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಏಹೀ"ತಿ ಆಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ದೇವೀ "ತಾತ, ಕಾಸಿರಾಜಾ ತಂ ಸ್ವೇ ಆಮಕಸುಸಾನೇ ನಿಖಣಿತುಂ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಸ್ವೇ ಮರಣಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ "ತೇಮಿಯ, ಸೋಳಸ ವಸ್ಸಾನಿ ತಯಾ ಕತೋ ವಾಯಾಮೋ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತೋ"ತಿ ಹಟ್ಠೋ ಉದಗ್ಗೋ ಅಹೋಸಿ। ಮಾತುಯಾ ಪನಸ್ಸ ಹದಯಂ ಭಿಜ್ಜನಾಕಾರಂ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಾತೋವ ಸಾರಥಿ ರಥಂ ಆದಾಯ ದ್ವಾರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಿರಿಗಬ್ಭಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ "ದೇವಿ, ಮಾ ಮಯ್ಹಂ ಕುಜ್ಝಿ, ರಞ್ಞೋ ಆಣಾ"ತಿ ಪುತ್ತಂ ಆಲಿಙ್ಗಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನಂ ದೇವಿಂ ಪಿಟ್ಠಿಹತ್ಥೇನ ಅಪನೇತ್ವಾ ಕುಮಾರಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಾಸಾದಾ ಓತರಿ। ದೇವೀ ಉರಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಹಾಸದ್ದೇನ ಪರಿದೇವಿತ್ವಾ ಮಹಾತಲೇ ಓಹೀಯಿ।

ಅಥ ನಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಮಯಿ ಅಕಥೇನ್ತೇ ಮಾತು ಸೋಕೋ ಬಲವಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಕಥೇತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾಪಿ "ಸಚೇ ಕಥೇಸ್ಸಾಮಿ ಸೋಳಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಕತೋ ವಾಯಾಮೋ ಮೋಘೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಕಥೇನ್ತೋ ಪನಾಹಂ ಅತ್ತನೋ ಚ ಮಾತಾಪಿತೂನಞ್ಚ ಪಚ್ಚಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ। ಸಾರಥಿ "ಮಹಾಸತ್ತಂ ರಥಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮದ್ವಾರಾಭಿಮುಖಂ ರಥಂ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಾಚೀನದ್ವಾರಾಭಿಮುಖಂ ಪೇಸೇಸಿ। ರಥೋ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ದೇವತಾನುಭಾವೇನ ತಿಯೋಜನಟ್ಠಾನಂ ಗತೋ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸುಟ್ಠುತರಂ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ತತ್ಥ ವನಘಟಂ ಸಾರಥಿಸ್ಸ ಆಮಕಸುಸಾನಂ ವಿಯ ಉಪಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋ "ಇದಂ ಠಾನಂ ಸುನ್ದರ"ನ್ತಿ ರಥಂ ಓಕ್ಕಮಾಪೇತ್ವಾ ಮಗ್ಗಪಸ್ಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ರಥಾ ಓರುಯ್ಹ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಆಭರಣಭಣ್ಡಂ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಭಣ್ಡಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಕುದಾಲಂ ಆದಾಯ ಅವಿದೂರೇ ಆವಾಟಂ ಖಣಿತುಂ ಆರಭಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "**ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಅನುಲಿಮ್ಪಿತ್ವಾ**"ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಸೋಳಸಹಿ ಗನ್ಧೋದಕಘಟೇಹಿ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ। **ಅನುಲಿಮ್ಪಿತ್ವಾ**ತಿ ಸುರಭಿವಿಲೇಪನೇನ ವಿಲಿಮ್ಪೇತ್ವಾ। **ವೇಠೇತ್ವಾ ರಾಜವೇಠನ**ನ್ತಿ ಕಾಸಿರಾಜೂನಂ ಪವೇಣಿಯಾಗತಂ ರಾಜಮಕುಟಂ ಸೀಸೇ ಪಟಿಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ। **ಅಭಿಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ರಾಜಕುಲೇ ರಾಜಾಭಿಸೇಕನಿಯಾಮೇನ ಅಭಿಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ। **ಛತ್ತೇನ ಕಾರೇಸುಂ ಪುರಂ ಪದಕ್ಖಿಣ**ನ್ತಿ ಸೇತಚ್ಛತ್ತೇನ ಧಾರಿಯಮಾನೇನ ಮಂ ನಗರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕಾರೇಸುಂ।

೬೧. **ಸತ್ತಾಹಂ ಧಾರಯಿತ್ವಾನಾ**ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಮಾತು ಚನ್ದಾದೇವಿಯಾ ವರಲಾಭನವಸೇನ ಲದ್ಧಂ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಮ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಧಾರಯಿತ್ವಾ। **ಉಗ್ಗತೇ ರವಿಮಣ್ಡಲೇ**ತಿ ತತೋ ಪುನದಿವಸೇ ಸೂರಿಯಮಣ್ಡಲೇ ಉಗ್ಗತಮತ್ತೇ ಅವಮಙ್ಗಲರಥೇನ **ಮಂ** ನಗರತೋ **ನೀಹರಿತ್ವಾ** ಭೂಮಿಯಂ ನಿಖಣನತ್ಥಂ **ಸಾರಥಿ** ಸುನನ್ದೋ **ವನ**ಮುಪಗಚ್ಛಿ।

೬೨. **ಸಜ್ಜಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಸನ್ನದ್ಧೋ ಅಸ್ಸಂ, ಯುಗೇ ಯೋಜಿತಸ್ಸಂ ಮೇ ರಥಂ ಮಗ್ಗತೋ ಉಕ್ಕಮಾಪನವಸೇನ ಏಕೋಕಾಸೇ ಕತ್ವಾ। **ಹತ್ಥಮುಚ್ಚಿತೋ**ತಿ ಮುಚ್ಚಿತಹತ್ಥೋ, ರಥಪಾಚನತೋ ಮುತ್ತಹತ್ಥೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ **ಹತ್ಥಮುಚ್ಚಿತೋ**ತಿ ಹತ್ಥಮುತ್ತೋ ಮಮ ಹತ್ಥತೋ ಮುಚ್ಚಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಾಸು**ನ್ತಿ ಆವಾಟಂ। **ನಿಖಾತು**ನ್ತಿ ನಿಖಣಿತುಂ।

೬೪-೫. ಇದಾನಿ ಯದತ್ಥಂ ಮಯಾ ಸೋಳಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಮೂಗವತಾದಿಅಧಿಟ್ಠಾನೇನ ದುಕ್ಕರಚರಿಯಾ ಅಧಿಟ್ಠಿತಾ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಅಧಿಟ್ಠಿತಮಧಿಟ್ಠಾನ**"ನ್ತಿ ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ತಜ್ಜೇನ್ತೋ ವಿವಿಧಕಾರಣಾ**ತಿ ದ್ವಿಮಾಸಿಕಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಸೋಳಸಸಂವಚ್ಛರಾ ಥಞ್ಞಪಟಿಸೇಧನಾದೀಹಿ ವಿವಿಧೇಹಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ತಜ್ಜಯನ್ತೋ ಭಯವಿದ್ಧಂಸನವಸೇನ ವಿಹೇಠಿಯಮಾನೋ। ಸೇಸಂ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವ।

ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸುನನ್ದೇ ಕಾಸುಂ ಖಣನ್ತೇ "ಅಯಂ ಮೇ ವಾಯಾಮಕಾಲೋ"ತಿ ಉಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥಪಾದೇ ಸಮ್ಬಾಹಿತ್ವಾ ರಥಾ ಓತರಿತುಂ ಮೇ ಬಲಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಞತ್ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ। ತಾವದೇವಸ್ಸ ಪಾದಪತಿಟ್ಠಾನಟ್ಠಾನಂ ವಾತಪುಣ್ಣಭಸ್ತಚಮ್ಮಂ ವಿಯ ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ರಥಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮನ್ತಂ ಆಹಚ್ಚ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಕತಿಪಯೇ ವಾರೇ ಅಪರಾಪರಂ ಚಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಯೋಜನಸತಮ್ಪಿ ಗನ್ತುಂ ಮೇ ಬಲಂ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ರಥಂ ಪಚ್ಛಿಮನ್ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಕುಮಾರಕಾನಂ ಕೀಳನಯಾನಕಂ ವಿಯ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಸಚೇ ಸಾರಥಿ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿವಿರುಜ್ಝೇಯ್ಯ, ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಪಟಿವಿರುಜ್ಝಿತುಂ ಬಲ"ನ್ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಪಸಾಧನತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ। ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಭವನಂ ಉಣ್ಹಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸಕ್ಕೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಞತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮಂ ಆಣಾಪೇಸಿ - "ಗಚ್ಛ ಕಾಸಿರಾಜಪುತ್ತಂ ಅಲಙ್ಕರೋಹೀ"ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಚ ಮಾನುಸೇಹಿ ಚ ಅಲಙ್ಕಾರೇಹಿ ಸಕ್ಕಂ ವಿಯ ತಂ ಅಲಙ್ಕರಿ। ಸೋ ದೇವರಾಜಲೀಳಾಯ ಸಾರಥಿಸ್ಸ ಖಣನೋಕಾಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆವಾಟತೀರೇ ಠತ್ವಾ -

> "ಕಿನ್ನು ಸನ್ತರಮಾನೋವ, ಕಾಸುಂ ಖಣಸಿ ಸಾರಥಿ।
> ಪುಟ್ಠೋ ಮೇ ಸಮ್ಮ ಅಕ್ಖಾಹಿ, ಕಿಂ ಕಾಸುಯಾ ಕರಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೩) -

ಆಹ।

ತೇನ ಉದ್ಧಂ ಅನೋಲೋಕೇತ್ವಾವ -

> "ರಞ್ಞೋ ಮೂಗೋ ಚ ಪಕ್ಖೋ ಚ, ಪುತ್ತೋ ಜಾತೋ ಅಚೇತಸೋ।
> ಸೋಮ್ಹಿ ರಞ್ಞಾ ಸಮಜ್ಝಿಟ್ಠೋ, ಪುತ್ತಂ ಮೇ ನಿಖಣಂ ವನೇ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೪) -

ವುತ್ತೇ ಮಹಾಸತ್ತೋ -

> "ನ ಬಧಿರೋ ನ ಮೂಗೋಸ್ಮಿ, ನ ಪಕ್ಖೋ ನ ಚ ವೀಕಲೋ।
> ಅಧಮ್ಮಂ ಸಾರಥಿ ಕಯಿರಾ, ಮಂ ಚೇ ತ್ವಂ ನಿಖಣಂ ವನೇ॥

> "ಊರೂ ಬಾಹುಞ್ಚ ಮೇ ಪಸ್ಸ, ಭಾಸಿತಞ್ಚ ಸುಣೋಹಿ ಮೇ।

> ಅಧಮ್ಮಂ ಸಾರಥಿ ಕಯಿರಾ, ಮಂ ಚೇ ತ್ವಂ ನಿಖಣಂ ವನೇ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೫-೬) -

ವತ್ವಾ ಪುನ ತೇನ ಆವಾಟಖಣನಂ ಪಹಾಯ ಉದ್ಧಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ರೂಪಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ “ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ”ತಿ ಅಜಾನನ್ತೇನ -

> “ದೇವತಾ ನುಸಿ ಗನ್ಧಬ್ಬೋ, ಅದು ಸಕ್ಕೋ ಪುರಿನ್ದದೋ।
> ಕೋ ವಾ ತ್ವಂ ಕಸ್ಸ ವಾ ಪುತ್ತೋ, ಕಥಂ ಜಾನೇಮು ತಂ ಮಯ”ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೭) -

ವುತ್ತೇ -

> “ನಮ್ಹಿ ದೇವೋ ನ ಗನ್ಧಬ್ಬೋ, ನಾಪಿ ಸಕ್ಕೋ ಪುರಿನ್ದದೋ।
> ಕಾಸಿರಞ್ಞೋ ಅಹಂ ಪುತ್ತೋ, ಯಂ ಕಾಸುಯಾ ನಿಖಞ್ಞಸಿ॥
>
> “ತಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಅಹಂ ಪುತ್ತೋ, ಯಂ ತ್ವಂ ಸಮ್ಮೂಪಜೀವಸಿ।
> ಅಧಮ್ಮಂ ಸಾರಥಿ ಕಯಿರಾ, ಮಂ ಚೇ ತ್ವಂ ನಿಖಣಂ ವನೇ॥
>
> “ಯಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಛಾಯಾಯ, ನಿಸೀದೇಯ್ಯ ಸಯೇಯ್ಯ ವಾ।
> ನ ತಸ್ಸ ಸಾಖಂ ಭಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಮಿತ್ತದುಬ್ಭೋ ಹಿ ಪಾಪಕೋ॥
>
> “ಯಥಾ ರುಕ್ಖೋ ತಥಾ ರಾಜಾ, ಯಥಾ ಸಾಖಾ ತಥಾ ಅಹಂ।
> ಯಥಾ ಛಾಯೂಪಗೋ ಪೋಸೋ, ಏವಂ ತ್ವಮಸಿ ಸಾರಥಿ।
> ಅಧಮ್ಮಂ ಸಾರಥಿ ಕಯಿರಾ, ಮಂ ಚೇ ತ್ವಂ ನಿಖಣಂ ವನೇ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೮-೧೧) -

ಆದಿನಾ ನಯೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ತೇನ ನಿವತ್ತನತ್ಥಂ ಯಾಚಿತೋ ಅನಿವತ್ತನಕಾರಣಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಛನ್ದಂ ತಸ್ಸ ಚ ಹೇತು ನಿರಯಭಯಾದಿಕಂ ಅತೀತಭವೇ ಅತ್ತನೋ ಪವತ್ತಿಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಕಥೇತ್ವಾ ತಾಯ ಧಮ್ಮಕಥಾಯ ತಾಯ ಚ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೇ ಜಾತೇ ರಞ್ಞೋ ಇಮಂ -

> “ರಥಂ ನಿಯ್ಯಾತಯಿತ್ವಾನ, ಅನಣೋ ಏಹಿ ಸಾರಥಿ।
> ಅನಣಸ್ಸ ಹಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಏತಂ ಇಸೀಹಿ ವಣ್ಣಿತ”ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೪೪) -

ವತ್ವಾ ತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ।

ಸೋ ರಥಂ ಆಭರಣಾನಿ ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ತಾವದೇವ “ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ನಗರತೋ ನಿಗ್ಗಚ್ಛಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಇತ್ಥಾಗಾರೇಹಿ ನಾಗರಜಾನಪದೇಹಿ ಚ। ಮಹಾಸತ್ತೋಪಿ ಖೋ ಸಾರಥಿಂ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ ಜಾತೋ। ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಸಕ್ಕೋ ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮಂ ಪೇಸೇಸಿ - “ತೇಮಿಯಪಣ್ಡಿತೋ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ, ತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಪಬ್ಬಜಿತಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಚ ಮಾಪೇಹೀ”ತಿ। ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತಿಯೋಜನಿಕೇ ವನಸಣ್ಡೇ ಅಸ್ಸಮಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಚಙ್ಕಮನಪೋಕ್ಖರಣೀಫಲರುಕ್ಖಸಮ್ಪನ್ನಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಚ ಪಬ್ಬಜಿತಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಮಾಪೇತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಕ್ಕದತ್ತಿಯಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ

ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವತ್ಥಾನಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ತಾಪಸವೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಟ್ಠತ್ಥರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ, ಪಞ್ಚ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸುಖೇನ ಅಸ್ಸಮೇ ನಿಸೀದಿ।

ಕಾಸಿರಾಜಾಪಿ ಸಾರಥಿನಾ ದಸ್ಸಿತಮಗ್ಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಸ್ಸಮಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಸಹ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಕತಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ರಜ್ಜೇನ ನಿಮನ್ತೇಸಿ। ತೇಮಿಯಪಣ್ಡಿತೋ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅನೇಕಾಕಾರವೋಕಾರಂ ಅನಿಚ್ಚತಾದಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾಯ ಚ ಕಾಮಾದೀನವಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾಯ ಚ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ರಾಜಾನಂ ಸಂವೇಜೇಸಿ। ಸೋ ಸಂವಿಗ್ಗಮಾನಸೋ ಘರಾವಾಸೇ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ಅಮಚ್ಚೇ ಇತ್ಥಾಗಾರೇ ಚ ಪುಚ್ಛಿ। ತೇಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮಾ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ರಾಜಾ ಚನ್ದಾದೇವಿಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸೋಳಸ ಸಹಸ್ಸೇ ಓರೋಧೇ ಚ ಅಮಚ್ಚಾದಿಕೇ ಚ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೇ ಇತ್ವಾ ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸಿ - "ಯೇ ಮಮ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮಾ, ತೇ ಪಬ್ಬಜನ್ತೂ"ತಿ। ಸುವಣ್ಣಕೋಟ್ಠಾಗಾರಾದೀನಿ ಚ ವಿವರಾಪೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇಸಿ। ನಾಗರಾ ಚ ಯಥಾಪಸಾರಿತೇಯೇವ ಆಪಣೇ ವಿವಟದ್ವಾರಾನೇವ ಗೇಹಾನಿ ಚ ಪಹಾಯ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಂಸು। ರಾಜಾ ಮಹಾಜನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿ। ಸಕ್ಕದತ್ತಿಯಂ ತಿಯೋಜನಿಕಂ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಪರಿಪೂರಿ।

ಸಾಮನ್ತರಾಜಾನೋ "ಕಾಸಿರಾಜಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ "ಬಾರಾಣಸಿರಜ್ಜಂ ಗಹೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದೇವನಗರಸದಿಸಂ ನಗರಂ ಸತ್ತರತನಭರಿತಂ ದೇವವಿಮಾನಕಪ್ಪಂ ರಾಜನಿವೇಸನಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಂ ಧನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಭಯೇನ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ತಾವದೇವ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಾಯಾಸುಂ। ತೇಸಂ ಆಗಮನಂ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ವನನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಸಾಯ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ಏವಂ ಅಪರೇಪಿ ಅಪರೇಪೀತಿ ಮಹಾಸಮಾಗಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಸಬ್ಬೇ ಫಲಾಫಲಾನಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಯೋ ಕಾಮಾದಿವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕೇತಿ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ।

ಸೋ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಸಪ್ಪಾಯಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಏವಂ ಅಪರೋಪಿ ಅಪರೋಪೀತಿ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಜೀವಿತಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯನಾ ಅಹೇಸುಂ। ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾಪಿ ಮಹಾಸತ್ತೇ ಇಸಿಗಣೇಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಛಸು ಕಾಮಸಗ್ಗೇಸು ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು। ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಪವತ್ತಿತ್ಥ। ತದಾ ಛತ್ತೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಅಹೋಸಿ, ಸಾರಥಿ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ, ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮಹಾರಾಜಕುಲಾನಿ, ಪರಿಸಾ ಬುದ್ಧಪರಿಸಾ, ತೇಮಿಯಪಣ್ಡಿತೋ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮೀ ಇಧ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತಾ, ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋಪಿ ಯಥಾರಹಂ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಮಾಸಜಾತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿರಯಭಯಂ ಪಾಪಭೀರುತಾ ರಜ್ಜಜಿಗುಚ್ಛಾ ನೇಕ್ಖಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಂ ಮೂಗಾದಿಭಾವಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ತತ್ಥ ಚ ವಿರೋಧಿಪ್ಪಚ್ಚಯಸಮೋಧಾನೇಪಿ ನಿಚ್ಚಲಭಾವೋತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ತೇಮಿಯಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮೀ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಕಪಿರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೬೭. ಸತ್ತಮೇ **ಯದಾ ಅಹಂ ಕಪಿ ಆಸಿ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಅಹಂ ಕಪಿಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವುದ್ಧಿಮನ್ವಾಯ ನಾಗಬಲೋ ಥಾಮಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಸ್ಸಪೋತಕಪ್ಪಮಾಣೋ ಮಹಾಸರೀರೋ ಕಪಿ ಹೋಮಿ। **ನದೀಕೂಲೇ ದರೀಸಯೇ**ತಿ ಏಕಿಸ್ಸಾ ನದಿಯಾ ತೀರೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ದರೀಭಾಗೇ ಯದಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತದಾ ಕಿರ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಯೂಥಪರಿಹರಣಂ ಅಕತ್ವಾ ಏಕಚರೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಹಾಸಿ। ತಸ್ಸಾ ಪನ ನದಿಯಾ ವೇಮಜ್ಝೇ ಏಕೋ ದೀಪಕೋ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇಹಿ ಅಮ್ಬಪನಸಾದೀಹಿ ಫಲರುಕ್ಖೇಹಿ ಸಮ್ಪನ್ನೋ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಥಾಮಜವಸಮ್ಪನ್ನತಾಯ ನದಿಯಾ ಓರಿಮತೀರತೋ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ದೀಪಕಸ್ಸ ಪನ ನದಿಯಾ ಚ ಮಜ್ಝೇ ಏಕೋ ಪಿಟ್ಠಿಪಾಸಾಣೋ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಪತತಿ। ತತೋ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ದೀಪಕೇ ಪತತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾನಿ ಫಲಾಫಲಾನಿ ಖಾದಿತ್ವಾ ಸಾಯಂ ತೇನೇವ ಉಪಾಯೇನ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇಪಿ ತಥೇವ ಕರೋತಿ। ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಕಾಲೇ ಏಕೋ ಕುಮ್ಭೀಲೋ ಸಪಜಾಪತಿಕೋ ತಸ್ಸಂ ನದಿಯಂ ವಸತಿ। ತಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಅಪರಾಪರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಹದಯಮಂಸೇ ದೋಹಳಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಕುಮ್ಭೀಲಂ ಆಹ - "ಮಯ್ಹಂ ಖೋ, ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಇಮಸ್ಸ ವಾನರಸ್ಸ ಹದಯಮಂಸೇ ದೋಹಳೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ"ತಿ। ಸೋ "ಸಾಧು, ಭದ್ದೇ, ಲಚ್ಛಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಅಜ್ಜ ತಂ ಸಾಯಂ ದೀಪಕತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತಮೇವ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಪಾಸಾಣೇ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ದಿವಸಂ ಗೋಚರಂ ಚರಿತ್ವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ದೀಪಕೇ ಠಿತೋವ ಪಾಸಾಣಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಪಾಸಾಣೋ ಇದಾನಿ ಉಚ್ಚತರೋ ಖಾಯತಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಾರಣ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಉದಕಪ್ಪಮಾಣಞ್ಚ ಪಾಸಾಣಪ್ಪಮಾಣಞ್ಚ ಸುವವತ್ಥಾಪಿತಮೇವ ಹೋತಿ। ತೇನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅಜ್ಜ ಇಮಿಸ್ಸಾ ನದಿಯಾ ಉದಕಂ ನೇವ ಹಾಯತಿ, ಅಥ ಚ ಪನಾಯಂ ಪಾಸಾಣೋ ಮಹಾ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಕಚ್ಚಿ ನು ಖೋ ಏತ್ಥ ಮಯ್ಹಂ ಗಹಣತ್ಥಾಯ ಕುಮ್ಭೀಲೋ ನಿಪನ್ನೋ"ತಿ?

ಸೋ "ವೀಮಂಸಿಸ್ಸಾಮಿ ತಾವ ನ"ನ್ತಿ ತತ್ಥೇವ ಠತ್ವಾ ಪಾಸಾಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇನ್ತೋ ವಿಯ "ಭೋ, ಪಾಸಾಣಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಟಿವಚನಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಯಾವತತಿಯಂ "ಭೋ, ಪಾಸಾಣಾ"ತಿ ಆಹ। ಪಾಸಾಣೋ ಪಟಿವಚನಂ ನ ದೇತಿ। ಪುನಪಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಕಿಂ, ಭೋ ಪಾಸಾಣ, ಅಜ್ಜ ಮಯ್ಹಂ ಪಟಿವಚನಂ ನ ದೇಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಕುಮ್ಭೀಲೋ "ಅದ್ಧಾ ಅಯಂ ಪಾಸಾಣೋ ಅಞ್ಞೇಸು ದಿವಸೇಸು ವಾನರಿನ್ದಸ್ಸ ಪಟಿವಚನಂ ದೇತಿ ಮಞ್ಞೇ, ಅಜ್ಜ ಪನ ಮಯಾ ಓತ್ಥರಿತತ್ತಾ ನ ದೇತಿ, ಹನ್ದಾಹಂ ದಸ್ಸಾಮಿಸ್ಸ ಪಟಿವಚನ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಕಿಂ ವಾನರಿನ್ದಾ"ತಿ ಆಹ। "ಕೋಸಿ ತ್ವ"ನ್ತಿ? "ಅಹಂ ಕುಮ್ಭೀಲೋ"ತಿ । "ಕಿಮತ್ಥಂ ಏತ್ಥ ನಿಪನ್ನೋಸೀ"ತಿ? "ತವ ಹದಯಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ"ತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಞ್ಞೋ ಮೇ ಗಮನಮಗ್ಗೋ ನತ್ಥಿ, ಪಟಿರುದ್ಧಂ ವತ ಮೇ ಗಮನ"ನ್ತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

"ಪೀಳಿತೋ ಸುಸುಮಾರೇನ, ಗಮನಂ ನ ಲಭಾಮಹಂ"॥

೭೮. "ಯಮ್ಹೋಕಾಸೇ ಅಹಂ ಠತ್ವಾ, ಓರಾ ಪಾರಂ ಪತಾಮಹಂ।
ತತ್ಥಚ್ಛಿ ಸತ್ತುವಧಕೋ, ಕುಮ್ಭೀಲೋ ಲುದ್ದದಸ್ಸನೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **"ಪೀಳಿತೋ ಸುಸುಮಾರೇನಾ"**ತಿ ಅದ್ಧಗಾಥಾಯ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ। **"ಯಮ್ಹೋಕಾಸೇ"**ತಿ ಗಾಥಾಯ ಪಾಕಟಂ ಕರೋತಿ। ತತ್ಥ **ಯಮ್ಹೋಕಾಸೇತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ನದೀಮಜ್ಝೇ ಠಿತಪಿಟ್ಠಿಪಾಸಾಣಸಙ್ಖಾತೇ ಪದೇಸೇ **ಠತ್ವಾ**। **ಓರಾ**ತಿ ದೀಪಕಸಙ್ಖಾತಾ ಓರತೀರಾ। **ಪಾರ**ನ್ತಿ ತದಾ ಮಮ ವಸನಟ್ಠಾನಭೂತಂ ನದಿಯಾ ಪರತೀರಂ। **ಪತಾಮಹ**ನ್ತಿ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಪತಾಮಿ ಅಹಂ। **ತತ್ಥಚ್ಛೀ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪಿಟ್ಠಿಪಾಸಾಣಪ್ಪದೇಸೇ **ಸತ್ತು**ಭೂತೋ **ವಧಕೋ** ಏಕನ್ತೇನೇವ ಘಾತಕೋ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೋ **ಲುದ್ದದಸ್ಸನೋ** ಘೋರರೂಪೋ ಭಯಾನಕದಸ್ಸನೋ ನಿಸೀದಿ।

ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಞ್ಞೋ ಮೇ ಗಮನಮಗ್ಗೋ ನತ್ಥಿ, ಅಜ್ಜ ಮಯಾ ಕುಮ್ಭೀಲೋ ವಞ್ಚೇತಬ್ಬೋ, ಏವಞ್ಹಿ ಅಯಞ್ಚ ಮಹತಾ ಪಾಪತೋ ಮಯಾ ಪರಿಮೋಚಿತೋ ಸಿಯಾ, ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಜೀವಿತಂ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ। ಸೋ ಕುಮ್ಭೀಲಂ ಆಹ - "ಸಮ್ಮ, ಕುಮ್ಭೀಲ, ಅಹಂ ತುಯ್ಹಂ ಉಪರಿ ಪತಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಕುಮ್ಭೀಲೋ "ವಾನರಿನ್ದ, ಪಪಞ್ಚಂ ಅಕತ್ವಾ ಇತೋ ಆಗಚ್ಛಾಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಅಹಂ ಆಗಚ್ಛಾಮಿ, ತ್ವಂ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಮಂ ತವ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತಕಾಲೇ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ಅವೋಚ।

ಕುಮ್ಭೀಲಾನಞ್ಚ ಮುಖೇ ವಿವಟೇ ಅಕ್ಖೀನಿ ನಿಮ್ಮೀಲನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೋ ಮುಖಂ ವಿವರಿ। ಅಥಸ್ಸ ಅಕ್ಖೀನಿ ನಿಮ್ಮೀಲಿಂಸು। ಸೋ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿಮ್ಮೀಲಿತಕ್ಖೀ ಹುತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಸ್ಸ ತಥಾಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ದೀಪಕತೋ ಉಪ್ಪತಿತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಕುಮ್ಭೀಲಸ್ಸ ಮತ್ಥಕಂ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ತತೋ ಉಪ್ಪತನ್ತೋ ವಿಜ್ಜುಲತಾ ವಿಯ ವಿಜ್ಜೋತಮಾನೋ ಪರತೀರೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೬೯. "ಸೋ ಮಂ ಅಸಂಸಿ ಏಹೀತಿ, ಅಹಮ್ಪೇಮೀತಿ ತಂ ವದಿಂ।
ತಸ್ಸ ಮತ್ಥಕಮಕ್ಕಮ್ಮ, ಪರಕೂಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಸಂಸೀತಿ** ಅಭಾಸಿ। **ಅಹಮ್ಪೇಮೀತಿ** ಅಹಮ್ಪಿ ಆಗಚ್ಛಾಮೀತಿ **ತಂ** ಕಥೇಸಿಂ।

ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಂ ದೀಪಕಂ ಅಮ್ಬುಜಮ್ಬುಪನಸಾದಿಫಲರುಕ್ಖಸಣ್ಡಮಣ್ಡಿತಂ ರಮಣೀಯಂ ನಿವಾಸಯೋಗ್ಗಞ್ಚ, "ಆಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಪನ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ದಿನ್ನತ್ತಾ ಸಚ್ಚಂ ಅನುರಕ್ಖನ್ತೋ ಮಹಾಸತ್ತೋಪಿ "ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೇವಾ"ತಿ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೭೦. "ನ ತಸ್ಸ ಅಲಿಕಂ ಭಣಿತಂ, ಯಥಾ ವಾಚಂ ಅಕಾಸಹ"ನ್ತಿ॥
ಯಸ್ಮಾ ಚೇತಂ ಸಚ್ಚಾನುರಕ್ಖಣಂ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಕತಂ, ತಸ್ಮಾ ಆಹ -

"ಸಚ್ಚೇನ ಮೇ ಸಮೋ ನತ್ಥಿ, ಏಸಾ ಮೇ ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ"ತಿ॥

ಕುಮ್ಭೀಲೋ ಪನ ತಂ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಿನಾ ವಾನರಿನ್ದೇನ ಅತಿಅಚ್ಛೇರಕಂ ಕತ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಭೋ ವಾನರಿನ್ದ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಮಿತ್ತೇ ಅಭಿಭವತಿ, ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತುಯ್ಹಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಅತ್ಥಿ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ ಆಹ -

"ಯಸ್ಸೇತೇ ಚತುರೋ ಧಮ್ಮಾ, ವಾನರಿನ್ದ, ಯಥಾ ತವ।
ಸಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮೋ ಧಿತಿ ಚಾಗೋ, ದಿಟ್ಠಂ ಸೋ ಅತಿವತ್ತತೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೨.೧೪೭)।

ತತ್ಥ **ಯಸ್ಸಾತಿ** ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ। **ಏತೇತಿ** ಇದಾನಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಚತುರೋ ಧಮ್ಮಾತಿ** ಚತ್ತಾರೋ ಗುಣಾ। **ಸಚ್ಚನ್ತಿ** ವಚೀಸಚ್ಚಂ, "ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಮುಸಾವಾದಂ ಅಕತ್ವಾ ಆಗತೋ ಏವಾತಿ ಏತಂ ತೇ ವಚೀಸಚ್ಚಂ। **ಧಮ್ಮೋತಿ** ವಿಚಾರಣಪಞ್ಞಾ, "ಏವಂ ಕತೇ ಇದಂ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪವತ್ತಾ ತೇ ಏಸಾ ವಿಚಾರಣಪಞ್ಞಾ। **ಧಿತೀತಿ** ಅಬ್ಬೋಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೀರಿಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಏತಮ್ಪಿ ತೇ ಅತ್ಥಿ। **ಚಾಗೋತಿ** ಅತ್ತಪರಿಚ್ಚಾಗೋ, ತ್ವಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತೋ, ಯಂ ಪನಾಹಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂ, ಮಯ್ಹಮೇವೇಸ ದೋಸೋ । **ದಿಟ್ಠನ್ತಿ** ಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತಂ। **ಸೋ ಅತಿವತ್ತತೀತಿ** ಯಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಯಥಾ ತವ ಏವಂ ಏತೇ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಅತ್ಥಿ, ಸೋ ಯಥಾ ಮಂ ತ್ವಂ ಅಜ್ಜ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ, ತಥೇವ ಅತ್ತನೋ ಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತಂ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ ಅಭಿಭವತೀತಿ।

ಏವಂ ಕುಮ್ಭೀಲೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪಸಂಸಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗತೋ। ತದಾ ಕುಮ್ಭೀಲೋ ದೇವದತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಚಿಞ್ಚಮಾಣವಿಕಾ, ಕಪಿರಾಜಾ ಪನ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಇಧಾಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಉದಕಸ್ಸ ಪಾಸಾಣಸ್ಸ ಚ ಪಮಾಣವವತ್ಥಾನೇನ ಇದಾನಿ ಪಾಸಾಣೋ ಉಚ್ಚತರೋ ಖಾಯತೀತಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನವಸೇನ ಪಾಸಾಣಸ್ಸ ಉಪರಿ ಸುಸುಮಾರಸ್ಸ ನಿಪನ್ನಭಾವಜಾನನಂ, ಪಾಸಾಣೇನ ಕಥನಾಪದೇಸೇನ ತಸ್ಸತ್ಥಸ್ಸ ನಿಚ್ಛಯಗಮನಂ, ಸುಸುಮಾರಸ್ಸ ಉಪರಿ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಹಸಾ

ಪರತೀರೇ ಪತಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ಸೀಘಕಾರಿತಾಯ ತಸ್ಸ ಮಹತಾ ಪಾಪತೋ ಪರಿಮೋಚನಂ, ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತರಕ್ಖಣಂ, ಸಚ್ಚವಾಚಾನುರಕ್ಖಣಞ್ಚಾತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಕಪಿರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಸಚ್ಚತಾಪಸಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

ಅಟ್ಠಮೇ **ತಾಪಸೋ ಸಚ್ಚಸವ್ಹಯೋ**ತಿ ಸಚ್ಚಸದ್ದೇನ ಅವ್ಹಾತಬ್ಬೋ ಸಚ್ಚನಾಮಕೋ **ತಾಪಸೋ ಯದಾ** ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ **ಹೋಮಿ,** ತದಾ। **ಸಚ್ಚೇನ ಲೋಕಂ ಪಾಲೇಸಿ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅವಿಸಂವಾದಿಭಾವೇನ ಸತ್ತಲೋಕಂ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸತ್ತನಿಕಾಯಂ ಪಾಪತೋ ನಾನಾವಿಧಾ ಅನತ್ಥತೋ ಚ ರಕ್ಖಿಂ। **ಸಮಗ್ಗಂ ಜನಮಕಾಸಹ**ನ್ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಕಲಹವಿಗ್ಗಹವಿವಾದಾಪನ್ನಂ ಮಹಾಜನಂ ಕಲಹೇ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಂ ಆನಿಸಂಸಕಥನೇನ ಸಮಗ್ಗಂ ಅವಿವದಮಾನಂ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಂ ಅಹಮಕಾಸಿಂ।

ತದಾ ಹಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ "ಸಚ್ಚೋ"ತಿ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಿಪ್ಪಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಂ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಪತ್ತೋ। ಆಚರಿಯೇನ ಅನುಞ್ಞಾತೋ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಅಭಿನನ್ದಿಯಮಾನೋ ತೇಸಂ ಚಿತ್ತಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಕತಿಪಾಹಂ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸಿ। ಅಥ ನಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪತಿರೂಪೇನ ದಾರೇನ ಸಂಯೋಜೇತುಕಾಮಾ ಸಬ್ಬಂ ವಿಭವಜಾತಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಘರಾವಾಸೇನ ನಿಮನ್ತೇಸುಂ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಜ್ಝಾಸಯೋ ಅತ್ತನೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮಿಂ ಪರಿಬ್ರೂಹೇತುಕಾಮೋ ಘರಾವಾಸೇ ಆದೀನವಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಆನಿಸಂಸಞ್ಚ ನಾನಪ್ಪಕಾರತೋ ಕಥೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಸ್ಸುಮುಖಾನಂ ರೋದಮಾನಾನಂ ಅಪರಿಮಾಣಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅನನ್ತಂ ಯಸಂ ಮಹನ್ತಞ್ಚ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಮಹಾನಾಗೋವ ಅಯಸಙ್ಖಲಿಕಂ ಘರಬನ್ಧನಂ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪ್ಪದೇಸಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವನಮೂಲಫಲಾಫಲೇಹಿ ಯಾಪೇನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಪಞ್ಚ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಝಾನಕೀಳಂ ಕೀಳಯಮಾನೋ ಸಮಾಪತ್ತಿವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತಿ।

ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಅದ್ದಸ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿದಸಅಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಪಸುತೇ ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿವಾದಾಪನ್ನೇ। ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ನ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಪತಿರೂಪಂ, ಯದಿದಂ ಇಮೇ ಸತ್ತೇ ಏವಂ ಪಾಪಪಸುತೇ ವಿವಾದಾಪನ್ನೇ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಣಂ। ಅಹಞ್ಹಿ 'ಸತ್ತೇ ಸಂಸಾರಪಙ್ಕತೋ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಥಲೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಮಹಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಾನಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಅವಿಸಂವಾದೇನ್ತೋ ಯಂನೂನಾಹಂ ಮನುಸ್ಸಪಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇ ತೇ ಸತ್ತೇ ಪಾಪತೋ ಓರಮಾಪೇಯ್ಯಂ, ವಿವಾದಞ್ಚ ನೇಸಂ ವೂಪಸಮೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ಪನ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಮಹಾಕರುಣಾಯ ಸಮುಸ್ಸಾಹಿತೋ ಸನ್ತಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖಂ ಪಹಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇಸಂ ಚಿತ್ತಾನುಕೂಲಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಕಲಹವಿಗ್ಗಹವಿವಾದಾಪನ್ನೇ ಸತ್ತೇ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಞ್ಚ ವಿರೋಧೇ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಮಗ್ಗೇ ಸಹಿತೇ ಅಕಾಸಿ। ಅನೇಕಾಕಾರವೋಕಾರಞ್ಚ ಪಾಪೇ ಆದೀನವಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ತತೋ ಸತ್ತೇ ವಿವೇಚೇತ್ವಾ ಏಕಚ್ಚೇ ದಸಸು ಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಧಮ್ಮೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಏಕಚ್ಚೇ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಸೀಲಸಂವರೇ ಇನ್ದ್ರಿಯಗುತ್ತಿಯಂ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇ ಪವಿವೇಕವಾಸೇ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಸು ಚ ಯಥಾರಹಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೭೧. “ಪುನಾಪರಂ ಯದಾ ಹೋಮಿ, ತಾಪಸೋ ಸಚ್ಚಸವ್ಹಯೋ।
ಸಚ್ಚೇನ ಲೋಕಂ ಪಾಲೇಸಿಂ, ಸಮಗ್ಗಂ ಜನಮಕಾಸಹ”ನ್ತಿ॥

ಇಧಾಪಿ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ಚ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಸಚ್ಚತಾಪಸಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ವಟ್ಟಪೋತಕಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೭೨. ನವಮೇ **ಮಗಧೇ ವಟ್ಟಪೋತಕೋ**ತಿಆದೀಸು ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ – ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಅರಞ್ಞಪ್ಪದೇಸೇ ವಟ್ಟಕಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಅಚಿರನಿಕ್ಖನ್ತತಾಯ **ತರುಣೋ** ಮಂಸಪೇಸಿಭೂತೋ, ತತೋ ಏವ ಅಜಾತಪಕ್ಖೋ ವಟ್ಟಕಚ್ಛಾಪಕೋ ಯದಾ ಅಹಂ **ಕುಲಾವಕೇ**ಯೇವ **ಹೋಮಿ**।

೭೩. **ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನಾಹರಿತ್ವಾ**ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಮಾತಾ ಅತ್ತನೋ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಗೋಚರಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಮಂ ಪೋಸೇತಿ। **ತಸ್ಸಾ ಫಸ್ಸೇನ ಜೀವಾಮೀ**ತಿ ಪರಿಸೇದನತ್ಥಞ್ಚೇವ ಪರಿಭಾವನತ್ಥಞ್ಚ ಸಮ್ಮದೇವ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ **ಮಮಂ** ಅಧಿಸಯನವಸೇನ ಫುಸನ್ತಿಯಾ ತಸ್ಸಾ ಮಮ ಮಾತುಯಾ ಸರೀರಸಮ್ಫಸ್ಸೇನ ಜೀವಾಮಿ ವಿಹರಾಮಿ ಅತ್ತಭಾವಂ ಪವತ್ತೇಮಿ। **ನತ್ಥಿ ಮೇ ಕಾಯಿಕಂ ಬಲ**ನ್ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಪನ ಅತಿತರುಣತಾಯ ಕಾಯಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ಬಲಂ ನತ್ಥಿ।

೭೪. **ಸಂವಚ್ಛರೇ**ತಿ ಸಂವಚ್ಛರೇ ಸಂವಚ್ಛರೇ। **ಗಿಮ್ಹಸಮಯೇ**ತಿ ಗಿಮ್ಹಕಾಲೇ। ಸುಕ್ಖರುಕ್ಖಸಾಖಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಙ್ಘಟ್ಟನಸಮುಪ್ಪನ್ನೇನ ಅಗ್ಗಿನಾ ತಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ **ದವಡಾಹೋ ಪದಿಪ್ಪತಿ** ಪಜ್ಜಲತಿ, ಸೋ ತಥಾ ಪದೀಪಿತೋ। **ಉಪಗಚ್ಛತಿ ಅಮ್ಹಾಕ**ನ್ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಞ್ಚಾತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಸನಟ್ಠಾನಪ್ಪದೇಸಂ ಅತ್ತನೋ ಪತಿಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅಸುದ್ಧಸ್ಸಾಪಿ ಸುದ್ಧಭಾವಕರಣೇನ ಪಾವನತೋ **ಪಾವಕೋ**ತಿ ಚ ಗತಮಗ್ಗೇ ಇನ್ಧನಸ್ಸ ಭಸ್ಮಭಾವಾವಹನತೋ **ಕಣ್ಹವತ್ತನೀ**ತಿ ಚ ಲದ್ಧನಾಮೋ ಅಗ್ಗಿ ವನರುಕ್ಖಗಚ್ಛೇ ದಹನ್ತೋ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಉಪಗಚ್ಛತಿ।

೭೫. ಏವಂ ಉಪಗಮನತೋ ತದಾಪಿ **ಸದ್ದಾಯನ್ತೋ**ತಿ “ಧಮಧಮ”ಇತಿ ಏವಂ ಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತೋ, ಅನುರವದಸ್ಸನಞ್ಚೇತಂ ದಾವಗ್ಗಿನೋ। **ಮಹಾಸಿಖೀ**ತಿ ಪಬ್ಬತಕೂಟಸದಿಸಾನಂ ಇನ್ಧನಾನಂ ವಸೇನ ಮಹತಿಯೋ ಸಿಖಾ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಮಹಾಸಿಖೀ। **ಅನುಪುಬ್ಬೇನ** ಅನುಕ್ಕಮೇನ ತಂ ಅರಞ್ಞಪ್ಪದೇಸಂ **ಝಾಪೇನ್ತೋ** ದಹನ್ತೋ **ಅಗ್ಗಿ ಮಮ** ಸಮೀಪಟ್ಠಾನಂ **ಉಪಾಗಮಿ**।

೭೬. **ಅಗ್ಗಿವೇಗಭಯಾ**ತಿ ವೇಗೇನ ಆಗಚ್ಛತೋ ಅಗ್ಗಿನೋ ಭಯೇನ **ಭೀತಾ**। **ತಸಿತಾ**ತಿ ಚಿತ್ತುತ್ರಾಸಸಮುಟ್ಠಿತೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಛಮ್ಭಿತತ್ತೇನ ಚ ಉತ್ರಾಸಾ। **ಮಾತಾಪಿತಾ**ತಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ। **ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಮೋಚಯು**ನ್ತಿ ಅಗ್ಗಿನಾ ಅನುಪದ್ದುತಟ್ಠಾನಗಮನೇನ ಅತ್ತನೋ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಮಕಂಸು। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಹಿ ತದಾ ಮಹಾಗೇಣ್ಡುಕಪ್ಪಮಾಣೋ ಮಹಾಸರೀರೋ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣನ್ತಾ ಅತ್ತಸಿನೇಹೇನ ಚ ಅಭಿಭುಯ್ಯಮಾನಾ ಪುತ್ತಸಿನೇಹಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿಂಸು।

೭೭. **ಪಾದೇ ಪಕ್ಖೇ ಪಜಹಾಮೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಉಭೋ ಪಾದೇ ಉಭೋ ಪಕ್ಖೇ ಚ ಭೂಮಿಯಂ ಆಕಾಸೇ ಚ ಗಮನಸಜ್ಜೇ ಕರೋನ್ತೋ ಪಸಾರೇಮಿ ಇರಿಯಾಮಿ ವಾಯಮಾಮಿ। “ಪಟೀಹಾಮೀ”ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ವೇಹಾಸಗಮನಯೋಗ್ಗೇ ಕಾತುಂ ಈಹಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। “ಪತೀಹಾಮೀ”ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ – ಪಾದೇ ಪಕ್ಖೇ ಚ ಪತಿ ವಿಸುಂ ಈಹಾಮಿ, ಗಮನತ್ಥಂ ವಾಯಮಾಮಿ, ತಂ ಪನ ವಾಯಾಮಕರಣತ್ಥಮೇವ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ **ನತ್ಥಿ ಮೇ ಕಾಯಿಕಂ ಬಲಂ**। **ಸೋಹಂ ಅಗತಿಕೋ ತತ್ಥಾ**ತಿ

ಸೋ ಅಹಂ ಏವಂಭೂತೋ ಪಾದಪಕ್ಖವೇಕಲ್ಲೇನ ಗಮನವಿರಹಿತೋ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಪಗಮನೇನ ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಸರಣೋ, ತತ್ಥ ದಾವಗ್ಗಿಉಪದ್ದುತೇ ವನೇ, ತಸ್ಮಿಂ ವಾ ಕುಲಾವಕೇ ಠಿತೋವ ಏವಂ ಇದಾನಿ ವತ್ತಬ್ಬಾಕಾರೇನ ತದಾ ಚಿನ್ತೇಸಿಂ। ದುತಿಯಞ್ಚೇತ್ಥ **ಅಹ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೭೮. ಇದಾನಿ ತದಾ ಅತ್ತನೋ ಚಿನ್ತಿತಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಯೇಸಾಹ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಯೇಸಾಹಂ ಉಪಧಾವೇಯ್ಯಂ, ಭೀತೋ ತಸಿತವೇಧಿತೋ**ತಿ ಮರಣಭಯೇನ ಭೀತೋ ತತೋ ಏವ ಚಿತ್ತುತ್ರಾಸೇನ ತಸಿತೋ ಸರೀರಕಮ್ಪನೇನ ವೇಧಿತೋ ಯೇಸಮಹಂ ಪಕ್ಖನ್ತರಂ ಏತರಹಿ ದಾವಗ್ಗಿಉಪದ್ದುತೋ ಜಲದುಗ್ಗಂ ವಿಯ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಪವಿಸಿತುಂ ಉಪಧಾವೇಯ್ಯಂ **ತೇ** ಮಮ ಮಾತಾಪಿತರೋ **ಮಂ** ಏಕಕಂ ಏವ **ಓಹಾಯ** ಜಹಿತ್ವಾ **ಪಕ್ಕನ್ತಾ। ಕಥಂ ಮೇ ಅಜ್ಜ ಕಾತವೇ**ತಿ ಕಥಂ ನು ಖೋ ಮಯಾ ಅಜ್ಜ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಇತಿಕತ್ತಬ್ಬತಾಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಹುತ್ವಾ ಠಿತೋ ಪುನ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಸೀಲಗುಣೋ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ಸಚ್ಚಗುಣೋ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ಅತೀತೇ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಬೋಧಿತಲೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಸೀಲಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನಾ ಸಚ್ಚಾನುದಯಕಾರುಞ್ಞಖನ್ತಿಸಮನ್ನಾಗತಾ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಸಮಪ್ಪವತ್ತಮೇತ್ತಾಭಾವನಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಾ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ತೇಹಿ ಚ ಪಟಿವಿದ್ಧೋ ಏಕನ್ತನಿಯ್ಯಾನಗುಣೋ ಧಮ್ಮೋ ಅತ್ಥಿ, ಮಯಿ ಚಾಪಿ ಏಕಂ ಸಚ್ಚಂ ಅತ್ಥಿ। ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಏಕೋ ಸಭಾವಧಮ್ಮೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅತೀತಬುದ್ಧೇ ಚೇವ ತೇಹಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಗುಣೇ ಚ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಮಯಿ ವಿಜ್ಜಮಾನಂ ಸಚ್ಚಂ ಸಭಾವಧಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಕತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಪಟಿಕ್ಕಮಾಪೇತ್ವಾ ಅಜ್ಜ ಮಯಾ ಅತ್ತನೋ ಚೇವ ಇಧ ವಾಸೀನಂ ಸೇಸಪಾಣೀನಞ್ಚ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಏವಂ ಪನ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವೇ ಠತ್ವಾ ಯಥಾಚಿನ್ತಿತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೭೯. "ಅತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸೀಲಗುಣೋ, ಸಚ್ಚಂ ಸೋಚೇಯ್ಯನುದ್ದಯಾ।
ತೇನ ಸಚ್ಚೇನ ಕಾಹಾಮಿ, ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಮುತ್ತಮಂ॥

೮೦. "ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಬಲಂ, ಸರಿತ್ವಾ ಪುಬ್ಬಕೇ ಜಿನೇ।
ಸಚ್ಚಬಲಮವಸ್ಸಾಯ, ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಮಕಾಸಹ"ನ್ತಿ॥

೮೧. ತತ್ಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಅತೀತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾನಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಗುಣೇ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಿ ವಿಜ್ಜಮಾನಂ ಸಚ್ಚಸಭಾವಂ ಆರಬ್ಭ ಯಂ ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ ತದಾ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಮಕಾಸಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಸನ್ತಿ ಪಕ್ಖಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ಸನ್ತಿ ಪಕ್ಖಾ ಅಪತನಾ**ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಪಕ್ಖಾ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ ಉಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಸಕ್ಕಾ ಏತೇಹಿ ಉಪ್ಪತಿತುಂ ಆಕಾಸೇನ ಗನ್ತುನ್ತಿ ಅಪತನಾ। **ಸನ್ತಿ ಪಾದಾ ಅವಞ್ಚನಾ**ತಿ ಪಾದಾಪಿ ಮೇ ಅತ್ಥಿ, ತೇಹಿ ಪನ ವಞ್ಚಿತುಂ ಪದವಾರಗಮನೇನ ಗನ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾತಿ ಅವಞ್ಚನಾ। **ಮಾತಾಪಿತಾ ಚ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ**ತಿ ಯೇ ಮಂ ಅಞ್ಞತ್ಥ ನೇಯ್ಯುಂ, ತೇಪಿ ಮರಣಭಯೇನ ಮಮ ಮಾತಾಪಿತರೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ। **ಜಾತವೇದಾ**ತಿ ಅಗ್ಗಿಂ ಆಲಪತಿ। ಸೋ ಹಿ ಜಾತೋವ ವೇದಿಯತಿ, ಧೂಮಜಾಲುಟ್ಠಾನೇನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಜಾತವೇದೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪಟಿಕ್ಕಮಾ**ತಿ ಪಟಿಗಚ್ಛ ನಿವತ್ತಾತಿ ಜಾತವೇದಂ ಆಣಾಪೇತಿ।

ಇತಿ ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಸಚೇ ಮಯ್ಹಂ ಪಕ್ಖಾನಂ ಅತ್ಥಿಭಾವೋ, ತೇ ಚ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಅಪತನಭಾವೋ, ಪಾದಾನಂ ಅತ್ಥಿಭಾವೋ, ತೇ ಚ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅವಞ್ಚನಭಾವೋ, ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಮಂ ಕುಲಾವಕೇಯೇವ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಲಾತಭಾವೋ ಚ ಸಚ್ಚಸಭಾವಭೂತೋ ಏವ, ಜಾತವೇದ, ಏತೇನ ಸಚ್ಚೇನ ತ್ವಂ ಇತೋ ಪಟಿಕ್ಕಮಾ"ತಿ ಕುಲಾವಕೇ ನಿಪನ್ನೋವ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ

ಅಕಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಸಹ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಸೋಳಸಕರೀಸಮತ್ತೇ ಠಾನೇ ಜಾತವೇದೋ ಪಟಿಕ್ಕಮಿ। ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಚ ನ ಝಾಯಮಾನೋವ ಅರಞ್ಞಂ ಗತೋ, ಉದಕೇ ಪನ ಓಪಿಲಾಪಿತಉಕ್ಕಾ ವಿಯ ತತ್ಥೇವ ನಿಬ್ಬಾಯಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೮೨. "ಸಹ ಸಚ್ಚೇ ಕತೇ ಮಯ್ಹಂ, ಮಹಾಪಜ್ಜಲಿತೋ ಸಿಖೀ।
ವಜ್ಜೇಸಿ ಸೋಳಸಕರೀಸಾನಿ, ಉದಕಂ ಪತ್ವಾ ಯಥಾ ಸಿಖೀ"ತಿ॥

ಸಾ ಪನೇಸಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಟ್ಟಕಯೋನಿಯಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬುದ್ಧಗುಣಾನಂ ಆವಜ್ಜನಪುಬ್ಬಿಕಾ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾ ಅನಞ್ಞಸಾಧಾರಣಾತಿ ಆಹ **"ಸಚ್ಚೇನ ಮೇ ಸಮೋ ನತ್ಥಿ, ಏಸಾ ಮೇ ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ"**ತಿ। ತೇನೇವ ಹಿ ತಸ್ಸ ಠಾನಸ್ಸ ಸಕಲೇಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಪ್ಪೇ ಅಗ್ಗಿನಾ ಅನಭಿಭವನೀಯತ್ತಾ ತಂ ಕಪ್ಪಟ್ಠಿಯಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ನಾಮ ಜಾತಂ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯವಸೇನ ಅತ್ತನೋ ತತ್ಥ ವಾಸೀನಂ ಸತ್ತಾನಞ್ಚ ಸೋತ್ಥಿಂ ಕತ್ವಾ ಜೀವಿತಪರಿಯೋಸಾನೇ ಯಥಾಕಮ್ಮಂ ಗತೋ।

ತದಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಏತರಹಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅಹೇಸುಂ, ವಟ್ಟಕರಾಜಾ ಪನ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋಪಿ ಯಥಾರಹಂ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ದಾವಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ತಥಾ ಭೇರವಾಕಾರೇನ ಅವತ್ಥರಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ತಸ್ಮಿಂ ವಯೇ ಏಕಕೋ ಹುತ್ವಾಪಿ ಸಾರದಂ ಅನಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾದಿಧಮ್ಮಗುಣೇ ಬುದ್ಧಗುಣೇ ಚ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಏವ ಆನುಭಾವಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ತತ್ಥ ವಾಸೀನಮ್ಪಿ ಸತ್ತಾನಂ ಸೋತ್ಥಿಭಾವಾಪಾದನಾದಯೋ ಆನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾ।

ವಟ್ಟಪೋತಕಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಮಚ್ಛರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೮೩. ದಸಮೇ **ಯದಾ ಹೋಮಿ, ಮಚ್ಛರಾಜಾ ಮಹಾಸರೇ**ತಿ ಅತೀತೇ ಮಚ್ಛಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಕೋಸಲರಟ್ಠೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಜೇತವನೇ ಪೋಕ್ಖರಣಿಟ್ಠಾನೇ ವಲ್ಲಿಗಹನಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಮಹಾಸರೇ ಮಚ್ಛಾನಂ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ರಞ್ಜನತೋ ಯದಾ ಅಹಂ ರಾಜಾ ಹೋಮಿ, ಮಚ್ಛಗಣಪರಿವುತೋ ತತ್ಥ ಪಟಿವಸಾಮಿ ತದಾ। **ಉಣ್ಹೇ**ತಿ ಉಣ್ಹಕಾಲೇ ಗಿಮ್ಹಸಮಯೇ। **ಸೂರಿಯಸನ್ತಾಪೇ**ತಿ ಆದಿಚ್ಚಸನ್ತಾಪೇನ। **ಸರೇ ಉದಕ ಖೀಯಥಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸರೇ ಉದಕಂ ಖೀಯಿತ್ಥ ಛಿಜ್ಜಿತ್ಥ। ತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ರಟ್ಠೇ ತದಾ ದೇವೋ ನ ವಸ್ಸಿ, ಸಸ್ಸಾನಿ ಮಿಲಾಯಿಂಸು, ವಾಪಿಆದೀಸು ಉದಕಂ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಅಗಮಾಸಿ, ಮಚ್ಛಕಚ್ಛಪಾ ಕಲಲಗಹನಂ ಪವಿಸಿಂಸು। ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸರೇ ಮಚ್ಛಾ ಕದ್ದಮಗಹನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ನಿಲೀಯಿಂಸು।

೮೪. **ತತೋ**ತಿ ತತೋ ಉದಕಪರಿಕ್ಖಯತೋ ಅಪರಭಾಗೇ। **ಕುಲಲಸೇನಕಾ**ತಿ ಕುಲಲಾ ಚೇವ ಸೇನಾ ಚ। **ಭಕ್ಖಯನ್ತಿ ದಿವಾರತ್ತಿಂ, ಮಚ್ಛೇ ಉಪನಿಸೀದಿಯಾ**ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಕಲಲಪಿಟ್ಠೇ ಉಪನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಕಲಲಗಹನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೇ ಮಚ್ಛೇ **ಕಾಕಾ** ವಾ ಇತರೇ ವಾ ದಿವಾ ಚೇವ ರತ್ತಿಞ್ಚ ಕಣಯಗ್ಗಸದಿಸೇಹಿ ತುಣ್ಡೇಹಿ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ನೀಹರಿತ್ವಾ ವಿಪ್ಫನ್ದಮಾನೇ ಭಕ್ಖಯನ್ತಿ।

೮೫. ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಮಚ್ಛಾನಂ ತಂ ಬ್ಯಸನಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಹಾಕರುಣಾಯ ಸಮುಸ್ಸಾಹಿತಹದಯೋ "ಠಪೇತ್ವಾ ಮಂ ಇಮೇ ಮಮ ಞಾತಕೇ ಇಮಸ್ಮಾ ದುಕ್ಖಾ ಮೋಚೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನಾಮ ಅಞ್ಞೋ ನತ್ಥಿ, ಕೇನ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಉಪಾಯೇನ ತೇ ಇತೋ ದುಕ್ಖತೋ ಮೋಚೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ "ಯಂನೂನಾಹಂ ಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ಮಹೇಸೀಹಿ ಆಚಿಣ್ಣಸಮಾಚಿಣ್ಣಂ ಮಯಿ ಚ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಂ

ಸಚ್ಚಧಮ್ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಂ ವಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಮಮ ಞಾತಿಸಙ್ಘಸ್ಸ ಜೀವಿತದಾನಂ ದದೇಯ್ಯಂ, ತೇನ ಚ ಸಕಲಸ್ಸಾಪಿ ಆಹಾರೂಪಜೀವಿನೋ ಸತ್ತಲೋಕಸ್ಸ ಮಹಾಉಪಕಾರೋ ಸಮ್ಪಾದಿತೋ ಮಯಾ"ತಿ ನಿಚ್ಛಯಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಂ ವಸ್ಸಾಪೇತುಂ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಅಕಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "**ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಹ**"ನ್ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಸಹ ಞಾತೀಹಿ ಪೀಳಿತೋ**ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಞಾತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತೇನ ಉದಕಪರಿಕ್ಖಯೇನ ಪೀಳಿತೋ। **ಸಹಾ**ತಿ ವಾ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। ಮಹಾಕಾರುಣಿಕತಾಯ ತೇನ ಬ್ಯಸನೇನ ದುಕ್ಖಿತೇಹಿ ಞಾತೀಹಿ ಕಾರಣಭೂತೇಹಿ ಪೀಳಿತೋ, ಞಾತಿಸಙ್ಘದುಕ್ಖದುಕ್ಖಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೮೯. **ಧಮ್ಮತ್ಥ**ನ್ತಿ ಧಮ್ಮಭೂತಂ ಅತ್ಥಂ, ಧಮ್ಮತೋ ವಾ ಅನಪೇತಂ ಅತ್ಥಂ। ಕಿಂ ತಂ? **ಸಚ್ಚಂ**। **ಅದ್ದಸಪಸ್ಸಯ**ನ್ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಞಾತೀನಞ್ಚ ಅಪಸ್ಸಯಂ ಅದ್ದಸಂ। **ಅತಿಕ್ಖಯ**ನ್ತಿ ಮಹಾವಿನಾಸಂ।

೮೭. **ಸದ್ಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಸತಂ ಸಾಧೂನಂ ಬುದ್ಧಾದೀನಂ ಏಕಸ್ಸಾಪಿ ಪಾಣಿನೋ ಅಹಿಂಸನಸಙ್ಖಾತಂ ಧಮ್ಮಂ। **ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ**। **ಪರಮತ್ಥಂ ವಿಚಿನ್ತಯ**ನ್ತಿ ತಂ ಖೋ ಪನ ಪರಮತ್ಥಂ ಸಚ್ಚಂ ಅವಿಪರೀತಸಭಾವಂ ಕತ್ವಾ ಚಿನ್ತಯನ್ತೋ। **ಯಂ ಲೋಕೇ ಧುವಸಸ್ಸತ**ನ್ತಿ ಯದೇತಂ ಬುದ್ಧಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸಾವಕಾನಂ ಏಕಸ್ಸಾಪಿ ಪಾಣಿನೋ ಅಹಿಂಸನಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ತಥಭಾವೇನ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ವಿಚಿನ್ತಯಂ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಅಕಾಸಿನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

೮೮. ಇದಾನಿ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಅತ್ತನಿ ವಿಜ್ಜಮಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಚ್ಚವಚನಂ ಪಯೋಜೇತುಕಾಮೋ ಕಾಲವಣ್ಣಂ ಕದ್ದಮಂ ದ್ವಿಧಾ ವಿಯೂಹಿತ್ವಾ ಅಞ್ಜನರುಕ್ಖಸಾರಘಟಿಕವಣ್ಣಮಹಾಸರೀರೋ ಸುಧೋತಲೋಹಿತಕಮಣಿಸದಿಸಾನಿ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ಆಕಾಸಂ ಉಲ್ಲೋಕೇನ್ತೋ "**ಯತೋ ಸರಾಮಿ ಅತ್ತಾನ**"ನ್ತಿ ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಯತೋ ಸರಾಮಿ ಅತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಯತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಹಂ ಅತ್ತಭಾವಸಙ್ಖಾತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸರಾಮಿ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ। **ಯತೋ ಪತ್ತೋಸ್ಮಿ ವಿಞ್ಞುತ**ನ್ತಿ ಯತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಾಸು ತಾಸು ಇತಿಕತ್ತಬ್ಬತಾಸು ವಿಞ್ಞುತಂ ವಿಜಾನನಭಾವಂ ಪತ್ತೋಸ್ಮಿ, ಉದ್ಧಂ ಆರೋಹನವಸೇನ ಇತೋ ಯಾವ ಮಯ್ಹಂ ಕಾಯವಚೀಕಮ್ಮಾನಂ ಅನುಸ್ಸರಣಸಮತ್ಥತಾ ವಿಞ್ಞುತಪ್ಪತ್ತಿ ಏವ, ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಸಮಾನಜಾತಿಕಾನಂ ಖಾದನಟ್ಠಾನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋಪಿ ತಣ್ಡುಲಕಣಪ್ಪಮಾಣಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛಂ ಮಯಾ ನ ಖಾದಿತಪುಬ್ಬಂ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಞ್ಚಿ **ಪಾಣಂ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಹಿಂಸಿತಂ** ಬಾಧಿತಂ **ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ,** ಪಗೇವ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತಂ।

೮೯. **ಏತೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನಾ**ತಿ "ಯದೇತಂ ಮಯಾ ಕಸ್ಸಚಿ ಪಾಣಸ್ಸ ಅಹಿಂಸನಂ ವುತ್ತಂ, ಸಚೇ ಏತಂ ಸಚ್ಚಂ ತಥಂ ಅವಿಪರೀತಂ, ಏತೇನ ಸಚ್ಚವಚನೇನ **ಪಜ್ಜುನ್ನೋ** ಮೇಘೋ **ಅಭಿವಸ್ಸತು,** ಞಾತಿಸಙ್ಘಂ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ಪಮೋಚೇತೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಚಾರಿಕಚೇಟಕಂ ಆಣಾಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ಪಜ್ಜುನ್ನಂ ದೇವರಾಜಾನಂ ಆಲಪನ್ತೋ "**ಅಭಿತ್ಥನಯಾ**"ತಿ ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಅಭಿತ್ಥನಯ ಪಜ್ಜುನ್ನಾ**ತಿ ಪಜ್ಜುನ್ನೋ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಘೋ, ಅಯಂ ಪನ ಮೇಘವಸೇನ ಲದ್ಧನಾಮಂ ವಸ್ಸವಲಾಹಕದೇವರಾಜಾನಂ ಆಲಪತಿ। ಅಯಂ ಹಿಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ದೇವೋ ನಾಮ ಅನಭಿತ್ಥನಯನ್ತೋ ವಿಜ್ಜುಲತಾ ಅನಿಚ್ಛಾರೇನ್ತೋ ಪವಸ್ಸನ್ತೋಪಿ ನ ಸೋಭತಿ, ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಅಭಿತ್ಥನಯನ್ತೋ ವಿಜ್ಜುಲತಾ ನಿಚ್ಛಾರೇನ್ತೋ ವಸ್ಸಾಪೇಹೀತಿ। **ನಿಧಿಂ ಕಾಕಸ್ಸ ನಾಸಯಾ**ತಿ ಕಾಕಾ ಕಲಲಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಠಿತೇ ಮಚ್ಛೇ ತುಣ್ಡೇನ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಖಾದನ್ತಿ , ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಅನ್ತೋಕಲಲೇ ಮಚ್ಛಾ "ನಿಧೀ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ತಂ ಕಾಕಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಧಿಂ ದೇವಂ ವಸ್ಸಾಪೇನ್ತೋ ಉದಕೇನ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ನಾಸೇಹಿ। **ಕಾಕಂ ಸೋಕಾಯ ರನ್ಧೇಹೀ**ತಿ ಕಾಕಸಙ್ಘೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಮಹಾಸರೇ ಉದಕೇನ ಪುಣ್ಣೇ ಮಚ್ಛೇ ಅಲಭಮಾನೋ ಸೋಚಿಸ್ಸತಿ, ತಂ ಕಾಕಗಣಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಕದ್ದಮಂ ಪೂರೇನ್ತೋ ಸೋಕಾಯ ರನ್ಧೇಹಿ, ಸೋಕಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಪನ ವಸ್ಸಾಪಯಥ, ಯಥಾ ಅನ್ತೋನಿಜ್ಝಾನಲಕ್ಖಣಂ ಸೋಕಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಏವಂ ಕರೋಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಚ್ಛೇ ಸೋಕಾ ಪಮೋಚಯಾ**ತಿ ಮಮ ಞಾತಕೇ

ಸಬ್ಬೇವ ಮಚ್ಛೇ ಇಮಮ್ಹಾ ಮರಣಸೋಕಾ ಪಮೋಚೇಹಿ। “ಮಞ್ಚ ಸೋಕಾ ಪಮೋಚಯಾ”ತಿ (ಜಾ॰ ೧.೧.೭೫) **ಜಾತಕೇ** ಪಠನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ಚ**-ಕಾರೋ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡನತ್ಥೋ, ಮಞ್ಚ ಮಮ ಞಾತಕೇ ಚಾತಿ ಸಬ್ಬೇವ ಮರಣಸೋಕಾ ಪಮೋಚೇಹಿ (ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೭೫)। ಮಚ್ಛಾನಞ್ಹಿ ಅನುದಕಭಾವೇನ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾನಂ ಘಾಸಭಾವಂ ಗಚ್ಛಾಮಾತಿ ಮಹಾಮರಣಸೋಕೋ, ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಪನ ತೇಸಂ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಕರುಣಾಯತೋ ಕರುಣಾಪತಿರೂಪಮುಖೇನ ಸೋಕಸಮ್ಭವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏವಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಚಾರಿಕಚೇಟಕಂ ಆಣಾಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ಪಜ್ಜುನ್ನಂ ಆಲಪಿತ್ವಾ ಸಕಲೇ ಕೋಸಲರಟ್ಠೇ ಮಹಾವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸಾಪೇಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಸೀಲತೇಜೇನ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಸಮಕಾಲಮೇವ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಸನಂ ಉಣ್ಹಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸೋ “ಕಿಂ ನು ಖೋ”ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಞತ್ವಾ ವಸ್ಸವಲಾಹಕದೇವರಾಜಾನಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ “ತಾತ, ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಮಚ್ಛರಾಜಾ ಞಾತೀನಂ ಮರಣಸೋಕೇನ ವಸ್ಸಾಪನಂ ಇಚ್ಛತಿ, ಸಕಲಂ ಕೋಸಲರಟ್ಠಂ ಏಕಮೇಘಂ ಕತ್ವಾ ವಸ್ಸಾಪೇಹೀ”ತಿ ಆಹ।

ಸೋ “ಸಾಧೂ”ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಏಕಂ ವಲಾಹಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಮೇಘಗೀತಂ ಗಾಯನ್ತೋ ಪಾಚೀನಲೋಕಧಾತುಅಭಿಮುಖೋ ಪಕ್ಖನ್ದಿ। ಪಾಚೀನದಿಸಾಭಾಗೇ ಖಲಮಣ್ಡಲಮತ್ತಂ ಏಕಂ ಮೇಘಮಣ್ಡಲಂ ಉಟ್ಠಾಯ ಸತಪಟಲಂ ಸಹಸ್ಸಪಟಲಂ ಹುತ್ವಾ ಅಭಿತ್ಥನಯನ್ತಂ ವಿಜ್ಜುಲತಾ ನಿಚ್ಛಾರೇನ್ತಂ ಅಧೋಮುಖಠಪಿತಉದಕಕುಮ್ಭಾಕಾರೇನ ವಿಸ್ಸನ್ದಮಾನಂ ಸಕಲಂ ಕೋಸಲರಟ್ಠಂ ಮಹೋಘೇನ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿ। ದೇವೋ ಅಚ್ಛಿನ್ನಧಾರಂ ವಸ್ಸನ್ತೋ ಮುಹುತ್ತೇನೇವ ತಂ ಮಹಾಸರಂ ಪೂರೇಸಿ। ಮಚ್ಛಾ ಮರಣಭಯತೋ ಮುಚ್ಚಿಂಸು। ಕಾಕಾದಯೋ ಅಪತಿಟ್ಠಾ ಅಹೇಸುಂ। ನ ಕೇವಲಂ ಮಚ್ಛಾ ಏವ, ಮನುಸ್ಸಾಪಿ ವಿವಿಧಸಸ್ಸಾನಿ ಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಾ ಚತುಪ್ಪದಾದಯೋಪೀತಿ ಸಬ್ಬೇಪಿ ವಸ್ಸೂಪಜೀವಿನೋ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕದುಕ್ಖತೋ ಮುಚ್ಚಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೯೦. “ಸಹ ಕತೇ ಸಚ್ಚವರೇ, ಪಜ್ಜುನ್ನೋ ಅಭಿಗಜ್ಜಿಯ।
ಥಲಂ ನಿನ್ನಞ್ಚ ಪೂರೇನ್ತೋ, ಖಣೇನ ಅಭಿವಸ್ಸಥಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಖಣೇನ ಅಭಿವಸ್ಸಥಾತಿ** ಅದನ್ಧಾಯಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಖಣೇನೇವ ಅಭಿವಸ್ಸಿ।

೯೧. **ಕತ್ವಾ ವೀರಿಯಮುತ್ತಮ**ನ್ತಿ ದೇವೇ ಅವಸ್ಸನ್ತೇ ಕಿಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಕೋಸಜ್ಜಂ ಅನಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಞಾತತ್ಥಚರಿಯಾಸಮ್ಪಾದನಮುಖೇನ ಮಹತೋ ಸತ್ತನಿಕಾಯಸ್ಸ ಹಿತಸುಖನಿಪ್ಫಾದನಂ ಉತ್ತಮಂ ವೀರಿಯಂ ಕತ್ವಾ। **ಸಚ್ಚತೇಜಬಲಸ್ಸಿತೋ** ಮಮ ಸಚ್ಚಾನುಭಾವಬಲಸನ್ನಿಸ್ಸಿತೋ ಹುತ್ವಾ ತದಾ **ಮಹಾಮೇಘಂ ವಸ್ಸಾಪೇಸಿಂ**। ಯಸ್ಮಾ ಚೇತದೇವಂ, ತಸ್ಮಾ **“ಸಚ್ಚೇನ ಮೇ ಸಮೋ ನತ್ಥಿ, ಏಸಾ ಮೇ ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ**”ತಿ ಮಹಾಮಚ್ಛರಾಜಕಾಲೇ ಅತ್ತನೋ ಸಚ್ಚಪಾರಮಿಯಾ ಅನಞ್ಞಸಾಧಾರಣಭಾವಂ ದಸ್ಸೇಸಿ ಧಮ್ಮರಾಜಾ।

ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಮಹಾಕರುಣಾಯ ಸಮುಸ್ಸಾಹಿತಹದಯೋ ಸಕಲರಟ್ಠೇ ಮಹಾವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸಾಪನವಸೇನ ಮಹಾಜನಂ ಮರಣದುಕ್ಖತೋ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಪರಿಯೋಸಾನೇ ಯಥಾಕಮ್ಮಂ ಗತೋ।

ತದಾ ಪಜ್ಜುನ್ನೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಅಹೋಸಿ, ಮಚ್ಛಗಣಾ ಬುದ್ಧಪರಿಸಾ, ಮಚ್ಛರಾಜಾ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋಪಿ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಅತ್ತನೋ ಸಮಾನಜಾತಿಕಾನಂ ಖಾದನಟ್ಠಾನೇ ಮಚ್ಛಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ತಣ್ಡುಲಕಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಕಸ್ಸಚಿಪಿ ಪಾಣಿನೋ ಅಖಾದನಂ, ತಿಟ್ಠತು ಖಾದನಂ ಏಕಸತ್ತಸ್ಸಪಿ ಅವಿಹೇಠನಂ, ತಥಾ ಸಚ್ಚಕರಣೇನ ದೇವಸ್ಸ ವಸ್ಸಾಪನಂ, ಉದಕೇ ಪರಿಕ್ಖೀಣೇ ಕಲಲಗಹನೇ ನಿಮುಜ್ಜನವಸೇನ

ಅತ್ತನಾ ಅನುಭವಮಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ವೀರಭಾವೇನ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಞಾತಿಸಙ್ಘಸ್ಸೇವ ತಂ ದುಕ್ಖಂ ಅತ್ತನೋ ಹದಯೇ ಕತ್ವಾ ಅಸಹನ್ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಭಾವೇನ ಕರುಣಾಯನಾ, ತಥಾ ಚ ಪಟಿಪತ್ತೀತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಮಚ್ಛರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೧. ಕಣ್ಹದೀಪಾಯನಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೬೨. ಏಕಾದಸಮೇ **ಕಣ್ಹದೀಪಾಯನೋ ಇಸೀ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕೋ ತಾಪಸೋ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಹಿ ತದಾ ದೀಪಾಯನೋ ನಾಮ ಅತ್ತನೋ ಸಹಾಯಂ ಮಣ್ಡಬ್ಯತಾಪಸಂ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸಿತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸೀಲಗುಣೇನ ತಂ ಅವಿಜಹನ್ತೋ ತಿಯಾಮರತ್ತಿಂ ಸೂಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತೋ ತಸ್ಸ ಸರೀರತೋ ಪಗ್ಘರಿತ್ವಾ ಪತಿತಪತಿತೇಹಿ ಲೋಹಿತಬಿನ್ದೂಹಿ ಸುಕ್ಖೇಹಿ ಕಾಳವಣ್ಣಸರೀರತಾಯ "ಕಣ್ಹದೀಪಾಯನೋ"ತಿ ಪಾಕಟೋ ಅಹೋಸಿ। **ಪರೋಪಞ್ಞಾಸವಸ್ಸಾನೀ**ತಿ ಸಾಧಿಕಾನಿ ಪಞ್ಞಾಸವಸ್ಸಾನಿ, ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। **ಅನಭಿರತೋ ಚರಿಂ ಅಹ**ನ್ತಿ ಪನ್ತಸೇನಾಸನೇಸು ಚೇವ ಅಧಿಕುಸಲಧಮ್ಮೇಸು ಚ ಅನಭಿರತಿವಾಸಂ ವಸನ್ತೋ ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಚರಿಂ। ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಮೇವ ಹಿ ತದಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಅಭಿರತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿ। ತತೋ ಪರಂ ಅನಭಿರತಿವಾಸಂ ವಸಿ।

ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಅನೇಕಸತಸಹಸ್ಸೇಸು ಅತ್ತಭಾವೇಸು ನೇಕ್ಖಮ್ಮಜ್ಝಾಸಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಂ ಅಭಿರಮಿತ್ವಾ ಇಧ ತಂ ನಾಭಿರಮಿ? ಪುಥುಜ್ಜನಭಾವಸ್ಸ ಚಞ್ಚಲಭಾವತೋ। ಕಸ್ಮಾ ಚ ಪುನ ನ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸೀತಿ? ಪಠಮಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಜ್ಝಾಸಯೇನ ಕಾಮೇಸು ದೋಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿ। ಅಥಸ್ಸ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇನ ಅನಭಿರತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ತಂ ವಿನೋದೇತುಮಸಕ್ಕೋನ್ತೋಪಿ ಕಮ್ಮಞ್ಚ ಫಲಞ್ಚ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ತಾವ ಮಹನ್ತಂ ವಿಭವಂ ಪಹಾಯ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ಯಂ ಪಜಹಿ, ಪುನ ತದತ್ಥಮೇವ ನಿವತ್ತೋ, "ಏಳಮೂಗೋ ಚಪಲೋ ವತಾಯಂ ಕಣ್ಹದೀಪಾಯನೋ"ತಿ ಇಮಂ ಅಪವಾದಂ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಭೇದಭಯೇನ। ಅಪಿ ಚ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಪುಞ್ಞಂ ನಾಮೇತಂ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ಪಸತ್ಥಂ, ತೇಹಿ ಚ ಅನುಟ್ಠಿತಂ, ತಸ್ಮಾಪಿ ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಅಸ್ಸುಮುಖೋ ರೋದಮಾನೋಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸಂ ವಸಿ, ನ ತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ವುತ್ತಞ್ಚೇತಂ –

"ಸದ್ಧಾಯ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪುನ ನಿವತ್ತೋ, ಸೋ ಏಳಮೂಗೋ ಚಪಲೋ ವತಾಯಂ।
ಏತಸ್ಸ ವಾದಸ್ಸ ಜಿಗುಚ್ಛಮಾನೋ, ಅಕಾಮಕೋ ಚರಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ।
ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಞ್ಚ ಸತಞ್ಚ ಠಾನಂ, ಏವಮ್ಪಹಂ ಪುಞ್ಞಕರೋ ಭವಾಮೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೦.೬೮)।

೬೩. **ನ ಕೋಚಿ ಏತಂ ಜಾನಾತೀ**ತಿ ಏತಂ **ಮಮ ಅನಭಿರತಿಮನಂ** ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೇ ಅಭಿರತಿವಿರಹಿತಚಿತ್ತಂ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸಭೂತೋ ನ ಜಾನಾತಿ। ಕಸ್ಮಾ? **ಅಹಞ್ಹಿ ಕಸ್ಸಚಿ ನಾಚಿಕ್ಖಿಂ** ಮಮ **ಮಾನಸೇ** ಚಿತ್ತೇ **ಅರತಿ ಚರತಿ** ಪವತ್ತತೀತಿ ಕಸ್ಸಚಿಪಿ ನ ಕಥೇಸಿಂ, ತಸ್ಮಾ ನ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸಭೂತೋ ಏತಂ ಜಾನಾತೀತಿ।

೬೪. "ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಮಣ್ಡಬ್ಯೋ, ಸಹಾಯೋ ಮೇ ಮಹಾಇಸಿ।
ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮಸಮಾಯುತ್ತೋ, ಸೂಲಮಾರೋಪನಂ ಲಭಿ॥

.

ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀತಿ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಸಮಾನಸಿಕ್ಖತಾಯ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ। **ಮಣ್ಡಬ್ಯೋ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕೋ। **ಸಹಾಯೋ**ತಿ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲೇ ಚ ದಳ್ಹಮಿತ್ತತಾಯ ಪಿಯಸಹಾಯೋ। **ಮಹಾಇಸೀ**ತಿ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಇಸಿ।

ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮಸಮಾಯುತ್ತೋ, ಸೂಲಮಾರೋಪನಂ ಲಭೀತಿ ಕತೋಕಾಸೇನ ಅತ್ತನೋ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮೇನ ಯುತ್ತೋ ಸೂಲಾರೋಪನಂ ಲಭಿ, ಸೂಲಂ ಉತ್ತಾಸಿತೋತಿ।

ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅತೀತೇ ವಂಸರಟ್ಠೇ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಕೋಸಮ್ಬಿಕೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ನಿಗಮೇ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ನಾಮೇನ ದೀಪಾಯನೋ ನಾಮ। ತಾದಿಸಸ್ಸೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಮಾರೋ ತಸ್ಸ ಪಿಯಸಹಾಯೋ ಅಹೋಸಿ, ನಾಮೇನ ಮಣ್ಡಬ್ಯೋ ನಾಮ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಅಪರಭಾಗೇ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಕಾಮೇಸು ದೋಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಞಾತಿಮಿತ್ತಪರಿಜನಸ್ಸ ರೋದನ್ತಸ್ಸ ಪರಿದೇವನ್ತಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಪ್ಪದೇಸೇ ಅಸ್ಸಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಉಞ್ಛಾಚರಿಯಾಯ ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರೇನ ಯಾಪೇನ್ತೋ ಪರೋಪಣ್ಣಾಸವಸ್ಸಾನಿ ವಸಿಂಸು, ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು, ತೇ ಝಾನಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸುಂ।

ತೇ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಸೇವನತ್ಥಾಯ ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತಾ ಕಾಸಿರಟ್ಠಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿಂಸು। ತತ್ರೇಕಸ್ಮಿಂ ನಿಗಮೇ ದೀಪಾಯನಸ್ಸ ಗಿಹಿಸಹಾಯೋ ಮಣ್ಡಬ್ಯೋ ನಾಮ ಪಟಿವಸತಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ಸೋ ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಅತ್ತಮನೋ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹಿ। ತೇ ತತ್ಥ ತೀಣಿ ಚತ್ತಾರಿ ವಸ್ಸಾನಿ ವಸಿತ್ವಾ ತಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತಾ ಬಾರಾಣಸಿಸಮೀಪೇ ಅತಿಮುತ್ತಕಸುಸಾನೇ ವಸಿಂಸು। ತತ್ಥ ದೀಪಾಯನೋ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಪುನ ತಸ್ಮಿಂ ನಿಗಮೇ ಮಣ್ಡಬ್ಯಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸಹಾಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗತೋ। ಮಣ್ಡಬ್ಯತಾಪಸೋ ತತ್ಥೇವ ವಸಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಏಕೋ ಚೋರೋ ಅನ್ತೋನಗರೇ ಚೋರಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಧನಸಾರಂ ಆದಾಯ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಪಟಿಬುದ್ಧೇಹಿ ಗೇಹಸಾಮಿಕೇಹಿ ನಗರಾರಕ್ಖಕಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಚ ಅನುಬದ್ಧೋ ನಿದ್ಧಮನೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಸುಸಾನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತಾಪಸಸ್ಸ ಪಣ್ಣಸಾಲದ್ವಾರೇ ಭಣ್ಡಿಕಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಭಣ್ಡಿಕಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅರೇ ದುಟ್ಠಜಟಿಲ, ರತ್ತಿಂ, ಚೋರಿಕಂ ಕತ್ವಾ ದಿವಾ ತಾಪಸವೇಸೇನ ಚರಸೀ"ತಿ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪೋಥೇತ್ವಾ ತಂ ಆದಾಯ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸಯಿಂಸು। ರಾಜಾ ಅನುಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾವ "ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ತಂ ಸುಸಾನಂ ನೇತ್ವಾ ಖದಿರಸೂಲೇ ಆರೋಪಯಿಂಸು। ತಾಪಸಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಸೂಲಂ ನ ಪವಿಸತಿ। ತತೋ ನಿಮ್ಬಸೂಲಂ ಆಹರಿಂಸು, ತಮ್ಪಿ ನ ಪವಿಸತಿ। ತತೋ ಅಯಸೂಲಂ ಆಹರಿಂಸು, ತಮ್ಪಿ ನ ಪವಿಸತಿ। ತಾಪಸೋ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮೇ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಜಾತಿಸ್ಸರಞಾಣಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತೇನ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮಂ ಅದ್ದಸ - ಸೋ ಕಿರ ಪುರಿಮತ್ತಭಾವೇ ವಡ್ಢಕೀಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಪಿತು ರುಕ್ಖತಚ್ಛನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಂ ಮಕ್ಖಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕೋವಿಳಾರಸಕಲಿಕಾಯ ಸೂಲೇನ ವಿಯ ವಿಜ್ಝಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪಾಪಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಓಕಾಸಂ ಲಭಿ। ಸೋ "ನ ಸಕ್ಕಾ ಇತೋ ಪಾಪತೋ ಮುಚ್ಚಿತು"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ರಾಜಪುರಿಸೇ ಆಹ - "ಸಚೇ ಮಂ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇತುಕಾಮತ್ಥ, ಕೋವಿಳಾರಸೂಲಂ ಆಹರಥಾ"ತಿ। ತೇ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ತಂ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇತ್ವಾ ಆರಕ್ಖಂ ದತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು।

ತದಾ ಕಣ್ಹದೀಪಾಯನೋ "ಚಿರದಿಟ್ಠೋ ಮೇ ಸಹಾಯೋ"ತಿ ಮಣ್ಡಬ್ಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ತಂ ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ "ಕಿಂ, ಸಮ್ಮ, ಕಾರಕೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಅಕಾರಕೋಮ್ಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಅತ್ತನೋ ಮನೋಪದೋಸಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ಸಕ್ಖಿ ನ ಸಕ್ಖೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಸಮ್ಮ, ಯೇಹಿ ಅಹಂ ಗಹಿತೋ, ನೇವ ತೇಸಂ ನ ರಞ್ಞೋ ಉಪರಿ ಮಯ್ಹಂ ಮನೋಪದೋಸೋ ಅತ್ಥೀ"ತಿ। "ಏವಂ ಸನ್ತೇ ತಾದಿಸಸ್ಸ ಸೀಲವತೋ ಛಾಯಾ ಮಯ್ಹಂ ಸುಖಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಕಣ್ಹದೀಪಾಯನೋ ಸೂಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿಸೀದಿ। ಆರಕ್ಖಕಪುರಿಸಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ "ಅನಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಮೇ ಕತ"ನ್ತಿ ವೇಗೇನ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ "ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ತ್ವಂ ಸೂಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಿಸಿನ್ನೋಸೀ"ತಿ ದೀಪಾಯನಂ ಪುಚ್ಛಿ। "ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಂ ತಾಪಸಂ ರಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋಸ್ಮೀ"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ ಇಮಸ್ಸ ಕಾರಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಏವಂ ಕರೋಸೀ"ತಿ। ಸೋ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅವಿಸೋಧಿತಭಾವಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಅಥಸ್ಸ ದೀಪಾಯನೋ "ರಞ್ಞಾ ನಾಮ ನಿಸಮ್ಮಕಾರಿನಾ ಭವಿತಬ್ಬಂ।

“ಅಲಸೋ ಗಿಹೀ ಕಾಮಭೋಗೀ ನ ಸಾಧು, ಅಸಞ್ಞತೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನ ಸಾಧು।
ರಾಜಾ ನ ಸಾಧು ಅನಿಸಮ್ಮಕಾರೀ, ಯೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಕೋಧನೋ ತಂ ನ ಸಾಧೂ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೪.೧೨೭; ೧.೫.೪; ೧.೧೦.೧೫೩; ೧.೧೫.೨೨೬) -

ಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ।

ರಾಜಾ ಮಣ್ಡಬ್ಯತಾಪಸಸ್ಸ ನಿದ್ದೋಸಭಾವಂ ಞತ್ವಾ “ಸೂಲಂ ಹರಥಾ”ತಿ ಆಣಾಪೇಸಿ। ಸೂಲಂ ಹರನ್ತಾ ಹರಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು। ಮಣ್ಡಬ್ಯೋ ಆಹ - “ಮಹಾರಾಜ, ಅಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ಕತಕಮ್ಮದೋಸೇನ ಏವರೂಪಂ ಅಯಸಂ ಪತ್ತೋ, ಮಮ ಸರೀರತೋ ಸೂಲಂ ಹರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಸಚೇಪಿ ಮಯ್ಹಂ ಜೀವಿತಂ ದಾತುಕಾಮೋ, ಕಕಚೇನ ಇಮಂ ಸೂಲಂ ಚಮ್ಮಸಮಂ ಕತ್ವಾ ಛಿನ್ದಾಪೇಹೀ”ತಿ। ರಾಜಾ ತಥಾ ಕಾರೇಸಿ। ಸೂಲಂ ಅನ್ತೋಯೇವ ಅಹೋಸಿ, ನ ಕಞ್ಚಿ ಪೀಳಂ ಜನೇಸಿ। ತದಾ ಕಿರ ಸುಖುಮಂ ಸಕಲಿಕಹೀರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಕ್ಖಿಕಾಯ ವಚ್ಚಮಗ್ಗಂ ಪವೇಸೇಸಿ, ತಂ ತಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಏವ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಅಮರಿತ್ವಾ, ಅತ್ತನೋ ಆಯುಕ್ಖಯೇನೇವ ಮರಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಯಮ್ಪಿ ನ ಮತೋತಿ। ರಾಜಾ ತಾಪಸೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ಉಭೋಪಿ ಉಯ್ಯಾನೇಯೇವ ವಸಾಪೇನ್ತೋ ಪಟಿಜಗ್ಗಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೋ ಆಣಿಮಣ್ಡಬ್ಯೋ ನಾಮ ಜಾತೋ। ಸೋ ರಾಜಾನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ತತ್ಥೇವ ವಸಿ। ದೀಪಾಯನೋ ಪನ ತಸ್ಸ ವಣಂ ಫಾಸುಕಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಗಿಹಿಸಹಾಯಮಣ್ಡಬ್ಯೇನ ಕಾರಿತಂ ಪಣ್ಣಸಾಲಮೇವ ಗತೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೯೫. “ತಮಹಂ ಉಪಟ್ಠಹಿತ್ವಾನ, ಆರೋಗ್ಯಮನುಪಾಪಯಿಂ।
ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾನ ಆಗಞ್ಛಿಂ, ಯಂ ಮಯ್ಹಂ ಸಕಮಸ್ಸಮ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾನಾ**ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯಂ ಮಣ್ಡಬ್ಯತಾಪಸಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ। **ಯಂ ಮಯ್ಹಂ ಸಕಮಸ್ಸಮ**ನ್ತಿ ಯಂ ತಂ ಮಯ್ಹಂ ಗಿಹಿಸಹಾಯೇನ ಮಣ್ಡಬ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಕಾರಿತಂ ಸಕಂ ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಪಣ್ಣಸಾಲಾ, ತಂ ಉಪಾಗಞ್ಛಿಂ।

೯೬. ತಂ ಪನ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಪವಿಸನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಹಾಯಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಸೋ ಸುತ್ವಾವ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಸಪುತ್ತದಾರೋ ಬಹುಗನ್ಧಮಾಲಫಾಣಿತಾದೀನಿ ಆದಾಯ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದೀಪಾಯನಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಪಾನಕಂ ಪಾಯೇತ್ವಾ ಆಣಿಮಣ್ಡಬ್ಯಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಂ ಸುಣನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ಅಥಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಯಞ್ಞದತ್ತಕುಮಾರೋ ನಾಮ ಚಙ್ಕಮನಕೋಟಿಯಂ ಗೇಣ್ಡುಕೇನ ಕೀಳಿ। ತತ್ಥ ಚೇಕಸ್ಮಿಂ ವಮ್ಮಿಕೇ ಆಸಿವಿಸೋ ವಸತಿ। ಕುಮಾರೇನ ಭೂಮಿಯಂ ಪಹತಗೇಣ್ಡುಕೋ ಗನ್ತ್ವಾ ವಮ್ಮಿಕಬಿಲೇ ಆಸಿವಿಸಸ್ಸ ಮತ್ಥಕೇ ಪತಿ। ಕುಮಾರೋ ಅಜಾನನ್ತೋ ಬಿಲೇ ಹತ್ಥಂ ಪವೇಸೇಸಿ।

ಅಥ ನಂ ಕುದ್ಧೋ ಆಸಿವಿಸೋ ಹತ್ಥೇ ಡಂಸಿ। ಸೋ ವಿಸವೇಗೇನ ಮುಚ್ಛಿತೋ ತತ್ಥೇವ ಪತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಸಪ್ಪೇನ ದಟ್ಠಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಕುಮಾರಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಾಪಸಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ “ಭನ್ತೇ, ಓಸಧೇನ ವಾ ಮನ್ತೇನ ವಾ ಪುತ್ತಕಂ ನೋ ನೀರೋಗಂ ಕರೋಥಾ”ತಿ ಆಹಂಸು। ಸೋ “ಅಹಂ ಓಸಧಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ನಾಹಂ ವೇಜ್ಜಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಬ್ಬಜಿತೋಮ್ಹೀ”ತಿ। “ತೇನ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕುಮಾರಕೇ ಮೇತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಕರೋಥಾ”ತಿ। ತಾಪಸೋ “ಸಾಧು ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಯಞ್ಞದತ್ತಸ್ಸ ಸೀಸೇ ಹತ್ಥಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಅಕಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **“ಸಹಾಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಯ್ಹ”**ನ್ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಆಗಞ್ಛುಂ ಪಾಹುನಾಗತ**ನ್ತಿ ಅತಿಥಿಅಭಿಗಮನಂ ಅಭಿಗಮಿಂಸು।

೯೭. **ವಟ್ಟಮನುಕ್ಖಿಪನ್ತಿ** ಖಿಪನವಟ್ಟಸಣ್ಠಾನತಾಯ "ವಟ್ಟ"ನ್ತಿ ಲದ್ಧನಾಮಂ ಗೇಣ್ಡುಕಂ ಅನುಕ್ಖಿಪನ್ತೋ, ಗೇಣ್ಡುಕಕೀಳಂ ಕೀಳನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆಸಿವಿಸಮಕೋಪಯೀತಿ** ಭೂಮಿಯಂ ಪಟಿಹತೋ ಹುತ್ವಾ ವಮ್ಮಿಕಬಿಲಗತೇನ ಗೇಣ್ಡುಕೇನ ತತ್ಥ ಠಿತಂ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪಂ ಸೀಸೇ ಪಹರಿತ್ವಾ ರೋಸೇಸಿ।

೯೮. **ವಟ್ಟಗತಂ ಮಗ್ಗಂ, ಅನ್ವೇಸನ್ತೋತಿ** ತೇನ ವಟ್ಟೇನ ಗತಂ ಮಗ್ಗಂ ಗವೇಸನ್ತೋ। **ಆಸಿವಿಸಸ್ಸ ಹತ್ಥೇನ, ಉತ್ತಮಙ್ಗಂ ಪರಾಮಸೀತಿ** ವಮ್ಮಿಕಬಿಲಂ ಪವೇಸಿತೇನ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥೇನ ಆಸೀವಿಸಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಫುಸಿ।

೯೯. **ವಿಸಬಲಸ್ಸಿತೋತಿ** ವಿಸಬಲನಿಸ್ಸಿತೋ ಅತ್ತನೋ ವಿಸವೇಗಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸಪ್ಪೋ। **ಅಡಂಸಿ ದಾರಕಂ ಖಣೇತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಪರಾಮಸಿತಕ್ಖಣೇ ಏವ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಮಾರಂ ಡಂಸಿ।

೧೦೦. **ಸಹದಟ್ಠೋತಿ** ಡಂಸೇನ ಸಹೇವ, ದಟ್ಠಸಮಕಾಲಮೇವ। **ಆಸಿವಿಸೇನಾತಿ** ಘೋರವಿಸೇನ। **ತೇನಾತಿ** ತೇನ ದಾರಕಸ್ಸ ವಿಸವೇಗೇನ ಮುಚ್ಛಿತಸ್ಸ **ಭೂಮಿಯಂ** ಪತನೇನ **ಅಹಂ ದುಕ್ಖಿತೋ** ಅಹೋಸಿಂ। **ಮಮ ವಾಹಸಿ ತಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ** ತಂ ದಾರಕಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತೂನಞ್ಚ ದುಕ್ಖಂ ಮಮ ವಾಹಸಿ, ಮಯ್ಹಂ ಸರೀರೇ ವಿಯ ಮಮ ಕರುಣಾಯ ವಾಹೇಸಿ।

೧೦೧. **ತ್ಯಾಹನ್ತಿ** ತೇ ತಸ್ಸ ದಾರಕಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅಹಂ "ಮಾ ಸೋಚಥ, ಮಾ ಪರಿದೇವಥಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ। **ಸೋಕಸಲ್ಲಿತೇತಿ** ಸೋಕಸಲ್ಲವನ್ತೇ। **ಅಗ್ಗನ್ತಿ** ಸೇಟ್ಠಂ ತತೋ ಏವ **ವರಂ** ಉತ್ತಮಂ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಅಕಾಸಿಂ।

೧೦೨. ಇದಾನಿ ತಂ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಸರೂಪೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಸತ್ತಾಹಮೇವಾ**"ತಿ ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಸತ್ತಾಹಮೇವಾತಿ** ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತ ಅಹಾನಿ ಏವ। **ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋತಿ** ಕಮ್ಮಫಲಸದ್ಧಾಯ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ। **ಪುಞ್ಞತ್ಥಿಕೋತಿ** ಪುಞ್ಞೇನ ಅತ್ಥಿಕೋ, ಧಮ್ಮಚ್ಛನ್ದಯುತ್ತೋ। **ಅಥಾಪರಂ ಯಂ ಚರಿತನ್ತಿ** ಅಥ ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾಹಾ ಉತ್ತರಿ ಯಂ ಮಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಚರಣಂ।

೧೦೩. **ಅಕಾಮಕೋವಾಹೀತಿ** ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತೋ ಏವ। **ಏತೇನ ಸಚ್ಚೇನ ಸುವತ್ಥಿ ಹೋತೂತಿ** ಸಚೇ ಅತಿರೇಕಪಞ್ಞಾಸವಸ್ಸಾನಿ ಅನಭಿರತಿವಾಸಂ ವಸನ್ತೇನ ಮಯಾ ಕಸ್ಸಚಿ ಅಜಾನಾಪಿತಭಾವೋ ಸಚ್ಚೋ, ಏತೇನ ಸಚ್ಚೇನ ಯಞ್ಞದತ್ತಕುಮಾರಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿ ಹೋತು, ಜೀವಿತಂ ಪಟಿಲಭತೂತಿ।

ಏವಂ ಪನ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಕತಾಯ ಯಞ್ಞದತ್ತಸ್ಸ ಸರೀರತೋ ವಿಸಂ ಭಸ್ಸಿತ್ವಾ ಪಥವಿಂ ಪಾವಿಸಿ। ಕುಮಾರೋ ಅಕ್ಖೀನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಅಮ್ಮ, ತಾತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

೧೦೪"ಸಹ ಸಚ್ಚೇ ಕತೇ ಮಯ್ಹಂ, ವಿಸವೇಗೇನ ವೇಧಿತೋ।
ಅಬುಜ್ಝಿತ್ವಾನ ವುಟ್ಠಾಸಿ, ಅರೋಗೋ ಚಾಸಿ ಮಾಣವೋ"ತಿ॥

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಮಮ ಸಚ್ಚಕರಣೇನ **ಸಹ** ಸಮಾನಕಾಲಮೇವ ತತೋ ಪುಬ್ಬೇ **ವಿಸವೇಗೇನ ವೇಧಿತೋ** ಕಮ್ಪಿತೋ ವಿಸಞ್ಞೀಭಾವೇನ ಅಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ವಿಗತವಿಸತ್ತಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸಞ್ಞೋ ಸಹಸಾ **ವುಟ್ಠಾಸಿ**। ಸೋ **ಮಾಣವೋ** ಕುಮಾರೋ ವಿಸವೇಗಾಭಾವೇನ **ಅರೋಗೋ ಚ** ಅಹೋಸೀತಿ।

ಇದಾನಿ ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಸಚ್ಚೇನ ಮೇ ಸಮೋ ನತ್ಥಿ, ಏಸಾ ಮೇ ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ**"ತಿ ಆಹ। ತಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ । **ಜಾತಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೪.೧೦.೭೨) ಪನ "ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ

ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಥನಪ್ಪದೇಸತೋ ಉದ್ಧಂ ವಿಸಂ ಭಸ್ಸಿತ್ವಾ ವಿಗತಂ। ದಾರಕಸ್ಸ ಪಿತು ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಕಟಿತೋ ಉದ್ಧಂ, ಮಾತು ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಅವಸಿಟ್ಠಸರೀರತೋ ವಿಸಂ ಭಸ್ಸಿತ್ವಾ ವಿಗತ"ನ್ತಿ ಆಗತಂ। ತಥಾ ಹಿ ವುತ್ತಂ -

"ಯಸ್ಮಾ ದಾನಂ ನಾಭಿನನ್ದಿಂ ಕದಾಚಿ, ದಿಸ್ವಾನಹಂ ಅತಿಥಿಂ ವಾಸಕಾಲೇ।
ನ ಚಾಪಿ ಮೇ ಅಪ್ಪಿಯತಂ ಅವೇದುಂ, ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚ।
ಅಕಾಮಕೋ ವಾಪಿ ಅಹಂ ದದಾಮಿ, ಏತೇನ ಸಚ್ಚೇನ ಸುವತ್ಥಿ ಹೋತು।
ಹತಂ ವಿಸಂ ಜೀವತು ಯಞ್ಞದತ್ತೋ॥

"ಆಸೀವಿಸೋ ತಾತ ಪಹೂತತೇಜೋ, ಯೋ ತಂ ಅದಂಸೀ ಪತರಾ ಉದಿಚ್ಚ।
ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಮೇ ಅಪ್ಪಿಯತಾಯ ಅಜ್ಜ, ಪಿತರಿ ಚ ತೇ ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ವಿಸೇಸೋ।
ಏತೇನ ಸಚ್ಚೇನ ಸುವತ್ಥಿ ಹೋತು, ಹತಂ ವಿಸಂ ಜೀವತು ಯಞ್ಞದತ್ತೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ವಾಸಕಾಲೇ**ತಿ ವಸನತ್ಥಾಯ ಗೇಹಂ ಆಗತಕಾಲೇ। **ನ ಚಾಪಿ ಮೇ ಅಪ್ಪಿಯತಂ ಅವೇದು**ನ್ತಿ ಬಹುಸ್ಸುತಾಪಿ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಯಂ ನೇವ ದಾನಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ನ ಅಮ್ಹೇತಿ ಇಮಂ ಮಮ ಅಪ್ಪಿಯಭಾವಂ ನೇವ ಜಾನಿಂಸು। ಅಹಞ್ಹಿ ತೇ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿಯೇವ ಓಲೋಕೇಮೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಏತೇನ ಸಚ್ಚೇನಾ**ತಿ ಸಚೇ ಅಹಂ ದದಮಾನೋಪಿ ವಿಪಾಕಂ ಅಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅನಿಚ್ಛಾಯ ದೇಮಿ, ಅನಿಚ್ಛಭಾವಞ್ಚ ಮೇ ಪರೇ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಏತೇನ ಸಚ್ಚೇನ **ಸುವತ್ಥಿ ಹೋತೂ**ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇತರಗಾಥಾಯ, **ತಾತಾ**ತಿ ಪುತ್ತಂ ಆಲಪತಿ। **ಪಹೂತತೇಜೋ**ತಿ ಬಲವವಿಸೋ। **ಪತರಾ**ತಿ ಪದರಾ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಉದಿಚ್ಚಾ**ತಿ ಉದ್ಧಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ವಮ್ಮಿಕಬಿಲತೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ತಾತ ಯಞ್ಞದತ್ತ, **ತಸ್ಮಿಞ್ಚ** ಆಸಿವಿಸೇ ತವ ಚ **ಪಿತರಿ** ಅಪ್ಪಿಯಭಾವೇನ ಮಯ್ಹಂ **ಕೋಚಿ** ವಿಸೇಸೋ ನತ್ಥಿ, ತಞ್ಚ ಪನ ಅಪ್ಪಿಯಭಾವಂ ಠಪೇತ್ವಾ **ಅಜ್ಜ** ಮಯಾ ನ ಕೋಚಿ ಜಾನಾಪಿತಪುಬ್ಬೋ, ಸಚೇ ಏತಂ ಸಚ್ಚಂ, **ಏತೇನ ಸಚ್ಚೇನ ಸುವತ್ಥಿ ಹೋತೂ**ತಿ।

ಏವಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕುಮಾರೇ ಅರೋಗೇ ಜಾತೇ ತಸ್ಸ ಪಿತರಂ "ದಾನಂ ದದನ್ತೇನ ನಾಮ ಕಮ್ಮಞ್ಚ ಫಲಞ್ಚ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಕಮ್ಮಫಲಸದ್ಧಾಯ ನಿವೇಸೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಅನಭಿರತಿಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯನೋ ಅಹೋಸಿ।

ತದಾ ಮಣ್ಡಬ್ಯೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ವಿಸಾಖಾ, ಪುತ್ತೋ ರಾಹುಲತ್ಥೇರೋ, ಆಣಿಮಣ್ಡಬ್ಯೋ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ, ಕಣ್ಹದೀಪಾಯನೋ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಇಧ ಪಾಳಿಯಾ ಆರುಳ್ಹಾ ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ, ಸೇಸಾ ಚ ಪಾರಮಿಯೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಅನವಸೇಸಮಹಾಭೋಗಪರಿಚ್ಚಾಗಾದಯೋ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಕಣ್ಹದೀಪಾಯನಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೨. ಮಹಾಸುತಸೋಮಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೫. ದ್ವಾದಸಮೇ **ಸುತಸೋಮೋ ಮಹೀಪತೀ**ತಿ ಏವಂನಾಮೋ ಖತ್ತಿಯೋ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಹಿ ತದಾ ಕುರುರಟ್ಠೇ ಇನ್ದಪತ್ಥನಗರೇ ಕೋರಬ್ಯಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಂ ಸುತವಿತ್ತತಾಯ ಚನ್ದಸಮಾನಸೋಮ್ಮವರವಣ್ಣತಾಯ ಚ "ಸುತಸೋಮೋ"ತಿ ಸಞ್ಜಾನಿಂಸು। ತಂ ವಯಪ್ಪತ್ತಂ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪನಿಪ್ಫತ್ತಿಪ್ಪತ್ತಂ

ಮಾತಾಪಿತರೋ ರಜ್ಜೇ ಅಭಿಸಿಞ್ಚಿಂಸು। **ಗಹಿತೋ ಪೋರಿಸಾದೇನಾ**ತಿ ಪುರಿಸಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅದನತೋ ಖಾದನತೋ "ಪೋರಿಸಾದೋ"ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೇನ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞಾ ದೇವತಾಬಲಿಕಮ್ಮತ್ಥಂ ಗಹಿತೋ।

ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಹಿ ತದಾ ಮಂಸಂ ವಿನಾ ಅಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಅಞ್ಞಂ ಮಂಸಂ ಅಲಭನ್ತೇನ ಭತ್ತಕಾರಕೇನ ಮನುಸ್ಸಮಂಸಂ ಖಾದಾಪಿತೋ ರಸತಣ್ಹಾಯ ಬದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸೇ ಘಾತೇತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಮಂಸಂ ಖಾದನ್ತೋ "ಪೋರಿಸಾದೋ"ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ಅಮಚ್ಚಪಾರಿಸಜ್ಜಪ್ಪಮುಖೇಹಿ ನಾಗರೇಹಿ ನೇಗಮಜಾನಪದೇಹಿ ಚ ಉಸ್ಸಾಹಿತೇನ ಕಾಳಹತ್ಥಿನಾ ನಾಮ ಅತ್ತನೋ ಸೇನಾಪತಿನಾ "ದೇವ, ಯದಿ ರಜ್ಜೇನ ಅತ್ಥಿಕೋ ಮನುಸ್ಸಮಂಸಖಾದನತೋ ವಿರಮಾಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ "ರಜ್ಜಂ ಪಜಹನ್ತೋಪಿ ಮನುಸ್ಸಮಂಸಖಾದನತೋ ನ ಓರಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಹಿ ರಟ್ಠಾ ಪಬ್ಬಾಜಿತೋ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಮೂಲೇ ವಸನ್ತೋ ಖಾಣುಪ್ಪಹಾರೇನ ಪಾದೇ ಜಾತಸ್ಸ ವಣಸ್ಸ ಫಾಸುಭಾವಾಯ "ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಏಕಸತಖತ್ತಿಯಾನಂ ಗಲಲೋಹಿತೇನ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ದೇವತಾಯ ಆಯಾಚನಂ ಕತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಅನಾಹಾರತಾಯ ವಣೇ ಫಾಸುಕೇ ಜಾತೇ "ದೇವತಾನುಭಾವೇನ ಮೇ ಸೋತ್ಥಿ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ "ದೇವತಾಯ ಬಲಿಕಮ್ಮತ್ಥಂ ರಾಜಾನೋ ಆನೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅತೀತಭವೇ ಸಹಾಯಭೂತೇನ ಯಕ್ಖೇನ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ತೇನ ದಿನ್ನಮನ್ತಬಲೇನ ಅಧಿಕತರಥಾಮಜವಪರಕ್ಕಮಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಬ್ಭನ್ತರೇಯೇವ ಸತರಾಜಾನೋ ಆನೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖೇ ಓಲಮ್ಬೇತ್ವಾ ಬಲಿಕಮ್ಮಕರಣಸಜ್ಜೋ ಅಹೋಸಿ।

ಅಥ ತಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ತಂ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತೀ "ಉಪಾಯೇನ ನಂ ನಿಸೇಧೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಬ್ಬಜಿತರೂಪೇನ ತಸ್ಸ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತೇನ ಅನುಬದ್ಧೋ ತಿಯೋಜನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನ ಅತ್ತನೋ ದಿಬ್ಬರೂಪಮೇವ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ತ್ವಂ ಮುಸಾವಾದೀ ತಯಾ 'ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ರಾಜಾನೋ ಆನೇತ್ವಾ ಬಲಿಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪಟಿಸ್ಸುತಂ। ಇದಾನಿ ಯೇ ವಾ ತೇ ವಾ ದುಬ್ಬಲರಾಜಾನೋ ಆನೇಸಿ। ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಜೇಟ್ಠಕಂ ಸುತಸೋಮರಾಜಾನಂ ಸಚೇ ನಾನೇಸ್ಸಸಿ, ನ ಮೇ ತೇ ಬಲಿಕಮ್ಮೇನ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ಆಹ।

ಸೋ "ದಿಟ್ಠಾ ಮೇ ಅತ್ತನೋ ದೇವತಾ"ತಿ ತುಸಿತ್ವಾ "ಸಾಮಿ, ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿ, ಅಹಂ ಅಜ್ಜೇವ ಸುತಸೋಮಂ ಆನೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಮಿಗಾಜಿನಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಸಂವಿಹಿತಾಯ ಆರಕ್ಖಾಯ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಪದುಮಿನಿಪತ್ತೇನ ಸೀಸಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತೋಉಯ್ಯಾನಗತೇಯೇವ ಬಲವಪಚ್ಚೂಸೇ ಸಮನ್ತಾ ತಿಯೋಜನಂ ಆರಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಿಂಸು। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪಾತೋವ ಅಲಙ್ಕತಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧವರಗತೋ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ನಗರತೋ ನಿಕ್ಖಮಿ। ತದಾ ತಕ್ಕಸಿಲತೋ ನನ್ದೋ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚತಸ್ಸೋ ಸತಾರಹಗಾಥಾಯೋ ಗಹೇತ್ವಾ ವೀಸಯೋಜನಸತಂ ಮಗ್ಗಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ತಂ ನಗರಂ ಪತ್ತೋ ರಾಜಾನಂ ಪಾಚೀನದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಹತ್ಥಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಜಯತು ಭವಂ, ಮಹಾರಾಜಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಜಯಾಪೇಸಿ।

ರಾಜಾ ಹತ್ಥಿನಾ ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಕುತೋ ನು, ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆಗಚ್ಛಸಿ, ಕಿಮಿಚ್ಛಸಿ, ಕಿಂ ತೇ ದಜ್ಜ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ತುಮ್ಹೇ 'ಸುತವಿತ್ತಕಾ'ತಿ ಸುತ್ವಾ ಚತಸ್ಸೋ ಸತಾರಹಗಾಥಾಯೋ ಆದಾಯ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದೇಸೇತುಂ ಆಗತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ತುಟ್ಠಮಾನಸೋ ಹುತ್ವಾ "ಅಹಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸೋಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಮಾ ಉಕ್ಕಣ್ಠೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಗಚ್ಛಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಸುಕಗೇಹೇ ನಿವಾಸಂ ಘಾಸಚ್ಛಾದನಞ್ಚ ಸಂವಿದಹಥಾ"ತಿ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಆರಕ್ಖಂ ಸಂವಿಧಾಯ ಓಳಾರಿಕಾನಿ ಆಭರಣಾನಿ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಮಸ್ಸುಕಮ್ಮಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಉಬ್ಬಟ್ಟಿತಸರೀರೋ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ರಾಜವಿಭವೇನ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಉದಕಗ್ಗಹಣಸಾಟಕೇ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಅಥಸ್ಸ ಗನ್ಧಮಾಲಾಲಙ್ಕಾರೇ ಉಪಹರಿಂಸು। ಪೋರಿಸಾದೋ "ಅಲಙ್ಕತಕಾಲೇ ರಾಜಾ ಭಾರಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಲ್ಲಹುಕಕಾಲೇಯೇವ ನಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನದನ್ತೋ ಖಗ್ಗಂ ಪರಿವತ್ತೇನ್ತೋ "ಅಹಮಸ್ಮಿ ಪೋರಿಸಾದೋ"ತಿ ನಾಮಂ ಸಾವೇತ್ವಾ ಉದಕಾ ನಿಕ್ಖಮಿ। ತಸ್ಸ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಹತ್ಥಾರೋಹಾದಯೋ ಹತ್ಥಿಆದಿತೋ ಭಸ್ಸಿಂಸು। ಬಲಕಾಯೋ ದೂರೇ ಠಿತೋ ತತೋವ ಪಲಾಯಿ। ಇತರೋ ಅತ್ತನೋ ಆವುಧಾನಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಉರೇನ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಪೋರಿಸಾದೋ ರಾಜಾನಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಖನ್ಧೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮುಖಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಅಟ್ಠಾರಸಹತ್ಥಂ ಪಾಕಾರಂ ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ಪುರತೋ ಪಗಲಿತಮದಮತ್ತವರವಾರಣೇ ಕುಮ್ಭೇ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಕೂಟಾನಿ ವಿಯ ಪಾತೇನ್ತೋ ವಾತಜವಾನಿಪಿ ಅಸ್ಸರತನಾನಿ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಾತೇನ್ತೋ ರಥಸೀಸೇ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಾತೇನ್ತೋ ಭಮರಿಕಂ ಭಮನ್ತೋ ವಿಯ ನೀಲಕಾನಿ ನಿಗ್ರೋಧಪತ್ತಾನಿ ಮದ್ದನ್ತೋ ವಿಯ ಏಕವೇಗೇನೇವ ತಿಯೋಜನಮಗ್ಗಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಞ್ಚಿ ಅನುಬನ್ಧನ್ತಂ ಅದಿಸ್ವಾ ಸಣಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸುತಸೋಮಸ್ಸ ಕೇಸೇಹಿ ಉದಕಬಿನ್ದೂನಿ ಅತ್ತನೋ ಉಪರಿ ಪತನ್ತಾನಿ "ಅಸ್ಸುಬಿನ್ದೂನೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ "ಕಿಮಿದಂ ಸುತಸೋಮೋಪಿ ಮರಣಂ ಅನುಸೋಚನ್ತೋ ರೋದತೀ"ತಿ ಆಹ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ "ನಾಹಂ ಮರಣತೋ ಅನುಸೋಚಾಮಿ, ಕುತೋ ರೋದನಾ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಸಙ್ಗರಂ ಕತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾಪನಂ ನಾಮ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಆಚಿಣ್ಣಂ, ತಂ ನ ನಿಪ್ಫಜ್ಜತೀ"ತಿ ಅನುಸೋಚಾಮಿ। ಕಸ್ಸಪದಸಬಲೇನ ದೇಸಿತಾ ಚತಸ್ಸೋ ಸತಾರಹಗಾಥಾಯೋ ಆದಾಯ ತಕ್ಕಸಿಲತೋ ಆಗತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಆಗನ್ತುಕವತ್ತಂ ಕಾರೇತ್ವಾ "ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸುಣಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾವ ಮಮಾಗಮನಾ ಆಗಮೇಹೀ"ತಿ ಸಙ್ಗರಂ ಕತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗತೋ, ತ್ವಞ್ಚ ತಾ ಗಾಥಾಯೋ ಸೋತುಂ ಅದತ್ವಾ ಮಂ ಗಣ್ಹೀತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

> "ಗಹಿತೋ ಪೋರಿಸಾದೇನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಸಙ್ಗರಂ ಸರಿ"ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಸಙ್ಗರಂ ಸರಿ**ನ್ತಿ ನನ್ದಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಅತ್ತನಾ ಕತಂ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಅನುಸ್ಸರಿಂ।

೧೦೯. **ಆವುಣಿತ್ವಾ ಕರತ್ತಲೇ**ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಉಯ್ಯಾನಾದೀಸು ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಬಲೇನ ಆನೀತಾನಂ ಏಕಸತಖತ್ತಿಯಾನಂ ಹತ್ಥತಲೇ ಛಿದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ರುಕ್ಖೇ ಲಮ್ಬನತ್ಥಂ ರಜ್ಜುಂ ಪಟಿಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ। **ಏತೇಸಂ ಪಮಿಲಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಏತೇ ಏಕಸತಖತ್ತಿಯೇ ಜೀವಗ್ಗಾಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉದ್ಧಂಪಾದೇ ಅಧೋಸಿರೇ ಕತ್ವಾ ಪಣ್ಹಿಯಾ ಸೀಸಂ ಪಹರನ್ತೋ ಭಮಣವಸೇನ ಹತ್ಥತಲೇ ಆವುಣಿತ್ವಾ ರುಕ್ಖೇ ಆಲಮ್ಬನವಸೇನ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಹಾರೂಪಚ್ಛೇದೇನ ಚ ಸಬ್ಬಥಾ ಪಮಿಲಾಪೇತ್ವಾ ವಿಸೋಸೇತ್ವಾ ಖೇದಾಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಞ್ಞತ್ಥೇ**ತಿ ಬಲಿಕಮ್ಮತ್ಥೇ ಸಾಧೇತಬ್ಬೇ। **ಉಪನಯೀ ಮಮ**ನ್ತಿ ಮಂ ಉಪನೇಸಿ।

೧೧೦. ತಥಾ ಉಪನೀಯಮಾನೋ ಪನ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪೋರಿಸಾದೇನ "ಕಿಂ ತ್ವಂ ಮರಣತೋ ಭಾಯಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ನಾಹಂ ಮರಣತೋ ಭಾಯಾಮಿ, ತಸ್ಸ ಪನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಮಯಾ ಕತೋ ಸಙ್ಗರೋ ನ ಪರಿಮೋಚಿತೋ"ತಿ ಅನುಸೋಚಾಮಿ। "ಸಚೇ ಮಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸ್ಸಸಿ, ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಚ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಕತ್ವಾ ಪುನ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ನಾಹಮಿದಂ ಸದ್ದಹಾಮಿ, ಯಂ ತ್ವಂ ಮಯಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನ ಮಮ ಹತ್ಥಂ ಆಗಮಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ। "ಸಮ್ಮ ಪೋರಿಸಾದ, ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾಚರಿಯಕುಲೇ ಸಿಕ್ಖಿತೋ ಸಹಾಯೋ ಹುತ್ವಾ 'ಅಹಂ ಜೀವಿತಹೇತುಪಿ ನ ಮುಸಾ ಕಥೇಮೀ'ತಿ ಕಿಂ ನ ಸದ್ದಹಸೀ"ತಿ? ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಮೇ ಏತೇನ ವಾಚಾಮತ್ತಕೇನ -

> "ಅಸಿಞ್ಚ ಸತ್ತಿಞ್ಚ ಪರಾಮಸಾಮಿ, ಸಪಥಮ್ಪಿ ತೇ ಸಮ್ಮ ಅಹಂ ಕರೋಮಿ।
> ತಯಾ ಪಮುತ್ತೋ ಅನಣೋ ಭವಿತ್ವಾ, ಸಚ್ಚಾನುರಕ್ಖೀ ಪುನರಾವಜಿಸ್ಸ"ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೧.೪೦೭) -

ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ವುತ್ತಾಯ ಪೋರಿಸಾದೋ "ಅಯಂ ಸುತಸೋಮೋ 'ಖತ್ತಿಯೇಹಿ ಅಕತ್ತಬ್ಬಂ ಸಪಥಂ ಕರೋಮೀ'ತಿ ವದತಿ, ಗನ್ತ್ವಾ ಅನಾಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಮಮ ಹತ್ಥತೋ ನ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ -

“ಯೋ ತೇ ಕತೋ ಸಙ್ಗರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ, ರಟ್ಠೇ ಸಕೇ ಇಸ್ಸರಿಯೇ ಠಿತೇನ।
ತಂ ಸಙ್ಗರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಪ್ಪದಾಯ, ಸಚ್ಚಾನುರಕ್ಖೀ ಪುನರಾವಜಸ್ಸೂ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೧.೪೦೮) -

ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ರಾಹುಮುಖಾ ಮುತ್ತೋ ಚನ್ದೋ ವಿಯ ನಾಗಬಲೋ ಥಾಮಸಮ್ಪನ್ನೋ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ನಗರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ। ಸೇನಾಪಿಸ್ಸ “ಸುತಸೋಮರಾಜಾ ಪಣ್ಡಿತೋ, ಪೋರಿಸಾದಂ ದಮೇತ್ವಾ ಸೀಹಮುಖಾ ಪಮುತ್ತಮತ್ತವರವಾರಣೋ ವಿಯ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಚ “ರಾಜಾನಂ ಪೋರಿಸಾದಸ್ಸ ದತ್ವಾ ಆಗತಾ”ತಿ ಗರಹಭಯೇನ ಚ ಬಹಿನಗರೇಯೇವ ನಿವಿಟ್ಠಾ ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ “ಕಚ್ಚಿತ್ಥ, ಮಹಾರಾಜ, ಪೋರಿಸಾದೇನ ನ ಕಿಲಮಿತೋ”ತಿ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ “ಪೋರಿಸಾದೇನ ಮಯ್ಹಂ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿಪಿ ದುಕ್ಕರಂ ಕತಂ, ತಥಾರೂಪೋ ನಾಮ ಚಣ್ಡೋ ಸಾಹಸಿಕೋ ಮಮಂ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ಮಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ ರಾಜಾನಂ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಗರಂ ಪಾವಿಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ನಾಗರಾ ತುಸಿಂಸು।

ಸೋಪಿ ಧಮ್ಮಸೋಣ್ಡತಾಯ ಮಾತಾಪಿತರೋಪಿ ಅನುಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಿವೇಸನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಮಹನ್ತಂ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಕತ್ವಾ ಧಮ್ಮಗರುತಾಯ ಸಯಂ ನೀಚಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ “ತುಮ್ಹೇಹಿ ಮಯ್ಹಂ ಆಭತಾ ಸತಾರಹಗಾಥಾ ಸುಣೋಮಿ ಆಚರಿಯಾ”ತಿ ಆಹ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಯಾಚಿತಕಾಲೇ ಗನ್ಧೇಹಿ ಹತ್ಥೇ ಉಬ್ಬಟ್ಟೇತ್ವಾ ಪಸಿಬ್ಬಕತೋ ಮನೋರಮಂ ಪೋತ್ಥಕಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಗಹೇತ್ವಾ “ತೇನ ಹಿ , ಮಹಾರಾಜ, ಸುಣೋಹೀ”ತಿ ಪೋತ್ಥಕಂ ವಾಚೇನ್ತೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ -

“ಸಕಿದೇವ ಸುತಸೋಮ, ಸಬ್ಭಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಗಮೋ।
ಸಾ ನಂ ಸಙ್ಗತಿ ಪಾಲೇತಿ, ನಾಸಬ್ಭಿ ಬಹುಸಙ್ಗಮೋ॥

“ಸಬ್ಭಿರೇವ ಸಮಾಸೇಥ, ಸಬ್ಭಿ ಕುಬ್ಬೇಥ ಸನ್ಥವಂ।
ಸತಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ, ಸೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ನ ಪಾಪಿಯೋ॥

“ಜೀರನ್ತಿ ವೇ ರಾಜರಥಾ ಸುಚಿತ್ತಾ, ಅಥೋ ಸರೀರಮ್ಪಿ ಜರಂ ಉಪೇತಿ।
ಸತಞ್ಚ ಧಮ್ಮೋ ನ ಜರಂ ಉಪೇತಿ, ಸನ್ತೋ ಹವೇ ಸಬ್ಭಿ ಪವೇದಯನ್ತಿ॥

“ನಭಞ್ಚ ದೂರೇ ಪಥವೀ ಚ ದೂರೇ, ಪಾರಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ತದಾಹು ದೂರೇ।
ತತೋ ಹವೇ ದೂರತರಂ ವದನ್ತಿ, ಸತಞ್ಚ ಧಮ್ಮೋ ಅಸತಞ್ಚ ರಾಜಾ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೧.೪೧೧-೪೧೪, ४४೫-४४೮)।

ತಾ ಸುತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ “ಸಫಲಂ ಮೇ ಆಗಮನ”ನ್ತಿ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ “ಇಮಾ ಗಾಥಾ ನೇವ ಸಾವಕಭಾಸಿತಾ, ನ ಇಸಿಭಾಸಿತಾ, ನ ಕವಿಭಾಸಿತಾ, ನ ದೇವಭಾಸಿತಾ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುನಾವ ಭಾಸಿತಾ। ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಗ್ಘ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ “ಇಮಂ ಸಕಲಮ್ಪಿ ಚಕ್ಕವಾಳಂ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಸತ್ತರತನಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ದಿನ್ನೇಪಿ ನೇವ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಕತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಅಹಂ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ತಿಯೋಜನಸತಿಕೇ ಕುರುರಟ್ಠೇ ಸತ್ತಯೋಜನಿಕೇ ಇನ್ದಪತ್ಥನಗರೇ ರಜ್ಜಂ ದಾತುಂ ಪಹೋಮಿ। ರಜ್ಜಂ ಕಾತುಂ ಪನಸ್ಸ ಭಾಗ್ಯಂ ನತ್ಥಿ, ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ ಅಙ್ಗಲಕ್ಖಣಾನುಸಾರೇನ ಅಪ್ಪಾನುಭಾವತಾ ದಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ದಿನ್ನಮ್ಪಿ ರಜ್ಜಂ ನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ತಿಟ್ಠತೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ “ಆಚರಿಯ, ತುಮ್ಹೇ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ಇಮಾ ಗಾಥಾಯೋ ದೇಸೇತ್ವಾ ಕಿಂ ಲಭಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಏಕೇಕಾಯ ಸತಂ ಸತಂ,

ಮಹಾರಾಜ, ತೇನೇವ ಸತಾರಹಗಾಥಾ ನಾಮ ಜಾತಾ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಹಾಸತ್ತೋ "ತ್ವಂ ಆಚರಿಯ, ಅತ್ತನಾ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಚರಣಭಣ್ಡಸ್ಸ ಅಗ್ಘಂ ನ ಜಾನಾಸೀ"ತಿ।

"ಸಹಸ್ಸಿಯಾ ಇಮಾ ಗಾಥಾ, ನಯಿಮಾ ಗಾಥಾ ಸತಾರಹಾ।
ಚತ್ತಾರಿ ತ್ವಂ ಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಖಿಪ್ಪಂ ಗಣ್ಹಾಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೨೧.೪೧೫)।

ಚತ್ತಾರಿ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ದಾಪೇತ್ವಾ ಏಕಞ್ಚ ಸುಖಯಾನಕಂ ದತ್ವಾ ಮಹತಾ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನೇನೇವ ತಂ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಅಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಆಭತಂ ಸದ್ಧಮ್ಮರತನಂ ಪೂಜೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಚ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಕತ್ವಾ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪೋರಿಸಾದಸ್ಸ ಪಟಿಞ್ಞಂ ದತ್ವಾ ಆಗತೋ। ತತ್ಥ ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ತಂ ಕತಂ, ಇದಾನಿ ಪೋರಿಸಾದಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವುತ್ವಾ "ತೇನ ಹಿ, ತಾತ ಸುತಸೋಮ, ಕಿಂ ನಾಮೇತಂ ಕಥೇಸಿ, ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಚೋರಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮ, ಮಾ ಗಚ್ಛ ಚೋರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕ"ನ್ತಿ ಯಾಚಿಂಸು। ಸೋಳಸಸಹಸ್ಸಾ ನಾಟಕಿತ್ಥಿಯೋ ಸೇಸಪರಿಜನಾಪಿ "ಅಮ್ಹೇ ಅನಾಥೇ ಕತ್ವಾ ಕುಹಿಂ ಗಚ್ಛಸಿ ದೇವಾ"ತಿ ಪರಿದೇವಿಂಸು। "ಪುನಪಿ ಕಿರ ರಾಜಾ ಚೋರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏಕಕೋಲಾಹಲಂ ಅಹೋಸಿ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಸಚ್ಚಾಪನಂ ನಾಮ ಸಾಧೂನಂ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಆಚಿಣ್ಣಂ, ಸೋಪಿ ಮಮಂ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿಯೇವಾ"ತಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸೇಸಜನಂ ಅನುಸಾಸೇತ್ವಾ ಅಸ್ಸುಮುಖೇನ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಪರಿದೇವನ್ತೇನ ಇತ್ಥಾಗಾರಾದಿನಾ ಜನೇನ ಅನುಗತೋ ನಗರಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ತಂ ಜನಂ ನಿವತ್ತೇತುಂ ಮಗ್ಗೇ ದಣ್ಡಕೇನ ತಿರಿಯಂ ಲೇಖಂ ಕತ್ವಾ "ಇಮಂ ಮಮ ಲೇಖಂ ಮಾ ಅತಿಕ್ಕಮಿಂಸೂ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಮಹಾಜನೋ ತೇಜವತೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಆಣಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಮಹಾಸದ್ದೇನ ಕನ್ದಿತ್ವಾ ರೋದಿತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಆಗತಮಗ್ಗೇನೇವ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಅಪುಚ್ಛಿ ಮಂ ಪೋರಿಸಾದೋ"**ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಕಿಂ ತ್ವಂ ಇಚ್ಛಸಿ ನಿಸಜ್ಜನ್ತಿ** ತ್ವಂ ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ಗನ್ತುಂ ಮಮ ಹತ್ಥತೋ ನಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಕಿಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ತ್ವಂ "ಮಯಾ ತಕ್ಕಸಿಲಾದೀಸು ಚಿರಪರಿಚಿತೋ ಸಚ್ಚವಾದೀ ಚಾ"ತಿ ವದಸಿ, ತಸ್ಮಾ **ಯಥಾ ಮತಿ ತೇ ಕಾಹಾಮಿ,** ಯಥಾರುಚಿ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಯದಿ ಮೇ ತ್ವಂ ಪುನೇಹಿಸೀತಿ** ಸಚೇ ಪುನ ತ್ವಂ ಏಕಂಸೇನೇವ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗಮಿಸ್ಸಸಿ।

೧೦೮. **ಪಣ್ಹೇ ಆಗಮನಂ ಮಮಾತಿ** ಪಗೇವ ಮಮ ಆಗಮನಂ **ತಸ್ಸ** ಪೋರಿಸಾದಸ್ಸ **ಪಟಿಸ್ಸುಣಿತ್ವಾ** ಪಾತೋವ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಟಿಸ್ಸವಂ ಕತ್ವಾ। **ರಜ್ಜಂ ನಿಯ್ಯಾತಯಿಂ ತದಾತಿ** ತದಾ ಪೋರಿಸಾದಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತುಕಾಮೋ "ಇದಂ ವೋ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಥಾ"ತಿ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ತಿಯೋಜನಸತಿಕಂ ರಜ್ಜಂ ನಿಯ್ಯಾತೇಸಿಂ।

೧೦೯. ಕಸ್ಮಾ ಪನ ರಜ್ಜಂ ನಿಯ್ಯಾತಯಿನ್ತಿ? **ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಸತಂ ಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಸಚ್ಚಾಪನಂ ನಾಮ ಸತಂ ಸಾಧೂನಂ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಪವೇಣೀ ಕುಲವಂಸೋ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಸಚ್ಚಪಾರಮಿತಾಧಮ್ಮಂ **ಪುಬ್ಬಕಂ** ಪೋರಾಣಂ ಜಿನೇಹಿ ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ಸೇವಿತಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಂ ಅನುರಕ್ಖನ್ತೋ ತಸ್ಸ **ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಧನಂ ದತ್ವಾ** ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ **ಪೋರಿಸಾದಂ ಉಪಾಗಮಿಂ।**

೧೧೦. **ನತ್ಥಿ ಮೇ ಸಂಸಯೋ ತತ್ಥಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಪೋರಿಸಾದಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಮನೇ "ಅಯಂ ಮಂ ಕಿಂ ನು ಖೋ ಘಾತೇಸ್ಸತಿ, ಉದಾಹು ನೋ"ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಸಂಸಯೋ ನತ್ಥಿ। "ಚಣ್ಡೋ ಸಾಹಸಿಕೋ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಸತಖತ್ತಿಯೇ ದೇವತಾಯ ಬಲಿಕಮ್ಮಕರಣಸಜ್ಜೋ ಏಕನ್ತೇನೇವ ಘಾತೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಜಾನನ್ತೋ ಏವ ಕೇವಲಂ ಸಚ್ಚವಾಚಂ ಅನುರಕ್ಖನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ

ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ತಂ ಉಪಾಗಮಿಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚೇತದೇವಂ, ತಸ್ಮಾ ಸಚ್ಚೇನ ಮೇ ಸಮೋ ನತ್ಥಿ, ಏಸಾ ಮೇ ಪರಮತ್ಥಭಾವಪ್ಪತ್ತಾ ಸಚ್ಚಪಾರಮೀತಿ।

ಉಪಾಗತೇ ಪನ ಮಹಾಸತ್ತೇ ವಿಕಸಿತಪುಣ್ಡರೀಕಪದುಮಸಸ್ಸಿರಿಕಮಸ್ಸ ಮುಖಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ವಿಗತಮರಣಭಯೋ ಹುತ್ವಾ ಆಗತೋ, ಕಿಸ್ಸ ನು ಖೋ ಏಸ ಆನುಭಾವೋ"ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ "ತಸ್ಸ ಮಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸುತತ್ತಾ ಅಯಂ ಏವಂ ತೇಜವಾ ನಿಬ್ಭಯೋ ಚ ಜಾತೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ ಸುತ್ವಾ ತೇಜವಾ ನಿಬ್ಭಯೋ ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ ಪೋರಿಸಾದೋ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಆಹ - "ಸುಣೋಮ ಸತಾರಹಗಾಥಾಯೋ ಯಾಸಂ ಸವನತ್ಥಂ ತ್ವಂ ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ಗತೋ"ತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ "ಅಯಂ ಪೋರಿಸಾದೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ, ಇಮಂ ಥೋಕಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಲಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ -

> "ಅಧಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಲುದ್ದಸ್ಸ, ನಿಚ್ಚಂ ಲೋಹಿತಪಾಣಿನೋ।
> ನತ್ಥಿ ಸಚ್ಚಂ ಕುತೋ ಧಮ್ಮೋ, ಕಿಂ ಸುತೇನ ಕರಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೧.೪೨೭) -

ವತ್ವಾ ಪುನ ತೇನ ಸುಟ್ಠುತರಂ ಸಞ್ಜಾತಸವನಾದರೇನ -

> "ಸುತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಜಾನನ್ತಿ, ನರಾ ಕಲ್ಯಾಣಪಾಪಕಂ।
> ಅಪಿ ಗಾಥಾ ಸುಣಿತ್ವಾನ, ಧಮ್ಮೇ ಮೇ ರಮತೇ ಮನೋ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೧.೪೪೪) -

ವುತ್ತೇ "ಅಯಂ ಅತಿವಿಯ ಸಞ್ಜಾತಾದರೋ ಸೋತುಕಾಮೋ, ಹನ್ದಸ್ಸ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ತೇನ ಹಿ ಸಮ್ಮ, ಸಾಧುಕಂ ಸುಣೋಹಿ ಮನಸಿಕರೋಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ನನ್ದಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಕಥಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ಗಾಥಾನಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಥುತಿಂ ಕತ್ವಾ ಛಕಾಮಾವಚರದೇವಲೋಕೇ ಏಕಕೋಲಾಹಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವತಾಸು ಸಾಧುಕಾರಂ ದದಮಾನಾಸು ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪೋರಿಸಾದಸ್ಸ -

> "ಸಕಿದೇವ ಮಹಾರಾಜ, ಸಬ್ಭಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಗಮೋ।
> ಸಾ ನಂ ಸಙ್ಗತಿ ಪಾಲೇತಿ, ನಾಸಬ್ಭಿ ಬಹುಸಙ್ಗಮೋ॥
>
> "ಸಬ್ಭಿರೇವ ಸಮಾಸೇಥ, ಸಬ್ಭಿ ಕುಬ್ಬೇಥ ಸನ್ಥವಂ।
> ಸತಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ, ಸೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ನ ಪಾಪಿಯೋ॥
>
> "ಜೀರನ್ತಿ ವೇ ರಾಜರಥಾ ಸುಚಿತ್ತಾ, ಅತ್ಥೋ ಸರೀರಮ್ಪಿ ಜರಂ ಉಪೇತಿ।
> ಸತಞ್ಚ ಧಮ್ಮೋ ನ ಜರಂ ಉಪೇತಿ, ಸನ್ತೋ ಹವೇ ಸಬ್ಭಿ ಪವೇದಯನ್ತಿ॥
>
> "ನಭಞ್ಚ ದೂರೇ ಪಥವೀ ಚ ದೂರೇ, ಪಾರಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ತದಾಹು ದೂರೇ।
> ತತೋ ಹವೇ ದೂರತರಂ ವದನ್ತಿ, ಸತಞ್ಚ ಧಮ್ಮೋ ಅಸತಞ್ಚ ರಾಜಾ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೧.೪೧೧-೪೧೪) -

ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸಿ। ತಸ್ಸ ತೇನ ಸುಕಥಿತತ್ತಾ ಚೇವ ಅತ್ತನೋ ಚ ಪುಞ್ಞಾನುಭಾವೇನ ಗಾಥಾ ಸುಣನ್ತಸ್ಸೇವ ಸಕಲಸರೀರಂ ಪಞ್ಚವಣ್ಣಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಪರಿಪೂರಿ। ಸೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಮುದುಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ "ಸಮ್ಮ ಸುತಸೋಮ, ದಾತಬ್ಬಯುತ್ತಕಂ ಹಿರಞ್ಞಾದಿಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಏಕೇಕಾಯ ಗಾಥಾಯ ಏಕೇಕಂ ವರಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಮಹಾಸತ್ತೋ "ತ್ವಂ ಅತ್ತನೋಪಿ ಹಿತಾನಿ ಅಜಾನನ್ತೋ ಪರಸ್ಸ ಕಿಂ ನಾಮ ವರಂ ದಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಅಪಸಾದೇತ್ವಾ ಪುನ ತೇನ "ವರಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಯಾಚಿತೋ

ಸಬ್ಬಪಠಮಂ “ಅಹಂ ಚಿರಕಾಲಂ ತಂ ಅರೋಗಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ವರಂ ಯಾಚಿ। ಸೋ “ಅಯಂ ಇದಾನಿ ಮೇ ವಧಿತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಖಾದಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಮಹಾನತ್ಥಕರಸ್ಸ ಮಯ್ಹಮೇವ ಜೀವಿತಮಿಚ್ಛತೀ”ತಿ ತುಟ್ಠಮಾನಸೋ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ವರಸ್ಸ ಗಹಿತಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಅದಾಸಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಹಿ ಉಪಾಯಕುಸಲತಾಯ ತಸ್ಸ ಚಿರಂ ಜೀವಿತುಕಾಮತಾಪದೇಸೇನ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಂ ಯಾಚಿ। ಅಥ “ಪರೋಸತಂ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ಜೀವಿತಂ ದೇಹೀ”ತಿ ದುತಿಯಂ ವರಂ, ತೇಸಂ ಸಕೇ ರಟ್ಠೇ ಪಟಿಪಾದನಂ ತತಿಯಂ ವರಂ, ಮನುಸ್ಸಮಂಸಖಾದನತೋ ವಿರಮಣಂ ಚತುತ್ಥಂ ವರಂ ಯಾಚಿ। ಸೋ ತೀಣಿ ವರಾನಿ ದತ್ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ವರಂ ಅದಾತುಕಾಮೋ “ಅಞ್ಞಂ ವರಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ”ತಿ ವತ್ವಾಪಿ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ನಿಪ್ಪೀಳಿಯಮಾನೋ ತಮ್ಪಿ ಅದಾಸಿಯೇವ।

ಅಥ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪೋರಿಸಾದಂ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನಂ ಕತ್ವಾ ತೇನೇವ ರಾಜಾನೋ ಮೋಚಾಪೇತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ದಾರಕಾನಂ ಕಣ್ಣತೋ ಸುತ್ತವಟ್ಟಿ ವಿಯ ಸಣಿಕಂ ರಜ್ಜುಯೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಪೋರಿಸಾದೇನ ಏಕಂ ತಚಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಪಾಸಾಣೇನ ಘಂಸಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಕತ್ವಾ ತೇಸಂ ಹತ್ಥತಲಾನಿ ಮಕ್ಖೇಸಿ। ತಙ್ಖಣಂ ಏವ ಫಾಸುಕಂ ಅಹೋಸಿ। ದ್ವೀಹತೀಹಂ ತತ್ಥೇವ ವಸಿತ್ವಾ ತೇ ಅರೋಗೇ ಕಾರೇತ್ವಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭಿಜ್ಜನಕಸಭಾವಂ ಮಿತ್ತಸನ್ಥವಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತಂ ಬಾರಾಣಸಿಂ ನೇತ್ವಾ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ “ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋಥಾ”ತಿ ತೇ ರಾಜಾನೋ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಇನ್ದಪತ್ಥನಗರತೋ ಆಗತಾಯ ಅತ್ತನೋ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಪರಿವುತೋ ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ಗತೋ ತುಟ್ಠಪಮುದಿತೇನ ನಾಗರಜನೇನ ಸಮ್ಪರಿವಾರಿಯಮಾನೋ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಮಹಾತಲಂ ಅಭಿರುಹಿ।

ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಛ ದಾನಸಾಲಾಯೋ ಕಾರೇತ್ವಾ ದೇವಸಿಕಂ ಮಹಾದಾನಾನಿ ಪವತ್ತೇನ್ತೋ ಸೀಲಾನಿ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೋ ಉಪೋಸಥಂ ಉಪವಸನ್ತೋ ಪಾರಮಿಯೋ ಅನುಬ್ರೂಹೇಸಿ। ತೇಪಿ ರಾಜಾನೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಓವಾದೇ ಠತ್ವಾ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಗ್ಗಪುರಂ ಪೂರಯಿಂಸು।

ತದಾ ಪೋರಿಸಾದೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲತ್ಥೇರೋ ಅಹೋಸಿ, ಕಾಳಹತ್ಥಿಅಮಚ್ಚೋ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೋ, ನನ್ದಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ, ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ, ರಾಜಾನೋ ಬುದ್ಧಪರಿಸಾ, ಮಾತಾಪಿತರೋ ಮಹಾರಾಜಕುಲಾನಿ, ಸುತಸೋಮಮಹಾರಾಜಾ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋಪಿ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ **ಅಲೀನಸತ್ತುಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾಯ** (ಚರಿಯಾ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೭೪ ಆದಯೋ) ವಿಯ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಮಹಾಸುತಸೋಮಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೩. ಸುವಣ್ಣಸಾಮಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೧. ತೇರಸಮೇ **ಸಾಮೋ ಯದಾ ವನೇ** ಆಸಿನ್ತಿ ಹಿಮವನ್ತಸ್ಮಿಂ ಮಿಗಸಮ್ಮತಾಯ ನಾಮ ನದಿಯಾ ತೀರೇ ಮಹತಿ ಅರಞ್ಞೇ ಸಾಮೋ ನಾಮ ತಾಪಸಕುಮಾರೋ ಯದಾ ಅಹೋಸಿ। **ಸಕ್ಕೇನ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿತೋ**ತಿ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಉಪದೇಸಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಜಾತತ್ತಾ ಸಕ್ಕೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಜನಿತೋ। ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಅತೀತೇ ಬಾರಾಣಸಿತೋ ಅವಿದೂರೇ ನದಿಯಾ ತೀರೇ ಏಕೋ ನೇಸಾದಗಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ತತ್ಥ ಜೇಟ್ಠನೇಸಾದಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಜಾತೋ। ತಸ್ಸ “ದುಕೂಲೋ”ತಿ ನಾಮಮಕಂಸು। ತಸ್ಸಾ ಏವ ನದಿಯಾ ಪರತೀರೇಪಿ ಏಕೋ ನೇಸಾದಗಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ತತ್ಥ ಜೇಟ್ಠನೇಸಾದಸ್ಸ ಧೀತಾ ಜಾತಾ। ತಸ್ಸಾ “ಪಾರಿಕಾ”ತಿ ನಾಮಮಕಂಸು। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕತೋ ಆಗತಾ ಸುದ್ಧಸತ್ತಾ। ತೇಸಂ ವಯಪ್ಪತ್ತಾನಂ

ಅನಿಚ್ಛಮಾನಾನಂಯೇವ ಆವಾಹವಿವಾಹಂ ಕರಿಂಸು। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಕಿಲೇಸಸಮುದ್ದಂ ಅನೋತರಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ವಿಯ ಏಕತೋ ವಸಿಂಸು। ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ನೇಸಾದಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ।

ಅಥ ದುಕೂಲಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ "ತಾತ, ತ್ವಂ ನೇಸಾದಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೋಸಿ, ನೇವ ಘರಾವಾಸಂ ಇಚ್ಛಸಿ, ಕಿಂ ನಾಮ ಕರಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಸೋ "ತುಮ್ಹೇಸು ಅನುಜಾನನ್ತೇಸು ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। "ತೇನ ಹಿ ಪಬ್ಬಜಾಹೀ"ತಿ। ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಯಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಮಿಗಸಮ್ಮತಾ ನಾಮ ನದೀ ಹಿಮವನ್ತತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಗಙ್ಗಂ ಪತ್ತಾ, ತಂ ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಗಙ್ಗಂ ಪಹಾಯ ಮಿಗಸಮ್ಮತಾಭಿಮುಖಾ ಅಭಿರುಹಿಂಸು। ತದಾ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಭವನಂ ಉಣ್ಹಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸಕ್ಕೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಞತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮುನಾ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಅಸ್ಸಮಂ ಮಾಪೇಸಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕದತ್ತಿಯೇ ಅಸ್ಸಮೇ ಕಾಮಾವಚರಮೇತ್ತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಪಟಿವಸಿಂಸು। ಸಕ್ಕೋಪಿ ತೇಸಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ।

ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ "ತೇಸಂ ಚಕ್ಖೂ ಪರಿಹಾಯಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ವೋ ಚಕ್ಖೂನಂ ಅನ್ತರಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಪಟಿಜಗ್ಗನಕಂ ಪುತ್ತಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಜಾನಾಮಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತತಂ, ತಸ್ಮಾ ಪಾರಿಕಾಯ ಉತುನಿಕಾಲೇ ನಾಭಿಂ ಹತ್ಥೇನ ಪರಾಮಸೇಯ್ಯಾಥ , ಏವಂ ವೋ ಪುತ್ತೋ ಜಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಸೋ ವೋ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ದುಕೂಲಪಣ್ಡಿತೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಪಾರಿಕಾಯ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಉತುನಿಕಾಲೇ ನಾಭಿಂ ಪರಾಮಸಿ। ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ದೇವಲೋಕಾ ಚವಿತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ಸಾ ದಸಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿ। ತೇನೇವಸ್ಸ "ಸುವಣ್ಣಸಾಮೋ"ತಿ ನಾಮಂ ಕರಿಂಸು। ತಂ ಅಪರಭಾಗೇ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕಮ್ಪಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ ರಕ್ಖನ್ತಾ ಅಸ್ಸಮೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ವನಮೂಲಫಲಾಫಲತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ವನೇ ಫಲಾಫಲಂ ಆದಾಯ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಮಪದತೋ ಅವಿದೂರೇ ಮೇಘೇ ಉಟ್ಠಿತೇ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಮ್ಮಿಕಮತ್ಥಕೇ ಠಿತಾನಂ ಸರೀರತೋ ಸೇದಗನ್ಧಮಿಸ್ಸಕೇ ಉದಕೇ ತಸ್ಮಿಂ ವಮ್ಮಿಕಬಿಲೇ ಠಿತಸ್ಸ ಆಸಿವಿಸಸ್ಸ ನಾಸಾಪುಟಂ ಪವಿಟ್ಠೇ ಆಸಿವಿಸೋ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ ನಾಸಾವಾತೇನ ಪಹರಿ। ದ್ವೇ ಅನ್ಧಾ ಹುತ್ವಾ ಪರಿದೇವಮಾನಾ ವಿರವಿಂಸು। ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ "ಮಮ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅತಿಚಿರಾಯನ್ತಿ, ಕಾ ನು ಖೋ ತೇಸಂ ಪವತ್ತೀ"ತಿ ಪಟಿಮಗ್ಗಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸದ್ದಮಕಾಸಿ। ತೇ ತಸ್ಸ ಸದ್ದಂ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ಪಟಿಸದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ಪುತ್ತಸಿನೇಹೇನ "ತಾತ ಸಾಮ, ಇಧ ಪರಿಪನ್ಥೋ ಅತ್ಥಿ, ಮಾ ಆಗಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸದ್ದಾನುಸಾರೇನ ಸಯಮೇವ ಸಮಾಗಮಿಂಸು। ಸೋ "ಕೇನ ವೋ ಕಾರಣೇನ ಚಕ್ಖೂನಿ ವಿನಟ್ಠಾನೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ತಾತ, ಮಯಂ ನ ಜಾನಾಮ, ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ವಮ್ಮಿಕಮತ್ಥಕೇ ಠಿತಾ, ಅಥ ನ ಪಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತಮತ್ತೇ ಏವ ಅಞ್ಞಾಸಿ "ತತ್ಥ ಆಸಿವಿಸೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ತೇನ ಕುದ್ಧೇನ ನಾಸಾವಾತೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

ಅಥ "ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿತ್ಥ, ಅಹಂ ವೋ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅಸ್ಸಮಂ ನೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನಾದಿಸಞ್ಚರಣಟ್ಠಾನೇ ರಜ್ಜುಕೇ ಬನ್ಧಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತೇ ಅಸ್ಸಮೇ ಠಪೇತ್ವಾ ವನಮೂಲಫಲಾಫಲಾನಿ ಆಹರತಿ, ಪಾತೋವ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜತಿ, ಪಾನೀಯಂ ಆಹರತಿ, ಪರಿಭೋಜನೀಯಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ, ದನ್ತಕಟ್ಠಮುಖೋದಕಾನಿ ದತ್ವಾ ಮಧುರಫಲಾಫಲಂ ದೇತಿ। ತೇಹಿ ಮುಖೇ ವಿಕ್ಖಾಲಿತೇ ಸಯಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಅವಿದೂರೇಯೇವ ಅಚ್ಛತಿ - "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಇಮೇ ಆಣಾಪೇನ್ತೀ"ತಿ। ವಿಸೇಸೇನ ಚ ಮೇತ್ತಂ ಬಹುಲಮಕಾಸಿ, ತೇನಸ್ಸ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೂಲಾ ಅಹೇಸುಂ । ಯಥಾ ಚಸ್ಸ ಸತ್ತಾ, ಏವಂ ಸತ್ತಾನಂ ಸೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೂಲೋ। ಏವಂ ಸೋ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಫಲಾಫಲತ್ಥಾಯ ಅರಞ್ಞಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಮಿಗಗಣಪರಿವುತೋ ಏವ ಅಹೋಸಿ। ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾದಿವಿಪಕ್ಖಸತ್ತಾಪಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅತಿವಿಯ ವಿಸ್ಸತ್ಥಾ, ಮೇತ್ತಾನುಭಾವೇನ ಪನಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಮುದುಚಿತ್ತತಂ ಪಟಿಲಭಿಂಸು। ಇತಿ ಸೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಮೇತ್ತಾನುಭಾವೇನ ಅಭೀರೂ ಅನುತ್ರಾಸೀ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಿಯ ಅವೇರೋ ವಿಹಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಪವನೇ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘೇ ಚ, ಮೇತ್ತಾಯಮುಪನಾಮಯಿ"**ನ್ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಮೇತ್ತಾಯಮುಪನಾಮಯಿನ್ತಿ ಮ**-ಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ, ಮೇತ್ತಾಭಾವನಾಯ ಕುರೂರಕಮ್ಮನ್ತೇ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘೇಪಿ ಫರಿ, ಪಗೇವ ಸೇಸಸತ್ತೇತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಅಥ ವಾ ಮೇತ್ತಾ ಅಯತಿ ಪವತ್ತತಿ ಏತೇನಾತಿ ಮೇತ್ತಾಯೋ, ಮೇತ್ತಾಭಾವನಾ। ತಂ ಮೇತ್ತಾಯಂ ಉಪನಾಮಯಿಂ ಸತ್ತೇಸು ಅನೋಧಿಸೋ ಉಪನೇಸಿಂ। "ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘೇಹೀ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ನ ಕೇವಲಮಹಮೇವ, ಅಥ ಖೋ ಪವನೇ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘೇಹಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಮಹಾವನೇ ತದಾ ಅಹಂ ವಿಹರಾಮಿ, ತತ್ಥ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಹಂ ಸತ್ತೇಸು ಮೇತ್ತಂ ಉಪನಾಮೇಸಿಂ। ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾಪಿ ಹಿ ತದಾ ಮಮಾನುಭಾವೇನ ಸತ್ತೇಸು ಮೇತ್ತಚಿತ್ತತಂ ಪಟಿಲಭಿಂಸು, ಪಗೇವ ಇತರೇ ಸತ್ತಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೧೧೨. **ಪಸದಮಿಗವರಾಹೇಹೀ**ತಿ ಪಸದಮಿಗೇಹಿ ಚೇವ ವನಸೂಕರೇಹಿ ಚ। **ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ**ತಿ ಏತೇಹಿ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿವಾರಿತಂ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಅರಞ್ಞೇ **ವಸಿಂ**।

೧೧೩. ಇದಾನಿ ತದಾ ಅತ್ತನೋ ಮೇತ್ತಾಭಾವನಾಯ ಲದ್ಧಂ ಆನಿಸಂಸಂ ಮತ್ಥಕಪ್ಪತ್ತಿಞ್ಚಸ್ಸ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ನ ಮಂ ಕೋಚಿ ಉತ್ತಸತೀ"**ತಿ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಸಸಬಿಳಾರಾದಿಕೋ ಭೀರುಕಜಾತಿಕೋಪಿ **ಕೋಚಿ** ಸತ್ತೋ **ಮಂ ನ ಉತ್ತಸತಿ** ನ ಉಬ್ಬಿಜ್ಜೇತಿ। ಅಹಮ್ಪಿ **ಕಸ್ಸಚಿ** ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾದಿತಿರಚ್ಛಾನತೋ ಯಕ್ಖಾದಿಅಮನುಸ್ಸತೋ ಲುದ್ದಲೋಹಿತಪಾಣಿಮನುಸ್ಸತೋತಿ ಕುತೋಚಿಪಿ **ನ ಭಾಯಾಮಿ**। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ **ಮೇತ್ತಾಬಲೇನುಪತ್ಥದ್ಧೋ** ಚಿರಕಾಲಂ ಭಾವಿತಾಯ ಮೇತ್ತಾಪಾರಮಿತಾಯಾನುಭಾವೇನ ಉಪತ್ಥಮ್ಭಿತೋ ತಸ್ಮಿಂ **ಪವನೇ** ಮಹಾಅರಞ್ಞೇ **ತದಾ ರಮಾಮಿ** ಅಭಿರಮಾಮೀತಿ। ಸೇಸಂ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವ।

ಏವಂ ಪನ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇ ಮೇತ್ತಾಯನ್ತೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚ ಸಾಧುಕಂ ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಅರಞ್ಞತೋ ಮಧುರಫಲಾಫಲಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅಸ್ಸಮೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಪಾನೀಯಂ ಆದಾಯ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಿಗಗಣಪರಿವುತೋ ದ್ವೇ ಮಿಗೇ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಪಾನೀಯಘಟಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ನದೀತಿತ್ಥಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಪೀಳಿಯಕ್ಖೋ ನಾಮ ರಾಜಾ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಸಿ। ಸೋ ಮಿಗಮಂಸಲೋಭೇನ ಮಾತರಂ ರಜ್ಜಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಸನ್ನದ್ಧಪಞ್ಚಾವುಧೋ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಿಗೇ ವಧಿತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ಚರನ್ತೋ ಮಿಗಸಮ್ಮತಂ ನದಿಂ ಪತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಸಾಮಸ್ಸ ಪಾನೀಯಗಹಣತಿತ್ಥಂ ಪತ್ತೋ। ಮಿಗಪದವಲಞ್ಜಂ ದಿಸ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಂ ತಥಾ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಾ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಏವಂ ವಿಚರನ್ತೋ ಮನುಸ್ಸೋ ನ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ, ದೇವೋ ನು ಖೋ ಏಸ ನಾಗೋ ನು ಖೋ, ಸಚಾಹಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸಹಸಾ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯಾತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಏತಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ದುಬ್ಬಲಂ ಕತ್ವಾ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಂ ನ್ಹತ್ವಾ ವಾಕಚೀರಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಅಜಿನಚಮ್ಮಂ ಏಕಂಸಂ ಕರಿತ್ವಾ ಪಾನೀಯಘಟಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಾಮಂಸಕೂಟೇ ಠಪನಕಾಲೇ "ಇದಾನಿ ತಂ ವಿಜ್ಝಿತುಂ ಸಮಯೋ"ತಿ ವಿಸಪೀತೇನ ಸರೇನ ದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸೇ ವಿಜ್ಝಿ। ಸರೋ ವಾಮಪಸ್ಸೇನ ನಿಕ್ಖಮಿ। ತಸ್ಸ ವಿದ್ಧಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಮಿಗಗಣೋ ಭೀತೋ ಪಲಾಯಿ।

ಸಾಮಪಣ್ಡಿತೋ ಪನ ವಿದ್ಧೋಪಿ ಪಾನೀಯಘಟಂ ಯಥಾ ವಾ ತಥಾ ವಾ ಅನವಸುಮ್ಭೇತ್ವಾ ಸತಿಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸಣಿಕಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ವಾಲುಕಂ ಬ್ಯೂಹಿತ್ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ದಿಸಂ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ವಸನಟ್ಠಾನದಿಸಾಭಾಗೇನ ಸೀಸಂ ಕತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಮುಖೇನ ಲೋಹಿತಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ "ಮಮ ಕೋಚಿ ವೇರೀ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಮಮಪಿ ಕತ್ಥಚಿ ವೇರಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ -

> "ಕೋ ನು ಮಂ ಉಸುನಾ ವಿಜ್ಝಿ, ಪಮತ್ತಂ ಉದಹಾರಕಂ।
> ಖತ್ತಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವೇಸ್ಸೋ, ಕೋ ಮಂ ವಿದ್ಧಾ ನಿಲೀಯತೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೨೨.೨೯೬)।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ “ಅಯಂ ಮಯಾ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪಥವಿಯಂ ಪಾತಿತೋಪಿ ನೇವ ಮಂ ಅಕ್ಕೋಸತಿ ನ ಪರಿಭಾಸತಿ, ಮಮ ಹದಯಮಂಸಂ ಸಮ್ಬಾಹನ್ತೋ ವಿಯ ಪಿಯವಚನೇನ ಸಮುದಾಚರತಿ, ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿದ್ಧಭಾವಂ ಆವಿಕತ್ವಾ “ಕೋ ವಾ ತ್ವಂ ಕಸ್ಸ ವಾ ಪುತ್ತೋ”ತಿ ಮಹಾಸತ್ತಂ ಪುಚ್ಛಿ।

ಸೋ “ಸಾಮೋ ನಾಮಾಹಂ ದುಕೂಲಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ನಾಮ ನೇಸಾದಇಸಿನೋ ಪುತ್ತೋ, ಕಿಸ್ಸ ಪನ ಮಂ ವಿಜ್ಝೀ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಪಠಮಂ “ಮಿಗಸಞ್ಞಾಯಾ”ತಿ ಮುಸಾವಾದಂ ವತ್ವಾ “ಅಹಂ ಇಮಂ ನಿರಪರಾಧಂ ಅಕಾರಣೇನ ವಿಜ್ಝಿ”ನ್ತಿ ಅನುಸೋಚಿತ್ವಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇಸಂ ಅತ್ತಾನಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ತೇಹಿ ಕತಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ “ಸಾಮೋ ಮಯಾ ವಿದ್ಧೋ”ತಿ ವತ್ವಾ ತೇ ಪರಿದೇವನ್ತೇ ಸೋಕಸಮಾಪನ್ನೇ “ಯಂ ಸಾಮೇನ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಪರಿಚಾರಿಕಕಮ್ಮಂ, ತಂ ಕತ್ವಾ ಅಹಂ ವೋ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಸಮಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಸಾಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆನೇಸಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಪರಿದೇವಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಉರೇ ಹತ್ಥಂ ಠಪೇತ್ವಾ “ಪುತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಸರೀರೇ ಉಸುಮಾ ವತ್ತತೇವ, ವಿಸವೇಗೇನ ವಿಸಞ್ಞಿತಂ ಆಪನ್ನೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ನಿಬ್ಬಿಸಭಾವತ್ಥಾಯ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ -

“ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿತ್ಥಿ ಕತಂ ಪುಞ್ಞಂ, ಮಯ್ಹಞ್ಚೇವ ಪಿತುಚ್ಚ ತೇ।
ಸಬ್ಬೇನ ತೇನ ಕುಸಲೇನ, ವಿಸಂ ಸಾಮಸ್ಸ ಹಞ್ಞತೂ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೩೮೮) -

ಮಾತರಾ,

“ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿತ್ಥಿ ಕತಂ ಪುಞ್ಞಂ, ಮಯ್ಹಞ್ಚೇವ ಮಾತುಚ್ಚ ತೇ।
ಸಬ್ಬೇನ ತೇನ ಕುಸಲೇನ, ವಿಸಂ ಸಾಮಸ್ಸ ಹಞ್ಞತೂ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೩೯೬) -

ಪಿತರಾ,

“ಪಬ್ಬತ್ಯಾಹಂ ಗನ್ಧಮಾದನೇ, ಚಿರರತ್ತನಿವಾಸಿನೀ।
ನ ಮೇ ಪಿಯತರೋ ಕೋಚಿ, ಅಞ್ಞೋ ಸಾಮೇನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಏತೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ, ವಿಸಂ ಸಾಮಸ್ಸ ಹಞ್ಞತೂ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೩೯೮) -

ದೇವತಾಯ ಚ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಕತಾಯ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ವುಟ್ಠಾಸಿ। ಪದುಮಪತ್ತಪಲಾಸೇ ಉದಕಬಿನ್ದು ವಿಯ ವಿನಿವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಆಬಾಧೋ ವಿಗತೋ। ವಿದ್ಧಟ್ಠಾನಂ ಅರೋಗಂ ಪಾಕತಿಕಮೇವ ಅಹೋಸಿ। ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಚಕ್ಖೂನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಂಸು। ಇತಿ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಅರೋಗತಾ, ಮಾತಾಪಿತೂನಞ್ಚ ಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭೋ, ಅರುಣುಗ್ಗಮನಂ, ತೇಸಂ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಅಸ್ಸಮೇಯೇವ ಅವಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಏಕಕ್ಖಣೇಯೇವ ಅಹೋಸಿ।

ಅಥ ಮಹಾಸತ್ತೋ ರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ “ಧಮ್ಮಂ ಚರ, ಮಹಾರಾಜಾ”ತಿಆದಿನಾ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೪೧೧-೪೧೨) ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಉತ್ತರಿಮ್ಪಿ ಓವದಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಸೀಲಾನಿ ಅದಾಸಿ । ಸೋ ತಸ್ಸ ಓವಾದಂ ಸಿರಸಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗಪರಾಯನೋ ಅಹೋಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗೋ ಅಹೋಸಿ।

ತದಾ ರಾಜಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಅಹೋಸಿ, ದೇವಧೀತಾ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ, ಸಕ್ಕೋ ಅನುರುದ್ಧೋ, ಪಿತಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ, ಮಾತಾ ಭದ್ದಕಾಪಿಲಾನೀ, ಸಾಮಪಣ್ಡಿತೋ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸೇಸಪಾರಮಿಯೋ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ವಿಸಪೀತೇನ ಸಲ್ಲೇನ ದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸೇನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಾಮಪಸ್ಸತೋ ವಿನಿವಿಜ್ಝನವಸೇನ ವಿದ್ಧೋಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾಯವಿಕಾರಂ ಅಕತ್ವಾ ಉದಕಘಟಸ್ಸ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪನಂ, ವಧಕೇ ಅಞ್ಞಾತೇಪಿ ಞಾತೇ ವಿಯ ಚಿತ್ತವಿಕಾರಾಭಾವೋ, ಪಿಯವಚನೇನ ಸಮುದಾಚಾರೋ, ಮಾತಾಪಿತುಉಪಟ್ಠಾನಪುಞ್ಞತೋ ಮಯ್ಹಂ ಪರಿಹಾನೀತಿ ಅನುಸೋಚನಮತ್ತಂ, ಅರೋಗೇ ಜಾತೇ ರಞ್ಞೋ ಕಾರುಞ್ಞಂ ಮೇತ್ತಞ್ಚ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ, ಓವಾದದಾನನ್ತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಸುವಣ್ಣಸಾಮಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೪. ಏಕರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೪. ಚುದ್ದಸಮೇ **ಏಕರಾಜಾತಿ ವಿಸ್ಸುತೋತಿ** ಏಕರಾಜಾತಿ ಇಮಿನಾ ಅನ್ವತ್ಥನಾಮೇನ ಜಮ್ಬುದೀಪತಲೇ ಪಾಕಟೋ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಹಿ ತದಾ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಪತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೋ ಕುಸಲಸೀಲಾಚಾರಸದ್ಧಾಸುತಾದಿಅನಞ್ಞಸಾಧಾರಣಗುಣವಿಸೇಸಯೋಗೇನ ಪಾರಮಿಪರಿಭಾವನೇನ ಚ ಜಮ್ಬುದೀಪತಲೇ ಅದುತಿಯತ್ತಾ ಪಧಾನಭಾವೇನ ಚ "ಏಕರಾಜಾ"ತಿ ಪಕಾಸನಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। **ಪರಮಂ ಸೀಲಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯಾತಿ** ಸುಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಿಕವಾಚಸಿಕಸಂವರಸಙ್ಖಾತಞ್ಚೇವ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಮನೋಸಮಾಚಾರಸಙ್ಖಾತಞ್ಚ ಪರಮಂ ಉತ್ತಮಂ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಸೀಲಂ ಸಮಾದಾನವಸೇನ ಚ ಅವೀತಿಕ್ಕಮನವಸೇನ ಚ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅನುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ। **ಪಸಾಸಾಮಿ ಮಹಾಮಹಿನ್ತಿ** ತಿಯೋಜನಸತಿಕೇ ಕಾಸಿರಟ್ಠೇ ಮಹತಿಂ ಮಹಿಂ ಅನುಸಾಸಾಮಿ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಮಿ।

೧೧೫. **ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥೇತಿ** ಪಾಣಾತಿಪಾತಾವೇರಮಣಿ ಯಾವ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀತಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ದಸವಿಧೇ ಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥೇ, ಏತೇ ವಾ ಅನವಸೇಸತೋ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಾಮಿ। **ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹೀತಿ** ದಾನಂ ಪಿಯವಚನಂ ಅತ್ಥಚರಿಯಾ ಸಮಾನತ್ತತಾತಿ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹನಕಾರಣೇಹಿ ಯದಾ ಏಕರಾಜಾತಿ ವಿಸ್ಸುತೋ ಹೋಮಿ, ತದಾ ಯಥಾರಹಂ **ಮಹಾಜನಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾಮೀತಿ** ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

೧೧೬. **ಏವನ್ತಿ** ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಸೀಲಪರಿಪೂರಣಂ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಮಹಾಜನಸಙ್ಗಣ್ಹನನ್ತಿ ಯಥಾವುತ್ತೇನ ಇಮಿನಾ ಆಕಾರೇನ **ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ। ಇಧಲೋಕೇ ಪರತ್ಥ ಚಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಯಂ ಅಪ್ಪಮಜ್ಜನಂ, ತತ್ಥ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೇ ಅತ್ಥೇ, ಪರಲೋಕೇ ಯಂ ಅಪ್ಪಮಜ್ಜನಂ ತತ್ಥ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೇ ಅತ್ಥೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಸತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಬ್ಬಸೇನೋತಿ** ಏವಂನಾಮಕೋ ಕೋಸಲರಾಜಾ। **ಉಪಗನ್ತ್ವಾತಿ** ಚತುರಙ್ಗಿನಿಂ ಸೇನಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ ಅಬ್ಭುಯ್ಯಾನವಸೇನ ಮಮ ರಜ್ಜಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ। **ಅಚ್ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಪುರಂ ಮಮಾತಿ** ಮಮ ಬಾರಾಣಸಿನಗರಂ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಗಣ್ಹನ್ತೋ।

ತತ್ರಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ - ಮಹಾಸತ್ತೋ ಹಿ ತದಾ ನಗರಸ್ಸ ಚತೂಸು ದ್ವಾರೇಸು ಚತಸ್ಸೋ ಮಜ್ಝೇ ಏಕಂ ನಿವೇಸನದ್ವಾರೇ ಏಕನ್ತಿ ಛ ದಾನಸಾಲಾಯೋ ಕಾರೇತ್ವಾ ಕಪಣದ್ಧಿಕಾದೀನಂ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಸೀಲಂ ರಕ್ಖತಿ, ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಖನ್ತಿಮೇತ್ತಾನುದ್ದಯಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಪುತ್ತಂ ಪರಿತೋಸಯಮಾನೋ ವಿಯ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇ ಪರಿತೋಸಯಮಾನೋ ಧಮ್ಮೇನ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತಿ। ತಸ್ಸೇಕೋ ಅಮಚ್ಚೋ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಪದುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಪಾಕಟೋವ ಜಾತೋ। ಅಮಚ್ಚಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ತಂ ಅತ್ತನಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ಞತ್ವಾ ತಂ ಅಮಚ್ಚಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಅನ್ಧಬಾಲ, ಅಯುತ್ತಂ ತೇ ಕತಂ, ನ ತ್ವಂ ಮಮ ವಿಜಿತೇ ವಸಿತುಂ ಅರಹಸಿ, ಅತ್ತನೋ ಧನಞ್ಚ ಪುತ್ತದಾರಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಯಾಹೀ"ತಿ ರಟ್ಠಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ।

ಸೋ ಕೋಸಲಜನಪದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಬ್ಬಸೇನಂ ನಾಮ ಕೋಸಲರಾಜಾನಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ತಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ತಂ ರಾಜಾನಂ ಆಹ – “ದೇವ, ಬಾರಾಣಸಿರಜ್ಜಂ ನಿಮ್ಮಕ್ಖಿಕಮಧುಪಟಲಸದಿಸಂ, ಅತಿಮುದುಕೋ ರಾಜಾ, ಸುಖೇನೇವ ತಂ ರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ ಸಕ್ಕೋಸೀ”ತಿ। ದಬ್ಬಸೇನೋ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಮಹಾನುಭಾವತಾಯ ತಸ್ಸ ವಚನಂ ಅಸದ್ದಹನ್ತೋ ಮನುಸ್ಸೇ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಕಾಸಿರಟ್ಠೇ ಗಾಮಘಾತಾದೀನಿ ಕಾರೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಚೋರಾನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಧನಂ ದತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ “ಅತಿವಿಯ ಧಮ್ಮಿಕೋ ರಾಜಾ”ತಿ ಞತ್ವಾ “ಬಾರಾಣಸಿರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಬಲವಾಹನಂ ಆದಾಯ ನಿಯ್ಯಾಸಿ । ಅಥ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಮಹಾಯೋಧಾ “ಕೋಸಲರಾಜಾ ಆಗಚ್ಛತೀ”ತಿ ಸುತ್ವಾ “ಅಮ್ಹಾಕಂ ರಜ್ಜಸೀಮಂ ಅನೋಕ್ಕಮನ್ತಮೇವ ನಂ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಮಾ”ತಿ ಅತ್ತನೋ ರಞ್ಞೋ ವದಿಂಸು।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋ “ತಾತಾ, ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕಿಲಮನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ರಜ್ಜತ್ಥಿಕಾ ರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹನ್ತು, ಮಾ ಗಮಿತ್ಥಾ”ತಿ ನಿವಾರೇಸಿ। ಕೋಸಲರಾಜಾ ಜನಪದಮಜ್ಝಂ ಪಾವಿಸಿ। ಮಹಾಯೋಧಾ ಪುನಪಿ ರಞ್ಞೋ ತಥೇವ ವದಿಂಸು। ರಾಜಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ನಿವಾರೇಸಿ। ದಬ್ಬಸೇನೋ ಬಹಿನಗರೇ ಠತ್ವಾ “ರಜ್ಜಂ ವಾ ದೇತು ಯುದ್ಧಂ ವಾ”ತಿ ಏಕರಾಜಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಏಕರಾಜಾ “ನತ್ಥಿ ಮಯಾ ಯುದ್ಧಂ, ರಜ್ಜಂ ಗಣ್ಹಾತೂ”ತಿ ಪಟಿಸಾಸನಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಪುನಪಿ ಮಹಾಯೋಧಾ “ದೇವ, ನ ಮಯಂ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತುಂ ದೇಮ, ಬಹಿನಗರೇಯೇವ ನಂ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಮಾ”ತಿ ಆಹಂಸು। ರಾಜಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ನಿವಾರೇತ್ವಾ ನಗರದ್ವಾರಾನಿ ಅವಾಪುರಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾತಲೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕಮಜ್ಝೇ ನಿಸೀದಿ। ದಬ್ಬಸೇನೋ ಮಹನ್ತೇನ ಬಲವಾಹನೇನ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಏಕಮ್ಪಿ ಪಟಿಸತ್ತುಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಸಬ್ಬರಜ್ಜಂ ಹತ್ಥಗತಂ ಕತ್ವಾ ರಾಜನಿವೇಸನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾತಲಂ ಆರುಯ್ಹ ನಿರಪರಾಧಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ಆವಾಟೇ ನಿಖಣಾಪೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

“ದಬ್ಬಸೇನೋ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ, ಅಚ್ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಪುರಂ ಮಮ॥

೧೧೭“ರಾಜೂಪಜೀವೇ ನಿಗಮೇ, ಸಬಲಟ್ಠೇ ಸರಟ್ಠಕೇ।
ಸಬ್ಬಂ ಹತ್ಥಗತಂ ಕತ್ವಾ, ಕಾಸುಯಾ ನಿಖಣೀ ಮಮ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ರಾಜೂಪಜೀವೇ**ತಿ ಅಮಚ್ಚಪಾರಿಸಜ್ಜಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಆದಿಕೇ ರಾಜಾನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವನ್ತೇ। **ನಿಗಮೇ**ತಿ ನೇಗಮೇ। **ಸಬಲಟ್ಠೇ**ತಿ ಸೇನಾಪರಿಯಾಪನ್ನತಾಯ ಬಲೇ ತಿಟ್ಠನ್ತೀತಿ ಬಲಟ್ಠಾ, ಹತ್ಥಾರೋಹಾದಯೋ, ಬಲಟ್ಠೇಹಿ ಸಹಾತಿ ಸಬಲಟ್ಠೇ। **ಸರಟ್ಠಕೇ**ತಿ ಸಜನಪದೇ, ರಾಜೂಪಜೀವೇ ನಿಗಮೇ ಚ ಅಞ್ಞಞ್ಚ **ಸಬ್ಬಂ ಹತ್ಥಗತಂ ಕತ್ವಾ। ಕಾಸುಯಾ ನಿಖಣೀ ಮಮ**ನ್ತಿ ಸಬಲವಾಹನಂ ಸಕಲಂ ಮಮ ರಜ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಮ್ಪಿ ಗಲಪ್ಪಮಾಣೇ ಆವಾಟೇ ನಿಖಣಾಪೇಸಿ। **ಜಾತಕೇಪಿ** –

“ಅನುತ್ತರೇ ಕಾಮಗುಣೇ ಸಮಿದ್ಧೇ, ಭುತ್ವಾನ ಪುಬ್ಬೇ ವಸಿ ಏಕರಾಜಾ।
ಸೋ ದಾನಿ ದುಗ್ಗೇ ನರಕಮ್ಹಿ ಖಿತ್ತೋ, ನಪ್ಪಜ್ಜಹೇ ವಣ್ಣಬಲಂ ಪುರಾಣ”ನ್ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೪.೯) –

ಆವಾಟೇ ಖಿತ್ತಭಾವೋ ಆಗತೋ। **ಜಾತಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩.೪.೯) ಪನ “ಸಿಕ್ಕಾಯ ಪಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ಉತ್ತರುಮ್ಮಾರೇ ಹೇಟ್ಠಾಸೀಸಕಂ ಓಲಮ್ಬೇಸೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಚೋರರಾಜಾನಂ ಆರಬ್ಭ ಮೇತ್ತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಕಾಸುತೋ ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ –

೧೧೮“ಅಮಚ್ಚಮಣ್ಡಲಂ ರಜ್ಜಂ, ಫೀತಂ ಅನ್ತೇಪುರಂ ಮಮ।
ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾನ ಗಹಿತಂ, ಪಿಯಪುತ್ತಂವ ಪಸ್ಸಹ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಅಮಚ್ಚಮಣ್ಡಲನ್ತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ರಾಜಕಿಚ್ಚೇ ರಞ್ಞಾ ಅಮಾ ಸಹ ವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅಮಚ್ಚಾ, ಸದ್ಧಿಂ ವಾ ತೇಸಂ ಮಣ್ಡಲಂ ಸಮೂಹಂ। **ಫೀತನ್ತಿ** ಬಲವಾಹನೇನ ನಗರಜನಪದಾದೀಹಿ ಸಮಿದ್ಧಂ **ರಜ್ಜಂ।** ಇತ್ಥಾಗಾರದಾಸಿದಾಸಪರಿಜನೇಹಿ ಚೇವ ವತ್ಥಾಭರಣಾದಿಉಪಭೋಗೂಪಕರಣೇಹಿ ಚ ಸಮಿದ್ಧಂ **ಮಮ ಅನ್ತೇಪುರಞ್ಚ** ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಹಿತಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಂ ಅಮಿತ್ತರಾಜಾನಂ ಯಾಯ ಅತ್ತನೋ **ಪಿಯಪುತ್ತಂವ ಪಸ್ಸಿಂ ಅಹಂ,** ತಾಯ ಏವಂಭೂತಾಯ ಮೇತ್ತಾಯ ಮೇ ಸಮೋ ಸಕಲಲೋಕೇ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಂಭೂತಾ ಏಸಾ ಮೇ ಮೇತ್ತಾಪಾರಮೀ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಭಾವಂ ಪತ್ತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಏವಂ ಪನ ಮಹಾಸತ್ತೇ ತಂ ಚೋರರಾಜಾನಂ ಆರಬ್ಭ ಮೇತ್ತಂ ಫರಿತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಿನ್ನೇ ತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ದಾಹೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ "ಡಯ್ಹಾಮಿ ಡಯ್ಹಾಮೀ"ತಿ ಭೂಮಿಯಂ ಅಪರಾಪರಂ ಪರಿವತ್ತತಿ। "ಕಿಮೇತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ, ಮಹಾರಾಜ, ತುಮ್ಹೇ ನಿರಪರಾಧಂ ಧಮ್ಮಿಕರಾಜಾನಂ ಆವಾಟೇ ನಿಖಣಾಪಯಿತ್ಥಾತಿ। "ತೇನ ಹಿ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಉದ್ಧರಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಪುರಿಸಾ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ರಾಜಾನಂ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದಬ್ಬಸೇನಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಸೋ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ರಜ್ಜಂ ತುಮ್ಹೇವ ಕಾರೇಥ, ಅಹಂ ವೋ ಚೋರೇ ಪಟಿಬಾಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಸ್ಸ ದುಟ್ಠಾಮಚ್ಚಸ್ಸ ರಾಜಾಣಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ರಜ್ಜಂ ಅಮಚ್ಚಾನಂ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಮಹಾಜನಂ ಸೀಲಾದಿಗುಣೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಾಯನೋ ಅಹೋಸಿ।

ತದಾ ದಬ್ಬಸೇನೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಅಹೋಸಿ, ಏಕರಾಜಾ ಲೋಕನಾಥೋ।

ತಸ್ಸ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಛಸು ದಾನಸಾಲಾಸು ಛಸತಸಹಸ್ಸವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇನ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕರಞ್ಞೋ ಸಕಲರಜ್ಜಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ಚ ದಾನಪಾರಮೀ, ನಿಚ್ಚಸೀಲಉಪೋಸಥಕಮ್ಮವಸೇನ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ಅನವಸೇಸಸೀಲಸಂವರವಸೇನ ಚ ಸೀಲಪಾರಮೀ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾವಸೇನ ಝಾನಾಧಿಗಮವಸೇನ ಚ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ, ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಾಹಿತವಿಚಾರಣವಸೇನ ದಾನಸೀಲಾದಿಸಂವಿದಹನವಸೇನ ಚ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮೀ, ದಾನಾದಿಪುಞ್ಞಸಮ್ಭಾರಸ್ಸ ಅಬ್ಭುಸ್ಸಹನವಸೇನ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದಿವಿನೋದನವಸೇನ ಚ ವೀರಿಯಪಾರಮೀ, ದುಟ್ಠಾಮಚ್ಚಸ್ಸ ದಬ್ಬಸೇನರಞ್ಞೋ ಚ ಅಪರಾಧಸಹನವಸೇನ ಖನ್ತಿಪಾರಮೀ, ಯಥಾಪಟಿಞ್ಞಂ ದಾನಾದಿನಾ ಅವಿಸಂವಾದನವಸೇನ ಚ ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ, ದಾನಾದೀನಂ ಅಚಲಸಮಾದಾನಾಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮೀ, ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇಪಿ ಏಕನ್ತೇನ ಹಿತೂಪಸಂಹಾರವಸೇನ ಮೇತ್ತಾಝಾನನಿಬ್ಬತ್ತನೇನ ಚ ಮೇತ್ತಾಪಾರಮೀ, ದುಟ್ಠಾಮಚ್ಚೇನ ದಬ್ಬಸೇನೇನ ಚ ಕತಾಪರಾಧೇ ಹಿತೇಸೀಹಿ ಅತ್ತನೋ ಅಮಚ್ಚಾದೀಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೇ ಉಪಕಾರೇ ಚ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಣೇನ ರಜ್ಜಸುಖಪ್ಪತ್ತಕಾಲೇ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕರಞ್ಞಾ ನರಕೇ ಖಿತ್ತಕಾಲೇ ಸಮಾನಚಿತ್ತತಾಯ ಚ ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮೀ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ –

"ಪನುಜ್ಜ ದುಕ್ಖೇನ ಸುಖಂ ಜನಿನ್ದ, ಸುಖೇನ ವಾ ದುಕ್ಖಮಸಯ್ಹಸಾಹಿ।
ಉಭಯತ್ಥ ಸನ್ತೋ ಅಭಿನಿಬ್ಬುತತ್ತಾ, ಸುಖೇ ಚ ದುಕ್ಖೇ ಚ ಭವನ್ತಿ ತುಲ್ಯಾ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೪.೧೨)।

ಯಸ್ಮಾ ಪನೇತ್ಥ ಮೇತ್ತಾಪಾರಮೀ ಅತಿಸಯವತೀ, ತಸ್ಮಾ ತದತ್ಥದೀಪನತ್ಥಂ ಸಾ ಏವ ಪಾಳಿ ಆರುಳ್ಹಾ। ತಥಾ ಇಧ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಓರಸಪುತ್ತೇ ವಿಯ ಸಮಾನುಕಮ್ಪತಾದಯೋ ಗುಣವಿಸೇಸಾ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಏಕರಾಜಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಮೇತ್ತಾಪಾರಮೀ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೫. ಮಹಾಲೋಮಹಂಸಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೯. ಪನ್ನರಸಮೇ "ಸುಸಾನೇ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಮೀ"ತಿ ಏತ್ಥಾಯಂ ಅನುಪುಬ್ಬಿಕಥಾ -

ಮಹಾಸತ್ತೋ ಹಿ ತದಾ ಮಹತಿ ಉಳಾರಭೋಗೇ ಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವುದ್ಧಿಮನ್ವಾಯ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಗರುವಾಸಂ ವಸನ್ತೋ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಂ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಪತ್ವಾ ಕುಲಘರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಞಾತಕೇಹಿ "ಕುಟುಮ್ಬಂ ಸಣ್ಠಪೇಹೀ"ತಿ ಯಾಚಿಯಮಾನೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚತಾಮನಸಿಕಾರಮುಖೇನ ಸಬ್ಬಭವೇಸು ಅಭಿವಡ್ಢಮಾನಸಂವೇಗೋ ಕಾಯೇ ಚ ಅಸುಭಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಘರಾವಾಸಪಲಿಬೋಧಾಧಿಭೂತಂ ಕಿಲೇಸಗಹನಂ ಅನೋಗಾಹೇತ್ವಾವ ಚಿರಕಾಲಸಮ್ಪರಿಚಿತಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಜ್ಝಾಸಯಂ ಉಪಬ್ರೂಹಯಮಾನೋ ಮಹನ್ತಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ಪುನ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಚಾಹಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ಗುಣಸಮ್ಭಾವನಾಪಾಕಟೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಸೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಂ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಪಗನ್ತ್ವಾ "ಪಹೋಮಿ ಚಾಹಂ ಲಾಭಾಲಾಭಾದೀಸು ನಿಬ್ಬಿಕಾರೋ ಹೋತು"ನ್ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ತಕ್ಕೇನ್ತೋ "ವಿಸೇಸತೋ ಪರಪರಿಭವಸಹನಾದಿಪಟಿಪದಂ ಪೂರೇನ್ತೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮಿಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿವತ್ಥವತ್ಥೇನೇವ ಗೇಹತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪರಮಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿಕೋಪಿ ಅಬಲಬಲೋ ಅಮನ್ದಮನ್ದೋ ವಿಯ ಪರೇಸಂ ಅಚಿತ್ತಕರೂಪೇನ ಹೀಳಿತಪರಿಭೂತೋ ಹುತ್ವಾ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು ಏಕರತ್ತಿವಾಸೇನೇವ ವಿಚರತಿ। ಯತ್ಥ ಪನ ಮಹನ್ತಂ ಪರಿಭವಂ ಪಟಿಲಭತಿ, ತತ್ಥ ಚಿರಮ್ಪಿ ವಸತಿ। ಸೋ ನಿವತ್ಥವತ್ಥೇ ಜಿಣ್ಣೇ ಪಿಲೋತಿಕಖಣ್ಡೇನ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಜಿಣ್ಣೇ ಕೇನಚಿ ದಿನ್ನಂ ಅಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಹಿರಿಕೋಪೀನಪಟಿಚ್ಛಾದನಮತ್ತೇನೇವ ಚರತಿ। ಏವಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಏಕಂ ನಿಗಮಗಾಮಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ತತ್ಥ ಗಾಮದಾರಕಾ ಧುತ್ತಜಾತಿಕಾ ವೇಧವೇರಾ ಕೇಚಿ ರಾಜವಲ್ಲಭಾನಂ ಪುತ್ತನತ್ತುದಾಸಾದಯೋ ಚ ಉದ್ಧತಾ ಉನ್ನಳಾ ಚಪಲಾ ಮುಖರಾ ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಕೀಳಾಬಹುಲಾ ವಿಚರನ್ತಿ। ದುಗ್ಗತೇ ಮಹಲ್ಲಕೇ ಪುರಿಸೇ ಚ ಇತ್ಥಿಯೋ ಚ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಭಸ್ಮಪುಟೇನ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಆಕಿರನ್ತಿ, ಕೇತಕಿಪಣ್ಣಂ ಕಚ್ಛನ್ತರೇ ಓಲಮ್ಬೇನ್ತಿ, ತೇನ ವಿಪ್ಪಕಾರೇನ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೇ ಯಥಾವಜ್ಜಕೀಳಿತಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಉಪಹಸನ್ತಿ। ಮಹಾಪುರಿಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ನಿಗಮೇ ತೇ ಏವಂ ವಿಚರನ್ತೇ ಧುತ್ತದಾರಕೇ ದಿಸ್ವಾ "ಲದ್ಧೋ ವತ ದಾನಿ ಮೇ ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮಿಯಾ ಪರಿಪೂರಣೂಪಾಯೋ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಿಹಾಸಿ। ತಂ ತೇ ಧುತ್ತದಾರಕಾ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಕಾತುಂ ಆರಭನ್ತಿ।

ಮಹಾಸತ್ತೋ ತಂ ಅಸಹನ್ತೋ ವಿಯ ಚ ತೇಹಿ ಭಾಯನ್ತೋ ವಿಯ ಚ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ತೇ ತಂ ಅನುಬನ್ಧನ್ತಿ। ಸೋ ತೇಹಿ ಅನುಬನ್ಧಿಯಮಾನೋ "ಏತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಪಟಿವತ್ತಾ"ತಿ ಸುಸಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಟ್ಠಿಕಂ ಸೀಸೂಪಧಾನಂ ಕತ್ವಾ ಸಯತಿ। ಧುತ್ತದಾರಕಾಪಿ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಓಟ್ಠುಭನಾದಿಕಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ। ಏವಂ ತೇ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಕರೋನ್ತಿ ಏವ। ಯೇ ಪನ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ, ತೇ ಏವಂ ಕರೋನ್ತೇ ಪಸ್ಸನ್ತಿ। ತೇ ತೇ ಪಟಿಬಾಹಿತ್ವಾ "ಅಯಂ ಮಹಾನುಭಾವೋ ತಪಸ್ಸೀ ಮಹಾಯೋಗೀ"ತಿ ಚ ಞತ್ವಾ ಉಳಾರಂ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಮಹಾಸತ್ತೋ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಏಕಸದಿಸೋವ ಹೋತಿ ಮಜ್ಝತ್ತಭೂತೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಸುಸಾನೇ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಮೀ"**ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಸುಸಾನೇ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಮಿ, ಛವಟ್ಠಿಕಂ ಉಪನಿಧಾಯಾ**ತಿ ಆಮಕಸುಸಾನೇ ಛಡ್ಡಿತಕಳೇವರತೋ ಸೋಣಸಿಙ್ಗಾಲಾದೀಹಿ ತಹಿಂ ತಹಿಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತೇಸು ಅಟ್ಠಿಕೇಸು ಏಕಂ ಅಟ್ಠಿಕಂ ಸೀಸೂಪಧಾನಂ ಕತ್ವಾ ಸುಚಿಮ್ಹಿ ಚ ಅಸುಚಿಮ್ಹಿ ಚ ಸಮಾನಚಿತ್ತತಾಯ ತಸ್ಮಿಂ ಸುಸಾನೇ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಮಿ, ಸಯಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಗಾಮಣ್ಡಲಾ**ತಿ ಗಾಮದಾರಕಾ। **ರೂಪಂ ದಸ್ಸೇನ್ತಿನಪ್ಪಕ**ನ್ತಿ ಯಥಾವಜ್ಜಕೀಳಿತಾಯ ಓಟ್ಠುಭನಉಪಹಸನಉಮ್ಮಿಹನಾದೀಹಿ ಕಣ್ಣಸೋತೇ ಸಲಾಕಪ್ಪವೇಸನಾದೀಹಿ ಚ ಅತಿಕಕ್ಖಳಂ ಅನಪ್ಪಕಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ರೂಪಂ ವಿಕಾರಂ ಕರೋನ್ತಿ।

೧೨೦. **ಅಪರೇ**ತಿ ತೇಸು ಏವ ಗಾಮದಾರಕೇಸು ಏಕಚ್ಚೇ। **ಉಪಾಯನಾನೂಪನೇನ್ತೀ**ತಿ "ಅಯಂ ಇಮೇಸು ಪರಿಭವವಸೇನ ಏವರೂಪಂ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೇಸು ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಸಮ್ಮಾನನೇ ನು ಖೋ ಕೀದಿಸೋ"ತಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ವಿವಿಧಂ

ಬಹುಂ ಗನ್ಧಮಾಲಂ ಭೋಜನಂ ಅಞ್ಞಾನಿ ಚ ಉಪಾಯನಾನಿ ಪಣ್ಣಾಕಾರಾನಿ ಉಪನೇನ್ತಿ ಉಪಹರನ್ತಿ। ಅಪರೇಹಿ ವಾ ತೇಹಿ ಅನಾಚಾರಗಾಮದಾರಕೇಹಿ ಅಞ್ಞೇ ವಿಞ್ಞೂ ಮನುಸ್ಸಾ "ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಏವಂ ವಿವಿಧಮ್ಪಿ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಕರೋನ್ತಾನಂ ನ ಕುಪ್ಪತಿ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಖನ್ತಿಮೇತ್ತಾನುದ್ದಯಂಯೇವ ತೇಸು ಉಪಟ್ಠಪೇತಿ, ಅಹೋ ಅಚ್ಛರಿಯಪುರಿಸೋ"ತಿ **ಹಟ್ಠಾ** "ಬಹು ವತಿಮೇಹಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ವಿಪ್ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೇಹಿ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸುತ"ನ್ತಿ **ಸಂವಿಗ್ಗಮಾನಸಾವ** ಹುತ್ವಾ **ಬಹುಂ** ಗನ್ಧಮಾಲಂ **ವಿವಿಧಂ** ಭೋಜನಂ ಅಞ್ಞಾನಿ ಚ ಉಪಾಯನಾನಿ ಉಪನೇನ್ತಿ ಉಪಹರನ್ತಿ।

೧೨೧. **ಯೇ ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ಉಪಹರನ್ತೀ**ತಿ ಯೇ ಗಾಮದಾರಕಾ ಮಯ್ಹಂ ಸರೀರದುಕ್ಖಂ ಉಪಹರನ್ತಿ ಉಪನೇನ್ತಿ। "ಉಪದಹನ್ತೀ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯೇ ಚ ದೇನ್ತಿ ಸುಖಂ ಮಮಾ**ತಿ ಯೇ ಚ ವಿಞ್ಞೂ ಮನುಸ್ಸಾ ಮಮ ಮಯ್ಹಂ ಸುಖಂ ದೇನ್ತಿ, ಮಾಲಾಗನ್ಧಭೋಜನಾದಿಸುಖೂಪಕರಣೇಹಿ ಮಮ ಸುಖಂ ಉಪಹರನ್ತಿ। **ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸಮಕೋ ಹೋಮೀ**ತಿ ಕತ್ಥಚಿಪಿ ವಿಕಾರಾನುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಮಾನಚಿತ್ತತಾಯ ವಿವಿಧಾನಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ಜನಾನಂ ಸಮಕೋ ಏಕಸದಿಸೋ ಹೋಮಿ ಭವಾಮಿ। **ದಯಾ ಕೋಪೋ ನ ವಿಜ್ಜತೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಕಾರಕೇ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತತಾಸಙ್ಖಾತಾ ದಯಾ, ಅಪಕಾರಕೇ ಮನೋಪದೋಸಸಙ್ಖಾತೋ ಕೋಪೋಪಿ ನ ವಿಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸಮಕೋ ಹೋಮೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೧೨೨. ಇದಾನಿ ಭಗವಾ ತದಾ ಉಪಕಾರೀಸು ಅಪಕಾರೀಸು ಚ ಸತ್ತೇಸು ಸಮುಪಚಿತಞಾಣಸಮ್ಭಾರಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸಮಾನಚಿತ್ತತಾ ವಿಕಾರಾಭಾವೋ ಯಾ ಚ ಲೋಕಧಮ್ಮೇಸು ಅನುಪಲಿತ್ತತಾ ಅಹೋಸಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಸುಖದುಕ್ಖೇ ತುಲಾಭೂತೋ"**ತಿ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಸುಖದುಕ್ಖೇ**ತಿ ಸುಖೇ ಚ ದುಕ್ಖೇ ಚ। **ತುಲಾಭೂತೋ**ತಿ ಸಮಕಂ ಗಹಿತತುಲಾ ವಿಯ ಓನತಿಉನ್ನತಿಅಪನತಿಂ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಮಜ್ಝತ್ತಭೂತೋ, ಸುಖದುಕ್ಖಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಚೇತ್ಥ ತಂನಿಮಿತ್ತಭಾವತೋ ಲಾಭಾಲಾಭಾಪಿ ಗಹಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಯಸೇಸೂ**ತಿ ಕಿತ್ತೀಸು। **ಅಯಸೇಸೂ**ತಿ ನಿನ್ದಾಸು। **ಸಬ್ಬತ್ಥಾ**ತಿ ಸಬ್ಬೇಸು ಸುಖಾದೀಸು ಲೋಕಧಮ್ಮೇಸು। ಇತಿ ಭಗವಾ ತದಾ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಸಬ್ಬಲೋಕಧಮ್ಮೇಸು ಚ ಅನಞ್ಞಸಾಧಾರಣಂ ಅತ್ತನೋ ಮಜ್ಝತ್ತಭಾವಂ ಕಿತ್ತೇತ್ವಾ ತೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಅತ್ತನೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮಿಯಾ ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತಭಾವಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ **"ಏಸಾ ಮೇ ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮೀ"**ತಿ ದೇಸನಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

ಇಧಾಪಿ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮಂ ದಾನಪಾರಮೀ ನಾಮ ವಿಸೇಸತೋ ಸಬ್ಬವಿಭವಪರಿಚ್ಚಾಗೋ "ಯೇ ಕೇಚಿ ಇಮಂ ಸರೀರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತನೋ ಇಚ್ಛಿತಂ ಕರೋನ್ತೂ"ತಿ ಅನಪೇಕ್ಖಭಾವೇನ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತಭಾವಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ಚ ದಾನಪಾರಮೀ, ಹೀನಾದಿಕಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಅಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಅಕರಣಂ ಸೀಲಪಾರಮೀ, ಕಾಮಸ್ಸಾದವಿಮುಖಸ್ಸ ಗೇಹತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ಸತೋ ಕಾಯೇ ಅಸುಭಸಞ್ಞಾನುಬ್ರೂಹನಾ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ, ಸಮ್ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಾನಂ ಉಪಕಾರಧಮ್ಮಪರಿಗ್ಗಹಣೇ ತಪ್ಪಟಿಪಕ್ಖಪ್ಪಹಾನೇ ಚ ಕೋಸಲ್ಲಂ ಅವಿಪರೀತತೋ ಧಮ್ಮಸಭಾವಚಿನ್ತನಾ ಚ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮೀ , ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದಿವಿನೋದನಂ ದುಕ್ಖಾಧಿವಾಸನವೀರಿಯಞ್ಚ ವೀರಿಯಪಾರಮೀ, ಸಬ್ಬಾಪಿ ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿ ಖನ್ತಿಪಾರಮೀ, ವಚೀಸಚ್ಚಂ ಸಮಾದಾನಾವಿಸಂವಾದನೇನ ವಿರತಿಸಚ್ಚಞ್ಚ ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ , ಅನವಜ್ಜಧಮ್ಮೇ ಅಚಲಸಮಾದಾನಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮೀ, ಅನೋಧಿಸೋ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಮೇತ್ತಾನುದ್ದಯಭಾವೋ ಮೇತ್ತಾಪಾರಮೀ, ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮೀ ಪನಸ್ಸ ಯಥಾವುತ್ತವಸೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಲಬ್ಭನ್ತಿ। ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮೀ ಚೇತ್ಥ ಅತಿಸಯವತೀತಿ ಕತ್ವಾ ಸಾಯೇವ ದೇಸನಂ ಆರುಳ್ಹಾ। ತಥಾ ಇಧ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಮಹನ್ತಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಮಹನ್ತಞ್ಚ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಸದಿಸಂ ಗೇಹತೋ ನಿಕ್ಖಮನಂ, ತಥಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಂ ಜಿಗುಚ್ಛತೋ ಪರೇಸಂ ಸಮ್ಭಾವನಂ ಪರಿಹರಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಲಿಙ್ಗಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಚಿತ್ತೇನೇವ ಅನವಸೇಸಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಗುಣೇ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಮಸುಖವಿಹಾರೋ, ಪರಮಪ್ಪಿಚ್ಛತಾ, ಪವಿವೇಕಾಭಿರತಿ, ಉಪೇಕ್ಖನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಅತ್ತನೋ ಕಾಯಜೀವಿತನಿರಪೇಕ್ಖಾ, ಪರೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಉಪರಿ ಕತವಿಪ್ಪಕಾರಾಧಿವಾಸನಂ, ಉಕ್ಕಂಸಗತಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿ, ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಪಟಿಪಕ್ಖಾನಂ ಕಿಲೇಸಾನಂ ತನುಭಾವೇನ ಖೀಣಾಸವಾನಂ ವಿಯ ಪರೇಸಂ ಉಪಕಾರಾಪಕಾರೇಸು

ನಿಬ್ಬಿಕಾರಭಾವಹೇತುಭೂತೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಮಜ್ಝತ್ತಭಾವೇನ ಸಮುಟ್ಠಾಪಿತೋ ಲೋಕಧಮ್ಮೇಹಿ ಅನುಪಲೇಪೋ, ಸಬ್ಬಪಾರಮೀನಂ ಮುದ್ಧಭೂತಾಯ ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮಿಯಾ ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತೀತಿ ಏವಮಾದಯೋ ಗುಣಾನುಭಾವಾ ವಿಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ।

ಮಹಾಲೋಮಹಂಸಚರಿಯಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮೀ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ತತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉದ್ದಾನಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

"ಯುಧಞ್ಚಯೋ"ತಿಆದಿಕಾ ಉದ್ದಾನಗಾಥಾ। ತತ್ಥ **ಭಿಸೇನಾತಿ** ಭಿಸಾಪದೇಸೇನ **ಮಹಾಕಞ್ಚನಚರಿಯಂ** (ಚರಿಯಾ॰ ೩.೩೪ ಆದಯೋ) ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸೋಣನನ್ದೋತಿ** ಇಮಿನಾ **ಸೋಣಪಣ್ಡಿತಚರಿಯಂ** (ಚರಿಯಾ॰ ೩.೪೨ ಆದಯೋ) ದಸ್ಸೇತಿ। ತಥಾ **ಮೂಗಪಕ್ಖೋತಿ** ಮೂಗಪಕ್ಖಾಪದೇಸೇನ **ತೇಮಿಯಪಣ್ಡಿತಚರಿಯಂ** (ಚರಿಯಾ॰ ೩.೪೮ ಆದಯೋ) ದಸ್ಸೇತಿ। **ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮಿ**ಸೀಸೇನ **ಮಹಾಲೋಮಹಂಸಚರಿಯಂ** (ಚರಿಯಾ॰ ೩.೧೧೯ ಆದಯೋ) ದಸ್ಸೇತಿ। **ಆಸಿ ಇತಿ ವುಟ್ಠಂ ಮಹೇಸಿನಾತಿ** ಯಥಾ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತುಯ್ಹಂ ಏತರಹಿ ದೇಸಿತಂ, ಇತಿ ಏವಂ ಇಮಿನಾ ವಿಧಾನೇನ ಮಹನ್ತಾನಂ ದಾನಪಾರಮಿಆದೀನಂ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಾನಂ ಏಸನತೋ ಮಹೇಸಿನಾ ತದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂತೇನ ಮಯಾ ವುಟ್ಠಂ ಚಿಣ್ಣಂ ಚರಿತಂ ಪಟಿಪನ್ನಂ ಆಸಿ ಅಹೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ । ಇದಾನಿ ಪಾರಮಿಪರಿಪೂರಣವಸೇನ ಚಿರಕಾಲಪ್ಪವತ್ತಿತಂ ಇಧ ವುತ್ತಂ ಅವುತ್ತಞ್ಚ ಅತ್ತನೋ ದುಕ್ಕರಕಿರಿಯಂ ಏಕಜ್ಝಂ ಕತ್ವಾ ಯದತ್ಥಂ ಸಾ ಪವತ್ತಿತಾ, ತಞ್ಚ ಸಙ್ಖೇಪೇನೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಏವಂ ಬಹುಬ್ಬಿಧ"**ನ್ತಿ ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಏವನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ವುತ್ತನಯೇನ। **ಬಹುಬ್ಬಿಧಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ** ಅಕಿತ್ತಿಪಣ್ಡಿತಾದಿಕಾಲೇ ಕಾರಪಣ್ಣಾದಿಆಹಾರತಾಯ ತಞ್ಚ ಯಾಚಕಸ್ಸ ದತ್ವಾ ಆಹಾರೂಪಚ್ಛೇದಾದಿನಾ ಚ ಬಹುವಿಧಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ದುಕ್ಖಂ। ತಥಾ ಕುರುರಾಜಾದಿಕಾಲೇ ಸಕ್ಕಸಮ್ಪತ್ತಿಸದಿಸಾ **ಸಮ್ಪತ್ತೀ ಚ ಬಹುಬ್ಬಿಧಾ। ಭವಾಭವೇತಿ** ಖುದ್ದಕೇ ಚೇವ ಮಹನ್ತೇ ಚ ಭವೇ। ಭವಾಭವೇ ವಾ ವುದ್ಧಿಹಾನಿಯೋ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ಬಹುವಿಧೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ಅವಿಹಞ್ಞಮಾನೋ ಬಹುವಿಧಾಹಿ ಚ ಸಮ್ಪತ್ತೀಹಿ ಅನಾಕಡ್ಢಿಯಮಾನೋ ಪಾರಮಿಪರಿಪೂರಣಪಸುತೋ ಏವ ಹುತ್ವಾ ತದನುರೂಪಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಉತ್ತಮಂ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ **ಪತ್ತೋ,** ಅಧಿಗತೋಸ್ಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇದಾನಿ ಯಾಸಂ ಪಾರಮೀನಂ ಪರಿಪೂರಣತ್ಥಂ ಏಸಾ ದುಕ್ಕರಚರಿಯಾ ಚಿರಂ ಪವತ್ತಿತಾ, ತಾಸಂ ಅನವಸೇಸತೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಭಾವಂ ತೇನ ಚ ಪತ್ತಬ್ಬಫಲಸ್ಸ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಗತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ದತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಕಂ ದಾನಂ, ಸೀಲಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅಸೇಸತೋ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ದತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಕಂ ದಾನನ್ತಿ** ತದಾ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿತುಂ ಅಗ್ಗಯಾನಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೇನ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ದಾತಬ್ಬಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಬಾಹಿರಂ ರಜ್ಜಾದಿಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಅತ್ತಪರಿಚ್ಚಾಗೋತಿ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಪರಿಚ್ಚಾಗಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಾನಪಾರಮಿದಾನಉಪಪಾರಮಿದಾನಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಪ್ಪಭೇದಂ ದಾನಂ ಅನವಸೇಸತೋ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ **ಅಕಿತ್ತಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಾಲೇ** (ಚರಿಯಾ॰ ೧.೧ ಆದಯೋ; ಜಾ॰ ೧.೧೩.೮೩ ಆದಯೋ) **ಸಙ್ಖಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಾಲೇತಿ** (ಚರಿಯಾ॰ ೧.೧೧ ಆದಯೋ; ಜಾ॰ ೧.೧೦.೩೯ ಆದಯೋ) ಏವಮಾದೀಸು ಇಧ ಆಗತೇಸು ಅನಾಗತೇಸು ಚ **ವಿಸಯ್ಹಸೇಟ್ಠಿಕಾಲೇ** (ಜಾ॰ ೧.೪.೧೬೭ ಆದಯೋ) **ವೇಲಾಮಕಾಲೇತಿ** (ಅ॰ ನಿ॰ ೯.೨೦) ಏವಮಾದೀಸುಪಿ ದಾನಪಾರಮಿಯಾ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಪೂರಿತತ್ತಭಾವಾನಂ ಪರಿಮಾಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಏಕನ್ತೇನ ಪನಸ್ಸ **ಸಸಪಣ್ಡಿತಕಾಲೇ** –

“ಭಿಕ್ಖಾಯ ಉಪಗತಂ ದಿಸ್ವಾ, ಸಕತ್ತಾನಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿಂ।
ದಾನೇನ ಮೇ ಸಮೋ ನತ್ಥಿ, ಏಸಾ ಮೇ ದಾನಪಾರಮೀ”ತಿ॥ (ಚರಿಯಾ॰ ೧. ತಸ್ಸುದ್ದಾನ) -

ಏವಂ ಅತ್ತಪರಿಚ್ಚಾಗಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ದಾನಪಾರಮೀ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀ ನಾಮ ಜಾತಾ। ಇತರೇಸು ಪನ ಯಥಾರಹಂ ಪಾರಮಿಉಪಪಾರಮಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಸೀಲಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅಸೇಸತೋತಿ ತಥಾ ಅನವಸೇಸತೋ ಕಾಯಿಕೋ ಸಂವರೋ, ವಾಚಸಿಕೋ ಸಂವರೋ, ಕಾಯಿಕವಾಚಸಿಕೋ ಸಂವರೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೋ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ, ಸುವಿಸುದ್ಧಾಜೀವತಾತಿ ಏವಮಾದಿಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಸೀಲಂ ಸಮ್ಪಾದೇನ್ತೇನ ಸೀಲಪಾರಮಿಸೀಲಉಪಪಾರಮಿಸೀಲಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಪ್ಪಭೇದಂ ಪೂರೇತಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಂ ಸೀಲಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ। ಇಧಾಪಿ **ಸೀಲವನಾಗರಾಜಕಾಲೇ** (ಚರಿಯಾ॰ ೨.೧ ಆದಯೋ; ಜಾ॰ ೧.೧.೭೨) **ಚಮ್ಪೇಯ್ಯನಾಗರಾಜಕಾಲೇತಿ** (ಚರಿಯಾ॰ ೨.೨೦ ಆದಯೋ; ಜಾ॰ ೧.೧೫.೨೪೦ ಆದಯೋ) ಏವಮಾದೀಸು ಇಧ ಆಗತೇಸು, ಅನಾಗತೇಸು ಚ **ಮಹಾಕಪಿಕಾಲೇ** (ಚರಿಯಾ॰ ೩.೬೭ ಆದಯೋ; ಜಾ॰ ೧.೭.೮೩ ಆದಯೋ; ೧.೧೬.೧೭೮ ಆದಯೋ) **ಭದ್ದನ್ತಕಾಲೇತಿ** (ಜಾ॰ ೧.೧೬.೯೭ ಆದಯೋ) ಏವಮಾದೀಸು ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಸೀಲಪಾರಮಿಯಾ ಪೂರಿತತ್ತಭಾವಾನಂ ಪರಿಮಾಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಏಕನ್ತೇನ ಪನಸ್ಸ **ಸಙ್ಖಪಾಲಕಾಲೇ** -

“ಸೂಲೇಹಿ ವಿನಿವಿಜ್ಝನ್ತೇ, ಕೋಟ್ಟಯನ್ತೇಪಿ ಸತ್ತಿಭಿ।
ಭೋಜಪುತ್ತೇ ನ ಕುಪ್ಪಾಮಿ, ಏಸಾ ಮೇ ಸೀಲಪಾರಮೀ”ತಿ॥ (ಚರಿಯಾ॰ ೨.೯೧) -

ಏವಂ ಅತ್ತಪರಿಚ್ಚಾಗಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಸೀಲಪಾರಮೀ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀ ನಾಮ ಜಾತಾ। ಇತರೇಸು ಪನ ಯಥಾರಹಂ ಪಾರಮಿಉಪಪಾರಮಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಪಾರಮಿಂ ಗನ್ತ್ವಾತಿ ತಥಾ ತಿವಿಧೇಪಿ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನೇ ಪಾರಮಿಂ ಪರಮುಕ್ಕಂಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ। ತತ್ಥ **ಯುಧಞ್ಜಯಕಾಲೇ** (ಚರಿಯಾ॰ ೩.೧ ಆದಯೋ; ಜಾ॰ ೧.೧೧.೭೩ ಆದಯೋ) **ಸೋಮನಸ್ಸಕುಮಾರಕಾಲೇತಿ** (ಚರಿಯಾ॰ ೩.೭ ಆದಯೋ; ಜಾ॰ ೧.೧೫.೨೧೧ ಆದಯೋ) ಏವಮಾದೀಸು ಇಧ ಆಗತೇಸು, ಅನಾಗತೇಸು ಚ **ಹತ್ಥಿಪಾಲಕುಮಾರಕಾಲೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೩೩೭ ಆದಯೋ) **ಮಘದೇವಕಾಲೇತಿ** (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೩೦೮ ಆದಯೋ; ಜಾ॰ ೧.೧.೯) ಏವಮಾದೀಸು ಮಹಾರಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮಿಯಾ ಪೂರಿತತ್ತಭಾವಾನಂ ಪರಿಮಾಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಏಕನ್ತೇನ ಪನಸ್ಸ **ಚೂಳಸುತಸೋಮಕಾಲೇ** -

“ಮಹಾರಜ್ಜಂ ಹತ್ಥಗತಂ, ಖೇಳಪಿಣ್ಡಂವ ಛಡ್ಡಯಿಂ।
ಚಜತೋ ನ ಹೋತಿ ಲಗ್ಗನಂ, ಏಸಾ ಮೇ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ”ತಿ॥ (ಧ॰ ಸ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನಕಥಾ; ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕಥಾ; ಅಪ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕಥಾ)।

ಏವಂ ನಿಸ್ಸಙ್ಗತಾಯ ರಜ್ಜಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಸ್ಸ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀ ನಾಮ ಜಾತಾ। ಇತರೇಸು ಪನ ಯಥಾರಹಂ ಪಾರಮಿಉಪಪಾರಮಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಪಣ್ಡಿತೇ ಪರಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾತಿ ಕಿಂ ಕುಸಲಂ ಕಿಂ ಅಕುಸಲಂ ಕಿಂ ಸಾವಜ್ಜಂ ಕಿಂ ಅನವಜ್ಜನ್ತಿಆದಿನಾ ಕುಸಲಾದಿಧಮ್ಮವಿಭಾಗಂ ಕಮ್ಮಕಮ್ಮಫಲವಿಭಾಗಂ ಸತ್ತಾನಂ ಉಪಕಾರಾವಹಂ ಅನವಜ್ಜಕಮ್ಮಾಯತನಸಿಪ್ಪಾಯತನವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನಾದಿಂ ಪಣ್ಡಿತೇ ಸಪ್ಪಞ್ಞೇ ಪರಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ। ಏತೇನ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ **ವಿಧುರಪಣ್ಡಿತಕಾಲೇ** (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೧೩೪೬ ಆದಯೋ) **ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಪಣ್ಡಿತಕಾಲೇ** (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೯೩ ಆದಯೋ; ಚರಿಯಾ ೧.೩೭ ಆದಯೋ) **ಕುದಾಲಪಣ್ಡಿತಕಾಲೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧.೭೦)

ಅರಕಪಣ್ಡಿತಕಾಲೇ (ಜಾ॰ ೧.೨.೩೭ ಆದಯೋ) **ಬೋಧಿಪರಿಬ್ಬಾಜಕಕಾಲೇ ಮಹೋಸಧಪಣ್ಡಿತಕಾಲೇ**ತಿ (ಜಾ॰ ೨.೨೨.೫೯೦ ಆದಯೋ) ಏವಮಾದೀಸು ಪಞ್ಞಾಪಾರಮಿಯಾ ಪೂರಿತತ್ತಭಾವಾನಂ ಪರಿಮಾಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಏಕನ್ತೇನ ಪನಸ್ಸ **ಸೇನಕಪಣ್ಡಿತಕಾಲೇ** –

"ಪಞ್ಞಾಯ ವಿಚಿನನ್ತೋಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಮೋಚಯಿಂ ದುಖಾ।
ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸಮೋ ನತ್ಥಿ, ಏಸಾ ಮೇ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮೀ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಸ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನಕಥಾ; ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕಥಾ; ಅಪ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕ್ಕಥಾ) –

ಅನ್ತೋಭಸ್ತಗತಂ ಸಪ್ಪಂ ದಸ್ಸೇನ್ತಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮೀ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀ ನಾಮ ಜಾತಾ। **ವೀರಿಯಂ ಕತ್ವಾನ ಉತ್ತಮ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪಾಪೇತುಂ ಸಮತ್ಥತಾಯ ಉತ್ತಮಂ ಪಧಾನಂ ವೀರಿಯನ್ತಿ ವಿವಿಧಮ್ಪಿ ವೀರಿಯಪಾರಮಿಂ ಕತ್ವಾ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ। ತತ್ಥ **ಮಹಾಸೀಲವರಾಜಕಾಲೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧.೫೧) **ಪಞ್ಚಾವುಧಕುಮಾರಕಾಲೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧.೫೫) **ಮಹಾವಾನರಿನ್ದಕಾಲೇ**ತಿ (ಜಾ॰ ೧.೧.೫೭) ಏವಮಾದೀಸು ವೀರಿಯಪಾರಮಿಯಾ ಪೂರಿತತತ್ತಭಾವಾನಂ ಪರಿಮಾಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಏಕನ್ತೇನ ಪನಸ್ಸ **ಮಹಾಜನಕಕಾಲೇ** –

"ಅತೀರದಸ್ಸೀ ಜಲಮಜ್ಝೇ, ಹತಾ ಸಬ್ಬೇವ ಮಾನುಸಾ।
ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥಾ ನತ್ಥಿ, ಏಸಾ ಮೇ ವೀರಿಯಪಾರಮೀ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಸ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನಕಥಾ; ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕಥಾ; ಅಪ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕಥಾ) –

ಏವಂ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ತರನ್ತಸ್ಸ ವೀರಿಯಪಾರಮೀ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀ ನಾಮ ಜಾತಾ।

ಖನ್ತಿಯಾ ಪಾರಮಿಂ ಗನ್ತ್ವಾತಿ ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿಆದಿ ಖನ್ತಿಪರಮುಕ್ಕಂಸಭಾವಂ ಪಾಪೇನ್ತೋ ಖನ್ತಿಯಾ ಪಾರಮಿಂ ಪರಮಕೋಟಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಖನ್ತಿಪಾರಮಿಂ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ **ಮಹಾಕಪಿಕಾಲೇ** (ಚರಿಯಾ॰ ೩.೬೭ ಆದಯೋ; ಜಾ॰ ೧.೭.೮೩ ಆದಯೋ) **ಮಹಿಂಸರಾಜಕಾಲೇ** (ಜಾ॰ ೧.೩.೮೭ ಆದಯೋ) **ರುರುಮಿಗರಾಜಕಾಲೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧೩.೧೧೭ ಆದಯೋ) **ಧಮ್ಮದೇವಪುತ್ತಕಾಲೇ**ತಿ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೨೬ ಆದಯೋ) ಏವಮಾದೀಸು ಖನ್ತಿಪಾರಮಿಯಾ ಪೂರಿತತತ್ತಭಾವಾನಂ ಪರಿಮಾಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಏಕನ್ತೇನ ಪನಸ್ಸ **ಖನ್ತಿವಾದಿಕಾಲೇ** –

"ಅಚೇತನಂ ವ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತೇ, ತಿಣ್ಹೇನ ಫರಸುನಾ ಮಮಂ।
ಕಾಸಿರಾಜೇ ನ ಕುಪ್ಪಾಮಿ, ಏಸಾ ಮೇ ಖನ್ತಿಪಾರಮೀ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಸ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನಕಥಾ; ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕಥಾ; ಅಪ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕಥಾ) –

ಏವಂ ಅಚೇತನಭಾವೇನ ವಿಯ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವನ್ತಸ್ಸ ಖನ್ತಿಪಾರಮೀ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀ ನಾಮ ಜಾತಾ।

ಕತ್ವಾ ದಳ್ಹಮಧಿಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಕುಸಲಸಮಾದಾನಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಪಾರಮಿಸಮಾದಾನಸ್ಸ ತದುಪಕಾರಕಸಮಾದಾನಸ್ಸ ಚ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ದಳ್ಹತರಂ ಅಸಿಥಿಲಂ ಕತ್ವಾ, ತಂ ತಂ ವತಸಮಾದಾನಂ ಅನಿವತ್ತಿಭಾವೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ **ಜೋತಿಪಾಲಕಾಲೇ** (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೨೮೨ ಆದಯೋ) **ಸರಭಙ್ಗಕಾಲೇ** (ಜಾ॰ ೨.೧೭.೫೦ ಆದಯೋ) **ನೇಮಿಕಾಲೇ**ತಿ (ಚರಿಯಾ॰ ೧.೪೦ ಆದಯೋ; ಜಾ॰೨.೨೨.೪೨೧ ಆದಯೋ) ಏವಮಾದೀಸು ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮಿಯಾ ಪೂರಿತತತ್ತಭಾವಾನಂ ಪರಿಮಾಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಏಕನ್ತೇನ ಪನಸ್ಸ **ತೇಮಿಯಕುಮಾರಕಾಲೇ** –

"ಮಾತಾಪಿತಾ ನ ಮೇ ದೇಸ್ಸಾ, ಅತ್ತಾ ಮೇ ನ ಚ ದೇಸ್ಸಿಯೋ।

ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪಿಯಂ ಮಯ್ಹಂ, ತಸ್ಮಾ ವತಮಧಿಟ್ಠಹಿ"ನ್ತಿ॥ (ಚರಿಯಾ॰ ೩.೬೫) -

ಏವಂ ಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ವತಂ ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮೀ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀ ನಾಮ ಜಾತಾ।

ಸಚ್ಚವಾಚಾನುರಕ್ಖಿಯಾತಿ ಸಚ್ಚವಾಚಂ ಅನುರಕ್ಖಿತ್ವಾ ಜೀವಿತನ್ತರಾಯೇಪಿ ಅನರಿಯವೋಹಾರಂ ಗೂಥಂ ವಿಯ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತೋ ಪರಿಹರಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಅವಿಸಂವಾದಿಭಾವಂ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ। ತತ್ಥ **ಕಪಿರಾಜಕಾಲೇ** (ಚರಿಯಾ॰ ೩.೬೭ ಆದಯೋ) **ಸಚ್ಚತಾಪಸಕಾಲೇ ಮಚ್ಛರಾಜಕಾಲೇ**ತಿ ಏವಮಾದೀಸು ಸಚ್ಚಪಾರಮಿಯಾ ಪೂರಿತತ್ತಭಾವಾನಂ ಪರಿಮಾಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಏಕನ್ತೇನ ಪನಸ್ಸ **ಮಹಾಸುತಸೋಮಕಾಲೇ** -

"ಸಚ್ಚವಾಚಂ ಅನುರಕ್ಖನ್ತೋ, ಚಜಿತ್ವಾ ಮಮ ಜೀವಿತಂ।
ಮೋಚೇಸಿಂ ಏಕಸತಂ ಖತ್ತಿಯೇ, ಏಸಾ ಮೇ ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಸ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನಕಥಾ; ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕಥಾ; ಅಪ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕಥಾ) -

ಏವಂ ಜೀವಿತಂ ಚಜಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಂ ಅನುರಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀ ನಾಮ ಜಾತಾ।

ಮೇತ್ತಾಯ ಪಾರಮಿಂ ಗನ್ತ್ವಾತಿ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಅನೋಧಿಸೋ ಹಿತೂಪಸಂಹಾರಲಕ್ಖಣಾಯ ಮೇತ್ತಾಯ ಪಾರಮಿಂ ಪರಮುಕ್ಕಂಸತಂ ಪತ್ವಾ। ತತ್ಥ **ಚೂಳಧಮ್ಮಪಾಲಕಾಲೇ** (ಜಾ॰ ೧.೫.೪೪ ಆದಯೋ) **ಮಹಾಸೀಲವರಾಜಕಾಲೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧.೫೧) **ಸಾಮಪಣ್ಡಿತಕಾಲೇ**ತಿ (ಚರಿಯಾ॰ ೩.೧೧೧ ಆದಯೋ; ಜಾ॰ ೨.೨೨.೨೯೬ ಆದಯೋ) ಏವಮಾದೀಸು ಮೇತ್ತಾಪಾರಮಿಯಾ ಪೂರಿತತ್ತಭಾವಾನಂ ಪರಿಮಾಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಏಕನ್ತೇನ ಪನಸ್ಸ **ಸುವಣ್ಣಸಾಮಕಾಲೇ** -

"ನ ಮಂ ಕೋಚಿ ಉತ್ತಸತಿ, ನಪಿಹಂ ಭಾಯಾಮಿ ಕಸ್ಸಚಿ।
ಮೇತ್ತಾಬಲೇನುಪತ್ಥದ್ಧೋ, ರಮಾಮಿ ಪವನೇ ತದಾ"ತಿ॥ (ಚರಿಯಾ॰ ೩.೧೧೩) -

ಏವಂ ಜೀವಿತಮ್ಪಿ ಅನೋಲೋಕೇತ್ವಾ ಮೇತ್ತಾಯನ್ತಸ್ಸ ಮೇತ್ತಾಪಾರಮೀ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀ ನಾಮ ಜಾತಾ।

ಸಮ್ಮಾನನಾವಮಾನನೇತಿ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಪೂಜಾಸಕ್ಕಾರಾದಿನಾ ಸಮ್ಮಾನನೇ ಓಟ್ಠುಭನಾದಿನಾ ಅವಮಾನನೇ ಚ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಲೋಕಧಮ್ಮೇ ಸಮಕೋ ಸಮಚಿತ್ತೋ ನಿಬ್ಬಿಕಾರೋ ಹುತ್ವಾ ಉತ್ತಮಂ ಅನುತ್ತರಂ ಲಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಅಧಿಗತೋಸ್ಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ **ಮಹಾವಾನರಿನ್ದಕಾಲೇ** (ಜಾ॰ ೧.೧.೫೭) **ಕಾಸಿರಾಜಕಾಲೇ ಖೇಮಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಾಲೇ ಅಟ್ಠಿಸೇನಪರಿಬ್ಬಾಜಕಕಾಲೇ**ತಿ (ಜಾ॰ ೧.೭.೫೪ ಆದಯೋ) ಏವಮಾದೀಸು ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮಿಯಾ ಪೂರಿತತ್ತಭಾವಾನಂ ಪರಿಮಾಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಏಕನ್ತೇನ ಪನಸ್ಸ **ಮಹಾಲೋಮಹಂಸಕಾಲೇ** -

"ಸುಸಾನೇ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಮಿ, ಛವಟ್ಠಿಕಂ ಉಪನಿಧಾಯಹಂ।
ಗಾಮಣ್ಡಲಾ ಉಪಾಗನ್ತ್ವಾ, ರೂಪಂ ದಸ್ಸೇನ್ತಿನಪ್ಪಕ"ನ್ತಿ॥ (ಚರಿಯಾ॰ ೩.೧೧೯) -

ಏವಂ ಗಾಮದಾರಕೇಸು ಓಟ್ಠುಭನಾದೀಹಿ ಚೇವ ಮಾಲಾಗನ್ಧೂಪಹಾರಾದೀಹಿ ಚ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತೇಸುಪಿ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಅನತಿವತ್ತನ್ತಸ್ಸ ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮೀ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀ ನಾಮ ಜಾತಾ। ಇತಿ ಭಗವಾ -

"ಏವಂ ಬಹುಬ್ಬಿಧಂ ದುಕ್ಖಂ, ಸಮ್ಪತ್ತೀ ಚ ಬಹುಬ್ಬಿಧಾ।
ಭವಾಭವೇ ಅನುಭವಿತ್ವಾ, ಪತ್ತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಮುತ್ತಮ"ನ್ತಿ॥ -

ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭದ್ದಕಪ್ಪೇ ಅತ್ತನಾ ಕತಂ ದುಕ್ಕರಚರಿಯಂ ಸಙ್ಖೇಪೇನೇವ ವತ್ವಾ ಪುನ -

"ದತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಕಂ ದಾನಂ, ಸೀಲಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅಸೇಸತೋ।
ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಪಾರಮಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಪತ್ತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಮುತ್ತಮಂ॥

"ಪಣ್ಡಿತೇ ಪರಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ, ವೀರಿಯಂ ಕತ್ವಾನ ಮುತ್ತಮಂ।
ಖನ್ತಿಯಾ ಪಾರಮಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಪತ್ತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಮುತ್ತಮಂ॥

"ಕತ್ವಾ ದಳ್ಹಮಧಿಟ್ಠಾನಂ, ಸಚ್ಚವಾಚಾನುರಕ್ಖಿಯ।
ಮೇತ್ತಾಯ ಪಾರಮಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಪತ್ತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಮುತ್ತಮಂ॥

"ಲಾಭಾಲಾಭೇ ಯಸಾಯಸೇ, ಸಮ್ಮಾನನಾವಮಾನನೇ।
ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಮಕೋ ಹುತ್ವಾ, ಪತ್ತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಮುತ್ತಮ"ನ್ತಿ॥ -

ಅತ್ತನಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಪರಿಪೂರಿತಾ ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾ

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ಮಹಾಬೋಧಿಯಾನಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಉಸ್ಸಾಹಜಾತಾನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರೇಸು ನಾನಪ್ಪಕಾರಕೋಸಲ್ಲತ್ಥಂ ಸಬ್ಬಪಾರಮೀಸು **ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾ** ಕಥೇತಬ್ಬಾ।

ತತ್ರಿದಂ ಪಞ್ಹಕಮ್ಮಂ - ಕಾ ಪನೇತಾ ಪಾರಮಿಯೋ? ಕೇನಟ್ಠೇನ ಪಾರಮಿಯೋ? ಕತಿವಿಧಾ ಚೇತಾ? ಕೋ ತಾಸಂ ಕಮೋ? ಕಾನಿ ಲಕ್ಖಣರಸಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಪದಟ್ಠಾನಾನಿ? ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ? ಕೋ ಸಂಕಿಲೇಸೋ? ಕಿಂ ವೋದಾನಂ? ಕೋ ಪಟಿಪಕ್ಖೋ? ಕಾ ಪಟಿಪತ್ತಿ? ಕೋ ವಿಭಾಗೋ? ಕೋ ಸಙ್ಗಹೋ? ಕೋ ಸಮ್ಪಾದನೂಪಾಯೋ? ಕಿತ್ತಕೇನ ಕಾಲೇನ ಸಮ್ಪಾದನಂ? ಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ? ಕಿಂ ಚೇತಾಸಂ ಫಲನ್ತಿ?

ತತ್ರಿದಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ - **ಕಾ ಪನೇತಾ ಪಾರಮಿಯೋತಿ**? ತಣ್ಹಾಮಾನದಿಟ್ಠೀಹಿ ಅನುಪಹತಾ ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ ದಾನಾದಯೋ ಗುಣಾ ಪಾರಮಿಯೋ।

ಕೇನಟ್ಠೇನ ಪಾರಮಿಯೋತಿ? ದಾನಸೀಲಾದಿಗುಣವಿಸೇಸಯೋಗೇನ ಸತ್ತುತ್ತಮತಾಯ ಪರಮಾ ಮಹಾಸತ್ತಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಾ, ತೇಸಂ ಭಾವೋ ಕಮ್ಮಂ ವಾ ಪಾರಮೀ, ದಾನಾದಿಕಿರಿಯಾ। ಅಥ ವಾ ಪರತೀತಿ ಪರಮೋ, ದಾನಾದಿಗುಣಾನಂ ಪೂರಕೋ ಪಾಲಕೋ ಚಾತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ, ಪರಮಸ್ಸ ಅಯಂ, ಪರಮಸ್ಸ ವಾ ಭಾವೋ, ಕಮ್ಮಂ ವಾ ಪಾರಮೀ, ದಾನಾದಿಕಿರಿಯಾವ। ಅಥ ವಾ ಪರಂ ಸತ್ತಂ ಅತ್ತನಿ ಮವತಿ ಬನ್ಧತಿ ಗುಣವಿಸೇಸಯೋಗೇನ, ಪರಂ ವಾ ಅಧಿಕತರಂ ಮಜ್ಜತಿ ಸುಜ್ಝತಿ ಸಂಕಿಲೇಸಮಲತೋ, ಪರಂ ವಾ ಸೇಟ್ಠಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ವಿಸೇಸೇನ ಮಯತಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಪರಂ ವಾ ಲೋಕಂ ಪಮಾಣಭೂತೇನ ಞಾಣವಿಸೇಸೇನ ಇಧಲೋಕಂ ವಿಯ ಮುನಾತಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದತಿ, ಪರಂ ವಾ ಅತಿವಿಯ ಸೀಲಾದಿಗುಣಗಣಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ ಮಿನೋತಿ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ಪರಂ ವಾ ಅತ್ತಭೂತತೋ ಧಮ್ಮಕಾಯತೋ ಅಞ್ಞಂ ಪಟಿಪಕ್ಖಂ ವಾ ತದನತ್ಥಕರಂ ಕಿಲೇಸಚೋರಗಣಂ ಮಿನಾತಿ ಹಿಂಸತೀತಿ ಪರಮೋ, ಮಹಾಸತ್ತೋ। ಪರಮಸ್ಸ ಅಯನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತನಯೇನ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಪಾರೇ ವಾ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಮಜ್ಜತಿ ಸುಜ್ಝತಿ ಸತ್ತೇ ಚ ಸೋಧೇತಿ, ತತ್ಥ ವಾ ಸತ್ತೇ ಮವತಿ ಬನ್ಧತಿ ಯೋಜೇತಿ, ತಂ ವಾ ಮಯತಿ ಗಚ್ಛತಿ ಗಮೇತಿ ಚ, ಮುನಾತಿ ವಾ ತಂ ಯಾಥಾವತೋ , ತತ್ಥ ವಾ

ಸತ್ತೇ ಮಿನೋತಿ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ಕಿಲೇಸಾರಯೋ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ತತ್ಥ ಮಿನಾತಿ ಹಿಂಸತೀತಿ ಪಾರಮೀ, ಮಹಾಪುರಿಸೋ। ತಸ್ಸ ಭಾವೋ ಕಮ್ಮಂ ವಾ ಪಾರಮಿತಾ, ದಾನಾದಿಕಿರಿಯಾವ। ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಪಾರಮೀಸದ್ದತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಕತಿವಿಧಾತಿ? ಸಙ್ಖೇಪತೋ ದಸವಿಧಾ। ತಾ ಪನ ಪಾಳಿಯಂ ಸರೂಪತೋ ಆಗತಾಯೇವ। ಯಥಾಹ -

"ವಿಚಿನನ್ತೋ ತದಾ ದಕ್ಖಿಂ, ಪಠಮಂ ದಾನಪಾರಮಿಂ।
ಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ಮಹೇಸೀಹಿ, ಅನುಚಿಣ್ಣಂ ಮಹಾಪಥ"ನ್ತಿ॥ (ಬು॰ ವಂ॰ ೨.೧೧೬) -

ಆದಿ। ಯಥಾ ಚಾಹ - "ಕತಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಬುದ್ಧಕಾರಕಾ ಧಮ್ಮಾ? ದಸ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಬುದ್ಧಕಾರಕಾ ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ದಸ? ದಾನಂ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಬುದ್ಧಕಾರಕೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸೀಲಂ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ, ಪಞ್ಞಾ, ವೀರಿಯಂ, ಖನ್ತಿ, ಸಚ್ಚಂ, ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ, ಮೇತ್ತಾ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಬುದ್ಧಕಾರಕೋ ಧಮ್ಮೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದಸ ಬುದ್ಧಕಾರಕಾ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ, ಇದಂ ವತ್ವಾ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ದಾನಂ ಸೀಲಞ್ಚ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ, ಪಞ್ಞಾ ವೀರಿಯೇನ ಪಞ್ಚಮಂ।
ಖನ್ತಿ ಸಚ್ಚಮಧಿಟ್ಠಾನಂ, ಮೇತ್ತುಪೇಕ್ಖಾತಿ ತೇ ದಸಾ"ತಿ॥ (ಬು॰ ವಂ॰ ೧.೭೬ ಥೋಕಂ ವಿಸದಿಸಂ)।

ಕೇಚಿ ಪನ "ಛಬ್ಬಿಧಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ತಂ ಏತಾಸಂ ಸಙ್ಗಹವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಸೋ ಪನ ಸಙ್ಗಹೋ ಪರತೋ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಕೋ ತಾಸಂ ಕಮೋತಿ? ಏತ್ಥ **ಕಮೋ**ತಿ ದೇಸನಾಕ್ಕಮೋ, ಸೋ ಚ ಪಠಮಸಮಾದಾನಹೇತುಕೋ, ಸಮಾದಾನಂ ಪವಿಚಯಹೇತುಕಂ, ಇತಿ ಯಥಾ ಆದಿಮ್ಹಿ ಪವಿಚಿತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಚ, ತಥಾ ದೇಸಿತಾ। ತತ್ಥ ದಾನಂ ಸೀಲಸ್ಸ ಬಹೂಪಕಾರಂ ಸುಕರಞ್ಚಾತಿ ತಂ ಆದಿಮ್ಹಿ ವುತ್ತಂ। ದಾನಂ ಸೀಲಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸನ್ತಿ ದಾನಾನನ್ತರಂ ಸೀಲಂ ವುತ್ತಂ। ಸೀಲಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ, ಪಞ್ಞಾ ವೀರಿಯಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ, ವೀರಿಯಂ ಖನ್ತಿಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ, ಖನ್ತಿ ಸಚ್ಚಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ, ಸಚ್ಚಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ, ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಮೇತ್ತಾಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ, ಮೇತ್ತಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾತಿ ಮೇತ್ತಾನನ್ತರಮುಪೇಕ್ಖಾ ವುತ್ತಾ। ಉಪೇಕ್ಖಾ ಪನ ಕರುಣಾಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ ಕರುಣಾ ಚ ಉಪೇಕ್ಖಾಪರಿಗ್ಗಹಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। "ಕಥಂ ಪನ ಮಹಾಕಾರುಣಿಕಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಸತ್ತೇಸು ಉಪೇಕ್ಖಕಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ? "ಉಪೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಯುತ್ತೇಸು ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಉಪೇಕ್ಖಕಾ ಹೋನ್ತಿ , ನ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಬ್ಬದಾ ಚಾ"ತಿ ಕೇಚಿ। ಅಪರೇ ಪನ - "ನ ಸತ್ತೇಸು ಉಪೇಕ್ಖಕಾ, ಸತ್ತಕತೇಸು ಪನ ವಿಪ್ಪಕಾರೇಸು ಉಪೇಕ್ಖಕಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ।

ಅಪರೋ ನಯೋ - ಪಚುರಜನೇಸುಪಿ ಪವತ್ತಿಯಾ ಸಬ್ಬಸತ್ತಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ಅಪ್ಪಫಲತ್ತಾ ಸುಕರತ್ತಾ ಚ ಆದಿಮ್ಹಿ **ದಾನಂ** ವುತ್ತಂ। ಸೀಲೇನ ದಾಯಕಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಸುದ್ಧಿತೋ ಪರಾನುಗ್ಗಹಂ ವತ್ವಾ ಪರಪೀಳಾನಿವತ್ತಿವಚನತೋ ಕಿರಿಯಧಮ್ಮಂ ವತ್ವಾ ಅಕಿರಿಯಧಮ್ಮವಚನತೋ ಭೋಗಸಮ್ಪತ್ತಿಹೇತುಂ ವತ್ವಾ ಭವಸಮ್ಪತ್ತಿಹೇತುವಚನತೋ ಚ ದಾನಸ್ಸ ಅನನ್ತರಂ **ಸೀಲಂ** ವುತ್ತಂ। ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ಸೀಲಸಮ್ಪತ್ತಿಸಿದ್ಧಿತೋ ಕಾಯವಚೀಸುಚರಿತಂ ವತ್ವಾ ಮನೋಸುಚರಿತವಚನತೋ ವಿಸುದ್ಧಸೀಲಸ್ಸ ಸುಖೇನೇವ ಝಾನಸಮಿಜ್ಝನತೋ ಕಮ್ಮಾಪರಾಧಪ್ಪಹಾನೇನ ಪಯೋಗಸುದ್ಧಿಂ ವತ್ವಾ ಕಿಲೇಸಾಪರಾಧಪ್ಪಹಾನೇನ ಆಸಯಸುದ್ಧಿವಚನತೋ ವೀತಿಕ್ಕಮಪ್ಪಹಾನೇನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಯುಟ್ಠಾನಪ್ಪಹಾನವಚನತೋ ಚ ಸೀಲಸ್ಸ ಅನನ್ತರಂ **ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ** ವುತ್ತಂ। ಪಞ್ಞಾಯ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸ್ಸ ಸಿದ್ಧಿಪರಿಸುದ್ಧಿತೋ ಝಾನಾಭಾವೇನ ಪಞ್ಞಾಭಾವವಚನತೋ "ಸಮಾಧಿಪದಟ್ಠಾನಾ ಹಿ ಪಞ್ಞಾ, ಪಞ್ಞಾಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನೋ ಚ ಸಮಾಧಿ"। ಸಮಥನಿಮಿತ್ತಂ ವತ್ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾನಿಮಿತ್ತವಚನತೋ ಪರಹಿತಜ್ಝಾನೇನ ಪರಹಿತಕರಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲವಚನತೋ ಚ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸ್ಸ ಅನನ್ತರಂ **ಪಞ್ಞಾ** ವುತ್ತಾ। ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೇನ ಪಞ್ಞಾಕಿಚ್ಚಸಿದ್ಧಿತೋ ಸತ್ತಸುಞ್ಞತಾಧಮ್ಮನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಂ ವತ್ವಾ

ಸತ್ತಹಿತಾಯ ಆರಮ್ಭಸ್ಸ ಅಚ್ಛರಿಯತಾವಚನತೋ ಉಪೇಕ್ಖಾನಿಮಿತ್ತಂ ವತ್ವಾ ಪಗ್ಗಹನಿಮಿತ್ತವಚನತೋ ನಿಸಮ್ಮಕಾರಿತಂ ವತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾನವಚನತೋ ಚ "ನಿಸಮ್ಮಕಾರಿನೋ ಹಿ ಉಟ್ಠಾನಂ ಫಲವಿಸೇಸಮಾವಹತೀ"ತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನನ್ತರಂ **ವೀರಿಯಂ** ವುತ್ತಂ।

ವೀರಿಯೇನ ತಿತಿಕ್ಖಾಸಿದ್ಧಿತೋ "ವೀರಿಯವಾ ಹಿ ಆರದ್ಧವೀರಿಯತ್ತಾ ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಉಪನೀತಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ವಿಹರತಿ"। ವೀರಿಯಸ್ಸ ತಿತಿಕ್ಖಾಲಙ್ಕಾರಭಾವತೋ "ವೀರಿಯವತೋ ಹಿ ತಿತಿಕ್ಖಾ ಸೋಭತಿ"। ಪಗ್ಗಹನಿಮಿತ್ತಂ ವತ್ವಾ ಸಮಥನಿಮಿತ್ತವಚನತೋ ಅಚ್ಚಾರಮ್ಭೇನ ಉದ್ಧಚ್ಚದೋಸಪ್ಪಹಾನವಚನತೋ "ಧಮ್ಮನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಹಿ ಉದ್ಧಚ್ಚದೋಸೋ ಪಹೀಯತಿ"। ವೀರಿಯವತೋ ಸಾತಚ್ಚಕರಣವಚನತೋ "ಖನ್ತಿಬಹುಲೋ ಹಿ ಅನುದ್ಧತೋ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ"। ಅಪ್ಪಮಾದವತೋ ಪರಹಿತಕಿರಿಯಾರಮ್ಭೇ ಪಚ್ಚುಪಕಾರತಣ್ಹಾಭಾವವಚನತೋ "ಯಾಥಾವತೋ ಧಮ್ಮನಿಜ್ಝಾನೇ ಹಿ ಸತಿ ತಣ್ಹಾ ನ ಹೋತಿ"। ಪರಹಿತಾರಮ್ಭೇ ಪರಮೇಪಿ ಪರಕತದುಕ್ಖಸಹನತಾವಚನತೋ ಚ ವೀರಿಯಸ್ಸ ಅನನ್ತರಂ **ಖನ್ತಿ** ವುತ್ತಾ। ಸಚ್ಚೇನ ಖನ್ತಿಯಾ ಚಿರಾಧಿಟ್ಠಾನತೋ ಅಪಕಾರಿನೋ ಅಪಕಾರಖನ್ತಿಂ ವತ್ವಾ ತದುಪಕಾರಕರಣೇ ಅವಿಸಂವಾದವಚನತೋ ಖನ್ತಿಯಾ ಅಪವಾದವಾಚಾವಿಕಮ್ಪನೇನ ಭೂತವಾದಿತಾಯ ಅವಿಜಹನವಚನತೋ ಸತ್ತಸುಞ್ಞತಾಧಮ್ಮನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಂ ವತ್ವಾ ತದುಪಬ್ರೂಹಿತಞಾಣಸಚ್ಚವಚನತೋ ಚ ಖನ್ತಿಯಾ ಅನನ್ತರಂ **ಸಚ್ಚಂ** ವುತ್ತಂ।

ಅಧಿಟ್ಠಾನೇನ ಸಚ್ಚಸಿದ್ಧಿತೋ "ಅಚಲಾಧಿಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಹಿ ವಿರತಿ ಸಿಜ್ಝತಿ"। ಅವಿಸಂವಾದಿತಂ ವತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅಚಲಭಾವವಚನತೋ "ಸಚ್ಚಸನ್ಧೋ ಹಿ ದಾನಾದೀಸು ಪಟಿಞ್ಞಾನುರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಲೋವ ಪವತ್ತತಿ"। ಞಾಣಸಚ್ಚಂ ವತ್ವಾ ಸಮ್ಭಾರೇಸು ಪವತ್ತಿನಿಟ್ಠಾಪನವಚನತೋ "ಯಥಾಭೂತಞಾಣವಾ ಹಿ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರೇ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ತೇ ಚ ನಿಟ್ಠಾಪೇತಿ ಪಟಿಪಕ್ಖೇಹಿ ಅಕಮ್ಪಿಯಭಾವತೋ"ತಿ ಸಚ್ಚಸ್ಸ ಅನನ್ತರಂ **ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ** ವುತ್ತಂ। ಮೇತ್ತಾಯ ಪರಹಿತಕರಣಸಮಾದಾನಾಧಿಟ್ಠಾನಸಿದ್ಧಿತೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವತ್ವಾ ಹಿತೂಪಸಂಹಾರವಚನತೋ "ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರೇ ಹಿ ಅಧಿತಿಟ್ಠಮಾನೋ ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರೀ ಹೋತಿ"। ಅಚಲಾಧಿಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಸಮಾದಾನಾವಿಕೋಪನೇನ ಸಮಾದಾನಸಮ್ಭವತೋ ಚ ಅಧಿಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅನನ್ತರಂ **ಮೇತ್ತಾ** ವುತ್ತಾ। ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಮೇತ್ತಾವಿಸುದ್ಧಿತೋ ಸತ್ತೇಸು ಹಿತೂಪಸಂಹಾರಂ ವತ್ವಾ ತದಪರಾಧೇಸು ಉದಾಸೀನತಾವಚನತೋ ಮೇತ್ತಾಭಾವನಂ ವತ್ವಾ ತನ್ನಿಸ್ಸನ್ದಭಾವನಾವಚನತೋ ಹಿತಕಾಮಸತ್ತೇಪಿ ಉಪೇಕ್ಖಕೋತಿ ಅಚ್ಛರಿಯಗುಣತಾವಚನತೋ ಚ ಮೇತ್ತಾಯ ಅನನ್ತರಂ **ಉಪೇಕ್ಖಾ** ವುತ್ತಾತಿ ಏವಮೇತಾಸಂ ಕಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಕಾನಿ ಲಕ್ಖಣರಸಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಪದಟ್ಠಾನಾನೀತಿ ಏತ್ಥ ಅವಿಸೇಸೇನ ತಾವ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಪಾರಮಿಯೋ ಪರಾನುಗ್ಗಹಲಕ್ಖಣಾ, ಪರೇಸಂ ಉಪಕಾರಕರಣರಸಾ, ಅವಿಕಮ್ಪನರಸಾ ವಾ, ಹಿತೇಸಿತಾಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ, ಬುದ್ಧತ್ತಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ ವಾ, ಮಹಾಕರುಣಾಪದಟ್ಠಾನಾ, ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪದಟ್ಠಾನಾ ವಾ।

ವಿಸೇಸೇನ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ ಅತ್ತೂಪಕರಣಪರಿಚ್ಚಾಗಚೇತನಾ **ದಾನಪಾರಮಿತಾ,** ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಕಾಯವಚೀಸುಚರಿತಂ ಅತ್ಥತೋ ಅಕತ್ತಬ್ಬವಿರತಿಕತ್ತಬ್ಬಕರಣಚೇತನಾದಯೋ ಚ **ಸೀಲಪಾರಮಿತಾ**। ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪರಿಗ್ಗಹಿತೋ ಆದೀನವದಸ್ಸನಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ ಕಾಮಭವೇಹಿ ನಿಕ್ಖಮನಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೋ **ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮಿತಾ,** ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪರಿಗ್ಗಹಿತೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಾಮಞ್ಞವಿಸೇಸಲಕ್ಖಣಾವಬೋಧೋ **ಪಞ್ಞಾಪಾರಮಿತಾ** । ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪರಿಗ್ಗಹಿತೋ ಕಾಯಚಿತ್ತೇಹಿ ಪರಹಿತಾರಮ್ಭೋ **ವೀರಿಯಪಾರಮಿತಾ,** ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಾಪರಾಧಸಹನಂ ಅದೋಸಪ್ಪಧಾನೋ ತದಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೋ **ಖನ್ತಿಪಾರಮಿತಾ,** ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ವಿರತಿಚೇತನಾದಿಭೇದಂ ಅವಿಸಂವಾದನಂ **ಸಚ್ಚಪಾರಮಿತಾ,** ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಅಚಲಸಮಾದಾನಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ತದಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತೋ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೋ **ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮಿತಾ,** ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪರಿಗ್ಗಹಿತೋ ಲೋಕಸ್ಸ ಹಿತಸುಖೂಪಸಂಹಾರೋ ಅತ್ಥತೋ ಅಬ್ಯಾಪಾದೋ **ಮೇತ್ತಾಪಾರಮಿತಾ,**

ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ ಅನುನಯಪಟಿಘವಿದ್ಧಂಸನೀ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇಸು ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸಮಪ್ಪವತ್ತಿ **ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮಿತಾ**।

ತಸ್ಮಾ ಪರಿಚ್ಚಾಗಲಕ್ಖಣಾ **ದಾನಪಾರಮೀ,** ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇ ಲೋಭವಿದ್ಧಂಸನರಸಾ, ಅನಾಸತ್ತಿಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ, ಭವವಿಭವಸಮ್ಪತ್ತಿಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ ವಾ, ಪರಿಚ್ಚಜಿತಬ್ಬವತ್ಥುಪದಟ್ಠಾನಾ। ಸೀಲನಲಕ್ಖಣಾ **ಸೀಲಪಾರಮೀ,** ಸಮಾಧಾನಲಕ್ಖಣಾ ಪತಿಟ್ಠಾನಲಕ್ಖಣಾ ಚಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ದುಸ್ಸೀಲ್ಯವಿದ್ಧಂಸನರಸಾ, ಅನವಜ್ಜರಸಾ ವಾ, ಸೋಚೇಯ್ಯಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ, ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಪದಟ್ಠಾನಾ। ಕಾಮತೋ ಚ ಭವತೋ ಚ ನಿಕ್ಖಮನಲಕ್ಖಣಾ **ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ,** ತದಾದೀನವವಿಭಾವನರಸಾ, ತತೋ ಏವ ವಿಮುಖಭಾವಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ, ಸಂವೇಗಪದಟ್ಠಾನಾ। ಯಥಾಸಭಾವಪಟಿವೇಧಲಕ್ಖಣಾ **ಪಞ್ಞಾಪಾರಮೀ,** ಅಕ್ಖಲಿತಪಟಿವೇಧಲಕ್ಖಣಾ ವಾ ಕುಸಲಿಸ್ಸಾಸಖಿತ್ತಉಸುಪಟಿವೇಧೋ ವಿಯ, ವಿಸಯೋಭಾಸನರಸಾ ಪದೀಪೋ ವಿಯ, ಅಸಮ್ಮೋಹಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ ಅರಞ್ಞಗತಸುದೇಸಿಕೋ ವಿಯ, ಸಮಾಧಿಪದಟ್ಠಾನಾ, ಚತುಸಚ್ಚಪದಟ್ಠಾನಾ ವಾ। ಉಸ್ಸಾಹಲಕ್ಖಣಾ **ವೀರಿಯಪಾರಮೀ,** ಉಪತ್ಥಮ್ಭನರಸಾ, ಅಸಂಸೀದನಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ, ವೀರಿಯಾರಮ್ಭವತ್ಥುಪದಟ್ಠಾನಾ, ಸಂವೇಗಪದಟ್ಠಾನಾ ವಾ। ಖಮನಲಕ್ಖಣಾ **ಖನ್ತಿಪಾರಮೀ,** ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠಸಹನರಸಾ, ಅಧಿವಾಸನಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ, ಅವಿರೋಧಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ ವಾ, ಯಥಾಭೂತದಸ್ಸನಪದಟ್ಠಾನಾ। ಅವಿಸಂವಾದನಲಕ್ಖಣಾ **ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ,** ಯಥಾಸಭಾವವಿಭಾವನರಸಾ, ಸಾಧುತಾಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ, ಸೋರಚ್ಚಪದಟ್ಠಾನಾ। ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರೇಸು ಅಧಿಟ್ಠಾನಲಕ್ಖಣಾ **ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮೀ,** ತೇಸಂ ಪಟಿಪಕ್ಖಾಭಿಭವನರಸಾ, ತತ್ಥ ಅಚಲತಾಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ, ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಪದಟ್ಠಾನಾ। ಹಿತಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತಿಲಕ್ಖಣಾ **ಮೇತ್ತಾಪಾರಮೀ,** ಹಿತೂಪಸಂಹಾರರಸಾ, ಆಘಾತವಿನಯನರಸಾ ವಾ, ಸೋಮ್ಮಭಾವಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ, ಸತ್ತಾನಂ ಮನಾಪಭಾವದಸ್ಸನಪದಟ್ಠಾನಾ। ಮಜ್ಝತ್ತಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತಿಲಕ್ಖಣಾ **ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮೀ,** ಸಮಭಾವದಸ್ಸನರಸಾ, ಪಟಿಘಾನುನಯವೂಪಸಮಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಾ, ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಾಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಪದಟ್ಠಾನಾ।

ಏತ್ಥ ಚ ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪರಿಗ್ಗಹಿತತಾ ದಾನಾದೀನಂ ಪರಿಚ್ಚಾಗಾದಿಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ವಿಸೇಸನಭಾವೇನ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪರಿಗ್ಗಹಿತಾನಿ ಹಿ ದಾನಾದೀನಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸನ್ತಾನೇ ಪವತ್ತಾನಿ ದಾನಾದಿಪಾರಮಿಯೋ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ।

ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋತಿ? ಅಭಿನೀಹಾರೋ ತಾವ ಪಾರಮೀನಂ ಪಚ್ಚಯೋ। ಯೋ ಹಿ ಅಯಂ –

“ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಲಿಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಹೇತು ಸತ್ಥಾರದಸ್ಸನಂ।
ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಗುಣಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಅಧಿಕಾರೋ ಚ ಛನ್ದತಾ।
ಅಟ್ಠಧಮ್ಮಸಮೋಧಾನಾ, ಅಭಿನೀಹಾರೋ ಸಮಿಜ್ಝತೀ”ತಿ॥ (ಬು॰ ವಂ॰ ೨.೫೯) –

ಏವಂ ವುತ್ತೋ ಅಟ್ಠಧಮ್ಮಸಮೋಧಾನಸಮ್ಪಾದಿತೋ “ತಿಣ್ಣೋ ತಾರೇಯ್ಯಂ ಮುತ್ತೋ ಮೋಚೇಯ್ಯಂ ದನ್ತೋ ದಮೇಯ್ಯಂ ಸನ್ತೋ ಸಮೇಯ್ಯಂ ಅಸ್ಸತ್ಥೋ ಅಸ್ಸಾಸೇಯ್ಯಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಪೇಯ್ಯಂ ಸುದ್ಧೋ ಸೋಧೇಯ್ಯಂ ಬುದ್ಧೋ ಬೋಧೇಯ್ಯ”ನ್ತಿಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತೋ ಅಭಿನೀಹಾರೋ। ಸೋ ಅವಿಸೇಸೇನ ಸಬ್ಬಪಾರಮೀನಂ ಪಚ್ಚಯೋ। ತಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ಹಿ ಉದ್ಧಂ ಪಾರಮೀನಂ ಪವಿಚಯುಪಟ್ಠಾನಸಮಾದಾನಾಧಿಟ್ಠಾನನಿಪ್ಫತ್ತಿಯೋ ಮಹಾಪುರಿಸಾನಂ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ।

ತತ್ಥ **ಮನುಸ್ಸತ್ತ**ನ್ತಿ ಮನುಸ್ಸತ್ತಭಾವೋ। ಮನುಸ್ಸತ್ತಭಾವೇಯೇವ ಹಿ ಠತ್ವಾ ಬುದ್ಧತ್ತಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಸ್ಸ ಪತ್ಥನಾ ಸಮಿಜ್ಝತಿ, ನ ನಾಗಸುಪಣ್ಣಾದಿಜಾತೀಸು ಠಿತಸ್ಸ। ಕಸ್ಮಾತಿ ಚೇ? ಬುದ್ಧಭಾವಸ್ಸ ಅನನುಚ್ಛವಿಕಭಾವತೋ।

ಲಿಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತೀತಿ ಮನುಸ್ಸತ್ತಭಾವೇ ಠಿತಸ್ಸಾಪಿ ಪುರಿಸಸ್ಸೇವ ಪತ್ಥನಾ ಸಮಿಜ್ಝತಿ, ನ ಇತ್ಥಿಯಾ ನ ಪಣ್ಡಕನಪುಂಸಕಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕಾನಂ ವಾ ಸಮಿಜ್ಝತಿ। ಕಸ್ಮಾತಿ ಚೇ? ಯಥಾವುತ್ತಕಾರಣತೋ ಲಕ್ಖಣಪಾರಿಪೂರಿಯಾ

ಅಭಾವತೋ ಚ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ – "ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನವಕಾಸೋ, ಯಂ ಇತ್ಥೀ ಅರಹಂ ಅಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೨೭೯; ವಿಭ॰ ೮೦೯) ವಿತ್ಥಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕಸ್ಸಾಪಿ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗೇ ಠಿತಸ್ಸ ಪಣ್ಡಕಾದೀನಂ ವಾ ಪತ್ಥನಾ ನ ಸಮಿಜ್ಝತಿ।

ಹೇತೂತಿ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿ। ಮನುಸ್ಸಪುರಿಸಸ್ಸಾಪಿ ಹಿ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸೇವ ಹೇತುಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪತ್ಥನಾ ಸಮಿಜ್ಝತಿ, ನ ಇತರಸ್ಸ।

ಸತ್ಥಾರದಸ್ಸನನ್ತಿ ಸತ್ಥುಸಮ್ಮುಖೀಭಾವೋ। ಧರಮಾನಕಬುದ್ಧಸ್ಸೇವ ಹಿ ಸನ್ತಿಕೇ ಪತ್ಥೇನ್ತಸ್ಸ ಪತ್ಥನಾ ಸಮಿಜ್ಝತಿ, ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಪನ ಭಗವತಿ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ ಬೋಧಿಮೂಲೇ ವಾ ಪಟಿಮಾಯ ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಬುದ್ಧಸಾವಕಾನಂ ವಾ ಸನ್ತಿಕೇ ಪತ್ಥನಾ ನ ಸಮಿಜ್ಝತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಧಿಕಾರಸ್ಸ ಬಲವಭಾವಾಭಾವತೋ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಏವ ಪನ ಸನ್ತಿಕೇ ಪತ್ಥನಾ ಸಮಿಜ್ಝತಿ, ಅಜ್ಝಾಸಯಸ್ಸ ಉಳಾರಭಾವೇನ ತದಧಿಕಾರಸ್ಸ ಬಲವಭಾವಾಪತ್ತಿತೋ।

ಪಬ್ಬಜ್ಜಾತಿ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪತ್ಥೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಕಮ್ಮಕಿರಿಯವಾದೀಸು ತಾಪಸೇಸು ವಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸೇವ ಪತ್ಥನಾ ಸಮಿಜ್ಝತಿ, ನೋ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗೇ ಠಿತಸ್ಸ। ಕಸ್ಮಾ? ಬುದ್ಧಭಾವಸ್ಸ ಅನನುಚ್ಛವಿಕಭಾವತೋ। ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಏವ ಹಿ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಧಿಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನ ಗಹಟ್ಠಭೂತಾ, ತಸ್ಮಾ ಪಣಿಧಾನಕಾಲೇ ಚ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಲಿಙ್ಗಂ ಏವ ಹಿ ಯುತ್ತರೂಪಂ ಕಿಞ್ಚ ಗುಣಸಮ್ಪತ್ತಿಅಧಿಟ್ಠಾನಭಾವತೋ।

ಗುಣಸಮ್ಪತ್ತೀತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾದಿಗುಣಸಮ್ಪದಾ। ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸಾಪಿ ಹಿ ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಲಾಭಿನೋ ಪಞ್ಚಾಭಿಞ್ಞಸ್ಸೇವ ಪತ್ಥನಾ ಸಮಿಜ್ಝತಿ, ನ ಯಥಾವುತ್ತಗುಣಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ವಿರಹಿತಸ್ಸ। ಕಸ್ಮಾ? ಪಾರಮಿಪವಿಚಯಸ್ಸ ಅಸಮತ್ಥಭಾವತೋ, ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಮಹಾಪುರಿಸಾ ಕತಾಭಿನೀಹಾರಾ ಸಯಮೇವ ಪಾರಮೀ ಪವಿಚೇತುಂ ಸಮತ್ಥಾ ಹೋನ್ತಿ।

ಅಧಿಕಾರೋತಿ ಅಧಿಕೋ ಉಪಕಾರೋ। ಯಥಾವುತ್ತಗುಣಸಮ್ಪನ್ನೋಪಿ ಹಿ ಯೋ ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಮ್ಪಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಅಧಿಕಂ ಉಪಕಾರಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಅಭಿನೀಹಾರೋ ಸಮಿಜ್ಝತಿ, ನ ಇತರಸ್ಸ।

ಛನ್ದತಾತಿ ಕತ್ತುಕಾಮತಾಕುಸಲಚ್ಛನ್ದೋ। ಯಸ್ಸ ಹಿ ಯಥಾವುತ್ತಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಬುದ್ಧಕಾರಕಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಮಹನ್ತೋ ಛನ್ದೋ ಮಹತೀ ಪತ್ಥನಾ ಮಹತೀ ಕತ್ತುಕಾಮತಾ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸೇವ ಸಮಿಜ್ಝತಿ, ನ ಇತರಸ್ಸ।

ತತ್ರಿದಂ ಛನ್ದಮಹನ್ತತಾಯ ಓಪಮ್ಮಂ – ಯೋ ಸಕಲಚಕ್ಕವಾಳಗಬ್ಭಂ ಏಕೋದಕೀಭೂತಂ ಅತ್ತನೋ ಬಾಹುಬಲೇನೇವ ಉತ್ತರಿತ್ವಾ ಪಾರಂ ಗನ್ತುಂ ಸಮತ್ಥೋ, ಸೋ ಬುದ್ಧತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತೀತಿ ಸುತ್ವಾ ತಂ ದುಕ್ಕರತೋ ಅದಹನ್ತೋ "ಅಹಂ ತಂ ಉತ್ತರಿತ್ವಾ ಪಾರಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಛನ್ದಜಾತೋ ಹೋತಿ, ನ ತತ್ಥ ಸಙ್ಕೋಚಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಥಾ ಯೋ ಸಕಲಚಕ್ಕವಾಳಂ ವೀತಚ್ಚಿಕಾನಂ ವಿಗತಧೂಮಾನಂ ಅಙ್ಗಾರಾನಂ ಪೂರಂ ಪಾದೇಹಿ ಅಕ್ಕಮನ್ತೋ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪರಭಾಗಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ…ಪೇ॰… ನ ತತ್ಥ ಸಙ್ಕೋಚಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಥಾ ಯೋ ಸಕಲಚಕ್ಕವಾಳಂ ಸತ್ತಿಸೂಲೇಹಿ ಸುನಿಸಿತಫಲೇಹಿ ನಿರನ್ತರಂ ಆಕಿಣ್ಣಂ ಪಾದೇಹಿ ಅಕ್ಕಮನ್ತೋ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ನ ತತ್ಥ ಸಙ್ಕೋಚಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಥಾ ಯೋ ಸಕಲಚಕ್ಕವಾಳಂ ನಿರನ್ತರಂ ಘನವೇಳುಗುಮ್ಬಸಞ್ಛನ್ನಂ ಕಣ್ಟಕಲತಾವನಗಹನಂ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪರಭಾಗಂ ಗನ್ತುಂ ಸಮತ್ಥೋ…ಪೇ॰… ನ ತತ್ಥ ಸಙ್ಕೋಚಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಥಾ ಯೋ "ಚತ್ತಾರಿ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಸತಸಹಸ್ಸಞ್ಚ ಕಪ್ಪೇ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧತ್ತಂ ಪತ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಸುತ್ವಾ ತಂ ದುಕ್ಕರತೋ ಅದಹನ್ತೋ "ಅಹಂ ತತ್ಥ ಪಚ್ಚಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಛನ್ದಜಾತೋ ಹೋತಿ, ನ ತತ್ಥ ಸಙ್ಕೋಚಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ನಯೇನ ಏತ್ಥ ಛನ್ದಸ್ಸ ಮಹನ್ತಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏವಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪನಾಯಂ ಅಭಿನೀಹಾರೋ ಅತ್ಥತೋ ತೇಸಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಅಙ್ಗಾನಂ ಸಮೋಧಾನೇನ ತಥಾಪವತ್ತೋ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೋ ಸಮ್ಮದೇವ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಾ ಪಣಿಧಾನಲಕ್ಖಣೋ। "ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝೇಯ್ಯಂ, ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಸುಖಂ ನಿಪ್ಫಾದೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಏವಮಾದಿಪತ್ಥನಾರಸೋ, ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಹೇತುಭಾವಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನೋ, ಮಹಾಕರುಣಾಪದಟ್ಠಾನೋ, ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿಪದಟ್ಠಾನೋ ವಾ। ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಂ ಬುದ್ಧಭೂಮಿಂ ಅಪರಿಮಾಣಂ ಸತ್ತಲೋಕಹಿತಞ್ಚ ಆರಬ್ಭ ಪವತ್ತಿಯಾ ಸಬ್ಬಬುದ್ಧಕಾರಕಧಮ್ಮಮೂಲಭೂತೋ ಪರಮಭದ್ದಕೋ ಪರಮಕಲ್ಯಾಣೋ ಅಪರಿಮೇಯ್ಯಪ್ಪಭಾವೋ ಪುಞ್ಞವಿಸೇಸೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಯಸ್ಸ ಚ ಉಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಹೇವ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಮಹಾಬೋಧಿಯಾನಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಓತಿಣ್ಣೋ ನಾಮ ಹೋತಿ ನಿಯತಭಾವಸಮಧಿಗಮನತೋ ತತೋ ಅನಿವತ್ತನಸಭಾವತ್ತಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋತಿ ಸಮಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭತಿ, ಸಬ್ಬಭಾವೇನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಂ ಸಮಾಸತ್ತಮಾನಸತಾ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಸಿಕ್ಖಾಸಮತ್ಥತಾ ಚಸ್ಸ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ। ಯಥಾವುತ್ತಾಭಿನೀಹಾರಸಮಿಜ್ಝನೇನ ಹಿ ಮಹಾಪುರಿಸಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಾಧಿಗಮನಪುಬ್ಬಲಿಙ್ಗೇನ ಸಯಮ್ಭುಞಾಣೇನ ಸಮ್ಮದೇವ ಸಬ್ಬಪಾರಮಿಯೋ ಪವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಸಮಾದಾಯ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ। ತಥಾ ಕತಮಹಾಭಿನೀಹಾರೋ ಹಿ ಸುಮೇಧಪಣ್ಡಿತೋ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಯಥಾಹ -

"ಹನ್ದ ಬುದ್ಧಕರೇ ಧಮ್ಮೇ, ವಿಚಿನಾಮಿ ಇತೋ ಚಿತೋ।
ಉದ್ಧಂ ಅಧೋ ದಸ ದಿಸಾ, ಯಾವತಾ ಧಮ್ಮಧಾತುಯಾ।
ವಿಚಿನನ್ತೋ ತದಾ ದಕ್ಖಿಂ, ಪಠಮಂ ದಾನಪಾರಮಿ"ನ್ತಿ॥ (ಬು॰ ವಂ॰ ೨.೧೧೫-೧೧೬) -

ವಿತ್ಥಾರೋ। ತಸ್ಸ ಚ ಅಭಿನೀಹಾರಸ್ಸ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯಾ ಚತ್ತಾರೋ ಹೇತೂ ಚತ್ತಾರಿ ಚ ಬಲಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ತತ್ಥ ಕತಮೇ **ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯಾ**? ಇಧ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಪಸ್ಸತಿ ತಥಾಗತಂ ಮಹತಾ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಂ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಕರೋನ್ತಂ। ತಸ್ಸ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಬೋಧಿಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ - "ಮಹಾನುಭಾವಾ ವತಾಯಂ ಧಮ್ಮಧಾತು, ಯಸ್ಸಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧತ್ತಾ ಭಗವಾ ಏವಂ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಧಮ್ಮೋ ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾನುಭಾವೋ ಚಾ"ತಿ । ಸೋ ತಮೇವ ಮಹಾನುಭಾವದಸ್ಸನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಂ ಪಚ್ಚಯಂ ಕತ್ವಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಯಂ ಅಧಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇತಿ। ಅಯಂ **ಪಠಮೋ ಪಚ್ಚಯೋ** ಮಹಾಭಿನೀಹಾರಾಯ।

ನ ಹೇವ ಖೋ ಪಸ್ಸತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಯಥಾವುತ್ತಂ ಮಹಾನುಭಾವತಂ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಸುಣಾತಿ "ಏದಿಸೋ ಚ ಏದಿಸೋ ಚ ಭಗವಾ"ತಿ। ಸೋ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಂ ಪಚ್ಚಯಂ ಕತ್ವಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಯಂ ಅಧಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇತಿ। ಅಯಂ **ದುತಿಯೋ ಪಚ್ಚಯೋ** ಮಹಾಭಿನೀಹಾರಾಯ।

ನ ಹೇವ ಖೋ ಪಸ್ಸತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಯಥಾವುತ್ತಂ ಮಹಾನುಭಾವತಂ, ನಪಿ ತಂ ಪರತೋ ಸುಣಾತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ "ದಸಬಲಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ"ತಿಆದಿನಾ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೨೧-೨೨) ಬುದ್ಧಾನುಭಾವಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ। ಸೋ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಂ ಪಚ್ಚಯಂ ಕತ್ವಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಯಂ ಅಧಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇತಿ। ಅಯಂ **ತತಿಯೋ ಪಚ್ಚಯೋ** ಮಹಾಭಿನೀಹಾರಾಯ।

ನ ಹೇವ ಖೋ ಪಸ್ಸತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಯಥಾವುತ್ತಂ ಮಹಾನುಭಾವತಂ, ನಪಿ ತಂ ಪರತೋ ಸುಣಾತಿ, ನಪಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಉಳಾರಜ್ಝಾಸಯೋ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಮುತ್ತಿಕೋ "ಅಹಮೇತಂ ಬುದ್ಧವಂಸಂ ಬುದ್ಧತನ್ತಿಂ ಬುದ್ಧಪವೇಣಿಂ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮತಂ ಪರಿಪಾಲೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಯಾವದೇವ ಧಮ್ಮಂ ಏವ ಸಕ್ಕರೋನ್ತೋ ಗರುಕರೋನ್ತೋ ಮಾನೇನ್ತೋ ಪೂಜೇನ್ತೋ

ಧಮ್ಮಂ ಅಪಚಾಯಮಾನೋ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಂ ಪಚ್ಚಯಂ ಕತ್ವಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಯಂ ಅಧಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇತಿ। ಅಯಂ **ಚತುತ್ಥೋ ಪಚ್ಚಯೋ** ಮಹಾಭಿನೀಹಾರಾಯ।

ತತ್ಥ ಕತಮೇ **ಚತ್ತಾರೋ ಹೇತೂ** ಮಹಾಭಿನೀಹಾರಾಯ? ಇಧ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಪಕತಿಯಾ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನೋವ ಹೋತಿ ಪುರಿಮಕೇಸು ಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ। ಅಯಂ **ಪಠಮೋ ಹೇತು** ಮಹಾಭಿನೀಹಾರಾಯ। ಪುನ ಚಪರಂ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಪಕತಿಯಾ ಕರುಣಾಜ್ಝಾಸಯೋ ಹೋತಿ ಕರುಣಾಧಿಮುತ್ತೋ ಸತ್ತಾನಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಪನೇತುಕಾಮೋ ಅಪಿ ಚ ಅತ್ತನೋ ಕಾಯಜೀವಿತಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ। ಅಯಂ **ದುತಿಯೋ ಹೇತು** ಮಹಾಭಿನೀಹಾರಾಯ। ಪುನ ಚಪರಂ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಸಕಲತೋಪಿ ವಟ್ಟದುಕ್ಖತೋ ಸತ್ತಹಿತಾಯ ಚ ದುಕ್ಕರಚರಿಯತೋ ಸುಚಿರಮ್ಪಿ ಕಾಲಂ ಘಟೇನ್ತೋ ವಾಯಮನ್ತೋ ಅನಿಬ್ಬಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅನುತ್ರಾಸೀ ಯಾವ ಇಚ್ಛಿತತ್ಥನಿಪ್ಫತ್ತಿ। ಅಯಂ **ತತಿಯೋ ಹೇತು** ಮಹಾಭಿನೀಹಾರಾಯ। ಪುನ ಚಪರಂ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸನ್ನಿಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ, ಯೋ ಅಹಿತತೋ ನಿವಾರೇತಿ, ಹಿತೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇತಿ। ಅಯಂ **ಚತುತ್ಥೋ ಹೇತು** ಮಹಾಭಿನೀಹಾರಾಯ।

ತತ್ರಾಯಂ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪದಾ - ಏಕನ್ತೇನೇವಸ್ಸ ಯಥಾ ಅಜ್ಝಾಸಯೋ ಸಮ್ಬೋಧಿನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಬೋಧಿಪೋಣೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪಬ್ಭಾರೋ, ತಥಾ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಚರಿಯಾ। ಯತೋ ಚಾನೇನ ಪುರಿಮಬುದ್ಧಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಮ್ಬೋಧಿಯಾ ಪಣಿಧಾನಂ ಕತಂ ಹೋತಿ ಮನಸಾ ವಾಚಾಯ ಚ "ಅಹಮ್ಪಿ ಏದಿಸೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಸುಖಂ ನಿಪ್ಫಾದೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಏವಂ ಸಮ್ಪನ್ನೂಪನಿಸ್ಸಯಸ್ಸ ಪನಸ್ಸ ಇಮಾನಿ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಲಿಙ್ಗಾನಿ ಭವನ್ತಿ ಯೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಸಾವಕಬೋಧಿಸತ್ತೇಹಿ ಚ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಸತ್ತೇಹಿ ಚ ಮಹಾವಿಸೇಸೋ ಮಹನ್ತಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯತೋ ಪಟಿಪತ್ತಿತೋ ಕೋಸಲ್ಲತೋ ಚ। ಇಧ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನೋ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಯಥಾ ವಿಸದಿನ್ದ್ರಿಯೋ ಹೋತಿ ವಿಸದಞಾಣೋ, ನ ತಥಾ ಇತರೇ। ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನ ಅತ್ತಹಿತಾಯ। ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಯಥಾ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ನ ತಥಾ ಇತರೇ। ತತ್ಥ ಚ ಕೋಸಲ್ಲಂ ಆವಹತಿ ಠಾನುಪ್ಪತ್ತಿಕಪಟಿಭಾನೇನ ಠಾನಾಠಾನಕುಸಲತಾಯ ಚ।

ತಥಾ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಪಕತಿಯಾ ದಾನಜ್ಝಾಸಯೋ ಹೋತಿ ದಾನಾಭಿರತೋ, ಸತಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇ ದೇತಿ ಏವ, ನ ದಾನತೋ ಸಙ್ಕೋಚಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಸಂವಿಭಾಗಸೀಲೋ ಹೋತಿ, ಪಮುದಿತೋವ ದೇತಿ ಆದರಜಾತೋ, ನ ಉದಾಸೀನಚಿತ್ತೋ, ಮಹನ್ತಮ್ಪಿ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ನ ಚ ದಾನೇನ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ, ಪಗೇವ ಅಪ್ಪಂ, ಪರೇಸಞ್ಚ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಜನೇನ್ತೋ ದಾನೇ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ದಾನಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕರೋತಿ, ಅಞ್ಞೇ ಚ ಪರೇಸಂ ದೇನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ಭಯಟ್ಠಾನೇಸು ಚ ಪರೇಸಂ ಅಭಯಂ ದೇತೀತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ದಾನಜ್ಝಾಸಯಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ದಾನಪಾರಮಿಯಾ ಲಿಙ್ಗಾನಿ।

ತಥಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀಹಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೇಹಿ ಹಿರೀಯತಿ ಓತ್ತಪ್ಪತಿ, ಸತ್ತಾನಂ ಅವಿಹೇಠನಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ ಸೋರತೋ ಸುಖಸೀಲೋ ಅಸಠೋ ಅಮಾಯಾವೀ ಉಜುಜಾತಿಕೋ ಸುವಚೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮುದುಜಾತಿಕೋ ಅತ್ಥದ್ಧೋ ಅನತಿಮಾನೀ, ಪರಸನ್ತಕಂ ನಾದಿಯತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ತಿಣಸಲಾಕಂ ಉಪಾದಾಯ, ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಇಣಂ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಂ ನ ವಿಸಂವಾದೇತಿ, ಪರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕೇ ಬ್ಯಾಮೂಳ್ಹೇ ವಿಸ್ಸರಿತೇ ವಾ ತಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಪಟಿಪಾದೇತಿ ಯಥಾ ತಂ ನ ಪರಹತ್ಥಗತಂ ಹೋತಿ, ಅಲೋಲುಪ್ಪೋ ಹೋತಿ, ಪರಪರಿಗ್ಗಹೇಸು ಪಾಪಕಂ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಇತ್ಥಿಬ್ಯಸನಾದೀನಿ ದೂರತೋ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಸಚ್ಚವಾದೀ ಸಚ್ಚಸನ್ಧೋ ಭಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ಧಾತಾ ಸಹಿತಾನಂ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ, ಪಿಯವಾದೀ ಮಿಹಿತಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ ಪುಬ್ಬಭಾಸೀ ಅತ್ಥವಾದೀ ಧಮ್ಮವಾದೀ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಅವಿಪರೀತದಸ್ಸನೋ, ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞಾಣೇನ ಸಚ್ಚಾನುಲೋಮಿಕಞಾಣೇನ ಕತಞ್ಞೂ ಕತವೇದೀ ವುದ್ಧಾಪಚಾಯೀ

ಸುವಿಸುದ್ಧಾಜೀವೋ ಧಮ್ಮಕಾಮೋ ಪರೇಪಿ ಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಪೇತಾ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಅಕಿಚ್ಚತೋ ಸತ್ತೇ ನಿವಾರೇತಾ ಕಿಚ್ಚೇಸು ಪತಿಟ್ಠಪೇತಾ ಅತ್ತನಾ ಚ ತತ್ಥ ಕಿಚ್ಚೇ ಯೋಗಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ, ಕತ್ವಾ ವಾ ಪನ ಸಯಂ ಅಕತ್ತಬ್ಬಂ ಸೀಘಞ್ಞೇವ ತತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತೀತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ಸೀಲಜ್ಝಾಸಯಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಸೀಲಪಾರಮಿಯಾ ಲಿಙ್ಗಾನಿ।

ತಥಾ ಮನ್ದಕಿಲೇಸೋ ಹೋತಿ ಮನ್ದನೀವರಣೋ, ಪವಿವೇಕಜ್ಝಾಸಯೋ ಅವಿಕ್ಖೇಪಬಹುಲೋ, ನ ತಸ್ಸ ಪಾಪಕಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಚಿತ್ತಂ ಅನ್ವಾಸ್ಸವನ್ತಿ, ವಿವೇಕಗತಸ್ಸ ಚಸ್ಸ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಮಿತ್ತಪಕ್ಖೇಪಿ ತುವಟಂ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತತಾ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ, ಪಗೇವ ಇತರಸ್ಮಿಂ, ಸತಿಮಾ ಚ ಹೋತಿ ಚಿರಕತಮ್ಪಿ ಚಿರಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಸರಿತಾ ಅನುಸ್ಸರಿತಾ, ಮೇಧಾವೀ ಚ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮೋಜಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ನಿಪಕೋ ಚ ಹೋತಿ ತಾಸು ತಾಸು ಇತಿಕತ್ತಬ್ಬತಾಸು, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಕಿರಿಯಾಸು, ಖನ್ತಿಬಲಸಮನ್ನಾಗತೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಬ್ಬಸಹೋ, ಅಚಲಾಧಿಟ್ಠಾನೋ ಚ ಹೋತಿ ದಳ್ಹಸಮಾದಾನೋ , ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾಠಾನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಜ್ಝಾಸಯಾದೀನಂ ವಸೇನ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮಿಆದೀನಂ ಲಿಙ್ಗಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಏವಮೇತೇಹಿ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಲಿಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಯಂ ವುತ್ತಂ "ಮಹಾಭಿನೀಹಾರಾಯ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸನ್ನಿಸ್ಸಯೋ ಹೇತೂ"ತಿ। ತತ್ರಿದಂ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಲಕ್ಖಣಂ - ಇಧ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುತಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚಾಗಸಮ್ಪನ್ನೋ ವೀರಿಯಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ। ತತ್ಥ ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ ಕಮ್ಮಫಲಞ್ಚ, ತೇನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಾ ಹೇತುಭೂತಂ ಸತ್ತೇಸು ಹಿತೇಸಿತಂ ನ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ, ಸೀಲಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸತ್ತಾನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಗರು ಭಾವನೀಯೋ ಚೋದಕೋ ಪಾಪಗರಹೀ ವತ್ತಾ ವಚನಕ್ಖಮೋ, ಸುತಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಸುಖಾವಹಂ ಗಮ್ಭೀರಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಚಾಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಪವಿವಿತ್ತೋ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ, ವೀರಿಯಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ, ಸತಿಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಉಪಟ್ಠಿತಸತಿ ಹೋತಿ ಅನವಜ್ಜಧಮ್ಮೇಸು, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಹೋತಿ ಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತೋ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅವಿಪರೀತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸತಿಯಾ ಕುಸಲಾಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಗತಿಯೋ ಸಮನ್ವೇಸಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಾಹಿತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಸಮಾಧಿನಾ ತತ್ಥ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ವೀರಿಯೇನ ಅಹಿತಾ ಸತ್ತೇ ನಿಸೇಧೇತ್ವಾ ಹಿತೇ ನಿಯೋಜೇತಿ। ತೇನಾಹ -

"ಪಿಯೋ ಗರು ಭಾವನೀಯೋ, ವತ್ತಾ ಚ ವಚನಕ್ಖಮೋ।
ಗಮ್ಭೀರಞ್ಚ ಕಥಂ ಕತ್ತಾ, ನೋ ಚಟ್ಠಾನೇ ನಿಯೋಜಕೋ"ತಿ॥ (ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೩೭; ನೇತ್ತಿ॰ ೧೧೩) -

ಏವಂ ಗುಣಸಮನ್ನಾಗತಞ್ಚ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಅತ್ತನೋ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಪರಿಯೋದಪೇತಿ। ಸುವಿಸುದ್ಧಾಸಯಪಯೋಗೋ ಚ ಹುತ್ವಾ ಚತೂಹಿ ಬಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನ ಚಿರೇನೇವ ಅಟ್ಠಙ್ಗೇ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಮಹಾಭಿನೀಹಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಭಾವೇ ಪತಿಟ್ಠಹತಿ ಅನಿವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ।

ತಸ್ಸಿಮಾನಿ **ಚತ್ತಾರಿ ಬಲಾನಿ। ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಲಂ** ಯಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಂ ಅತ್ತಸನ್ನಿಸ್ಸಯಾ ಧಮ್ಮಗಾರವೇನ ಅಭಿರುಚಿ ಏಕನ್ತನಿನ್ನಜ್ಝಾಸಯತಾ, ಯಾಯ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಅತ್ತಾಧಿಪತಿ ಲಜ್ಜಾಪಸ್ಸಯೋ ಅಭಿನೀಹಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಹುತ್ವಾ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। **ಬಾಹಿರಬಲಂ** ಯಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಂ ಪರಸನ್ನಿಸ್ಸಯಾ ಅಭಿರುಚಿ ಏಕನ್ತನಿನ್ನಜ್ಝಾಸಯತಾ, ಯಾಯ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಲೋಕಾಧಿಪತಿ ಮಾನಾಪಸ್ಸಯೋ ಅಭಿನೀಹಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಹುತ್ವಾ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। **ಉಪನಿಸ್ಸಯಬಲಂ** ಯಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಂ

ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಿರುಚಿ ಏಕನ್ತನಿನ್ನಜ್ಝಾಸಯತಾ, ಯಾಯ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೋ ವಿಸದಧಾತುಕೋ ಸತಿಸನ್ನಿಸ್ಸಯೋ ಅಭಿನೀಹಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಹುತ್ವಾ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। **ಪಯೋಗಬಲಂ** ಯಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಂ ತಜ್ಜಾ ಪಯೋಗಸಮ್ಪದಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರಿತಾ ಸಾತಚ್ಚಕಾರಿತಾ, ಯಾಯ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ವಿಸುದ್ಧಪಯೋಗೋ ನಿರನ್ತರಕಾರೀ ಅಭಿನೀಹಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಹುತ್ವಾ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪಾಪುಣಾತಿ।

ಏವಮಯಂ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಹೇತೂಹಿ ಚತೂಹಿ ಚ ಬಲೇಹಿ ಸಮ್ಪನ್ನಸಮುದಾಗಮೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮೋಧಾನಸಮ್ಪಾದಿತೋ ಅಭಿನೀಹಾರೋ ಪಾರಮೀನಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಮೂಲಕಾರಣಭಾವತೋ। ಯಸ್ಸ ಚ ಪವತ್ತಿಯಾ ಮಹಾಪುರಿಸೇ **ಚತ್ತಾರೋ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ** ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಸತ್ತನಿಕಾಯಂ ಅತ್ತನೋ ಓರಸಪುತ್ತಂ ವಿಯ ಪಿಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ನ ಚಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪುತ್ತಸಂಕಿಲೇಸವಸೇನ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸತಿ। ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಸುಖಾವಹೋ ಚಸ್ಸ ಅಜ್ಝಾಸಯೋ ಪಯೋಗೋ ಚ ಹೋತಿ। ಅತ್ತನೋ ಚ ಬುದ್ಧಕಾರಕಧಮ್ಮಾ ಉಪರೂಪರಿ ವಡ್ಢನ್ತಿ ಪರಿಪಚ್ಚನ್ತಿ ಚ। ಯತೋ ಚ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಉಳಾರತಮೇನ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೇನ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೇನ ಪವತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚಯೇನ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸತ್ತಾನಂ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಉತ್ತಮಗಾರವಟ್ಠಾನಂ ಅಸದಿಸಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಞ್ಚ ಹೋತಿ। ಏವಮನೇಕಗುಣೋ ಅನೇಕಾನಿಸಂಸೋ ಮಹಾಭಿನೀಹಾರೋ ಪಾರಮೀನಂ ಪಚ್ಚಯೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಯಥಾ ಚ ಅಭಿನೀಹಾರೋ, ಏವಂ ಮಹಾಕರುಣಾ ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಞ್ಚ। ತತ್ಥ **ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಂ** ನಾಮ ದಾನಾದೀನಂ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಭಾವಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಭೂತಾ ಪಞ್ಞಾ, ಯಾಹಿ ಮಹಾಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲತಾಹಿ ಮಹಾಪುರಿಸಾನಂ ಅತ್ತಸುಖನಿರಪೇಕ್ಖತಾ ನಿರನ್ತರಂ ಪರಹಿತಕರಣಪಸುತತಾ ಸುದುಕ್ಕರೇಹಿಪಿ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಚರಿತೇಹಿ ವಿಸಾದಾಭಾವೋ ಪಸಾದಸಮ್ಬುದ್ಧಿದಸ್ಸನಸವನಾನುಸ್ಸರಣಕಾಲೇಸುಪಿ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಸುಖಪ್ಪಟಿಲಾಭಹೇತುಭಾವೋ ಚ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಯ ಬುದ್ಧಭಾವಸಿದ್ಧಿ, ಕರುಣಾಯ ಬುದ್ಧಕಮ್ಮಸಿದ್ಧಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಸಯಂ ತರತಿ, ಕರುಣಾಯ ಪರೇ ತಾರೇತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಪರದುಕ್ಖಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ಕರುಣಾಯ ಪರದುಕ್ಖಪತಿಕಾರಂ ಆರಭತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ದುಕ್ಖೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಕರುಣಾಯ ದುಕ್ಖಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ, ತಥಾ ಪಞ್ಞಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಭಿಮುಖೋ ಹೋತಿ, ಕರುಣಾಯ ವಟ್ಟಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಥಾ ಕರುಣಾಯ ಸಂಸಾರಾಭಿಮುಖೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ತತ್ರ ನಾಭಿರಮತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಿರಜ್ಜತಿ, ಕರುಣಾನುಗತತ್ತಾ ನ ಚ ನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ ಪವತ್ತೋ, ಕರುಣಾಯ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಅನುಕಮ್ಪತಿ, ಪಞ್ಞಾನುಗತತ್ತಾ ನ ಚ ನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಅಹಂಕಾರಮಮಂಕಾರಾಭಾವೋ, ಕರುಣಾಯ ಆಲಸಿಯದೀನತಾಭಾವೋ, ತಥಾ ಪಞ್ಞಾಕರುಣಾಹಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಅತ್ತಪರನಾಥತಾ ಧೀರವೀರಭಾವೋ, ಅನತ್ತನ್ತಪಅಪರನ್ತಪತಾ, ಅತ್ತಹಿತಪರಹಿತನಿಪ್ಫತ್ತಿ, ನಿಬ್ಭಯಾಭಿಂಸನಕಭಾವೋ, ಧಮ್ಮಾಧಿಪತಿಲೋಕಾಧಿಪತಿತಾ, ಕತಞ್ಞುಪುಬ್ಬಕಾರಿಭಾವೋ, ಮೋಹತಣ್ಹಾವಿಗಮೋ, ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಿದ್ಧಿ, ಬಲವೇಸಾರಜ್ಜನಿಪ್ಫತ್ತೀತಿ ಸಬ್ಬಸ್ಸಾಪಿ ಪಾರಮಿತಾಫಲಸ್ಸ ವಿಸೇಸೇನ ಉಪಾಯಭಾವತೋ ಪಞ್ಞಾಕರುಣಾ ಪಾರಮೀನಂ ಪಚ್ಚಯೋ। ಇದಞ್ಚ ದ್ವಯಂ ಪಾರಮೀನಂ ವಿಯ ಪಣಿಧಾನಸ್ಸಾಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ।

ತಥಾ ಉಸ್ಸಾಹಉಮ್ಮಙ್ಗಅವತ್ಥಾನಹಿತಚರಿಯಾ ಚ ಪಾರಮೀನಂ ಪಚ್ಚಯಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಯಾ ಬುದ್ಧಭಾವಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿಟ್ಠಾನತಾಯ **ಬುದ್ಧಭೂಮಿಯೋ**ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ಉಸ್ಸಾಹೋ** ನಾಮ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಾನಂ ಅಬ್ಭುಸ್ಸಹನವೀರಿಯಂ। **ಉಮ್ಮಙ್ಗೋ** ನಾಮ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರೇಸು ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಭೂತಾ ಪಞ್ಞಾ। **ಅವತ್ಥಾನಂ** ನಾಮ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅಚಲಾಧಿಟ್ಠಾನತಾ। **ಹಿತಚರಿಯಾ** ನಾಮ ಮೇತ್ತಾಭಾವನಾ ಕರುಣಾಭಾವನಾ ಚ।

ತಥಾ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪವಿವೇಕಅಲೋಭಾದೋಸಾಮೋಹನಿಸ್ಸರಣಪ್ಪಭೇದಾ **ಛ ಅಜ್ಝಾಸಯಾ**। ನೇಕ್ಖಮ್ಮಜ್ಝಾಸಯಾ ಹಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ ಕಾಮೇಸು ಘರಾವಾಸೇ ಚ ದೋಸದಸ್ಸಾವಿನೋ, ತಥಾ ಪವಿವೇಕಜ್ಝಾಸಯಾ ಸಙ್ಗಣಿಕಾಯ ದೋಸದಸ್ಸಾವಿನೋ, ಅಲೋಭಜ್ಝಾಸಯಾ ಲೋಭೇ ದೋಸದಸ್ಸಾವಿನೋ, ಅದೋಸಜ್ಝಾಸಯಾ ದೋಸೇ ದೋಸದಸ್ಸಾವಿನೋ, ಅಮೋಹಜ್ಝಾಸಯಾ

ಮೋಹೇ ದೋಸದಸ್ಸಾವಿನೋ, ನಿಸ್ಸರಣಜ್ಝಾಸಯಾ ಸಬ್ಬಭವೇಸು ದೋಸದಸ್ಸಾವಿನೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಛ ಅಜ್ಝಾಸಯಾ ದಾನಾದೀನಂ ಪಾರಮೀನಂ ಪಚ್ಚಯಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ನ ಹಿ ಲೋಭಾದೀಸು ಆದೀನವದಸ್ಸನೇನ ಅಲೋಭಾದೀನಂ ಅಧಿಕಭಾವೇನ ಚ ವಿನಾ ದಾನಾದಿಪಾರಮಿಯೋ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ, ಅಲೋಭಾದೀನಞ್ಹಿ ಅಧಿಕಭಾವೇನ ಪರಿಚ್ಚಾಗಾದಿನಿನ್ನಚಿತ್ತತಾ ಅಲೋಭಜ್ಝಾಸಯಾದಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಯಥಾ ಚೇತೇ ಏವಂ ದಾನಜ್ಝಾಸಯತಾದಯೋಪಿ ಬೋಧಿಯಾ ಚರನ್ತಾನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ದಾನಾದಿಪಾರಮೀನಂ ಪಚ್ಚಯೋ। ದಾನಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಹಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಾ ತಪ್ಪಟಿಪಕ್ಖೇ ಮಚ್ಛೇರೇ ದೋಸದಸ್ಸಾವಿನೋ ಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಮದೇವ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ। ಸೀಲಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯೇ ದೋಸದಸ್ಸಾವಿನೋ ಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಸೀಲಪಾರಮಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ। ನೇಕ್ಖಮ್ಮಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಕಾಮೇಸು ಘರಾವಾಸೇ ಚ , ಯಥಾಭೂತಞಾಣಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಅಞ್ಞಾಣೇ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಚ, ವೀರಿಯಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಕೋಸಜ್ಜೇ, ಖನ್ತಿಯಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಅಕ್ಖನ್ತಿಯಂ, ಸಚ್ಚಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ವಿಸಂವಾದೇ, ಅಧಿಟ್ಠಾನಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಅನಧಿಟ್ಠಾನೇ, ಮೇತ್ತಾಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಬ್ಯಾಪಾದೇ, ಉಪೇಕ್ಖಾಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಲೋಕಧಮ್ಮೇಸು ಆದೀನವದಸ್ಸಾವಿನೋ ಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಮದೇವ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾದಿಪಾರಮಿಯೋ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ। ದಾನಜ್ಝಾಸಯತಾದಯೋ ದಾನಾದಿಪಾರಮೀನಂ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಕಾರಣತ್ತಾ ಪಚ್ಚಯೋ।

ತಥಾ ಅಪರಿಚ್ಚಾಗಪರಿಚ್ಚಾಗಾದೀಸು ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಆದೀನವಾನಿಸಂಸಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ ದಾನಾದಿಪಾರಮೀನಂ ಪಚ್ಚಯೋ। ತತ್ಥಾಯಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾವಿಧಿಖೇತ್ತವತ್ಥುಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಗೋಮಹಿಂಸದಾಸಿದಾಸಪುತ್ತದಾರಾದಿಪರಿಗ್ಗಹಬ್ಯಾಸತ್ತಚಿತ್ತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಖೇತ್ತಾದೀನಂ ವತ್ಥುಕಾಮಭಾವೇನ ಬಹುಪತ್ಥನೀಯಭಾವತೋ ರಾಜಚೋರಾದಿಸಾಧಾರಣಭಾವತೋ ವಿವಾದಾಧಿಟ್ಠಾನತೋ ಸಪತ್ತಕರಣತೋ ನಿಸ್ಸಾರತೋ ಪಟಿಲಾಭಪರಿಪಾಲನೇಸು ಪರವಿಹೇಠನಹೇತುತೋ ವಿನಾಸನಿಮಿತ್ತಞ್ಚ ಸೋಕಾದಿಅನೇಕವಿಹಿತಬ್ಯಸನಾವಹತೋ ತದಾಸತ್ತಿನಿದಾನಞ್ಚ ಮಚ್ಛೇರಮಲಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾನಂ ಅಪಾಯೂಪಪತ್ತಿಹೇತುಭಾವತೋತಿ ಏವಂ ವಿವಿಧವಿಪುಲಾನತ್ಥಾವಹಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹವತ್ಥೂನಿ ನಾಮ। ತೇಸಂ ಪರಿಚ್ಚಾಗೋಯೇವ ಏಕೋ ಸೋತ್ಥಿಭಾವೋತಿ ಪರಿಚ್ಚಾಗೇ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಕರಣೀಯೋ।

ಅಪಿ ಚ ಯಾಚಕೋ ಯಾಚಮಾನೋ ಅತ್ತನೋ ಗುಯ್ಹಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖನತೋ "ಮಯ್ಹಂ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕೋ"ತಿ ಚ, "ಪಹಾಯ ಗಮನೀಯಮತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಲೋಕಂ ಯಾಹೀತಿ ಮಯ್ಹಂ ಉಪದೇಸಕೋ"ತಿ ಚ, "ಆದಿತ್ತೇ ವಿಯ ಅಗಾರೇ ಮರಣಗ್ಗಿನಾ ಆದಿತ್ತೇ ಲೋಕೇ ತತೋ ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಕಸ್ಸ ಅಪವಾಹಕಸಹಾಯೋ"ತಿ ಚ, "ಅಪವಾಹಿತಸ್ಸ ಚಸ್ಸ ಅಝಾಪನನಿಕ್ಖೇಪಟ್ಠಾನಭೂತೋ"ತಿ ಚ ದಾನಸಙ್ಖಾತೇ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಸ್ಮಿಂ ಸಹಾಯಭಾವತೋ ಸಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತೀನಂ ಅಗ್ಗಭೂತಾಯ ಪರಮದುಲ್ಲಭಾಯ ಬುದ್ಧಭೂಮಿಯಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಹೇತುಭಾವತೋ ಚ "ಪರಮೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ"ತಿ ಚ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

ತಥಾ "ಉಳಾರೇ ಕಮ್ಮನಿ ಅನೇನಾಹಂ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ, ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಸಮ್ಭಾವನಾ ಅವಿತಥಾ ಕಾತಬ್ಬಾ"ತಿ ಚ, "ಏಕನ್ತಭೇದಿತಾಯ ಜೀವಿತಸ್ಸ ಅಯಾಚಿತೇನಾಪಿ ಮಯಾ ದಾತಬ್ಬಂ, ಪಗೇವ ಯಾಚಿತೇನಾ"ತಿ ಚ, "ಉಳಾರಜ್ಝಾಸಯೇಹಿ ಗವೇಸಿತ್ವಾಪಿ ದಾತಬ್ಬತೋ ಸಯಮೇವಾಗತೋ ಮಮ ಪುಞ್ಞೇನಾ"ತಿ ಚ "ಯಾಚಕಸ್ಸ ದಾನಾಪದೇಸೇನ ಮಯ್ಹಮೇವಾಯಮನುಗ್ಗಹೋ"ತಿ ಚ, "ಅಹಂ ವಿಯ ಅಯಂ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಲೋಕೋ ಮಯಾ ಅನುಗ್ಗಹೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ಚ, "ಅಸತಿ ಯಾಚಕೇ ಕಥಂ ಮಯ್ಹಂ ದಾನಪಾರಮೀ ಪೂರೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಚ, "ಯಾಚಕಾನಮೇವ ಚತ್ಥಾಯ ಮಯಾ ಸಬ್ಬೋ ಪರಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ಚ, "ಮಂ ಅಯಾಚಿತ್ವಾವ ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಯಾಚಕಾ ಕದಾ ಸಯಮೇವ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ ಚ, "ಕಥಮಹಂ ಯಾಚಕಾನಂ ಪಿಯೋ ಚಸ್ಸಂ ಮನಾಪೋ"ತಿ ಚ, "ಕಥಂ ವಾ ತೇ ಮಯ್ಹಂ ಪಿಯಾ ಚಸ್ಸು ಮನಾಪಾ"ತಿ ಚ, "ಕಥಂ ವಾಹಂ ದದಮಾನೋ ದತ್ವಾಪಿ ಚ ಅತ್ತಮನೋ ಚಸ್ಸಂ ಪಮುದಿತೋ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ"ತಿ ಚ, "ಕಥಂ ವಾ ಮೇ ಯಾಚಕಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ ಉಳಾರೋ ಚ ದಾನಜ್ಝಾಸಯೋ"ತಿ ಚ, "ಕಥಂ ವಾಹಮಯಾಚಿತೋ ಏವ ಯಾಚಕಾನಂ ಹದಯಮಞ್ಞಾಯ ದದೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚ, "ಸತಿ ಧನೇ

ಯಾಚಕೇ ಚ ಅಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ಮಹತೀ ಮಯ್ಹಂ ವಞ್ಚನಾ"ತಿ ಚ, "ಕಥಂ ವಾಹಂ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಗಾನಿ ಜೀವಿತಂ ವಾಪಿ ಯಾಚಕಾನಂ ಪರಿಚ್ಚಜೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಚ ಪರಿಚ್ಚಾಗನಿನ್ನತಾ ಉಪಟ್ಠಪೇತಬ್ಬಾ। ಅಪಿ ಚ "ಅತ್ಥೋ ನಾಮಾಯಂ ನಿರಪೇಕ್ಖಂ ದಾಯಕಮನುಗಚ್ಛತಿ, ಯಥಾ ತಂ ನಿರಪೇಕ್ಖಂ ಖೇಪಕಂ ಕಿಟಕೋ"ತಿ ಚ ಅತ್ಥೇ ನಿರಪೇಕ್ಖತಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

ಯಾಚಮಾನೋ ಪನ ಯದಿ ಪಿಯಪುಗ್ಗಲೋ ಹೋತಿ, "ಪಿಯೋ ಮಂ ಯಾಚತೀ"ತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ। ಅಥ ಉದಾಸೀನಪುಗ್ಗಲೋ ಹೋತಿ, "ಅಯಂ ಮಂ ಯಾಚಮಾನೋ ಅದ್ಧಾ ಇಮಿನಾ ಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ಮಿತ್ತೋ ಹೋತೀ"ತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ। ದದನ್ತೋಪಿ ಹಿ ಯಾಚಕಾನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತೀತಿ। ಅಥ ಪನ ವೇರೀ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯಾಚತಿ, "ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೋ ಮಂ ಯಾಚತಿ, ಅಯಂ ಮಂ ಯಾಚಮಾನೋ ಅದ್ಧಾ ಇಮಿನಾ ಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ವೇರೀ ಪಿಯೋ ಮಿತ್ತೋ ಹೋತೀ"ತಿ ವಿಸೇಸೇನ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಿಯಪುಗ್ಗಲೇ ವಿಯ ಮಜ್ಝತ್ತವೇರಿಪುಗ್ಗಲೇಸುಪಿ ಮೇತ್ತಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಕರುಣಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾವ ದಾತಬ್ಬಂ।

ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ಚಿರಕಾಲಪರಿಭಾವಿತತ್ತಾ ಲೋಭಸ್ಸ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮವಿಸಯಾ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ತೇನ ಬೋಧಿಸತ್ತಪಟಿಞ್ಞೇನ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ "ನನು ತಯಾ ಸಪ್ಪುರಿಸಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಅಭಿನೀಹಾರಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಉಪಕಾರತ್ಥಾಯ ಅಯಂ ಕಾಯೋ ನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ ತಪ್ಪರಿಚ್ಚಾಗಮಯಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ, ತತ್ಥ ನಾಮ ತೇ ಬಾಹಿರೇಪಿ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಅಭಿಸಙ್ಗಪ್ಪವತ್ತಿ ಹತ್ಥಿಸಿನಾನಸದಿಸೀ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಯಾ ನ ಕತ್ಥಚಿ ಸಙ್ಗೋ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಮಹತೋ ಭೇಸಜ್ಜರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಮೂಲಂ ಮೂಲತ್ಥಿಕಾ ಹರನ್ತಿ, ಪಪಟಿಕಂ ತಚಂ ಖನ್ಧಂ ವಿಟಪಂ ಸಾರಂ ಸಾಖಂ ಪಲಾಸಂ ಪುಪ್ಫಂ ಫಲಂ ಫಲತ್ಥಿಕಾ ಹರನ್ತಿ, ನ ತಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ 'ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಕಂ ಏತೇ ಹರನ್ತೀ'ತಿ ವಿತಕ್ಕಸಮುದಾಚಾರೋ ಹೋತಿ, ಏವಮೇವ ಸಬ್ಬಲೋಕಹಿತಾಯ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಮಾಪಜ್ಜನ್ತೇನ ಮಯಾ ಮಹಾದುಕ್ಖೇ ಅಕತಞ್ಞುಕೇ ನಿಚ್ಚಾಸುಚಿಮ್ಹಿ ಕಾಯೇ ಪರೇಸಂ ಉಪಕಾರಾಯ ವಿನಿಯುಜ್ಜಮಾನೇ ಅಣುಮತ್ತೋಪಿ ಮಿಚ್ಛಾವಿತಕ್ಕೋ ನ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ। ಕೋ ವಾ ಏತ್ಥ ವಿಸೇಸೋ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇಸು ಮಹಾಭೂತೇಸು ಏಕನ್ತಭೇದನವಿಕಿರಣವಿದ್ಧಂಸನಧಮ್ಮೇಸು, ಕೇವಲಂ ಪನ ಸಮ್ಮೋಹವಿಜಮ್ಭಿತಮೇತಂ, ಯದಿದಂ ಏತಂ ಮಮ ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾತಿ ಅಭಿನಿವೇಸೋ। ತಸ್ಮಾ ಬಾಹಿರೇಸು ವಿಯ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕೇಸುಪಿ ಕರಚರಣನಯನಾದೀಸು ಮಂಸಾದೀಸು ಚ ಅನಪೇಕ್ಖೇನ ಹುತ್ವಾ 'ತಂ ತದತ್ಥಿಕಾ ಹರನ್ತೂ'ತಿ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಚಿತ್ತೇನ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತೋ ಚಸ್ಸ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಕಾಯಜೀವಿತೇಸು ನಿರಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಕಾಯವಚೀಮನೋಕಮ್ಮಾನಿ ಸುವಿಸುದ್ಧಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ಸುವಿಸುದ್ಧಕಾಯವಚೀಮನೋಕಮ್ಮನ್ತೋ ವಿಸುದ್ಧಾಜೀವೋ ಞಾಯಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಠಿತೋ ಅಪಾಯುಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಸಮನ್ನಾಗಮೇನ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ಅಭಯದಾನಸದ್ಧಮ್ಮದಾನೇಹಿ ಚ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಹೋತೀತಿ ಅಯಂ ತಾವ ದಾನಪಾರಮಿಯಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾನಯೋ।

ಸೀಲಪಾರಮಿಯಂ ಪನ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ಇದಞ್ಹಿ ಸೀಲಂ ನಾಮ ಗಙ್ಗೋದಕಾದೀಹಿ ವಿಸೋಧೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಸ್ಸ ದೋಸಮಲಸ್ಸ ವಿಕ್ಖಾಲನಜಲಂ, ಹರಿಚನ್ದನಾದೀಹಿ ವಿನೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಸ್ಸ ರಾಗಾದಿಪರಿಳಾಹಸ್ಸ ವಿನಯನಂ, ಹಾರಮಕುಟಕುಣ್ಡಲಾದೀಹಿ ಪಚುರಜನಾಲಙ್ಕಾರೇಹಿ ಅಸಾಧಾರಣೋ ಸಾಧೂನಂ ಅಲಙ್ಕಾರವಿಸೇಸೋ, ಸಬ್ಬದಿಸಾವಾಯನತೋ ಅಕಿತ್ತಿಮೋ ಸಬ್ಬಕಾಲಾನುರೂಪೋ ಚ ಸುರಭಿಗನ್ಧೋ, ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾದೀಹಿ ದೇವತಾಹಿ ಚ ವನ್ದನೀಯಾದಿಭಾವಾವಹನತೋ ಪರಮೋ ವಸೀಕರಣಮನ್ತೋ, ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾದಿದೇವಲೋಕಾರೋಹಣಸೋಪಾನಪನ್ತಿ , ಝಾನಾಭಿಞ್ಞಾನಂ ಅಧಿಗಮೂಪಾಯೋ, ನಿಬ್ಬಾನಮಹಾನಗರಸ್ಸ ಸಮ್ಪಾಪಕಮಗ್ಗೋ, ಸಾವಕಬೋಧಿಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧೀನಂ ಪತಿಟ್ಠಾನಭೂಮಿ, ಯಂ ಯಂ ವಾ ಪನಿಚ್ಛಿತಂ ಪತ್ಥಿತಂ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಸಮಿಜ್ಝನೂಪಾಯಭಾವತೋ ಚಿನ್ತಾಮಣಿಕಪ್ಪರುಕ್ಖಾದಿಕೇ ಚ ಅತಿಸೇತಿ।

ವುತ್ತಞ್ಚೇತಂ ಭಗವತಾ – “ಇಜ್ಝತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವತೋ ಚೇತೋಪಣಿಧಿವಿಸುದ್ಧತ್ತಾ”ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೩೭; ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೩೫)। ಅಪರಮ್ಪಿ ವುತ್ತಂ – “ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ‘ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಅಸ್ಸಂ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚಾ’ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ”ತಿಆದಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೬೫)। ತಥಾ “ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರತ್ಥಾನಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕುಸಲಾನಿ ಸೀಲಾನೀ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧೧.೧)। “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಆನಿಸಂಸಾ ಸೀಲವತೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯಾ”ತಿಆದಿಸುತ್ತಾನಞ್ಚ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೦; ೩.೩೧೬; ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೨೧೩; ಮಹಾವ॰ ೨೮೫) ವಸೇನ ಸೀಲಸ್ಸ ಗುಣಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ। ತಥಾ **ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋಪಮ**ಸುತ್ತಾದೀನಂ (ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೭೨) ವಸೇನ ಸೀಲವಿರಹೇ ಆದೀನವಾ। ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸನಿಮಿತ್ತತೋ ಅತ್ತಾನುವಾದಪರಾಪವಾದದಣ್ಡದುಗ್ಗತಿಭಯಾಭಾವತೋ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಪಾಸಂಸಭಾವತೋ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಹೇತುತೋ ಸೋತ್ಥಿಟ್ಠಾನತೋ ಅತಿಜನಸಾಪತೇಯ್ಯಾಧಿಪತೇಯ್ಯಾಯುರೂಪಟ್ಠಾನಬನ್ಧುಮಿತ್ತಸಮ್ಪತ್ತೀನಂ ಅತಿಸಯನತೋ ಚ ಸೀಲಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸೀಲವತೋ ಹಿ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಹೇತು ಮಹನ್ತಂ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ – “ಕತಂ ವತ ಮಯಾ ಕುಸಲಂ, ಕತಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಕತಂ ಭೀರುತ್ತಾಣ”ನ್ತಿ।

ತಥಾ ಸೀಲವತೋ ಅತ್ತಾ ನ ಉಪವದತಿ, ನ ಪರೇ ವಿಞ್ಞೂ, ದಣ್ಡದುಗ್ಗತಿಭಯಾನಂ ಸಮ್ಭವೋ ಏವ ನತ್ಥಿ। “ಸೀಲವಾ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ”ತಿ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಪಾಸಂಸೋ ಹೋತಿ। ತಥಾ ಸೀಲವತೋ ಯ್ವಾಯಂ “ಕತಂ ವತ ಮಯಾ ಪಾಪಂ, ಕತಂ ಲುದ್ದಕಂ, ಕತಂ ಕಿಬ್ಬಿಸ”ನ್ತಿ ದುಸ್ಸೀಲಸ್ಸ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸೋ ನ ಹೋತಿ। ಸೀಲಞ್ಚ ನಾಮೇತಂ ಅಪ್ಪಮಾದಾಧಿಟ್ಠಾನತೋ ಭೋಗಬ್ಯಸನಾದಿಪರಿಹಾರಮುಖೇನ ಮಹತೋ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಸಾಧನತೋ ಮಙ್ಗಲಭಾವತೋ ಚ ಪರಮಂ ಸೋತ್ಥಿಟ್ಠಾನಂ, ನಿಹೀನಜಚ್ಚೋಪಿ ಸೀಲವಾ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾದೀನಂ ಪೂಜನೀಯೋ ಹೋತೀತಿ ಕುಲಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅತಿಸೇತಿ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ, “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಹಾರಾಜ? ಇಧ ತೇ ಅಸ್ಸ ದಾಸೋ ಕಮ್ಮಕರೋ”ತಿಆದಿವಚನಞ್ಚೇತ್ಥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೬) ಸಾಧಕಂ। ಚೋರಾದೀಹಿ ಅಸಾಧಾರಣತೋ ಪರಲೋಕಾನುಗಮನತೋ ಮಹಪ್ಫಲಭಾವತೋ ಸಮಥಾದಿಗುಣಾಧಿಟ್ಠಾನತೋ ಚ ಬಾಹಿರಧನಂ ಅತಿಸೇತಿ ಸೀಲಂ। ಪರಮಸ್ಸ ಚಿತ್ತಿಸ್ಸರಿಯಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಭಾವತೋ ಖತ್ತಿಯಾದೀನಂ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಅತಿಸೇತಿ ಸೀಲಂ। ಸೀಲನಿಮಿತ್ತಞ್ಹಿ ತಂತಂಸತ್ತನಿಕಾಯೇಸು ಸತ್ತಾನಂ ಇಸ್ಸರಿಯಂ, ವಸ್ಸಸತದೀಘಪ್ಪಮಾಣತೋ ಜೀವಿತತೋ ಏಕಾಹಮ್ಪಿ ಸೀಲವತೋ ಜೀವಿತಸ್ಸ ವಿಸಿಟ್ಠತಾವಚನತೋ ಸತಿ ಚ ಜೀವಿತೇ ಸಿಕ್ಖಾನಿಕ್ಖಿಪನಸ್ಸ ಮರಣತಾವಚನತೋ ಸೀಲಂ ಜೀವಿತತೋ ವಿಸಿಟ್ಠತರಂ । ವೇರೀನಮ್ಪಿ ಮನುಞ್ಞಭಾವಾವಹನತೋ ಜರಾರೋಗವಿಪತ್ತೀಹಿ ಅನಭಿಭವನೀಯತೋ ಚ ರೂಪಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅತಿಸೇತಿ ಸೀಲಂ। ಪಾಸಾದಹಮ್ಮಿಯಾದಿಟ್ಠಾನವಿಸೇಸೇ ರಾಜಯುವರಾಜಸೇನಾಪತಿಆದಿಟ್ಠಾನವಿಸೇಸೇ ಚ ಅತಿಸೇತಿ ಸೀಲಂ ಸುಖವಿಸೇಸಾಧಿಟ್ಠಾನಭಾವತೋ। ಸಭಾವಸಿನಿದ್ಧೇ ಸನ್ತಿಕಾವಚರೇಪಿ ಬನ್ಧುಜನೇ ಮಿತ್ತಜನೇ ಚ ಅತಿಸೇತಿ ಏಕನ್ತಹಿತಸಮ್ಪಾದನತೋ ಪರಲೋಕಾನುಗಮನತೋ ಚ “ನ ತಂ ಮಾತಾಪಿತಾ ಕಯಿರಾ”ತಿಆದಿವಚನಞ್ಚೇತ್ಥ (ಧ॰ ಪ॰ ೪೩) ಸಾಧಕಂ। ತಥಾ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸರಥಪತ್ತಿಬಲಕಾಯೇಹಿ ಮನ್ತಾಗದಸೋತ್ಥಾನಪ್ಪಯೋಗೇಹಿ ಚ ದುರಾರಕ್ಖಂ ಅತ್ತಾನಂ ಆರಕ್ಖಾಭಾವೇನ ಸೀಲಮೇವ ವಿಸಿಟ್ಠತರಂ ಅತ್ತಾಧೀನತೋ ಅಪರಾಧೀನತೋ ಮಹಾವಿಸಯತೋ ಚ। ತೇನೇವಾಹ – “ಧಮ್ಮೋ ಹವೇ ರಕ್ಖತಿ ಧಮ್ಮಚಾರಿ”ನ್ತಿಆದಿ (ಜಾ॰ ೧.೧೦.೧೦೨)। ಏವಮನೇಕಗುಣಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೀಲನ್ತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ಅಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಚೇವ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾ ಚ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ।

ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಪರಿಚಯೇನ ಸೀಲಪಟಿಪಕ್ಖಾ ಧಮ್ಮಾ ದೋಸಾದಯೋ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ತೇನ ಬೋಧಿಸತ್ತಪಟಿಞ್ಞೇನ ಏವಂ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ನನು ತಯಾ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಪಣಿಧಾನಂ ಕತಂ, ಸೀಲವಿಕಲೇನ ಚ ನ ಸಕ್ಕಾ ಲೋಕಿಯಾಪಿ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ಪಾಪುಣಿತುಂ, ಪಗೇವ ಲೋಕುತ್ತರಾ, ಸಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತೀನಂ ಪನ ಅಗ್ಗಭೂತಾಯ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಭೂತೇನ ಸೀಲೇನ ಪರಮುಕ್ಕಂಸಗತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ “ಕಿಕೀವ ಅಣ್ಡ”ನ್ತಿಆದಿನಾ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೯; ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೭) ವುತ್ತನಯೇನ ಸಮ್ಮಾ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖನ್ತೇನ ಸುಟ್ಠುತರಂ ತಯಾ ಪೇಸಲೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ।

ಅಪಿ ಚ ತಯಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಯಾನತ್ತಯೇ ಸತ್ತಾನಂ ಅವತಾರಣಪರಿಪಾಚನಾನಿ ಕಾತಬ್ಬಾನಿ, ಸೀಲವಿಕಲಸ್ಸ ಚ ವಚನಂ ನ ಪಚ್ಚೇತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ಅಸಪ್ಪಾಯಾಹಾರವಿಚಾರಸ್ಸ ವಿಯ ವೇಜ್ಜಸ್ಸ ತಿಕಿಚ್ಛನಂ, ತಸ್ಮಾ ಕಥಾಹಂ ಸದ್ಧೇಯ್ಯೋ ಹುತ್ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಅವತಾರಣಪರಿಪಾಚನಾನಿ ಕರೇಯ್ಯನ್ತಿ ಸಭಾವಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಕಿಞ್ಚ ಝಾನಾದಿಗುಣವಿಸೇಸಯೋಗೇನ ಮೇ ಸತ್ತಾನಂ ಉಪಕಾರಕರಣಸಮತ್ಥತಾ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮಿಆದಿಪರಿಪೂರಣಞ್ಚ, ಝಾನಾದಯೋ ಚ ಗುಣಾ ಸೀಲಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ವಿನಾ ನ ಸಮ್ಭವನ್ತೀತಿ ಸಮ್ಮದೇವ ಸೀಲಂ ಪರಿಸೋಧೇತಬ್ಬಂ।

ತಥಾ "ಸಮ್ಬಾಧೋ ಘರಾವಾಸೋ ರಜೋಪಥೋ"ತಿಆದಿನಾ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೯೧; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೪; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯೧; ೨.೧೦) ಘರಾವಾಸೇ, "ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೪; ಪಾಚಿ॰ ೧೭೫) "ಮಾತಾಪಿ ಪುತ್ತೇನ ವಿವದತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೮) ಚ ಕಾಮೇಸು, "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪುರಿಸೋ ಇಣಂ ಆದಾಯ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಪಯೋಜೇಯ್ಯಾ"ತಿಆದಿನಾ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೧೮) ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಾದೀಸು ಆದೀನವದಸ್ಸನಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ವುತ್ತವಿಪರಿಯಾಯೇನ "ಅಬ್ಭೋಕಾಸೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ"ತಿಆದಿನಾ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೯೧; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೪) ಪಬ್ಬಜ್ಜಾದೀಸು ಆನಿಸಂಸಪಟಿಸಞ್ಞಾವಸೇನ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮಿಯಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧ- (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೬೩ ಆದಯೋ) ಆಸಿವಿಸೋಪಮಸುತ್ತಾ- (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೨೩೮) ದಿವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತಥಾ "ಪಞ್ಞಾಯ ವಿನಾ ದಾನಾದಯೋ ಧಮ್ಮಾ ನ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ, ಯಥಾಸಕಂ ಬ್ಯಾಪಾರಸಮತ್ಥಾ ಚ ನ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ಪಞ್ಞಾಗುಣಾ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಾ। ಯಥೇವ ಹಿ ಜೀವಿತೇನ ವಿನಾ ಸರೀರಯನ್ತಂ ನ ಸೋಭತಿ, ನ ಚ ಅತ್ತನೋ ಕಿರಿಯಾಸು ಪಟಿಪತ್ತಿಸಮತ್ಥಂ ಹೋತಿ, ಯಥಾ ಚ ಚಕ್ಖಾದೀನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ವಿನಾ ಯಥಾಸಕಂ ವಿಸಯೇಸು ಕಿಚ್ಚಂ ಕಾತುಂ ನಪ್ಪಹೋನ್ತಿ, ಏವಂ ಸದ್ಧಾದೀನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಞ್ಞಾಯ ವಿನಾ ಸಕಿಚ್ಚಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಅಸಮತ್ಥಾನೀತಿ ಪರಿಚ್ಚಾಗಾದಿಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಪಞ್ಞಾ ಪಧಾನಕಾರಣಂ। ಉಮ್ಮೀಲಿತಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುಕಾ ಹಿ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನಿಪಿ ದತ್ವಾ ಅನತ್ತುಕ್ಕಂಸಕಾ ಅಪರವಮ್ಭಕಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ, ಭೇಸಜ್ಜರುಕ್ಖಾ ವಿಯ ವಿಕಪ್ಪರಹಿತಾ ಕಾಲತ್ತಯೇಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ। ಪಞ್ಞಾವಸೇನ ಹಿ ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಯೋಗತೋ ಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ಪರಹಿತಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ದಾನಪಾರಮಿಭಾವಂ ಉಪೇತಿ। ಅತ್ತತ್ಥಞ್ಹಿ ದಾನಂ ವಡ್ಢಿಸದಿಸಂ ಹೋತಿ।

ತಥಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವೇನ ತಣ್ಹಾದಿಸಂಕಿಲೇಸಾವಿಯೋಗತೋ ಸೀಲಸ್ಸ ವಿಸುದ್ಧಿ ಏವ ನ ಸಮ್ಭವತಿ, ಕುತೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಗುಣಾಧಿಟ್ಠಾನಭಾವೋ। ಪಞ್ಞವಾ ಏವ ಚ ಘರಾವಾಸೇ ಕಾಮಗುಣೇಸು ಸಂಸಾರೇ ಚ ಆದೀನವಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಯಂ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಚ ಆನಿಸಂಸಂ ಸುಟ್ಠು ಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಾಭಿಮುಖೋ ಪರೇ ಚ ತತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ। ವೀರಿಯಞ್ಚ ಪಞ್ಞಾವಿರಹಿತಂ ಯಥಿಚ್ಛಿತಮತ್ಥಂ ನ ಸಾಧೇತಿ ದುರಾರಮ್ಭಭಾವತೋ। ವರಮೇವ ಹಿ ಅನಾರಮ್ಭೋ ದುರಾರಮ್ಭತೋ, ಪಞ್ಞಾಸಹಿತೇನ ಪನ ವೀರಿಯೇನ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ದುರಧಿಗಮಂ ಉಪಾಯಪಟಿಪತ್ತಿತೋ। ತಥಾ ಪಞ್ಞವಾ ಏವ ಪರಾಪಕಾರಾದೀನಂ ಅಧಿವಾಸಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ನ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ। ಪಞ್ಞಾವಿರಹಿತಸ್ಸ ಚ ಪರೇಹಿ ಉಪನೀತಾ ಅಪಕಾರಾ ಖನ್ತಿಯಾ ಪಟಿಪಕ್ಖಮೇವ ಅನುಬ್ರೂಹೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಞವತೋ ಪನ ತೇ ಖನ್ತಿಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪರಿಬ್ರೂಹನವಸೇನ ಅಸ್ಸಾ ಥಿರಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಪಞ್ಞವಾ ಏವ ತೀಣಿಪಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ನೇಸಂ ಕಾರಣಾನಿ ಪಟಿಪಕ್ಖೇ ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ಅವಿಸಂವಾದಕೋ ಹೋತಿ।

ತಥಾ ಪಞ್ಞಾಬಲೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪತ್ಥಮ್ಭೇತ್ವಾ ಧಿತಿಸಮ್ಪದಾಯ ಸಬ್ಬಪಾರಮೀಸು ಅಚಲಸಮಾದಾನಾಧಿಟ್ಠಾನೋ ಹೋತಿ। ಪಞ್ಞವಾ ಏವ ಚ ಪಿಯಮಜ್ಝತ್ತವೇರಿವಿಭಾಗಂ ಅಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಹಿತೂಪಸಂಹಾರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ। ತಥಾ ಪಞ್ಞಾವಸೇನ ಲಾಭಾಲಾಭಾದಿಲೋಕಧಮ್ಮಸನ್ನಿಪಾತೇ ನಿಬ್ಬಿಕಾರತಾಯ ಮಜ್ಝತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಸಬ್ಬಾಸಂ ಪಾರಮೀನಂ ಪಞ್ಞಾವ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಹೇತೂತಿ ಪಞ್ಞಾಗುಣಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ। ಅಪಿ ಚ ಪಞ್ಞಾಯ ವಿನಾ ನ ದಸ್ಸನಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಅನ್ತರೇನ ಚ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಂ ನ

ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ , ಸೀಲದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಾವಿರಹಿತಸ್ಸ ನ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾ, ಅಸಮಾಹಿತೇನ ಚ ನ ಸಕ್ಕಾ ಅತ್ತಹಿತಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸಾಧೇತುಂ, ಪಗೇವ ಉಕ್ಕಂಸಗತಂ ಪರಹಿತನ್ತಿ ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೇನ "ನನು ತಯಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿವುದ್ಧಿಯಂ ಆಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಅತ್ತಾ ಓವದಿತಬ್ಬೋ। ಪಞ್ಞಾನುಭಾವೇನ ಹಿ ಮಹಾಸತ್ತೋ ಚತುರಧಿಟ್ಠಾನಾಧಿಟ್ಠಿತೋ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಲೋಕಂ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಸತ್ತೇ ನಿಯ್ಯಾನಮಗ್ಗೇ ಅವತಾರೇತಿ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಚ ನೇಸಂ ಪರಿಪಾಚೇತಿ।

ತಥಾ ಪಞ್ಞಾಬಲೇನ ಖನ್ಧಾಯತನಾದೀಸು ಪವಿಚಯಬಹುಲೋಪವತ್ತಿನಿವತ್ತಿಯೋ ಯಾಥಾವತೋ ಪರಿಜಾನನ್ತೋ ದಾನಾದಯೋ ಗುಣೇ ವಿಸೇಸನಿಬ್ಬೇಧಭಾಗಿಯಭಾವಂ ನಯನ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಸಿಕ್ಖಾಯ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತೀತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ಅನೇಕಾಕಾರವೋಕಾರೇ ಪಞ್ಞಾಗುಣೇ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮೀ ಅನುಬ್ರೂಹೇತಬ್ಬಾ।

ತಥಾ ದಿಸ್ಸಮಾನಾನಿಪಿ ಲೋಕಿಯಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ನಿಹೀನವೀರಿಯೇನ ಪಾಪುಣಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಾನಿ, ಅಗಣಿತಖೇದೇನ ಪನ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇನ ದುರಧಿಗಮಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ನಿಹೀನವೀರಿಯೋ ಹಿ "ಸಂಸಾರಮಹೋಘತೋ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇ ಸನ್ತಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆರಭಿತುಮೇವ ನ ಸಕ್ಕುಣಾತಿ। ಮಜ್ಝಿಮೋ ಆರಭಿತ್ವಾ ಅನ್ತರಾ ವೋಸಾನಮಾಪಜ್ಜತಿ। ಉಕ್ಕಟ್ಠವೀರಿಯೋ ಪನ ಅತ್ತಸುಖನಿರಪೇಕ್ಖೋ ಆರಮ್ಭಪಾರಮಿಮಧಿಗಚ್ಛತೀತಿ ವೀರಿಯಸಮ್ಪತ್ತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ। ಅಪಿ ಚ "ಯಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಏವ ಸಂಸಾರಪಙ್ಕತೋ ಸಮುದ್ಧರಣತ್ಥಮಾರಮ್ಭೋ, ತಸ್ಸಾಪಿ ನ ವೀರಿಯಸ್ಸ ಸಿಥಿಲಭಾವೇ ಮನೋರಥಾನಂ ಮತ್ಥಕಪ್ಪತ್ತಿ ಸಕ್ಕಾ ಸಮ್ಭಾವೇತುಂ, ಪಗೇವ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮುದ್ಧರಣತ್ಥಂ ಕತಾಭಿನೀಹಾರೇನಾ"ತಿ ಚ "ರಾಗಾದೀನಂ ದೋಸಗಣಾನಂ ಮತ್ತಮಹಾಗಜಾನಂ ವಿಯ ದುನ್ನಿವಾರಭಾವತೋ ತನ್ನಿದಾನಾನಞ್ಚ ಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾನಂ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕವಧಕಸದಿಸಭಾವತೋ ತನ್ನಿಮಿತ್ತಾನಞ್ಚ ದುಗ್ಗತೀನಂ ಸಬ್ಬದಾ ವಿವಟಮುಖಭಾವತೋ, ತತ್ಥ ನಿಯೋಜಕಾನಞ್ಚ ಪಾಪಮಿತ್ತಾನಂ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತಭಾವತೋ ತದೋವಾದಕಾರಿತಾಯ ಚ ಬಾಲಸ್ಸ ಪುಥುಜ್ಜನಭಾವಸ್ಸ ಸತಿಸಮ್ಭವೇ ಯುತ್ತಂ ಸಯಮೇವ ಸಂಸಾರದುಕ್ಖತೋ ನಿಸ್ಸರಿತುನ್ತಿ ಮಿಚ್ಛಾವಿತಕ್ಕಾ ವೀರಿಯಾನುಭಾವೇನ ದೂರೀಭವನ್ತೀ"ತಿ ಚ "ಯದಿ ಪನ ಸಮ್ಬೋಧಿ ಅತ್ತಾಧೀನೇನ ವೀರಿಯೇನ ಸಕ್ಕಾ ಸಮಧಿಗನ್ತುಂ, ಕಿಮೇತ್ಥ ದುಕ್ಕರ"ನ್ತಿ ಚ ಏವಮಾದಿನಾ ನಯೇನ ವೀರಿಯಗುಣಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ।

ತಥಾ ಖನ್ತಿ ನಾಮಾಯಂ ನಿರವಸೇಸಗುಣಪಟಿಪಕ್ಖಸ್ಸ ಕೋಧಸ್ಸ ವಿಧಮನತೋ ಗುಣಸಮ್ಪಾದನೇ ಸಾಧೂನಮಪ್ಪಟಿಹತಮಾಯುಧಂ, ಪರಾಭಿಭವಸಮತ್ಥಾನಂ ಅಲಙ್ಕಾರೋ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಬಲಸಮ್ಪದಾ, ಕೋಧಗ್ಗಿವಿನಯನಉದಕಧಾರಾ, ಕಲ್ಯಾಣಸ್ಸ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದಸ್ಸ ಸಞ್ಜಾತಿದೇಸೋ, ಪಾಪಪುಗ್ಗಲಾನಂ ವಚೀವಿಸವೂಪಸಮಕರೋ ಮನ್ತಾಗದೋ, ಸಂವರೇ ಠಿತಾನಂ ಪರಮಾ ಧೀರಪಕತಿ, ಗಮ್ಭೀರಾಸಯತಾಯ ಸಾಗರೋ, ದೋಸಮಹಾಸಾಗರಸ್ಸ ವೇಲಾ, ಅಪಾಯದ್ವಾರಸ್ಸ ಪಿದಹನಕವಾಟಂ, ದೇವಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾನಂ ಆರೋಹಣಸೋಪಾನಂ, ಸಬ್ಬಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಾಸನಭೂಮಿ, ಉತ್ತಮಾ ಕಾಯವಚೀಮನೋವಿಸುದ್ಧೀತಿ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಂ।

ಅಪಿ ಚ "ಏತೇ ಸತ್ತಾ ಖನ್ತಿಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ಇಧಲೋಕೇ ತಪ್ಪನ್ತಿ, ಪರಲೋಕೇ ಚ ತಪನೀಯಧಮ್ಮಾನುಯೋಗತೋ"ತಿ ಚ "ಯದಿಪಿ ಪರಾಪಕಾರನಿಮಿತ್ತಂ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಸ ಪನ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಖೇತ್ತಭೂತೋ ಅತ್ತಭಾವೋ ಬೀಜಭೂತಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ಮಯಾವ ಅಭಿಸಙ್ಖತ"ನ್ತಿ ಚ "ತಸ್ಸ ಚ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಆಣಣ್ಯಕಾರಣಮೇತ"ನ್ತಿ ಚ "ಅಪಕಾರಕೇ ಅಸತಿ ಕಥಂ ಮಯ್ಹಂ ಖನ್ತಿಸಮ್ಪದಾ ಸಮ್ಭವತೀ"ತಿ ಚ "ಯದಿಪಾಯಂ ಏತರಹಿ ಅಪಕಾರಕೋ, ಅಯಂ ನಾಮ ಪುಬ್ಬೇ ಅನೇನ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಕಾರೋ ಕತೋ"ತಿ ಚ "ಅಪಕಾರೋ ಏವ ವಾ ಖನ್ತಿನಿಮಿತ್ತತಾಯ ಉಪಕಾರೋ"ತಿ ಚ "ಸಬ್ಬೇಪಿಮೇ ಸತ್ತಾ ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತಸದಿಸಾ, ಪುತ್ತಕತಾಪರಾಧೇಸು ಚ ಕೋ ಕುಜ್ಝಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚ "ಯೇನ ಕೋಧಪಿಸಾಚಾವೇಸೇನ ಅಯಂ ಮಯ್ಹಂ ಅಪರಜ್ಝತಿ, ಸ್ವಾಯಂ ಕೋಧಭೂತಾವೇಸೋ ಮಯಾ ವಿನೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ಚ, "ಯೇನ ಅಪಕಾರೇನ ಇದಂ ಮಯ್ಹಂ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ತಸ್ಸ ಅಹಮ್ಪಿ ನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ ಚ, "ಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಅಪಕಾರೋ ಕತೋ, ಯತ್ಥ ಚ ಕತೋ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇ ತಸ್ಮಿಂ ಏವ ಖಣೇ ನಿರುದ್ಧಾ

ಕಸ್ಸಿದಾನಿ ಕೇನ ಕೋಪೋ ಕಾತಬ್ಬೋ"ತಿ ಚ, "ಅನತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ ಕೋ ಕಸ್ಸ ಅಪರಜ್ಝತೀ"ತಿ ಚ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೇನ ಖನ್ತಿಸಮ್ಪದಾ ಅನುಬ್ರೂಹೇತಬ್ಬಾ।

ಯದಿ ಪನಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಪರಿಚಯೇನ ಪರಾಪಕಾರನಿಮಿತ್ತಕೋ ಕೋಧೋ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ತೇನ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – "ಖನ್ತಿ ನಾಮೇಸಾ ಪರಾಪಕಾರಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖಪಟಿಪತ್ತೀನಂ ಪಚ್ಚುಪಕಾರಕಾರಣ"ನ್ತಿ ಚ "ಅಪಕಾರೋ ಚ ಮಯ್ಹಂ ದುಕ್ಖೂಪನಿಸಾ ಸದ್ಧಾತಿ ದುಕ್ಖುಪ್ಪಾದನೇನ ಸದ್ಧಾಯ ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಿಸಞ್ಞಾಯ ಚ ಪಚ್ಚಯೋ"ತಿ ಚ, "ಇನ್ದ್ರಿಯಪಕತಿ ಹೇಸಾ ಯದಿದಂ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠವಿಸಯಸಮಾಯೋಗೋ। ತತ್ಥ ಅನಿಟ್ಠವಿಸಯಸಮಾಯೋಗೋ ಮಯ್ಹಂ ನ ಸಿಯಾತಿ ತಂ ಕುತೇತ್ಥ ಲಬ್ಭಾ"ತಿ ಚ "ಕೋಧವಸಿಕೋ ಸತ್ತೋ ಕೋಧೇನ ಉಮ್ಮತ್ತೋ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ, ತತ್ಥ ಕಿಂ ಪಚ್ಚಪಕಾರೇನಾ"ತಿ ಚ "ಸಬ್ಬೇಪಿಮೇ ಸತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಓರಸಪುತ್ತಾ ವಿಯ ಪರಿಪಾಲಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ನ ತತ್ಥ ಮಯಾ ಚಿತ್ತಕೋಪೋ ಕಾತಬ್ಬೋ"ತಿ ಚ, "ಅಪರಾಧಕೇ ಚ ಸತಿ ಗುಣೇ ಗುಣವತಿ ಮಯಾ ಕೋಪೋ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ"ತಿ ಚ, "ಅಸತಿ ಗುಣೇ ವಿಸೇಸೇನ ಕರುಣಾಯಿತಬ್ಬೋ"ತಿ ಚ "ಕೋಪೇನ ಚ ಮಯ್ಹಂ ಗುಣಯಸಾ ನಿಹೀಯನ್ತೀ"ತಿ ಚ, "ಕುಜ್ಝನೇನ ಮಯ್ಹಂ ದುಬ್ಬಣ್ಣದುಕ್ಖಸೇಯ್ಯಾದಯೋ ಸಪತ್ತಕನ್ತಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ ಚ, "ಕೋಧೋ ಚ ನಾಮಾಯಂ ಸಬ್ಬಾಹಿತಕಾರಕೋ ಸಬ್ಬಹಿತವಿನಾಸಕೋ ಬಲವಾ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೋ"ತಿ ಚ, "ಸತಿ ಚ ಖನ್ತಿಯಾ ನ ಕೋಚಿ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೋ"ತಿ ಚ, "ಅಪರಾಧಕೇನ ಅಪರಾಧನಿಮಿತ್ತಂ ಯಂ ಆಯತಿಂ ಲದ್ಧಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ಸತಿ ಚ ಖನ್ತಿಯಾ ಮಯ್ಹಂ ತದಭಾವೋ"ತಿ ಚ, "ಚಿನ್ತನೇನ ಕುಜ್ಝನ್ತೇನ ಚ ಮಯಾ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೋಯೇವ ಅನುವತ್ತಿತೋ ಹೋತೀ"ತಿ ಚ, "ಕೋಧೇ ಚ ಮಯಾ ಖನ್ತಿಯಾ ಅಭಿಭೂತೇ ತಸ್ಸ ದಾಸಭೂತೋ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೋ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಭಿಭೂತೋ ಹೋತೀ"ತಿ ಚ, "ಕೋಧನಿಮಿತ್ತಂ ಖನ್ತಿಗುಣಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ಮಯ್ಹಂ ನ ಯುತ್ತೋ"ತಿ ಚ, "ಸತಿ ಚ ಕೋಧೇ ಗುಣವಿರೋಧಪಚ್ಚನೀಕಧಮ್ಮೇ ಕಥಂ ಮೇ ಸೀಲಾದಿಧಮ್ಮಾ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಅಸತಿ ಚ ತೇಸು ಕಥಾಹಂ ಸತ್ತಾನಂ ಉಪಕಾರಬಹುಲೋ ಪಟಿಞ್ಞಾನುರೂಪಂ ಉತ್ತಮಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚ, "ಖನ್ತಿಯಾ ಚ ಸತಿ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖೇಪಾಭಾವತೋ ಸಮಾಹಿತಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತತೋ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಅಸಙ್ಖತಾಮತಸನ್ತಪಣೀತತಾದಿಭಾವತೋ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಾ ಚ ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾಪರಿಮೇಯ್ಯಪ್ಪಭಾವಾ"ತಿ।

ತತೋ ಚ ಅನುಲೋಮಿಯಂ ಖನ್ತಿಯಂ ಠಿತೋ ಕೇವಲಾ ಇಮೇ ಅತ್ತತ್ತನಿಯಭಾವರಹಿತಾ ಧಮ್ಮಮತ್ತಾ ಯಥಾಸಕಂ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ವಯನ್ತಿ, ನ ಕುತೋಚಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನ ಚ ಕತ್ಥಚಿ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ, ನ ಚೇತ್ಥ ಕೋಚಿ ಕಸ್ಸಚಿ ಬ್ಯಾಪಾರೋತಿ ಅಹಂಕಾರಮಮಂಕಾರಾನಧಿಟ್ಠಾನತಾ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮತಿ, ಯೇನ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಬೋಧಿಯಾ ನಿಯತೋ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ಹೋತೀತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ಖನ್ತಿಪಾರಮಿಯಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ತಥಾ ಸಚ್ಚೇನ ವಿನಾ ಸೀಲಾದೀನಂ ಅಸಮ್ಭವತೋ ಪಟಿಞ್ಞಾನುರೂಪಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ಚ, ಸಚ್ಚಧಮ್ಮಾತಿಕ್ಕಮೇ ಚ ಸಬ್ಬಪಾಪಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮೋಸರಣತೋ ಅಸಚ್ಚಸನ್ಧಸ್ಸ ಅಪಚ್ಚಯಿಕಭಾವತೋ ಆಯತಿಞ್ಚ ಅನಾದೇಯ್ಯವಚನತಾವಹನತೋ ಸಮ್ಪನ್ನಸಚ್ಚಸ್ಸ ಚ, ಸಬ್ಬಗುಣಾಧಿಟ್ಠಾನಭಾವತೋ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ ಸಬ್ಬಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಾನಂ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಾರಿಪೂರಿಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ ಸಭಾವಧಮ್ಮಾವಿಸಂವಾದನೇನ ಸಬ್ಬಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಕಿಚ್ಚಕರಣತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಚ, ಪರಿನಿಪ್ಫತ್ತಿತೋತಿಆದಿನಾ ಸಚ್ಚಪಾರಮಿಯಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ।

ತಥಾ ದಾನಾದೀಸು ದಳ್ಹಸಮಾದಾನಂ ತಂಪಟಿಪಕ್ಖಸನ್ನಿಪಾತೇ ಚ ನೇಸಂ ಅಚಲಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ತತ್ಥ ಚ ಧೀರವೀರಭಾವಂ ವಿನಾ ನ ದಾನಾದಿಸಮ್ಭಾರಾ ಸಮ್ಬೋಧಿನಿಮಿತ್ತಾ ಸಮ್ಭವನ್ತೀತಿಆದಿನಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನೇ ಗುಣಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ।

ತಥಾ "ಅತ್ತಹಿತಮತ್ತೇ ಅವತಿಟ್ಠನ್ತೇನಾಪಿ ಸತ್ತೇಸು ಹಿತಚಿತ್ತತಂ ವಿನಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಇಧಲೋಕಪರಲೋಕಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ಪಾಪುಣಿತುಂ, ಪಗೇವ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇ ನಿಬ್ಬಾನಸಮ್ಪತ್ತಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಕಾಮೇನಾ"ತಿ ಚ, "ಪಚ್ಛಾ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ

ಲೋಕುತ್ತರಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಆಕಙ್ಖನ್ತೇನ ಇದಾನಿ ಲೋಕಿಯಸಮ್ಪತ್ತಿಆಕಙ್ಖಾ ಯುತ್ತರೂಪಾ"ತಿ ಚ, "ಇದಾನಿ ಆಸಯಮತ್ತೇನ ಪರೇಸಂ ಹಿತಸುಖೂಪಸಂಹಾರಂ ಕಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಕದಾ ಪಯೋಗೇನ ತಂ ಸಾಧೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚ, "ಇದಾನಿ ಮಯಾ ಹಿತಸುಖೂಪಸಂಹಾರೇನ ಸಂವಡ್ಢಿತಾ ಪಚ್ಛಾ ಧಮ್ಮಸಂವಿಭಾಗಸಹಾಯಾ ಮಯ್ಹಂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಚ, "ಏತೇಹಿ ವಿನಾ ನ ಮಯ್ಹಂ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಬುದ್ಧಗುಣವಿಭೂತಿನಿಪ್ಫತ್ತಿಕಾರಣತ್ತಾ ಮಯ್ಹಂ ಏತೇ ಪರಮಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಕುಸಲಾಯತನಂ ಉತ್ತಮಂ ಗಾರವಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ಚ, ಸವಿಸೇಸಂ ಸತ್ತೇಸು ಸಬ್ಬೇಸು ಹಿತಜ್ಝಾಸಯತಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತಬ್ಬಾ , ಕಿಞ್ಚ ಕರುಣಾಧಿಟ್ಠಾನತೋಪಿ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಮೇತ್ತಾ ಅನುಬ್ರೂಹೇತಬ್ಬಾ। ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಹಿ ಚೇತಸಾ ಸತ್ತೇಸು ಹಿತಸುಖೂಪಸಂಹಾರನಿರತಸ್ಸ ತೇಸಂ ಅಹಿತದುಕ್ಖಾಪನಯನಕಾಮತಾ ಬಲವತೀ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದಳ್ಹಮೂಲಾ। ಕರುಣಾ ಚ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಬುದ್ಧಕಾರಕಧಮ್ಮಾನಂ ಆದಿ ಚರಣಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ಮೂಲಂ ಮುಖಂ ಪಮುಖನ್ತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ಮೇತ್ತಾಯ ಗುಣಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ।

ತಥಾ "ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಅಭಾವೇ ಸತ್ತೇಹಿ ಕತಾ ವಿಪ್ಪಕಾರಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಕಾರಂ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯುಂ, ಸತಿ ಚ ಚಿತ್ತವಿಕಾರೇ ದಾನಾದೀನಂ ಸಮ್ಭಾರಾನಂ ಸಮ್ಭವೋ ಏವ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಚ, "ಮೇತ್ತಾಸಿನೇಹೇನ ಸಿನೇಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ವಿನಾ ಸಮ್ಭಾರಾನಂ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿ ನ ಹೋತೀ"ತಿ ಚ, "ಅನುಪೇಕ್ಖಕೋ ಸಮ್ಭಾರೇಸು ಪುಞ್ಞಸಮ್ಭಾರಂ ತಬ್ಬಿಪಾಕಞ್ಚ ಸತ್ತಹಿತತ್ಥಂ ಪರಿಣಾಮೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀ"ತಿ ಚ, "ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಅಭಾವೇ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ವಿಭಾಗಂ ಅಕತ್ವಾ ಪರಿಚ್ಚಜಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀ"ತಿ ಚ, "ಉಪೇಕ್ಖಾರಹಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ ಜೀವಿತಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರಾಯಂ ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಸೀಲವಿಸೋಧನಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀ"ತಿ ಚ, ತಥಾ ಉಪೇಕ್ಖಾವಸೇನ ಅರತಿರತಿಸಹಸ್ಸೇವ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಬಲಸಿದ್ಧಿತೋ ಉಪಪತ್ತಿತೋ ಇಕ್ಖಣವಸೇನ ಸಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಕಿಚ್ಚನಿಪ್ಫತ್ತಿತೋ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧಸ್ಸ ವೀರಿಯಸ್ಸ ಅನುಪೇಕ್ಖಣೇ ಪಧಾನಕಿಚ್ಚಾಕರಣತೋ ಉಪೇಕ್ಖತೋ ಏವ ತಿತಿಕ್ಖಾನಿಜ್ಝಾನಸಮ್ಭವತೋ ಉಪೇಕ್ಖಾವಸೇನ ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅವಿಸಂವಾದನತೋ ಲೋಕಧಮ್ಮಾನಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಣೇನ ಸಮಾದಿನ್ನಧಮ್ಮೇಸು ಅಚಲಾಧಿಟ್ಠಾನಸಿದ್ಧಿತೋ ಪರಾಪಕಾರಾದೀಸು ಅನಾಭೋಗವಸೇನೇವ ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರನಿಪ್ಫತ್ತಿತೋತಿ ಸಬ್ಬಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಾನಂ ಸಮಾದಾನಾಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಿಪೂರಿನಿಪ್ಫತ್ತಿಯೋ ಉಪೇಕ್ಖಾನುಭಾವೇನ ಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ನಯೇನ ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮೀ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ಅಪರಿಚ್ಚಾಗಪರಿಚ್ಚಾಗಾದೀಸು ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಆದೀನವಾನಿಸಂಸಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ ದಾನಾದಿಪಾರಮೀನಂ ಪಚ್ಚಯೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ತಥಾ ಸಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಪಞ್ಚದಸ ಚರಣಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಚ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ। ತತ್ಥ **ಚರಣಧಮ್ಮಾ** ನಾಮ ಸೀಲಸಂವರೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ, ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗೋ, ಸತ್ತ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ, ಚತ್ತಾರಿ ಝಾನಾನಿ ಚ। ತೇಸು ಸೀಲಾದೀನಂ ಚತುನ್ನಂ ತೇರಸಾಪಿ ಧುತಧಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾದಯೋ ಚ ಪರಿಕ್ಖಾರಾ। ಸದ್ಧಮ್ಮೇಸು **ಸದ್ಧಾಯ** ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಸಙ್ಘಸೀಲಚಾಗದೇವತೂಪಸಮಾನುಸ್ಸತಿಲೂಖಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನ-ಸಿನಿದ್ಧಪುಗ್ಗಲಸೇವನಪಸಾದನೀಯಧಮ್ಮಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತದಧಿಮುತ್ತತಾ ಪರಿಕ್ಖಾರೋ। **ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಾನಂ** ಅಕುಸಲಾದೀನವಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಅಪಾಯಾದೀನವಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಕುಸಲಧಮ್ಮೂಪತ್ಥಮ್ಭನ-ಭಾವಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಹಿರೋತ್ತಪ್ಪರಹಿತಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಸಮ್ಪನ್ನಪುಗ್ಗಲಸೇನತದಧಿಮುತ್ತತಾ। **ಬಾಹುಸಚ್ಚಸ್ಸ** ಪುಬ್ಬಯೋಗಪರಿಪುಚ್ಛಕ-ಭಾವಸದ್ಧಮ್ಮಾಭಿಯೋಗಅನವಜ್ಜವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನಾದಿಪರಿಚಯಪರಿಪಕ್ಕಿನ್ದ್ರಿಯತಾಕಿಲೇಸದೂರೀಭಾವಅಪ್ಪಸ್ಸುತ-ಪರಿವಜ್ಜನಬಹುಸ್ಸುತಸೇವನತದಧಿಮುತ್ತತಾ। **ವೀರಿಯಸ್ಸ** ಅಪಾಯಭಯಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣ-ಗಮನವೀಥಿಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಧಮ್ಮಮಹತ್ತಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಥಿನಮಿದ್ಧವಿನೋದನಕುಸೀತಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನ-ಆರದ್ಧವೀರಿಯಪುಗ್ಗಲಸೇವನಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತದಧಿಮುತ್ತತಾ । **ಸತಿಯಾ** ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಪುಗ್ಗಲಪರಿವಜ್ಜನಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿಪುಗ್ಗಲಸೇವನತದಧಿಮುತ್ತತಾ। **ಪಞ್ಞಾಯ** ಪರಿಪುಚ್ಛಕಭಾರವತ್ಥುವಿಸದಕಿರಿಯಾಇನ್ದ್ರಿಯಸಮತ್ತಪಟಿಪಾದನದುಪ್ಪಞ್ಞಪುಗ್ಗಲ-

ಪರಿವಜ್ಜನಪಞ್ಞವನ್ತಪುಗ್ಗಲಸೇವನಗಮ್ಭೀರಞಾಣಚರಿಯಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣತದಧಿಮುತ್ತತಾ। ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಸೀಲಾದಿಚತುಕ್ಕಂ ಅಟ್ಠತಿಂಸಾಯ ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಪುಬ್ಬಭಾಗಭಾವನಾ ಆವಜ್ಜನಾದಿವಸೀಭಾವಕರಣಞ್ಚ ಪರಿಕ್ಖಾರೋ। ತತ್ಥ ಸೀಲಾದೀಹಿ ಪಯೋಗಸುದ್ಧಿಯಾ ಸತ್ತಾನಂ ಅಭಯದಾನೇ ಆಸಯಸುದ್ಧಿಯಾ ಆಮಿಸದಾನೇ ಉಭಯಸುದ್ಧಿಯಾ ಧಮ್ಮದಾನೇ ಸಮತ್ಥೋ ಹೋತೀತಿಆದಿನಾ ಚರಣಾದೀನಂ ದಾನಾದಿಸಮ್ಭಾರಾನಂ ಪಚ್ಚಯಭಾವೋ ಯಥಾರಹಂ ನಿದ್ಧಾರೇತಬ್ಬೋ। ಅತಿವಿತ್ಥಾರಭಯೇನ ನ ನಿದ್ಧಾರಯಿಮ್ಹಾತಿ। ಏವಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಚಕ್ಕಾದಯೋಪಿ ದಾನಾದೀನಂ ಪಚ್ಚಯೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಕೋ ಸಂಕಿಲೇಸೋತಿ? ಅವಿಸೇಸೇನ ತಣ್ಹಾದೀಹಿ ಪರಾಮಟ್ಠಭಾವೋ ಪಾರಮೀನಂ ಸಂಕಿಲೇಸೋ, ವಿಸೇಸೇನ ಪನ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಾಹಕವಿಕಪ್ಪಾ ದಾನಪಾರಮಿಯಾ ಸಂಕಿಲೇಸೋ। ಸತ್ತಕಾಲವಿಕಪ್ಪಾ ಸೀಲಪಾರಮಿಯಾ, ಕಾಮಭವತದುಪಸಮೇಸು ಅಭಿರತಿಅನಭಿರತಿವಿಕಪ್ಪಾ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮಿಯಾ, ಅಹಂ ಮಮಾತಿ ವಿಕಪ್ಪಾ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮಿಯಾ, ಲೀನುದ್ಧಚ್ಚವಿಕಪ್ಪಾ ವೀರಿಯಪಾರಮಿಯಾ, ಅತ್ತಪರವಿಕಪ್ಪಾ ಖನ್ತಿಪಾರಮಿಯಾ, ಅದಿಟ್ಠಾದೀಸು ದಿಟ್ಠಾದಿವಿಕಪ್ಪಾ ಸಚ್ಚಪಾರಮಿಯಾ, ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರತಬ್ಬಿಪಕ್ಖೇಸು ದೋಸಗುಣವಿಕಪ್ಪಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮಿಯಾ, ಹಿತಾಹಿತವಿಕಪ್ಪಾ ಮೇತ್ತಾಪಾರಮಿಯಾ, ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠವಿಕಪ್ಪಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮಿಯಾ ಸಂಕಿಲೇಸೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಕಿಂ ವೋದಾನನ್ತಿ? ತಣ್ಹಾದೀಹಿ ಅನುಪಘಾತೋ ಯಥಾವುತ್ತವಿಕಪ್ಪವಿರಹೋ ಚ ಏತಾಸಂ ವೋದಾನನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅನುಪಹತಾ ಹಿ ತಣ್ಹಾಮಾನದಿಟ್ಠಿಕೋಧೂಪನಾಹಮಕ್ಖಪಳಾಸಇಸ್ಸಾಮಚ್ಛರಿಯ-ಮಾಯಾಸಾಠೇಯ್ಯಥಮ್ಭಸಾರಮ್ಭಮದಪ್ಪಮಾದಾದೀಹಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಾಹಕವಿಕಪ್ಪಾದಿರಹಿತಾ ಚ ದಾನಾದಿಪಾರಮಿಯೋ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪಭಸ್ಸರಾ ಭವನ್ತೀತಿ।

ಕೋ ಪಟಿಪಕ್ಖೋತಿ? ಅವಿಸೇಸೇನ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸಂಕಿಲೇಸಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಏತಾಸಂ ಪಟಿಪಕ್ಖೋ, ವಿಸೇಸೇನ ಪನ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಾ ಮಚ್ಛೇರಾದಯೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅಪಿ ಚ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಾಹಕದಾನಫಲೇಸು ಅಲೋಭಾದೋಸಾಮೋಹಗುಣಯೋಗತೋ ಲೋಭದೋಸಮೋಹಪಟಿಪಕ್ಖಂ ದಾನಂ, ಕಾಯಾದಿದೋಸವಜ್ಜನಾಪಗಮತೋ ಲೋಭಾದಿಪಟಿಪಕ್ಖಂ ಸೀಲಂ, ಕಾಮಸುಖಪರೂಪಘಾತಅತ್ತಕಿಲಮಥಪರಿವಜ್ಜನತೋ ದೋಸತ್ತಯಪಟಿಪಕ್ಖಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ, ಲೋಭಾದೀನಂ ಅನ್ಧೀಕರಣತೋ ಞಾಣಸ್ಸ ಚ ಅನನ್ಧೀಕರಣತೋ ಲೋಭಾದಿಪಟಿಪಕ್ಖಾ ಪಞ್ಞಾ , ಅಲೀನಾನುದ್ಧತಞಾಯಾರಮ್ಭವಸೇನ ಲೋಭಾದಿಪಟಿಪಕ್ಖಂ ವೀರಿಯಂ, ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠಸುಞ್ಞತಾನಂ ಖಮನತೋ ಲೋಭಾದಿಪಟಿಪಕ್ಖಾ ಖನ್ತಿ, ಸತಿಪಿ ಪರೇಸಂ ಉಪಕಾರೇ ಅಪಕಾರೇ ಚ ಯಥಾಭೂತಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ಲೋಭಾದಿಪಟಿಪಕ್ಖಂ ಸಚ್ಚಂ, ಲೋಕಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಯಥಾಸಮಾದಿನ್ನೇಸು ಸಮ್ಭಾರೇಸು ಅಚಲನತೋ ಲೋಭಾದಿಪಟಿಪಕ್ಖಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ, ನೀವರಣವಿವೇಕತೋ ಲೋಭಾದಿಪಟಿಪಕ್ಖಾ ಮೇತ್ತಾ, ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇಸು ಅನುನಯಪಟಿಘವಿದ್ಧಂಸನತೋ ಸಮಪ್ಪವತ್ತಿತೋ ಚ ಲೋಭಾದಿಪಟಿಪಕ್ಖಾ ಉಪೇಕ್ಖಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಕಾ ಪಟಿಪತ್ತೀತಿ? ದಾನಪಾರಮಿಯಾ ತಾವ ಸುಖೂಪಕರಣಸರೀರಜೀವಿತಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ಭಯಾಪನುದನೇನ ಧಮ್ಮೋಪದೇಸೇನ ಚ ಬಹುಧಾ ಸತ್ತಾನಂ ಅನುಗ್ಗಹಕರಣಂ ಪಟಿಪತ್ತಿ। ತತ್ಥ ಆಮಿಸದಾನಂ ಅಭಯದಾನಂ ಧಮ್ಮದಾನನ್ತಿ ದಾತಬ್ಬವತ್ಥುವಸೇನ ತಿವಿಧಂ ದಾನಂ। ತೇಸು ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬವತ್ಥು ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಂ ಬಾಹಿರನ್ತಿ ದುವಿಧಂ। ತತ್ಥ ಬಾಹಿರಂ ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ವತ್ಥಂ ಯಾನಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯನ್ತಿ ದಸವಿಧಂ। ಅನ್ನಾದೀನಂ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯಾದಿವಿಭಾಗೇನ ಅನೇಕವಿಧಂ। ತಥಾ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ಯಾವ ಧಮ್ಮಾರಮ್ಮಣನ್ತಿ ಆರಮ್ಮಣತೋ ಛಬ್ಬಿಧಂ। ರೂಪಾರಮ್ಮಣಾದೀನಞ್ಚ ನೀಲಾದಿವಿಭಾಗೇನ ಅನೇಕವಿಧಂ। ತಥಾ ಮಣಿಕನಕರಜತಮುತ್ತಾಪವಾಳಾದಿ, ಖೇತ್ತವತ್ಥುಆರಾಮಾದಿ, ದಾಸಿದಾಸಗೋಮಹಿಂಸಾದಿ ನಾನಾವಿಧವಿತ್ತೂಪಕರಣವಸೇನ ಅನೇಕವಿಧಂ।

ತತ್ಥ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಬಾಹಿರಂ ವತ್ಥುಂ ದೇನ್ತೋ "ಯೋ ಯೇನ ಅತ್ಥಿಕೋ, ತಂ ತಸ್ಸ ದೇತಿ, ದೇನ್ತೋ ಚ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಿಕೋ"ತಿ ಸಯಮೇವ ಜಾನನ್ತೋ ಅಯಾಚಿತೋಪಿ ದೇತಿ ಪಗೇವ ಯಾಚಿತೋ। ಮುತ್ತಚಾಗೋ ದೇತಿ, ನೋ ಅಮುತ್ತಚಾಗೋ, ಪರಿಯತ್ತಂ ದೇತಿ, ನೋ ಅಪರಿಯತ್ತಂ ಸತಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇ। ನ ಪಚ್ಚುಪಕಾರಸನ್ನಿಸ್ಸಿತೋ ದೇತಿ। ಅಸತಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇ ಹಿ ಪರಿಯತ್ತೇ ಸಂವಿಭಾಗಾರಹಂ ಸಂವಿಭಜತಿ। ನ ಚ ದೇತಿ ಪರೂಪಘಾತಾವಹಂ ಸತ್ಥವಿಸಮಜ್ಜಾದಿಕಂ, ನಾಪಿ ಕೀಳನಕಂ ಯಂ ಅನತ್ಥೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಮಾದಾವಹಞ್ಚ। ನ ಚ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಯಾಚಕಸ್ಸ ಪಾನಭೋಜನಾದಿಅಸಪ್ಪಾಯಂ ಪಮಾಣರಹಿತಂ ವಾ ದೇತಿ, ಪಮಾಣಯುತ್ತಂ ಪನ ಸಪ್ಪಾಯಮೇವ ದೇತಿ।

ತಥಾ ಯಾಚಿತೋ ಗಹಟ್ಠಾನಂ ಗಹಟ್ಠಾನುಚ್ಛವಿಕಂ ದೇತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾನುಚ್ಛವಿಕಂ ದೇತಿ, ಮಾತಾಪಿತರೋ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಪುತ್ತದಾರದಾಸಕಮ್ಮಕರಾತಿ ಏತೇಸು ಕಸ್ಸಚಿ ಪೀಳಂ ಅಜನೇನ್ತೋ ದೇತಿ, ನ ಚ ಉಳಾರಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಜಾನಿತ್ವಾ ಲೂಖಂ ದೇತಿ, ನ ಚ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಸನ್ನಿಸ್ಸಿತೋ ದೇತಿ, ನ ಚ ಪಚ್ಚುಪಕಾರಸನ್ನಿಸ್ಸಿತೋ ದೇತಿ, ನ ಚ ಫಲಪಾಟಿಕಙ್ಖೀ ದೇತಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಾ, ನ ಚ ಯಾಚಕೇ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ವಾ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತೋ ದೇತಿ, ನ ಚ ಅಸಞ್ಞತಾನಂ ಯಾಚಕಾನಂ ಅಕ್ಕೋಸಕರೋಸಕಾನಮ್ಪಿ ಅಪವಿದ್ಧಂ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಮೇವ ದೇತಿ, ನ ಚ ಕೋತೂಹಲಮಙ್ಗಲಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ದೇತಿ, ಕಮ್ಮಫಲಮೇವ ಪನ ಸದ್ದಹನ್ತೋ ದೇತಿ, ನಪಿ ಯಾಚಕೇ ಪಯಿರುಪಾಸನಾದೀಹಿ ಪರಿಕಿಲೇಸೇತ್ವಾ ದೇತಿ, ಅಪರಿಕಿಲೇಸನ್ತೋ ಏವ ಪನ ದೇತಿ, ನ ಚ ಪರೇಸಂ ವಞ್ಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಭೇದನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ವಾ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಏವ ದೇತಿ, ನಪಿ ಫರುಸವಾಚೋ ಭಾಕುಟಿಮುಖೋ ದಾನಂ ದೇತಿ, ಪಿಯವಾದೀ ಪನ ಪುಬ್ಬಭಾಸೀ ಮಿತವಚನೋ ಹುತ್ವಾ ದೇತಿ , ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇ ಉಳಾರಮನುಞ್ಞತಾಯ ವಾ ಚಿರಪರಿಚಯೇನ ವಾ ಗೇಧಸಭಾವತಾಯ ವಾ ಲೋಭಧಮ್ಮೋ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಜಾನನ್ತೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ಯಾಚಕೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾಪಿ ದೇತಿ, ಯಞ್ಚ ದೇಯ್ಯವತ್ಥು ಪರಿತ್ತಂ ಯಾಚಕೋಪಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ, ತಂ ಅಚಿನ್ತೇತ್ವಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಬಾಧೇತ್ವಾ ದೇನ್ತೋ ಯಾಚಕಂ ಸಮ್ಮಾನೇತಿ ಯಥಾ ತಂ ಅಕಿತ್ತಿಪಣ್ಡಿತೋ। ನ ಚ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತದಾರದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸೇ ಯಾಚಿತೋ ತೇ ಅಸಞ್ಞಾಪಿತೇ ದೋಮನಸ್ಸಪ್ಪತ್ತೇ ಯಾಚಕಾನಂ ದೇತಿ, ಸಮ್ಮದೇವ ಪನ ಸಞ್ಞಾಪಿತೇ ಸೋಮನಸ್ಸಪ್ಪತ್ತೇ ದೇತಿ। ದೇನ್ತೋ ಚ ಯಕ್ಖರಕ್ಖಸಪಿಸಾಚಾದೀನಂ ವಾ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಕುರೂರಕಮ್ಮನ್ತಾನಂ ವಾ ಜಾನನ್ತೋ ನ ದೇತಿ, ತಥಾ ರಜ್ಜಮ್ಪಿ ತಾದಿಸಾನಂ ನ ದೇತಿ। ಯೇ ಲೋಕಸ್ಸ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಅನತ್ಥಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಯೇ ಪನ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಧಮ್ಮೇನ ಲೋಕಂ ಪಾಲೇನ್ತಿ, ತೇಸಂ ದೇತಿ। ಏವಂ ತಾವ ಬಾಹಿರದಾನೇ ಪಟಿಪತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಅಜ್ಝತ್ತಿಕದಾನಂ ಪನ ದ್ವೀಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಕಥಂ? ಯಥಾ ನಾಮ ಕೋಚಿ ಪುರಿಸೋ ಘಾಸಚ್ಛಾದನಹೇತು ಅತ್ತಾನಂ ಪರಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಜ್ಜತಿ, ವಿಧೇಯ್ಯಭಾವಂ ಉಪಗಚ್ಛತಿ ದಾಸಬ್ಯಂ, ಏವಮೇವ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಹೇತು ನಿರಾಮಿಸಚಿತ್ತೋ ಸತ್ತಾನಂ ಅನುತ್ತರಂ ಹಿತಸುಖಂ ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಪರಿಪೂರೇತುಕಾಮೋ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಜ್ಜತಿ, ವಿಧೇಯ್ಯಭಾವಂ ಉಪಗಚ್ಛತಿ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯತಂ। ಕರಚರಣನಯನಾದಿಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಂ ತೇನ ತೇನ ಅತ್ಥಿಕಾನಂ ಅಕಮ್ಪಿತೋ ಅನೋಲೀನೋ ಅನುಪ್ಪದೇತಿ, ನ ತತ್ಥ ಸಜ್ಜತಿ ನ ಸಙ್ಕೋಚಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಯಥಾ ತಂ ಬಾಹಿರವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ, ತಥಾ ಹಿ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ದ್ವೀಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಬಾಹಿರವತ್ಥುಂ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ ಯಥಾಸುಖಂ ಪರಿಭೋಗಾಯ ವಾ ಯಾಚಕಾನಂ ತೇಸಂ ಮನೋರಥಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೋ, ಅತ್ತನೋ ವಸೀಭಾವಾಯ ವಾ, ತತ್ಥ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಮುತ್ತಚಾಗೋ, ಏವಮಹಂ ನಿಸ್ಸಙ್ಗಭಾವನಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಏವಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕವತ್ಥುಸ್ಮಿನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ತತ್ಥ ಯಂ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕವತ್ಥು ದೀಯಮಾನಂ ಯಾಚಕಸ್ಸ ಏಕನ್ತೇನೇವ ಹಿತಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ತಂ ದೇತಿ, ನ ಇತರಂ। ನ ಚ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಮಾರಸ್ಸ ಮಾರಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವತಾನಂ ವಾ ವಿಹಿಂಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತಭಾವಂ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನಿ ವಾ ಜಾನಮಾನೋ ದೇತಿ "ಮಾ ತೇಸಂ ಅನತ್ಥೋ ಅಹೋಸೀ"ತಿ। ಯಥಾ ಚ ಮಾರಕಾಯಿಕಾನಂ, ಏವಂ ತೇಹಿ ಅನ್ವಾವಿಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ

ನ ದೇತಿ, ನಪಿ ಉಮ್ಮತ್ತಕಾನಂ। ಇತರೇಸಂ ಪನ ಯಾಚಿಯಮಾನೋ ಸಮನನ್ತರಮೇವ ದೇತಿ, ತಾದಿಸಾಯ ಯಾಚನಾಯ ದುಲ್ಲಭಭಾವತೋ ತಾದಿಸಸ್ಸ ಚ ದಾನಸ್ಸ ದುಕ್ಕರಭಾವತೋ।

ಅಭಯದಾನಂ ಪನ ರಾಜತೋ ಚೋರತೋ ಅಗ್ಗಿತೋ ಉದಕತೋ ವೇರಿಪುಗ್ಗಲತೋ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾದಿವಾಳಮಿಗತೋ ನಾಗಯಕ್ಖರಕ್ಖಸಪಿಸಾಚಾದಿತೋ ಸತ್ತಾನಂ ಭಯೇ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೇ ತತೋ ಪರಿತ್ತಾಣಭಾವೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಧಮ್ಮದಾನಂ ಪನ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅವಿಪರೀತಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ, ಓಪಾಯಿಕೋ ಹಿತಸ್ಸ ಉಪದೇಸೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಪರಮತ್ಥವಸೇನ ಯೇನ ಸಾಸನೇ ಅನೋತಿಣ್ಣಾನಂ ಅವತಾರಣಂ ಓತಿಣ್ಣಾನಂ ಪರಿಪಾಚನಂ। ತತ್ಥಾಯಂ ನಯೋ - ಸಙ್ಖೇಪತೋ ತಾವ ದಾನಕಥಾ ಸೀಲಕಥಾ ಸಗ್ಗಕಥಾ ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸಂಕಿಲೇಸೋ ಚ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸೋ। ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನ ಸಾವಕಬೋಧಿಯಂ ಅಧಿಮುತ್ತಚಿತ್ತಾನಂ ಸರಣಗಮನಂ ಸೀಲಸಂವರೋ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗೋ ಸತ್ತ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ ಅಟ್ಠತಿಂಸಾಯ ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಕಮ್ಮಕರಣವಸೇನ ಸಮಥಾನುಯೋಗೋ ರೂಪಕಾಯಾದೀಸು ವಿಪಸ್ಸನಾಭಿನಿವೇಸೇಸು ಯಥಾರಹಂ ಅಭಿನಿವೇಸಮುಖೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾನುಯೋಗೋ, ತಥಾ ವಿಸುದ್ಧಿಪಟಿಪದಾ ಸಮ್ಮತ್ತಗಹಣಂ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಸಾವಕಬೋಧೀತಿ ಏತೇಸಂ ಗುಣಸಂಕಿತ್ತನವಸೇನ ಯಥಾರಹಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಾಪನಾ ಪರಿಯೋದಪನಾ ಚ। ತಥಾ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಯಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಞ್ಚ ಅಧಿಮುತ್ತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಯಥಾರಹಂ ದಾನಾದಿಪಾರಮೀನಂ ಸಭಾವರಸಲಕ್ಖಣಾದಿಸಂಕಿತ್ತನಮುಖೇನ ತೀಸುಪಿ ಅವತ್ಥಾಸು ತೇಸಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಮಹಾನುಭಾವತಾವಿಭಾವನೇನ ಯಾನದ್ವಯೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪನಾ ಪರಿಯೋದಪನಾ ಚ। ಏವಂ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಸತ್ತಾನಂ ಧಮ್ಮದಾನಂ ದೇತಿ।

ತಥಾ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಸತ್ತಾನಂ ಆಮಿಸದಾನಂ ದೇನ್ತೋ "ಇಮಿನಾಹಂ ದಾನೇನ ಸತ್ತಾನಂ ಆಯುವಣ್ಣಸುಖಬಲಪಟಿಭಾನಾದಿಸಮ್ಪತ್ತಿಞ್ಚ ರಮಣೀಯಂ ಅಗ್ಗಫಲಸಮ್ಪತ್ತಿಞ್ಚ ನಿಪ್ಫಾದೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಅನ್ನದಾನಂ ದೇತಿ, ತಥಾ ಸತ್ತಾನಂ ಕಾಮಕಿಲೇಸಪಿಪಾಸಾವೂಪಸಮಾಯ ಪಾನಂ ದೇತಿ, ತಥಾ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣತಾಯ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಾಲಙ್ಕಾರಸ್ಸ ಚ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ವತ್ಥಾನಿ ದೇತಿ, ತಥಾ ಇದ್ಧಿವಿಧಸ್ಸ ಚೇವ ನಿಬ್ಬಾನಸುಖಸ್ಸ ಚ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ಯಾನಂ ದೇತಿ, ತಥಾ ಸೀಲಗನ್ಧನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ಗನ್ಧಂ ದೇತಿ, ತಥಾ ಬುದ್ಧಗುಣಸೋಭಾನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ಮಾಲಾವಿಲೇಪನಂ ದೇತಿ, ಬೋಧಿಮಣ್ಡಾಸನನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ಆಸನಂ ದೇತಿ, ತಥಾಗತಸೇಯ್ಯಾನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ಸೇಯ್ಯಂ ದೇತಿ, ಸರಣಭಾವನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ಆವಸಥಂ ದೇತಿ, ಪಞ್ಚಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭಾಯ ಪದೀಪೇಯ್ಯಂ ದೇತಿ, ಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ರೂಪದಾನಂ ದೇತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸರನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ಸದ್ದದಾನಂ ದೇತಿ, ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ ಪಿಯಭಾವಾಯ ರಸದಾನಂ ದೇತಿ, ಬುದ್ಧಸುಖುಮಾಲಭಾವಾಯ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬದಾನಂ ದೇತಿ, ಅಜರಾಮರಭಾವಾಯ ಭೇಸಜ್ಜದಾನಂ ದೇತಿ, ಕಿಲೇಸದಾಸಬ್ಯವಿಮೋಚನತ್ಥಂ ದಾಸಾನಂ ಭುಜಿಸ್ಸತಾದಾನಂ ದೇತಿ, ಸದ್ಧಮ್ಮಾಭಿರತಿಯಾ ಅನವಜ್ಜಖಿಡ್ಡಾರತಿಹೇತುದಾನಂ ದೇತಿ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸತ್ತೇ ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಭಾವೂಪನಯನಾಯ ಪುತ್ತದಾನಂ ದೇತಿ, ಸಕಲಸ್ಸಪಿ ಲೋಕಸ್ಸ ಪತಿಭಾವೂಪಗಮನಾಯ ದಾರದಾನಂ ದೇತಿ, ಸುಭಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸುವಣ್ಣಮಣಿಮುತ್ತಾಪವಾಳಾದಿದಾನಂ, ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ನಾನಾವಿಧವಿಭೂಸನದಾನಂ, ಸದ್ಧಮ್ಮಕೋಸಾಧಿಗಮಾಯ ವಿತ್ತಕೋಸದಾನಂ, ಧಮ್ಮರಾಜಭಾವಾಯ ರಜ್ಜದಾನಂ, ಝಾನಾದಿಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಆರಾಮುಯ್ಯಾನತಳಾಕವನದಾನಂ, ಚಕ್ಕಙ್ಕಿತೇಹಿ ಪಾದೇಹಿ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೂಪಸಙ್ಕಮನಾಯ ಚರಣದಾನಂ, ಚತುರೋಘನಿತ್ಥರಣಾಯ ಸತ್ತಾನಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಹತ್ಥದಾನತ್ಥಂ ಹತ್ಥದಾನಂ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಾದಿಪಟಿಲಾಭಾಯ ಕಣ್ಣನಾಸಾದಿದಾನಂ, ಸಮನ್ತಚಕ್ಖುಪಟಿಲಾಭಾಯ ಚಕ್ಖುದಾನಂ, "ದಸ್ಸನಸವನಾನುಸ್ಸರಣಪಾರಿಚರಿಯಾದೀಸು ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಸುಖಾವಹೋ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇನ ಚ ಉಪಜೀವಿತಬ್ಬೋ ಮೇ ಕಾಯೋ ಭವೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಮಂಸಲೋಹಿತಾದಿದಾನಂ, "ಸಬ್ಬಲೋಕುತ್ತಮೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಉತ್ತಮಙ್ಗದಾನಂ ದೇತಿ।

ಏವಂ ದದನ್ತೋ ಚ ನ ಅನೇಸನಾಯ ದೇತಿ, ನ ಚ ಪರೋಪಘಾತೇನ, ನ ಭಯೇನ, ನ ಲಜ್ಜಾಯ, ನ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯರೋಸನೇನ, ನ ಪಣೀತೇ ಸತಿ ಲೂಖಂ, ನ ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸನೇನ, ನ ಪರವಮ್ಭನೇನ, ನ ಫಲಾಭಿಸಙ್ಖಾಯ, ನ ಯಾಚಕಜಿಗುಚ್ಛಾಯ, ನ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರೇನ ದೇತಿ, ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದೇತಿ, ಸಹತ್ಥೇನ ದೇತಿ, ಕಾಲೇನ ದೇತಿ, ಚಿತ್ತೀಕತ್ವಾ ದೇತಿ, ಅವಿಭಾಗೇನ ದೇತಿ। ತೀಸು ಕಾಲೇಸು ಸೋಮನಸ್ಸಿತೋ ದೇತಿ, ತತೋ ಏವ ಚ ದತ್ವಾ ನ ಪಚ್ಛಾನುತಾಪೀ ಹೋತಿ। ನ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕವಸೇನ ಮಾನಾವಮಾನಂ ಕರೋತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ಪಿಯಸಮುದಾಚಾರೋ ಹೋತಿ ವದಞ್ಞೂ ಯಾಚಯೋಗೋ ಸಪರಿವಾರದಾಯಕೋ। ಅನ್ನದಾನಞ್ಹಿ ದೇನ್ತೋ "ತಂ ಸಪರಿವಾರಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ಥಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದೇತಿ। ತಥಾ ವತ್ಥದಾನಂ ದೇನ್ತೋ "ತಂ ಸಪರಿವಾರಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅನ್ನಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದೇತಿ। ಯಾನದಾನಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ತಥಾ ರೂಪದಾನಂ ದೇನ್ತೋ ಇತರಾರಮ್ಮಣಾನಿಪಿ ತಸ್ಸ ಪರಿವಾರಂ ಕತ್ವಾ ದೇತಿ, ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ। ತತ್ಥ ರೂಪದಾನಂ ನಾಮ ನೀಲಪೀತಲೋಹಿತಓದಾತಾದಿವಣ್ಣಾಸು ಪುಪ್ಫವತ್ಥಧಾತೂಸು ಅಞ್ಞತರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ರೂಪವಸೇನ ಆಭುಜಿತ್ವಾ "ರೂಪದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ರೂಪದಾನಂ ಮಯ್ಹ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಾದಿಸೇ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೇ ದಾನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ ಸವತ್ಥುಕಂ ಕತ್ವಾ। ಏತಂ **ರೂಪದಾನಂ** ನಾಮ।

ಸದ್ದದಾನಂ ಪನ ಭೇರಿಸದ್ದಾದಿವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಸದ್ದಂ ಕನ್ದಮೂಲಾನಿ ವಿಯ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ನೀಲುಪ್ಪಲಹತ್ಥಕಂ ವಿಯ ಚ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇತ್ವಾ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಸವತ್ಥುಕಂ ಪನ ಕತ್ವಾ ದೇನ್ತೋ ಸದ್ದದಾನಂ ದೇತಿ ನಾಮ। ತಸ್ಮಾ ಯದಾ "ಸದ್ದದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಭೇರಿಮುದಿಙ್ಗಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರೇನ ತೂರಿಯೇನ ತಿಣ್ಣಂ ರತನಾನಂ ಉಪಹಾರಂ ಕರೋತಿ ಕಾರೇತಿ ಚ, "ಸದ್ದದಾನಂ ಮೇ"ತಿ ಭೇರಿಆದೀನಿ ಠಪೇತಿ ಠಪಾಪೇತಿ ಚ। ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾನಂ ಪನ ಸರಭೇಸಜ್ಜಂ ತೇಲಫಾಣಿತಾದಿಂ ದೇತಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಘೋಸೇತಿ, ಸರಭಞ್ಞಂ ಭಣತಿ, ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇತಿ, ಉಪನಿಸಿನ್ನಕಕಥಂ ಅನುಮೋದನಕಥಞ್ಚ ಕರೋತಿ ಕಾರೇತಿ ಚ, ತದಾ **ಸದ್ದದಾನಂ** ನಾಮ ಹೋತಿ।

ತಥಾ ಗನ್ಧದಾನಂ ಮೂಲಗನ್ಧಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಂ ರಜನೀಯಂ ಗನ್ಧವತ್ಥುಂ ಪಿಂಸಿತಮೇವ ವಾ ಗನ್ಧಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಲಭಿತ್ವಾ ಗನ್ಧವಸೇನ ಆಭುಜಿತ್ವಾ "ಗನ್ಧದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಗನ್ಧದಾನಂ ಮಯ್ಹ"ನ್ತಿ ಬುದ್ಧರತನಾದೀನಂ ಪೂಜಂ ಕರೋತಿ ಕಾರೇತಿ ಚ, ಗನ್ಧಪೂಜನತ್ಥಾಯ ಅಗರುಚನ್ದನಾದಿಕೇ ಗನ್ಧವತ್ಥುಕೇ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ। ಇದಂ **ಗನ್ಧದಾನಂ**।

ತಥಾ ಮೂಲರಸಾದೀಸು ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ರಜನೀಯಂ ರಸವತ್ಥುಂ ಲಭಿತ್ವಾ ರಸವಸೇನ ಆಭುಜಿತ್ವಾ "ರಸದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ರಸದಾನಂ ಮಯ್ಹ"ನ್ತಿ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾನಂ ದೇತಿ, ರಸವತ್ಥುಮೇವ ವಾ ಧಞ್ಞಗವಾದಿಕಂ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ। ಇದಂ **ರಸದಾನಂ**।

ತಥಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬದಾನಂ ಮಞ್ಚಪೀಠಾದಿವಸೇನ ಅತ್ಥರಣಪಾವುರಣಾದಿವಸೇನ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯದಾ ಹಿ ಮಞ್ಚಪೀಠಭಿಸಿಬಿಮ್ಬೋಹನಾದಿಕಂ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಾದಿಕಂ ವಾ ಸುಖಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ರಜನೀಯಂ ಅನವಜ್ಜಂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬವತ್ಥುಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬವಸೇನ ಆಭುಜಿತ್ವಾ "ಫೋಟ್ಠಬ್ಬದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬದಾನಂ ಮಯ್ಹ"ನ್ತಿ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾನಂ ದೇತಿ। ಯಥಾವುತ್ತಂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬವತ್ಥುಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ, ಇದಂ **ಫೋಟ್ಠಬ್ಬದಾನಂ**।

ಧಮ್ಮದಾನಂ ಪನ ಧಮ್ಮಾರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ ಓಜಪಾನಜೀವಿತವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಓಜಾದೀಸು ಹಿ ಅಞ್ಞತರಂ ರಜನೀಯಂ ವತ್ಥುಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಾರಮ್ಮಣವಸೇನ ಆಭುಜಿತ್ವಾ "ಧಮ್ಮದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ಧಮ್ಮದಾನಂ ಮಯ್ಹ"ನ್ತಿ ಸಪ್ಪಿನವನೀತಾದಿ**ಓಜದಾನಂ** ದೇತಿ। ಅಮ್ಬಪಾನಾದಿಅಟ್ಠವಿಧ**ಪಾನದಾನಂ** ದೇತಿ, **ಜೀವಿತದಾನ**ನ್ತಿ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಸಲಾಕಭತ್ತಪಕ್ಖಿಕಭತ್ತಾದೀನಿ ದೇತಿ, ಅಫಾಸುಕಭಾವೇನ ಅಭಿಭೂತಾನಂ ಬ್ಯಾಧಿತಾನಂ ವೇಜ್ಜೇ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಜಾಲಂ ಫಾಲಾಪೇತಿ, ಕುಮಿನಂ ವಿದ್ಧಂಸಾಪೇತಿ, ಸಕುಣಪಞ್ಜರಂ ವಿದ್ಧಂಸಾಪೇತಿ, ಬನ್ಧನೇನ ಬದ್ಧಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಬನ್ಧನಮೋಕ್ಖಂ ಕಾರೇತಿ,

ಮಾಘಾತಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತಿ, ಅಞ್ಞಾನಿ ಚ ಸತ್ತಾನಂ ಜೀವಿತಪರಿತ್ತಾಣತ್ಥಂ ಏವರೂಪಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋತಿ ಕಾರಾಪೇತಿ ಚ। ಇದಂ **ಧಮ್ಮದಾನಂ** ನಾಮ।

ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಯಥಾವುತ್ತಂ ದಾನಸಮ್ಪದಂ ಸಕಲಲೋಕಹಿತಸುಖಾಯ ಪರಿಣಾಮೇತಿ। ಅತ್ತನೋ ಚ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಾ ಅಕುಪ್ಪಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಅಪರಿಕ್ಖಯಸ್ಸ ಛನ್ದಸ್ಸ ಅಪರಿಕ್ಖಯಸ್ಸ ವೀರಿಯಸ್ಸ ಅಪರಿಕ್ಖಯಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಪರಿಕ್ಖಯಸ್ಸ ಪಟಿಭಾನಸ್ಸ ಅಪರಿಕ್ಖಯಸ್ಸ ಞಾಣಸ್ಸ ಅಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಪರಿಣಾಮೇತಿ । ಇಮಞ್ಚ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೇನ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಜೀವಿತೇ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ ತಥಾ ಭೋಗೇಸು, ಬಹುಸಾಧಾರಣತಾ ಚ ನೇಸಂ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಾ, ಸತ್ತೇಸು ಚ ಮಹಾಕರುಣಾ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ। ಏವಞ್ಹಿ ಭೋಗೇ ಗಹೇತಬ್ಬಸಾರಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಆದಿತ್ತತೋ ವಿಯ ಅಗಾರತೋ ಸಬ್ಬಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಬಹಿ ನೀಹರನ್ತೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಸೇಸೇತಿ, ನ ಕತ್ಥಚಿ ವಿಭಾಗಂ ಕರೋತಿ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ನಿರಪೇಕ್ಖೋ ನಿಸ್ಸಜ್ಜತಿ ಏವ। ಅಯಂ ತಾವ ದಾನಪಾರಮಿಯಾ ಪಟಿಪತ್ತಿಕ್ಕಮೋ।

ಸೀಲಪಾರಮಿಯಾ ಪನ ಅಯಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಕ್ಕಮೋ - ಯಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಸೀಲಾಲಙ್ಕಾರೇಹಿ ಸತ್ತೇ ಅಲಙ್ಕರಿತುಕಾಮೇನ ಮಹಾಪುರಿಸೇನ ಆದಿತೋ ಅತ್ತನೋ ಏವ ತಾವ ಸೀಲಂ ವಿಸೋಧೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಚ ಚತೂಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಸೀಲಂ ವಿಸುಜ್ಝತಿ - ಅಜ್ಝಾಸಯವಿಸುದ್ಧಿತೋ, ಸಮಾದಾನತೋ, ಅವೀತಿಕ್ಕಮನತೋ, ಸತಿ ಚ ವೀತಿಕ್ಕಮೇ ಪುನ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಕರಣತೋ। ವಿಸುದ್ಧಾಸಯತಾಯ ಹಿ ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತಾಧಿಪತಿ ಹುತ್ವಾ ಪಾಪಜಿಗುಚ್ಛನಸಭಾವೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಹಿರಿಧಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಸಮಾಚಾರೋ ಹೋತಿ। ತಥಾ ಪರತೋ ಸಮಾದಾನೇ ಸತಿ ಏಕಚ್ಚೋ ಲೋಕಾಧಿಪತಿ ಹುತ್ವಾ ಪಾಪತೋ ಉತ್ತಸನ್ತೋ ಓತ್ತಪ್ಪಧಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಸಮಾಚಾರೋ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಉಭಯಥಾಪಿ ಏತೇ ಅವೀತಿಕ್ಕಮನತೋ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತಿ। ಅಥ ಪನ ಕದಾಚಿ ಸತಿಸಮ್ಮೋಸೇನ ಸೀಲಸ್ಸ ಖಣ್ಡಾದಿಭಾವೋ ಸಿಯಾ। ತಾಯಯೇವ ಯಥಾವುತ್ತಾಯ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ನಂ ವುಟ್ಠಾನಾದಿನಾ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಕರೋತಿ।

ತಯಿದಂ ಸೀಲಂ ವಾರಿತ್ತಂ, ಚಾರಿತ್ತನ್ತಿ ದುವಿಧಂ। ತತ್ಥಾಯಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಾರಿತ್ತಸೀಲೇ ಪಟಿಪತ್ತಿಕ್ಕಮೋ - ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ತಥಾ ದಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ಸುಪಿನನ್ತೇನಪಿ ನ ಆಘಾತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಪರೂಪಕಾರನಿರತತಾಯ ಪರಸನ್ತಕೋ ಅಲಗದ್ದೋ ವಿಯ ನ ಪರಾಮಸಿತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯತೋಪಿ ಆರಾಚಾರೀ ಹೋತಿ ಸತ್ತವಿಧಮೇಥುನಸಂಯೋಗವಿರಹಿತೋ, ಪಗೇವ ಪರದಾರಗಮನತೋ। ಸಚೇ ಪನ ಅಪಬ್ಬಜಿತೋ ಗಹಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಪರೇಸಂ ದಾರೇಸು ಸದಾ ಪಾಪಕಂ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ। ಕಥೇನ್ತೋ ಚ ಸಚ್ಚಂ ಹಿತಂ ಪಿಯಂ ವಚನಂ ಪರಿಮಿತಮೇವ ಚ ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಅವಿಪರೀತದಸ್ಸನೋ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞಾಣೇನ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಮ್ಮಗ್ಗತೇಸು ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೇಸು ನಿವಿಟ್ಠಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ ನಿವಿಟ್ಠಪೇಮೋ।

ಇತಿ ಚತುರಾಪಾಯವಟ್ಟದುಕ್ಖಾನಂ ಪಥಭೂತೇಹಿ ಅಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥೇಹಿ ಅಕುಸಲಧಮ್ಮೇಹಿ ಚ ಓರಮಿತ್ವಾ ಸಗ್ಗಮೋಕ್ಖಾನಂ ಪಥಭೂತೇಸು ಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥೇಸು ಪತಿಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧಾಸಯಪಯೋಗತಾಯ ಯಥಾಭಿಪತ್ಥಿತಾ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಸುಖೂಪಸಂಹಿತಾ ಮನೋರಥಾ ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಅಭಿನಿಪ್ಫಜ್ಜನ್ತಿ, ಪಾರಮಿಯೋ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ। ಏವಂಭೂತೋ ಹಿ ಅಯಂ। ತತ್ಥ ಹಿಂಸಾನಿವತ್ತಿಯಾ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಅಭಯದಾನಂ ದೇತಿ, ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಮೇತ್ತಾಭಾವನಂ ಸಮ್ಪಾದೇತಿ, ಏಕಾದಸ ಮೇತ್ತಾನಿಸಂಸೇ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕೋ, ದೀಘಾಯುಕೋ ಸುಖಬಹುಲೋ ಲಕ್ಖಣವಿಸೇಸೇ ಪಾಪುಣಾತಿ, ದೋಸವಾಸನಞ್ಚ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದತಿ।

ತಥಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನನಿವತ್ತಿಯಾ ಚೋರಾದೀಹಿ ಅಸಾಧಾರಣೇ ಭೋಗೇ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ। ಪರೇಹಿ ಅನಾಸಙ್ಕನೀಯೋ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ ವಿಸ್ಸಸನೀಯೋ ವಿಭವಸಮ್ಪತ್ತೀಸು ಅಲಗ್ಗಚಿತ್ತೋ ಪರಿಚ್ಚಾಗಸೀಲೋ ಲೋಭವಾಸನಞ್ಚ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದತಿ।

ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನಿವತ್ತಿಯಾ ಅಲೋಲೋ ಹೋತಿ ಸನ್ತಕಾಯಚಿತ್ತೋ, ಸತ್ತಾನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಅಪರಿಸಙ್ಕನೀಯೋ , ಕಲ್ಯಾಣೋ ಚಸ್ಸ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಅಲಗ್ಗಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ ಮಾತುಗಾಮೇಸು ಅಲುದ್ಧಾಸಯೋ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮಬಹುಲೋ ಲಕ್ಖಣವಿಸೇಸೇ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಲೋಭವಾಸನಞ್ಚ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದತಿ।

ಮುಸಾವಾದನಿವತ್ತಿಯಾ ಸತ್ತಾನಂ ಪಮಾಣಭೂತೋ ಹೋತಿ ಪಚ್ಚಯಿಕೋ ಥೇತೋ ಆದೇಯ್ಯವಚನೋ, ದೇವತಾನಂ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ, ಸುರಭಿಗನ್ಧಮುಖೋ ಆರಕ್ಖಿತಕಾಯವಚೀಸಮಾಚಾರೋ, ಲಕ್ಖಣವಿಸೇಸೇ ಚ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಕಿಲೇಸವಾಸನಞ್ಚ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದತಿ।

ಪೇಸುಞ್ಞನಿವತ್ತಿಯಾ ಪರೂಪಕ್ಕಮೇಹಿಪಿ ಅಭೇಜ್ಜಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಭೇಜ್ಜಪರಿವಾರೋ, ಸದ್ಧಮ್ಮೇಸು ಚ ಅಭೇಜ್ಜನಕಸದ್ಧೋ, ದಳ್ಹಮಿತ್ತೋ ಭವನ್ತರಪರಿಚಿತಾನಂ ವಿಯ ಸತ್ತಾನಂ ಏಕನ್ತಪಿಯೋ ಅಸಂಕಿಲೇಸಬಹುಲೋ।

ಫರುಸವಾಚಾನಿವತ್ತಿಯಾ ಸತ್ತಾನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಸುಖಸೀಲೋ ಮಧುರವಚನೋ ಸಮ್ಭಾವನೀಯೋ, ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಚಸ್ಸ ಸರೋ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ।

ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪನಿವತ್ತಿಯಾ ಸತ್ತಾನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ ಗರು ಭಾವನೀಯೋ ಚ ಆದೇಯ್ಯವಚನೋ ಪರಿಮಿತಾಲಾಪೋ। ಮಹೇಸಕ್ಖೋ ಚ ಹೋತಿ ಮಹಾನುಭಾವೋ, ಠಾನುಪ್ಪತ್ತಿಕೇನ ಪಟಿಭಾನೇನ ಪಞ್ಹಾನಂ ಬ್ಯಾಕರಣಕುಸಲೋ, ಬುದ್ಧಭೂಮಿಯಞ್ಚ ಏಕಾಯ ಏವ ವಾಚಾಯ ಅನೇಕಭಾಸಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಅನೇಕೇಸಂ ಪಞ್ಹಾನಂ ಬ್ಯಾಕರಣಸಮತ್ಥೋ ಹೋತಿ।

ಅನಭಿಜ್ಝಾಲುತಾಯ ಇಚ್ಛಿತಲಾಭೀ ಹೋತಿ, ಉಳಾರೇಸು ಚ ಭೋಗೇಸು ರುಚಿಂ ಪಟಿಲಭತಿ, ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾದೀನಂ ಸಮ್ಮತೋ ಹೋತಿ, ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇಹಿ ಅನಭಿಭವನೀಯೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯವೇಕಲ್ಲಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ ಚ ಹೋತಿ।

ಅಬ್ಯಾಪಾದೇನ ಪಿಯದಸ್ಸನೋ ಹೋತಿ, ಸತ್ತಾನಂ ಸಮ್ಭಾವನೀಯೋ ಪರಹಿತಾಭಿನನ್ದಿತಾಯ ಚ ಸತ್ತೇ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಪಸಾದೇತಿ, ಅಲೂಖಸಭಾವೋ ಚ ಹೋತಿ ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರೀ, ಮಹೇಸಕ್ಖೋ ಚ ಹೋತಿ ಮಹಾನುಭಾವೋ।

ಮಿಚ್ಛಾದಸ್ಸನಾಭಾವೇನ ಕಲ್ಯಾಣೇ ಸಹಾಯೇ ಪಟಿಲಭತಿ, ಸೀಸಚ್ಛೇದಮ್ಪಿ ಪಾಪುಣನ್ತೋ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೋತಿ, ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಾದಸ್ಸನತೋ ಅಕೋತೂಹಲಮಙ್ಗಲಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಚಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಮೂಲಜಾತಾ, ಸದ್ದಹತಿ ಚ ತಥಾಗತಾನಂ ಬೋಧಿಂ, ಸಮಯನ್ತರೇಸು ನಾಭಿರಮತಿ ಉಕ್ಕಾರಟ್ಠಾನೇ ವಿಯ ರಾಜಹಂಸೋ , ಲಕ್ಖಣತ್ತಯಪರಿಜಾನನಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಅನ್ತೇ ಚ ಅನಾವರಣಞಾಣಲಾಭೀ, ಯಾವ ಬೋಧಿಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಾವ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಉಕ್ಕಟ್ಠುಕ್ಕಟ್ಠೋ ಚ ಹೋತಿ, ಉಳಾರುಳಾರಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಇತಿ ಹಿದಂ ಸೀಲಂ ನಾಮ ಸಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತೀನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ, ಸಬ್ಬಬುದ್ಧಗುಣಾನಂ ಪಭವಭೂಮಿ, ಸಬ್ಬಬುದ್ಧಕಾರಕಧಮ್ಮಾನಂ ಆದಿ ಚರಣಂ ಮುಖಂ ಪಮುಖನ್ತಿ ಬಹುಮಾನನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಕಾಯವಚೀಸಂಯಮೇ ಇನ್ದ್ರಿಯದಮನೇ ಆಜೀವವಿಸುದ್ಧಿಯಂ ಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗೇಸು ಚ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಬಲೇನ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಮಿತ್ತಮುಖಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಂ ವಿಯ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಕಿಕೀವ ಅಣ್ಡ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೯; ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೭) ವುತ್ತನಯೇನ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸೀಲಂ ಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ। ಅಯಂ ತಾವ ವಾರಿತ್ತಸೀಲೇ ಪಟಿಪತ್ತಿಕ್ಕಮೋ।

ಚಾರಿತ್ತಸೀಲೇ ಪನ ಪಟಿಪತ್ತಿ ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬಾ - ಇಧ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾನಂ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯಾನಂ ಅಭಿವಾದನಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಂ ಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮಂ ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಂ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ, ತಥಾ ತೇಸಂ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಗಿಲಾನಾನಂ ಕಾಯವೇಯ್ಯಾವಟಿಕಂ। ಸುಭಾಸಿತಪದಾನಿ ಸುತ್ವಾ ಸಾಧುಕಾರಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಗುಣವನ್ತಾನಂ ಗುಣೇ

ವಣ್ಣೇತಾ ಪರೇಸಂ ಅಪಕಾರೇ ಖನ್ತಾ, ಉಪಕಾರೇ ಅನುಸ್ಸರಿತಾ, ಪುಞ್ಞಾನಿ ಅನುಮೋದಿತಾ, ಅತ್ತನೋ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಾ ಪರಿಣಾಮೇತಾ, ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಸತಿ ಚ ಅಚ್ಚಯೇ ಅಚ್ಚಯತೋ ದಿಸ್ವಾ ತಾದಿಸಾನಂ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಆವಿಕತ್ತಾ, ಉತ್ತರಿ ಚ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಪರಿಪೂರೇತಾ।

ತಥಾ ಅತ್ತನೋ ಅನುರೂಪಾಸು ಅತ್ಥೂಪಸಂಹಿತಾಸು ಸತ್ತಾನಂ ಇತಿಕತ್ತಬ್ಬತಾಸು ದಕ್ಖೋ ಅನಲಸೋ ಸಹಾಯಭಾವಂ ಉಪಗಚ್ಛತಿ। ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಚ ಸತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಧಿಆದಿದುಕ್ಖೇಸು ಯಥಾರಹಂ ಪತಿಕಾರವಿಧಾಯಕೋ। ಞಾತಿಭೋಗಾದಿಬ್ಯಸನಪತಿತೇಸು ಸೋಕಾಪನೋದನೋ ಉಲ್ಲುಮ್ಪನಸಭಾವಾವಟ್ಠಿತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಗ್ಗಹಾರಹಾನಂ ಧಮ್ಮೇನೇವ ನಿಗ್ಗಣ್ಹನಕೋ ಯಾವದೇವ ಅಕುಸಲಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪನಾಯ। ಪಗ್ಗಹಾರಹಾನಂ ಧಮ್ಮೇನೇವ ಪಗ್ಗಣ್ಹನಕೋ। ಯಾನಿ ಪುರಿಮಕಾನಂ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಉಳಾರತಮಾನಿ ಪರಮದುಕ್ಕರಾನಿ ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾನುಭಾವಾನಿ ಸತ್ತಾನಂ ಏಕನ್ತಹಿತಸುಖಾವಹಾನಿ ಚರಿತಾನಿ, ಯೇಹಿ ನೇಸಂ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಪರಿಪಾಕಂ ಅಗಮಂಸು, ತಾನಿ ಸುತ್ವಾ ಅನುಬ್ಬಿಗ್ಗೋ ಅನುತ್ರಾಸೋ ತೇಪಿ ಮಹಾಪುರಿಸಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಏವ, ಕಮೇನ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಭಾವಿತತ್ತಭಾವಾ ತಾದಿಸಾಯ ಉಳಾರತಮಾಯ ಆನುಭಾವಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರೇಸು ಉಕ್ಕಂಸಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ, ತಸ್ಮಾ ಮಯಾಪಿ ಸೀಲಾದಿಸಿಕ್ಖಾಸು ಸಮ್ಮದೇವ ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಯಾಯ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಅಹಮ್ಪಿ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಸಿಕ್ಖಂ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಏಕನ್ತತೋ ತಂ ಪದಂ ಅನುಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸದ್ಧಾಪುರೇಚಾರಿಕಂ ವೀರಿಯಂ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ಸಮ್ಮದೇವ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತಿ।

ತಥಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕಲ್ಯಾಣೋ ಹೋತಿ ವಿವಟಾಪರಾಧೋ, ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಪವಿವಿತ್ತೋ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ದುಕ್ಖಸಹೋ ಅಪರಿತಸ್ಸನಜಾತಿಕೋ ಅನುದ್ಧತೋ ಅನುನ್ನಳೋ ಅಚಪಲೋ ಅಮುಖರೋ ಅವಿಕಿಣ್ಣವಾಚೋ ಸನ್ತಿನ್ದ್ರಿಯೋ ಸನ್ತಮಾನಸೋ ಕುಹನಾದಿಮಿಚ್ಛಾಜೀವರಹಿತೋ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪಹಿತತ್ತೋ ಕಾಯೇ ಚ ಜೀವಿತೇ ಚ ನಿರಪೇಕ್ಖೋ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಕಾಯೇ ಜೀವಿತೇ ವಾ ಅಪೇಕ್ಖಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ, ಪಗೇವ ಅಧಿಮತ್ತಂ। ಸಬ್ಬೇಪಿ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಹೇತುಭೂತೇ ಕೋಧೂಪನಾಹಾದಿಕೇ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇನ ಚ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮೇನ ಅಪರಿತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಙ್ಕೋಚಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಉಪರೂಪರಿ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಾಯ ವಾಯಮತಿ।

ಯೇನ ಯಥಾಲದ್ಧಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಹಾನಭಾಗಿಯಾ ವಾ ಠಿತಿಭಾಗಿಯಾ ವಾ ನ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಅನ್ಧಾನಂ ಪರಿಣಾಯಕೋ ಹೋತಿ, ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ, ಬಧಿರಾನಂ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯ ಸಞ್ಞಂ ದೇತಿ, ಅತ್ಥಮನುಗ್ಗಾಹೇತಿ, ತಥಾ ಮೂಗಾನಂ। ಪೀಠಸಪ್ಪಿಕಾನಂ ಪೀಠಂ ದೇತಿ ಯಾನಂ ದೇತಿ ವಾಹೇತಿ ವಾ। ಅಸ್ಸದ್ಧಾನಂ ಸದ್ಧಾಪಟಿಲಾಭಾಯ ವಾಯಮತಿ, ಕುಸೀತಾನಂ ಉಸ್ಸಾಹಜನನಾಯ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀನಂ ಸತಿಸಮಾಯೋಗಾಯ, ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಾನಂ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ, ದುಪ್ಪಞ್ಞಾನಂ ಪಞ್ಞಾಧಿಗಮಾಯ ವಾಯಮತಿ। ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾನಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಪಟಿವಿನೋದನಾಯ ವಾಯಮತಿ। ಬ್ಯಾಪಾದಥಿನಮಿದ್ಧಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾನಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾವಿನೋದನಾಯ ವಾಯಮತಿ। ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದಿಅಪಕತಾನಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದಿಮಿಚ್ಛಾವಿತಕ್ಕವಿನೋದನಾಯ ವಾಯಮತಿ। ಪುಬ್ಬಕಾರೀನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಕತಞ್ಞುತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪುಬ್ಬಭಾಸೀ ಪಿಯವಾದೀ ಸಙ್ಗಾಹಕೋ ಸದಿಸೇನ ಅಧಿಕೇನ ವಾ ಪಚ್ಚುಪಕಾರೇನ ಸಮ್ಮಾನೇತಾ ಹೋತಿ।

ಆಪದಾಸು ಸಹಾಯಕಿಚ್ಚಂ ಅನುತಿಟ್ಠತಿ। ತೇಸಂ ತೇಸಞ್ಚ ಸತ್ತಾನಂ ಪಕತಿಸಭಾವಞ್ಚ ಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ ಯೇಹಿ ಯಥಾ ಸಂವಸಿತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ತೇಹಿ ತಥಾ ಸಂವಸತಿ। ಯೇಸು ಚ ಯಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ತೇಸು ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಅಕುಸಲತೋ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪನವಸೇನ, ನ ಅಞ್ಞಥಾ। ಪರಚಿತ್ತಾನುರಕ್ಖಣಾ ಹಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಯಾವದೇವ ಕುಸಲಾಭಿವಡ್ಢಿಯಾ। ತಥಾ ಹಿತಜ್ಝಾಸಯೇನಾಪಿ ಪರೋ ನ ಹಿಂಸಿತಬ್ಬೋ, ನ ಭಣ್ಡಿತಬ್ಬೋ, ನ ಮಙ್ಕುಭಾವಮಾಪಾದೇತಬ್ಬೋ, ನ

ಪರಸ್ಸ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ, ನ ನಿಗ್ಗಹಟ್ಠಾನೇ ನ ಚೋದೇತಬ್ಬೋ, ನ ನೀಚತರಂ ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಅತ್ತಾ ಉಚ್ಚತರೇ ಠಪೇತಬ್ಬೋ, ನ ಚ ಪರೇಸು ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಅಸೇವಿನಾ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ನ ಅತಿಸೇವಿನಾ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ನ ಅಕಾಲಸೇವಿನಾ।

ಸೇವಿತಬ್ಬಯುತ್ತೇ ಪನ ಸತ್ತೇ ದೇಸಕಾಲಾನುರೂಪಂ ಸೇವತಿ। ನ ಚ ಪರೇಸಂ ಪುರತೋ ಪಿಯೇ ವಿಗರಹತಿ, ಅಪ್ಪಿಯೇ ವಾ ಪಸಂಸತಿ। ನ ಅವಿಸ್ಸಟ್ಠವಿಸ್ಸಾಸೀ ಹೋತಿ। ನ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಉಪನಿಮನ್ತನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ। ನ ಸಞ್ಞತ್ತಿಂ ಉಪಗಚ್ಛತಿ, ನಾಧಿಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪನ್ನೇ ಸದ್ಧಾನಿಸಂಸಕಥಾಯ ಸಮ್ಪಹಂಸತಿ। ಸೀಲಸುತಚಾಗಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೇ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನಕಥಾಯ ಸಮ್ಪಹಂಸತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಬಲಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಪಮಾದಾಪನ್ನೇ ಸತ್ತೇ ಅಭಿಞ್ಞಾಬಲೇನ ಯಥಾರಹಂ ನಿರಯಾದಿಕೇ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಸಂವೇಜೇತ್ವಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಾದಿಕೇ ಸದ್ಧಾದೀಸು ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಸಾಸನೇ ಓತಾರೇತಿ। ಸದ್ಧಾದಿಗುಣಸಮ್ಪನ್ನೇ ಪರಿಪಾಚೇತಿ। ಏವಮಯಂ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಚಾರಿತ್ತಭೂತೋ ಅಪರಿಮಾಣೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಉಪರೂಪರಿ ಅಭಿವಡ್ಢತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅಪಿ ಚ ಯಾ ಸಾ "ಕಿಂ ಸೀಲಂ ಕೇನಟ್ಠೇನ ಸೀಲ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಪುಚ್ಛಂ ಕತ್ವಾ "ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀಹಿ ವಿರಮನ್ತಸ್ಸ ವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಂ ವಾ ಪೂರೇನ್ತಸ್ಸ ಚೇತನಾದಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಸೀಲ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ನಾನಪ್ಪಕಾರತೋ ಸೀಲಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರಕಥಾ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೬ ಆದಯೋ) ವುತ್ತಾ, ಸಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಇಧ ಆಹರಿತ್ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಕೇವಲಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ಸಾವಕಬೋಧಿಸತ್ತವಸೇನ ಸೀಲಕಥಾ ಆಗತಾ, ಇಧ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತವಸೇನ ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಕತ್ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಾತಿ ಅಯಮೇವ ವಿಸೇಸೋ। ಯತೋ ಇದಂ ಸೀಲಂ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಯಥಾ ನ ಅತ್ತನೋ ದುಗ್ಗತಿಯಂ ಪರಿಕ್ಕಿಲೇಸವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸುಗತಿಯಮ್ಪಿ, ನ ರಜ್ಜಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ, ನ ಚಕ್ಕವತ್ತಿ, ನ ದೇವ, ನ ಸಕ್ಕ, ನ ಮಾರ, ನ ಬ್ರಹ್ಮಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪರಿಣಾಮೇತಿ, ತಥಾ ನ ಅತ್ತನೋ ತೇವಿಜ್ಜತಾಯ, ನ ಛಳಭಿಞ್ಞತಾಯ , ನ ಚತುಪ್ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಧಿಗಮಾಯ, ನ ಸಾವಕಬೋಧಿಯಾ, ನ ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಯಾ, ಪರಿಣಾಮೇತಿ, ಅಥ ಖೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಭಾವೇನ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಅನುತ್ತರಸೀಲಾಲಙ್ಕಾರಸಮ್ಪಾದನತ್ಥಮೇವ ಪರಿಣಾಮೇತೀತಿ। ಅಯಂ ಸೀಲಪಾರಮಿಯಾ ಪಟಿಪತ್ತಿಕ್ಕಮೋ।

ತಥಾ ಯಸ್ಮಾ ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ ಆದೀನವದಸ್ಸನಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಕಾಮೇಹಿ ಚ ಭವೇಹಿ ಚ ನಿಕ್ಖಮನವಸೇನ ಪವತ್ತಾ ಕುಸಲಚಿತ್ತುಪ್ಪತ್ತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ, ತಸ್ಮಾ ಸಕಲಸಂಕಿಲೇಸನಿವಾಸನಟ್ಠಾನತಾಯ ಪುತ್ತದಾರಾದೀಹಿ ಮಹಾಸಮ್ಬಾಧತಾಯ ಕಸಿವಾಣಿಜ್ಜಾದಿನಾನಾವಿಧಕಮ್ಮನ್ತಾಧಿಟ್ಠಾನಬ್ಯಾಕುಲತಾಯ ಚ ಘರಾವಾಸಸ್ಸ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಾದೀನಂ ಅನೋಕಾಸತಂ, ಕಾಮಾನಞ್ಚ ಸತ್ಥಧಾರಾಲಗ್ಗಮಧುಬಿನ್ದು ವಿಯ ಚ ಅವಲಿಯ್ಹಮಾನಾ ಪರಿತ್ತಸ್ಸಾದಾ ವಿಪುಲಾನತ್ಥಾನುಬನ್ಧಾತಿ ಚ, ವಿಜ್ಜುಲತೋಭಾಸೇನ ಗಹೇತಬ್ಬನಚ್ಚಂ ವಿಯ ಪರಿತ್ತಕಾಲೂಪಲಬ್ಭಾ, ಉಮ್ಮತ್ತಕಾಲಙ್ಕಾರೋ ವಿಯ ವಿಪರೀತಸಞ್ಞಾಯ ಅನುಭವಿತಬ್ಬಾ, ಕರೀಸಾವಚ್ಛಾದನಾ ವಿಯ ಪತಿಕಾರಭೂತಾ, ಉದಕತೇಮಿತಙ್ಗುಲಿಯಾ ತನೂದಕಪಾನಂ ವಿಯ ಅತಿತ್ತಿಕರಾ, ಛಾತಜ್ಝತ್ತಭೋಜನಂ ವಿಯ ಸಾಬಾಧಾ, ಬಳಿಸಾಮಿಸಂ ವಿಯ ಬ್ಯಸನಸನ್ನಿಪಾತಕಾರಣಂ, ಅಗ್ಗಿಸನ್ತಾಪೋ ವಿಯ ಕಾಲತ್ತಯೇಪಿ ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿಹೇತುಭೂತಾ, ಮಕ್ಕಟಲೇಪೋ ವಿಯ ಬನ್ಧನಿಮಿತ್ತಂ, ಘಾತಕಾವಚ್ಛಾದನಾ ವಿಯ ಅನತ್ಥಚ್ಛಾದನಾ, ಸಪತ್ತಗಾಮವಾಸೋ ವಿಯ ಭಯಟ್ಠಾನಭೂತಾ, ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಪೋಸಕೋ ವಿಯ ಕಿಲೇಸಮಾರಾದೀನಂ ಆಮಿಸಭೂತಾ, ಛಣಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ವಿಯ ವಿಪರಿಣಾಮದುಕ್ಖಾ, ಕೋಟರಗ್ಗಿ ವಿಯ ಅನ್ತೋದಾಹಕಾ, ಪುರಾಣಕೂಪಾವಲಮ್ಬೀಬೀರಣಮಧುಪಿಣ್ಡಂ ವಿಯ ಅನೇಕಾದೀನವಾ, ಲೋಣೂದಕಪಾನಂ ವಿಯ ಪಿಪಾಸಾಹೇತುಭೂತಾ, ಸುರಾಮೇರಯಂ ವಿಯ ನೀಚಜನಸೇವಿತಾ, ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದತಾಯ ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೪; ೨.೪೨; ಪಾಚಿ॰ ೪೧೭; ಮಹಾನಿ॰ ೩; ಚೂಳನಿ॰ ಖಗ್ಗವಿಸಾಣಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸ ೧೪೭) ಚ ನಯೇನ ಆದೀನವಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ತಬ್ಬಿಪರಿಯಾಯೇನ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಪಸ್ಸನ್ತೇನ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪವಿವೇಕಉಪಸಮಸುಖಾದೀಸು ನಿನ್ನಪೋಣಪಬ್ಭಾರಚಿತ್ತೇನ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮಿಯಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಮೂಲಕಂ, ತಸ್ಮಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ತಾವ ಅನುಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ। ಪಬ್ಬಜ್ಜಮನುತಿಟ್ಠನ್ತೇನ ಚ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಅಸತಿ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕಮ್ಮವಾದೀನಂ ಕಿರಿಯವಾದೀನಂ ತಾಪಸಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಅನುಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ।

ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಪನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಸು ತೇಸಂ ಸಾಸನೇ ಏವ ಪಬ್ಬಜಿತಬ್ಬಂ। ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಚ ಯಥಾವುತ್ತೇ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ತಸ್ಸಾ ಏವ ಹಿ ಸೀಲಪಾರಮಿಯಾ ವೋದಾಪನತ್ಥಂ ಧುತಗುಣಾ ಸಮಾದಾತಬ್ಬಾ। ಸಮಾದಿನ್ನಧುತಧಮ್ಮಾ ಹಿ ಮಹಾಪುರಿಸಾ ಸಮ್ಮದೇವ ತೇ ಪರಿಹರನ್ತಾ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಸನ್ತುಟ್ಠಸಲ್ಲೇಖಪವಿವೇಕಅಸಂಸಗ್ಗವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸುಭರತಾದಿ-ಗುಣಸಲಿಲವಿಕ್ಖಾಲಿತಕಿಲೇಸಮಲತಾಯ ಅನವಜ್ಜಸೀಲವತಗುಣಪರಿಸುದ್ಧಸಬ್ಬಸಮಾಚಾರಾ ಪೋರಾಣೇ ಅರಿಯವಂಸತ್ತಯೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಚತುತ್ಥಂ ಭಾವನಾರಾಮತಾಸಙ್ಖಾತಂ ಅರಿಯವಂಸಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ ಚತ್ತಾರೀಸಾಯ ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಯಥಾರಹಂ ಉಪಚಾರಪ್ಪನಾಭೇದಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ। ಏವಂ ಹಿಸ್ಸ ಸಮ್ಮದೇವ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ ಪರಿಪೂರಿತಾ ಹೋತಿ।

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಠಾನೇ ತೇರಸಹಿ ಧುತಧಮ್ಮೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದಸ ಕಸಿಣಾನಿ, ದಸ ಅಸುಭಾನಿ, ದಸಾನುಸ್ಸತಿಯೋ, ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಆರುಪ್ಪಾ, ಏಕಾ ಸಞ್ಞಾ, ಏಕಂ ವವತ್ಥಾನನ್ತಿ ಚತ್ತಾರೀಸಾಯ ಸಮಾಧಿಭಾವನಾಯ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನಿ ಭಾವನಾವಿಧಾನಞ್ಚ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವತ್ತಬ್ಬಾನಿ। ತಂ ಪನೇತಂ ಸಬ್ಬಂ ಯಸ್ಮಾ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೨೨ ಆದಯೋ, ೪೭, ೫೫) ಸಬ್ಬಾಕಾರತೋ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಕೇವಲಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ಸಾವಕಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಇಧ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಕತ್ವಾ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಯಮೇವ ವಿಸೇಸೋತಿ। ಏವಮೇತ್ಥ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮಿಯಾ ಪಟಿಪತ್ತಿಕ್ಕಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತಥಾ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮಿಂ ಸಮ್ಪಾದೇತುಕಾಮೇನ ಯಸ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾ ಆಲೋಕೋ ವಿಯ ಅನ್ಧಕಾರೇನ ಮೋಹೇನ ಸಹ ನ ವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾ ಮೋಹಕಾರಣಾನಿ ತಾವ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಪರಿವಜ್ಜೇತಬ್ಬಾನಿ। ತತ್ಥಿಮಾನಿ ಮೋಹಕಾರಣಾನಿ - ಅರತಿ ತನ್ದಿ ವಿಜಮ್ಭಿತಾ ಆಲಸಿಯಂ ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಾ ನಿದ್ದಾಸೀಲತಾ ಅನಿಚ್ಛಯಸೀಲತಾ ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಅಕುತೂಹಲತಾ ಮಿಚ್ಛಾಧಿಮಾನೋ ಅಪರಿಪುಚ್ಛಕತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ನ ಸಮ್ಮಾಪರಿಹಾರೋ ಅಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತತಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞಾನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಸೇವನಾ ಪಞ್ಞವನ್ತಾನಂ ಅಪಯಿರುಪಾಸನಾ ಅತ್ತಪರಿಭವೋ ಮಿಚ್ಛಾವಿಕಪ್ಪೋ ವಿಪರೀತಾಭಿನಿವೇಸೋ ಕಾಯದಳ್ಹಿಬಹುಲತಾ ಅಸಂವೇಗಸೀಲತಾ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾನಿ। ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಯೇ ವಾ ಪನ ಧಮ್ಮೇ ಆಸೇವತೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಪಞ್ಞಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಪರಿಹಾಯತಿ। ಇತಿ ಇಮಾನಿ ಸಮ್ಮೋಹಕಾರಣಾನಿ ಪರಿವಜ್ಜೇನ್ತೇನ ಬಾಹುಸಚ್ಚೇ ಝಾನಾದೀಸು ಚ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ।

ತತ್ಥಾಯಂ ಬಾಹುಸಚ್ಚಸ್ಸ ವಿಸಯವಿಭಾಗೋ - ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ ದ್ವಾದಸಾಯತನಾನಿ ಅಟ್ಠಾರಸ ಧಾತುಯೋ ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಬಾವೀಸತಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ದ್ವಾದಸಪದಿಕೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ ತಥಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದಯೋ ಕುಸಲಾದಿಧಮ್ಮಪ್ಪಕಾರಭೇದಾ ಚ, ಯಾನಿ ಚ ಲೋಕೇ ಅನವಜ್ಜಾನಿ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನಾನಿ, ಯೇ ಚ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಸುಖವಿಧಾನಯೋಗ್ಗಾ ಬ್ಯಾಕರಣವಿಸೇಸಾ, ಇತಿ ಏವಂ ಪಕಾರಂ ಸಕಲಮೇವ ಸುತವಿಸಯಂ ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಸತಿಯಾ ವೀರಿಯೇನ ಚ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹಣಸವನಧಾರಣಪರಿಚಯಪರಿಪುಚ್ಛಾಹಿ ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಚ ಪರೇಸಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪನೇನ ಸುತಮಯಾ ಪಞ್ಞಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಬ್ಬಾ।

ತಥಾ ಸತ್ತಾನಂ ಇತಿಕತ್ತಬ್ಬತಾಸು ಠಾನುಪ್ಪತ್ತಿಕಪಟಿಭಾನಭೂತಾ ಆಯಾಪಾಯಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಭೂತಾ ಚ ಪಞ್ಞಾ ಹಿತೇಸಿತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಯಥಾರಹಂ ಪವತ್ತೇತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಖನ್ಧಾದೀನಂ ಸಭಾವಧಮ್ಮಾನಂ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕನಮುಖೇನ ತೇ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮಾಪೇನ್ತೇನ ಚಿನ್ತಾಮಯಾ ಪಞ್ಞಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಬ್ಬಾ। ಖನ್ಧಾದೀನಂಯೇವ ಪನ ಸಲಕ್ಖಣಸಾಮಞ್ಞಲಕ್ಖಣಪರಿಗ್ಗಹಣವಸೇನ ಲೋಕಿಯಪರಿಞ್ಞಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತೇನ ಪುಬ್ಬಭಾಗಭಾವನಾಪಞ್ಞಾ ಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಾ। ಏವಞ್ಹಿ ನಾಮರೂಪಮತ್ತಮಿದಂ ಯಥಾರಹಂ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚೇವ ನಿರುಜ್ಝತಿ ಚ, ನ ಏತ್ಥ ಕೋಚಿ ಕತ್ತಾ ವಾ ಕಾರೇತಾ ವಾ, ಹುತ್ವಾ ಅಭಾವಟ್ಠೇನ ಅನಿಚ್ಚಂ, ಉದಯಬ್ಬಯಪಟಿಪೀಳನಟ್ಠೇನ ದುಕ್ಖಂ, ಅವಸವತ್ತನಟ್ಠೇನ ಅನತ್ತಾತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಧಮ್ಮೇ ಬಾಹಿರಕಧಮ್ಮೇ ಚ ನಿಬ್ಬಿಸೇಸಂ ಪರಿಜಾನನ್ತೋ ತತ್ಥ ಆಸಙ್ಗಂ ಪಜಹನ್ತೋ ಪರೇ ಚ ತತ್ಥ ತಂ ಜಹಾಪೇನ್ತೋ ಕೇವಲಂ ಕರುಣಾವಸೇನೇವ ಯಾವ ನ ಬುದ್ಧಗುಣಾ ಹತ್ಥತಲಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಾವ ಯಾನತ್ತಯೇ ಸತ್ತೇ ಅವತಾರಣಪರಿಪಾಚನೇಹಿ ಪತಿಟ್ಠಪೇನ್ತೋ

ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಸಮಾಧಿಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಚ ಲೋಕಿಯಾ ವಸೀಭಾವಂ ಪಾಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪುಣಾತಿ।

ತತ್ಥ ಯಾ ಇಮಾ ಇದ್ಧಿವಿಧಞಾಣಂ ದಿಬ್ಬಸೋತಧಾತುಞಾಣಂ ಚೇತೋಪರಿಯಞಾಣಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣಂ ಯಥಾಕಮ್ಮುಪಗಞಾಣಂ ಅನಾಗತಂಸಞಾಣನ್ತಿ ಸಪರಿಭಣ್ಡಾ ಪಞ್ಚಲೋಕಿಯಅಭಿಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾತಾ ಭಾವನಾಪಞ್ಞಾ, ಯಾ ಚ ಖನ್ಧಾಯತನಧಾತುಇನ್ದ್ರಿಯಸಚ್ಚಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಾದಿಭೇದೇಸು ಭೂಮಿಭೂತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಉಗ್ಗಹಪರಿಪುಚ್ಛಾವಸೇನ ಞಾಣಪರಿಚಯಂ ಕತ್ವಾ ಸೀಲವಿಸುದ್ಧಿಚಿತ್ತವಿಸುದ್ಧೀತಿ ಮೂಲಭೂತಾಸು ಇಮಾಸು ದ್ವೀಸು ವಿಸುದ್ಧೀಸು ಪತಿಟ್ಠಾಯ ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧಿಕಙ್ಖಾವಿತರಣವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಾಮಗ್ಗಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿ- ಪಟಿಪದಾಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧೀತಿ ಸರೀರಭೂತಾ ಇಮಾ ಪಞ್ಚ ವಿಸುದ್ಧಿಯೋ ಸಮ್ಪಾದೇನ್ತೇನ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಭೇದಾ ಭಾವನಾಪಞ್ಞಾ, ತಾಸಂ ಸಮ್ಪಾದನವಿಧಾನಂ ಯಸ್ಮಾ "ತತ್ಥ ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತೀತಿಆದಿಕಂ ಇದ್ಧಿವಿಕುಬ್ಬನಂ ಕಾತುಕಾಮೇನ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೇನ ಯೋಗಿನಾ"ತಿಆದಿನಾ "ಖನ್ಧಾತಿ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧೋ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧೋ ಸಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೋ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧೋ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧೋ"ತಿಆದಿನಾ ಚ ವಿಸಯವಿಭಾಗೇನ ಸದ್ಧಿಂ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೨.೪೩೦ ಆದಯೋ) ಸಬ್ಬಾಕಾರತೋ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಕೇವಲಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ಸಾವಕಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಪಞ್ಞಾ ಆಗತಾ, ಇಧ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಕರುಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಕತ್ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಾ, ಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿಂ ಅಪಾಪೇತ್ವಾ ಪಟಿಪದಾಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿಯಂಯೇವ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಠಪೇತಬ್ಬಾತಿ ಅಯಮೇವ ವಿಸೇಸೋ। ಏವಮೇತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮಿಯಾ ಪಟಿಪತ್ತಿಕ್ಕಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತಥಾ ಯಸ್ಮಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಾ ಕತಾಭಿನೀಹಾರೇನ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಪಾರಮಿಪರಿಪೂರಣತ್ಥಂ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಆಬದ್ಧಪರಿಕರಣೇನ, ತಸ್ಮಾ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ "ಕೋ ನು ಖೋ ಅಜ್ಜ ಮಯಾ ಪುಞ್ಞಸಮ್ಭಾರೋ ಞಾಣಸಮ್ಭಾರೋ ವಾ ಉಪಚಿತೋ, ಕಿಂ ವಾ ಮಯಾ ಪರಹಿತಂ ಕತ"ನ್ತಿ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೇನ ಸತ್ತಹಿತತ್ಥಂ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಕರಣೀಯೋ। ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಸತ್ತಾನಂ ಉಪಕಾರಾಯ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಗ್ಗಹಭೂತಂ ವತ್ಥು ಕಾಯೇ ಜೀವಿತೇ ಚ ನಿರಪೇಕ್ಖಚಿತ್ತೇನ ಓಸ್ಸಜಿತಬ್ಬಂ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ವಾ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಯಂ ನಿನ್ನಚಿತ್ತೇನೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಬೋಧಿಯಾ ಪರಿಣಾಮೇತಬ್ಬಂ। ಉಳಾರೇಹಿ ಇತ್ತರೇಹಿ ಚ ಕಾಮೇಹಿ ವಿನಿವತ್ತಚಿತ್ತೇನೇವ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬಾಸುಪಿ ಇತಿಕತ್ತಬ್ಬತಾಸು ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾವ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ।

ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸತ್ತಹಿತೇ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠಾದಿಸಬ್ಬಸಹೇನ ಅವಿಸಂವಾದಿನಾ। ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸತ್ತಾ ಅನೋಧಿಸೋ ಮೇತ್ತಾಯ ಕರುಣಾಯ ಚ ಫರಿತಬ್ಬಾ। ಯಾ ಕಾಚಿ ಸತ್ತಾನಂ ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿ, ಸಬ್ಬಾ ಸಾ ಅತ್ತನಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾ। ಸಬ್ಬೇಸಞ್ಚ ಸತ್ತಾನಂ ಪುಞ್ಞಂ ಅಬ್ಭನುಮೋದಿತಬ್ಬಂ। ಬುದ್ಧಾನಂ ಮಹನ್ತತಾ ಮಹಾನುಭಾವತಾ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ। ಯಞ್ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ವಾ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಬೋಧಿನಿನ್ನಚಿತ್ತಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಇಮಿನಾ ಹಿ ಉಪಾಯೇನ ದಾನಾದೀಸು ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತಸ್ಸ ಥಾಮವತೋ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮಸ್ಸ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಅಪರಿಮೇಯ್ಯೋ ಪುಞ್ಞಸಮ್ಭಾರೋ ಞಾಣಸಮ್ಭಾರೋ ಚ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಉಪಚೀಯತಿ।

ಅಪಿ ಚ ಸತ್ತಾನಂ ಪರಿಭೋಗತ್ಥಂ ಪರಿಪಾಲನತ್ಥಞ್ಚ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಂ ಜೀವಿತಞ್ಚ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾಸೀತುಣ್ಹವಾತಾತಪಾದಿದುಕ್ಖಪತಿಕಾರೋ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ ಉಪನೇತಬ್ಬೋ ಚ। ಯಞ್ಚ ಯಥಾವುತ್ತದುಕ್ಖಪತಿಕಾರಜಂ ಸುಖಂ ಅತ್ತನಾ ಪಟಿಲಭತಿ, ತಥಾ ರಮಣೀಯೇಸು ಆರಾಮುಯ್ಯಾನಪಾಸಾದತಳಾಕಾದೀಸು ಅರಞ್ಞಾಯತನೇಸು ಚ ಕಾಯಚಿತ್ತಸನ್ತಾಪಾಭಾವೇನ ಅಭಿನಿಬ್ಬುತತ್ತಾ ಅತ್ತನಾ ಸುಖಂ ಪಟಿಲಭತಿ, ಯಞ್ಚ ಸುಣಾತಿ ಬುದ್ಧಾನುಬುದ್ಧಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಚ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಠಿತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಭೂತಂ ಈದಿಸಂ ನಾಮ

ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖಂ ಅನುಭವನ್ತೀತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಅನೋಧಿಸೋ ಉಪಸಂಹರತೀತಿ। ಅಯಂ ತಾವ ನಯೋ ಅಸಮಾಹಿತಭೂಮಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಸ್ಸ।

ಸಮಾಹಿತಭೂಮಿಯಂ ಪನ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಅತ್ತನಾ ಯಥಾನುಭೂತಂ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಪೀತಿಂ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಂ ಸುಖಂ ಸಮಾಧಿಂ ಯಥಾಭೂತಞಾಣಞ್ಚ ಸತ್ತೇಸು ಅಧಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ ಉಪಸಂಹರತಿ ಪರಿಣಾಮೇತಿ। ತಥಾ ಮಹತಿ ಸಂಸಾರದುಕ್ಖೇ ತಸ್ಸ ಚ ನಿಮಿತ್ತಭೂತೇ ಕಿಲೇಸಾಭಿಸಙ್ಖಾರದುಕ್ಖೇ ನಿಮುಗ್ಗಂ ಸತ್ತನಿಕಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ ತತ್ರಾಪಿ ಛೇದನಭೇದನಫಾಲನಪಿಂಸನಗ್ಗಿಸನ್ತಾಪಾದಿಜನಿತಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ನಿರನ್ತರಂ ಚಿರಕಾಲಂ ವೇದಿಯನ್ತೇ ನಾರಕೇ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕುಜ್ಝನಸನ್ತಾಪನವಿಹೇಠನಹಿಂಸನಪರಾಧೀನತಾದೀಹಿ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವನ್ತೇ ತಿರಚ್ಛಾನಗತೇ, ಜೋತಿಮಾಲಾಕುಲಸರೀರೇ ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾವಾತಾತಪಾದೀಹಿ ಡಯ್ಹಮಾನೇ ಚ ವಿಸುಸ್ಸಮಾನೇ ಚ ವನ್ತಖೇಳಾದಿಆಹಾರೇ ಉದ್ಧಬಾಹುಂ ವಿರವನ್ತೇ ನಿಜ್ಝಾಮತಣ್ಹಿಕಾದಿಕೇ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ವೇದಿಯಮಾನೇ ಪೇತೇ ಚ, ಪರಿಯೇಟ್ಠಿಮೂಲಕಂ ಮಹನ್ತಂ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಪಾಪುಣನ್ತೇ ಹತ್ಥಚ್ಛೇದಾದಿಕಾರಣಾಯೋಗೇನ ದುಬ್ಬಣ್ಣದುದ್ದಸಿಕದಲಿದ್ದಾದಿಭಾವೇನ ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾದಿಆಬಾಧಯೋಗೇನ ಬಲವನ್ತೇಹಿ ಅಭಿಭವನೀಯತೋ ಪರೇಸಂ ವಹನತೋ ಪರಾಧೀನತೋ ಚ, ನಾರಕೇ ಪೇತೇ ತಿರಚ್ಛಾನಗತೇ ಚ, ಅತಿಸಯನ್ತೇ ಅಪಾಯದುಕ್ಖನಿಬ್ಬಿಸೇಸಂ ದುಕ್ಖಮನುಭವನ್ತೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಚ, ತಥಾ ವಿಸಯವಿಸಪರಿಭೋಗವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತತಾಯ ರಾಗಾದಿಪರಿಳಾಹೇನ ಡಯ್ಹಮಾನೇ ವಾತವೇಗಸಮುಟ್ಠಿತಜಾಲಾಸಮಿದ್ಧಸುಕ್ಖಕಟ್ಠಸನ್ನಿಪಾತೇ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೇ ವಿಯ ಅನುಪಸನ್ತಪರಿಳಾಹವುತ್ತಿಕೇ ಅನುಪಸನ್ತನಿಹತಪರಾಧೀನೇ ಕಾಮಾವಚರದೇವೇ ಚ, ಮಹತಾ ವಾಯಾಮೇನ ವಿದೂರಮಾಕಾಸಂ ವಿಗಾಹಿತಸಕುನ್ತಾ ವಿಯ ಬಲವತಾ ದೂರೇ ಪಾಣಿನಾ ಖಿತ್ತಸರಾ ವಿಯ ಚ, ಸತಿಪಿ ಚಿರಪ್ಪವತ್ತಿಯಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿಕತಾಯ ಪಾತಪರಿಯೋಸಾನಾ ಅನತಿಕ್ಕನ್ತಜಾತಿಜರಾಮರಣಾ ಏವಾತಿ ರೂಪಾರೂಪಾವಚರದೇವೇ ಚ ಪಸ್ಸನ್ತೇನ ಮಹನ್ತಂ ಸಂವೇಗಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಮೇತ್ತಾಯ ಕರುಣಾಯ ಚ ಅನೋಧಿಸೋ ಸತ್ತಾ ಫರಿತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ ಚ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರೇ ನಿರನ್ತರಂ ಉಪಚಿನನ್ತೇನ ಯಥಾ ಪಾರಮಿಯೋ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಏವಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರಿನಾ ಸಾತಚ್ಚಕಾರಿನಾ ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿನಾ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಪವತ್ತೇತಬ್ಬೋ, ವೀರಿಯಪಾರಮೀ ಪರಿಪೂರೇತಬ್ಬಾ।

ಅಪಿ ಚ ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾಪರಿಮೇಯ್ಯವಿಪುಲೋಳಾರವಿಮಲನಿರುಪಮನಿರೂಪಕ್ಕಿಲೇಸಗುಣನಿಚಯನಿಧಾನಭೂತಸ್ಸ ಬುದ್ಧಭಾವಸ್ಸ ಉಸ್ಸಕ್ಕಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸನಯೋಗ್ಗಂ ವೀರಿಯಂ ನಾಮ ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾನುಭಾವಮೇವ, ಯಂ ನ ಪಚುರಜನಾ ಸೋತುಮ್ಪಿ ಸಕ್ಕುಣನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ। ತಥಾ ಹಿ ತಿವಿಧಾ ಅಭಿನೀಹಾರಚಿತ್ತುಪ್ಪತ್ತಿ, ಚತಸ್ಸೋ ಬುದ್ಧಭೂಮಿಯೋ, ಚತ್ತಾರಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂನಿ, ಕರುಣೇಕರಸತಾ, ಬುದ್ಧಧಮ್ಮೇಸು ಸಚ್ಛಿಕರಣೇನ ವಿಸೇಸಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ನಿಜ್ಝಾನಖನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ನಿರುಪಲೇಪೋ, ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಪಿಯಪುತ್ತಸಞ್ಞಾ, ಸಂಸಾರದುಕ್ಖೇಹಿ ಅಪರಿಖೇದೋ, ಸಬ್ಬದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಪರಿಚ್ಚಾಗೋ, ತೇನ ಚ ನಿರತಿಮಾನತಾ, ಅಧಿಸೀಲಾದಿಅಧಿಟ್ಠಾನಂ, ತತ್ಥ ಚ ಅಚಞ್ಚಲತಾ, ಕುಸಲಕಿರಿಯಾಸು ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ, ವಿವೇಕನಿನ್ನಚಿತ್ತತಾ, ಝಾನಾನುಯೋಗೋ, ಅನವಜ್ಜಧಮ್ಮೇಹಿ ಅತಿತ್ತಿ, ಯಥಾಸುತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರೇಸಂ ಹಿತಜ್ಝಾಸಯೇನ ದೇಸನಾ, ಸತ್ತಾನಂ ಞಾಯೇ ನಿವೇಸನಾ, ಆರಮ್ಭದಳ್ಹತಾ, ಧೀರವೀರಭಾವೋ, ಪರಾಪವಾದಪರಾಪಕಾರೇಸು ವಿಕಾರಾಭಾವೋ, ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಂ, ಸಮಾಪತ್ತೀಸು ವಸೀಭಾವೋ, ಅಭಿಞ್ಞಾಸು ಬಲಪ್ಪತ್ತಿ, ಲಕ್ಖಣತ್ತಯಾವಬೋಧೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಯೋಗಕಮ್ಮಾಭಿಯೋಗೇನ ಲೋಕುತ್ತರಮಗ್ಗಸಮ್ಭಾರಸಮ್ಭರಣಂ, ನವಲೋಕುತ್ತರಾವಕ್ಕನ್ತೀತಿ ಏವಮಾದಿಕಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಪಟಿಪತ್ತಿ ವೀರಿಯಾನುಭಾವೇನೇವ ಸಮಿಜ್ಝತೀತಿ ಅಭಿನೀಹಾರತೋ ಯಾವ ಮಹಾಬೋಧಿ ಅನೋಸ್ಸಜ್ಜನ್ತೇನ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ನಿರನ್ತರಂ ವೀರಿಯಂ ಯಥಾ ಉಪರೂಪರಿ ವಿಸೇಸಾವಹಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ। ಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನೇ ಚ ಯಥಾವುತ್ತೇ ವೀರಿಯೇ ಖನ್ತಿಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಾದಯೋ ಚ ದಾನಸೀಲಾದಯೋ ಚ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಾ ತದಧೀನವುತ್ತಿತಾಯ ಸಮ್ಪನ್ನಾ ಏವ ಹೋನ್ತೀತಿ ಖನ್ತಿಆದೀಸುಪಿ ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಪಟಿಪತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಇತಿ ಸತ್ತಾನಂ ಸುಖೂಪಕರಣಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ಬಹುಧಾ ಅನುಗ್ಗಹಕರಣಂ ದಾನೇನ ಪಟಿಪತ್ತಿ, ಸೀಲೇನ ತೇಸಂ ಜೀವಿತಸಾಪತೇಯ್ಯದಾರರಕ್ಖಾಅಭೇದಪಿಯಹಿತವಚನಾವಿಹಿಂಸಾದಿಕಾರಣಾನಿ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇನ ತೇಸಂ ಆಮಿಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಧಮ್ಮದಾನಾದಿನಾ ಅನೇಕವಿಧಾ ಹಿತಚರಿಯಾ, ಪಞ್ಞಾಯ ತೇಸಂ ಹಿತಕರಣೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಂ, ವೀರಿಯೇನ ತತ್ಥ ಉಸ್ಸಾಹಾರಮ್ಭಅಸಂಹೀರಾನಿ, ಖನ್ತಿಯಾ ತದಪರಾಧಸಹನಂ, ಸಚ್ಚೇನ ನೇಸಂ ಅವಞ್ಚನತದುಪಕಾರಕಿರಿಯಾಸಮಾದಾನಾವಿಸಂವಾದನಾದಿ, ಅಧಿಟ್ಠಾನೇನ ತದುಪಕಾರಕರಣೇ ಅನತ್ಥಸಮ್ಪಾತೇಪಿ ಅಚಲನಂ, ಮೇತ್ತಾಯ ನೇಸಂ ಹಿತಸುಖಾನುಚಿನ್ತನಂ, ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ನೇಸಂ ಉಪಕಾರಾಪಕಾರೇಸು ವಿಕಾರಾನಾಪತ್ತೀತಿ ಏವಂ ಅಪರಿಮಾಣೇ ಸತ್ತೇ ಆರಬ್ಭ ಅನುಕಮ್ಪಿತಸಬ್ಬಸತ್ತಸ್ಸ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ ಅಸಾಧಾರಣೋ ಅಪರಿಮೇಯ್ಯೋ ಪುಞ್ಞಞಾಣಸಮ್ಭಾರೂಪಚಯೋ ಏತ್ಥ ಪಟಿಪತ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಚೇತಾಸಂ ಪಚ್ಚಯೋ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಸ ಚ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸಮ್ಪಾದನಂ।

ಕೋ ವಿಭಾಗೋತಿ? ದಸ ಪಾರಮಿಯೋ, ದಸ ಉಪಪಾರಮಿಯೋ, ದಸ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಯೋತಿ ಸಮತ್ತಿಂಸಪಾರಮಿಯೋ। ತತ್ಥ ಕತಾಭಿನೀಹಾರಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಪರಹಿತಕರಣಾಭಿನಿನ್ನಾಸಯಪಯೋಗಸ್ಸ ಕಣ್ಹಧಮ್ಮವೋಕಿಣ್ಣಾ ಸುಕ್ಕಧಮ್ಮಾ ಪಾರಮಿಯೋ ಏವ, ತೇಹಿ ಅವೋಕಿಣ್ಣಾ ಸುಕ್ಕಧಮ್ಮಾ ಉಪಪಾರಮಿಯೋ, ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಾ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಯೋತಿ ಕೇಚಿ। ಸಮುದಾಗಮನಕಾಲೇಸು ವಾ ಪೂರಿಯಮಾನಾ ಪಾರಮಿಯೋ, ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂಮಿಯಂ ಪುಣ್ಣಾ ಉಪಪಾರಮಿಯೋ, ಬುದ್ಧಭೂಮಿಯಂ ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಯೋ। ಬೋಧಿಸತ್ತಭೂಮಿಯಂ ವಾ ಪರಹಿತಕರಣತೋ ಪಾರಮಿಯೋ, ಅತ್ತಹಿತಕರಣತೋ ಉಪಪಾರಮಿಯೋ, ಬುದ್ಧಭೂಮಿಯಂ ಬಲವೇಸಾರಜ್ಜಸಮಧಿಗಮೇನ ಉಭಯಹಿತಪರಿಪೂರಣತೋ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಯೋ।

ಏವಂ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನೇಸು ಪಣಿಧಾನಾರಮ್ಭಪರಿನಿಟ್ಠಾನೇಸು ತೇಸಂ ವಿಭಾಗೋತಿ ಅಪರೇ। ದೋಸೂಪಸಮಕರುಣಾಪಕತಿಕಾನಂ ಭವಸುಖವಿಮುತ್ತಿಸುಖಪರಮಸುಖಪ್ಪತ್ತಾನಂ ಪುಞ್ಞೂಪಚಯಭೇದತೋ ತಬ್ಬಿಭಾಗೋತಿ ಅಞ್ಞೇ। ಲಜ್ಜಾಸತಿಮಾನಾಪಸ್ಸಯಾನಂ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಾಧಿಪತೀನಂ ಸೀಲಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಾಗರುಕಾನಂ ತಾರಿತತರಿತತಾರಯಿತೂನಂ ಅನುಬುದ್ಧಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾನಂ ಪಾರಮೀ, ಉಪಪಾರಮೀ, ಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀತಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಯಥಾವುತ್ತವಿಭಾಗೋತಿ ಕೇಚಿ। ಚಿತ್ತಪಣಿಧಿತೋ ಯಾವ ವಚೀಪಣಿಧಿ, ತಾವ ಪವತ್ತಾ ಸಮ್ಭಾರಾ ಪಾರಮಿಯೋ, ವಚೀಪಣಿಧಿತೋ ಯಾವ ಕಾಯಪಣಿಧಿ, ತಾವ ಪವತ್ತಾ ಉಪಪಾರಮಿಯೋ, ಕಾಯಪಣಿಧಿತೋ ಪಭುತಿ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಯೋತಿ ಅಪರೇ। ಅಞ್ಞೇ ಪನ "ಪರಪುಞ್ಞಾನುಮೋದನವಸೇನ ಪವತ್ತಾ ಸಮ್ಭಾರಾ ಪಾರಮಿಯೋ, ಪರೇಸಂ ಕಾರಾಪನವಸೇನ ಪವತ್ತಾ ಉಪಪಾರಮಿಯೋ, ಸಯಂಕರಣವಸೇನ ಪವತ್ತಾ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮಿಯೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

ತಥಾ ಭವಸುಖಾವಹೋ ಪುಞ್ಞಞಾಣಸಮ್ಭಾರೋ ಪಾರಮೀ, ಅತ್ತನೋ ನಿಬ್ಬಾನಸುಖಾವಹೋ ಉಪಪಾರಮೀ, ಪರೇಸಂ ತದುಭಯಸುಖಾವಹೋ ಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀತಿ ಏಕೇ। ಪುತ್ತದಾರಧನಾದಿಉಪಕರಣಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ಪನ ದಾನಪಾರಮೀ, ಅಙ್ಗಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ದಾನಉಪಪಾರಮೀ, ಅತ್ತನೋ ಜೀವಿತಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ದಾನಪರಮತ್ಥಪಾರಮೀತಿ। ತಥಾ ಪುತ್ತದಾರಾದಿಕಸ್ಸ ತಿವಿಧಸ್ಸಾಪಿ ಹೇತು ಅವೀತಿಕ್ಕಮನವಸೇನ ತಿಸ್ಸೋ ಸೀಲಪಾರಮಿಯೋ, ತೇಸು ಏವ ತಿವಿಧೇಸು ವತ್ಥೂಸು ಆಲಯಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನವಸೇನ ತಿಸ್ಸೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮಿಯೋ, ಉಪಕರಣಙ್ಗಜೀವಿತತಣ್ಹಂ ಸಮೂಹನಿತ್ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತಾಹಿತವಿನಿಚ್ಛಯಕರಣವಸೇನ ತಿಸ್ಸೋ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮಿಯೋ। ಯಥಾವುತ್ತಭೇದಾನಂ ಪರಿಚ್ಚಾಗಾದೀನಂ ವಾಯಮನವಸೇನ ತಿಸ್ಸೋ ವೀರಿಯಪಾರಮಿಯೋ, ಉಪಕರಣಙ್ಗಜೀವಿತನ್ತರಾಯಕರಾನಂ ಖಮನವಸೇನ ತಿಸ್ಸೋ ಖನ್ತಿಪಾರಮಿಯೋ, ಉಪಕರಣಙ್ಗಜೀವಿತಹೇತು ಸಚ್ಚಾಪರಿಚ್ಚಾಗವಸೇನ ತಿಸ್ಸೋ ಸಚ್ಚಪಾರಮಿಯೋ, ದಾನಾದಿಪಾರಮಿಯೋ ಅಕುಪ್ಪಾಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನೇವ ಸಮಿಜ್ಝನ್ತೀತಿ, ಉಪಕರಣಾದಿವಿನಾಸೇಪಿ ಅಚಲಾಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ತಿಸ್ಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮಿಯೋ, ಉಪಕರಣಾದಿಉಪಘಾತಕೇಸುಪಿ ಸತ್ತೇಸು ಮೇತ್ತಾಯ ಅವಿಜಹನವಸೇನ ತಿಸ್ಸೋ ಮೇತ್ತಾಪಾರಮಿಯೋ, ಯಥಾವುತ್ತವತ್ಥುತ್ತಯಸ್ಸ

ಉಪಕಾರಾಪಕಾರೇಸು ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರೇಸು ಮಜ್ಝತ್ತತಾಪಟಿಲಾಭವಸೇನ ತಿಸ್ಸೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮಿಯೋತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ಏತಾಸಂ ವಿಭಾಗೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ।

ಕೋ ಸಙ್ಗಹೋತಿ? ಏತ್ಥ ಪನ ಯಥಾ ಏತಾ ವಿಭಾಗತೋ ತಿಂಸವಿಧಾಪಿ ದಾನಪಾರಮಿಆದಿಭಾವತೋ ದಸವಿಧಾ, ಏವಂ ದಾನಸೀಲಖನ್ತಿವೀರಿಯಝಾನಪಞ್ಞಾಸಭಾವೇನ ಛಬ್ಬಿಧಾ। ಏತಾಸು ಹಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪಾರಮೀ ಸೀಲಪಾರಮಿಯಾ ಸಙ್ಗಹಿತಾ, ತಸ್ಸಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಭಾವೇ, ನೀವರಣವಿವೇಕಭಾವೇ ಪನ ಝಾನಪಾರಮಿಯಾ ಕುಸಲಧಮ್ಮಭಾವೇ ಛಹಿಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। ಸಚ್ಚಪಾರಮೀ ಸೀಲಪಾರಮಿಯಾ ಏಕದೇಸೋ ಏವ ವಚೀವಿರತಿಸಚ್ಚಪಕ್ಖೇ, ಞಾಣಸಚ್ಚಪಕ್ಖೇ ಪನ ಪಞ್ಞಾಪಾರಮಿಯಾ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। ಮೇತ್ತಾಪಾರಮಿ ಝಾನಪಾರಮಿಯಾ ಏವ। ಉಪೇಕ್ಖಾಪಾರಮೀ ಝಾನಪಞ್ಞಾಪಾರಮೀಹಿ। ಅಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಮೀ ಸಬ್ಬಾಹಿಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾತಿ।

ಏತೇಸಞ್ಚ ದಾನಾದೀನಂ ಛನ್ನಂ ಗುಣಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸಮ್ಬನ್ಧಾನಂ ಪಞ್ಚದಸಯುಗಲಾದೀನಿ ಪಞ್ಚದಸಯುಗಲಾದಿಸಾಧಕಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ದಾನಸೀಲಯುಗಲೇನ ಪರಹಿತಾಹಿತಾನಂ ಕರಣಾಕರಣಯುಗಲಸಿದ್ಧಿ, ದಾನಖನ್ತಿಯುಗಲೇನ ಅಲೋಭಾದೋಸಯುಗಲಸಿದ್ಧಿ, ದಾನವೀರಿಯಯುಗಲೇನ ಚಾಗಸುತಯುಗಲಸಿದ್ಧಿ, ದಾನಝಾನಯುಗಲೇನ ಕಾಮದೋಸಪ್ಪಹಾನಯುಗಲಸಿದ್ಧಿ। ದಾನಪಞ್ಞಾಯುಗಲೇನ ಅರಿಯಯಾನಧುರಯುಗಲಸಿದ್ಧಿ, ಸೀಲಖನ್ತಿದ್ವಯೇನ ಪಯೋಗಾಸಯಸುದ್ಧಿದ್ವಯಸಿದ್ಧಿ, ಸೀಲವೀರಿಯದ್ವಯೇನ ಭಾವನಾದ್ವಯಸಿದ್ಧಿ, ಸೀಲಝಾನದ್ವಯೇನ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಪರಿಯುಟ್ಠಾನಪ್ಪಹಾನದ್ವಯಸಿದ್ಧಿ, ಸೀಲಪಞ್ಞಾದ್ವಯೇನ ದಾನದ್ವಯಸಿದ್ಧಿ, ಖನ್ತಿವೀರಿಯಯುಗಲೇನ ಖಮಾತೇಜದ್ವಯಸಿದ್ಧಿ, ಖನ್ತಿಝಾನಯುಗಲೇನ ವಿರೋಧಾನುರೋಧಪ್ಪಹಾನಯುಗಲಸಿದ್ಧಿ, ಖನ್ತಿಪಞ್ಞಾಯುಗಲೇನ ಸುಞ್ಞತಾಖನ್ತಿಪಟಿವೇಧದುಕಸಿದ್ಧಿ, ವೀರಿಯಝಾನದುಕೇನ ಪಗ್ಗಹಾವಿಕ್ಖೇಪದುಕಸಿದ್ಧಿ, ವೀರಿಯಪಞ್ಞಾದುಕೇನ ಸರಣದುಕಸಿದ್ಧಿ, ಝಾನಪಞ್ಞಾದುಕೇನ ಯಾನದುಕಸಿದ್ಧಿ , ದಾನಸೀಲಖನ್ತಿತ್ತಿಕೇನ ಲೋಭದೋಸಮೋಹಪ್ಪಹಾನತ್ತಿಕಸಿದ್ಧಿ, ದಾನಸೀಲವೀರಿಯತ್ತಿಕೇನ ಭೋಗಜೀವಿತಕಾಯಸಾರಾದಾನತ್ತಿಕಸಿದ್ಧಿ, ದಾನಸೀಲಝಾನತ್ತಿಕೇನ ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯವತ್ಥುತ್ತಿಕಸಿದ್ಧಿ, ದಾನಸೀಲಪಞ್ಞಾತಿಕೇನ ಆಮಿಸಾಭಯಧಮ್ಮದಾನತ್ತಿಕಸಿದ್ಧೀತಿ। ಏವಂ ಇತರೇಹಿಪಿ ತಿಕೇಹಿ ಚತುಕ್ಕಾದೀಹಿ ಚ ಯಥಾಸಮ್ಭವಂ ತಿಕಾನಿ ಚ ಚತುಕ್ಕಾದೀನಿ ಚ ಯೋಜೇತಬ್ಬಾನಿ।

ಏವಂ ಛಬ್ಬಿಧಾನಮ್ಪಿ ಪನ ಇಮಾಸಂ ಪಾರಮೀನಂ ಚತೂಹಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನೇಹಿ ಸಙ್ಗಹೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸಬ್ಬಪಾರಮೀನಂ ಸಮೂಹಸಙ್ಗಹತೋ ಹಿ **ಚತ್ತಾರಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾನಿ,** ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಂ, ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಂ, ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಂ, ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಅಧಿತಿಟ್ಠತಿ ಏತೇನ, ಏತ್ಥ ವಾ ಅಧಿತಿಟ್ಠತಿ, ಅಧಿಟ್ಠಾನಮತ್ತಮೇವ ವಾ ತನ್ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ, ಸಚ್ಚಞ್ಚ ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಞ್ಚ, ಸಚ್ಚಸ್ಸ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ, ಸಚ್ಚಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಮೇತಸ್ಸಾತಿ ವಾ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಂ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ। ತತ್ಥ ಅವಿಸೇಸತೋ ತಾವ ಲೋಕುತ್ತರಗುಣೇ ಕತಾಭಿನೀಹಾರಸ್ಸ ಅನುಕಮ್ಪಿತಸಬ್ಬಸತ್ತಸ್ಸ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಞ್ಞಾನುರೂಪಂ ಸಬ್ಬಪಾರಮಿಪರಿಗ್ಗಹತೋ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಂ। ತಾಸಂ ಪಟಿಪಕ್ಖಪರಿಚ್ಚಾಗತೋ ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಂ । ಸಬ್ಬಪಾರಮಿತಾಗುಣೇಹಿ ಉಪಸಮತೋ ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಂ। ತೇಹಿ ಏವ ಪರಹಿತೋಪಾಯಕೋಸಲ್ಲತೋ ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಂ।

ವಿಸೇಸತೋ ಪನ ಯಾಚಕಜನಂ ಅವಿಸಂವಾದೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಟಿಜಾನನತೋ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಅವಿಸಂವಾದೇತ್ವಾ ದಾನತೋ ದಾನಂ ಅವಿಸಂವಾದೇತ್ವಾ ಅನುಮೋದನತೋ ಮಚ್ಛರಿಯಾದಿಪಟಿಪಕ್ಖಪರಿಚ್ಚಾಗತೋ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಾಹಕದಾನದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಕ್ಖಯೇಸು ಲೋಭದೋಸಮೋಹಭಯವೂಪಸಮತೋ ಯಥಾರಹಂ ಯಥಾಕಾಲಂ ಯಥಾವಿಧಾನಞ್ಚ ದಾನತೋ ಪಞ್ಞುತ್ತರತೋ ಚ ಕುಸಲಧಮ್ಮಾನಂ ಚತುರಧಿಟ್ಠಾನಪದಟ್ಠಾನಂ ದಾನಂ। ತಥಾ ಸಂವರಸಮಾದಾನಸ್ಸ ಅವೀತಿಕ್ಕಮನತೋ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಪರಿಚ್ಚಾಗತೋ ದುಚ್ಚರಿತವೂಪಸಮನತೋ ಪಞ್ಞುತ್ತರತೋ ಚ ಚತುರಧಿಟ್ಠಾನಪದಟ್ಠಾನಂ ಸೀಲಂ। ಯಥಾಪಟಿಞ್ಞಂ ಖಮನತೋ, ಪರಾಪರಾಧವಿಕಪ್ಪಪರಿಚ್ಚಾಗತೋ,

ಕೋಧಪರಿಯುಟ್ಠಾನವೂಪಸಮನತೋ, ಪಞ್ಞುತ್ತರತೋ, ಚ ಚತುರಧಿಟ್ಠಾನಪದಟ್ಠಾನಾ ಖನ್ತಿ। ಪಟಿಞ್ಞಾನುರೂಪಂ ಪರಹಿತಕರಣತೋ, ವಿಸದಪರಿಚ್ಚಾಗತೋ, ಅಕುಸಲವೂಪಸಮನತೋ, ಪಞ್ಞುತ್ತರತೋ ಚ ಚತುರಧಿಟ್ಠಾನಪದಟ್ಠಾನಂ ವೀರಿಯಂ। ಪಟಿಞ್ಞಾನುರೂಪಂ ಲೋಕಹಿತಾನುಚಿನ್ತನತೋ, ನೀವರಣಪರಿಚ್ಚಾಗತೋ, ಚಿತ್ತವೂಪಸಮನತೋ, ಪಞ್ಞುತ್ತರತೋ ಚ ಚತುರಧಿಟ್ಠಾನಪದಟ್ಠಾನಂ ಝಾನಂ। ಯಥಾಪಟಿಞ್ಞಂ ಪರಹಿತೂಪಾಯಕೋಸಲ್ಲತೋ, ಅನುಪಾಯಕಿರಿಯಾಪರಿಚ್ಚಾಗತೋ, ಮೋಹಜಪರಿಳಾಹವೂಪಸಮನತೋ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಾಪಟಿಲಾಭತೋ ಚ ಚತುರಧಿಟ್ಠಾನಪದಟ್ಠಾನಾ ಪಞ್ಞಾ।

ತತ್ಥ ಞೇಯ್ಯಪಟಿಞ್ಞಾನುವಿಧಾನೇಹಿ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಂ। ವತ್ಥುಕಾಮಕಿಲೇಸಕಾಮಪರಿಚ್ಚಾಗೇಹಿ ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಂ। ದೋಸದುಕ್ಖವೂಪಸಮೇಹಿ ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಂ। ಅನುಬೋಧಪಟಿವೇಧೇಹಿ ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಂ। ತಿವಿಧಸಚ್ಚಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ದೋಸತ್ತಯವಿರೋಧಿ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಂ। ತಿವಿಧಚಾಗಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ದೋಸತ್ತಯವಿರೋಧಿ ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಂ। ತಿವಿಧವೂಪಸಮಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ದೋಸತ್ತಯವಿರೋಧಿ ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಂ। ತಿವಿಧಞಾಣಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ದೋಸತ್ತಯವಿರೋಧಿ ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಂ। ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಪರಿಗ್ಗಹಿತಾನಿ ಚಾಗೂಪಸಮಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಾನಿ ಅವಿಸಂವಾದನತೋ ಪಟಿಞ್ಞಾನುವಿಧಾನತೋ ಚ, ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಪರಿಗ್ಗಹಿತಾನಿ ಸಚ್ಚೂಪಸಮಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಾನಿ ಪಟಿಪಕ್ಖಪರಿಚ್ಚಾಗತೋ ಸಬ್ಬಪರಿಚ್ಚಾಗಫಲತ್ತಾ ಚ, ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಪರಿಗ್ಗಹಿತಾನಿ ಸಚ್ಚಚಾಗಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಾನಿ ಕಿಲೇಸಪರಿಳಾಹವೂಪಸಮನತೋ ಕಾಮೂಪಸಮನತೋ ಕಾಮಪರಿಳಾಹವೂಪಸಮನತೋ ಚ, ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಪರಿಗ್ಗಹಿತಾನಿ ಸಚ್ಚಚಾಗೂಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಾನಿ ಞಾಣಪುಬ್ಬಙ್ಗಮತೋ ಞಾಣಾನುಪರಿವತ್ತನತೋ ಚಾತಿ ಏವಂ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಪಾರಮಿಯೋ ಸಚ್ಚಪ್ಪಭಾವಿತಾ ಚಾಗಪರಿಬ್ಯಞ್ಜಿತಾ ಉಪಸಮೋಪಬ್ರೂಹಿತಾ ಪಞ್ಞಾಪರಿಸುದ್ಧಾ। ಸಚ್ಚಞ್ಹಿ ಏತಾಸಂ ಜನಕಹೇತು। ಚಾಗೋ ಪರಿಗ್ಗಾಹಕಹೇತು, ಉಪಸಮೋ ಪರಿವುದ್ಧಿಹೇತು, ಪಞ್ಞಾ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಹೇತು। ತಥಾ ಆದಿಮ್ಹಿ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಸಚ್ಚಪಟಿಞ್ಞತ್ತಾ, ಮಜ್ಝೇ ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಕತಪಣಿಧಾನಸ್ಸ ಪರಹಿತಾಯ ಅತ್ತಪರಿಚ್ಚಾಗತೋ। ಅನ್ತೇ ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಸಬ್ಬೂಪಸಮಪರಿಯೋಸಾನತ್ತಾ। ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನೇಸು ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಸಮ್ಭವತೋ ಅಸತಿ ಅಭಾವತೋ ಯಥಾಪಟಿಞ್ಞಞ್ಚ ಭಾವತೋ।

ತತ್ಥ ಮಹಾಪುರಿಸಾ ಸತತಮತ್ತಹಿತಪರಹಿತಕರೇಹಿ ಗರುಪಿಯಭಾವಕರೇಹಿ ಸಚ್ಚಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನೇಹಿ ಗಿಹಿಭೂತಾ ಆಮಿಸದಾನೇನ ಪರೇ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ತಥಾ ಅತ್ತಹಿತಪರಹಿತಕರೇಹಿ ಗರುಪಿಯಭಾವಕರೇಹಿ ಉಪಸಮಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನೇಹಿ ಚ ಪಬ್ಬಜಿತಭೂತಾ ಧಮ್ಮದಾನೇನ ಪರೇ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ।

ತತ್ಥ ಅನ್ತಿಮಭವೇ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಚತುರಧಿಟ್ಠಾನಪರಿಪೂರಣಂ। ಪರಿಪುಣ್ಣಚತುರಧಿಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಹಿ ಚರಿಮಕಭವೂಪಪತ್ತೀತಿ ಏಕೇ। ತತ್ರ ಹಿ ಗಬ್ಭೋಕ್ಕನ್ತಿಠಿತಿಅಭಿನಿಕ್ಖಮನೇಸು ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗಮೇನ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸಮ್ಪತಿಜಾತೋ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖೋ ಸತ್ತಪದವೀತಿಹಾರೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾ ದಿಸಾ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಸಚ್ಚಾನುಪರಿವತ್ತಿನಾ ವಚಸಾ - "ಅಗ್ಗೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸ, ಜೇಟ್ಠೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸ, ಸೇಟ್ಠೋಹಮಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಸಾ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೧; ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೦೭) ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸೀಹನಾದಂ ನದಿ।

ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗಮೇನ ಜಿಣ್ಣಾತುರಮತಪಬ್ಬಜಿತದಸ್ಸಾವಿನೋ ಚತುಧಮ್ಮಪದೇಸಕೋವಿದಸ್ಸ ಯೋಬ್ಬನಾರೋಗ್ಯಜೀವಿತಸಮ್ಪತ್ತಿಮದಾನಂ ಉಪಸಮೋ। ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗಮೇನ ಮಹತೋ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಸ್ಸ ಹತ್ಥಗತಸ್ಸ ಚ ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಜ್ಜಸ್ಸ ಅನಪೇಕ್ಖಪರಿಚ್ಚಾಗೋತಿ।

ದುತಿಯೇ ಠಾನೇ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಯಂ ಚತುರಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣನ್ತಿ ಕೇಚಿ। ತತ್ಥ ಹಿ ಯಥಾಪಟಿಞ್ಞಂ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗಮೇನ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಅಭಿಸಮಯೋ, ತತೋ ಹಿ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ। ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗಮೇನ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೂಪಕ್ಕಿಲೇಸಪರಿಚ್ಚಾಗೋ, ತತೋ ಹಿ ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ।

ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗಮೇನ ಪರಮೂಪಸಮಪ್ಪತ್ತಿ, ತತೋ ಹಿ ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ। ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗಮೇನ ಅನಾವರಣಞಾಣಪಟಿಲಾಭೋ, ತತೋ ಹಿ ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣನ್ತಿ। ತಂ ಅಸಿದ್ಧಂ, ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಯಾಪಿ ಪರಮತ್ಥಭಾವತೋ।

ತತಿಯೇ ಠಾನೇ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನೇ ಚತುರಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣನ್ತಿ ಅಞ್ಞೇ। ತತ್ಥ ಹಿ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗತಸ್ಸ ದ್ವಾದಸಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚದೇಸನಾಯ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ। ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗತಸ್ಸ ಸದ್ಧಮ್ಮಮಹಾಯಾಗಕರಣೇನ ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ। ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗತಸ್ಸ ಸಯಂ ಉಪಸನ್ತಸ್ಸ ಪರೇಸಂ ಉಪಸಮನೇನ ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ। ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗತಸ್ಸ ವೇನೇಯ್ಯಾನಂ ಆಸಯಾದಿಪರಿಜಾನನೇನ ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣನ್ತಿ। ತದಪಿ ಅಸಿದ್ಧಂ, ಅಪರಿಯೋಸಿತತ್ತಾ ಬುದ್ಧಕಿಚ್ಚಸ್ಸ।

ಚತುತ್ಥೇ ಠಾನೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇ ಚತುರಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣನ್ತಿ ಅಪರೇ। ತತ್ರ ಹಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತತ್ತಾ ಪರಮತ್ಥಸಚ್ಚಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ। ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೇನ ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ। ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೂಪಸಮೇನ ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ। ಪಞ್ಞಾಪಯೋಜನಪರಿನಿಟ್ಠಾನೇನ ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣನ್ತಿ। ತತ್ರ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ವಿಸೇಸೇನ ಮೇತ್ತಾಖೇತ್ತೇ ಅಭಿಜಾತಿಯಂ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗತಸ್ಸ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಪರಿಪೂರಣಮಭಿಬ್ಯತ್ತಂ, ವಿಸೇಸೇನ ಕರುಣಾಖೇತ್ತೇ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಯಂ ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗತಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಪರಿಪೂರಣಮಭಿಬ್ಯತ್ತಂ, ವಿಸೇಸೇನ ಮುದಿತಾಖೇತ್ತೇ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನೇ ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗತಸ್ಸ ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಪರಿಪೂರಣಮಭಿಬ್ಯತ್ತಂ, ವಿಸೇಸೇನ ಉಪೇಕ್ಖಾಖೇತ್ತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇ ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗತಸ್ಸ ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಪರಿಪೂರಣಮಭಿಬ್ಯತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ತತ್ರ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗತಸ್ಸ ಸಂವಾಸೇನ ಸೀಲಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗತಸ್ಸ ಸಂವೋಹಾರೇನ ಸೋಚೇಯ್ಯಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗತಸ್ಸ ಆಪದಾಸು ಥಾಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗತಸ್ಸ ಸಾಕಚ್ಛಾಯ ಪಞ್ಞಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ಸೀಲಾಜೀವಚಿತ್ತದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತಥಾ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗಮೇನ ದೋಸಾಗತಿಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ ಅವಿಸಂವಾದನತೋ। ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗಮೇನ ಲೋಭಾಗತಿಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ ಅನಭಿಸಙ್ಗತೋ। ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗಮೇನ ಭಯಾಗತಿಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ ಅನಪರಾಧತೋ। ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನಸಮುದಾಗಮೇನ ಮೋಹಾಗತಿಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ ಯಥಾ ಭೂತಾವಬೋಧತೋ।

ತಥಾ ಪಠಮೇನ ಅದುಟ್ಠೋ ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ದುತಿಯೇನ ಅಲುದ್ಧೋ ಪಟಿಸೇವತಿ, ತತಿಯೇನ ಅಭೀತೋ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಚತುತ್ಥೇನ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ವಿನೋದೇತಿ। ಪಠಮೇನ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಪ್ಪತ್ತಿ, ಇತರೇಹಿ ಪವಿವೇಕಉಪಸಮಸಮ್ಬೋಧಿಸುಖಪ್ಪತ್ತಿಯೋ ಹೋನ್ತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ತಥಾ ವಿವೇಕಜಪೀತಿಸುಖಸಮಾಧಿಜಪೀತಿಸುಖಅಪೀತಿಜಕಾಯಸುಖಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಜ-ಉಪೇಕ್ಖಾಸುಖಪ್ಪತ್ತಿಯೋ ಏತೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಹೋನ್ತಿ। ಏವಮನೇಕಗುಣಾನುಬನ್ಧೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನೇಹಿ ಸಬ್ಬಪಾರಮಿಸಮೂಹಸಙ್ಗಹೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯಥಾ ಚ ಚತೂಹಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನೇಹಿ ಸಬ್ಬಪಾರಮಿಸಙ್ಗಹೋ, ಏವಂ ಕರುಣಾಪಞ್ಞಾಹಿಪೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬೋಪಿ ಹಿ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರೋ ಕರುಣಾಪಞ್ಞಾಹಿ ಸಙ್ಗಹಿತೋ। ಕರುಣಾಪಞ್ಞಾಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ ಹಿ ದಾನಾದಿಗುಣಾ ಮಹಾಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಾ ಭವನ್ತಿ ಬುದ್ಧತ್ತಸಿದ್ಧಿಪರಿಯೋಸಾನಾತಿ। ಏವಮೇತಾಸಂ ಸಙ್ಗಹೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಕೋ ಸಮ್ಪಾದನೂಪಾಯೋತಿ? ಸಕಲಸ್ಸಾಪಿ ಪುಞ್ಞಾದಿಸಮ್ಭಾರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅನವಸೇಸಸಮ್ಭರಣಂ ಅವೇಕಲ್ಲಕಾರಿತಾಯೋಗೇನ, ತತ್ಥ ಚ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರಿತಾ ಆದರಬಹುಮಾನಯೋಗೇನ, ಸಾತಚ್ಚಕಾರಿತಾ ನಿರನ್ತರಯೋಗೇನ, ಚಿರಕಾಲಾದಿಯೋಗೋ ಚ ಅನ್ತರಾ ಅವೋಸಾನಾಪಜ್ಜನೇನಾತಿ। ತಂ ಪನಸ್ಸ ಕಾಲಪರಿಮಾಣಂ ಪರತೋ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಇತಿ ಚತುರಙ್ಗಯೋಗೋ ಏತಾಸಂ ಪಾರಮೀನಂ ಸಮ್ಪಾದನೂಪಾಯೋ। ತಥಾ ಮಹಾಸತ್ತೇನ ಬೋಧಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೇನ

ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಾಯ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪುರೇತರಮೇವ ಅತ್ತಾ ನಿಯ್ಯಾತೇತಬ್ಬೋ - "ಇಮಾಹಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ನಿಯ್ಯಾತೇಮೀ"ತಿ। ತಂತಂಪರಿಗ್ಗಹವತ್ಥುಞ್ಚ ಪಟಿಲಾಭತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ದಾನಮುಖೇ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮಯ್ಹಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಂ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಜಾತಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಸತಿ ಯಾಚಕೇ ದಸ್ಸಾಮಿ, ತೇಸಂ ಪನ ದಿನ್ನಾವಸೇಸಂ ಏವ ಮಯಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ಹಿಸ್ಸ ಸಮ್ಮದೇವ ಪರಿಚ್ಚಾಗಾಯ ಕತೇ ಚಿತ್ತಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇ ಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪರಿಗ್ಗಹವತ್ಥು ಅವಿಞ್ಞಾಣಕಂ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಂ ವಾ, ತತ್ಥ ಯೇ ಇಮೇ ಪುಬ್ಬೇ ದಾನೇ ಅಕತಪರಿಚಯೋ, ಪರಿಗ್ಗಹವತ್ಥುಸ್ಸ ಪರಿತ್ತಭಾವೋ, ಉಳಾರಮನುಞ್ಞತಾ, ಪರಿಕ್ಖಯಚಿನ್ತಾತಿ **ಚತ್ತಾರೋ ದಾನವಿನಿಬನ್ಧಾ,** ತೇಸು ಯದಾ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೇಸು ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇಸು ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೇ ಚ ಯಾಚಕಜನೇ ದಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನ ಕಮತಿ। ತೇನ ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ "ಅದ್ಧಾಹಂ ದಾನೇ ಪುಬ್ಬೇ ಅಕತಪರಿಚಯೋ, ತೇನ ಮೇ ಏತರಹಿ ದಾತುಕಮ್ಯತಾ ಚಿತ್ತೇ ನ ಸಣ್ಠಾತೀ"ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಮೇ ಇತೋ ಪರಂ ದಾನಾಭಿರತಂ ಚಿತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಹನ್ದಾಹಂ ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ನನು ಮಯಾ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ಪರಿಗ್ಗಹವತ್ಥು ಯಾಚಕಾನಂ ಪರಿಚ್ಚತ್ತನ್ತಿ ದಾನಂ ದೇತಿ ಮುತ್ತಚಾಗೋ ಪಯತಪಾಣೀ ವೋಸಗ್ಗರತೋ ಯಾಚಯೋಗೋ ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತೋ। ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ **ಪಠಮೋ ದಾನವಿನಿಬನ್ಧೋ** ಹತೋ ಹೋತಿ ವಿಹತೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ।

ತಥಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿತ್ತಭಾವೇ ಸತಿ ವೇಕಲ್ಲೇ ಚ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - "ಅಹಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅದಾನಸೀಲತಾಯ ಏತರಹಿ ಏವಂ ಪಚ್ಚಯವಿಕಲೋ ಜಾತೋ , ತಸ್ಮಾ ಇದಾನಿ ಮಯಾ ಪರಿತ್ತೇನ ವಾ ಹೀನೇನ ವಾ ಯಥಾಲದ್ಧೇನ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಪೀಳೇತ್ವಾಪಿ ದಾನಮೇವ ದಾತಬ್ಬಂ, ಯೇನಾಹಂ ಆಯತಿಮ್ಪಿ ದಾನಪಾರಮಿಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಇತರೀತರೇನ ತಂ ದಾನಂ ದೇತಿ ಮುತ್ತಚಾಗೋ ಪಯತಪಾಣೀ ವೋಸಗ್ಗರತೋ ಯಾಚಯೋಗೋ ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತೋ। ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ **ದುತಿಯೋ ದಾನವಿನಿಬನ್ಧೋ** ಹತೋ ಹೋತಿ ವಿಹತೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ।

ತಥಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಉಳಾರಮನುಞ್ಞತಾಯ ಅದಾತುಕಮ್ಯತಾಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೇ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - "ನನು ತಯಾ ಸಪ್ಪುರಿಸ ಉಳಾರತಮಾ ಸಬ್ಬಸೇಟ್ಠಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿ ಅಭಿಪತ್ಥಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ತದತ್ಥಂ ತಯಾ ಉಳಾರಮನುಞ್ಞೇ ಏವ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇ ದಾತುಂ ಯುತ್ತರೂಪ"ನ್ತಿ। ಸೋ ಉಳಾರಂ ಮನುಞ್ಞಞ್ಚ ದೇತಿ ಮುತ್ತಚಾಗೋ ಪಯತಪಾಣೀ ವೋಸ್ಸಗ್ಗರತೋ ಯಾಚಯೋಗೋ ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತೋ। ಏವಂ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ **ತತಿಯೋ ದಾನವಿನಿಬನ್ಧೋ** ಹತೋ ಹೋತಿ ವಿಹತೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ।

ತಥಾ ಮಹಾಸತ್ತೋ ದಾನಂ ದೇನ್ತೋ ಯದಾ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - "ಅಯಂ ಖೋ ಭೋಗಾನಂ ಸಭಾವೋ, ಯದಿದಂ ಖಯಧಮ್ಮತಾ ವಯಧಮ್ಮತಾ ಚ। ಅಪಿ ಚ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇ ತಾದಿಸಸ್ಸ ದಾನಸ್ಸ ಅಕತತ್ತಾ ಏವಂ ಭೋಗಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯೋ ದಿಸ್ಸತಿ, ಹನ್ದಾಹಂ ಯಥಾಲದ್ಧೇನ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇನ ಪರಿತ್ತೇನ ವಾ ವಿಪುಲೇನ ವಾ ದಾನಮೇವ ದದೇಯ್ಯಂ, ಯೇನಾಹಂ ಆಯತಿಂ ದಾನಪಾರಮಿಯಾ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಯಥಾಲದ್ಧೇನ ದಾನಂ ದೇತಿ ಮುತ್ತಚಾಗೋ ಪಯತಪಾಣೀ ವೋಸಗ್ಗರತೋ ಯಾಚಯೋಗೋ ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತೋ। ಏವಂ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ **ಚತುತ್ಥೋ ದಾನವಿನಿಬನ್ಧೋ** ಹತೋ ಹೋತಿ ವಿಹತೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ। ಏವಂ ಯೇ ಯೇ ದಾನಪಾರಮಿಯಾ ವಿನಿಬನ್ಧಭೂತಾ ಅನತ್ಥಾ, ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಯಥಾರಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಟಿವಿನೋದನಂ ಉಪಾಯೋ। ಯಥಾ ಚ ದಾನಪಾರಮಿಯಾ, ಏವಂ ಸೀಲಪಾರಮಿಆದೀಸುಪಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಅಪಿ ಚ ಯಂ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅತ್ತಸನ್ನಿಯ್ಯಾತನಂ, ತಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಸಬ್ಬಪಾರಮೀನಂ ಸಮ್ಪಾದನೂಪಾಯೋ। ಬುದ್ಧಾನಞ್ಹಿ ಅತ್ತಾನಂ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ಠಿತೋ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಘಟೇನ್ತೋ

ವಾಯಮನ್ತೋ ಸರೀರಸ್ಸ ಸುಖೂಪಕರಣಾನಞ್ಚ ಉಪಚ್ಛೇದಕೇಸು ದುಸ್ಸಹೇಸುಪಿ ಕಿಚ್ಛೇಸು ದುರಭಿಸಮ್ಭವೇಸುಪಿ ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಸಮುಪನೀತೇಸು ಅನತ್ಥೇಸು ತಿಬ್ಬೇಸು ಪಾಣಹರೇಸು "ಅಯಂ ಮಯಾ ಅತ್ತಭಾವೋ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪರಿಚ್ಚತ್ತೋ, ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೂ"ತಿ ತಂನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಕಮ್ಪತಿ ನ ವೇಧತಿ, ಈಸಕಮ್ಪಿ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ಕುಸಲಾರಮ್ಭೇ ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಅಚಲಾಧಿಟ್ಠಾನೋವ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಅತ್ತಸನ್ನಿಯ್ಯಾತನಮ್ಪಿ ಏತಾಸಂ ಸಮ್ಪಾದನೂಪಾಯೋ।

ಅಪಿ ಚ ಸಮಾಸತೋ ಕತಾಭಿನೀಹಾರಸ್ಸ ಅತ್ತನಿ ಸಿನೇಹಸ್ಸ ಪರಿಸೋಸನಂ ಪರೇಸು ಚ ಸಿನೇಹಸ್ಸ ಪರಿವಡ್ಢನಂ ಏತಾಸಂ ಸಮ್ಪಾದನೂಪಾಯೋ। ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಸಮಧಿಗಮಾಯ ಹಿ ಕತಮಹಾಪಣಿಧಾನಸ್ಸ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಯಾಥಾವತೋ ಪರಿಜಾನನೇನ ಸಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನುಪಲಿತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ತನಿ ಸಿನೇಹೋ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಮಹಾಕರುಣಾಸಮಾಸೇವನೇನ ಪನ ಪಿಯಪುತ್ತೇ ವಿಯ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಸ್ಸ ತೇಸು ಮೇತ್ತಾಕರುಣಾಸಿನೇಹೋ ಪರಿವಡ್ಢತಿ, ತತೋ ಚ ತಂತದವತ್ಥಾನುರೂಪಂ ಅತ್ತಪರಸನ್ತಾನೇಸು ಲೋಭದೋಸಮೋಹವಿಗಮೇನ ವಿದೂರೀಕತಮಚ್ಛರಿಯಾದಿಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಪಟಿಪಕ್ಖೋ ಮಹಾಪುರಿಸೋ ದಾನಪಿಯವಚನಅತ್ಥಚರಿಯಾಸಮಾನತ್ತತಾಸಙ್ಖಾತೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಚತುರಧಿಟ್ಠಾನಾನುಗತೇಹಿ ಅಚ್ಚನ್ತಂ ಜನಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹಕರಣೇನ ಉಪರಿ ಯಾನತ್ತಯೇ ಅವತಾರಣಂ ಪರಿಪಾಚನಞ್ಚ ಕರೋತಿ।

ಮಹಾಸತ್ತಾನಞ್ಹಿ ಮಹಾಕರುಣಾ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ ಚ ದಾನೇನ ಅಲಙ್ಕತಾ, ದಾನಂ ಪಿಯವಚನೇನ, ಪಿಯವಚನಂ ಅತ್ಥಚರಿಯಾಯ, ಅತ್ಥಚರಿಯಾ ಸಮಾನತ್ತತಾಯ ಅಲಙ್ಕತಾ ಸಙ್ಗಹಿತಾ ಚ। ತೇಸಂ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸತ್ತೇ ಅತ್ತನಾ ನಿಬ್ಬಿಸೇಸೇ ಕತ್ವಾ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರೇಸು ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಾನಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಮಾನಸುಖದುಕ್ಖತಾಯ ಸಮಾನತ್ತತಾಯ ಸಿದ್ಧಿ। ಬುದ್ಧಭೂತಾನಮ್ಪಿ ಚ ತೇಹೇವ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಚತುರಧಿಟ್ಠಾನಪರಿಪೂರಿತಾಭಿವುದ್ಧೇಹಿ ಜನಸ್ಸ ಅಚ್ಚನ್ತಿಕಸಙ್ಗಹಕರಣೇನ ಅಭಿವಿನಯನಂ ಸಿಜ್ಝತಿ। ದಾನಞ್ಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾನಂ ಚಾಗಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ ಪರಿಪೂರಿತಾಭಿವುದ್ಧಂ, ಪಿಯವಚನಂ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ, ಅತ್ಥಚರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ, ಸಮಾನತ್ತತಾ ಉಪಸಮಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ ಪರಿಪೂರಿತಾಭಿವುದ್ಧಾ। ತಥಾಗತಾನಞ್ಹಿ ಸಬ್ಬಸಾವಕಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇಹಿ ಸಮಾನತ್ತತಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇ। ತತ್ರ ಹಿ ನೇಸಂ ಅವಿಸೇಸತೋ ಏಕೀಭಾವೋ। ತೇನೇವಾಹ "ನತ್ಥಿ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ನಾನತ್ತ"ನ್ತಿ। ಹೋನ್ತಿ ಚೇತ್ಥ -

"ಸಚ್ಚೋ ಚಾಗೀ ಉಪಸನ್ತೋ, ಪಞ್ಞವಾ ಅನುಕಮ್ಪಕೋ।
ಸಮ್ಭತಸಬ್ಬಸಮ್ಭಾರೋ, ಕಂ ನಾಮತ್ಥಂ ನ ಸಾಧಯೇ॥

"ಮಹಾಕಾರುಣಿಕೋ ಸತ್ಥಾ, ಹಿತೇಸೀ ಚ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ।
ನಿರಪೇಕ್ಖೋ ಚ ಸಬ್ಬತ್ಥ, ಅಹೋ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಜಿನೋ॥

"ವಿರತ್ತೋ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು, ಸತ್ತೇಸು ಚ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ।
ಸದಾ ಸತ್ತಹಿತೇ ಯುತ್ತೋ, ಅಹೋ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಜಿನೋ॥

"ಸಬ್ಬದಾ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ, ಹಿತಾಯ ಚ ಸುಖಾಯ ಚ।
ಉಯ್ಯುತ್ತೋ ಅಕಿಲಾಸೂ ಚ, ಅಹೋ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಜಿನೋ"ತಿ॥

ಕಿತ್ತಕೇನ ಕಾಲೇನ ಸಮ್ಪಾದನನ್ತಿ? ಹೇಟ್ಠಿಮೇನ ತಾವ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಚತ್ತಾರಿ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಮಹಾಕಪ್ಪಾನಂ ಸತಸಹಸ್ಸಞ್ಚ, ಮಜ್ಝಿಮೇನ ಅಟ್ಠ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಮಹಾಕಪ್ಪಾನಂ ಸತಸಹಸ್ಸಞ್ಚ, ಉಪರಿಮೇನ ಪನ ಸೋಳಸ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಮಹಾಕಪ್ಪಾನಂ ಸತಸಹಸ್ಸಞ್ಚ। ಏತೇ ಚ ಭೇದಾ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಪಞ್ಞಾಧಿಕಸದ್ಧಾಧಿಕವೀರಿಯಾಧಿಕವಸೇನ ಞಾತಬ್ಬಾ। ಪಞ್ಞಾಧಿಕಾನಞ್ಹಿ ಸದ್ಧಾ

ಮನ್ದಾ ಹೋತಿ ಪಞ್ಞಾ ತಿಕ್ಖಾ, ಸದ್ಧಾಧಿಕಾನಂ ಪಞ್ಞಾ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಹೋತಿ, ವೀರಿಯಾಧಿಕಾನಂ ಪಞ್ಞಾ ಮನ್ದಾ, ಪಞ್ಞಾನುಭಾವೇನ ಚ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಾತಿ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ।

ಅಪರೇ ಪನ "ವೀರಿಯಸ್ಸ ತಿಕ್ಖಮಜ್ಝಿಮಮುದುಭಾವೇನ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಅಯಂ ಕಾಲವಿಭಾಗೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅವಿಸೇಸೇನ ಪನ ವಿಮುತ್ತಿಪರಿಪಾಚನೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ತಿಕ್ಖಮಜ್ಝಿಮಮುದುಭಾವೇನ ಯಥಾವುತ್ತಕಾಲಭೇದೇನ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಾ ತೇಸಂ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ತಯೋಪೇತೇ ಕಾಲಭೇದಾ ಯುತ್ತಾತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ಏವಂ ತಿವಿಧಾ ಹಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಾ ಅಭಿನೀಹಾರಕ್ಖಣೇ ಭವನ್ತಿ ಉಗ್ಘಟಿತಞ್ಞೂವಿಪಞ್ಚಿತಞ್ಞೂನೇಯ್ಯಭೇದೇನ। ತೇಸು ಯೋ ಉಗ್ಘಟಿತಞ್ಞೂ, ಸೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ಚತುಪ್ಪದಿಕಂ ಗಾಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಗಾಥಾಯ ತತಿಯಪದೇ ಅಪರಿಯೋಸಿತೇ ಏವ ಛಹಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಹಿ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ ಸಮತ್ಥೂಪನಿಸ್ಸಯೋ ಹೋತಿ, ಸಚೇ ಸಾವಕಬೋಧಿಯಂ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಸಿಯಾ।

ದುತಿಯೋ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಚತುಪ್ಪದಿಕಂ ಗಾಥಂ ಸುಣನ್ತೋ ಅಪರಿಯೋಸಿತೇ ಏವ ಗಾಥಾಯ ಚತುತ್ಥಪದೇ ಛಹಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ ಸಮತ್ಥೂಪನಿಸ್ಸಯೋ ಹೋತಿ, ಯದಿ ಸಾವಕಬೋಧಿಯಂ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಸಿಯಾ।

ಇತರೋ ಪನ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಚತುಪ್ಪದಿಕಂ ಗಾಥಂ ಸುತ್ವಾ ಪರಿಯೋಸಿತಾಯ ಗಾಥಾಯ ಛಹಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತುಂ ಸಮತ್ಥೂಪನಿಸ್ಸಯೋ ಹೋತಿ।

ತಯೋಪೇತೇ ವಿನಾ ಕಾಲಭೇದೇನ ಕತಾಭಿನೀಹಾರೋ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಲದ್ಧಬ್ಯಾಕರಣಾ ಚ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಪಾರಮಿಯೋ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಾ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಯಥಾವುತ್ತಭೇದೇನ ಕಾಲೇನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ। ತೇಸು ತೇಸು ಪನ ಕಾಲಭೇದೇಸು ಅಪರಿಪುಣ್ಣೇಸು ತೇ ತೇ ಮಹಾಸತ್ತಾ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ವೇಸ್ಸನ್ತರದಾನಸದಿಸಂ ಮಹಾದಾನಂ ದೇನ್ತಾಪಿ ತದನುರೂಪೇ ಸೀಲಾದಿಸಬ್ಬಪಾರಮಿಧಮ್ಮೇ ಆಚಿನನ್ತಾಪಿ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಪರಿಚ್ಚಾಗೇ ಪರಿಚ್ಚಜನ್ತಾಪಿ ಞಾತತ್ಥಚರಿಯಾ ಲೋಕತ್ಥಚರಿಯಾ ಬುದ್ಧತ್ಥಚರಿಯಾ ಪರಮಕೋಟಿಂ ಪಾಪೇನ್ತಾಪಿ ಅನ್ತರಾ ಚ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಞಾಣಸ್ಸ ಅಪರಿಪಚ್ಚನತೋ ಬುದ್ಧಕಾರಕಧಮ್ಮಾನಂ ಅಪರಿನಿಟ್ಠಾನತೋ। ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಕಾಲನಿಪ್ಫಾದಿತಂ ವಿಯ ಹಿ ಸಸ್ಸಂ ಯಥಾವುತ್ತಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಪರಿನಿಪ್ಫಾದಿತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿ ತದನನ್ತರಾ ಸಬ್ಬುಸ್ಸಾಹೇನ ವಾಯಮನ್ತೇನಾಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಧಿಗನ್ತುನ್ತಿ ಪಾರಮಿಪಾರಿಪೂರಿ ಯಥಾವುತ್ತಕಾಲವಿಸೇಸೇನ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಕೋ ಆನಿಸಂಸೋತಿ? ಯೇ ತೇ ಕತಾಭಿನೀಹಾರಾನಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ -

"ಏವಂ ಸಬ್ಬಙ್ಗಸಮ್ಪನ್ನಾ, ಬೋಧಿಯಾ ನಿಯತಾ ನರಾ।
ಸಂಸರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ, ಕಪ್ಪಕೋಟಿಸತೇಹಿಪಿ॥

"ಅವೀಚಿಮ್ಹಿ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತಥಾ ಲೋಕನ್ತರೇಸು ಚ।
ನಿಜ್ಝಾಮತಣ್ಹಾ ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾ, ನ ಹೋನ್ತಿ ಕಾಲಕಞ್ಜಿಕಾ॥

"ನ ಹೋನ್ತಿ ಖುದ್ದಕಾ ಪಾಣಾ, ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಾಪಿ ದುಗ್ಗತಿಂ।
ಜಾಯಮಾನಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಜಚ್ಚನ್ಧಾ ನ ಭವನ್ತಿ ತೇ॥

"ಸೋತವೇಕಲ್ಲತಾ ನತ್ಥಿ, ನ ಭವನ್ತಿ ಮೂಗಪಕ್ಖಿಕಾ।
ಇತ್ಥಿಭಾವಂ ನ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಪಣ್ಡಕಾ॥

“ನ ಭವನ್ತಿ ಪರಿಯಾಪನ್ನಾ, ಬೋಧಿಯಾ ನಿಯತಾ ನರಾ।
ಮುತ್ತಾ ಆನನ್ತರಿಕೇಹಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸುದ್ಧಗೋಚರಾ॥

“ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ನ ಸೇವನ್ತಿ, ಕಮ್ಮಕಿರಿಯದಸ್ಸನಾ।
ವಸಮಾನಾಪಿ ಸಗ್ಗೇಸು, ಅಸಞ್ಞಂ ನೂಪಪಜ್ಜರೇ॥

“ಸುದ್ಧಾವಾಸೇಸು ದೇವೇಸು, ಹೇತು ನಾಮ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ನೇಕ್ಖಮ್ಮನಿನ್ನಾ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ, ವಿಸಂಯುತ್ತಾ ಭವಾಭವೇ।
ಚರನ್ತಿ ಲೋಕತ್ಥಚರಿಯಾಯೋ, ಪೂರೇನ್ತಿ ಸಬ್ಬಪಾರಮೀ”ತಿ॥ (ಧ॰ ಸ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನಕಥಾ; ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕಥಾ; ಅಪ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ದೂರೇನಿದಾನಕಥಾ) -

ಏವಂ ಸಂವಣ್ಣಿತಾ ಆನಿಸಂಸಾ। ಯೇ ಚ “ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಆನನ್ದ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತಾ ಕಾಯಾ ಚವಿತ್ವಾ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕಮತೀ”ತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೦೦; ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೭) ಸೋಳಸ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಧಮ್ಮಪ್ಪಕಾರಾ, ಯೇ ಚ “ಸೀತಂ ಬ್ಯಪಗತಂ ಹೋತಿ, ಉಣ್ಹಞ್ಚ ಉಪಸಮ್ಮತೀ”ತಿಆದಿನಾ (ಬು॰ ವಂ॰ ೨.೮೩) “ಜಾಯಮಾನೇ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಅಯಂ ದಸಸಹಸ್ಸೀ ಲೋಕಧಾತು ಸಙ್ಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪತಿ ಸಮ್ಪವೇಧತೀ”ತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೦೧; ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೨) ಚ ದ್ವತ್ತಿಂಸ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಪ್ಪಕಾರಾ, ಯೇ ವಾ ಪನಞ್ಞೇಪಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಸಮಿಜ್ಝನಂ ಕಮ್ಮಾದೀಸು ವಸೀಭಾವೋತಿ ಏವಮಾದಯೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ **ಜಾತಕಬುದ್ಧವಂಸಾ**ದೀಸು ದಸ್ಸಿತಾಕಾರಾ ಆನಿಸಂಸಾ, ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಏತಾಸಂ ಆನಿಸಂಸಾ। ತಥಾ ಯಥಾನಿದಸ್ಸಿತಭೇದಾ ಅಲೋಭಾದೋಸಾದಿಗುಣಯುಗಲಾದಯೋ ಚಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಅಪಿ ಚ ಯಸ್ಮಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಅಭಿನೀಹಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಪಿತುಸಮೋ ಹೋತಿ ಹಿತೇಸಿತಾಯ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಕೋ ಗರು ಭಾವನೀಯೋ ಪರಮಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಹೋತಿ ಗುಣವಿಸೇಸಯೋಗೇನ। ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಚ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ, ಅಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ, ದೇವತಾಹಿ ಅನುಪಾಲೀಯತಿ, ಮೇತ್ತಾಕರುಣಾಪರಿಭಾವಿತಸನ್ತಾನತಾಯ ವಾಳಮಿಗಾದೀಹಿ ಚ ಅನಭಿಭವನೀಯೋ ಹೋತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಉಳಾರೇನ ವಣ್ಣೇನ ಉಳಾರೇನ ಯಸೇನ ಉಳಾರೇನ ಸುಖೇನ ಉಳಾರೇನ ಬಲೇನ ಉಳಾರೇನ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ ಅಞ್ಞೇ ಸತ್ತೇ ಅಭಿಭವತಿ ಪುಞ್ಞವಿಸೇಸಯೋಗತೋ।

ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕೋ, ಸುವಿಸುದ್ಧಾ ಚಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಹೋತಿ ಸುವಿಸದಾ, ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ವೀರಿಯಂ, ಸತಿಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಾ ಸುವಿಸದಾ, ಮನ್ದಕಿಲೇಸೋ ಹೋತಿ ಮನ್ದದರಥೋ ಮನ್ದಪರಿಳಾಹೋ, ಕಿಲೇಸಾನಂ ಮನ್ದಭಾವೇನೇವ ಸುವಚೋ ಹೋತಿ ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹೀ, ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸೋರತೋ, ಸಖಿಲೋ ಹೋತಿ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಕುಸಲೋ, ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಅನುಪನಾಹೀ, ಅಮಕ್ಖೀ ಹೋತಿ ಅಪಳಾಸೀ, ಅನಿಸ್ಸುಕೀ ಹೋತಿ ಅಮಚ್ಛರೀ, ಅಸಠೋ ಹೋತಿ ಅಮಾಯಾವೀ, ಅಥದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಅನತಿಮಾನೀ, ಅಸಾರದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ, ಪರತೋ ಉಪತಾಪಸಹೋ ಹೋತಿ ಪರೇಸಂ ಅನುಪತಾಪೀ, ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಗಾಮಖೇತ್ತೇ ಪಟಿವಸತಿ, ತತ್ಥ ಸತ್ತಾನಂ ಭಯಾದಯೋ ಉಪದ್ದವಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ವೂಪಸಮ್ಮನ್ತಿ, ಯೇಸು ಚ ಅಪಾಯೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ನ ತತ್ಥ ಪಚುರಜನೋ ವಿಯ ದುಕ್ಖೇನ ಅಧಿಮತ್ತಂ ಪೀಳೀಯತಿ, ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಸಂವೇಗಮಾಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಯಥಾರಹಂ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಭವೇ ಲಬ್ಭಮಾನಾ ಏತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಪಿತುಸಮತಾದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯತಾದಯೋ ಗುಣವಿಸೇಸಾ ಆನಿಸಂಸಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ತಥಾ ಆಯುಸಮ್ಪದಾ ರೂಪಸಮ್ಪದಾ ಕುಲಸಮ್ಪದಾ ಇಸ್ಸರಿಯಸಮ್ಪದಾ ಆದೇಯ್ಯವಚನತಾ ಮಹಾನುಭಾವತಾತಿ ಏತೇಪಿ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಾರಮೀನಂ ಆನಿಸಂಸಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ **ಆಯುಸಮ್ಪದಾ** ನಾಮ ತಸ್ಸಂ ತಸ್ಸಂ ಉಪಪತ್ತಿಯಂ

ದೀಘಾಯುಕತಾ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕತಾ, ತಾಯ ಯಥಾರದ್ಧಾನಿ ಕುಸಲಸಮಾದಾನಾನಿ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತಿ, ಬಹುಞ್ಚ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನೋತಿ। **ರೂಪಸಮ್ಪದಾ** ನಾಮ ಅಭಿರೂಪತಾ ದಸ್ಸನೀಯತಾ ಪಾಸಾದಿಕತಾ, ತಾಯ ರೂಪಪ್ಪಮಾಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಪಸಾದಾವಹೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಭಾವನೀಯೋ। **ಕುಲಸಮ್ಪದಾ** ನಾಮ ಉಳಾರೇಸು ಕುಲೇಸು ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ತಾಯ ಜಾತಿಮದಾದಿಮದಮತ್ತಾನಮ್ಪಿ ಉಪಸಙ್ಕಮನೀಯೋ ಹೋತಿ ಪಯಿರುಪಾಸನೀಯೋ, ತೇನ ತೇ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನೇ ಕರೋತಿ। **ಇಸ್ಸರಿಯಸಮ್ಪದಾ** ನಾಮ ಮಹಾವಿಭವತಾ ಮಹೇಸಕ್ಖತಾ ಮಹಾಪರಿವಾರತಾ ಚ, ತಾಹಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬೇ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಿತುಂ, ನಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇನ ನಿಗ್ಗಹೇತುಞ್ಚ ಸಮತ್ಥೋ ಹೋತಿ।

ಆದೇಯ್ಯವಚನತಾ ನಾಮ ಸದ್ಧೇಯ್ಯತಾ ಪಚ್ಚಯಿಕತಾ, ತಾಯ ಸತ್ತಾನಂ ಪಮಾಣಭೂತೋ ಹೋತಿ, ಅಲಙ್ಘನೀಯಾ ಚಸ್ಸ ಆಣಾ ಹೋತಿ। **ಮಹಾನುಭಾವತಾ** ನಾಮ ಆನುಭಾವಮಹನ್ತತಾ, ತಾಯ ಪರೇಹಿ ನ ಅಭಿಭೂಯತಿ, ಸಯಮೇವ ಪನ ಪರೇ ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಅಭಿಭವತಿ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ಯಥಾಭೂತಗುಣೇಹಿ ಚ, ಏವಮೇತೇ ಆಯುಸಮ್ಪದಾದಯೋ ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಾರಮೀನಂ ಆನಿಸಂಸಾ, ಸಯಞ್ಚ ಅಪರಿಮಾಣಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಸಮ್ಭಾರಸ್ಸ ಪರಿವುಡ್ಢಿಹೇತುಭೂತಾ ಯಾನತ್ತಯೇ ಸತ್ತಾನಂ ಅವತಾರಣಸ್ಸ ಪರಿಪಾಚನಸ್ಸ ಚ ಕಾರಣಭೂತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಕಿಂ ಫಲನ್ತಿ? ಸಮಾಸತೋ ತಾವ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಭಾವೋ ಏತಾಸಂ ಫಲಂ, ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಅಸೀತಿಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾದಿಅನೇಕಗುಣಗಣಸಮುಜ್ಜಲರೂಪಕಾಯಸಮ್ಪತ್ತಿ-ಅಧಿಟ್ಠಾನಸಬಲಚತುವೇಸಾರಜ್ಜಛಅಸಾಧಾರಣಞಾಣಅಟ್ಠಾರಸಾವೇಣಿಕ- ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಪ್ಪಭುತಿಅನನ್ತಾಪರಿಮಾಣ ಗುಣಸಮುದಯೋಪಸೋಭಿನೀ ಧಮ್ಮಕಾಯಸಿರೀ। ಯಾವತಾ ಪನ ಬುದ್ಧಗುಣಾ ಯೇ ಅನೇಕೇಹಿಪಿ ಕಪ್ಪೇಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನಾಪಿ ವಾಚಾಯ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಇದಮೇತಾಸಂ ಫಲಂ। ವುತ್ತಞ್ಚೇತಂ –

> “ಬುದ್ಧೋಪಿ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಣೇಯ್ಯ ವಣ್ಣಂ, ಕಪ್ಪಮ್ಪಿ ಚೇ ಅಞ್ಞಮಭಾಸಮಾನೋ।
> ಖೀಯೇಥ ಕಪ್ಪೋ ಚಿರದೀಘಮನ್ತರೇ, ವಣ್ಣೋ ನ ಖೀಯೇಥ ತಥಾಗತಸ್ಸಾ”ತಿ॥ (ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೩೦೪; ೩.೧೪೧; ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೪೨೫; ಉದಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೫೩; ಚರಿಯಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನಕಥಾ)।

ಏವಮೇತ್ಥ ಪಾರಮೀಸು ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಯಂ ಪನ ಪಾಳಿಯಂ “**ದತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಕಂ ದಾನ**”ನ್ತಿಆದಿನಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಪಾರಮೀ ಏಕಜ್ಝಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪರತೋ “**ಕೋಸಜ್ಜಂ ಭಯತೋ ದಿಸ್ವಾ**”ತಿಆದಿನಾ ಪರಿಯೋಸಾನಗಾಥಾದ್ವಯಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಯೇಹಿ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಮೇತ್ತಾಭಾವನಾ ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರೇಹಿ ಯಥಾವುತ್ತಾ ಬುದ್ಧಕಾರಕಧಮ್ಮಾ ವಿಸದಭಾವಂ ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಸಙ್ಖಾತಾ ಚ ಅತ್ತನೋ ವಿಮುತ್ತಿ ಪರಿಪಾಚಿತಾ, ತೇಹಿ ವೇನೇಯ್ಯಾನಮ್ಪಿ ವಿಮುತ್ತಿಪರಿಪಾಚನಾಯ ಓವಾದದಾನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ಕೋಸಜ್ಜಂ ಭಯತೋ ದಿಸ್ವಾ, ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಞ್ಚ ಖೇಮತೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಟಿಪಕ್ಖೇ ಆದೀನವದಸ್ಸನಮುಖೇನ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೇ ಆನಿಸಂಸಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಹೋಥಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೇ ನಿಯೋಜೇತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ –

> “ಸಬ್ಬಪಾಪಸ್ಸ ಅಕರಣಂ, ಕುಸಲಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾ।
> ಸಚಿತ್ತಪರಿಯೋದಪನಂ, ಏತಂ ಬುದ್ಧಾನ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೧೮೩; ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೯೦; ನೇತ್ತಿ॰ ೩೦, ೫೦) –

ಸಙ್ಖೇಪತೋ । ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನ ಸಕಲೇನ ಬುದ್ಧವಚನೇನ ಪಕಾಸಿತಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋ ಏಕನ್ತೇನೇವ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾಧೀನಾ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೇ ನಿಯೋಜೇತ್ವಾ “**ಏಸಾ ಬುದ್ಧಾನುಸಾಸನೀ**”ತಿ ಆಹ।

ತತ್ರಾಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಯ್ವಾಯಂ ಸಬ್ಬಸಂಕಿಲೇಸಮೂಲಭಾವತೋ ಸಬ್ಬಾನತ್ಥವಿಧಾಯಕನ್ತಿ ಕೋಸಜ್ಜಂ ಭಯತೋ ತಪ್ಪಟಿಪಕ್ಖತೋ ಚತೂಹಿ ಯೋಗೇಹಿ ಅನುಪದ್ದವಭಾವಸಾಧನತೋ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಞ್ಚ ಖೇಮತೋ ದಿಸ್ವಾ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಪಾದನವಸೇನ ವೀರಿಯಸ್ಸ ಆರಮ್ಭೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನುಯೋಗೋ, ತತ್ಥ ಯಂ ಸಮ್ಮದೇವ ನಿಯೋಜನ, "ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಹೋಥಾ"ತಿ, ಏಸಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಅನುಸಾಸನೀ ಅನುಸಿಟ್ಠಿ ಓವಾದೋತಿ। ಸೇಸಗಾಥಾಸುಪಿ ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - **ವಿವಾದ**ನ್ತಿ ವಿರುದ್ಧವಾದಂ, ಛವಿವಾದವತ್ಥುವಸೇನ ವಿವದನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅವಿವಾದ**ನ್ತಿ ವಿವಾದಪಟಿಪಕ್ಖಂ ಮೇತ್ತಾವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಮೇತ್ತಾಭಾವನಂ ವಾ। ಅಥ ವಾ **ಅವಿವಾದ**ನ್ತಿ ಅವಿವಾದಹೇತುಭೂತಂ ಛಬ್ಬಿಧಂ ಸಾರಣೀಯಧಮ್ಮಂ। **ಸಮಗ್ಗಾ**ತಿ ಅವಗ್ಗಾ, ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಚಿತ್ತೇನ ಚ ಸಹಿತಾ ಅವಿರಮಿತಾ ಅವಿಯುತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಖಿಲಾ**ತಿ ಸಕ್ಖಿಲಾ ಮುದುಸೀಲಾ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಮ್ಹಿ ಮುದುಹದಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಸಾ ಬುದ್ಧಾನುಸಾಸನೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ವಿವಾದಮನುಪಗಮ್ಮ ಯದಿದಂ ಛಸಾರಣೀಯಧಮ್ಮಪರಿಪೂರಣವಸೇನ ಸಮಗ್ಗವಾಸೇ ನಿಯೋಜನಂ, ಏಸಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅನುಸಿಟ್ಠೀತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಸಮಗ್ಗವಾಸಞ್ಹಿ ವಸಮಾನಾ ಸೀಲದಿಟ್ಠಿಸಾಮಞ್ಞಗತಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಸುಖೇನೇವ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಸತ್ಥಾ ಸಮಗ್ಗವಾಸೇ ನಿಯೋಜನಂ ಅತ್ತನೋ ಸಾಸನನ್ತಿ ದಸ್ಸೇಸಿ।

ಪಮಾದನ್ತಿ ಪಮಜ್ಜನಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಮುಸ್ಸನಂ ಅಕುಸಲೇಸು ಚ ಧಮ್ಮೇಸು ಚಿತ್ತವೋಸ್ಸಗ್ಗಂ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ - "ತತ್ಥ ಕತಮೋ ಪಮಾದೋ, ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇ ವಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇ ವಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇ ವಾ ಪಞ್ಚಸು ವಾ ಕಾಮಗುಣೇಸು ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವೋಸಗ್ಗೋ ವೋಸಗ್ಗಾನುಪ್ಪದಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ವಾ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವನಾಯ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಕಿರಿಯತಾ, ಅಸಾತಚ್ಚಕಿರಿಯತಾ, ಅನಟ್ಠಿತಕಿರಿಯತಾ, ಓಲೀನವುತ್ತಿತಾ, ನಿಕ್ಖಿತ್ತಛನ್ದತಾ, ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರತಾ ಅನಾಸೇವನಾ ಅಭಾವನಾ ಅಬಹುಲೀಕಮ್ಮಂ…ಪೇ॰… ಯೋ ಏವರೂಪೋ ಪಮಾದೋ ಪಮಜ್ಜನಾ ಪಮಜ್ಜಿತತ್ತಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಮಾದೋ"ತಿ (ವಿಭ॰ ೮೪೬)।

ಅಪ್ಪಮಾದನ್ತಿ ಅಪ್ಪಮಜ್ಜನಂ। ತಂ ಪಮಾದಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖತೋ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅತ್ಥತೋ ಹಿ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ನಾಮ ಸತಿಯಾ ಅವಿಪ್ಪವಾಸೋ, "ಸತಿಯಾ ಅವಿಪ್ಪವಾಸೋ"ತಿ ಚ ನಿಚ್ಚಂ ಉಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ ಏವೇತಂ ನಾಮಂ। ಅಪರೇ ಪನ "ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಪ್ಪಧಾನಾ ತಥಾ ಪವತ್ತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಅರೂಪಿನೋ ಖನ್ಧಾ ಅಪ್ಪಮಾದೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಅಪ್ಪಮಾದಭಾವನಾ ನಾಮ ವಿಸುಂ ಏಕಾ ಭಾವನಾ ನತ್ಥಿ। ಯಾ ಹಿ ಕಾಚಿ ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯಾ ಕುಸಲಕಿರಿಯಾ, ಸಬ್ಬಾ ಸಾ ಅಪ್ಪಮಾದಭಾವನಾತ್ವೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ವಿಸೇಸತೋ ಪನ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಸರಣಗಮನಂ ಕಾಯಿಕವಾಚಸಿಕಸಂವರಞ್ಚ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬಾ ಸೀಲಭಾವನಾ, ಸಬ್ಬಾ ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ, ಸಬ್ಬಾ ಪಞ್ಞಾಭಾವನಾ, ಸಬ್ಬಾ ಕುಸಲಭಾವನಾ, ಅನವಜ್ಜಭಾವನಾ , ಅಪ್ಪಮಾದಭಾವನಾ। "ಅಪ್ಪಮಾದೋ"ತಿ ಹಿ ಇದಂ ಪದಂ ಮಹನ್ತಂ ಅತ್ಥಂ ದೀಪೇತಿ, ಮಹನ್ತಂ ಅತ್ಥಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸಕಲಮ್ಪಿ ತೇಪಿಟಕಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಮಾದಪದಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಕತ್ವಾ ಕಥೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ "ಅತಿತ್ಥೇನ ಪಕ್ಖನ್ದೋ"ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಪ್ಪಮಾದಪದಸ್ಸ ಮಹನ್ತಭಾವತೋ। ತಥಾ ಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಯಮಕಸಾಲಾನಮನ್ತರೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಸಮಯೇ ನಿಪನ್ನೋ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಞ್ಚಚತ್ತಾಲೀಸಾಯ ವಸ್ಸೇಸು ಅತ್ತನಾ ಭಾಸಿತಂ ಧಮ್ಮಂ ಏಕೇನೇವ ಪದೇನ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸಮ್ಪಾದೇಥಾ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೮೫) ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಓವಾದಮದಾಸಿ। ತಥಾ ಚಾಹ - "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಜಙ್ಗಮಾನಂ ಪಾಣಾನಂ ಪದಜಾತಾನಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಹತ್ಥಿಪದೇ ಸಮೋಧಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಹತ್ಥಿಪದಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ ಯದಿದಂ ಮಹನ್ತತ್ತೇನ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅಪ್ಪಮಾದಮೂಲಕಾ ಅಪ್ಪಮಾದಸಮೋಸರಣಾ, ಅಪ್ಪಮಾದೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೦೦ ಥೋಕಂ ವಿಸದಿಸಂ)। ತತ್ಥ ಅಪ್ಪಮಾದಭಾವನಂ ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಸತ್ಥಾ "**ಭಾವೇಥಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗ**"ನ್ತಿ ಆಹ।

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯೋ ಏಸ ಸೀಲಾದಿಖನ್ಧತ್ತಯಸಙ್ಗಹೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಆದೀನಂಯೇವ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಅಙ್ಗಾನಂ ವಸೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ, ತಂ ಭಾವೇಥ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ ಉಪ್ಪಾದೇಥ। ದಸ್ಸನಮಗ್ಗಮತ್ತೇ ಅಠತ್ವಾ ಉಪರಿ ತಿಣ್ಣಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ಉಪ್ಪಾದನವಸೇನ ವಡ್ಢೇಥ, ಏವಂ ವೋ ಅಪ್ಪಮಾದಭಾವನಾ ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ। **ಏಸಾ ಬುದ್ಧಾನುಸಾಸನೀ**ತಿ ಯದಿದಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಪ್ಪಮಜ್ಜನಂ, ತಞ್ಚ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇತ್ವಾ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾ ಏಸಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಅನುಸಿಟ್ಠಿ ಓವಾದೋತಿ।

ಇತಿ ಭಗವಾ ಅರಹತ್ತನಿಕೂಟೇನೇವ ಚರಿಯಾಪಿಟಕದೇಸನಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। **ಇತ್ಥಂ ಸುದ**ನ್ತಿಆದೀಸು **ಇತ್ಥ**ನ್ತಿ ಕಪ್ಪೇ ಚ ಸತಸಹಸ್ಸೇತಿಆದಿನಾ (ಚರಿಯಾ॰ ೧.೧) ಪಕಾರೇನ। **ಸುದ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಭಗವಾ**ತಿ ಭಾಗ್ಯವನ್ತತಾದೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಭಗವಾ। **ಅತ್ತನೋ ಪುಬ್ಬಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಪುರಿಮಾಸು ಅಕಿತ್ತಿಪಣ್ಡಿತಾದಿಜಾತೀಸು ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿದುಕ್ಕರಕಿರಿಯಂ। **ಸಮ್ಭಾವಯಮಾನೋ**ತಿ ಹತ್ಥತಲೇ ಆಮಲಕಂ ವಿಯ ಸಮ್ಮದೇವ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ। **ಬುದ್ಧಾಪದಾನಿಯಂ ನಾಮಾ**ತಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪುರಾತನಕಮ್ಮಂ ಪೋರಾಣಂ ದುಕ್ಕರಕಿರಿಯಂ ಅಧಿಕಿಚ್ಚ ಪವತ್ತತ್ತಾ ದೇಸಿತತ್ತಾ ಬುದ್ಧಾಪದಾನಿಯನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಕಂ। **ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯ**ನ್ತಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಧಮ್ಮಭೂತಂ ವಾ ಕಾರಣಂ। **ಅಭಾಸಿತ್ಥಾ**ತಿ ಅವೋಚ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ನ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಉತ್ತಾನತ್ಥತ್ತಾ ಚ ನ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ನಿಗಮನಕಥಾ

ಏತ್ತಾವತಾ ಚ -

ವಿಸುದ್ಧಚರಿತೋ ಸತ್ಥಾ, ಬುದ್ಧಿಚರಿಯಾಯ ಪಾರಗೂ।
ಸಬ್ಬಚರಿಯಾಸು ಕುಸಲೋ, ಲೋಕಾಚರಿಯೋ ಅನುತ್ತರೋ॥

ಯಂ ಅಚ್ಛರಿಯಧಮ್ಮಾನಂ, ಸಬ್ಬಮಚ್ಛರಿಯಾತಿಗೋ।
ಅತ್ತನೋ ಪುಬ್ಬಚರಿಯಾನಂ, ಆನುಭಾವವಿಭಾವನಂ॥

ದೇಸೇಸಿ ನಾಥೋ **ಚರಿಯಾ-ಪಿಟಕಂ** ಯಞ್ಚ ತಾದಿನೋ।
ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕಾ ಥೇರಾ, ಸಙ್ಗಾಯಿಂಸು ತಥೇವ ಚ॥

ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇತುಂ, ಪೋರಾಣಟ್ಠಕಥಾನಯಂ।
ನಿಸ್ಸಾಯ ಯಾ ಸಮಾರದ್ಧಾ, ಅತ್ಥಸಂವಣ್ಣನಾ ಮಯಾ॥

ಯಾ ತತ್ಥ ಪರಮತ್ಥಾನಂ, ನಿದ್ಧಾರೇತ್ವಾ ಯಥಾರಹಂ।
ಪಕಾಸನಾ **ಪರಮತ್ಥ-ದೀಪನೀ** ನಾಮ ನಾಮತೋ॥

ಸಮ್ಪತ್ತಾ ಪರಿನಿಟ್ಠಾನಂ, ಅನಾಕುಲವಿನಿಚ್ಛಯಾ।
ಸಾಧಿಕಾಯಟ್ಠವೀಸಾಯ, ಪಾಳಿಯಾ ಭಾಣವಾರತೋ॥

ಇತಿ ತಂ ಸಙ್ಖರೋನ್ತೇನ, ಯಂ ತಂ ಅಧಿಗತಂ ಮಯಾ।
ಪುಞ್ಞಂ ತಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ, ಲೋಕನಾಥಸ್ಸ ಸಾಸನಂ॥

ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ, ಸೀಲಾದಿಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ।
ಸಬ್ಬೇಪಿ ದೇಹಿನೋ ಹೋನ್ತು, ವಿಮುತ್ತಿರಸಭಾಗಿನೋ॥

ಚಿರಂ ತಿಟ್ಠತು ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸಾಸನಂ।
ತಸ್ಮಿಂ ಸಗಾರವಾ ನಿಚ್ಚಂ, ಹೋನ್ತು ಸಬ್ಬೇಪಿ ಪಾಣಿನೋ॥

ಸಮ್ಮಾ ವಸ್ಸತು ಕಾಲೇನ, ದೇವೋಪಿ ಜಗತೀಪತಿ।
ಸದ್ಧಮ್ಮನಿರತೋ ಲೋಕಂ, ಧಮ್ಮೇನೇವ ಪಸಾಸತೂತಿ॥

ಇತಿ ಬದರತಿತ್ಥವಿಹಾರವಾಸಿನಾ **ಆಚರಿಯಧಮ್ಮಪಾಲೇನ**

ಕತಾ

ಚರಿಯಾಪಿಟಕವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।